

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 04 01 11 020 3

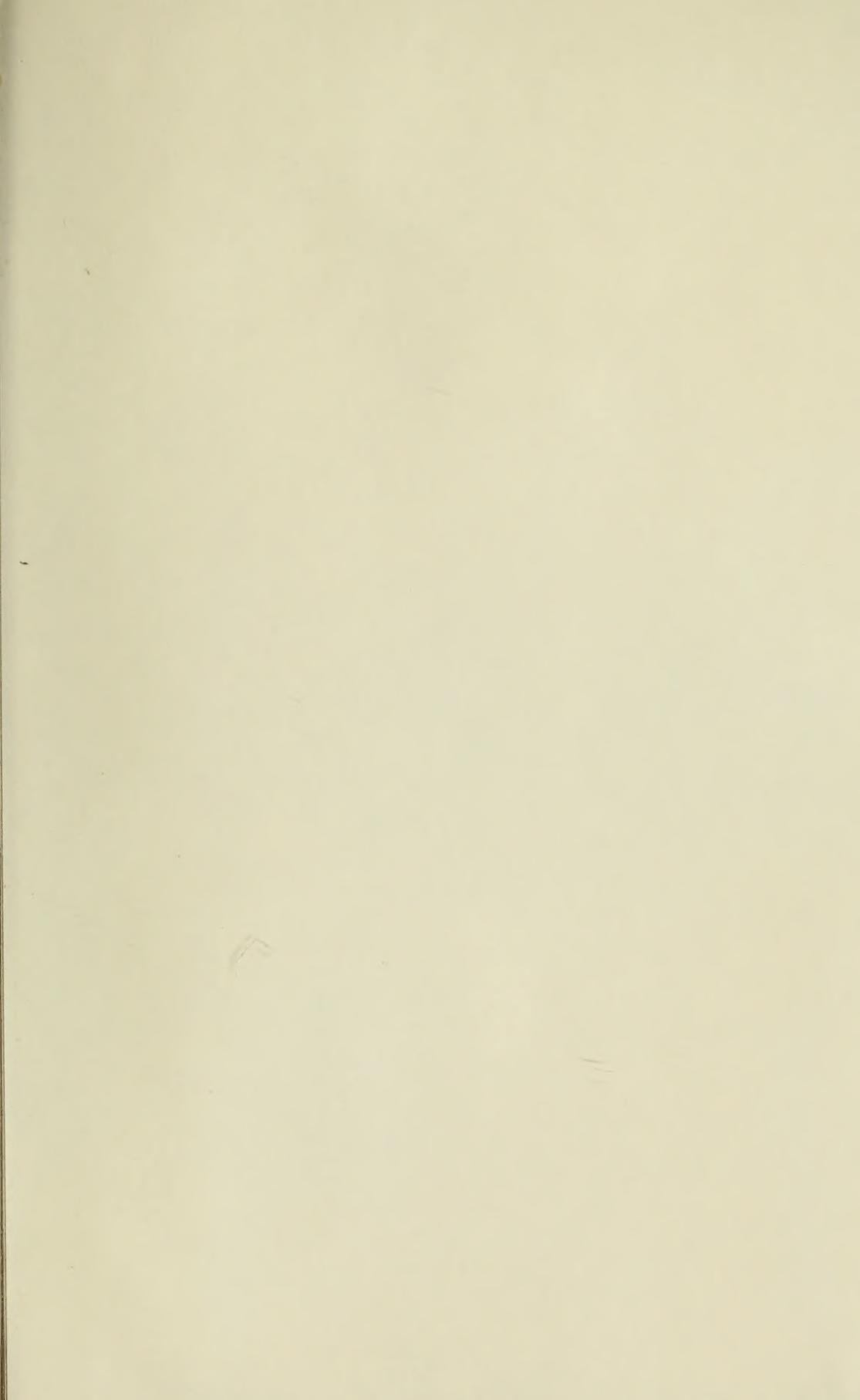
**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

DK
265
R3819
1919

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

Tsehn

צעהן טעג זומס האבעו אויפגעערודערט די וועלט

ווײַ אָזְוִי דֵי סָאָווּעַטָּעַן האבעוּ פֿאָרָחָאָפֶט די מָאָכֶט
אין רָוּסְלָאָנְד

— פֿוֹן —

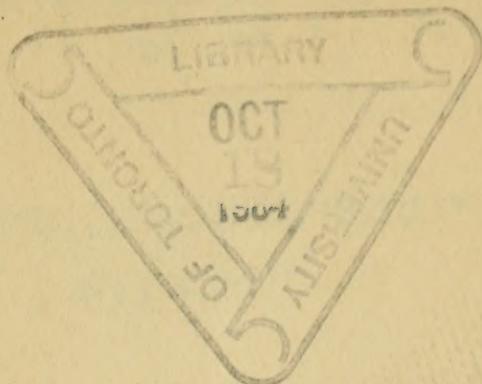
דָּנוֹשָׁאָהָנוּ רִיעָד

אַיְרִישׁ פֿוֹן

מ. אַלְגַּיְזָן

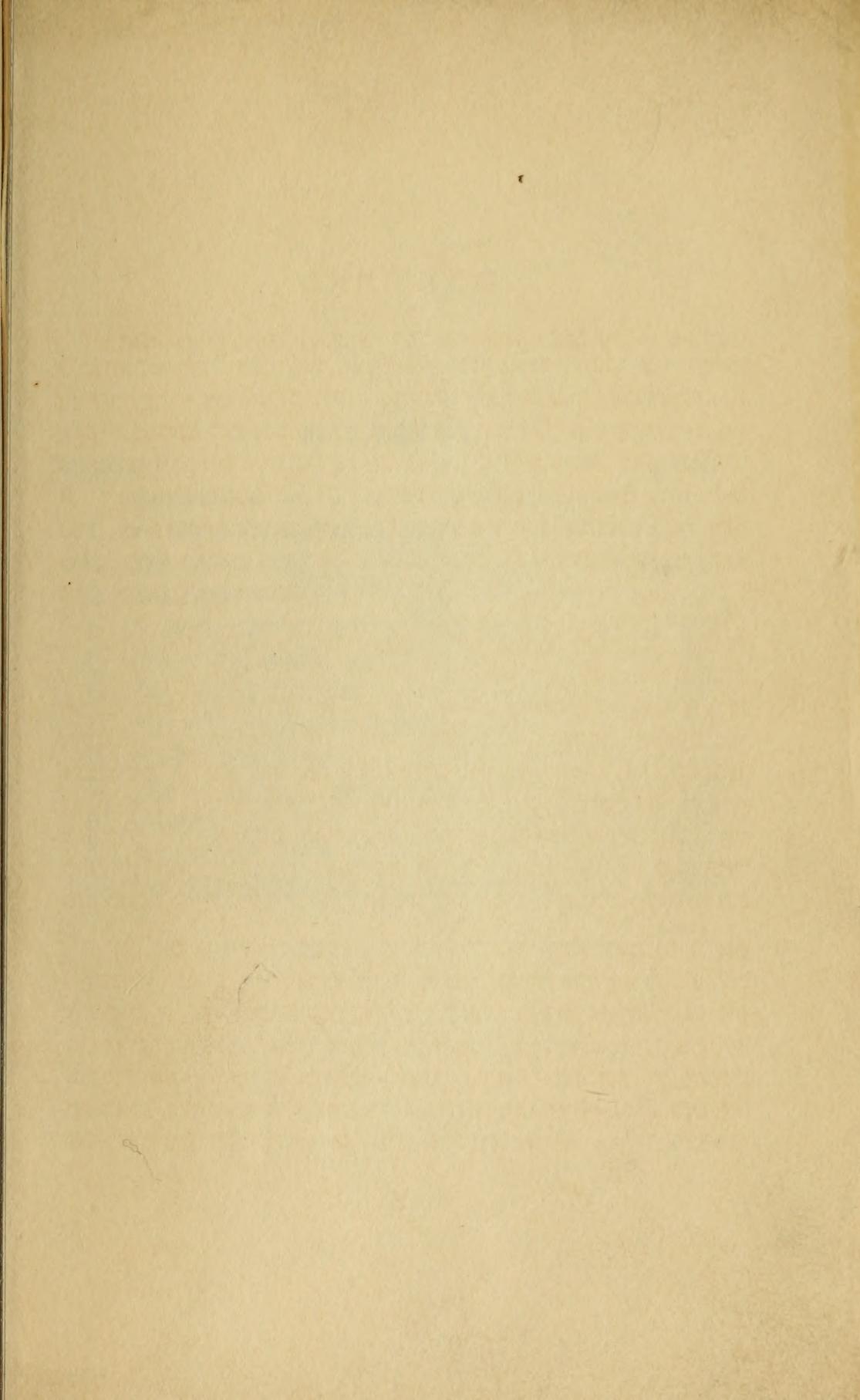
אַרוֹיסְגַּעֲנַעֲבָעָן פֿוֹן
„פֿאָרוּוּעָרְטָם“ פֿאָכְלִישִׁינְג אַסְאָסִיאַיְישָׁאָן
175 אַיְסָט בְּרוּדּוּיִי, נְיוּ יָאָרָק
1919

Copyright by
Forward Association
1919

Dk
265
R3819
1919

אָמֵן וְאַל כִּי

טו אָרְנוֹב.

וואס וואלט איהר געגעבען פאר א בעשרייבוונג פון א פעהיגען
ענטזיאסטישען רעפארטער, וואס איז געוען אנוועזענד בי מעשה
בראשית? וואס וואלט איהר געגעבען פאר א בז, אングעפֿיקעוועט
מייט לעבעדינע צענעם פון נײַ-געבעראדען וועלטען, מייט א פאר תוכען
איןטערוויס מיטין רבונו של עולם און זיין סוייטע, מייט בילדער
און רעדראָדָקְצִיאָנָען פון דער גאנצער געשיכטע, פון דעם טאג, וואס
נאָר „אַ נִיסְטַ פּוֹן נָאָט הַאָט גַּשׁוּעַבְט אַיְבָּרִין אַגְּרוֹנְדֶּר“ ביז דעם
טאג, ווען אַדְם אָוֹן חֹהֵה האָבען אַנגעפֿאנָגָען די אָונְעַנְדְּלִיכָּע גַּשְׁיכַּטָּע
פּוֹן גַּעֲבָּרָעָן אָוֹן בענְרָאָבעָן?

פריאציע פון די עקספראפריאטארס, די דיקטטור פון דעם פראלע-
טאַריַאט, די קאָפֿערְאַטְיוּעַ גּוֹעַלְשָׁאַפְּט.

און ווען זי איז געומען, זייןען מיר דערביי ניט געוען, און
במעט אלע פון די, וואָס האבען וועגען איהָר געשְׂרִיבָעַן, זייןען דערביי
אויך ניט געוען. נאָר דושאהָן רײַעד איז יאָ געוען, און האָט אלעָס
געועהָן און פערשְׂרִיבָעַן און פָּאַטָּאָגְּרָאָפְּרִיט, און אַיצְּטָקְּ קְׂוָמָט עָרְצָו
אונז און זאנט: — עֵי, דָו האָסְטָ דָאָךְ גּוֹוָאָלְטָ וּוַיְסָעַן וועגען דעם
ווי און ווען און ווער עס וועט זי מאָכָעַן, די סָאַצְּיָאָלָעַ רְעוּאָלוֹצִיעַ,
טָאַ נָאַ דִּירַ אַ גּוֹנוּיָעַן בְּעַרְכְּתִּ!

דאָס בּוֹךְ אַיז דְּרַעְבָּרְ אַזְּ אַוְיְסְרָגְעָוְעָהָנְלִיבָּרְ דְּאַקְוּמָעָנָט, אַ
לְּבָעְדִּינָרְ, בְּעֻוּגְלִיכְבָּרְ, עַנְטוֹזְאַסְטִישָׁרְ טְרִיוּרְ עֲדוֹתְ פּוֹן דָעַרְ
גְּרַעְמְטָרְ פָּאַסְיְרָוָנָגְ אַין דָעַרְ גְּשִׁיכְטָמָעְ פּוֹן דָעַרְ וּוּלָטְ.

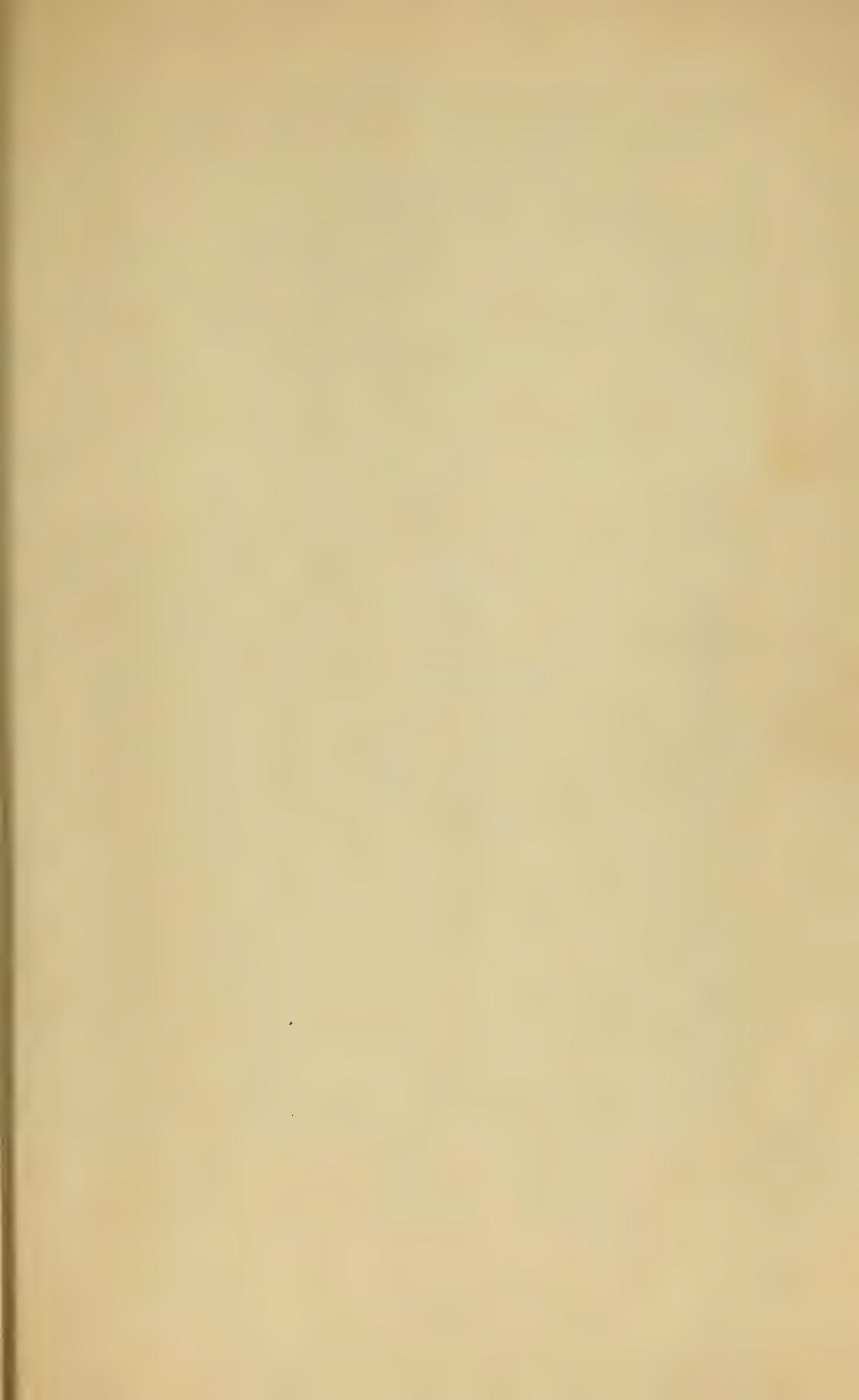
די בְּיַלְדָּעַרְ פּוֹן די בְּאַלְשְׁוּוֹסְטִישָׁעְ הַדְּרָקְוּוֹאָרְטָעָרָם אַין סְמָאַלְנִי
איַנְסְטִיטּוּט — דָאָס פְּיַבְּעָרָה אַפְּטָעְ אַיְבָּעָרְמְעַנְשְׁלִיכָּעְ אַוְנָאָוְפְּהָעָרְלִיכָּעְ
סְלָאָפְּעָן אַיְן פִּינְטָעְלָ פּוֹן די פְּיַהְרָעְרָ אַזְּ זְיִיעָרָעְ נַאֲכְפָּלְגָּעָרְ ;
די בעשְׂרִיבָּוָנָגְ פּוֹן דָעַרְ שְׂטָאָדְטִידְוָמָאְ, וּוֹאָוְ דָעַרְ קְעָרְעָנְסְקִידְעוֹלָם
קְעַמְפָּטְ הַלְּפָלָאָזְ נַעֲגָעָן דָעַרְ נַיְעָרְ אַיְזְעָרְנָאָרְ מַאְכָטְ ;
די שְׂיַלְדָּעְרוֹנְ
גַּעַן פּוֹן דָעַמְלִיטְעָרְיוֹשָׁעְ קְאַמְפִּיָּן גַּעַן קְעָרְעָנְסִיקִיְּן ;
דָעַרְ בעַיְן
רִיכְטָ פּוֹן די שְׁלָאָכְטָעָן מִיטְ די יוֹנְקָעָרָם ;
די אַוְנְצָעָהָלִינָעְ צְעָנָעָם,
גַּעַשְׁפְּרָעָכָעָן, טִיפְּעָן, יָזְדָעָם — דָאָס אלְעָסָמָרְטָ פְּאָרְבִּיָּ מִיטְ
אַגְּוֹאָלְדִינָעְ קְלָאָרְקִיטָ, וּוֹאָסְ מַאְכָטְ אַיְיךְ פִּיהְלָעָן, אַזְּ אַוְמָעָטָם
וּוּ אַזְּ עָרְ אַיזְ גַּעַעַן, זַעַנְטָ אוֹיךְ אַיְחָדָהָ גַּעַעַן, נַאָרָ עָרְ האָטָם
אַיְיךְ פְּעַרְשָׁפְּאָרְטָ די אָרְבִּיָּ אַזְּ אַחֲטָ עָסָפָרָ אַיְיךְ פְּעַרְשָׁרְבָּעָן.

רַיְעַדְ אַלְיָוָן אַיז אַבְּאַלְשְׁוּוֹיקָ, אַזְּ אַיזְ וּוֹאַחֲרְשִׁוְנְלִיךְ גּוֹאָלְדִינָ
צְוַפְּרִיעְדָּעָן פּוֹן דָעַמְלִיטָלָגָ, וּוֹאָסְ עָרְהָרְפָּאָלָגָ, אַבְּעָרְ אוֹיְ
סְעַרְ אַפְּאָרְ שְׁטָעַלְעָן אַיזְ עָסָפָן בּוֹךְ נִיטְ צְוָעָהָן. וּוֹאָסְ עָרְתָהָוָטָם,
אַיזְ נַאָרָ צְוָעָהָנְיָהָבָעָן אַזְּ עָרְ לְאַזְוּטָ אַיְיךְ אַיזְ גַּנְגְּצָעָן פְּרִיְיָ צְוָעָהָנְיָהָבָעָן
אַיְיעָרְ אַיְינְגְּעָנָעָם שְׁלָוָםָ. אַזְּ אַיזְ פְּיַעַלְעָ פְּעַלְעָ בְּעַשְׁרִיְבָטָ עָרְ זַאְכָעָן,
וּוֹאָסְ מַעַן קְעַן אַוְיְסְטִיטְשָׁעָן נִיטְ גִּינְסְטִיגָן פְּאָרְ דָעַרְ רְעוּאָלוֹצִיאָן אַזְּ
לְאַכְּטָ זַאְנָאָרְ אַמְּטָאָלָ אַבְּ אַוְנְבָּעָוָאָסְטָעָרְהָיָידָ פּוֹן דָעַמְ, וּוֹיְ דיְ פְּיַהְרָעְ
פּוֹן דָעַרְ רְעוּאָלוֹצִיאָן הָאָבָעָן נַעֲפְּרָוָאָוָטָ אַרְיִינְבְּרָעָנָעָן אַרְדָּנוֹנָגָן

סיסטם איז א פאסירונג, וואם קען לויט איהר נאטור ניט זיין אָרֶד
דענטליך און סיסטמאטיש, און פיעלעם וואם ער זאנט בעשטעטיגט
ער גלייך מיט אויסציגע פון רעדעם, מיט איבערגעדרוקט אוייפרופער
און פראקלאמצייעם, מיט בילדער. ניט אומזיסט זיינען די „צעהן
טען, וואם האבען אויפגעציגטרט די וועלט“ פול מיט א מעכטינען
דינאמיט, אונגעזאפט מיט גווארדיגער ריכטינקיות און שטארקייט פון
דוישינגע פלאמיגע פאסירונגען.

דעך בוך דארף געלעזען וווערען פון אלע, וואם אינטערעסירען
זיך מיט די געשה הענישען פון יונע טאג.

ב. ווילאדעך.

ערשטער קאפאיטעל

די אלגעמיינע פאליטישע סצענץ

דאם איז געווען ענדע סעפטעטמבער 1917. מיד האט בעזוכט אין פערטאנגראד אן' איסלענדיעשר פראפעסאר פון סאציאלאגניע, וועלכער האט נראד דעםאלט געריויזט איבער רוסלאנד. דער פראָ פעסאָר האט זיך געוואָונדערט: פון איזן זוית האבען איהם געשעפטע לוייט און אינטעליגענטען געואנט, או די רעוואָלוּציַע געהט שוין באָרג אָראָבָּאוֹן ער, דער פראָפֿעָסָּאָר, האט שווין אָפְּילָו געהאט אָנְגָּשָׂרִי בען אָן אָרטִיקָּעָל וועגען דעם. נאָכְּרָעָם אֶבְּעָר האט ער זיך געלְּאָוָת אַיבָּעָרָן לאָנָּר, בעזוכט פָּאָרִיךְ-שְׁטָעָדָט אָן דָּאָרְפִּישָׁע גַּעֲמִינְדָּעָם, אָן האט אָוִיסְגַּעֲפָנוּן, או די רעוואָלוּציַע אָיז נָאָר אַלְמָאָל גַּעֲוָאָרָעָן שְׁטָאָרָקָּעָר. אָוּמָעָטָם צְוִוִּישָׁעָן די אָרְבִּיטָּר אָן פּוּעָרִים האט מען גַּעֲקָעָנָט הָעָרָעָן שְׁמוּעָסָעָן וועגען דעם, או די גַּאנְצָעָעָר זָאָל גַּעֲהָעָרָעָן די פּוּעָרִים אָן אַלְעָאָפְּרִיךְעָן זָאָל גַּעֲהָעָרָעָן די אָרְבִּיטָּר. וְאַלְטָה דער פראָפֿעָסָּאָר אָרְבִּעְרְגָּעָפְּהָרָעָן צָוָם פְּרָאָנָט, וְאַלְטָה ער גַּעַדְעָט, או די גַּאנְצָעָעָר אָרְמִיָּה האט גַּעַשְׁמָוּעָט וועגען פְּרִיעָדָעָן...

דער פראָפֿעָסָּאָר אָיז געווען ערשטווינט. אֶבְּעָר אַיְגָּעָנְטָלִיךְ אָיז זיך נִיט גַּעַוְוָעָן וְאָסָם צָו וְאָוְנְדָעָרָעָן. בִּידְעָה בעטראָכְּטוּנְגָּעָן זַיְנָעָן גַּעַדְעָט רִיכְטִיגָּה. די בעזיזענדע קלָאָסָעָן האבען אַנְגָּהָהָוִיבָּעָן ווערָעָן אַלְעָאָמָהָה קָאָנְסָעָרְוּוֹאָטִיוֹן; די פָּאָלְקָסְ-מָאָסָעָן זַיְנָעָן גַּעַוְוָאָרָעָן אַלְזָי מַעְהָרָאָדִיקָּאָל.

די גַּעַשְׁעָפְּטָסְ-זָוָעָלָט אָן די אַינְטָלִיגְגָּעָנִיךְ האבען זיך גַּעַטְרָאָכְטָה, או די רעוואָלוּציַע אָיז פְּרָגְאָנְגָּעָן צָו ווּוִיט אָן אָז זִי האט גַּעַדוּירָט צָו לְאָנָגָה. זַיְעָר שְׁטִימָוָנָג אָיז גַּעַוְוָעָן, או עַס אָיז שְׁווִין צִיְּמָת אַיְינְצָזָה פְּיָהָרָעָן אָרְדָּנוֹנָג. די דָּאָזִינָג שְׁטִימָוָנָג האט אוֵיך גַּעַהָעָרָשָׁט צְוִוִּישָׁעָן

די „מעסיגע“ סאציאלייסטייש גרוּפֿעַן, די מענשעוווקעס אַבָּאַרְאַנְצָעַס און סאציאלייסטייען-דעווּאַלְזִיכְיאַנְדְּרָעַן, וועלכּעַ האַבעַן גַּעֲשְׁטִיצְטַם קָעַ רַעֲנְסְּקִים פֿרָאוּזְוָאַרְיְישָׁעַ רַעֲנְיוֹרְגַּן.

דעם 14טען אַקְטָאַבָּעַר האַט די אַפְּיַצְיַעַלְעַ צִוְּטוֹנְגַּ פֿוֹן די „מע-
סִינְגַּע“ סאציאלייסטייען גַּעֲשְׁרִיעַבְּעַן:

„די רַעֲוּאַלְזִיכְיאַנְדְּרָעַן דְּרָאַמְּעַ בְּעַשְׁטָעַהַט פֿוֹן צָוְוֵי אַקְטָעַן: צָוֵר
שְׁטָעַרְעַן די אַלְטָעַ אַרְדְּנוֹנְג — אַונְ אַיְנְפֿרְהֶרְעַן אַ נְיִיעַ. דָּעַר עַרְשְׁטָעַר
אַקְטַם האַט זִיךְ שְׂוִין גַּעֲצְיוֹגְעַן גַּעֲנָוָג. עַס אַיְזַן שְׂוִין צִוְּיט אַיבְּעַרְצְוֹגְעַהָן
צָוֵם צָוְוִיטְעַן אַקְטַם אַונְ אַיְהָם שְׁפִילְעַן אַזְוֵי שְׁנָעַל וּוּי נְוָר מְעַנְלִיךְ. וּוּי
עַס האַט זִיךְ אַוִּיסְגַּעַדְרִיקְט אַ גְּרוּסְעַרְדָּרְעַן דְּרַעְוּאַלְזִיכְיאַנְדָּר: „לְאַמְּיר זִיךְ
אַונְטְּעַרְאַיְלְעַן, חַבְּרִים, צָוּ עַנְדְּגַעַן די דְּרַעְוּאַלְזִיכְיאַע. אַוִּיבּ מִיר פָּאַרְדִּ
צִיהֻעַן זַי צָוּ לְאַנְגַּג, וּוּלְעַלְעַן מִיר נִיט גַּעֲנִיסְעַן אַיהְרָעַ פְּרוּכְטַט.“

אנְדְּעַרְש אַיְזַן אַבָּעַר גַּעֲוּעַן די שְׁטִימְוָנְג צָוְוִישְׁעַן די מַאֲסָעַן, די
אַרְבְּיִיטָעַר, פּוּיְעַרְים אַונְ סָאלְדָאַטָּעַן. זַיְהַ אַבעַן זִיךְ נַעֲהַאַלְטָעַן שְׁטָאַל
אַונְ אַיְזְעַן אַנְיָם גַּעֲדָאַנְק, אָזְ דָּעַר עַרְשְׁטָעַר אַקְטַם אַיְזַן נַאֲךְ נִיט גַּעַד
עַנְדִּיגְט. בִּיְיִים פְּרָאַנְטַה אַבעַן די אַרְמִיְּקָאַמִּיטְעַטָּעַן נִיט אַוִּיפְּגָעַ
הָעַרְטַּמְּ צָוּ סְטְרִיְּקַעְן גַּעֲנַעַן די אַפְּיַצְיַרְעַן, וּוּלְכּעַ האַבעַן זִיךְ נַאֲךְ אַלְעַז
נִיט צָוְגְּעוֹו אַוִּינְטַצְּ צָוּ בְּעַהְאַנְדְּלָעַן די סָאלְדָאַטָּעַן וּוּי מַעֲנְשָׁעַן; אַיבְּעַרְדִּ
לְאַנְדְּהַ אַטְמַעַן כְּסָדְרַ אַרְיִינְגְּעַזְעַט אַיְן טְוָרְמָעַ די עַרְוּוַהְלְטָעַ פּוּיְעַרְדַּ
שַׁעַ קָאַמִּיטְעַטָּעַן, וּוּלְכּעַ האַבעַן גַּעֲפְּרוֹאַוּתַּ דּוּרְכְּפִּיהְרַעַן די בְּעַשְׁטִיִּ
מוֹנְגַעַן פֿוֹן דָּעַר דְּעַגְּיוּרְוָנְגַעַן בְּנוֹגְעַן צָוּ דָּעַר עַרְדַּ; אַונְ די אַרְבִּיְּטָעַר אַיְן
די פָּאַבְּרִיקְעַן האַבעַן גַּעַהְאַט צָוּ זַיְנְגַעַן אַונְ צָוּ זַיְנְגַעַן מִיטַּ שְׁוֹוָאַרְצָעַ
לִיסְטָעַן אַונְ לְאַקְאַוְטַמְּ. וּוּאַסְמַדְּרַפְּ מַעַן מַעַהְרַ, — עַס האַט נִיט
אַיְנְמָאַל גַּעְטְּרָאַפְּעַן, אָזְ נַאֲךְ וּוּאַסְמַדְּרַפְּ מַעַן רַוְּמַלְאַנְדַּ אַונְטְּעַרְדַּ אַוִּיסְרִיךְ,
שִׁקְטַּעַ האַטְמַעַן אַרְיִיסְגַּעַטְרִיבְעַן פֿוֹן רַוְּמַלְאַנְדַּ אַונְטְּעַרְדַּ אַוִּיסְרִיךְ,
אָזְ זַיְיַוְוָן „אַוְנְגְּעוֹוַנְשְׁטַעַ“ בְּרִינְגְּרַהְרַ. עַס האַט אַוִּיךְ גַּעְטְּרָאַפְּעַן,
אָזְ מַעֲנְשָׁעַן, וּוּלְכּעַ האַבעַן אַקְאַרְשַׁטְמַ זִיךְ אַוְמְגַעְקְהַרְטַמְּ אַחִים אַיְן
זַיְעַרְדַּעְרַ, דְּרַעְפְּעַרְ, האַטְמַעַן פְּרַעְפְּאַלְגַּנְטַ אַונְ אַרְיִינְגְּעַזְעַט אַיְן טְוָרְמָעַ
פָּאַרְדַּעְרַ אַלְזִיכְיאַנְדְּרַעַן אַקְטָעַן, וּוּאַסְמַדְּרַפְּ זַיְיַוְוָן בְּעַגְּאַנְגְּעַן גַּעְוּוֹאַרְעַן אַיְן
יַאֲחַר 1905.

סּוּרְץ אַונְ גַּוְטַ, דָּעַר עַולְם אַיְזַן גַּעֲוּעַן זַיְהָר אַיְפְּגַעְרָעַנְטַ, די
„מעסיגע“ סאציאלייסטייען האַבעַן אוּפְּ אלְעַטְמָעַן אַיְנְפְּהַרְטַמְּ עַטְמָעַן גַּעַהְאַט אַיְן עַנְטַ
פְּעַר: „וּאַרְטַמְ אַוִּיךְ דָּעַר גַּרְינְדוֹנְגַס פְּעַרְזָאַמְלָוְנַגְ“. די גַּרְינְדוֹנְגַס

פערזאלונג האט זיך געוזאלט צווניפלקומען איזן דעצעמבער. דאס האט אבער ניט בעפרידיגט די מאסען פונים פאלק. א גריינדונגס פערזאלונג האט מען געאנט, איזן טאקי גוט און וואיל, פארצן אבער איזוינע זאכען, וואס מען דאראף זיך גאראנטירען שיין איצט, צו עס וועט יאן זיין א גריינדונגס-פערזאלונג צו ניט, — און דאס איזן פריעידען, ער דפֿאָר די פֿוּיְעַדִּים און קָאַנְטֶרָאָל פֿוֹן די אַרְבִּיטֵר אַבְּעָר די פֿאָבְּרִיקָעָן. אָט פֿאָר די פֿאָדְּרָוְנְגָעָן אִיז דָּאָךְ פֿאָרְגָּעָקְוּמָעָן די רָעָזְוָאַלְזִיכְיָאַנְעָרָעָ מָאָרָה טִירָעָר אַיִּינִים גְּרוּיְסָעָן בְּרוּדָעָר קָבָר אַוְיָפְּן מָאָרָס-פֿעָלָה. אַבְּעָר מִיט דָּעָר גְּרוּיְסָעָן-פּעָרָזָאַלְוָנָג אִיז אַוְיָקְנִיט נְעֻוָּעָן גְּלָאָט. עֲפָעָם האט מען זיך אַבְּגָעָלִיְגָט פֿוֹן וָאָךְ צוֹ וָאָךְ, פֿוֹן חָדוֹשׁ צוֹ חָדוֹשׁ. אָפְּשָׂר וועט מען זיך אַבְּלִיְגָעָן אַוְיָפְּ שְׁפָעָטָעָר, ווען דאס פֿאָלָק וועט זיך אַיִּינְגָעָן בְּעוֹרָהִיגָּעָן; אָפְּשָׂר וועט מען נְאָרָעָן די פֿאָדְּרָוְנִיְגָעָן פֿוֹן פֿאָלָק, — אַזְוִי האט מען זיך גְּקָעָנָט טְרָאָכְטָעָן. אָ פֿאָקָט אַזְוִי, אָזְוִי שְׂוִין אַוְעָקָגְעָנָאָנָגָעָן אַכְּטָחָדִים זִינְטָדִים די רָעָזְוָאַלְזִיכְיָאַנְעָרָעָה האט זיך אַנְגָּהָוִיבָּעָן, אַזְוִי קִיּוֹן מִשְׁדִּיגָּעָ רְעוּלָטָאָטָעָן האט מען נְאָר אלְזַ נְיַט גְּזַעַחַן.

די סָאַלְדָּאָטָעָן האבען נְיַט גְּעוֹאָרָט אַזְוִי האבען אַנְגָּהָוִיבָּעָן לְעֹזָעָן די פֿרִידְעָנָס-פֿרָאָגָעָ אַוְיָפְּ וְיִעָּרָ אַיִּינְגָּעָם שְׁטִיגָּעָר. זַיְהָאָבָעָן פְּשָׁוֹט פְּעַרְלָאָזָעָן די טְרָאָנְשָׁעָעָן. די פֿוּיְעָרִים האבען גְּעַבְּרָעָנָט פְּרִיצְיִישָׁע הַוּפָעָן אַזְוִי אַבְּרָגָעָנוּמָעָן די גְּרוּיָסָע מָאִינְטָקָעָם. די אַרְבִּיטֵר האבען כָּסֶרֶר פְּרָאָקְטִיקָרִט סָאַבָּאָטָאָזָש אַזְוִי סְטוּרִיק. די בעזְיָצְעַנְדָּעָ קְלָאָסָעָן, — די פֿאָבְּרִיקָאָנָטָעָן, גְּוֹטָס-בְּעֹזִיעָ אַזְוִי צִירָעָן, — האָ בעָן, פֿאָרְשָׁטָעָת זַיְהָ, אַוְיָסָגְעָנָזָט זַיְהָרָ אַגְּנָצָעָן אַיִּינְפָּלוּס אַזְוִי זַאָל זַיְהָ נְיַט אַיִּינְגָּעָן אַוְיָפְּ גְּרוּנְדְּלִיבָּעָ דְּעַמְּאָקְרָאָטִישָׁע רְעַפָּאָרָה. מען.

די פְּרָאָווּזָאָרִישָׁע רְעַנְיוֹרָגָג האט זַיְהָ נְאָכָּאָנָד גְּעוֹאָקָעָלָט זַיְהָ־שְׁעָן כְּלָוְמָרְשְׁטִינָגָעָ רְעַפָּאָרָמָעָן אַזְוִי שְׁטָרָעָנָגָעָ מִיטָּלָעָן פֿוֹן אָוּנְטָעָרְדָּרִיְגָעָן. דָּעָר סָאַצְיָאָלִיסְטִישָׁעָר אַרְבִּיטִיסְ-מִינִיסְטִיעָר האט אַרְוִיסְגָּעָעָבָעָ אַזְוִי אַרְבִּיטִיסְ-קָאָמִיטָעָטָעָן זַאָלָעָן נְיַט טָאָרָעָן אַבְּחָאָלָה טָעָן זַיְהָרָעָ זַיְהָגָעָן אַיִּינְמָשָׁךְ פֿוֹן די אַרְבִּיטִיסְ שְׁטָוְנְדָעָן. בְּיִוִּים פְּרָאָנָט צְוִוִּישָׁעָן די סָאַלְדָּאָטָעָן האט מען אַרְעָסְטִירָט רְאָדְיָקָאָלָעָ פֿאָלָיְדִּישָׁע אַגְּוִיטָאָטָאָרָם; מען האט פְּעַרְמָאָכָט רְאָדְיָקָאָלָעָ צְיוּטָנָגָעָן; מען

האט אפילו אングעוענדעת טויט-שטראָפֿ פֿאָר רעוואַלוציאָנערע פרָאַד פֿאנְאנְדרֿיסטֿעַן. מען האט געפֿרוֹאּוּט ענטוֹואָפֿעַנְעַן די רויַטְעַ גּוֹאָרְדִּיעַ.

מען האט געשיקט סָאלְדָאַטְעַן צו האַלְטַעַן אָרְדְּנוֹג אַיבְּרַעְן לאָנֶר.

די "מעסינְגַּע" סָאַצְיַאָלִיסְטַעַן אָוּן זַיְעַרְעַ פֿיהַרְעַרְ, וּוְלְכַעְ זַיְנְעַן גּוֹוּזְעַן פֿערְטְּרַאָטְעַן אֵין קָעְרַעְנְסְקִים קָאַבְּיַעַטְ הָאַבְּעַן גּוֹנְעַבְעַן זַיְעַר הַסְּכַמָּה צו די אלְעַ מְעַשִּׁים: זַיְיַהְעַן נָאָךְ אלְעַ גּוֹרְעַבְעַן פֿאָר נְוִיטְיגַּה צו גּוֹהַן האָנֶר אֵין האָנֶר מִיטַּ די בעזְיכַעְנְדַע קָלְאַסְעַן. וּוְאָסְטַהְטַהְטַה האָט זַיְקַ אָוִיסְגַּעְלָאַזְטַה? דָּאָס פָּאָלְקַ האָט בִּיסְלַעְכְּבַוְיְזַ אָוִיסְגַּעְלְדְּרַעְתַּה צו זַיְקַ אָוִיסְגַּעְלָאַזְטַה? דָּאָס פָּאָלְקַ האָט גּוֹנוּמְעַן פָּאָלְגַּעַן די באַלְשְׁוֹוִיְ קָעַם, וּוְעַמְעַם פֿרְאַנְגְּרַאָם אֵין גּוֹוּזְעַן: פֿרְיַעְדְּעַן, עַרְדַּ פֿאָר די פֿוּעְרִים, אַקְאַנְטְּרָאַל פָּוֹן די אַרְבְּיַיטְעַר אַיבְּרַעְן די פֿאָבְּרִיקְעַן אָוּן אַרְיַעְנַע אַרְיַע בִּיְמְעַרְ רַעְנִיְוּרְוָנְג. אֵין סָעְפְּטַעְמְבָּעַר 1917 אֵין די לְאַגְּעַן גּוֹוּזְעַרְעַן זַהְרַעְ פֿערְשְׁאַרְפְּטַה. די שְׁטִימְוֹנְגַּ פָּוֹן פָּאָלְקַ אֵין גּוֹוּזְעַן גּוֹנְעַן דָּעַרְ פֿרָאַד וּזְוּאַרְיְשְׁעַרְ רַעְנִיְוּרְוָנְג. מִיטַּ גְּרוּזְסְ מִיהְ אָוּן מַאְטְעַרְנִישְׁ הָאַבְּעַן קָעְרַעְנְסַ קַי אָוּן די "מעסינְגַּע" סָאַצְיַאָלִיסְטַעַן גּוֹבְּלַעְתַּ אַ נִּיעַ קָאַלְצִיְאַנְסַ רַעְנִיְוּרְגַּ מִיטַּ די בעזְיכַעְנְדַע קָלְאַסְעַן, צְוְלִיעְבַּ וּוְאָסְטַה מַעְשְׁעוֹזְקָעַס אָוּן די סָאַצְיַאָלִיסְטַעַן-דָּעַוְאַלְצִיאָנְעַרְעַן הָאַבְּעַן אוּיפְּ אַיְבְּגַן פֿאַרְלָאַד דָּעַן זַיְעַר קָרְעַדְוַת בַּיְיַ די מַאְסָעַן. אֵין "רַאֲכָאַטְשִׁי פּוֹטַה" (אַרְבְּיַיטְמַסְטַה) אֵין מִיטַּעַן אַקְטָאַבְּעַר עַרְשִׁינְעַן אֵין אַרְטִיקְעַל אַונְטְּעַרְעַן נָאָר מַעְן "די סָאַצְיַאָלִיסְטִישְׁ מִינְיסְטַאָרְעַן". פָּוֹנְסַ אַרְטִיקְעַל קָעַן מַעְן זַהְרַעְן, וּוְאָסְטַה מַאְסָעַן הָאַבְּעַן גּוֹטְרַאְכַּט וּוְגַעַן די "מעסינְגַּע" סָאַצְיַאָלִיסְטַעַן. מִיר לְיַיְעַנְעַן אָזְוִי:

"אט אֵין דָּעַרְ רַיְסְטַעְרַ פָּוֹן זַיְעַרְ פֿערְדִּינְסְטַעַן.

"צְעַרְעַטְעַלִּי: עַנְטוֹאָפְעַנְטַה די אַרְבְּיַיטְעַר מִיטַּ דָּעַרְ הַיְלָף פָּוֹן גּוֹעַד נָעַרְאַל פָּאַלְאַוְצְעַוּ; גּוֹהַלְטַעַן אֵין צְוִים די רֻעוּאַלְצִיאָנְעַרְעַן סָאלְ דָּאַטְעַן; גּוֹנְעַבְעַן אַ הַסְּכַמָּן צָום טְוִיטְ-שְׁטְרַאָפֿ אֵין דָּעַרְ אַרְמִי.

"סְקָאַבְּעַלְעַוּוּ: אַנְגַּעַהוַיְבַּעַן מִיטַּ אַ פְּרַאְכַּעַ צוּ בַּעַשְׁטִיעַרְעַן די קָאַפְּטַאַלִיסְטַעַן אוּיפְּ 10 פְּרַאְצַעַנְטַה פָּוֹן זַיְעַרְ הַכְּנָסָות אָוּן גּוֹנְדִּינְטַה מִיטַּ אַ פְּרַאְכַּעַ פָּאַנְאַנְדְּרַצְוְלַאְזְעַן די אַרְבְּיַיטְעַר-קָאַמְּיַטְעַטְעַן אֵין די פֿאָבְּרִיקְעַן אָוּן זַאוּאַדְעַן.

"אַוְקְסְעַנְטִיעַוּוּ: אַרְיַינְגְּעַוְאַרְפַּעַן עַטְלִיכְעַ הַונְדְּרַעְטַה פֿוּעְרִים אָוּן טְרַמְּעַ דָּעַרְפְּאַר וּוְאָסְטַה זַיְיַהְעַרְטַה צוּ די עַרְדִּיקָאַמִּיטְעַטְעַן;

אונטערדריקט אַ גאנצע מסע צייטונגגען פון פויירים און סאלדאָץ טען.

„טישערנאָו : גע'יחטמ'עט דעם „קייזערליךען“ מאניפסט ווע-
גען פאנאנדרלְאָזען דעם פינלאַנדישען סיימ.

„סָאוּוִינְקָאָו : גַּעֲשֵׁלָאָסָעַן אָנוֹ אָפָעָנָעַם אַבְמָאָד מִיט גַּעֲנָרָאָל
קָאָרְנִילְאָוֹ, אָוִיב אָט דָּעַר רָעַטָּר פָּוֹן זַיִן פָּאָטְרָלְאָנְדָּהָאָט נִיט בְּעַד
וּזְיַעַן צַו פָּעַרְאָצָהָעָן פָּעַטְרָאָגְרָאָד, אַיזּ אָדָּם, חַלְוָה, נִיט זַיִן שָׁוָּה.
„זָאָרוֹדָנִי : אַרְיִינְגָּעָוָעָצָט אַין טָרְמָע אַיְינְגָּעָן פָּוֹן דֵּי בָּעַסְטָעָרָע
וּאַלְזִיכְיָאָנְרָאָע טָהָוָעָר, סָאָלְדָאָטָעָן אָנוֹ מָאָטָרָאָזָעָן, מִיט דָּעַר הַסְכָּמָה
פָּוֹן אַקְלָעְקְסִינְסְּקִי אָנוֹ קָעְרָעְנְסִיקִי.

„נִיקְיטִין : גַּעֲהָאָנְדָּעָלָט וּוֹ אַ מִיאָסְעָר נָאָרָאָדוֹאָי אַנְטָנָגָעָן
דֵּי אַיְזָעְנְבָּאָהָן-אַרְבָּיוּטָר.

„קָעְרָעְנְסִיקִי : שָׁוִין בָּעַסְטָר נִיט דָּעַרְצָהָלָעָן זַיְינָע גְּרוּסָע פָּאָרָ-
דִּינְסָטָעָן. דָּאָס צַעְטָעָל אַיזּ צַו לְאָנְגָּן.“.

אַ קָּאָנְגָּרָעָס פָּוֹן דָּעַלְעָנְגָּטָעָן פָּוֹנִים בָּאַלְטִישָׁעָן פָּלָאָט הָאָט אַנְגָּעָ-
נוּמָעָן אַ רְעוֹזָלְזִיכְיָע, וּוֹאָסְטָהָבָט זַיְךְ אַזְוּזִיּוּ :

„מיַר פָּעַרְלָאָנָגָעָן אַזּ מַעַן זָאָל בָּאָלְדָאָוִיסְטָלִיסָעָן פָּוֹן דָּעַר פָּרָאָ-
וּזְיַאָרְשִׁעָר רָעַגְרָוָנָג דָּעַם כְּלוּמְרָשְׁטִידְיָגָעָן סָאָצִיאָלִיסָט, דָּעַם פָּאָלִיטִידָ-
שָׁעָן אַזְוֹאָנְטוּרִיסָט קָעְרָעְנְסִיקִי, וּוֹאָסְטָהָבָט גַּעֲרָאָכָט אַחֲרָפָה אָנוֹ אַזּ
אַוְנְגָּנְלִיךְ אַוְיָף דָּעַר גְּרוּסָעָר רְעוֹזָלְזִיכְיָע אָנוֹ אַוְיָף דֵּי רְעוֹזָלְזִיכְיָאָנְרָאָע
מָאָסָעָן דָּוֶךְ זַיִן שָׁעַנְדְּלִיכָּעָר קָאָנְסְפִּירָאָצִיעָה לְטוּבָה דָּעַר בָּוּרְזָוָאָזִיעָ...“
דָּעַר פּוּעַל יְוֹצָא פָּוֹן דָּעַם אַלְעָם אַיזּ בָּעָקָאנְט. דֵּי בָּאַלְשָׁעוּוּקָעָם
זַיְינָע גַּעֲוָאָרָעָן דֵּי פִּיהָרָעָר...“

נְעַדְעַנְקָעָן דָּאָרָפְּ מַעַן, אַזּ נִיט קִיּוֹן אַנְדָּרָעָרָה, נֹור דֵּי פָּאָלְקָמָ-
מָאָסָעָן, דֵּי סָאָלְדָאָטָעָן, אַרְבִּיְּטָעָר אָנוֹ פּוּיְּרִים, הָאָבָעָן גַּעֲמָאָכָט דֵּי רָעָ-
וּזְיַאָצִיעָ. דָּאָס הָאָבָעָן וּיְיִגְּרוּשִׁיט וּוֹ אַיְם אָנוֹ גַּעֲוָוָאָרָפָעָן זַיְעָרָעָ-
בּוּאָלִילָעָם אַוְיָפְּן טָאוּרִישָׁעָן פָּאָלָאָזָן אָנוֹ גַּעֲנוּוּת דֵּי גַּאֲסָוָרָסְטוּוּנָעָ-
דוּמוֹא אַיבְּרָעְצָוּנָהָמָעָן דֵּי מָאָכָט אַיזּ מָאָרָט 1917; דָּאָס הָאָבָעָן וּיְיִ-
אָרוּסְגָּנוּרְפָּעָן יְעַדְעָ נִיעָע עַנְדָּרָוָנָג אַין דָּעַם גַּאָנָג פָּוֹן דָּעַר רְעוֹוָאָ-
לְזִיכְיָע; דָּאָס הָאָבָעָן זַיִן אַרְוָנְטָרְגָּנוּוֹאָרְפָּעָן דָּאָס מִינְיִסְטָרְפָּרִים פָּוֹן מִיּ-
לְיֻסְקָאָוּ; דָּאָס הָאָט זַיִעָר סָאָוְוִיעָט (רָאָטה) גַּעֲלָאָזָט הָעָרָעָן פָּאָר דָּעַר
גַּאנְצָעָר וּוּלְטָט דֵּי רְוִסְיָהָעָן פְּרִידְעָנָס-בְּעָדְגָּנוּגָעָן: „קִיּוֹנָעָן אַנְעָקְסִיעָם,
סִיּוֹנָעָן קָאָנְטָרִיבָּזִיעָם, דָּאָס רָעַכְתָּ פָּוֹן זַעֲלָבָסְטָ-בְּעַשְׁטִימָוָנָג פָּאָר אַלְעָ-

פעלקער"; דאס האבען זוי זיך אויפגעהויבען אין פערטאנראד אין
יולי און געשטוריינט דעם מאוירישען פאלאץ און פערלאנגט, און די
סאוועיטען ואלען איבערנעעהמען די רענירונג פון רומלאנד.

די באַלעועוּיקעָם זייןען נאָך דָּמָאָלְסָט נָעוּזָן אֶ קלִינְיָע פָּאֵלִי
טִישָׁע גְּרוּפָע, זַיְהַ אֲבָעָן זַיְק אֲבָעָר גַּעַשְׁתָּעָלָט אָן דָּעַם שְׁפִּיעַ פָּוּן דָּרָע
מַאֲסָעַנְבָּעוּזָנוּגָג. נאָך דָּעַם שְׁרַעַלְלִיכָּעַן דָּוּרְכְּפָאָל פָּוּן זַיְעַד אַוְיָס-
שְׁטָאנְד אַיְן יוֹלִי הָאָט זַיְק דִּי גַּעַזְעַלְשָׁאַפְּטָלִיכָּע מַיְנוֹנָג גַּעַזְעַנְדָּעָט גַּעַז-
גַּעַן זַיְיָ. די אָונָאָרָגָאנְיוּידָטָע פָּאַלְסָס-מַאֲסָעַן זַיְנָעַן גַּעַלְבָּעַן אַהֲן
פִּיהָרָעָר אַוְן הָאֲבָעָן זַיְק שְׁטִילְעָרְהָיִיד צְרוּקָגְעַצְוָנָעָן אַיְן דָּעַם וּוּבָאָרָ-
גַּעַר שְׁטָאָדְטָהִיל, וּוּאוּ עַס וּוּאוּנָעָן די אַרְויָמָע מַעַנְשָׁעָן. די רַעַנְירָוָנָג
הָאָט זַיְק גַּעַנוּמָעָן יָאָגָעָן נאָך די באַלעועוּיקעָם, זַיְיָ נאָך וּוּלְדָעָ חִיּוֹת;
עַטְלִיכָּע הַוְּנְדָעָרָטָמָע פָּוּן זַיְיָ הָאָט מַעַן פֻּרְשָׁפָאָרָט הַיְנְטָעָר אַיְזָעָרָנָע
גְּרָאָטָעָם, צְוּוּשָׁעָן זַיְיָ טְרָאָצָקִי, קָאַטְעָנָעָוָו, קָאַלְאַנְטָאָזִי; לְעַנְיָן אַוְן זַיְיָ
נַאֲוּוּעָו זַיְנָעַן אַנְטָלָאָפָּעָן אַוְן זַיְר בַּעַהַאַלְטָעָן; די באַלעועוּיסְטִישָׁע
צִיּוּנָנָעָן הָאָט מַעַן פֻּרְמָאָכָּט דָּאָם מַוְילָן...

אבער די שוואָCKERוּט און אונמעכטיגוּט פון דער פרָאוֹווֹזָאַרי
שער רענירונג איז געווען די שטאָרקייט פון די באַלְשָׁעוֹויקעַם. די
פרָאוֹווֹזָאַריישׁ רענירונג האַט זיך כסדר געבעטען. זי האַט ניט נעהָט
קִין פֿעַסְטָעַן קָודֵס אָוֹן קִין פֿעַסְטָעַן פֿראָנָאָרָם. די באַלְשָׁעוֹויקעַם
האָבעַן ווַיַּעֲדֶר אַוְיפְּגָהּוּבָעַן דָּעַם גְּרוֹיסָעַן קַאמְפְּסִידּוֹף, “די גַּאנְצָע
מַאֲכָת — די סָאָוּוּעַטָּן”. דער עַולְמָה האַט גַּעוֹאָסָט, אָז זַי מַיְנָעַן
נִיט זַיְעַר אַיְגָעַן טָבָה, ווֹאָרוּם מַעֲהָרָסְטָעַן זַיְינָעַן דָּאָךְ די סָאָ
וּוַיַּעֲטָעַן גַּעוֹעַן אַונְטָעַר דער פִּיהָרָוָן פִּון די „מעָסִיגָּע סָאַצְיָאַלְיסְטָעַן“
— די בִּיטָּעָרָסְטָעַ שָׁוֹנָאִים פִּון די באַלְשָׁעוֹויקעַם.

זיויר גאנצער כה האבען די באַלעווויקעט געשעפטט טאָקע אַלְעַפּון די ברײַט אַרְבִּיְתָּר-מַאֲסָעָן. זוי האבען גענו מען די פֿשׂוֹטַעַגַּן מַנוּשֵׁדְיִגְעַן פֿערְלָאָנְגָּעַן פֿון די אַרְבִּיְתָּר, פֿוּיעָרִים אָוּן סַאלְדָּאָטָעָן אָוּן האבען דערפּוֹן אַוְיפֿנְעָבוּיט זיויר פֿרְאָנְגָּרָם. דָּאס האָט גַּעַפְּהִרְתַּט דָּערְצָוּן, אָז בְּשַׁעַת די מַעַנְשׁוּוֹיְקָעָס אַבָּאָרָאָנְצָעָס אָזָן סַאֲצִיאַלִיסְטָעָן רָעוֹאַלְזִיאָנְנָרָעָן האבען זַיְד פֿאָרְפֿלָאָנְטָעָרט אַיְן אַ פֿערְבָּאָנְדָן מִיט דָּעָר בּוֹרְשָׁאָזְיָע, האבען דּ באַלעווויקעט שְׁנָעַל גַּעַוְואָנָעָן דָּעָם צוֹטְרוֹי פֿון די מאָסָעָן. אַיְן יוֹלִי האָט מַעַן זַיְיָ נַאֲכָגְעִיאָגָט, גַּעַטְרִיבָּעָן אָזָן גַּעַז האָסָט. אַיְן סַעְפְּטָעָמְבָּעָר זַיְינָעָן די אַרְבִּיְתָּר פֿון פֿעַטְרָאָגְזָאָר, די

מאטראָזען פון באַלטישען פֿלאָט אָוּן דַּי סָאלְדָאַטָּעַן גַּעוּעַן כְּמַעַט אֵין
גַּאנְצָעַן אֹוִת זַיְוֶר זַיְוֶיט. אַינְטַערַעַסָּאַנְט אִיז צַו וּוּאַרְפָּעַן אֲבַלְיךְ אֹוִיפְּ
די שְׂטַאַדְטַזְוָאַהְלָעַן, וּוּאַס וּוּינְגַּעַן פָּאַרְגַּעַסְקָומָעַן אִין סֻעַּפְּטַעַמְבָּעַר אֵין
די גַּרְעַסְעַרְעַע שְׁטַעַדְט. 18 פְּרַאַצְעַנְטַ פָּוּן דַּי שְׂטַיְמָעַן הָאַט מַעַן אַבְּרַ
גַּעַגְבָּעַן פָּאַר דַּי מַעַנְשָׁעַוְוִיקָּעַס אָוּן סָאַצְיָאַלְיסְטָעַן-דְּרוּוֹאַלְזִיאַנְגָּרָעַן.
אֵין יוֹニָהָאָבָּעַן דַּי זַעַלְבִּינְגַּ פָּאַרְטִיְיָעַן בְּעַקְוּמָעַן 70 פְּרַאַצְעַנְטַ פָּוּן אַלְעַ
שְׂטִימָעַן.

פָּאַרְאַן אֵין פָּאַקְט, וּוּאַס הָאַט נִיט וּוּנְגַּג גַּעוּוֹאַנְדְּעַרְט דַּי אֹוִיסְ
לְעַנְדְּיָשָׁע קָאַרְעַסְפָּאַנְדְּעַנְטָעַן. וּוּי קְוּמָט עַם, וּוּאַס דָּרָר צָעַנְטְּרָאַלְעָר
עַקְוּזְקָוְטִיוֹוְ-קָאַמִּיטָּעַט פָּוּן דַּי סָאַוְוִיעַטָּעַן, דָּרָר צָעַנְטְּרָאַלְעָר
פָּוּן אַיְינְגַּע פְּרַאַפְּעַסְיָאַנְגָּלָע פָּעַרְאַיְינְגַּען (יְוּנְיאָנָס), צְוִוְּשָׁעַן צְוִוְּשָׁעַן
פָּעַרְאַיְינְגַּען פָּוּן פָּאַסְטַר אָוּן טַעַלְגַּרְאָפְּ-בְּעַמְטָע אָוּן פָּוּן אַיְזְעַנְבָּאַהְזָ-אַרְדָּ
בִּיְמָעַר, זַיְנְגַּען גַּעוּעַן אֹוִי שָׁאַרְגַּה גַּעַגְעַן דַּי בְּאַלְשָׁעַוְוִיקָּעַס? דָּרָר תִּירְזָעַ
אֵין זַהְרָה פְּשָׁוֹט: דַּי אַלְעַ צָעַנְטְּרָאַלְעָר קָאַמִּיטָּעַטָּע הָאַט מַעַן אֹוִסְגָּעַ
קְלִיבָּעַן נָאָר אֵין מִיטָּעַן זָוְמָעַר, אַיְינְגַּע אָפִילּוּ אֵין פְּרִיהְלִינְגַּן, וּוּעַן דַּי
מַעַנְשָׁעַוְוִיקָּעַס אָוּן דַּי סָאַצְיָאַלְיסְטָעַן-דְּרוּוֹאַלְזִיאַנְגָּרָעַן הָאָבָּעַן נָאָר גַּעַד
הָאַט אַ גַּעוּוֹאַלְדִּינְגַּעַן אַיְינְפָּלוּס אֹוִיפְּ דַּי מַאְסָעַן. פָּוּן דָּאַמְּלָסְטַן אָנְזָן הָאַט
מַעַן קִיּוֹן נִיעַז וּוּאַחַלְעַן צַו דַּי קָאַמִּיטָּעַטָּע נִיט גַּעַמְאָכָט. מַעַן הָאַט
בְּסֶדר אַבְּגָנְלִיְיָגְט אָוּן גַּעַשְׁטָעַרְט. אָזּוּי, לִמְשָׁל, הָאַט דָּרָר אַלְדוּסְיָשָׁעַר
קָאַנְגָּרָעָם פָּוּן דַּי סָאַוְוִיעַטָּעַן עַל פִּי דִין גַּעַזְאַלְט גַּעַרְוָפָעַן וּוּעַרְעַעַן נָאָר אֵין
סֻעַּפְּטַעַמְבָּעַר, אַבְּעָר דָּרָר צָעַנְטְּרָאַלְעָר עַקְוּזְקָוְטִיוֹוְ-קָאַמִּיטָּעַטָּעַט דָּאָס
נִיט גַּעַטָּאָן, מִיטָּ דָּרָם אֹוִסְרִירִיד אָזּוּ סִיּוּ וּוּי וּוּעַט זַיְךְ דָּאָר בְּאַלְדָן צַוְּ
נוּיְפָקְמוּעַן דַּי גְּרִינְדוֹגְסְ-פְּרַזְאַמְלָוְגָן אָוּן דָּאַמְּלָסְטַן וּוּעַט מַעַן אָפְּשָׁר
גַּאָר נִיט דָּאַרְפָּעַן הָאָבָּן קִיּוֹן סָאַוְוִיעַטָּעַן... דַּי צָעַנְטְּרָאַלְעָר-קָאַמִּיטָּעַטָּעַט,
הָיִיסְטַן עַם, הָאָבָּעַן אֵין יַעַנְגַּר צִיּוֹת שְׂוִין נִיט אֹוִסְגָּעַדְרִיקְט דַּי שְׂטִיּ
מִינְגָּ פָּוּן דַּי אַרְטִינְגַּע אַבְּתָהְיָילְגָּנְגָּעָן דָּאָ, אֵין דַּי אַרְטִינְגַּע סָאַוְוִיעַטָּעַן,
אֵין דַּי אַרְטִינְגַּע אַבְּתָהְיָילְגָּנְגָּעָן פָּוּן דַּי פְּרַאַפְּעַסְיָאַנְגָּלָעָפָרְגָּרְדָּעָר. דַּי פּוּעַרְיָם-סָאַוְוִיעַטָּעַן וּוּיְ
אוּיךְ צְוִוְּשָׁעַן דַּי פְּשָׁוֹטָעָ סָאלְדָאַטָּעַן אָוּן מאַטְרָאָזָעַן, זַיְנְגַּעַן דַּי בְּאַלְ
שְׁוּוֹיְקָעַס נַעַוְאָרָעַן אַלְעַ מַאְלָ שְׁטָאָרְקָעָר. דַּי פּוּעַרְיָם-סָאַוְוִיעַטָּעַן וּוּיְ
נָעַן נָאָר אַלְיָזְגָּעָן גַּעַבְּלִיבָּעַן בְּיַיְמָ אַלְטָעַן פְּרָאַנְגָּרָם, וּוּיְלָאָן דַּי אַבְּגָנָעָ
שְׁטָאַנְגָּעָן דַּעְרְפָּעַר עַנְטוֹיְקָעָלָט זַיְךְ דָּאָס פָּאַלְיִיטִישָׁע בְּעַוְאָסְטוֹזָיִן
לְאַגְּנוֹזָמָעָר, וּוּי אֵין דַּי שְׁטַעַדְט. אָחוֹזְגָּעָן דָּרָם אֵין דָּאָר בְּעַקְאָנְטָ, אֵין
צְוִוְּשָׁעַן דַּי פּוּעַרְיָם הָאָבָּעַן דַּי סָאַצְיָאַלְיסְטָעַן-דְּרוּוֹאַלְזִיאַנְגָּרָעַן יְאָהָ

רענלאנג אַנְגָּעָפִיהָרֶט זַיְעֶר פֿרָאָפָּאָנָּאָנָּדָּע... אֲבָעֶר אוֹיךְ צוֹוִישָׁעֶן דֵּי
פּוֹיעָרִים הָאָט שְׁווֵין אַנְגָּעָהוּבָּעָן וּוְאַקְסָעָן אַ לִינְקָעֶר פְּלִינְגָּעָל. אַיִן אַקְסָעָן
טָאָבָעֶר הָאָט דֵּי סָאַצִּיאַלְדָּרְעָוָאַלְזִיאַנְעָרָע פָּאָרְטָיו זַיְךְ צוֹשָׁפָּאַלְטָעָן
אוֹיךְ צוֹוִישָׁעֶן — פָּוּן אַיִיךְ זַיְיט דֵּי רַעֲכָטָע אָוּן פָּוּן דָּעֶר אַנְדָּרָעָר זַיְיט
די לִינְקָעֶר סָאַצִּיאַלְסִיסְטָעָן רַעֲוָאַלְזִיאַנְעָרָע.

די רַעֲקָצְיעַ הָאָט אוֹיךְ נִיט גַּשְׁוּוֹגָעָן. בִּיסְלָעְכּוֹיוֹן הָאָט זַיְךְ
אוֹיפְּגָנְהוּבָּעָן אַיְהָר קָאָפְּ דָּא אָוּן דָּאָרְטָן. וּוּעָן מַעַן הָאָט גַּשְׁפִּילְטָן אַיִן
טְרָאָאַיצְּקִי טְהָעָטָעָר אַיִן פָּעַטְרָאָגְּרָאָד אַ בּוֹרְלָעָסָק אַוְנְטָעָרְיָן נַאֲמָעָן
„דָּעַם קִיּוֹזָעָרָס חַטָּאִים“, הָאָט אַ גַּרְוָפָּע מַאֲנָאָרְכִּיסְטָעָן אַוְיָפָּגָנְהוּבָּעָן
אַ טּוֹמָעָל אָוּן גַּעַסְטָרָאָשָׁעָט אַוְיָפָּהָעָנָגָעָן דֵּי אַקְטִיאָרָעָן „פָּאָר בּוּלְיָידִינְגָּעָן
דָּעַם קִיּוֹזָעָר“. גַּעַוּסָעַ צִיְּטוֹנָגָעָן הָאָבָעָן אַנְגָּעָהוּבָּעָן בְּעַנְקָעָן נַאֲדָר אַ
רוֹסִישָׁעָן נַאֲפָלָעָן. די רַוְסִישָׁע אַנְטָעָלְגָּוָעָן הָאָט קִיְּזָן אַנְדָּרָעָן נַאֲמָעָן
נִיט גַּהְהָטָם פָּאָר דֵּי סָאַוּוּעָטָעָן וּוּי „סָאַוּוּעָטָסָאַבָּאָטְשִׁיךְ דָּעָפָּוֹתָאַ
טָאָו“ (דָּעֶר רַאְתָּה פָּוּן הִינְטִישָׁע דָּעָפָּוֹתָאָטָעָן).

דָּעַם 15טָעָן אַקְטָאָבָעָר הָאָב אוֹיךְ גַּהְהָטָם אַ שְׁמוּעָם מִיט סְטָעָפָּאָן
גְּרִינְגָּרְיוּוֹטָשׁ לִיאָנָאָזָוָו, אַ רַוְסִישָׁעָרָסָאַפְּטָאָלְסָטָט, אַ מִין רַוְסִישָׁעָרָס
דָּקָעְפָּלְעָר, אַ קָּאָדָעָט.

„די רַעֲוָאַלְזִיעַ“, הָאָט עַר גַּעַזְוָאנְט, „אַיִזְנָ אַ מִין חְלָאָת. פְּרִיחָרָעָר
אַדָּרָעָר שְׁפָעָטָר וּוּעָלָעָן די אַוְיָסְלָעְנְדִּישָׁע מְלֻכּוֹת זַיְךְ מַזְוָעָן אַרְיָינְמִיְּד
שָׁעָן. מַעַן קָעָן אַונְזָן נִיט לְאַזְוָעָן אַלְיָוָן, וּוּי מַעַן קָעָן נִיט לְאַזְוָעָן אַלְיָוָן אַ
קְרָאָנָק קִינְדָּאָדָרָע וּוּי מַעַן מוֹזָעָן לְעַרְנָעָן אַ קִינְדָּאָדָרָע מִיט גַּעַוּזָלְדָּזָן גַּעַהְנָן
כִּימָט די אַיְגָעָנָע פִּים. פָּעָרְשָׁתָהָט זַיְךְ, דָּאָס אַיִזְנָ נִיט אַזָּא אַנְגָּעָנָהָמָע
זַאָה, אַבָּעָר וּוּאָס זַאָל מַעַן טָאָן. די אַיְבָרְוִינָעָרָע פְּעַלְקָעָר וּוּעָלָעָן מַזְוָעָן
אַיְנוֹעָהָעָן, אָזָוָעָר בְּאַלְשָׁוּוֹזִים אַיִזְנָ אַ סְכָנָה פָּאָר זַיְיךְ אַוְיךְ. אַזְוָינָעָ
גַּעַדְאָנָקָעָן וּוּי פְּרָאָלְעָטָאָרִישָׁע דִּיקְטָאָטָר אַדָּרָע אַנְ'אַלְוָעָלְטָלְכָע סָאָ
צִיאָלָעָרָעָרָע פָּאָרְשָׁפְּרִוְּיָעָטָע זַיְךְ וּוּי אַ קְלָעְפִּיגָּעָר קְרָאָנְקָהִיּוֹט...
מַעְגָּלִיךְ, פּוֹנְדָעָסְטּוֹעָגָעָן, אָזָוָעָר וּוּעָט זַיְךְ נַאֲרָנָה נִיט דָאָרְפָּעָן אַרְיָינְמִיְּד
שָׁעָן אַיִן אַונְזָעָרָע הַיְמִישָׁע עַסְקִים. די לְאָגָעָוָע וּוּרְגָּעָר סִיְּוִוִּי
פִּין טָאָגָן צַוְּתָּאָגָן. די אַיְזָעְנְבָאָהָנָעָן טַוְיָגָעָן אַוְיכְּפָּאָגָן, די פָּאָבְרִיקָעָן
שְׁלִיסָעָן זַיְךְ אַיְינָעָן נַאֲדָר דָּעֶר אַנְדָּרָעָר, אָזָוָעָר דִּי דִּיְתָשָׁעָן רַוקָּעָן זַיְךְ
אַלְזָאָזָנָהָעָר אָזָוָעָרָעָר אַנְהָנָטָה. פָּוּן אַיִינָ זַיְיט הַוּנְגָעָר, פָּוּן דָּעֶר אַנְדָּרָעָר
דָּעֶר זַיְיט די מִילְוָעָרִישָׁע מְפָלוֹת וּוּעָלָעָן מַסְתָּמָא אַוְיָסְנִיכְטָעָרָעָן דָּאָס
רַוְסִישָׁעָר פָּאָלָק...“

ליאננאוואו האט זיך געהאלטען שטאל און אייזען אן דער מײַינונג,
או אונטער קיינע בעדרינגעגען טאר מען ניט דערלאזען די אָרכְּבִּיטֶר
האמיטעטען צו מישען זיך אין דער פערוואָלטונג פון די אַינְדוֹסְטְּרִיעַן.
אויפֿ דערוֹפֿ, האט ער גוזאָגט, וועט קיין פָּאָכְּרִיקְּאָנְטַן ניט אַיְּנְגַּעַחַן...
„וּאָס אַיְּזַשְׁיֵיךְ צוֹ דיַ בָּאַלְשְׁוֹוִיקְּעַם, וּוֻעַט מַעַן פָּוּן זַיִּ פְּטוּרַ וּוְעַדְתַּ
דעַן אוֹיפֿ אָזָא אָפָּן: עַנְטוּוֹדָעַר דיַ רָעֲנוֹרָגַג וּוֻעַט פָּעַרְלָאָזָעַן פָּעַטְתַּ
ראָנְגָּאָד אָוָן אַיְּן שְׂטָאָדָט וּוֻעַט מַעַן עַרְקְּלָעָהָרָעַן בָּעַלְאַנְגְּרוֹנְגַּס-צָוַּ
שְׂטָאָנְד אָוָן דָּעַר מַיְּוּטָרִישָׁעַר קָאַמְּאָנְדִּיר וּוֻעַט דָּאָן הָאָבָּעַן אַ פָּרִיעַ
הָאָנְד צוֹ רָעְכָּעַן זַיִּ מִיט דָּעַר חְבָּרָה וּוְיַּעַם קָוְמַט זַיִּ... אָדָעַר, אָוִיבַּ
אַשְׁטִיגְנָעַר דיַ גָּרִינְדוֹנָס פָּעַרְזָאָמְלָוָג וּוֻעַט זַיִּ פָּאַרְנָהָמָעַן מִיט אָוִיטָאַ
פִּישְׁעַ פָּלָעַנְעַר, קָעַן מַעַן שִׁיקְּעַן עַטְלִיכְּבַּעַסְתָּאָלְדָאָטָעַן אָוָן זַיִּ פְּשָׁוֹט צָוַּ
טְּרִיבְּעַן...“

דָּעַר וּוַיְנְטָרַה האט זַיִּד אַנְגְּרוֹקְּט, דָּעַר שְׁרַעְקְּלִיכְּבָּרַ רָוְסִישָׁעַר וּוַיְנַ
טָרַה. עַס אַיְּזַשְׁיֵיךְ נִיט אַיְּנְמָאָל אַוְיסְגָּעָקוּמָעַן צוֹ הָעָרָעַן אַיְּן „נוֹטָעַר“
גַּעַזְעַלְשָׁאָפְטַן: „דָּעַר וּוַיְנְטָרַה אַיְּזַשְׁיֵיךְ שְׁטָעַנְדִּיגַג גַּעַוּעַן דָּעַר רָוְסִישָׁעַר גַּוְאַל.
אָפְשָׁר וּוֻעַט ער אָוָנוֹ אָוִיךְ הַיְּינָט אַוְיסְלִיְּזָעַן פָּוּן דָּעַר רָעוּוֹאָלְצִיעַ.“
בְּיוּ'ם פָּרָאָנְטַהָּאָבָּעַן מַיְּלָיאָעַן סָאַלְדָאָטָעַן גַּעַלְעַטָּן, גַּעַדְתַּ
שְׂטָאָרָבָּעַן אָהָן קְרָאָפְטַן, אָהָן הַאָפְנָוָנָג, אָהָן וּוַיְלָעַן... דיַ אַיְּזַעְנְבָּאָהָנָעַן
זַיְנָעַן גַּעַוְאָרָעַן אַלְעַ מַאְלַ עַרְגָּעַר. שְׁפִּיאַזְנַן גַּעַקְוּמָעַן וּוַעֲנִיגָּרַד, פָּאַבְּ
רִיקְעַן הָאָבָּעַן נִיט גַּעַרְבִּיְּמַטַּת. דיַ מַאְסָעַן זַיְנָעַן גַּעַזְוּנָקָעַן אַיְּן טִיעַפְעַר
פָּעַרְצְּזָוְיְפָלָוָג, אַ גַּעַשְׁרִיְּה האט זַיִּד גַּעַלְאָזָט הָעָרָעַן, אַזְוּ דיַ בָּרוּזְשָׁאָזִיעַ
הָאָט זַיִּד גַּעַנוּמָעַן צוֹ סָאַבָּאָטָאָזַשַּׁן, אַזְוּ זַיִּ בָּרָעַנְגַּט מְפָלוֹת בַּיִּים פְּרָאָנְטַן,
אַזְוּ זַיִּה האט זַיִּד גַּעַמְאָכְטַן אַ פָּעַרְשָׁוּעָרוֹנָג אַוְיְפַּן לְעַבְעַן פָּוּן פָּאַלְקַן.
רִיגָּאָה האט זַיִּד גַּעַצְּאָהָלָעַן מִיט רִיגָּאָה כְּדִי צוֹ דָּרְמָאָהָנָעַן דָּעַם פָּאַלְקַן,
וּאָס פָּאַר אַ חָוֵב עַס לְוִונְט אַוְיְפַּ אַיְּהָם ?“

אַז אַמְּעַרְיקְּאָנְדָר קָעַן זַיִּד נִיט פָּאַרְשָׁטָעַלְעַן, אַז דָּעַר סְלָאַסְעַן-קָאָמָט
זַאְל וּיר אַזְוִי טִיעַת אַרְיוֹנְשְׁנִיְּדָעַן אַיְּנָסְמַן לְעַבְעַן פָּוּן אַ פָּאַלְקַן. אַידְוּ מַזְוַּ
אַבָּעַר זַאְגָּעַן, אַז אַידְוּ הָאָבָּעַר פָּעַרְעָנְלִיְּדַקְּ בָּעַגְעַנְגַּעַט אַוְיְפַּן צְפּוֹן-פָּרָאָנְטַן
אַזְוִינָעַ אַפְּיצְּרָעַן, וּאָס הָאָבָּעַן בָּעַסְעָר גַּעַוְוָאָלְטַן אַ מְפָלָה אַיְּדָעַר אַרְדַּ
בְּיוּטָעַן צְוּזָאָמָעַן מִיט דיַ סָאַלְדָאָטָעַן-קָאָמְיָטָעַן. דָּעַר סְעַקְרָעַטָּר
פָּוּן דָּעַר פָּעַטְרָאָגָרָדָעַר אַבְּתָהְיְלוֹנָג פָּוּן דָּעַר קָאַדְעָמִישָׁעַר פָּאַרְטִּיְּה האט
אַז גַּעַשְׁפָּרָעַד מִיט מִיר צְוָגָעַבָּעַן, אַז דָּעַר עַקְאַנְאָמִישָׁעַר צְוָאָמָעַן-

ברוך פון רוסלאנד איז א מהייל פון דעם קאמה צו דיסקרעדיטירען די רעוואַלוציע. אַ פערטערטער פון די אליאורטע, אַ דיפלאָמאַט, ווֹאָס אַיך האב איהם צונגעזנט אָז אַיך וועל זיין נאמען ניט דערמאָנען, האט מיר בעשטעטיגט דעם זעלבייגען פאקט. מיר זייןען בעקאנט גע-וויסע קוילען-גרובען לעבען כארקאוו, ווֹאָס זוייערעד בעלייבתים האבען זוי אונטערגעצונדרען און נאָכדרעם פערפלײַיצט מיט וואָסער. מיר זיין ער בעקאנט אַינְינֶג עטוקסטיל-פאָבריקען אין מאָסקוּוֹא, ווֹאָז די אַינְ זשינערען האב מיט אַ בִּזְוָן קָלְיעָן גַּעֲמָאָכְטָן די מַשְׁיְנָעָן. מיר זייןען בעקאנט אַינְינֶג אַיְזָעְנְבָּהָז-בָּעָמְטָע, ווֹאָס די אַרְבִּיטָעָר האבען זוי געכָאָפְטָן בֵּיִים הָאָנְדָן בְּשָׁעָת זוי האבען צוּקוּרְפָּעָלָטָן לאָקָאָמָאָטְיוּוּעָן... אַ נְרוּיסָע טָהִיל פָּוֹן די פֻּרְמָעְגָּלִיכָּעָ קָלָאָסָעָן האט בעסער גע-וואָלְטָן די דִּוִּיטָשָׁע הָעֲרָשָׁפְט אַיְדָעָר די רָעוֹוָלְצָיעַ, — אַיְדָעָר אַפְּיָלוֹ די פְּרָאָוּזָאָרִישָׁע רָעְגִּירְוָנָג. מעַן האט זיך ניט גַּעֲשָׁמָט, — מַהְאָט דָּאָס גַּעַזְגַּט אַפְּעָן. אַין דָּעַם הוּא, ווֹאָז אַיך בֵּין אַיְינְגָעְשָׁטָאָנָעָן, האט מעַן בְּיִים עָסָעָן כָּסְדָּר גַּעֲרָדָט וּוֹעַגְעָן די דִּוִּיטָשָׁען. „הַלְּוָאִי“, האט מעַן גַּעַזְגַּט, „וֹאַלְטָעָן זוי שְׂוִין גַּעֲרָאָכָט גַּעַזְעַי אָז אַרְדָּנוּג“, אַיְינְמָאָל האב אַיך פֻּרְבָּרָאָכָט אָז אַוְעַנְד אַינְים הוּא פָּוֹן אַמָּאָס-קָאָוָעָר חִיחָר. אַרְוּם פִּישׁ זַיְנָעָן גַּעַזְעָסָעָן זָהָרָעָשָׁן, אַיך האב זוי אַלְעָמָעָן גַּעֲפָרָעָט וּוֹעַמָּעָן זוי וּוֹילָעָן בעסער: וּוֹילָהָעָלָמָן אַדרָּעָר די באַלְשָׁעוֹוִיקָעָם? 10 פָּוֹן די 11 האבען בעסער גַּעַזְאָלָט וּוֹילָהָעָלָמָעָן. די סְפָּעָקָלָאָנָטָעָן האבען דָּעְרוּוֹיָל אַוִּיסְגָּעְנוֹצָט די גַּעַלְעָנְעָנְהָיִיט אָז אָז אַבָּעָן אַנְגָּעְזָאָמָעָלָט גַּעַוָּאָלְדִּיגָּע עַשְׁירָהָת. זַיְעָר גַּעַלְד האבען זוי אַוִּיסְגָּעְבָּעָן אַוִּיפָּרְשָׁעָמָעָן לְוָקָסָום אָז אַוִּיפָּרְצָזְקָוְיָפָעָן די בעאָמְטָע פָּוֹן דָּעָר פְּרָאָוּזָאָרִישָׁעָר רָעְגִּירְוָנָג. וּוֹעָר עַס האט גַּעַקְעָנָט האט גַּעַזְאָמָעָלָט אָז בַּהָּאַלְטָעָן שְׂטִילְעָרְהִיד סִיִּי עַסְעָנוֹאָרָג, סִי הַיְצָוָנָג. פִּיעָלָעָ פְּרָאָדוֹקָטָעָן פְּלָעָגָט מעַן בַּשְׁתִּיקָה אַרוֹיסְפִּיהָרָעָן קִיּוֹן שְׁוֹועָדָעָן... עַס אַיז אַ בעקאנטער פָּאָקָט, אָז וּוֹעָן די רָעוֹוָלְצָיעַ האט אַוִּיסְגָּעְבָּרָאָכָעָן, אַיז אַין די שְׂטָאָדְטִישָׁע שְׂפִּיְיכָלָעָר פָּוֹן פַּעְמָרָאָגָד גַּעַנוֹג תְּבוֹאָה אַטְיָף 2 יָאָהָר. אַין 2 חֲדָשִׁים האט מעַן די תְּבוֹאָה אַזְוִי צְרוֹאָכָבָוּעָט אָזָן צְוָשְׁלָעָפֶט, אָז עַס אַיז גַּעַבְלִיבָעָן ניט מעַהָר וּזִי אַוִּיפָּאָיִן מַאְנָאָט. די שְׁעָהָנָע אַרְבִּיטָה האט מעַן גַּעַטָּאָז כְּמַעַט אַפְּעָז פָּאָר אַלְעָמָעָן אַוְיָגָעָן. אַין דָּעַם רַעַפָּאָרָט פָּוֹן דָּעַם לְעַצְעָן שְׂפִּיּוֹזָד מִנִּיסְטָעָר פָּוֹן דָּעָר פְּרָאָוּזָאָרִישָׁעָר רָעְגִּירְוָנָג לְיַיְעָנָעָן מַחְרָה, אָז קָאָוָע

האט געלאסט אין ווילאדיואסטאט 2 רובעל א פונט, אין פערראנרגראד מאן פאך א פונט געצאהלט 13 רובעל. אלע קראמען פון דיא נרויסע שטעדט זייןען געווען אונגעשטאטפט מיט שפייזען און קלויידער, אבער נור דיא ריבעה האבען צו דעם געהאט א צוטרייט.

איך האב געקענט א סוחר אין א רוסישער שטאדט, וואס זיין גאנצע פאמיליע אין געווארען ספעקלאנטען — אדרער מאראדיירען (רויבער באנדיטען), ווי מאן רופט זוי אין רוסלאנד. זייןע דריי זיהן האבען זיך דורך געלד אויסגעקוייפט פון מיליטער דיענסט. אינער האט ספעקלויט מיט שפייז, אין אנדערער האט אויף א געהימניס פולען אופן בעקמטען גאלד פון דיא לענאָגְרוּבָּעָן און עס פערקייפט קיין ענגלאנד, א דרייטער האט קאנטראלילרט א שאקסלאָדִ-פֿאָברִיך, וואס האט געהאנדרטלט מיט דיא ארטיגען קאָפֿערַאָטִיוּעַ געזעלשאָפְּטָעַן. האט ער אויסגענומען אַתְּנָאֵי, אַזְּ דִּי קָאָפֿערַאָטִיוּעַ זַאֲלָעַן אַיִּהְם צוֹשְׁטָעַלְעַן אַלְעַס וּוְאַס ער בעדראָת. אַזְּזַוְּיִ אַזְּ עַס אַנְגַּעַנְגַּעַן אַיְּנָם הַיְּלִיגָּעַן רַוְּסָלָאָנָּד. דַּעַר פֶּרֶאָסְטָעַר עַולְמַה האט בעקמטען אַ פִּירְטָעַל פּוֹנְט בְּרוּיט אַוְיִף בְּרוּיטִיקָאָרְטָעַן, בְּשַׁעַת עַר, דַּעַר סְפָּעַלְקָוָן, הַאַט זַיך גַּעַבָּדָעַן אַזְּ וּוְיִיסְעַ בְּרוּיט, צּוּקָּעַר, טַהֻּעַ, קָאָנָּדָעַן, לַעֲקָאָד אַזְּ פּוֹטָעַר... אַזְּ אַזְּ דִּי סָאָלְדָאָטָעַן בְּיוּם פְּרָאָנְטָהָעַן שְׂוִין מִמְּשִׁים נִיט גַּעַקְעַנְט אַוְיִסְחָאָלְטָעַן פּוֹנְקָעַלְט, הַוְּגָעָר אַזְּ מִיעָרְקִיְּת אַזְּ האַבעַן נִיט גַּעַקְעַנְט בְּיוּשְׁטָהָעַן גַּעַגְעַן דִּי דִיּוֹתְשָׁעַן, האַט דִּי זַעֲלָבָעַ פָּאָמְלִיְּעַ גַּעַשְׁרִיעַן: „טְרוּסָעַן“. זַיִּי, דִּי רִיבָּעַ, הָאָרְבָּעַן זַיך „גַּעַשְׁעָהָמָטָה“ וּוְאַס זַיִּי זַיִּנְעַן רַוְּסָעַן... אַזְּ אַזְּ דִּי בְּאַלְשָׁעוּוּקָעַם האַבעַן גַּעַפְוָנָעַן אַזְּ צּוֹגָעָנוּמָעַן דִּי גַּרְוִיסָעַ זַאָפָאָסָעַן פּוֹנְעַסְנוּוֹאָרָגָן, האַט מאַן זַיִּי, זַעֲלָבָעַרְשָׁטָעַנְדְּלִיךְ, גַּעַשְׁטָעַמְפָּעַלְטָה פָּאָר רַוְּבָּעַר.

אוּבָעַן, הייסט עַס, אַזְּ אַלְסְדִּינְגָּג גַּעַוְעַן גַּעַוְעַן פּוֹיל אַזְּ צּוּרְדָּרָטָט. אַונְטָעַן, אַזְּ דַּעַר טִיעַה, האַבעַן גַּעַרְבִּיְּטָה דִּי אַלְטָעַ פְּינְסְטָעַרְעָ קְרָעָפְּטָעַן, דִּי גַּעַוְעַזְעַנְעַן מִשְׁרָתָהָמִן פּוֹנְנִיקָּאָלְאי דַּעַם 2 טָעַן, וּוְעַלְכָּעַ האַט בָּעַן זַיך גַּעַבְּיָטָעַן אַהְרָן. זַיִּי האַבעַן גַּעַטָּאָן זַיִּיר אַרְבִּיְּטָה שְׁטִיל אַזְּ פְּלִיסִינְג. דִּי אַגְּנָעַטָּעַן פּוֹנְדַּעַר אַלְטָעַר „אַכְּרָאָנָּעָה“ האַבעַן נַאֲדָר אַלְעָז אַרְוִיסְגַּעַוְיָזָעַן זַיִּיר אַלְטָעַר קוֹנְסָטָט, פְּאַר דַּעַם צָאָר אַדָּרָעַר גַּעַגְעַן דַּעַם צָאָר, פְּאַר קְעַרְעַנְסְקִיְּן אַדָּרָעַר גַּעַגְעַן קְעַרְעַנְסְקִיְּן, וּוְאַיִּמְצָעַר האַט זַיִּי גַּעַצְאָהָלָט. שְׁטִיל, בעהאלטענְרָהָיִיד, האַבעַן זַיך נַעַפְאָרְקָעַט אַלְעָרְלִי אַונְלַעְגָּלָעַ אַרְגָּאָנְיָזְצִיעָם, וּוְדִי

שוווארכצע מאה און עהנלייכע חברה. זיעיר כונה איז געווען צוריק-
צובערעגען די אלטער פערפלוכטער ארדונגונג...
און אט דער פוילער, פערדראָרבנענער לופט, פול מיט העסלאַכע
האלבע אמת', וואס זייןען ערנער ווי ליגענס, האט זיך טאג איזן טאג
אויס געהערט איזן קלארע זיבערע שטימע, וואס איז געווארען אלע-
מאל שטארקער, אלע מאל טיעפר... "די גאנצע מאכט די סאַווּע-
טען! די גאנצע מאכט די אמת' פערטרעטער פון מיליאָגען פשוט'ע
אָרבײַטער, סאלדאטען, מאָטראָסען. ערֶד, ברוֹיט, אָן עָק צו דעם
זינלאָגען קריינ, אָן עָק צו געהיימער דיפלאָמאָטִיע, ספֿעלאָצְיע,
פערראָטה... די רעווּאַלוּצְיע איז איז געפֿאהָר! די צוקונפֿט פון דער
גאנצער וועלט איז איז געפֿאהָר!"

דער קאמפּ צוישען פראלֻעטְאַריאט און דער בּוֹרוּזְשָׁאוּזְע, צוּזֵי
שען די סאַווּעַטְעַן און דער דּוֹגְרָוָונָג, אָ קָאַמְפּ ווּאַסְטָה אָט זיך אָנְדָּ
געהויבען נאָר איז מאָרט, איז אַיצְטָ פֿערשָׁאָרְפְּט געווארען אוּפְּפִין
העכְּסְטָעַן אָופּן. דָּאס נְרוּוֹסְעַ רְוּסְלָאנְדָה, ווּאַסְטָה אָט זיך מִיט אַיזָּן
שְׁטְרָאָם אָרְבִּעְנְגָּכָּפְּט פון מִיטְעַלְאַלְטָעַר צָוּם 20 טָעַן יְאָהָרָהָנוֹנְדָּרְטָן,
הָאָט זיך גַּעֲגָרִיט ווּיְיָזָעַן דּוֹרָפְּרָוָוְנְדָּרְטָעַר ווּעָלָט צָוּזֵי רְעוּוּאָדְלָהָזְעַם — די פֿאַלְיִיטִישָׁע און די סְאַצְיָאַלְעָה, — אַיז אָ קָאַמְפּ אָוּפּ
לְעָבָעַן אַיז טוּיט.

עם איז מערקוּוּוֹרְדִּיג ווּפֿרְיָעַל לְעָבָעַנְטִיקְרָאָפְּט עַמְּהָאָט אָרוּוּם-
געוועיזען די רְוִסְיָעַ רְעוּוּאַלְוָצְיָע נאָר אַזְוִינָע לְאַנְגָּעַ מְאַנְגָּטָעַן פון
הוֹנְגָּעָר, לְיִדְעַן אַיז צוּשְׁמָעְטָעְטָרְטָה הָאָפְּנוּנְגָּעָן! די רְוִסְיָעַ בּוֹרוּזְשָׁאַזְוּעַ
הָאָט דָּאס גַּעֲזָלָט בּעַסְעָר פֿערשְׁטָהָן.

סְעַפְּטָעְמְבָּר אַיז אַקְטָאַבָּר זַיְנָעַן די עַרְגְּסָטָע חְדְשִׁים אַיז רְוִסִּי
לְאָנְדָּר, דּוּרָהָוּפְּט אַיז פֿעְטָרָאָגְרָאָד. די טָעַג ווּעָרָעַן קִרְצָעָר, דּוֹר הַיְמָעָל
אַיז גְּרָאָח אַיז אָוּמְעָטִיג, עַמְּסָפְּט אָ פֿאַלְטָעַר רְעָגָעַן אַיז הַעֲרָטָנִיט
אוּפּ אַנְגָּעַ טָעַג. אַיבָּעָר פֿעְטָרָאָגְרָאָד הָאָט זיך גַּעֲשְׁפְּרִיטָם אָ טְיַעְפָּע
קְלַעְפִּינָּעַ בְּלָאָטָע; די גַּאֲסָעַן זַיְנָעַן גַּעֲוָעַן גַּלְוִיטְשָׁוָג; פֿיְיכָתָע עַסְעָנָה
דִּיגָּע ווּוַיְנָטָעַן הָאָבָעַן גַּעֲבָלָאָזָעַן פּוֹנִים פֿינִישָׁעַן יְסִבּוּזִים, אַיז דּוֹר
קָאַלְטָעַר נְעַבְּלָה הָאָט זיך גַּעֲקִיְקָעַלְטָדְוָךְ די גַּאֲסָעַן אַיז דּוּרְכָּגָעָנוּמוּן

די ביינאכט האט מען אַנְגָּעָצְׂוֹנְדָּעַן וועניג לְאַמְּטָעָרְנָעַס אין די נאַסְעָן, ערשותענס וויל מען האט מורה געהאט פאר צעפֿעלִינִס, און צוּוּיּוּטִעָנִס וויל מען האט גַּעוּוֹאַלְטַ שְׁפָאַרְעָן לְיכְטָם. אין פריוואָטָע הייזער האט עַלְקָטְרִיצְיִיטָעַט גַּעֲבָרְעָנְטַ פָּוּן 6 בֵּין 12 בֵּין אַכְּבָּעַן גַּעֲקָעְנָט 40 סְעַנְטַ אַמְּעַנְטִים גַּעֲקָעְנָט קְרִיגְעָן, אַוְן לִיכְטָה אַכְּבָּעַן גַּעֲקָעְנָט 40 סְעַנְטַ אַשְׁטִיק. פִּינְסְטָעַר אַיז גַּעוּוֹעַן פָּוּן דְּרִיְיִי בִּיְתָאָג בֵּין 10 אַין דָּעַרְפְּרִיהָה. די צָאַחַל רְוִיבָעָרִיעָן האַכְּבָּעַן זַיְךְ זַעַהַר פֻּרְגָּרְעָסְעָרְט, גַּנְבִּים האַכְּבָּעַן זַיְךְ אַרְיִינְגְּעָרִיסְעַן אין די הייזער אַוְן גַּעַנוּמָעַן ווּאַס זַיְךְ האַכְּבָּעַן גַּעֲקָעְנָט. די מענער פָּוּן יְעַרְעַן הוּאַז האַכְּבָּעַן זַיְךְ אַרְגָּאַנְזִירְט אַוְן נַאֲךְ דָּעַרְפְּרִיהָע גַּעַהְאַלְטָעַן ווּאֲךְ מִיט אַנְגָּעָלַאַדְעָנָע בִּיקְסָעַן אין די הענד. דָּאַס אַיז אַלְז גַּעוּוֹעַן אַונְטָעַר דָּעַר פְּרָאַזְוּזָאַרְיִישָׁרְדַּר רַעֲנִיאָרְוָן.

ברויט אַיז ווּאַס אַ ווּאֲךְ גַּעוּוֹאַרְעָן ווּעַנְגָּעָר. פְּרִיהָעָר פְּלַעַגְטַּמְעַן אַרְיִינְגְּעָנְבָּעַן 1 פָּוּנְט אַוְן הַאַלְבָּב בְּרוּוּט אַטְאָג, נַאֲכְדָּעָם אַיְזְנִיְּנָט, נַאֲכְדָּעָם דְּרִיְיִי פְּיַעַרְטָעַל, אַ הַאַלְבָּב פָּוּנְט, בֵּין עַם אַיז דְּעַרְגָּאַגְּגָעַן צַוְּאַגְּגָעַן פָּוּנְט. עַם אַיז שְׁוִין גַּעוּוֹעַן גַּאנְצָעַ ווּאַכְּבָּעַן, ווּאַס מעַן האַט שְׁוִין בְּכָל נִיט גַּעֲקָעְנָט קְרִיגְעָן קִיּוֹן בְּרוּוּט. צַוקָּעָר האַט מעַן גַּעֲקָעְנָט קְוִיפָּעַן צְוּוֹיִי פָּוּנְט אַחֲרִישָׁ, אַוְיבָּעַס אַיז גַּעוּוֹעַן ווּאוֹ צַוְּקִירְגְּעַן. אַ שְׁטִיקָאַלְאָדָּר דָּעַר אַ פָּוּנְט בִּילְיָגָע קַאַנְפָּעְקָטָעַן האַכְּבָּעַן גַּעַדְעַטְמָטַן פָּוּן 7 בֵּין 10 רַוְּבָּעַל, יְעַדְעַנְפָּאָלָם נִיט ווּעַנְגָּעָר ווּי אַ דָּלָאָר. מַילְךְ אַיז גַּעוּוֹעַן נַאֲךְ פָּאָר אַ הַעַלְפָט קִינְדָּרָה. די מַעַהְרָמְטָעַ האַטְעַלְעַן אַוְן פְּרִיוּאָטָעַ הייזער האַכְּבָּעַן חְדִשִּׁים־לְאָנֶג נִיט גַּעַזְוָהָעַן קִיּוֹן מַילְךְ. וּוּעַן פְּרוֹכָּט אַיז צִוְּתָּג גַּעוּוֹאַרְעָן, האַט מעַן גַּעַצְּאַהְלָתַּאְן אַ וַּרְבָּעַל פָּאָר אַן עַפְּעַל אַדְעַר פָּאָר אַ בָּאָר...

כָּדי צַוְּקָמָעַן מַילְךְ אַדְעַר בְּרוּוּט אַדְעַר צַוקָּעָר אַדְעַר טַאַבָּאָקָה, האַט מעַן גַּעַדְרָפְט שְׁטָעָהָן לְאַנְגָּעָשָׁהָעָן „איַן דָּעַרְפְּרִיהָע“ אַונְטָעָרְין קַאַלְטָעַן רַעֲגָעַן. וּוּעַן אַיךְ פְּלַעַג גַּעַהַן אֲהִיָּם אַיז דָּעַרְפְּרִיהָה נַאֲךְ אַכְּטִינְג, ווּאַס האַט זַיְךְ גַּעַזְוָגְעָן אַ גַּאנְצָעַ נַאֲכָט, האַב אַיךְ גַּעַזְוָהָעַן ווּי דָעַר „בּוּוֹאָסְטַן“ (עַמְּ) פְּלַעַגְט זַיְךְ אֲנְהָוִיבָּעַן אַוְיְסְטָעַלְעַן. גַּעַזְוָהָעַן לְזַיְינְעַן דָּאַס גַּעוּוֹעַן ווּוּיְבָעַר, אַיְינְגָע מִיטַּקְיָנְדָר אַוְיָפְטָה די הענד. שְׁטָעָהָן אַיז דָעַר „רִיהָע“ האַט מעַן אַנְגָּעָהוִיבָּעַן נַאֲךְ אַונְטָעַר דָעַר הַעַדְעַת פָּוּן נַיְקָאַלְאָי דָעַם זְעַלְיָגְעָן אַיז 1915... זְוּמָעָר 1917 אַיז דָּאַס שְׁאָפָט גַּעוּוֹאַרְעָן דָעַר גַּעַזְוָהָעַן לְיִכְרָר סְדָרְהָעוֹלָם. אַרְיִם גַּעַלְיִידְעָטָעַ מַעְנָשָׁעַן גַּעַזְוָהָעַן מַעְגָּנְצָעַ טָעַג גַּעַשְׁטָאַנְגָּעַן אין פַּעַטְרָאַנְגָּרָאָד אַיז דָעַם שְׁטָמָאַרְקָסְטָעַן

פראסט; א ביטערע ניפטינגע שטימע פון אונצופרייעדענהייט האט זיך דא און דארט געלאָזט הערען צוישען די ריויהען. אפֿילו די וואנדערבראָרעד געדולד פון דעם רום האט געהאלטען אין פֿלאַצען... עס פֿערשטעהט זיך, אָז די טהאטערע האבען געשפיעלט ווי געועהנהליך, אלע טעג פון דער וואָך. קאָרטאָווינה איז אַרוּסְגַּעֲטָרָעַ טען אִין אַ נִיּוּם בְּאַלְעָט אֵין מַאֲרִינְסְקִי טהעאטער, אָז אלע לְיֻבָּה האבער פון טענִיך זוינען געקומען זוי אַנקוקען. שאַליַּאַפִּין האט געוזנִיך גען; אִין אַלְעַקְסָאַנְדְּרִינְסִקִּי טהעאטער האט מען אוּפִים נִי אַינִיכְסִּעְנִירִטְמִיטְטָאִים, "דרער טוֹיטְפָּוּן אַיּוֹאָזְן דָּעַם שְׁרַעְקְלִיבָּעַן" אַונְטָעַר דער לְיוּטָוָגְפָּוּן מִיּוּרָהָאָלֶד. ווּעַן אִיד בֵּין גַּעַוָּעַן אִין טַעַטָּעַר, האָב אִיד גַּעַוָּהָן אַ סְטוּדָעָנְטָפָּוּן דָּרָעַר קִיּוּזְעָרְלִיבָּעַר מִילְיָטְעָרִישָׂעַר פָּאוֹשָׁעַן-שָׁוֹלְ, אִין "פָּאַלְנָעַ פָּאַרְמָעַ" שְׁטַחַהָעָדִיגְ אַוִּיסְגַּעַצְוָנִעָן זַוְּאַיְף אַ פָּאַרְאָד פָּאַר דָּרָעַר לְיוּדִינְגָּר קִיּוּזְעָרְלִיבָּעַר לְאַזְשָׁעַ, פון ווָאנְעָן די אַרְלָעָרָם זוינען פֿערשׂוֹאַונְדָּעַן. דָּרָעַר טהעאטער, "קְרוּמָעַר שְׁפִיעָנָעַלְ" האָט אַוִּיפְגַּפְהִירָט אַ לְּקוֹסְפְּ-דִּיבָּעַ פֿאַרְשָׁטָעַלְוָגְ פָּוּן שְׁנִיצְלָעָרִים "קָאַרְאָהָאָד".

איָן ערמִיטָאַוש אָזָן אִין אַנְדָּעָרַע בַּילְדָּעַר-גַּאַלְעָדָעָן אִין גַּעַ-
בלִיבָּעַן ווּנְגַגְכָּהָן קָוָנְסְטָוּעָרָק, ווּוְיָלְמָעַן האָט זַוְּיַּעַם מַעַהְרַסְטָעַנְתָּהָיָלָם
איָבָּעַגְעָפִיהָרָט קִיּוֹן מַאֲסָקָוָא. אַבָּעָר בַּילְדָּעַר-אַוִּיסְפְּשָׁטָעַלְוָנָגָעַן זוינען
פָּאוֹרָעָקָמָעַן יְעָרָעַ ווָאָךְ; מַחְנוֹת אַינְטָעַלְיָגָעַנְטָקָעַם זוינען גַּעַלְאָפָעַן
זַוְּאַיְף לְעַקְצִיעַם ווּנְגַעַן קָוָנָסְטָ, לִיטָעָרָאָטָר, פִּילְאָזְאָפְּיָעַ... די טַהָעָאָ-
סָאָפָעַן האָבָעַן גַּעַהָאָט זַוְּהָר אַ לְּבָעַדְגָּעַן סָעוֹזָן. אָזָן די "סָאַלְוָוִיְ-
שָׁאָן אַרְמִי", ווָאָסָמָעַן האָט זַוְּדָעַמְעַן מַאְלָאָרִינְגָעַלְאָזָט אִין
רוֹסְלָאָנָד, האָט בַּעַקְלָעַפְטָ אַלְעַ ווּנְדָרְ מִיטְ אַפְּיָשָׁעַן ווּנְגַעַן הַיְלָגָע
פָּעוֹרָאָמְלָוָנָגָעַן, צָוָס נְרוּסָעַן עַרְשָׁמוֹנָיָנָעַן פָּוּן דָעַם גַּרוּסָעַן עַולְמָ...
דָּאָס ווּאַכְּבָּדְגָּנָעַ קָלְיָוְנְלִיבָּעַ לְעַבָּעַן אִין גַּעַגְאָנָגָעַן זַוְּיַּן גַּאנָגָן, אַקְוָרָאָט
זַוְּיַּעַם ווּאַלְטָט נָאָרָקְיָין רָעָוָאָלְזָאָצְיָעַ נִיטְ גַּעַוָּעַן. די פָּאַעַטָּעַן האָבָעַן
גַּעַשְׁרָבָעַן לְיַעַדָּעַ, נָאָרָקְיָין ווּנְגַעַן רָעָוָאָלְזָאָצְיָעַ. די רָעָאַלְיסְטִישָׂעַ
מַאְחָלָעַר האָבָעַן גַּעַמְאָהָלָעַן סְצָעָנָעָם פָּוּן דָעַר מִיטָעַלְאַלְטָעַרְלִיבָּעַר רָוְ-
סִישָׂעַר גַּעַשְׁיָכָטָע — אַלְסְדִּינְגָּוָס אַיְהָרָ ווּוְילָטָ, אַבָּעָר נִיטְ פָּוּן דָעַר
רוֹסְיָשָׂעַר רָעָוָאָלְזָאָצְיָעַ. פָּוּן די קָלְעָנְגָּרָעַ שְׁטָעָרָט זוינען גַּעַקְוּמָעַן יְוָנָגָעַ
מִיְּדָלָעַץ צָוָ לְעָרָנָעַן זַיךְ פְּרָאַנְצְּזִוִּישָׂ אָזָן צָו בַּעֲרָבִיְּתָעַן זְיוּעָרָעַ שְׁטִיְ-
מָעַן, אָזָן די פְּרָאַנְטָאָוָאָטָעַ יְוָנָגָעַ אַפְּיָצְרָעַן האָבָעַן גַּעַטְרָאָגָעַן זְיוּעָרָעַ

רויטע „באשליקעס“ מיט די גאלדענע קאנטען און זיינערע שועערע קאואקזיזישע שווערדען אין די זאלען פון די ריכע האטעלען. די ווייבער פון קלענערע טשינאווניקעס זיינען געפאהרען אויף ווייזטען איינע צו דער אנדרער, געפיהרט מיט זיך א גאלדענע אדרער א זיל בערנע צוקער-פושקעלע און א לעבעל ברויט אין דער מות, און האבען זיך געוואונשען, אzo דער צאר זאל קומען צוריק, אדרער די דיטשען זאלען באטש קומען און פערנעעהמען די שטאדט, און אויסלערגען די דיענסטען דורך-ארץ...

א טאכטער פון מיינעם א בעקאנטען, איז א מל געקומען אהיהם אין היסטעריקע, מהמת די קאנדוקטארקע איפ'ן מראמוואצי האט איהר געזאנט „גענאמסין.“.

ארום און ארום איז רומלאנד געלעגען אין די שוערטע גע-ברוטס-זועהען. א נײיע וועלט האט געדארפט קומען. די דיענסטען האבען דערפהילט, אzo זיי זיינען מענשען מיט מענשען גלייך, און האבען מעהר ניט געוואאלט דערלאזען, אzo מען זאל זיי בעהאנדלען ווי בהמות. א פאר שיך האט געקסט איבער 100 רובעל, שכירות פְּלַעֲגָת א דיענסט בעקומען אן ערך 35 רובעל א חודש, האבען די דיענסט ערךעהרט, אzo זיי ווילען ניט שטעהן אין דער „רייהע“ אין זיינער איגעגען שייד. אבער דאס איז נאך וועניג. יעדער מאן און יעדער פרוי האט איצט געהאט שטימערקט; ארבויטער-ציטוונ-גען זיינען ארויסגעגעגען איז א גרויסער צאַהַל און האבען גערעדט נײיע מעדקווירדינע דיז; סָאוֹוַיְעַטָּען האבען זיך געגרינדערט; פראָ-פעסיאַנָּעָלָע פעראיינען האבען זיך בעוויזען אומעטום. אפלו די איז וואַשְׁטִישִׁיקָעָם האבען זיך געהאט זיינער איגעגענען פעראיין און זיינען געוווען פערטראָקָטָען אלְּמַיִם פעראנדראָדרער סָאוּוַיְעַט. די קעלגעַר און האטעל-בְּדַרְעַנְתָּעָה האבען זיך אַרְגָּאַנְיִזְמָת און האבען זיך אַבְּגָעָזָאנְט פון „נא טשאי“ (טְרִינְקְ-גָּלְדָּ, טיפס). אויף די ווענד פון אלְּעַ רְעַסְטְּאַרְאַנְגָּעָן זיינען געהאנגען אויפְּשִׁירְפְּטָעָן: „דָּא גִּיט מֵעַן נִישְׁטָהָן נָא טשאי“. אדרער: אויב א מענש פערדיינט זיין פרנסה דורך דעם, וואָס ער דערלאָנט אַיְיך עַסְעָן, איז דאס נאך ניט קיין סבה, איז איהר זאלט איהם בעליידיגען און געבען נא טשאי“.

בְּיִם פְּרָאנְט האבען די סָאַלְדָּאַטָּעָן געהאלְטָעָן איז איזן קעמאָפְּפָעָן געגען די אַפְּיִצְיִעָרָעָן, און איז זיינער קאמיטעטָעָן האבען זיך זיך

געלערענט צו פערוואָלטען זוייער אַיגענע עסקים. אין די פאָבריקען האבען די פאָבריטשנֿאַזּאוֹוָרְדְּסְקָעַ קָאַמִּיטָעַטָּעַן, די דָּזְוִינָעַ מָעָרָקָט ווִירְדִּיגָּעַ רָוִשִׁישָׁע אַרְגָּאַנִּיּוֹצְיָאַנְעָן, בעקומען אלע מאָל מעהֶר קָרָאַפְּט אָוּן עַרְפָּאַהְרָוָנָגָן; אין קָאַטְפָּפָ מִיטַּעַר אַלְטָעַר אַרְדְּנוֹנָגָן האבען זוי אלע קלָאַרְעָר אַנְגָּעָהוּבָעַן פָּעָרְשָׁתָעָהָן זויַעַר הִיסְטָאַרְיוּשָׁע שְׁלִיחָות. רָוְסָלָאנָה, נָגָנָץ רָוְסָלָאנָה, האָט זַיְקָ גַּעַלְעָרְעָנָט לְעֹזָעָן; מעַן האָט גַּעַלְיוּנָט פָּאַלִּיטִישָׁע, עַקְאַנְאַמְּוִישָׁע, הִיסְטָאַרְיוּשָׁע ווּרְעָקָ אָוּן גַּעַוְאָלָט פָּעָרְשָׁתָעָהָן. אין יַעֲדָר שְׁטָאַרְטָמָט, גְּרוּםָ צַיְקָלוּן, אין אלע טְהִילָּעָן פּוֹנָם פְּרָאַנְטָהָט יַעֲדָעָ פָּאַלִּיטִישָׁע גַּרְוּפָע גַּעַהְאָט אַיהֲר אַיגענען צִוְּטוֹנָגָן. טְוִיזָּעַנְדָּעָר אַרְגָּאַנִּיּוֹצְיָאַנְעָן האבען פָּעָרְשָׁפְּרִיטָהָט הַוְּנְדָּעָרְטָעָר טְוִיזָּעַנְדָּעָר בְּרָאַשׂוֹרָעָן אין דָּעָר אַרְמָעָע, אין די דָּעָרְפָּעָר, אין די פָּאַבְּרִידָה קָעָן, אין די גָּסְעָן. דָּעָרָ עָולָם אַיְזָן גַּעַוְוָעָן הַוְּנְגָעָרִיגָּן נָאָךְ בַּילְדוֹנָגָן... הַוְּנְגָעָרִיגָּן נָאָךְ ווִיסְעָן... אַ רְיֻזְוִיגָּעָ כּוּוֹאַלְיוּעָ פָּוּן בַּילְדוֹנָגָס-לִיּוֹדָעָנָשָׁאָפָּט האָט אַוְפְּגָעָרְדָּעָרְטָמָט דָּאָם נָגָנְצָעָ פָּאָלָקָ. אין די עַרְשָׁטָעָ וּקְסָמָן מָנָאָט פָּוּן דָּעָרָ רְעוּוֹאַלְוִצְיָעָהָטָמָט מעַן פָּוּן דָּעָם סְמוּאֵלָנִי אַינְסְטִיטּוּטָאָלְיוּן אַרְוִיסְגָּנְפִּיהָרָט יַעֲדָעָן טָאגָן נָגָנְצָעָ פָּעָקָ, נָגָנְצָעָ וּזְאַגְּנָאָנָעָם, נָגָנְצָעָ בָּרְגָּה מִיטָּלִיטָּעָרָאָטוֹר. דָּאָם נָגָנְצָעָ לְאַנְדָּהָהָטָמָט מעַן אַגְּנָעָזְעָטִיגָּט מִיטָּלִיטָּעָרָאָטוֹר. רָוְסָלָאנָה האָט גַּעַטְרָוְנָקָעָן לְעַזְוִישְׁטָאָפָּה, וּוּ הַיִּסְעָן זָאָמָרָטָרָנָקָט וּזְאָסָעָר, אַוְן עַס אַיְזָן נִימָט גַּעַוְוָעָן מַעְגְּלִיךָ צַו שְׁטִילָעָן אַיהֲר דָּוְרָשָׁתָמָט. וּוּאָס מעַן האָט גַּעַלְיָעָנָט, אַיְזָן נִימָט גַּעַוְוָעָן קִיְּזָן פּוֹסְטָעָ מעַשְׂיוֹתָהָט, פָּאַלְסִיפִּיצְרָטָעָ גַּעַשְׁכְּטָעָ, פָּעְרוֹוָאַסְעָרְטָעָ רְעַלְיָגְיָוָעָ שְׁרִיבָּעָרִיָּיָהָרִי, אַדְרָעָ בַּילְגָּעָ בְּעַלְעָטְרִיסְטִיקָה, וּוּאָס מַאְכָטָמָט אַתְּלָפָן גַּעַשְׁמָאָקָה. מעַן האָט גַּעַדְעָלָיָנָט וּזְעָגָעָן סָאַצְיָאַלְעָ, פָּאַלִּיטִישָׁעָ אָוּן פִּילְאָזְאַפִּישָׁעָ טְהָעָרִירִיםָעָם, מעַן האָט גַּעַלְיָעָנָט די ווּרְקָ פָּוּן טָאַלְסְטָאָיָה, נָגָנָאָלָה, נָגָרָקִיָּה...

הַיִּנְטָטָמָט די רְעָדָעָם. אַ נָּגָנְצָעָ שְׁטָרָאָמָט, אַ נָּגָנְצָעָ מְבוֹלָ פָּוּן רְעָדָעָם, לְעַקְצִיעָם, דִּיסְקוּסִיעָם, דַּעֲבָאַטָּעָן, אַיְזָן טְהָעָטְרָעָ, צִירְקָעָן, שְׁוּלָעָן, קְלוּבָעָן, אַיְזָן די קוֹאַרְטִירָעָן פָּוּן די סָאַוּוּעָטָעָן, די פְּרָאַפְּעָסִיאָה נָעַלְעָ פְּעָרָאַיְנָעָן, אַיְזָן קָאַזְאַרְמָעָם... פָּעְרוֹאַמְּלָוְנָעָן אַיְזָן די גַּרְאָבָעָנָס בַּיִּים פְּרָאַנְטָהָט, אַיְזָן די דָּעָרְפָּעָר, אַיְזָן די פָּאַבְּרִיקָעָן... סִיאָוָיאָ מְעַרְקָוְוִירָה דִּיגְעָן בַּיָּלָד מעַן האָט גַּעַקְעָנָט זַוְּהָן אַיְזָן פּוֹטְלָאַזְוָסְקָיָה זָאָוָאָד, וּזְעָן 40 טְוִיזָּעַנְדָּעָרְטָעָר פְּלָעָגָעָן זַיְקָ אַרְוִיסְגָּיָעָן פָּוּן אלע אַבְּטָהִיּוֹנָגָעָן צַו הַעֲרָעָן די רְעָדָעָם פָּוּן סָאַצְיָאַלְדְּעָמָאַקְרָאַטָּעָן, סָאַצְיָאַלְדְּרָעָוְאַלְוִצְיָאָה נָעָרָעָן, אַנְאָרְכִּיסְטָעָן אָוּן סְתִּמְךָ אַרְאַטָּאָרָם, וּזְעָלָכָעָהָהָט גַּעַרְעָדָט

אלצדינגן, וואס זויי האבען געווואלט, און אזווי לאנגן, ווי זויי האבען געקענעם. גאנצע חדש נאכאנאנד איז יעדע גאס אין פערטראנרעד און אין גאנץ רוסלאנד געוווען אן עפערנטליך טרייבונע. אין אייזען באהנדז'וואנגאנען, אין טראםוואציאן, אומעטום האט געפלאקטרט א לעד בעדריגע דיסקופיע; מען האט גערעדט, זיך געאמפערט...

הייןט די אלרויסישע קאנפערענצען און קאנגרעסען, וואו עם זיינען זיך צוינויונגעקומען פערטרעדטער פון צווויי ערדרטה היילען — קאנגרעסען פון סאוועיטען, פון קאפאעראטיווען, זעמסטוואס, נאץ ציאנאלאטטען, גלחים, פוויידים, פאליטישע פארטיזען... די דעם א- קראטישע קאנפערענץ, די מאסקווער קאנפערענץ, דער ראט פון דער רוסישער רעפובליך. כסדר אין פערטראנרעד געוווען דריי אדרער פיער קאנגרעסען אין צויט. און טאמער האט מען ערגעה פאר- געללאגען, אzo מען זאל בענרגאנצען די צויט פון די רעדנער, האט מען דעם פארשלאג געוועהנליך פערווארפערן. יעדער האט געמעט רעדען וואס ער האט געווואלט און ווי לאנג ער האט געווואלט.

מיר האבען איינמאָל בעוכט די 12 טע ארמעע אין די טראנסעהן הינטער רינה... אויסנעדאָרטע, באָרווייסע מענשען האבען געקרענקט אין דער בלאָטער פון די גראָבענען. זיירע פנים'ער זיינען געוווען מאָגער און טונקעל, דאס בלוייליכע לייב האט אָרויסגעקוקט פון אונ- טער די צורייסענע קליפורנער. אבער אzo זויי האבען זיך אויפגעהויבען צו בעגעגעגען אונז, אין די ערשטער פראנגע געוווען: „האט איהר

וואס געבראָכלט צוּמַּל עֲזֹעֵן ?“

און דאָך... באָטש רוסלאנד האט בעקומען גאר אָן אנדער פנים; באָטש די סטאטיווע פון קאָטהעריניג דער גרויסער פארין אלעקסאנ- דרינסקי טהעאָטער האט געהאלטען אָ רויטט פעהנדעל אין איהר האנד, און אנדער, שוין אָ ביסעלע אָבגעבליאָקעווועט רויטט פאהנען האבען נעליאָטערט איבער אלע געוזלְשאָפְטְלִיכָע געביידעם; באָטש די קייזערליכע מאָנאנדראָמען און די צוּוִיִּקְעֶפְגָּע אָדְלָעָס זיינען ענטוועדר אין גאנצען פערשוואָנדען דער געוווען פערשטעלט און בעהאנגען; באָטש דער פרוינדרליכער אָונְבָּעוֹאָפְעַנְטָעָר מיליציאָ נער האט פערנוּמָעָן אין די נאָסָעָן דעם פְּלָאָזְפָּונְסָמָּטָעָן שטראָען גען גאר אָדָוָאָי — פון דעסטוועגען זיינען גאר פערבלְיְבָעָן אָ סְך אַינְטְּרָעָסָאנְטָע אַנְאָכְרָאָנְזָמָעָן.

למשל, דער „טאבעל-אַדאנגעָך“ (דער רײַסטער פון טיטלען), וואָס האָט עקויסטירט פון פֿעטער דער גרויסען אָז, אָזונְה האָט געֶ-האלטען רוסלאָנד ווי אַין אַיזווערנע צוּוואָנְגָּן, אִיז נאָך אַלְז גַּעֲבָּלְבָּעָן אָפְּילְוָו אָונְטָעָר דער פרָאַוִּוֹאַרְיָוּשָׁר רַעֲנַעֲוָוָנָג. יעדער אַיְינָעָר האָט גַּעֲטָרָגָעָן אַ פָּאַרְמָע, פון אַ גִּימָּנָזִיסְטָבִּיזָּה דעם העכְּסָטָעָן רַיְיכְּטָעָר — מִיט קְנָעָפָּה אָזֵן מִיט עַפְּאַלְעַטָּעָן.

אָרוּם אַ זַּיְיגָּעָר פִּינָּפָּאָרְנָאָכָּטָּה פְּלַעַגָּעָן דִּי גַּאֲסָעָן זַּיְד אַנְפְּילְעָן מִיט פִּינָּעָן אַלְטָעָט שְׁיַינָּאָנוֹנִיקָּעָם אַיְן „פְּאַלְנָעָ פָּאַרְמָע“, מִיט פָּאַרְטָּפָּעָן לְעָן אָונְטָעָרָן אָרָעָם. ווי צְרוּקָה מִיט צֻעהַנְדְּלִינָג יַאֲחָרָעָן, פְּלַעַגָּעָן זַּיְד אַיְילְעָן אַהֲיָוָם פָּוָן דִּי מִינִּיסְטָרִיוֹםָס אָזֵן אַנְדָּרָעָ קַאנְצָעְלִיאָ-רִיעָם, טְרָאַכְּטָעָנְדָּגָה דָּעָרְבִּי, ווי לְאָנָג זַּיְד וּוּעָלָעָן דָּאָרְפָּעָן וּוּאָרְטָעָן, בֵּין גָּאָט וּוּעָט זַּיְד הַעֲלָפָעָן אָזֵן זַיְעָרָעָר אַ נַּאֲטְשָׁאָלְנִיק וּוּעָט שְׁטָאָרָ-בָּעָן, אָזֵן זַּיְד וּוּעָלָעָן זַּיְד דָּעָרְהוּבָעָן מִיט אַ טְשִׁין הַעֲכָרָ, בֵּין זַּיְד וּוּעָט לְעָן זַּיְד דָּעָרְדָּוָעָן צַו קַאְלְעָזְשָׁסְקִי אַסְעָסָאָר, אָזֵן נַאֲכָדָעָם אַרְוִיסָּגָהָן אַיְן אַטְסְטָאָוָקָע, אָפְּשָׁר נאָךְ מִיט אַ צְלָם פָּוָן דָּעָרְהַיְוִינָגָעָר אַנְנָאָ... מַעַן דָּעָרְצָהָלָט וּוּעָנָעָן סְעַנְאָטָאָר סָאָקָאָלָאָוָו, וְאָס אַיְוּנִמָּאָל אַיְן סָאָמָע בְּרָעָן פָּוָן דָּעָרְ רָעְוָאָלְצִיעָה גַּעֲקָוּמָעָן אַוִּיפָּא אַ זִּצְוָנָג אַיְן סְעַנְאָט אַיְן צְיוּוּילָעָ קְלִיְּדָעָר. מַעַן האָט דָּעָם סְעַנְאָטָאָר נִיט אַרְיִינְ-גַּעַלְאָזָעָן אַיְן זַאָל, וּוַיְלָעָרְהָרָאָט נִיט גַּעַטְרָאָגָעָן דִּי פָּאַרְמָע פָּוָן דָּעָם צָאָרָם מִשְׁרָתָה... .

אַזְוִי האָט אוּסָגָעָהָן דִּי פָּאַלְיִיטִישָׁעָ סְצָעָנָע אַיְן סְעַפְּטָעַמְבָּרָא אָזֵן אַקְטָאָבָעָר 1917. אַ נְרוּיָסָע אָזֵן אַ בְּרוּיָטָעָ פָּאַלְיִיטִישָׁעָ סְצָעָנָע — אַזְוִי בְּרוּיָט ווי דָאָס גַּאנְצָע מַעֲכְטִינָג רְוָסָלָאָנד. אַוִּיפָּא אָט דָּעָרְ סְצָעָנָע האָט זַיְד אַבְּגָעָשְׁפִּיעָלָט דִּי גַּעַוְאַלְדִּינָג טְרָאַגְּנָדִיעָ — דָעָרְ אַוִּיפְּשָׁטָאָנָד פָּוָן דִּי רְוִיסָהָעָ מַאֲסָעָן.

אנו ייטער קאפיטעל

דער שטורם קומט.

אין סעפטעמבער האט גענעראל קארנוילאָו זיך אַלְאֶז געטהָן
אויף פערטראָגרעד צו ווערטען דער מיליטערישער דיקטאטָאָר פון רומָ
לאָנד. הינטער אַיהם האט זיך פֿלוֹצְלוֹנְג בעוויזען דער געפאנצערטער
פּוֹיסט פון דער בּוֹרוֹשׁוֹאַזְיִיע, גְּרוּטוֹט צו פֿעַדְנִיכְטָעָן די רעוֹאַלְוִיצְיַע.
אייניגע סָאַצְיָאַלְּיסְטִישׁ ע מִינִיסְטָאָרָעָן זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן פֿעַרְמִישָׁט אַין
דער גַּעַשְׁיכְטָע, אָפִילּוּ קַעַרְנְּסָקִי גּוֹפָא אַיז אֵיך נִישְׁתְּ גַּעַיְעָן רִין
פּוֹן חָשָׁר. סָאוּוֹנְקָאָוָוִין האט דער צָעַנְטָרָאָל-קָאַמִּיטָּעָט פּוֹן די סָאַ
צִיאַלְּיסְטָעָן-רְעוֹאַלְוִיצְיָאַנְעָרָעָן אוֹיְפְּגַעַבְּפְּאַדְרָעָט, עָר זָאָל עַרְקְלַעְהָרָעָן זַיְן
הָאנְדָּלוֹנְג, אָבָּעָר עָר האט זיך אַבְּגַעְזָאָגָט אָוֹן מַעַן האט אַיהם אוּימָ
גַּעַשְׁלָאָסָעָן פּוֹן דער פֿאָרְטִי. קָאַרְנוּיָּלָאָוִיעָן האט אַרְעַסְטִירָט אַקָּמִידָ
טָעַט פּוֹן סָאַלְדָּאָטָעָן. עַטְלִיכְע גַּעַנְעָרָאָלָעָן האט מַעַן אַבְּגַעְזָאָגָט פּוֹן די
שְׁטָעַלְעָן; עַטְלִיכְע מִינִיסְטָאָרָעָן האט מַעַן אוּיפָ אַ וּוֹיָל גַּעהַיְיסָעָן
זַיְצָעָן אַין דער היִים. דער קָאַבְּינָעָט אַיז גַּעַפְּלָעָן.

קערענסקי האט געפראאות ארגאניזירען אַ נײַס קאָבִינְעַט, ווֹאוּ
עם זאלען אויך אַרְיוֹנְגָּהן די קאדעתען — די פֿאָרטֵי פֿוֹן דער בּוֹרֶ
זְשָׁוֹזְזִיעַ. קערענסקי'ס פֿאָרטֵי, די סָאַצְיָאַלְיסְטָעָן-דָּעָוָאַלְזִיאַנְעָרָעָן,
האַט אַיהם בעפּוֹילָעָן אַוְיסְצּוּשְׁלִיכָּעָן די קאדעתען. קערענסקי האַט
זִיךְ אַבְגָּזָאנְט אָנוּ גַּסְטְּרָאַשְׁעַט, אָז עָר ווּעָט אַין גַּאנְצָעָן אַרוֹסִים פֿוֹן
דער רָעַנְיאָרָונְג, אַוְיבְּ זַיְן פֿאָרטֵי ווּעָט בעשְׁתָּעָהָן אַוְיףְּ פֿאָדרָרָונְג.
די אלְגָּעָמִינְעַ שְׂטִימָוָנְג אַיז אַבָּעָר גַּעֲוָעָן אַזְוִי שָׁאָרָף אַוְיסְגַּעַשְׁפָּרָאָכָּעָן
געָגָעָן די קאדעתען, אָז קערענסקי האַט נִיט גַּעֲוָאנְט דָּוּרְכְּזָופְּיָהָרָעָן
זַיְן פְּלָאָן. אָז צִיּוֹנוֹיְלִינְעָם דִּירַקְטָאָרִיּוֹם פֿוֹן 5 מִינִיסְטָאָרָעָן מִיטָּ
קערענסקי'ן אָז דער שְׁפִּיצְיָה האַט אַיבְּעַרְגָּעָנוּמָעָן די מַאְכָּט אַוְיףְּ דער-
וּוּילְעַ.

די מעשה קארנוילאָו האט פעראייניגט אלע סאציאַליסטייש גרוּפֿען, — סיֹ די מעסיגע, סיֹ די רעוֹואַלְזִיכְרָעָנֶרֶע — אַין אַיִן לַיְידַעַן שַׁאֲפְטָלְיַכְעֵד שַׁטְּרַבְוָנָג צֹ פַּעַרְתְּהִידְגָּעָן זַיְךְ גַּעֲגָעָן דַּעַם אַלְגְּעָמִינָעָם שׁוֹנָא. אַיִינָמָאָל פַּאֲרָאָל מָאָל, אָן עַק וָאָל וּוְעָרָעָן פּוֹן די קַאֲרַנוּילָאָוָס — מעַן מוֹ בַּעַשְׂצָפָעָן אַ נְיֻיעָרְגָּוָנָג, וּוְעַכְבָּעָ וָאָל זַיְן פַּעַרְאַנְטָ — וּוְאַרְטָלִיךְ פַּאֲרָה די עַלְמָעַנְטָעָן, וּוְאָס אָונְטָרְשָׁטִיצָעָן די רַעְוָאַלְזִיכְיָע ! דַּעַר צַעַנְטַרְאַלְעָר עַקוּקְטוּרְקָאַמִּיטָּעָט פּוֹן אלע סַאֲצִיאַלְיִיסְטָעָן האט דַּעַרְיַיבָּעָר אַיְינְגַּעַלְאַדְרָעָן אלע אַרְגָּאנְזִוְּזִיכְיָעָס צֹ שַׁיקָּעָן דַּעַלְעַגְּאַטָּעָן צֹ דַּעַר דַּעַמְּאַקְּרָאַטְּיִשְׁעָר קָאנְפְּרָעָנָא, וּוְאָס האט בעַדְאַרְפְּטָ פַּאֲרָקְמוּן אַיִן פַּעַטְרַאְגָּד אַיִן חָודֵש סַעְפְּטַעְמָבָּעָר.

דער צענטראלער עקוועקטויע-קאמיטעט האט זיך אין ניכען צוֹר
טהילט אויף דריי פראקציעם. די באַלשוועויקעט האבען פערלאָנגט, אָז
עם זאל געורךן וווערען אָן אלְלוּ-רוּסִישָׁר קאנגרעם פון סאָווועטען אָז
עד זאל אַיבָּרְעָנָהָמָעָן די גאנצע מאכט. דער „צענטער“ פון די סאָז
דעוו. אָונטער דער פיהָרְוָנָג פון טשערנָאָו, די לינקע סאַצְיָאַלְיסְטָעָן-
רעווּאַלְוּצְיָאַנְדָּעָן אָונטער דער פיהָרְוָנָג פון קָאַמְקָאָו אָז סְפִּירְדָּאָנָּאָד
וּאָג, די מענְשָׁעוּוּקָעָס-אַינְטָרְנָאַצְיָאַנְאַלְיסְטָעָן אָונטער דער פיהָרְוָנָג פון
מְאַרְטָאָוּעָן אָז דער „צענטער“ פון די מענְשָׁעוּוּקָעָס מִיט באָנְדָּאָנָּאָו
אוֹן סְקָאַבָּעָלָעָו בָּרָאַשׂ האָבָעָן זיך פָּעָרְאַיְנִיגְט אוֹיפָּדָעְרָוָנָג
פָּוָן אַ רְיֵין-סְאַצְיָאַלְיסְטָעָרָג רָעְגִּיעָרָוָנָג. צְעָרָעָטָעָלִי, דָּאָן, לִיבָּעָר, די
פִּיהָרְעָר פָּוָן דָּעַם רָעְכָּתָעָן פְּלִיגְגָּל פָּוָן די מענְשָׁעוּוּקָעָס, אוֹן אוֹיךְ דָּעָר
רָעְכָּתָר פְּלִיגְגָּל פָּוָן די סְאַצְיָאַלְיסְטָעָן-דָּרָעָוָאַלְוּצְיָאַנְדָּעָן מִיט אַוּקָסָעָן
טִיעָוּן אָז נָאָזִין אָז דָּעָר שְׁפִּיצָּה האָבָעָן נִיט אַנְדָּרָעָשׂ גַּעֲפָרָעָטָמָן, אָז
אַלְטָסְלָאָהָן זָאָלָזָן וַיְיָזָן בָּעָרְטָרָאָטָעָן אָין דָּעָר נִיעָרָגָעָן.

די באַלעועוּיקעム האָבען אין ניכען געוֹאוֹנָען אַ מאַירִיטעט
אין דעם פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סָאוּוִיעָט. מָאָסְקוֹוָא, קִיעָוָו, אַדָּעָם אָזָן אַנדָעָר
רב שְׁמַעַדְתָּה האָבען נָאָכְנָעָטָה אָזָן דעם פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר בִּיּוֹשְׁפִּיעָל.

די מענשעוווקעム און די מאציגאליסטען-דרעוואלויזיאנערען, וואמ זוינען בייז אהער געוווען די פיהרער פון דעם צענטראלען עקוועסטעו קאמייטעט, האבען זיך דערשראקען. סוף כל סוף האבען זוי וועניגער מורה געהאט פאר קארנוילאָוּן ווי פאר ליעניןיען. זוי האבען גען ענדערעט די פערטרעטערשאפט צו דער דעם אקראטישער קאנפערען

אויף אונס אונסן, און די קאפאעראטיטווע געזעלשאפטען און די אנדערע
מעסינגע ארגאניזאציעס זאלען האבען מעהר דעלענאמען. אבער אפילו
אט די פערזאטלונג, וואו די פערטראטערשאפט איז בשום אונס נישט
געווען דעם אקראטיטש, האט זיך לכתהלה ארויסגעזאגט פאר א קאלאי-
ציאנסדרעניאָרונג אַהֲן די קאָדעתען. ערשות ווען קערענסקי האט
אנגעהויבען סטראשען, און ער ווועט רעיזניגראָען, און די מעסינגע סאָר
ציאָליסטען האבען אויפגעעהויבען אַגואָלְד וועגען דער געפאהָר, וואָס
דראָחט דער רעפובלִיק, האט די קאָנְפָּרְעָנִץ זיך ענדיַיך אַרוֹיסְגּוֹעָאנְט
מייט גאָר אַקלְיְינְדְר מאַיְאָרִיטְעָט פָּאָר דָּעַם פְּרִינְצִיפְׂ פָּוּן קָאָלִיצִיעָ
פִּיטְ דָּעַר בּוֹרוֹשְׁוֹאָזְיָ אָון האט געגעבען אַיהָר הַסְכָּמָה צָו דָּעַם פְּלָאָן
פָּוּן אַבעְרָאָתְהָנוּנְסְ-פָּאָרָלְאָכְעָנְט אָהָן גַּעֲזַעַנְבָּעָנְדָעָר מָאָכָט, וְעַלְכָּעָר
זָאָל טְרָאָגָעָן דָּעַם נָאָמָעָן „דָּעַר פְּרָאָזְיוֹ אַרְיִישָׁר רָאָטהָ פָּוּן דָּעַר רְוִיסְיָהָר
רעפּוּבּוּלִיק“. די בעזיצענדע קלאסען האבען פָּאָקְטִישׁ גַּעַהָאָט די גַּאנְצָע
דָּעַה אֵין דָּעַם נִיעָם מִינִיסְטָרִים, אָון אֵין דָּעַם רָאָטהָ פָּוּן דָּעַר רְוִיסְיָהָר
רעפּוּבּוּלִיק האבען זַיִן גַּעַהָאָט פִּיעָל מַעַהָר פְּלָעָצָעָר וְיִ עַס וְוָאָלְט זַיִן
געקּוּמָן.

א פאקט איז, איז אין יונער צייט האט דער צענטראלער עקוועקו
טיוו-יקאמיטעט שווין ניט פערטראטען די ארטיגע סאוייעטען. ער האט
זיך אבענוואנט צו רופען איז בעפטעמבער דעם אלל-דרומישען סאוייעטען
קאנגרעם, וויל ער האט פשוט מורה געהאט צו פערליידען זיין מאכט.
דער צענטראלער עקוועקטיוו-יקאמיטעט האט פעסט בעשלאַסען ניט
צו דערלאָזען א ניעם קאנגרעם. דער אפיקיעלער ארגאנז פוןיס קאמי-
טעט, די צייטונג „אייזוועסטיא“ (נייעם) האט געגעבען אנטזהערעניש,
או דער סאוייעט ווועט סיי זיין גיבען אויפהערען צו עקויסטירען
און או ער האט שוין ניט מעהר וואס צו טהאן.... די ניע רענিינונג
האט פון אייר וויט ערקלעהרט איז איהר פראנגרעם, או זי ווועט שטראָ-
בען צו ליקוידירען די אונפעראנטווארטלייכע ארגאניזאציאָן, דאס
הייסט די סאוייעטען....

די באַלעועזוקעム האָבען אלֵין גערופען דעם אַלְ-רוֹסִישָׁן קָאנְיָה
גראָם פּוֹן סָאוּוּיְעַטְעָן. דער קָאנְגָּרָעָס האָט זִיךְ גַּעֲזָאָלָט צָוָאָמָעָנוּקָומָעָן
איָן פֿעַטְרָאָנְגָּרָאָד דעם בְּטָעָן נָאוּוּמְבָּעָר, צָו אַיבְּרָעָנָהָמָעָן דיַיְוָסִישָׁע
דעַנְיָעַרְנוֹגָס-מָאָכָט. איָן דער זַעַלְבָּעָר צִוְּיט האָבען זִיךְ דיַיְבָּאַלְשָׁוּזָה
קָעָם צָוִיקָגָעָצְמָיוֹגָעָן פּוֹן דעם רָאָטהָ פּוֹן דער روֹסִישָׁעָר רַעֲפּוּבְּלִיקָה.

זוי ווילען נויט, האבען זוי ערקלעהרט, בעטהויליגען זיך איז א רעניע-
ונג פון פאלקנס-פערראטה.

דער ראתה פון דער רוסישער רעפובליק איז געליבען אהן די
באלשוווקעム, אבער קיון אייניגקייט איז נאך דארט אלז ניט געווען.
די בעזיצענדע קלאסען האבען דערפהילט, איז איצט איז זיער צויט.
האבען זוי גענומען האנדלאען "ביר רמה". די קאדערטען האבען אפען
ערקלעהרט, איז די רגעניערונג האט ניט געהאט קיון געועצלייכען רעכט
צו פערוואנדלאען ווילאנד איז א רעפובליק. די קאדערטען האבען
פערלאנגט שטרענען מיטלען איז דער ארמיין איז פלאט; זוי
האבען פערלאנגט, איז מען זאל פונאנדרלאוזען די קאמיטעטען פון
סאלדראטען איז מאטראסען; זוי האבען געשאטען פעד און שועבעל
אויף די סאוייעטען. די רעווואלווציאנערע סאציאלייסטען, וואם זייןען
געליבען איז ראתה, די מענשעוווקעס אינטערנצייאנאלייסטען איז די
ליינקע סאציאלייסטען-ידיעוואלווציאנערען, האבען פון זיער זויט געפֿאַ
דרערט א באַלדיגען פריעדען, ערֵד פֶּאָר די פּוּירִים, אַ קְּאַנְּטְּרָאָל פָּוּן די
אַרְבִּיְּטָעָר אַיבָּעָר די פְּאַבְּרוּקָעָן — פְּרַאֲקְטִישׁ די זַעֲלָבָע פּוֹנְקָטָעָן,
וְאַם עַמְּ הַאַבָּעָן פֻּרְלָאַנְגָּט די בָּאַלְשָׁוּוֹקָעָן.

איך בין געוווען איז דער פערזאלונג, וווען מארטאָו האט גען
ענטפערט די קאָדעטען. אַ מייעדר, אַ טוּיט-קיָראָנקער מעניש איז ער
געשטעאנען אַנגעבעזינען אַיבער זיין שטעהנדער אָוֹן האט פִיעבערְהאָפְט
גערעדט. ער איז געוווען הייזעריג אָוֹן מען האט אַיהם קויים געקענט
הערען, אַבער זיין שטימ איז געוווען פֿול מײַט צָאָרָן אָוֹן זיין מינע
פֿול מײַט פְּשָׁאָרְכְּטוֹנוֹן.

„איהר רופט אונז „פֿאַראָזּוּשְׁעַנְצָעַס“ (אַזּוֹינָעַ וּוְאַסְּ הַאֲפָעַן אַוִּיךְ) הָאַט עֶרֶג נְעוֹאנְטַ — „אַבְּעֵד דִּי אַמְתַּע פֿאַראָזּוּשְׁעַנְצָעַס זְוִינְט אַיהְר, וּוְאַסְּ וּוְאַרט אַוִּיפְ אַ נְיַנְטִיגְעַרְעַן מְאַמְעַנְט צֹו שְׁלִישַׁעַן פֿרְיוּדְעַן, אַיהְר וּוְאַסְּ פֿערְלְאַנְגַּט, אַזְוּ מְעַן זָאַל אַבְּלַעֲגַעַן דֻּעַם פֿרְיוּדְעַן אַוִּיפְ שְׁפַעְטָעַר, בְּיוּ עַם וּוּעַט גָּאָר נִיט בְּלִיבְעַן פּוֹן דָּעַר רְוִיסְעַר אַרְמְעַע, בְּיוּ רְוִסְלָאַנד וּוּעַט וּוּעַרְעַן אַ שְׁפִיעַלְצִיזְוָן אַיְן דִּי הַעַד פּוֹן דִּי פֿערְשִׁיעְדְּעַן אַיְמְפֿערְיאַלְוְטִישַׁע נְרוּפְעַן, אַ מִיטָּעַל זִיךְ אַוִיסְצּוֹגְלִיכְעַן אַוִּיפְ אַיהְר חַשְׁבוֹן אַוְן קּוּמָעַן צֹו אַן אַבְּמַאְד... אַיהְר וּוּילְט אַרוּפִּיד צְוּוֹינְגַעַן אַוִּיפְ דֻּעַם רְוִיסְעַן פֿאַלְקַ אַזְאַ פֿאַלִּיטִיךְ, וּוְאַסְּ אַיְזַנְט פֿאַר דִּי אַינְטְּרַעְסְּעַן פּוֹן דָּעַר בְּרוּשְׁאוּזְעַ. מִיד דָּרְפָעַן אַוִּיפְהַוְיְבַעַן דִּי

פריעדענס-פראנע איצט, שיין באַלד... אַיְהָר ווּעַט באַלד אַיְזָעָהן, אָז נִיט אָמוֹיסֵט אָז גַּעֲוָעַן דִּי אַרְבִּיטְפּוֹן דִּי וּאָס אַיְהָר רַופְּט „דִּיטְּפּ שֶׁעָ אַגְּעַנְטָעַן“, פּוֹן דִּי צִימְעַרוֹאַלְדָּעַר סָאַצְיָאלִיסְטָעַן, וּאָס האַבעָן אִין אָלָע לְעַנְדרָעַר גַּעֲפְּרוֹאָוָת אוּפְּפּוּעָקָעַן דָּאָס גַּעֲוִיסָעַן פּוֹן דִּי דַּעַמְּאָקְרָאַטְּיִידּ שֶׁעָ מַאְסָעָן“.

די אַיבְּערִיגָע מַעַנְשָׁעוֹוַיְקָעָם אָז סָאַצְיָאלִיסְטָעַן-דָּעַוָּאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַן האַבעָן זִיךְ גַּעֲוָאַקְעָלָט צְוַוְוָשָׁעַן דִּי בִּיְדָעַ פִּינְדְּלִיכְעַ לְאַגְּנָעָרָעַן, אַבְּעָר דָּעַר דָּרָוק פּוֹן אָונְצָוְפְּרִיעַדְעָנָהִיטּ צְוַוְוָשָׁעַן דִּי בְּרִיטְעַ פָּאַלְקָס-מַאְסָעַן האַט זַיִן גַּעֲשְׁטוֹוַיְקָעַן אַלְזַי וּוּיְמָטָעַר לְינָקָם. עַמְּה האַט גַּעֲהַרְשָׁתּ אַ בִּטְעָרַע שְׁנָאָה צְוַוְוָשָׁעַן בִּיְדָעַ פְּלִיעָנָעַל פּוֹן דָּעַם פְּרִיהָ-צִיוּיטִיגּ גַּעֲשְׁטָאַרְבָּעָנָעָם רָאַטָּה.

אָזֶוּ אָז גַּעֲוָעַן דִּי לְאַגְּנָעַ וּוּעַן עַמְּ אָז עַנְדְּלִיךְ אַגְּנָעָקָוּמָעַן אַ מַעַלְ— דָּוְנָגּ פּוֹן אָוִיסְלָאָנדּ, אָז דִּי אַלְיָאַרְטָעַ רַעֲנִיאַרְוָנוֹגָעַן רַופְּעָן אַ קָּאַנְפְּעָרָעָנָעַ אַיְן פְּאַרְזָוּן. די בְּרַעַנְעַנְדִּיגָעַ פְּרָאַנָּעַ פּוֹן אָז אָוִיסְלָעַנְדִּישָׁעַ פָּאַלְיִיטִיקּ האַט פְּלוֹצָלָונְגּ פָּאַרְנוּמָעַן דָּעַם אַוְיָבָעַן אָז.

טַעַרְעַטִּישּׁ זַיְינָעַן אַלְעַ רַוְסִישּׁ סָאַצְיָאלִיסְטִישּׁ פָּאַרְטִּיּוֹן גַּעַד וּוּעַן פָּאַר אַ בָּאַלְדִּיגָעַן פְּרִיעַדָּעַן אַוְיָף דַּעַמְּאָקְרָאַטְּיִישּׁ יְסוּדָות. נַאֲךְ אִין מַאי 1917 האַט דָּעַר פַּעַטְרָאַגְּרָאַדָּעַר סָאַוּוִיעַטּ, וּאָס אָז גַּעַד שְׂטָאַנָּעַן אַוְנְטָעַר דָּעַר פִּיהָרֶעֶשְׁאָפְּטָפּ פּוֹן דִּי מַעַנְשָׁעוֹוַיְקָעָם אָז סָאַצְיָאלִיסְטָעַן-דָּעַוָּאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַן, אַרְוִיסְגַּעַבָּעָן זַיִן בָּאַרְיהָמְטָעַ דַּעַקְלָעַיּ רָאַצְיָעַ וּוּגָעַן די פְּרִיעַדְעָנָס-בְּעַדְיָנוֹגָעָן. די רַוְסִישּׁ רַעֲוָאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַ פָּאַרְטִּיּוֹן הַאַבעָן גַּעֲפְּאַדְרָעַטּ, אָז די אַלְיָאַרְטָעַ רַעֲנִיאַרְוָנוֹגָעַן זַאֲלָעַן רַופְּעָן אַ קָּאַנְפְּעָרָעָנָעַ צּוּ בַּעַטְרָאַכְטָעַן די קָרְיוּנָס-צִיעַלְעָן. די קָאַנְפְּעָרָעָנָעַ אַט גַּעַזְאַלְטָט פָּאַרְקוּמָעַן אַיְן אַוְיָגָסְטּ. שְׁפָעַטָּעַר האַט מַעַן זַי אַפְּדָעַ גַּלְעַנְטָט אַוְיָף סֻעַּפְטָעַמְבָּעַר, דָּאָן אַוְיָף אַקְטָאַבָּעַר. אַיְצָט אָז עַנְדְּלִיךְ אַגְּנָעָקָוּמָעַן די מַעַלְדוֹנָגּ, אָז די קָאַנְפְּעָרָעָנָיּ וּוּרְעַטּ גַּעֲרוֹפָעַן אַוְיָף דָּעַם 10טָעַן נַאֲוּעַמְבָּעַר.

די פְּרָאַוְיָזָאַרְיִישּׁ רַעֲנִיאַרְוָנוֹגָעַן האַט פָּאַרְגָּעַשְׁלָאַגָּעָן צְוַוְיִי פְּעַרְטָרָעַ טָעַר — גַּעֲנָרָאֵל אַלְעַקְסָעִיּוֹוּ, אַ רְעַקְצִיְאַנְגָּר אָז מַילְטָאַרְיִסְטּ, אָז טַרְעַעַשְׁטַשְׁעַנְקָאּ, דָּעַר אָוִיסְלָאַנְדָּס-מִינְיִיסְטָעַר. די סָאַוְוִיעַטָּעַן האַבעָן אוִיסְגַּהְלִיבָּעַן סְקָאַבְּעַלְעָוּוֹ' אַלְסּ זַיְעָר וּוּאַרְטָ-פִּיהָרֶעֶר אָז האַבעָן אוִיסְגַּעַעַרְבִּיּוֹת דָּעַם בָּאַרְיהָמְטָעַן „נַאֲקָזּוֹ“ — דָּעַם מַאְנִיפְעָסְטּ וּוּגָעַן די פְּרִיעַדְעָנָס-בְּעַדְיָנוֹגָעָן. די פְּרָאַוְיָזָאַרְיִישּׁ רַעֲנִיאַרְוָנוֹגָעַן אַיְזָגָעָן גַּעֲוָעָן

אי געגען סקאבעלעוויען, אי געגען נאקסן. די אליאירטע אמבראַסָּאַד דארם האבען פראטטעסטייט געגען דעם פלאַן צו שיקען סקאבעלעוויען. ווען מען האט שפערטער געשטעטלט אַ פראגע דעם מיניסטרער באָנָּאָר לאָא אַין דער אונטערשטער קאמער אַין ענגלאָנד, האט ער קאלטבּוּרְטִין געענטפערט: „וועדליג מיר איז בעקאנט, וועט די פֿאַרְיוֹזֶעֶר קָאנְכָּפָּעָרָעָן אַיבָּעָרָהוּיָּופָּט נִיט דִּיסְקוֹטוֹרִיעָן די צַיְעָלָעָן פֿוֹן קָרְיָעָג נָוָר די מעטאדען ווי אָזֶוּ צו פֿיהָרָעָן דעם קָרְיָעָג.“

די קָאנְסָעָרָוָאַטְיוּעָן רָוִסְיָישׁעָ פֿרָעָטָה האט די מעלדונג אַנְגָּעָנוּמָעָן מִיט גָּרוּיָּסָהָתָה, אָוָן די באַלְשָׁעוּוֹיְקָעָם האבען אַנְגָּעוּזָוּעָן: „זַעַחַט אַיְהָר, צו וואָסָם עַמְּה האבען גַּעֲבָרָאַכְּטָה די קָאמְפְּרָאַמִּיסָּעָן פֿוֹן די מענָּד שְׂעוּוֹיְקָעָם אָוָן סָאַצְּיָאַלְיָסְטָעָן-דְּעָוָאַלְזִיאַנְעָרָעָן.“ אַוְיָהָא שְׁתָחָה פֿוֹן טְוִיזָעָנד מֵיל זַיְנָעָן גַּעֲלָעָנָעָן רָוִסְיָישׁעָ סָאַלְדָּאַטָּעָן נֻעָרָוּעָן, אָוּמְרוּהָיָג, ווי אַקְאַבְּדִיגָּעָר יָם. הַוְּנְדָּעָרטָעָר דְּעָלָעָן גַּאֲצִיעָם האט דער גַּרְוִיסָּעָר יָם אַרְיִינְגַּעַנְגָּאַסָּעָן קַיְיָן פֿעַטְרָאַגְּרָאָד, אָוָן די אלע דַּעֲלָעָנְגָּאֲצִיעָם האבען גַּעֲשָׁרָיָעָן אַיְיָן זַאְךָ: „פֿרְעָרָעָן! פֿרְעָרָעָן!“

אַיך בֵּין אַיְינָמָּאָל אַזְוּעָק אַוְיָהָא יַעֲנָעָר וַיִּמְתַּיְּךְ צוֹ אַ מִיטִּינָּג אַיָּן „צִירָּק מַאְדָּעָן“ — אַזְוּנָעָ מִיטִּינָגָעָן מִיט טְוִיזָעָנדָעָר מַעֲנָשָׁעָן זַיְנָעָן דְּעָמָּאַלְט פֿאַרְגָּעָקָומָעָן אַיָּן יַעֲדָרָה טְהִיָּל פֿוֹן שְׁטָמָאַטָּה, אַ טָּאגָן נָאָךְ אַ טָּאגָן. די רְיַזְוִינָגָע גַּעֲבִידָה אַיָּן גַּעֲוָעָן בְּעַלְיוֹכְטָעָן פֿוֹן פֿינְגָּקָלִיָּעָן לְעַמְפּוּלָעָךְ, וַיָּאָסָם זַיְנָעָן אַרְאַבְּגָהָה אַנְגָּעָן פֿוֹן דָעָם בְּאַלְקָעָן אַוְיָהָא דִּינָעָם דָרָאָט. דָעָר דָוְנְקָעָלָעָר זַוְּנְפְּרִיְּנְדָלִיכָּעָר אַמְפִּתְחָה אַעֲטָעָר אַיָּן גַּעֲוָעָן גַּעֲדָרָאָט. בְּאַקְטָמָה פֿוֹן דָעָר אַרְעָנָא בֵּין אַרְוִיָּה צוֹ די שְׁמוֹצִיּוּעָ בְּעַנְקָה אַוְנְטָעָר בְּאַלְקָעָן. אָוּמְעָטוּמָה סָאַלְדָאַטָּעָן, מַאְטָרָאַסָּעָן, אַרְבִּיטָרָה, פֿרְיוּעָן, אלע אַנְגָּעָד שְׁטְרָעָנָגָט, אלע הַעֲרָנָדִיג מִיט אֹזָא מִינָעָ, אַקְרָאַט ווי עַמְּ וַוְּאָלָט זַיִי גַּעֲגָנָגָעָן אַיָּן לְעָבָעָן. גַּעֲרָעָטָה האט אַ סָּאַלְדָּאַטָּה פֿוֹן דָעָר 548 מָטָעָר דִּיוֹזְוּעָעָ, — גַּאֲטָה וַוְּיָסָה וַוְּאָזָה זַיִי אַיָּן גַּעֲוָעָן:

„חֶבְרִים“, האט ער גַּעֲשָׁרִיעָן, אָוָן אַ גַּרְוִיסָּעָ לְיִדְעָנָשָׁאָפָּט האט זַיִד גַּעֲפִיהָלָט אַיָּן זַיִן מַאְגָעָרָעָן פְּנִים אָוָן זַיִנָּעָ פֿעַצְזָוִיְּפֿלְעָטָעָ בעַוּוֹנָגָעָן: „די הַעֲרָרָעָן דָּאָרָט אַוְיָבָעָן פֿעַרְלָאַגָּעָן פֿוֹן אָוּנוּ קְרָבָנָות, אלְזָ נִיְעָ אָוָן אלְזָ גַּרְעָסָעָרָעָ קְרָבָנָות, בְּשַׁעַת די רְיִיכָּעָ לְאָזָט מָעָן אַיָּן גַּאנְצָעָן צְרוֹוָה.“

„מִיר הַאַלְטָעָן מַלְחָמָה מִיט דִּיטְשָׁלָאָנָד — וַוְּאָלָט עַמְּ דָעָן גַּעֲוָעָן“

מענלייך, איז מיר זאלען איינלאדען דיטשע גענעראלען אין אונזער גענעראל-שטאב? פונקט איזוי האלטען מיר מלחהה מיט די קאפי-טאליסטען, און דאך לאדען מיר זוי איזן אין אונזער רעניערונג...

„די סאלדאטען זאגען: „וואויז מיר, צוליעב וואס האלט איך מלחהה, צוליעב קאנסטנטינאפאָל אַדרער צוליעב אַ פרײַע רוסלאָנה, צוליעב פריהוית אַדרער צוליעב קאָפֿיטאָלִיסֿטֿישׁ רְוִיבָּרְעָרְ?“ אַוְיב אַיְהָר קענט מיך אַיבערצִיְיגָעָן, איז אַיך פֿערתְּהִיְידְּגִּינְגִּיְּ דֵי רְעוֹוָאַלְזִיעָע, וועל אַיך געהן און מלחהה האלטען מיט מיין לעצטען כת, און אַיך וועל ניט דארפֿעָן קיַין טוֹיטֶ-שְׁטְרָאָה צוֹ נוֹיטָעָן מיך און צוֹ האלטען די אַרדְנוֹנָגָ...

„ווען די ערְדָּו וועט געהערען צוֹ די פֿוּירִים, די פֿאַכְּרִיקָעָן — די אַרְבִּיְיטָעָר און די מאָכָט — די סָאוּוּיְעָטָעָן, וועלען מיר האבען פֿאַרוּוּאָס מלחהה צוֹ האלטען, און דָּאָן וועלען מיר ווַיְזָעָן, ווי אַיזוֹ מִיד קענען קעַמְפְּבָעָן...“

אין די קאָזָרְמָעָם, אין די פֿאַכְּרִיקָעָן, אוֹפְּ די ווַיְנְקָלָעָן פֿוֹן די נאָסָעָן האָט מעָן געקבָּעָן הָרָעָן טוֹיזָעָנָדָעָר רעדנער-סָאלְדָאָטָעָן, און אַלְעָהָאָבעָן גַּעֲשָׂרְיוֹן, אַז עַם אַיז שְׂוִין צִוְּתָאָ צוֹ שְׂלִיסָעָן פֿרְיָעָעָן אַז אַוְיב די רעניערונג וועט ניט נעהמען קיַין ענערגֿיְשָׁע שְׂרִיטָאָ צוֹ מַאֲכָעָן אַסְּוֹפָּהָן קְרִיעָעָן, וועלען די סָאלְדָאָטָעָן אַרוּסָאָ פֿוֹן די טְרָאָנְשָׁעָעָן אַז געהן אהָיָם.

אַ פֿערטרעטָעָר פֿוֹן דָּעָר 8טָעָר אַרְמָעָה האָט גַּעַזְאָגָט.

„מיר זוַיְנָעָן שְׂוֹאָץ, אַין יַעֲדָעָר רָאָטָע אַיְוָן גַּעֲלִיבָּעָן נָאָר עַטְלִיכָּעָ, מָאָן. לְאֹזֶן מָעָן אָנוֹן גַּעֲבָעָן שְׁפִּיוֹזָ... לְאֹזֶן מָעָן אָנוֹן גַּעֲבָעָן שְׁמִיוּעָלָ, לְאֹזֶן מָעָן אָנוֹן שִׁיקָּעָן נִיעָן מַעֲנְשָׁעָן... אַז נִיט וועלען די טְרָאָנְשָׁעָעָן אַז גַּכְּבָּעָן בְּלִיְּבָעָן לְעָדָיָ... גַּטְּ אָנוֹן עַנְטוּוּדָעָר פֿרְיָעָעָן, אַדרְרָ קְרִיעָגָס-מְאַטְּרִיאַלְעָן... וְאֵלָיְיָהָרָן די רעניערונג עַנְטוּוּדָעָר עַנְדוּגָעָן דָּעָם קְרִיעָגָ, אַדרְרָ אַונְטְּרָאַשְׁטִיצָעָן די אַרְמָעָעָ...“

דָּעָר פֿערטרעטָעָר פֿוֹן דָּעָר 46טָעָר סִיבְּרִיאָר אַרטְּיְלִירָעָה האָט גַּעַ-

אָגָט:

„די אַפְּיִצְיָעָרָעָן ווַיְלָעָן נִיט צְוָאָמָעָן אַרְבִּיְיטָעָן מִיט אָנוֹזָעָרָ פֿאַמִּיטָעָעָן, זַיְיָ פֿערדָאָטָעָן אָנוֹן צָום שְׁוָאָ, זַיְיָ ווּנְדָעָן אָז טְוִיטָ שְׁטְרָאָפָּה צוֹ אָנוֹזָעָר אַגְּיִטְאָטָאָרָם, אָזֶן די קְאַנְטְּרִידְרָעָוֹוָאַלְזִיאָנָעָרָעָ רָעָ נִיעָרָנָגָ נִיט זַיְיָ אַיְהָרָ בְּרָכָה. מִיר האָבעָן גַּעַהָאָפָּטָ, אַז די רְעוֹוָאַלְזִיעָעָ

וועט ברענגן פריידען, אבער די רענייערונג דערלאזט אפילו ניט, אז
מיר זאלען רײַדען וועגען איזוינע זאכען... און קיין ברויט
צ'ו עסען גיט מען אונזו ניט... און קיין קריינס-אמוניציע אויך ניט...
קלאנגען האבען זיך געלאזט הערען פון אייראפא, אז מען וועט
שליסען פריידען אויפֿן חשבון פון>Roslanger.

אן אנדער ידועה האט אַרְוִיסְגָּעָרֶפָּעַן גְּרוּסָאָונְצְּפָּרְוּעָדָעָהִיטָּ: דַּי יַדְעַה וְוי אֲזֹוי מֵעַן הָאָט בַּעַהֲנָדָעָלֶט דַּי רַוְּשִׁיעַ סַאַלְדָּאָטָעַן אֵין פְּרָאַנְקָרְיוֹן. דַּי עַרְשְׁטָעַ בְּרִינְגָּאָרָעַ הָאָט גַּעַהְאַט גַּעַפְּרוֹאָוּסָט אַרְאַבּוּעַצְּעַן דַּי אֲפִיצְיָרְעַן אָוָן בַּעַשְׁתִּימָעַן סַאַלְדָּאָטָעַן-קָאַמִּיטָּעַטָּעַן, וְוי עַם הָאָבָעַן גַּעַתְּהָאָן דַּי סַאַלְדָּאָטָעַן אֵין דָעַר הַיִּים; אָוִיךְ הָאָבָעַן דַּי רַוְּשִׁיעַ פְּאַלְקָעַן זַיךְ אַבְגּוֹזָאנְט צָו פַּאֲהָרָעַן קִיּוֹן סַאַלְאַנְיקָא אָוָן הָאָבָעַן פַּעַר-לָאָנְגָּט, אָזָ מֵעַן זַאל זַוי שִׁקְעַן קִיּוֹן רַוְּסְלָאָנְדָר. דָעַר עַנְטָפָעַר אִיז גַּעַוּעַן, אָזָ מֵעַן הָאָט זַוי אַרְוּמְגָּעַרְינְגָּעַלְט אָוָן מֵעַן הָאָט זַוי גַּעַלְאָוּסָט אַוְיָם-הַוְּנוּגָּעָרָעָן. נַאֲכְרָעַם הָאָט מֵעַן גַּעַשְׁאָסָעַן אָוֹפָן זַוי מִיט אַרְטְּיוּלָעָרִיעָן גַּעַטְוִיט אַסְ סְרָקְמָעָשָׂעָן...

дум 29טען אקטאבער בין איך אועען אין מאיריאנסקי פאלצ'ז אויף א זיצונג פון דעם ראט פון דער רושישער רעפיביליק. די זיצונג אויז פארגעקומען אין דעם גרויסען זאל, וואס איז בעופצת מיט וויסען מארכמאָר און רויטען סאמעט. מען האט ערוואָרטעט טערעהַש תשענְקָאִים דעקלְאָראָצְיַע וועגען דער אויסלענדישער פֿאָלייטיק פון דער רעניערגונג. דאס נאנצע אוייסגעמאָטערטהַע פריעדרענס-דורךטיגע לאָנד האט מיט א פערכאנטען אטעם געווארט, וואס ער האט צו זאגען. געקומען טערעתשענְקָאַ, — אַ הוייכער, אויסגעצְיַיבָּעַנט געקלְיוֹיד דעם דער יונגערמאָן מיט א גלאטען פנִים אַן הוייכע קִין-בָּאַקָּעַן, אַן האט לאָנגָזָם געלעזען זיין פֿאָרוּכְטִינְגַּע רעדע, וואס האט געואנט גארנישט. וואס האט ער געהאט צו דערצעהַלען? פֿלאָכָע פרוצען... „רֶוּסְלָאָנד אַיְזָאָ גְּרוּיסְעַמְּאָכְטָן... רֶוּסְלָאָנד וּוּתָ פֿערְבְּלִיְבָּעַן אַ גְּרוּיסְעַמְּאָכְטָן, וּוּסְעַם זָאָל זִיךְ נִימְטָ טְרֻעְפָּעַן... מֵיר דָּאָרְפָּעַן פֿערְ-טְּיִידְגָּעַן אָנוּזָעַר לאָנד... מֵיר דָּאָרְפָּעַן וּוּיְזָעַן, אָזֶה מֵיר זַיְנָעַן גְּרוּיסְעַט אַ פֿערְטְּיִידְגָּעַן אַ גְּרוּיסְעַן אִידְעָאָל, אָזֶה מֵיר זַיְנָעַן קִינְדָּעַר פון אַ גְּרוּיסְעַר קְרָאָפְּטָן...“

קינען איז ניט געוען צופריידען. די רעקציאנערען האבען געוואלט א שטארקע אימפריאלייסטייש פאליטיק, די דעםאקראטישע

פארטיאיינ האבען געווואָלט אַ פערזיכערונג, אָז דִי רעג'יערונג וועט אַרְזַּ בְּיֵיטען פֿאָר פֿרְיעַדְעַן... אַיךְ נִיבְּ דָא אַיבְּער אַ לִיְּטַּ-אַרְטִּיקְעַל פֿוֹן "ראָבָּאַטְשִׁי אַי סָאַלְדָּאַטְ" (אַרבְּבִּוּטֶר אָזֶן סָאַלְדָּאַטְ), אָז אַרגְּגַן פֿוֹנְגְּס :

פעטראָנְגְּאַדְעַר באַלְשְׁעוּוּסְטִישָׁעַן סָאַוּוּיטַ:

"וואָס דִי רעג'יערונג האָט געענטפֿערט דִי סָאַלְדָּאַטְעַן בְּיִם פֿרְאנְטַ:

"דעָר שְׂוִוְיְגְּעַנְדְּסְטַּעַר פֿוֹן אַלְעַ מִינִיסְטָּאַעַן, טַעֲרַעַשְׁתְּשַׁעַנְקָא,

הָאָט בָּאַקְטִישַׁ אַזְוִי גַּזְוָאנְט צַו דִי סָאַלְדָּאַטְעַן אַיְן דִי גְּרָאַבְּעַנְסַ:

"(1) מִיר זַיְנַעַן עַנְגְּ פֿעַרְבּוֹנְדְּעַן מִיט אָנוֹזְעַרְעַ אַלְיָאַרְטַּעַ (ニִיט

מִיט דִי פֿעַלְקָעַר, נַאֲרַ מִיט דִי רעג'יערונגָעַן).

"(2) דִי דֻּעְמָאַקְרָאַטְיַע פֿעַרְשְׁפָּאַרְטַּ דִּיסְקוֹטְרַהַעַן דִי מַעְגְּלִיכְקִיַּט

אַדְעַר דִי אָנוּמַעְגְּלִיכְקִיַּט צַו פֿעַרְצִיהַעַן דִי מַלְחָמַה אַוְיַּחַד אַ וַיְנַכְּ

טַעַר. דָאָס וּוּלְעַן בְּעַשְׁלִיסְעַן דִי רעג'יערונגָעַן פֿוֹן אָנוֹזְעַרְעַ אַלְיָאַרְטַּעַ.

"(3) דִי אַפְּעַנְסִיוּעַ פֿוֹנְגְּס 1טַעַן יוֹלִי אַיזְוָעַן אַזְוָעַן אַזְוָעַן

כְּעַנְטַע אָז נַוְיְתִיגְעַ אָנוּמַעְרְנַעַהַמְוֹנָג (וואָס דַעַרְפּוֹן אַיזְוָעַן אַזְוָעַן).

הָאָט עַר נִיט דַעְרַמְּאַנְטַ:

"(4) עַס אַיזְוָעַן נִיט אַמְתַּה, אָז אָנוֹזְעַרְעַ אַלְיָאַרְטַּעַ זַאֲרַגְעַן נִיט

וּוְעַגְעַן אָנוֹזְוּ, — עַר, דַעַר מִינִיסְטַּעַר, קָעַן אָנוֹזְוּ וּוְיַיְעַן זַהְרַד וּוְיכְטִינְגַּעַ

דַעְקְלַאַרְצִיעַס (דַעְקְלַאַרְצִיעַס?) וּוואָס הָעַרְטַּז וִיךְ עַפְעַס וּוְעַגְעַן מַעְשִׁים?

וּוואָס הָעַרְטַּז וִיךְ עַפְעַס וּוְעַגְעַן דַעַר הָאַלְטוֹנָג פֿוֹן בְּרוּטִישָׁען פְּלַאַט?

וּוואָס עַפְעַס מִכְחַ דַעַר פֿעַרְהָאַנְדְּלְוָנְגָעַן פֿוֹן דַעַם בְּרוּטִישָׁען כְּעַנְגִּיג אָזֶן דַעַם

פֿעַרְטְּרִיבְּעַנְעַם קָאַנְטְּרִידְרָוּ אַלְזִיאַנְעַר גַּעַנְעַרְאַל גַּוְרְקָא? וּוְעַגְעַן דַעַם

הָאָט דַעַר מִינִיסְטַּעַר קִיְּ�ן וּוְאַרטַּ נִיט דַעְרַמְּאַנְטַ:

"(5) דַעַר נַאֲקָאוּ צַו סְקָאַבְּעַלְעַוּזְן אַיזְוָעַן שְׁלַעַכְטַּ: עַר גַּעַפְעַלְטַ

נִיט דִי אַלְיָאַרְטַּעַ, אָזֶן עַר גַּעַפְעַלְטַ נִיט דִי רַוְסִישַׁע דִיְפְּלַאַמְּאַטְעַן.

אוֹיְףַּ דַעַר קָאַנְפְּעַרְעַנְצַׁן פֿוֹן דִי אַלְיָאַרְטַּעַ דַאֲרַפְּ מַעַן רַעַדְעַן, "איַין

שְׁפָרָאַךְ".

"אָזֶן דָאָס אַיזְוָעַס? יָאַ, דָאָס אַיזְוָעַס! וּוֹאַ אַיזְוָעַדְ

אַזְוָעַנְגַּגְ? — קִיְּ�ן אַזְוָעַנְגַּג! מַעַן דַאֲרַפְּ אַבְּעַר האָבְּעַן אַמְּוֹנָה אַיזְוָעַדְ

אַלְיָאַרְטַּעַ אָזֶן אַזְוָעַנְגְּשַׁעַנְקָאַץ. וּוֹעַן וּוּלְעַן מִיר האָבְּעַן פֿרְיעַדְעַן?

וּוֹעַן דִי אַלְיָאַרְטַּעַ וּוּלְעַן עַרְלְוִוְיבְּעַן.

"אַזְוִי הָאָט דִי רעג'יערונג געענטפֿערט דִי סָאַלְדָּאַטְעַן אַיְן דִי טְרָאָנְ-

שְׁעַן".

אַ נִיעַ פֿינְסְטַּעַרְעַ קְרָאַפְּטַ הָאָט וִיךְ בְּעוּזְיַעַן אוֹיְפְּן הַינְטַעַרְ

גרונד פון דער רוסישער פֿאַלְוִיטִיךְ — די קָאוֹזָקָעַן. די גַּעֲפָאַהָר אֵין נָאָר נִימֶת גַּעֲוֹעַן גַּעֲנוֹג דִּיְטוּטְלִיךְ, אַבְּעָר שְׁוִין הָאָט זִיךְ גַּעֲפִיהְלִטְט, אָנוֹ זַי וּוֹאַקְסָט. די „נָאַוָּאַצָּאָצָן זְשִׁוּזָן“ (דָּאָם נִיעַן לְעַבְעָן) פָּון מַאֲקָסִים נָאַרְקִי הָאָט אַוְיְפָמְעַרְקוֹאָס גַּעֲמָאָכָט אַוְיָפְּ דָּעַר נִיעַר קָרָאָפְּט:

„אַיְן אַנְהָוִיב פָּון דָּעַר רֻעוֹאַלְוִוצְיָעַ הָאָבָעַן זִיךְ די קָאוֹזָקָעַן אַבְּנָעָמָנֶט צַו שִׁיםְעָן אַוְיָפְּן פָּאַלְקַט. וּוֹעַן קָאַרְנִילָאָוּ הָאָט גַּעֲוֹאַלְט בְּעַפְּאַלְעָן פַּעַטְרָאַגְּרָאַדְט, הָאָבָעַן זִיךְ אַבְּגַעְזָוָאנָט צַו נְעַהַן מִיט אַיְהָם. אַבְּעָר אַיְצָט הָאָט זִיךְ די לְאַגְּנָע גַּעֲנְדָרָטָט. פָּון פָּאַסְיוּוֹעַר גַּעֲטְרִיְּדָשָׁפְּט צַו דָּעַר רֻעוֹאַלְוִוצְיָעַ זְיַוְוָעָן די קָאוֹזָקָעַן גַּעֲוֹאַרְעָעָן אַקְטִיוּעַ גַּעֲנָנָעָר. פָּון דָּעַם הַינְּטָעָרְגָּרוֹנְדָּ פָּון דָּעַר רֻעוֹאַלְוִוצְיָעַ הָאָבָעַן זִיךְ זִיךְ פַּלְצָלְוָן אַרוּסְגָּרוֹקָט אַיְן דָּעַר עַרְשְׁטָמָעָר רַיְהָע...“

די פְּרָאַוְיְזָאַרְיִישָׁעַ רַעֲנִיגְעָרְנוֹגַן הָאָט אַרְאַבְּגָעְוָעַצְטָ קָאַלְעָדִין'עַן, דָּעַם אַטְמָאָמָן פָּון די דָּאַנְגָּרָר קָאוֹזָקָעַן, פָּאָר זַיְן גַּעֲהִימָּעַ שְׁוֹתָפָה מִיט קָאַרְנִילָאָוּיָעָן. עַר הָאָט קָאַטְעָגְרִישׁ עַרְקָלְעָהָרָט, אָז עַר וּוּעַט נִיט פַּעַרְלָאָזָעָן זַיְן שְׁטָעַל. אַרְוּמָגְעָרִינְגָּעָלָט פָּון גַּעֲוֹאַלְדִּיגָּעָ אַרְמָעָעָן סָאַלְדָּאָטָעָן, אָז עַר גַּעֲלָעָגָעָן אַיְן נָאַוְאַטְשָׁעָרָקָסָק אָזָן נָאַכְּאָנָּאָנד גַּעֲמָאָכָט קָאַנְסְּפִּירְאָצִיעָס גַּעֲנָגָעָן דָּעַר רַוְסִישָׁעָר רֻעוֹאַלְוִוצְיָעַ. זַיְן מַאֲכָל אָזָן גַּעֲוֹעַן אַזְוִי גְּרוּוּסִים, אָז די רַעְגִּירָוָנָגָהָט גַּעֲמוֹזָט קוּקָעָן דָּוְרָךְ די פִּינְגָּעָר אַוְיָפְּ זַיְן וּוֹידְעָרְשָׁטָאָנד. נָאָר מַעָּהָר: די פְּרָאַוְיְזָאַרְיִישָׁעַ רַעֲנִיגְעָרְנוֹגַן אָז גַּעֲוֹעַן גַּעֲצָוֹאָנָגָעָן אַנְצָוּעָרְקָעָנָגָעָן דָּעַם רָאָט פָּון דָּעַם פֻּרְבָּאָנָד פָּון דָּעַר קָאוֹזָקִישָׁעָר אַרְמָעָעָ, אָז זִיךְ אַבְּזָאָגָעָן צַו לְעַגָּאָזְלָוָעָן די נִיְּוָגְרִינְדָּעָטָעָ קָאוֹזָקָעָן-אַבְּתָהִילָּוָגָעָן פָּון די סָאַוְיְעָטָעָן... אַנְפָאָנָג אַקְטָאָבָעָר הָאָט אַ קָּאוֹזָקָעָן-דָּעַלְעַגְּנָאָצִיעָ בעַזְוָכְט קָעָרְעָנִי סְקִיְּן אָזָן חֹצֶפֶה/דִּינָג גַּעֲפָאַרְעָטָט, אָז מַעַן זָאָל אַרְאַבְּנָהָמָעָן די בְּעַד שְׁוֹלְדִּיגָּוָנָג פָּון קָאַלְעָדִין'עַן. די קָאוֹזָקָעַן הָאָבָעַן אַוְיָפְּגָעָוָאָרְפָּעָן דָּעַם מִינְיָסְטָרְ-פְּרָעָזְיָדָעָטָט, פָּאָר וּוּאָס עַר גַּיְט נָאָר די סָאַוְיְעָטָעָן. קָעַד רַעְנָסְקִי הָאָט פַּעַרְשְׁפָּרָאָכָעָן צַו לְאַזְעָן קָאַלְעָדִין'עַן צְרוֹרָה. מַעַן דָּעַרְתָּ צְעַהָלָטָט, אָז עַר הָאָט גַּעֲזָוָגָט: „אַיְן די אוּינָגָעָן פָּון די סָאַוְיְעָטָעָן פִּיהָרָעָר בֵּין אַיךְ אַ דָּעַסְפָּאָט אָזָן אַ טִּירָאָן... וּוּאָס אָזָן שִׁיךְ דָּעַר פְּרָאַוְיְזָאַרְיִישָׁעַ רַעֲנִיגְעָרְנוֹגַן, אָזָן נִימֶת נָאָר וּוּאָס זַי שְׁטִיצָט זִיךְ נִימֶת אַוְיָפְּ רַי סָאַוְיְעָטָעָן, נָאָר עַם מְהֻות אַיְהָר לִיְּדָ, וּוּאָס עַם אָזָן אַיְבָּעָרְהָוִיפָּט רַאַ סָאַוְיְעָטָעָן אַוְיָפְּ דָּעַר וּוּאַלְטָט.“

אָז אַנְדָּעָרָעָ קָאַמִּיסְיָעָ פָּון קָאוֹזָקָעַן הָאָט בְּעַזְוָכְט דָּעַם בְּרִיטִישָׁעָן

אם באסלאדר אוון מיט איהם געפיהרט אפערנע אונטערהאנדלוונגען אלס פערטרעטער „פון דעם פרויינט קאזאקיישען פאלק“. אויפין דאָן האָט זיך געבלידעט עטווואָס ווּ אַ קאָזאקיישע רעד פובליק. די קובאנער געגענד האָט זיך ערקלעהרט פאר אַ קאָזאקיישען אונאָבחענגיינע שטאָטאמ. בעוּ אָפערנטע קאָזאָקען האָבען פונאָנדערגען טרייבען די סָאוּוּעַטָּען אַין רָאַסְטָאָוּ אָוִיפִין דָּאָן אַין יעָקָטָעָרִי נָאָדָאָר. קאָזאָקען זָיוֹנָעַן בעפָאַלָּעַן די הוֹוֶיפְּטָקוֹוָאָרטִיר פָּוּן דָּעַם קוֹוָילָעַן גְּרוּבָּעָרִידָפָּרָאִין אַין כָּאָרְקָאָוּ. אַין די אַלְעַ מאַנְיָפָעָסְטָאָצִיעַס האָט די קאָזאָקען-בעוּוּנָגָג זיך אָרוּסְגָּעוּזָעַן אלָס אַנְטִיכְסָאָצִיאַלִיסְטִיש אַין מְלִיכְתָּאָרִיסְטִיש. די פִּיהְרָעָר זָיוֹנָעַן גָּעוּוּן אֲדָעְלָגָע אַין גְּרוּסָע עַרְדֵּי בעזּוּצָע, ווּי קָאַלְעָדִין, קָאַרְנִילָאָוּ, דּוֹטָאָוּ, קָאַרְאָאַלְאָוּ אַין באָרְדִּישׁ. די מעכְטִיגָּע גַּעַשְׁעַפְטָסְלִיָּט אַין בָּאנְקִירָעָן פָּוּן מָאַסְקָוָאָה האָבען גַּעַנְגָּט. האַלְפָעָן די קאָזאָקען מִיט וּוּאָס זַיְהָאָבָעָן גַּעַקְעָנָט.

אלטדורסלאנד האט אונגעהויבען פונאנדרערצופאלאען. אין אוקראין
נא, פינלאנד, פולין, ווייסטרוסלאנד איז די נאציאנאליסטיישע בע-
זונגונג געווארען אלץ שטארקער און זיכערער. די ארטיגע רעניירונגנען
אונטער דער פיהרערשאפט פון די בעויצענד קלאסען האבען פערלאאנט
אויטאנאמיען און האבען זיך אונגעוזאנט צו פאלגנון די בעפההלווען פון
בעטראנגראד. אין העלסינגבאָרַם האט דער פינישער סענאמט זיך
אונגעוזאנט צו לוייהען געלד דער פראָוויזאָרישער רעניירונג; ער האט
ערקלעהרט פינלאנד פאר אן אונאָבחענונגנען שטאטם, און פערלאאנט
מען זאל צורייקzieהען די רוסישע סאלדאָטָען. די קיעווער בורזושוואָז
ראָדָען האט אויסגעברײַטָעט די גרעניצען פון אוקראינָא אֶזְוִי,
זאלען אַיְינְשָׁלִימָן די פֿעַטְסָטָע לְאַנְדוֹרוּתְּרַשְׁאָפְטְּלִיכָּע גַּעֲנָעָדָעָן פון
דרומְדָּוּסְלָאָנָה, אֶזְוֵשׁ בֵּין צָוֵם אָוָרָאֵל. די רָאָדָען האט אַנְגַּעַהוּבָּעָן צו
אַרְגָּנָאַנְיוּרָעָן אַנְצִיאָנָאָלָע אַרְמָעָע. דער פרעמעיר ווינִיטְשָׁעָנָקָא האט
גענָעָבָעָן אַנְצְּהָעָרָעָנִישׁ וועגָעָן אַסְעָפָאָרָאָטָעָן פֿרְיעָדָעָן מִיט דִּיטְשָׁ-
לָאָנָד, אָנוּ די פֿרְאָוְוִיזְאָרִישָׁע רַעֲנִיאָרָונָג האט גָּאָר נִיט גַּעֲקָעָנָט טְהָאָן.
סִבְּרִיר אָנוּ קָאָוְקָאָזָה האבען פערלאאנט בעזונְדָּעָרָע גְּרִינְדוֹנְסְ-פֿערְ-
זָאָמְלָוָנָגָעָן, אָנוּ אַיְן די אַלְעָלָ פֿרְאָוְוִינְגָעָן אַיְן אַנְגַּעַהוּבָּעָן אַפְּרָבִ-
טָעָרָטָעָר קָאָמְפָּפָּעָן צְוִישָׁעָן די פֿעָרָטְרָעָטָעָר פָּוּן דָּעָר רַעֲנִיאָרָונָג אָנוּ די
סָאוּוּעָטָעָן פָּוּן אַרְבָּיְטָרָאָן סָאלְדָּאָטָעָן דְּבָוּטָמָאָשָׁן.

אין לאנד איז דער תהו ובלו געוווארען וויאם א טאגן גראפעער.

הונדרטער טויווענדער סאלדאטען האבען פערלאזען דעם פראנט און
האבען זיך אנגעהויבען רוקען אין געדיכט שטראמען איבערן לאנד
אחזן א ציעל און אחזן א פלאן. די פוויירם פון טאמבאוער און מועע-
דרער גובערניעס זייןען שוין מיעד געווארען ווארטענידיג; זיין האבען
מעהָר ניט געקענט איבערטראגען די שטרענגע מיטלען פון דער רענייע-
דונג, האבען זיין אנגעהויבען ברענען פריצישע הויפען און פאגראָ-
מעווען די גוטס-בוזיצער. געואלדינע סטרייקס און לְאַקְאָוטְס האבען
אויפגענרוודרט מאסקוֹוֹא, אַדְרָעָם אָוּן די קויהַלעֲנִינְגְּרוּבָּעָן פון דָאָן. די
אייזענְבָּהָנָעָן זייןען געווארען פֿאָרָאַלְיוֹרָט, די אַרְמָעָ אַיְזָעָן
הונגעריך, אָנוּ אֵין די גְּרוֹזִיסְעַ שְׁטָעַדְטָ אַיְזָעָ נִיט גְּעוּוֹן קִיּוֹן בָּרוּט.

סישען פאטריאט. בורצ'אויס צייטונג „אַבְשְׁטְּשָׁיעַ דִּיעַלָּאַ“ (די אל געמיינע זאך) האט געפֿאַדרערט אַ דִּיקְמְטָטוֹר פֿוֹן קָארְנִילָאָו, קָאלְעָדִין אָוֹן קָעָרְעָנְסְּקִי !

איך האב אײַינמאָל געהאט אַ שְׂמוּעֵם מִיט בּוֹרְצָעוֹן אֵין דָעַר פרעם גָּאַלְעָרִי פֿוֹן דָעַם רָאַט פֿוֹן דָעַר רְוִסְיְּשָׁעַר רְעֶפְּבָּלִיק. עָר אַיְז גָּוֹעַן אַ נִידְעָרְגָּנְעָר אַיְינְגָּהָוּ קָעְרְטָמָעָר מִן מִיט אַ גָּעְקְנִיְּתְּשָׁעָן פְּנִים, מִיט קָרְצְזִיכְטִיגָּע אַוְגָּעָן הִינְטָעָר דִּיקָּעַ בְּרִילָעָן. זַיְינָע הָאָר זַיְינָע גַּעַד זַוְעַן צּוֹשְׁוּבְּעָרָט, אָוֹן אֵין זַיְינָן בָּאָרְדַּה אָבָעָן זַוְד דָוְרְכְגָּעוֹוָאַרְפָּעָן גְּרוּיָעָן פְּעָדִים.

„גַעְדָּעַנְקָט מֵיַן וּוֹאָרט, יְוָנְגָּרְמָאָן, רְוָסְלָאָנְדַּ דָּאָרָף אַיְצָט הָאָבָעָן נָאָר אֵין זָאָך : אַ שְׁטָאָרְקָעָן מֵאַן ! מִיר דָאָרְפָּעָן אַוְיפְּהָעָרָעָן טְרָאָכְּ בְּטָעָן וּוְעָגָעָן דָעַר רְעוּוֹאַלְזְּכִיעָא אָוֹן פְּעָרָאַיְינְגָּעָן אַלְעַ אַוְנוֹזְּעָרָעָ קָרְעְפְּטָעָן אַוְפְּ דִי דִיְּטָשָׁעָן. קָאַלְיְקָעָם, קָאַלְיְקָעָם דִי אַלְעַ, וּוֹאָס וּוְיְלָעָן בְּעַד זַיְינָעָן קָארְנִילָאָוּעָן, — אָוֹן חִינְטָעָר דִי קָאַלְיְקָעָם אַרְבִּיְּטָעָן דִי דִיְּטָשָׁעָן אַנְעָנְטָעָן. הָלוֹאִי וּוְאַלְטָ קָארְנִילָאָוּ גַּעַוְאַונְעָן...“

די צִיְּטָוְנָגָעָן פֿוֹן דָעַם גָּאַרְדְּעָכְטָעָן פְּלִינְגָּעָל — פְּוֹרִישְׁקָעְוּוֹטְשָׁעָם „גָּאַרְאָדָנִי טְרִיבָּזָן“ (דָעַר פְּאַלְקָסְטְּרִיבָּזָן), „נָאַוְאָיָאִיךְ רְוָם“ (דָאָס נִיְיעָדָסְלָאָנְדַּ) אָוֹן „זְשִׁיוֹוָאִיעָ סְלָאָוָא“ (דָאָס לְעַבְּדִינְגָּעָן וּוֹאָרט), קְוִים פְּעָרְדָּמָסְקִירְטָעָמָן מְאַנְאָרְכִּיסְטִישָׁע צִיְּטָוְנָגָעָן, הָאָבָעָן אַפְּעָן גַּעַפְּרָעְדָּגָט, אָוֹן דָעַם אַיְזָוְיָן צִיְּטָוְנָגָעָן דִי רְעוּוֹאַלְזְּכִיעָאַנְעָרָעָ דְעַמְאַקְרָאַטִּיעָ... דָעַם 23 טָעָן אַקְטָמָבָעָר אֵין פְּאַרְגְּעֻקְמָעָן אַ יִמְשָׁלָאָכְטָ צּוֹוִישָׁעָן רְוִסְיְּשָׁע אָוֹן אַ טְהִוָּיל דִיְּטָשָׁע קְרִיעְנָסְ-שִׁיפָּעָן אַיְנָסְ יִמְכּוֹזָים פֿוֹן רִינְגָּא. די פְּרָאַוְוִיזְאַרְיִישָׁע רְעַגְּיְעָרָוָנָג הָאָט זַיְד אַנְגְּעָכָפָט אָנְ דָעַם אַוְיְסְרִיךְ, אָזָו פְּעַטְרָאַנְגָּץ אֵין אֵין גַּעַפְּאָהָר, אָוֹן הָאָט אַנְגְּהָוִיְּבָעָן עַוּזְקוֹאַיְרָעָן די שְׁטָאָרט. צָוָם אַלְעָם עַרְשָׁטָעָן הָאָט מַעַן אַרְוִיסְגָּעָרָפִיתָהָרָט די נְרוֹיסָע פְּאַבְרִיקָעָן פֿוֹן קְרִיעְנָסְ-מַאְטָעְרִיאָלָעָן אָוֹן מַעַן הָאָט זַיְיָ פְּוֹנָאַנְדְּרָגְעָוָוָאַרְפָּעָן אַיְבָעָר רְוָסְלָאָנְדַּ. דָאָזָן הָאָט די רְעַגְּיְעָרָוָנָג אַלְיָזָן זַיְד גַּעַנוּמָעָן קְלִיְּבָעָן קְיִוָּן מַאְסְקָוָא. די בְּאַלְשְׁעָוָוָיְקָעָם הָאָבָעָן תִּכְפָּה גַּעַנוּמָעָן שְׁרוּיָעָן, אָזָו די רְעַגְּיְעָרָוָנָג פְּעַרְלָאָזָט די דִוְיְטָעָהוּיְפָטָה שְׁטָאָרט, כְּדִי אַבְצְשָׁוָאַכְּבָעָן זַוְדָיְרָאַלְזִיעָא. רִינְגָּא, הָאָבָעָן זַיְיָ גַּעַד זַאָנָט, אֵין פְּעַרְקְוִיפָּט גַּעַוְאָרָעָן זַוְדָיְרָאַלְזִיעָא. אַיְצָט וּוְיָלָמָעָן פְּעָרָהָרָטָעָן פְּעַטְרָאַנְגָּץ. די בְּוֹרְזְשְׁוָאַזְוָע אֵין גַּעַוְעָן הְוִילָע גְּדוֹלָה. די קָאַרְדְּעָטִישָׁע „רְעַטְשָׁ“

(עדע) האט געשריבען: „אין מאסקווא וועט די רעניאירונג האבען א מעגליכקייט צו טהאן איהר ארבייט אין א רוחיגער אטמאספערע און וועט ניט מורה האבען פאר קיין שטערונג מצד די אנארכיסטטען“. ראנזויאנקא, דער פיהרער פונ'ם רעכטען פליינגעל פון דער קאדרטהי שער פארטוי, האט ערךלהרט אין „אומרא ראסיאי“ (דער מארגען פון רסלאנד), איז אויב די דיטשען וועלען נעהמען פטעטאנראָה, וועט עם זיין א ברכה פאר רוסלאָנד, וויל דאם וועט צושטערען די סָאוּוַיְעַטָּען און א סָוִּף מָאַכְעָן פון דעם רעוואָלֶצְיָאַנְדָּעָן באַל-טישען פלאָט. ראנזויאנקא האט געשריבען:

„פטעטאנראָד איז אין געפאהָר. און איך טראכט מיר: זאל זיך גאט זאָרגען וועגען פטעטאנראָד. זיי האבען מורה, איז טאמער וועט מען נעהמען פטעטאנראָד, וועלען די צענטראלע רעוואָלֶצְיָאַנְדָּעָן אַרגָּאנְזָאַצְיָעָם ווערען צושטערט. און איך זאג מיר: הלוֹאי וואָלְטָעָם געוווען אַזְוֵי, הלוֹאי וואָלְטָעָן אַלְעָה רעוואָלֶצְיָאַנְדָּעָן אַרגָּאנְזָאַצְיָעָם געווואָרָעָן צושטערט... וואָרָום זיי ברענונגען נאָר אָן אָונְגְּלִיק אָוִיפָּרְסְּטָאָן.“

„פאָלְטָ פטעטאנראָד, וועט אויך דער באָלְטִישְׁעָר פלאָט וועריען צושטערט, אַבער ווינען איז ניט אַזְוֵי וואָס: די מערטטָע קריינְסָ-שיפען זוינען אָן גאנְצָעָן דעםָרָאַלְזִוְּרָט.“

פון דעםָטוּוּנְגָּעָן האט די רעניאירונג זיך אַבְּגָּנוּאָגָּט פון איהר פלאָן צו פערְלָאָזָּעָן פטעטאנראָד: דער שטורות פון געוּלְשָׁאַפְּטְּלִיבָּעָן פראָט טעסט אָן געוווען צו גרוּזָם.

דער קומענידיגער קאנְגָּרָעָם פון די סָאוּוַיְעַטָּעָן אָן דערוויל גע-האנְגָּעָן אַיבָּעָר רוסלאָנד, ווי אַ שׂוּוּרָעָ כְּמַאֲרָעָ, פֿוֹל מִיט דְּנוּנְדָּעָן אָון בְּלִיצָּעָן. געגען דעם קאנְגָּרָעָם אָן געוווען ניט נאָר די רעניאירונג, נאָר אויך אַלְעָה „מעסִינְגָּעָ“ סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעָן, די צענטראל-קָאַמִּיטָּעָטָעָן פון דער אַרְמִי אָון פלאָט, די צענטראל-קָאַמִּיטָּעָטָעָן פון אַיְינְגָּעָ פרָאַפְּעָםִיָּאָדָּן נעלָעָ פֻּרְאַיְינְגָּעָן, די פּוּיְעָרְשָׁע סָאוּוַיְעַטָּעָן אָן, קָודְם כל אָן מְעהָר ווי אַלְעָה, דער צענטראל-לְעָרָקְעָזְטָוְוִיךְ אַמִּיטָּעָטָעָן גּוֹפָא האבען ניט גע-זשאָלְעוּטָט קִיְּין טְרָחָ צוּ לְעָנָעָן שְׁטִינוּנָר אִיפְּזָן וועג פּוֹנִים קָאנְ-גָּרָעָם. די „אַיזְוּוּסְטִיאָ“ אָן דער „נְאַלְאָס סָאַלְדָּאָטָאָ“ (די שטיט פון אַסְּאַלְדָּאָט), וועלְכָּעָ זוינען גּוֹרִינְדָּעָט גּוֹוָאָרָעָן דּוֹרָךְ דַּעַם פֿעַטָּרָאַדָּעָר סָאוּוַיְעָט אָן האבען זיך גּוֹפּוֹנָעָן אָן די הענְדָּר פון דעם

צענטראלען עקוּקוטיוו-קאמיטעט, האבען געשאטען שווועבעל און בעך אויף דעם סָאוּוַיְעַטְעַן-קָאנְגְּרָעָם. דאס וועלבייגע האט געתהאן די גאנצע ארטילעריע פון די סָאַצִּיאַלְיָסְטָעַן-דָּרְעוֹאַלְזִיאָןְעָרָעָן, דער "דיַעלָּאַ נַאֲרָאָדָּא" (פָּאַלְקָסְ-זָוִילְעָן). דיַעלָּאַ נַאֲרָאָדָּא מען האט געשיקט דעלגענטען פון איין עק לאנד צום צוּוִיטָעָן; מען האט געלאָפְט דעפֿעַשְׁעַן צו די קָאַמִּיטָעַטְעַן פון די אַרְטִינְגָּעָ סָאוּוַיְעַטְעַן אָוּן צו די אַרְמָעַעַקְאַמִּיטָעַטְעַן; מען האט גַּעַזְהַיִת צו שטערען אַדרָּעָרָכָּאָטָּש אַבלְעַגְעַן די וּאְחַלְעַן צום קָאנְגְּרָעָם. פָּרָאַטְעַטְעַן האבען זִיךְ גַּעַז שָׁאַטְעַן פון אַלְעַז זַיְטָעָן: פִּיעַרְלִיכְעָ רֻעְזָאַלְזִיאָעָם אַנְגָּעָנוּמוּן אַוְיָפְט עַפְּעַנְטְּלִיכְעָ מִיטִּינְגָּן, דַּעַקְלָאַרְאַצְיָעָם פון דַּעַמְּאַקְרָאַטְיָשָׁע קָרְעַפְּטָעָן וּוּגְעַן דָּרָר אַונְנוּיְתִּיקְיָיט צו רַופְּעַן אַקְאַנְגְּרָעָם עַטְלִיכְעָ וּוּאַכְעַן פָּאָר דָּרָר גְּרוּנְדוֹנְגָּס-פְּעַרְזָאַמְּלוֹנָגָן; דַּעַלְעַגְאַצְיָעָם פון דָּעַם פְּרָאַנְטָ, פון דָּעַם עַמְּסָטוֹאַ-פְּעַרְבָּאנָד, פון דָּעַם פּוּיְירִים-פְּעַרְבָּאנָד, פון דָּעַם קָאַזְאָקִיָּה שָׁעַן מִילִּיטְעַרְישָׁעָן פְּעַרְבָּאנָד, פון אַפְּיִצְרָעָן-פְּעַרְבָּאנָד, פון גַּעַרְגְּיוּוּרָסְקִי קָאַוְּזָאַלְיָרָעָן, פון די טּוֹיְטִ-בָּאַטְמָאַלְיָאָנָעָן... אַלְעַז האט פָּרָאַטְעַסְטִירָט גַּעַגְעַן דָּעַם קָאנְגְּרָעָם. דָּרָר רָאַט פון דָּרָר רּוּסִישָׁעָרָ רַעְפּוּבְּלִיקָה האט שָׁאָרָף קְרוֹטִיקְוָרָט די אַיְדָעָעָ פון אַקְאַנְגְּרָעָם. די גַּאנְצעָ מַאְשִׁין פון דָּרָר רּוּסִישָׁעָרָ רַעְגִּעְרוֹנָגָן, וּוּאָס אֵיז גַּעַרְגִּינְדָּעָט גַּעַוְאָרָעָן נַאֲךְ דָּרָר מַאְרָטָרָעָוְאַלְזִיאָעָ, האט גַּעַרְבִּיְמָטָמִיט אַלְעַז קָרְעַפְּטָעָן צו שְׁטָעַרְעָן דָּעַם קָאנְגְּרָעָן גַּרְעָם פון די סָאוּוַיְעַטְעַן...

דאָס אֵיז גַּעַוְעָן אַוְיָפְט אֵיז זַיְטָ. אַוְיָפְט דָּרָר אַנְדְּרָעָרָז וּוּיט אֵיז גַּעַוְעָן דָּרָר אַונְקָלָאַרָּעָר, אַבָּרָרָעָ מַעְכְּטִיגְעָר וּוּילְעָן פָּוּנִים פְּרָאַלְעַטְאָרִיאָט, — די אַרְבִּיְמָעָר, די פְּשָׁוֹטָעָ סָאַלְדָאַטְעָן, די אַרְיָמָעָ פּוּיְירָם. פִּיעַלְעָ אַרְטִינְגָּעָ סָאוּוַיְעַטְעָן האבען שְׁוִין גַּעַהְאָט אַנְגָּעָנוּמוּן דָּאָס בָּאַלְשָׁוּוֹיסְטִיָּה שָׁעַ פְּרָאַגְּרָאמָם. די אַרְגָּאַנְיוֹזָאַצְיָעָם פון די פָּאַכְּרִיקָ-אַרְבִּיְמָעָר, די פָּאָבָּרִיטָן אַרְיָשָׁנָאַ-זָּאַוְאַדְסָקָעָ קָאַמִּיטָעַטְעָן, זַיְעַנְעָן גַּעַוְעָן אַונְמָעָר דָּעַם קָאנְטָרָאָל פון די בָּאַלְשָׁוֹוִיְקָעָם. די רַעְוְאַלְזִיאָנְעָרָעָ אַרְגָּאַנְיוֹזָאַצְיָאָנָעָן פון דָּרָר אַרְמָעָ אָוּן פָּלָאַט האבען גַּעַתְהָאָן גַּעַתְהָאָן זַיְעָרָם. אֵין פִּיעַלְעָ עַרְטָעָר, וּוּאָוּ מעַן האט די מַאְסָסָעָן נִיט גַּעַלְאָזָט וּוּהְלָעָן קִיּוֹן סָאוּוַיְעַטְדָּעַלְגָּעָנוּמוּן אַוְיָפְט גַּעַזְעַלְיָכְבָּעָן שְׁטִיְגָעָר, האט דָּרָר עַולְמָ אַבְגָּהָהָלְטָעָן שְׁטִילָעָ פְּעַרְזָאַמְּלוֹנָגָעָן אָוּן דָּרָטָעָן אַוְיִסְגָּעָלְיָבָעָן אַיְיָגָעָן עַמְּנָשָׁעָן, וּוּלְכָעָ זַאֲלָעָן פָּאַהְרָעָן קִיּוֹן פָּעַטְרָאַגְּרָאָד. אֵין אַנְדָּרָעָ סָאוּוַיְעַטְעָן האט מעַן

אראָבעגעזעט די אלטער קָאמִיטָעַטָּע אָוְן אָוִיסְגָּעְקָלְבָּעַן נֵיָע. אַ נְרוֹיסָע
אָונְטָעֶרֶדְרִישָׁע בּוֹאַלְיָע הָאָט וֵיד גַּעֲצִוְנָעַן פָּוּן דָּעַר טִיעָה אָוְן אָוִיפָּ
גַּעֲרִיםָעַן דִּי קָאָרָע, וּוְאָס אַיְזָן אַיְזָן מִשְׁךְ פָּוּן חֲדִישִׁים אָנְגָּעוּוֹאַקְסָעַן
אָוְן פֻּעָּרָה אַרְטָעָוּוּט גַּעֲרָעַן אָרוּם דָּעַר בְּעַהְאַלְטָעַנְעָר דָּעַוּאַלְזִיאַנְעָרָעָר
לְאָוְאָ. נָאָר אָז אָוְנְגָּעָרְכָּטָע מַאֲסָעָן-בּוּעָוְנוּגָן הָאָט גַּעֲקָעַנְטָמָאָרוּיסָ-
רוּפָעָן צָוֵם לְעָבָעָן דָּעַם אַלְדוֹסִישָׁעַן קָאנְגָּרָעָם פָּוּן דִּי סָאוּוּיְעָטָעָן...

stag איזן, טאג אויס זוינען די באַלטערויסטישע רעדנער גענאנגען פון קאָזאָרמע צו קאָזאָרמע, פון פאָבריך צו פאָבריך, און האָבען אַגִּיד טירט גענען דער רעניערונג פון בירגעֶךְ-קְרִיעָג. אַיִינְמָאל אַ זונטָאג זַיְדָה נָעַן מֵיר אָוּוּקְנָעָפָה הָרָעָן אָוּפְּפִין שְׁלִיסְעַלְבּוֹרְגָּעָר פֿרָאָסְפּֿעָקָט, צָום אַכְּבוֹן כָּאָוּסְקִי זָאוּאָד, וּוּאָסְמָהָטָם גַּעֲרָבִיט קְרִיעָגְסְ-מַאָטָעָרִיאָלָעָן פָּאָר דָּעָר רַעֲנִיעָרָוָג. גַּעֲפָה הָרָעָן אַיְזָן מַעַן אַיְזָן אָפָּאָרָאָוּעָ טְרָאָמוּיָה, וּוּאָסְמָהָטָם גַּעֲרָבִיט צְוּוִישָׁעָן גַּאנְצָעָן יְמִים בְּלָאָטָע. די וּוֹאָגָאנָעָס זַיְנָעָן גַּעֲוָעָשְׂתָּאָפְּט צָום דָּרְשָׁטִיקָט וּוּעָרָעָן.

דער מיטיניג איז פֿאָרגענְקּוּמוּן צוֹוישׁעַן די דִינָע צִיגֶעלְ-זָוָונֶר פּוֹן אַ רְיֻזְוּגָעַן אָוָנְפּֿאָרְעָנְדִּיגְטָעַן בְּנֵין. צְעהָן טְוִיזָעָנדּ מְעַנְנָעָר אָוּן פְּרוּוּעַן אַיִן טְוַנְקָעַלְעַ קְלִיְידָעַר הַאֲבָעַן זִיךְ צְזָאָמָעָנְגָעָנְשָׁפָאָרָט אָרוּם דָעַר דָוִיט בְּעָפּוֹצְטָעַר טְרִיבְּבָוּנָעַ, גְּזַעַסְעַן אַוִיפּ הַוִּיפְעָנָם נְעהַילְעַ אָוּן צִיגֶעלַ, אַרְוִיפּ גַּעַדְרָאָפְעַט זִיךְ אַוִיפּ די בְּאַלְקָעָנָם, אַונְטָעָרְזּ דָאָךְ, אָוּן גַּעַשְׁלָוְנָגָעַן אַוִיפּ מְעַרְקוֹזָם יְעַדְעַס וּוֹאָרָט, זִיךְ אַבְגָּנוּרְוָפּּעַן מִיטּ דּוֹנְעָרְשְׁטִימָעַן. אַוִיפּ'ן גַּרְאָהָעַן, פְּעַרְכְּמוּרְעָטָעַן הַיְמָעַל הַאֲטָמָת זִיךְ צִיְיטָעָנוּוֹיוֹן בְּעוֹווֹיזָעַן די זָוּן גִּיסְעַנְדִּיגּ דָוָרָךְ די נִימְטַפְּרָעְנְדִּיגְטָעַ פְּעַנְסְטָעַר אַ רְוִיטְלִיכְבָּעַן שְׂיִוְן אַוִיפּ.
די מְאַסְפָּעַן פְּשָׁוּטָעַ גְּזִוְיְכָטָבּ. וְנַאֲמָת הַאֲבָעַן אַרְוִיפְּנָעָסְפָּט אַזְוָאנָן.

די מאסען פשוטיע גוזיבער, וואס האבען ארויפגעקופט צו אונז.
 לונאטשרסקי, א מאן מיט א דינעדר אינגלישער פיגור און מיט
 דעם עמפאינדליכען פנים פון א קינסטלער, האט גערעדט וועגען דער
 פראנגע, פארוואס די גאנצע מאכט דארף געהערען די סאוויעטען.
 נישטא קיין אנדר מענילוקייט, האט ער גוואנט, צו גראנטירען
 די רעוואלוציע געגען איהרע שונאים, וועלכע האבען מיט א ביזן
 רואינירט דאס לאנד, רואינירט די ארמעע און בעשאפען א באדען
 פאר א נייעם קארניליאו.

נאר לונאטשארסקיין אויז געקומען פערטראוסקי, — אַ מאגעערער,
אַ לאָאננוֹזאמער, אַן אָונְדערבָּאָרְמְדִינְגֶּר :
"ס' אויז צוּיּוֹת צוֹ טהָאָן, נִיט צוֹ רְעַדְעָן. דֵּי עֲקָאנָאָטִישׁ לְאָגָע אַיְזָן"

שלאכט, אבער מיר מזען זיך געוועהנען. זוי ווילען אוננו אויסהונגערען,
אויספּריהרען, זוי ווילען אוננו פֿראָוואָאצְרַען, אבער זאלען געדענ侃ען,
אוֹן מִיר ווּלְעָן נִיטְלָאָזָעָן. אָוִיב זַיְוָן סְמִיעָן אַרוֹפְּלָעָן דֵּי
הָאָנָּד אָוִיפְּ דֵּי אַרְגָּאָנְיוֹאָצְיָעָס פּוֹנְ'ם פֿרָאָלְעַטָּאָרִיאָט, ווּלְעָן מִיר זַיְוָן
פֿערְנִיכְטָעָן ווֹי שְׁטוּבָ אָוִיפְּן פְּנִים פּוֹן דָּעַר עֶרדָּה.

די באַלעועיסטיישע פרעסע האט זיך מיט אָ מאָל פונגןדרער געווואקסען. אָ חזען די פֿאָרטֿיִידֿ-בלעטער „ראֶבָּאָטֿשֿׁי פֿוֹטֿ“ אָוּן „סֿאָלְדֿאָטֿ“ האט זיך בעוויזען אָ נײַע צִיטוֹנָג פֿאָר די פֿוֹיעָרִים, „דֿערָעָע ווענסקֿאָיאָ בּֿיעָדָנָאָטֿ“ (די אָרִימְסָטֿע פֿוֹן די דֿערָפֿעָר), וועלכּע אַיז אָרוֹיסְגּעָנָנָען יעדען טאג אַיז האָלָבֿ מִילְיאָן עַקוּעָמְפּֿלָיאָרָעָן; דֿעם 17 טען אָקְטֿאָבֿעָר אַיז אָרוֹים דֿער „ראֶבָּאָטֿשֿׁי אִי סֿאָלְדֿאָטֿ“. דֿער לִוְיטֿ-אָרטֿיקֿעָל פֿוֹן דֿער צִיטוֹנָג האט אָזוֹי פֿאָרָמוֹלִירָט דֿעם שְׁטָאנְדֿ פֿוֹן די באַלעועיסקיּעָם:

„נאך אין יאָהָר קריינַג ווֹאלְט נעהַיּוֹסָעַן פֿערנִיכְטָעַן די אַרְמָעַ
אוֹן דָּאָס לְאַנְדָּ... פֿעַטְרָאָגְרָאָד אַיְזָן אַיְזָן גַּעֲפָאָהָר... די קָאנְטָרָאָדוֹאָד
לוֹצִיאָנְנָעָרָעַן פֿרְעָהָעַן זִיךְ מִיט דָּעַם אָוֹנְגָּלִיק פֿוֹן דָּעַם פֿאָלְקָ... די
פֿוֹיעַרִים זַיְנָעַן פֿעַרְצָוֹוַיְפֿעַלְטָן אוֹן טְרָעָטָעַן אָרוֹוִים אַיְזָן אַפְּעַנְעָם
אוֹפְּשָׁטָאָנָרָד; די פֿרְץִיכִים אוֹן די רְעַגְּיוּרָוָנָג שֵׁיקָעַן שְׁטָרָאָהָעַקְסָפֶעָ
דיְצִיעַם צָו מָאָרְדָּעַן אוֹן רְוִיבָּעַן; פֿאָכְרִיקָּעַן אוֹן זָאוֹאָדָעַן ווּעָרָעַן
גַּעַשְׁלָאָסָעַן, מַעַן דָּרָאָהָט די אַרְבָּיְטָעַר מִיט הַוּנְגָעָר... די בּוֹרְזָשָׂוָאָזְיָעָ
אוֹן אַיהָרָע גַּעַנְעָרָאָלָעַן ווַיְלָעַן צְוָרִיק אַיְינְפֿיְהָרָעַן בְּלִינְדָעַ דִּיסְצִיפְּלָיָן
איַן דָּעַר אַרְמָעַ. די קָאנְנוֹילָאָוּזָעַם גְּרִיְעָטָעַן זִיךְ אַפְּעַן פֿוֹנָאנְדָעָרָ
צּוֹטְרִיְבָּעַן די גְּרִינְדוֹנְגָּסְפֿעַרְזָאָמְלוֹנָג, אוֹן די בּוֹרְזָשָׂוָאָזְיָע גִּימְטָ זַיְיָ
אַיהָר בְּרָכָה...“

“די רעניערונג פון קערענסקי איז נגען פאלק... קערענסקי וויל
אומברענען דאס לאנד... אונזער צייטונג איז א צייטונג פון אס פאלק...
זי פערטידיגט די איטערעסן פון די אָריםע קלאַסען, די אָרבײַטער,
סאלדאטען און פויערים. דער אִינציגער וועג צו ראתעווען דאס
פאַלק איז צו פיהרען די רעווואָלוציע ביז'ין סופ. דאס איז נאר מענליַה,
ווען די פולע מאכט וועט זיך געפינען איז די הענד פון די סָאוּיעַ
טען...”

„ראם פראנגראם פון אונזער צייטונג אין:

„די גאנצע מאכט — די סאָוויעטען, סיִ אַין פֿערְאָנְגָּרָאָה, סיִ אַין
די אַיבְּרִיגְעַ שְׁטָדְטָן.

„אַ בָּאַלְדִּינְגֶּר וּזְפָּעַנְשְׂטִילְשְׂטָאָנְד אֹוֵיפְּ אַלְעַ פֿרְאָנְטָעַן, אַן
עַהֲרְלִיכְעַר פֿרְיְעַדְעַן צְוַיְשָׁעַן דִּי פֿעְלְקְעַר.

„די פֿרְיוֹצְ'יִישַׁ מַאיְאַנְטְּקָעַם זָאַלְעַן אַיבְּרְגָּהָן צַו דִּי פֿוּעָרִים
אַהֲן שָׁוֹם גַּעַצְּאָהָלָט.

„די אַרְבְּיוֹטָעַר זָאַלְעַן הַאָבָּעַן אַ קָּאַנְטְּרָאָל אַיבְּעַר דַּעַר אַינְדוּסְטָר
רִיעְלָעַר פֿרְאָרוֹקְצִיאָן.

„די גְּרִינְהָוּנְגִּס-פֿרְזָאָמְלוֹנְג זָאַל אַוְיסְגָּעְקְלִיבָּעַן וּוּרְעַעַן אֹוֵיפְּ עַהֲרַת
לִיבָּעַ אַן גַּרְעַכְטָעַ יְסוּדָּת.”

עַם אַיְזָ אַינְטְּרָעָסָאָנְט אַיבְּרְצְׂדְּרוֹקָעַן אַיְזָ טְהִילָּ פָּוֹן אַן אַרְטִיָּ
קָעַל אַיְזָ דַּעַר וּלְבָעַר צִיְּוֹנוֹנְג, — דָּעַם אַפְּיִצְּיִיעַלְעַן אַרְגָּאָן פָּוֹן דִּי
בָּאַלְשְׁעוֹוִיקָעַם, וּוּלְכָעַ זְצָנָעַן בַּעֲקָאנְט אַיבְּעַר דַּעַר גַּאנְצָעַר וּוּלְטָ
אַלְסָ דִּיְוִיטְשָׁע אַגְּנָעָטָעַן:

„דַּעַר דִּיְוִיטְשָׁעַר קִיְּוֹעַר, פֿערְשְׁמִירְטָ מִיטְּיָן בְּלֹטָ פָּוֹן מִילְּיָאָנָעַן
טוּיְטָע, וּוֹלְ רָוקָעַן זַיְן אַרְמָעָע אֹוֵיפְּ פֿערְאָנְגָּרָאָה. לְאַמִּירָ רָופָעָן צַו
די דִּיְוִיטְשָׁע אַרְבְּיוֹטָעַר, סָאַלְדָאָטָעַן אַן פֿוּעָרִים, וּוּלְכָעַ וּוּלְעַעַן פֿרְיְעַדְעַן
נִיטָּ וּוּנְיִגְעַר וּוֹ מִיר, לְאַמִּירָ זַיְן אַוְיפָּמְנוֹנְטָעַרְעַן, אַזָּ זַיְן זָאַלְעַן זַיְךְ
אוֹיפָהָוִיבָּעַן גַּעַגְעַן דָּעַם פֿערְפְּלוֹכְטָעַן קִרְיעָג !

„דָּאָסָ קָאָן נָאָרָ טְהָאָן אַ רְעֻוּאַלְוִצְּיָאָנְגָּרָעַ רְעַנְיְ�וָרְוָנְג, וּוּלְכָעַ וּוּעַט
בָּאָמָתָ רְעַדְעַן אַיְזָ דָעַם נָאָמָעַן פָּוֹן דִּי רְוִישָׁע אַרְבְּיוֹטָעַר, סָאַלְדָאָטָעַן
אוֹן פֿוּעָרִים; וּוּלְכָעַ וּוּעַט אַפְּעַלְיְרָעַן צַו דִּי דִּיְוִיטְשָׁע סָאַלְדָאָטָעַן
אַיבְּעַר דִּי קָעָפְּ פָּוֹן דִּי דִּיְפְּלָאָמָאָטָעַן; וּוּלְכָעַ וּוּעַט אַנְפִּילְעַן דִּי
דִּיְוִיטְשָׁע טְרָאָנְשָׁעָעַן מִיטָּ פֿרְאַקְלָאָמָאָצִיעָם אֹוֵיפְּ דִּיְוִיטְשָׁ... אָנוֹנוֹעָרָעַ
לְוָפְּטִילְהָעָר וּוּאַלְטָעַן קַעַגְעַן פֿערְשְׁפְּרִיְּוָטָעַן אַזְוּלְכָעַ פֿרְאַקְלָאָמָאָצִיעָם
אַיבְּעַר גַּאנְצָ דִּיְוִיטְשָׁלָאָנד...”

אַיְזָ דָעַם רָאָטהָ פָּוֹן דַּעַר רְעַפְּוּבְּלִיקָעַ אַיְזָ דַּעַר אַבְּגָרְוָנְדָעַ צְוַיְשָׁעַן
די צְוַיְיָ פֿלְגָּעַל גַּעַוּוֹאָרָעַן וּוּאָסָ אַטָּגְטִּיעְפָּרָעָר.

קָאָרְעָלִין, אַ לִינְקָעַר סָאַצְּיָאַלְיִסְטְּרָעַוּאַלְוִצְּיָאָנָעָר, הָאָטָ אַיְוָנְמָאָלָעָ
אוֹיסְגָּעָרְיוּן אַיְנָמָרָאָטָה :

„די פֿערְמָעְגְּלִיכָעַ קָלָאָסָעַן וּוּלְעַן אוֹיסְנִיצְעַן דִּי רְעֻוּאַלְוִצְּיָאָנְגָּרָעַ
מָאַשְׁיָן פָּוֹנִים שְׁטָאָאָטָעַ, כְּדִי צְוַצְּבִּיְּנְדָעַן רְוּסְלָאָנָד צַו דָעַם קִרְיעָגָסָ

וּאָגַעַן פָּוֹן דִּי אַלְיאָרֶטָּעַ! דִּי רַעֲוֹאַלְזִיכְיָאַנְעָרָעַ פָּאָרְטִיְיָעַן טָאָרָעַן נִיטָּעָרְלָאָזָעַן אֹזָטָ פָּאָלִיטִיקָ!"

דר עַלְתָּעַר נִיקָּאָלָאי טְשָׁאַיְקָאָוָסְקִי, אַ פָּעַרְטָרָעַטָּעַר פָּוֹן דִּי פָּאָלְקִיסָּפָּאָצִיאָלִיסְטָעַן, אַיְזָנָעָוָעָן גַּעַגְעָעָן אַיְבָּעָרָגָעָבָעָן דִּי עַרְדָּצָוְדִּי פָּוֹיְעָרִים. טְשָׁאַיְקָאָוָסְקִי הָאָט אַיְן נַאֲגָעָן גַּעַהְאָלָטָעָן מִיטָּדִי קָאָדָעָטָעָן: „מִירָ מַוּעָן בָּאַלְדָּ אַיְנְפִּיהְרָעָן דִּי שְׁטוּרָעָגָסְטָעָן דִּיסְצִיפְלָיָן אַיְזָנָעָן פָּרָמָעָעָן. עַם אַיְזָנָעָן פָּעַרְבָּרָעָכָעָן אַנְצָוְהָוִיְבָעָן סָאָצִיאָלָעָן אָוֹן עַקָּאָדָן נַאֲמִישָׁעָ רַעֲפָאָרָמָעָן אַיְן צִיְּמָטָ פָּוֹן קְרִיעָגָן. אַיְךְ הָאָבָן נִיטָּאָוִיפָּגָעָהָעָרָטָן וּגְעַגְעָעָן דָּעַם צַוְּ רַעְדָּעָן דִּי גַּאֲנָצָעָ צִיְּמָטָן. אַוְיָבָ מִירָ מַהְוָעָן דָּאָסָן, בְּעַגְעָהָעָן מִידָּ אַ פָּאָרְבָּרָעָכָעָן, אָוֹן פָּאָרְגָּעָסָטָן נִיטָּ, אַזָּ אַיְךְ בֵּין דָּאָרָן נִיטָּ קִיְּזָן פִּינְדָּ פָּוֹן אַזְוִוָּעָן רַעֲפָאָרָמָעָן, וּוּיְילָ אַיְךְ בֵּין אַלְיָיָן אַ סָּאָצִיאָלִיסְטָן...“ פָּעָשְׂרִיָּעָן פָּוֹן לִינְקָסָן: „מִירָ גַּלוּבָעָן אַיְיךְ נִיטָּ!“ שְׁטָאָרָקָעָן אַפְּלָאָדִיסְמַעְנָטָעָן פָּוֹן רַעְכָּפָטָן.

דר עַדְעָטָן אַדוֹשָׁעָמָאוֹ הָאָט גַּעַהְאָלָטָעָן, אַזָּ מַעַן דָּאָרָף בְּכָלְלָן נִיטָּ דְּרַעְצָהָלָעָן דִּרְעָמָעָן וּגְעַגְעָעָן דִּי צִיעָלָעָן פָּוֹן קְרִיעָגָן, וּוּיְילָ יַעֲדָרָטָן סָאָלְדָאָטָן דָּאָרָף פָּעַרְשָׁטָהָעָן, אַזָּ דִּי וּוּכְטִיגָּסְטָעָן אַוְיָפָגָבָעָן אַיְזָנָעָרָיָסָטָן צּוּטָרִיָּבָעָן דָּעַם שְׁוֹנָאָ פָּוֹן רַוְסִישָׁעָרָ עַדְדָן...

קְרָעָנְסָקִי אַיְזָנָעָן צּוּוֹיָ מַאְלָן גַּעֲקוּמָעָן אַיְזָנָעָן רַאְתָּהָ, גַּעֲרוּפָעָן צַוְּ נַאָּ צִיאָנָאָלָעָרָ אַיְנְגִיקִיָּטָן, גַּעַהְאָלָטָעָן לְיִודְעָנָשָׁאָפְּטָלִיכָּעָן רַעְדָּעָם, אַפְּלָוָיָה אַיְינָמָאָלָן זַיְדָ צְעוּוֹיִנְתָּ בַּיּוֹם סְוֹפָ פָּוֹן אַ רַעְדָּעָן. דִּי פָּעַרְזָאָמָלָוָגָן הָאָט אַיְהָם אַוְיָפָגָעָנוּמָעָן גַּאֲנָצָ קָאָלָטָן, אַפְּטָמָאָלָן הָאָט מַעַן אַיְהָם אַיְבָּעָרָנָעָן רִיסְעָן מִיטָּ אַיְרָאָנִישָׁעָ בְּעַמְּרָקָוּנָגָעָן.

דר עַדְמָאָלָנִי אַיְנְסְטִיטָוָטָן, הַזְּוִיפְּטָקָוָאָרְטִירָן פָּוֹן דָּעַם צְעַנְטָרָאָלָעָן עַקְוּזְקִוְּטִיוֹ-קָאָמִיטָעָט אַוְנָן פָּוֹנָם פָּעַרְאָגְרָאָדָעָרָסָאָפָּטָרָסָאָעָטָן, גַּעֲפִינָט זַיְדָ אַוְיָפְּזָן עַקְ שְׁמָאָדָטָן, אַ פָּאָרָ מַיְילָ פָּוֹנָם צְעַנְטָעָרָ, אַוְיָפְּזָן בְּרָעָגָן פָּוֹן דִּרְעָרְבִּיטָעָרָ נַעֲוָאָ. אַיְךְ בֵּין אַחְיָזָנָהָעָן אַיְזָנָעָן אַטְרָאָמוֹיָהָיָ, דִּרְעָרְוָאָנָגָן הָאָט זַיְדָ קְוִים גַּעֲשָׁלָעָפָט מִיטָּ אַ קְרָעָבָץ אַיְבָּעָרָ דִּי בְּלָאָ-טִיגָּעָנָגָסָעָן, וּוּאָסָ זְוִינָעָן גַּעַפְּלָאָסְטָעָרָט מִיטָּ אַוְנָגָעָהָבוּלָעָטָעָ שְׁטִינָגָעָרָ. דִּרְעָרְאָמוֹיָהָיָ אַיְזָנָעָן גַּעַוְוָעָן אַגְּנָעָשָׁטָאָפָט מִיטָּ מַעְנָשָׁעָן. פָּוֹן דִּרְעָרְ וּוּיְיטָעָן הָאָבָן אַיְךְ גַּעַוְהָן דִּי גַּרְאָצִיעָזָעָ בְּלָאָהָלִיכָּעָן קוֹפָאָלָעָן פָּוֹן דָּעַם סָמָאָלָנִי מַאְנָאָסְטִירָ, בְּעֻפּוֹצָטָמָיָט טְוָנְקָעָלָעָן נַאָלָדָ. הָאָרָטָן נַעֲבָעָן דָּעַם פְּרָאָכְטָרָ פָּאָלָעָן מַאְנָאָסְטִירָ צִיהָתָ זַיְדָ דִּרְעָרְפָּאָסָאָרָ פָּוֹנָים סָמָאָלָנִי אַיְנְסְטִיטָוָטָן, צּוּוֹיָ הַוְּנָדָרָטָן יַאֲרָדָ דִּי לְעָנָגָ אַוְנָרָיָ שְׁטָאָקָ דִּי הוּוָהָ. דִּי גַּעַבְּיָוִדָּעָן

זהו מושג שמייד נזכר בפעראכטונגן. אוניברסיטת קייזר-וילהלם נסגרה ב-1933, ובקיץ אותה שנה נסגרו גם כל המוסדות האקדמיים בעיר. אוניברסיטת פרידריך-וילהלם נסגרה ב-1936.

אין די אלטע צייטען איז דארט געווען א מאנאסטיר-שוחל פאר
די טעכטער פון די רומישע אדרעליגע, אונטער דעם שוויז פון דער קיזע-
רין גופא. נאך דער רעווילוציע האבען דעם בנין איבערגענומען
רעווילוציאנער ארגאניזאציעס פון ארבייטער און סאלדאטען. אן
עריך הונדרט צימערן געפינען זיך איז דעם סמאָלני אינסטייטוט,
אלע וויס, מיט הוילע ווענד; אויף די טהירען געפינען זיך נאך
עמאַלירטע שילדלאָד מיט אויפשריפטען: „קלאָס-צימער נום. 4“,
אדער „להרער-בירות“. איבער זוי זיינען אבער געהאנגען ניע
שילדען מיט גראָב-געמאָלהָלטע אותיות: „צענטראָל-קָאמִיטעט פון
דעם פטראָגראָדרער סָאוּוּעַט“, „צענטראָל-עַזְעֲקוֹטְיוֹוּקָאמִיטעט“,
„בּוּרָאָפָּר אָוּסְלַעַנְדִּישָׁע אַנְגָּלְעָנְהָיִיטָן“, „פֿערְבָּאנְד פּוּן די סָאָ
צִיאָלִיסְטִישָׁע סָאלְדָאָטָעַן“, „צענטראָל-קָאמִיטעט פּוּן די אַלְלְדוּסִישָׁע
פֿרָאָפָּעָסִים אַנְעַלְעַ פֿערְאַיְינָעַן“, „פֿאָכְרִיטְשָׁנָאָזָ�וּאָדָסְקָעַ קָאמִיטָעָעַן“,
„צענטראָל-עַרְמָעַ-קָאמִיטָעַן“... וויטער — די הייפְט-קוֹאָרטִירָעַן
אונִ די פֿערְזָאָמְלָנוּגָס-צִימָרָעַן פּוּן די פֿאָלִיטִישָׁע פֿאָרטִיִּעַן...“

אוון די פערזאל מאלונגס-צימערען פון די פאליטישע פארטהייען...
אין די לאנגע קאָרידאָרען מיט די געועעלכט בעאלקענס זייןען
געהאנגען נאָר עַלעקטריישׁע לְעַמְפְּלָעַן. אַחֲין אָוֹן אַהֲרָן זִינְעָן גַּלְאָּד
פָּעָן סַאֲלְדָאָטָעָן אָוֹן אַרְבִּיּוֹתָעָר, אַיְנוֹנָגָע אַונְטָאָר אַשׂוּעָרָעָ מסָע
פָּוֹן גַּרוֹיסָעָ פָּעָק צִיּוֹנָגָעָן, פַּרְאַקְלָאָמָאָצָיעָם אָוֹן אַנְדָּרָעָר פַּרְאָפָּאָנָאָרָאָד
מָאָטָעָרִיאָל. זַיְוּרָעָ שַׁוּעָרָעָ שְׁטִיוּוּל אַיבָּעָר דָּעָר הַילְצָעָרָנָעָר פָּאָרִ
לְאָגָעָהָבָעָן גַּהְיַלְכָּט וַיַּאֲדֻנָּעָר... אָוּמָעָטָוָם זִינְעָן גַּעַהַאנְגָּעָן
פְּלָאָקָאָטָעָן : "חֶבְרִים ! צָוְלִיעָב אַיְוּעָר אַיְגָעָן גַּעַזְנָד הַיְתָאָב רַיְנָה
לַיְכָקִוִּיט". אָוּפָה די פְּלָאָקָאָטָפָּאָרָמָעָן, לְעָבָעָן די טַרְעָפָה, זִינְעָן אוֹיָךְ
יעַדְעָן שְׁטָאָק גַּעַוּעָן אוֹיְסָגָעַשְׁטָעַלְטָה לְאָנָגָעָ טִישָׁעָן, אַנְגָּעוֹוֹאָרָפָעָן מִיט
ברָאָשׁוּרָעָן אָוֹן מִיט דָּעָר לִיטְעָרָאָטוֹר פָּוֹן די פַּעַרְשִׁיְדָעָנָעָ פָּאָלִיטִישָׁע
פָּאָרְטִּיעָן. דָּאָס אַלְעָם הָאָט מִעְן פַּעַרְקּוֹיפָּט זַהָּר בַּיְלִיגָּה. דָּעָר בְּרִיָּה
טָעָר נַיְדָרִיגָּעָר עַס-צִימָעָר אַיְן אַונְטָעָרְשָׁטָעָן שְׁטָאָק אַיְזָוָן נַאֲךְ אַיְצָט
אוֹיָךְ גַּעַוּעָן אַמִּין רַעַסְטָאָרָאָן. פָּאָר צָוּוֹי רַובָּעָה אַיךְ גַּעַקְוִיפָּט
אַ בַּילְעָט אַוּפָה אַמְּאַחְלָצִיָּט. צַוְאָמָעָן מִיט טַוּזָעַנְדָּר אַנְדָּרָעָ בֵּין
אַיךְ גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַיְן דָּעָר רַיְהָע אַיְן גַּעַוְאָרָט בֵּין מִעְן וּוּעַט מִינָּ

צולאזען צום טיש. צוואנציג ארכיבויטער, מענער און פרויינז, האבען געשפט פון גרייסע קעלען בארטש, דערלאנגט פלייש, קאשע; אויפן טיש זייןען געלגען בערג מיט שוארכצע ברויט; 5 קאפיקעם האט מען געצהַלט פאר א מסע טהעה אין א צינערנער כל. פון א קארב האט מען ארויסגענוטען א שמאלציגען הילצערנעם לעפעל... אופן די בענמ ארום די הילצערנע טישען זייןען געזעסן הונגעריגע פראלעטאריער און גשלונגען דאס עסן. דערביי האט מען געד שמיעסט, געמאכט קאנספֿרָאצִיעַם אַדְרָעַ גַּעֲוֹאַרְפָּעַן גַּרְאָבָע וַיְצַעַן פון איין עק צימער צום צוויטען...

אויפן אויבערשטען שטאק איז אויך געווען א שפייז-צימער, ספֿצִיעַל פָּאַרְן צענטראַלען עקוּקטוּיוֹקָאמִיטעט, אַבְּעָר אַוֵּיך דָּאָרֶט האט געגעסן ווער עם איז געומען. מען האט געקעט בעקומען ברויט, דיק בעשמיוט מיט פוטער; מהעה האט מען געטראָנְקָעַן וויפיעל מען האט נאר געוואָלט.

אין דעם דרום-פליגען פון דעם צוויטען שטאק האט זיך געד פונען דער מיטינג-זאל, דער געווועגענער באַל-זאל פון דעם אַינְ-סְטִיטּוּט. דאס איז א הוייכער וויסער צימער, בעליךטען מיט הונדרערטע גראצייעע עלקטרישע לעמפלעך, וואָס העגען אַרְאָב פון וויס-גָּלָזִיר-טָעַם הענגליכטען. דער צימער איז פונאנדרערעההיילט איז צוויען דורך א ריהע מאסיווע קאָלאָנעַם. אין איין עק געפינט זיך א פְּלָאָטְ פְּאָרְמָעַ מיט צוּוִי הוייכע לִיְכְּתָעַר שטאַנטָרָאָרָעַן אוֹפָה בַּיַּידָע וַיְתַעַן אָוּן א גָּלְדָעַנְעַר רָאָהָם אַיז א מָאָל געווען דער פָּאַרְטָרָעַט פון נִיקָּלָאַיְעַן. אַיצְט אַיז זיך געגען לְעָרְגִּין. אָט דָא פְּלָעַגְעַן עַס פָּאָרְקָומָעַן די פְּרָאָכְטָפָאָלָע בָּאַנְקָעַטָּעַן, וּוֹאַ גָּלָאָנְ-צָעַנְדָע מִילְּטָרִישׁ מַונְדִּירָעַן פְּלָעַגְעַן זיך אַוִּיסְמִישָׁעַן מיט די מאָנָטָרָעַן פון די הַעֲכָרָע גָּלְחִים אַיז אַלְעַם צוֹאָמָעַן אַיז געווען א שעהנער רָאָהָם פָּאָר די יונגע גַּרְוִיס-פִּרְסְּטִינְסָם...

פונקט אַנטְקָעַגָּן דעם זאל, אויפן דער אַנדָרָע זוּט פון קָאָ-רִידָאָר, האט זיך געפונען דער מאַנדָאָטִיקָאמִיטעט פון דעם סָאוּוּעַטָּעַן-סָאנְגָּרָעַם. אַיך בין דָאָרֶט גַּעַשְׂטָאָגָעַן אַיז בעטָרָאָכָט די דָעַלְעַגָּאָטָעַן זוּי זְיוּ קָוּמָעַן אָז. שׂוּוּרָע אָוְמָגָעַלְפָּעַרְטָע סָאלְדָאָטָעַן מיט לְאַנְגָּעַ בערד, אַרְבִּיטָר אַיז שְׂוֹאָרְצָע בְּלוּזָעַם, עַטְלִיכָע טִיפְשָׁע פּוּרָעִים פון פְּעֻרוּוֹאַרְפָּעַן דָּרְפָּעַר. די סָעַרְעַטָּאָרָשָׁע, אַמִּיגָּלָעַר פון פְּלָעַכָּאָ-

נאוו'ס "יעדרינסטוואָ", האט געשמייכעלט מיט פעראכטונג. "גאר אנדרערע מענשען, מען קען זוי ניט פערנגיוכען מיט די דעלענאמען פון דעם ערשותען קאנגרעס", האט זוי בעמערקט. "זעהט, ווי אונוויסענד און רוויה זוי זעהען אוים. דער אמת'ער טשאָרני נאָראָד..." און דאס איז געווען אמת. רומלאָנד אין געווען אויפגעודערט ביז'ן סאטמאָ גרוֹנד, און די מענשען פון גאר אונטען זיינען איצט אַרויַּפְּגַּעַשׂ אַוְּמוֹעֵן אַרוֹיף. דער מאַנדאָטען-קָאָמִיטעַט איז געווען אַרְגָּאַנְיוֹזִירַט פון דעם אל-טען צענטראלען עקוֹפְּטִיוֹ-קָאָמִיטעַט און האט זיך געטשעפעט צו אַיְינְגַּע דעלענאמען מיט דער טעהה, אָז מען האט זוי ניט אוֹסְגָּעְקְּלִיבָּעֵן אוֹיף אַנוּעָצְּלִיבָּעֵן אָופָּן. קָאָרָאָכָּאָן, אַ פָּעָרְטָרְעַטָּר פון דעם באַלְשָׁעֵי ווִיסְטִישָׁעֵן צענטראל-קָאָמִיטעַט, האט צוֹגְעָקָוֶט און געשמייכעלט: "זָאָרְגַּנְט זיך נִיט", האט דער געוֹאנְט: "וואָעַן דִּי צִיּוֹת וּוּעַט קָוּמָעֵן, ווּלְעַן מִיד שְׂוִין זָהָן אִיּוֹר אַרְיָנְדָאָזָעֵן..."

דער "ראָבָאָטְשִׁי אֵי סָאַלְדָּאַטְ" האט געשרוּבעַן:

"מיר מאָכָעֵן אוֹפְּמָעָרְקָוָם די דעלענאמען צוֹם נִיעֻם אַלְלְ-דָּוָסִי שָׁעֵן קָאָנְגָּרָעֵס, אָז גַּעֲוִיסָע מִתְגָּלִילְעָדָר פון דעם אַרְגָּאַנְיוֹזִיצְּאָנָסִי קָאָמִיטעַט פָּרוֹאוֹעֵן אַרְוֹנְטָעָרְדִּיָּסָעֵן דעם קָאָנְגָּרָעֵס. זָהָן זָאָגָעֵן, אָז עַר וּוּעַט אַיבָּעָרְהוּפְּט נִיט פָּאָרְקָוּמָעֵן אָז עַס אַיז בָּעָסָעָר פָּאָר די דעלענאמען צוֹ פָּעָרְלָאָזָעֵן פָּעָטָרָאָגָּרָאָד... זָאָלָעַן די דעלענאמען זיך נִיט צָוְהָעָרָעַן צוֹ אַזְוָיָּעָן לִיְגָעַנְסָמָּה... גַּרְוִיסָע טָעַג זִיְנָעַן נָהָעָנָטָמָּה..."

עם אַיז גַּעֲוָעָן קָלָאָהָר, אָז דעם 2טָעַן נָאָוָעָמְבָּעָר וּוּעַט נָאָה קִיּוֹן קוֹוָאָרוֹם נִיט זַיִן, האט מעַן אַבְּגָעַלְעַנט דעם קָאָנְגָּרָעֵס אַוְּיף דעם 7טָעַן נָאָוָעָמְבָּעָר. אַבְּגָר דאס גַּאנְצָעָן לְאָנָד אַיז אַיצְט גַּעֲוָעָן אַוְּפִּי נְעָרָעָמָט. די מענְשָׁעוֹוִיקָּעָם אָז סָאַצִּיאָלִיסְטָעַן-דָּרְוּוֹאַלְצִיאָנְרָעָן הָאָבָּעָן דָּרְזָעָהָן, אָז עַס הָאָלָט מִיט זַיִן שְׁמָאָל, הָאָבָּעָן זַיִן פָּלוֹצָלָונָג גַּעַד עַנְדָּרָט זַיִרְעָר טָקָטִיק אָז גַּעֲנוּמָעָן שְׁטוּרָמָעָן זַיִרְעָר אַרְטִינָגָע אַרְגָּאָז נִזְאָצִיעָם מִיט טָעַלְעָרָאָמָעָן, אָז זַיִן זָאָלָעַן אַוְּסָקְלִיבָּעָן אַזְוִי פִּיעַלְמָעָן סָאַצִּיאָלִיסְטָעָן, וּוּפִיעַלְמָעָן נָאָר מָעַלְיָהָד. דער עַקְוּפְּטִיוֹ-קָאָמִיד טָעַט פון די פּוּיְרָשָׁע סָאַוּוּעָטָעָן האט בעשְׁלָאָסָעָן צוֹ רָפָעָן אָז אַוְּסָעָרָאָרְדָּעָנְטָלִיבָּעָן פּוּיְרִים-קָאָנְגָּרָעָם דעם 13טָעַן דָּעַצְעָמְבָּעָר אָז האט וּוּגָעָן דעם אַרְוִיסְגָּלָאָזָט אָז אַוְּפָרָוֹף: דער צִיעַל אַיז גַּעֲוָעָן — הָאָבָּעָן אַ גַּעֲנָעָנוֹוִיכָּט, אַוְּבָּרְדָּעָר סָאַוְּוִוְּטָעַן-קָאָנְגָּרָעָם וְאָל אָנָּי נָעָהָמָעָן עַנְעָרָנִישָׁע טָרִימָט..."

יעדר אינגענד האט זיך געפרענט : ווי וועלען זיך האלטען די באַלְשׁוּוֹוִיקעם ? קלאנגען האבען זיך געטראָגען אַיבָּערִין שטאדט, אוּס ווועט זיין אַ בעוֹאָפָעָנֶטָּעָר דעם אַנְסְּטָרָאַצְּיָע, אָן אַרוּסְּטָרָעָטָונָג פון די אַרְבָּיְמָטָר אָן סָאַלְדָּאַטָּעָן. די בּוֹרוֹשָׁוֹאָזָע אָן רַעֲקָצִיאָנָעָרָע צִיּוֹנוֹגָנָעָן האבען פָּאָרָאוֹיסָגָנוֹזָהָן אָן אַוִּיפְּשָׁטָאָנָר אָן האבען פֿערְלָאָנָגָנָט, אָן די רַעֲגִיעָרָוָג וְאָל אַרְעָסְטִירָעָן דָּעַם פָּעָטָרָאָגָרָאָדָרָעָר סָאָרָאָגָנָט, אָן די רַעֲגִיעָרָוָג וְאָל אַרְעָסְטִירָעָן דָּעַם פָּעָטָרָאָגָרָאָדָרָעָר סָאָרָאָגָנָט. אָזָוִינָע ווַיַּעַט אַדְעָר לְכָל הַפְּחוֹת נִיט דָעַלְאָזָעָן צָו אַ קָּאנְגָּרָעָם. אָזָוִינָע בְּלָעָטָר, ווי „נָאָוָאִיאָ רָוָס“, האבען אָפָעָן גַּעַפְּרָעָדִיגָּט אַ פָּאָגָרָאָם אַוִּיפָּה די באַלְשׁוּוֹוִיקעם.

גָּאָרָקִי אֵין זַיְן „נָאָוָאִיאָ זְשִׁוָּזָן“ האט גַּעַהְאַלְטָעָן מִיט די באַלְשׁוּוֹוִיקעם אֵין אֵין פְּרָט : עָר האט גַּעַנְגָּלְבָּט, אָן די רַעֲקָצִיאָנָעָרָע ווַיַּלְעַן צּוֹשְׁטָעָרָעָן די רַעֲוָאָלְזָצְּיָע אָן אַונְטָאָר אַ נְוִית דָאָרָף מַעַן אַרוּסְּסְוּוֹיְזָעָן אַ בעוֹאָפָעָנֶטָּעָן וְוַיַּדְעָרָשָׁטָאָנָד. דָאָךְ האט עָר גַּעַהְאַלְטָעָן, אָן די נָאָנָצָע רַעֲוָאָלְזָצְּיָאָנָעָרָע דָעַמְאָקָרָאָטָיָע דָאָרָף בַּיְלָדָעָן אֵין פֻּעָרָאַיְינְגָטָעָן פְּרָאָנָט.

„כָּל זָמָן די דָעַמְאָקָרָאָטָיָע האט נָאָר נִיט אַרְגָּאָנְזִוְּרָט אַלְעָאָיְהָרָע קְרָעָפְּטָעָן, כָּל זָמָן דָעָר וְוַיַּדְעָרָשָׁטָאָנָד מִצְרָד די גַּעַגְגָּעָר אִיזְׂנָאָר זַעַהָר שְׁמָאָרָק, וְאָלָט גַּעַוּוֹן אָוּנְנוּיִיטָג אַיבָּערְצָוְגָּהָן צָו אַ בעוֹאָפָעָנֶטָּעָן אָן פָּאָל. אָוִיב אָבָּעָר די פִּינְדְּלִיכְבָּעָע עַלְעַמְעַנְטָעָן נָעַהְמָעָן זַיךְ פָּאָר גַּעַוּוֹאָלְדָמִיטָלָעָן, בְּלִיבְּטָנִיטָן קִין בְּרוֹרָה פָּאָר דָעָר רַעֲוָאָלְזָצְּיָאָנָעָר רָעָר דָעַמְאָקָרָאָטָיָע נָאָר אַרוּסְגָּהָן אֵין שְׁלָאָכָט אָן קַעְמְפָפָעָן פָּאָר מְלוּכָּה־מָאָכָט. אֵין דָעַם קַאְמָפָה וְוַיַּלְעַן זַיךְ האבען אַוִּיפָּה זַיְעָר זַיְתָּמָע די טִיעָפְּסָטָע שִׁיבְּטָעָן פּוֹנִים פָּאָלָק...“

גָּאָרָקִי האט אָנְגָּנוֹזָען, אָן סִי די רַעֲקָצִיאָנָעָרָע צִיּוֹנוֹגָנָעָן, סִי די צִיּוֹנוֹגָנָעָן פָּוֹן דָעָר רַעֲגִיעָרָוָג פְּרָאָוָאָצְּרָעָן די באַלְשׁוּוֹוִיקעם. די באַלְשׁוּוֹוִיקעם, האט עָר גַּעַמְיִינְט, דָאָרָפָעָן זַיְן פְּאָרוּזְבָּטָג. טָאָמָעָר הַוִּיבָּעָן זַיְיָ אָן אַוִּיפְּשָׁטָאָנָד, וְוַיַּעַט עָס נָאָר עַפְּנָעָן די טָהָיר פָּאָר אָנִיעָם קָאָרְנוּלָאָוָו. עָר האט אַוִּיפְּגָנְעָפָאָדָרָט די באַלְשׁוּוֹוִיקעם, זַיְיָ וְאָלָעָן אַבְּלִיְקָעָנָעָן די קלְאָנָגָנָעָן. פָּאָטָרָעָסָאָוָו האט אַבְּגָנְדָרָוָט אֵין מְעַנְשָׁעוֹוִיסְטִישָׁעָן „דָּיְעָן“ (דָעָר טָאגָן) אַ סְעַנְסָאָצִיאָנָעָלָע נָעַשְׁכְּטָע, צָרָזָמָעָן מִיט אַ קָּאָרָטָע פָּוֹן פָּעָטָרָאָנָרָאָד, וְאָוּעָר האט בְּלָוְמָרָשָׁט אַוִּיפָּה גַּעַדְקָט די גַּהְיִימָע פְּלָעָנָעָר פָּוֹן די באַלְשׁוּוֹוִיקעם, ווי אַזְוִי זַיְיָ גַּרְיוּטָען זַיךְ צָו אַ גַּסְעָן־קַאְמָפָה.

וואו דורך א כ绍ף האבען אלע ווענט זיך בעדרקט מיט פראקלאַז' מאציעם, ואָרנוֹנונגען, אוּפֿרְופֿען. די צענטראל-קָאמִיטעטען פון די „מעסיגע“ אונ קאנסערוֹאטִיוּוּ פְּרָאַקְצִיעַם, וואו אוּיר דער צענטראל-לער עקוּקֶוטִיוֹוְקָאמִיטעט האבען פְּרָאַטְעַסְטִירַט גַּעֲנַעַן דַּעֲמַאנְטְּרַאַז' צִיעַם אונ האבען גַּעֲרוֹפֿעַן די אַרְבִּיְּטָעַר אונ סָאַלְדָּאַטָּעַן זַיִן זָאַלְעַן נַיְּשַׁ פָּאַלְגַּעַן די אַגִּיטָּאַטָּאַרְסַׁם. אַט אַיז אַ טַּהְיֵיל פָּוּן אַ פְּרָאַקְלָאַמְּאַצִּיעַ, וואָס די מַילְיָטְרִישָׁע אַבְּתָהִיְּוָנָג פָּוּן די סָאַצִּיאָלִיסְטָעַן דְּרֻעוֹוְאַלְזִיאַז'

גערען האט פְּעַרְשְׁפְּרִיְּט אַיבָּעַרְיַן שְׂטָאַדְט :

„וּוְיעַדְעַר אַ מָּאֵל הַעֲרָעָן זַיִן קָלָאנְגַּעַן וְעַגְעַן אַן אַרְוִיסְטְּרָעַטְוָנָגַן. פָּוּן וְעַגְעַן נַעֲמָעַן זַיִן די אַלְעַ קָלָאנְגַּעַן? וְעוֹר הָאַט בְּעַפְּאַלְמַעַכְיַן פִּינְגַּט די אַנְיְּטָאַטָּאַרְסַׁ צַוְּפָרְדִּיגְעַן אַן אַוְיְּפְּשָׁטָאַנְדַׁ? דַּעַר צָעַנְטְּרַאַלְעַר עַקוּקֶוטִיוֹוְקָאמִיטעט הָאַט אַנְגְּעַפְּרָעַנְטַדְיַן בְּאַלְשְׁעוּוֹוַיְקָעַם, זָאַגְעַן זַיִן, אַז דָּאַס אַיז נִיט זַיְּעַר אַרְבִּיְּטַה: זַיִן האַבעַן מִיט די קָלָאנְגַּעַן קִיַּין שִׁיוֹכְנָה... אַבְּעַר די קָלָאנְגַּעַן אַלְיַוְן זַיְּנַעַן שַׁוִּין אַלְיַוְן אַגְּרִוִּיסְעַ סְכָנָה. פָּס קָעַן זַיִן טַרְעַפְּעַן, אַז אַיְּנְצָעַלְנָעַ הַיְּצָקָעַפְּ זָאַלְעַן אַגְּרִוְּרְפְּעַן אַ טַּהְיֵיל אַרְבִּיְּטָעַר אַונ סָאַלְדָּאַטָּעַן אַיִּן גָּאַס אַרְיַין אַזְיַן זַיִן אַונְטְּרָהָעָצָעַן צַוְּמָאַבעַן אַן אַוְיְּפְּשָׁטָאַנְדַׁ, בָּאַטְשַׁ דִּי מַעְרָהָיִיט פָּוּן די אַרְבִּיְּטָעַר, סָאַלְדָּאַטָּעַן אַונ פּוּעָרִים אַיז גַּעֲנַעַן דַּעַם... מִיר לְעַבְעַן אַיְּצַט אַיבָּעַר שְׁרַעְלְיָכָבָע צִוְּטָעַן; דַּעַר קָלְעַנְסְטָעַר אַוְיְּפְּשָׁטָאַנְדַׁ קָעַן זַיִן פְּעַרְוָאַנְדַׁ-לְעַן אַין אַ בִּירְגְּעַרְקִירְיָעַג אַונ צִוְּשָׁטְעַרְעַן אַלְעַ אַרְגְּגָנְיָזָעַים פָּוּנְסַׁטְפָּרְאַלְעַטָּאַרְיָאַט, וָאַסְמַעְמַעְן הָאַט אַונ סָאַלְדָּאַטָּעַן אַיִּם אַזְוִי פִּיעַל מִיה... די קָנְטְּרָהָדָעָוְאַלְזִיאַע וּוּטַ אַוְיְּסָנוֹצָעַן דַּעַם אַוְיְּפְּשָׁטָאַנְדַׁ צַוְּפָרְעָדָנְדַׁ נִכְטָעַן די רַעְוָאַלְזִיאַע, צַוְּפָעַנְעַן דַּעַם פְּרָאַנְטַ פָּאַר וּוַיְלָהָעַלְמָעַן, אַונ מָאַבעַן צַוְּנִישָׁטָהָרְגָּגָה אַונ דַּעַם פְּרָאַנְטְּסָפְּרָאַלְמָלוֹנָגַן... הַאַלְטַ זַיִן פְּעַסְטַ יְעַדְרָעַר אַן זַיִן פָּאַסְטָעַן! מְרַעַט נִיט אַרְיָוִים!“

דַּעַם 28טָעַן אַקְטָמָבָעַר הָאַט אַיךְ גַּעַרְעַט אַיִּן די קָאַרְיְּדָאַרְעַן פָּוּנִים סְמָאַלְנִי אַיְּנְטִיטָוֹת מִיט קָאַמְעַנוּוֹיָעַן, — אַ נִּידְרִינְגַּעַן מִן מִיט אַ רְוִיטְלִיבָּעַן שְׁפִּיצְיָגָעַן בְּעַרְדָּעַל אַונ פְּרָאַנְצְּוִיזְיָשָׁעַר וּשְׁעַסְטִיקְלָאַצִּיעַ. קָאַמְעַנְעַוּ אַיז גָּאָר נִיט גַּעַוּעַן זַיְּכָעַר, אַז עַם וּוּטַ זַיִן צְוָנוֹיְפָּהָה רָעַן גַּעַנְגָּה דַּעַלְגָּאַטָּעַן. „אוּבָּה אַ קָּאנְגָּרָעָם וּוּטַ זַיִן פָּאַרְקּוּמָעַן“, הָאַט עַר גַּעַזְאַגְּטַ „וּוּטַ עַר גַּעַוְוִים אַוְיְּסָדְרִיקָעַן די אַמְּתָּעַ שְׁטִימָוֹנָגַן פָּוּן פָּאַלְקַ“. אוּבָּה די מַאיְּאַרְיָטָעַט וּוּטַ זַיִן בְּאַלְשְׁעוּוֹוַיְקָעַם, אַונ בַּיִּ מִיר אַיז קִיַּין סְפָּקָ נִיט, אַז עַם וּוּטַ זַיִן אַזְוִי, וּוּלְעַן מִיר פָּעַלְאַגְּנָעַן,

או די גאנצע מאכט זאל איבערגעהן צו די סאואויעטען און די פראָז
ווויזאַרישע רעניאַרונג זאל רעוזגענירען" ...
וואָאלַדְאַרְסְּקִי, אַ הוייכער בלַיְכָּר יונגערמאָן אַין ברַיְלָעַן, מִיט
אַ אָונְרִיְוָנֶר גַּזְוִיכְטָסְפָּאָרְבָּ, אַיְזָן גַּעֲוֹעַן מַעֲהָר עַנְתְּשָׁלָאָסָעָן. "די דָּאַנְּ"
לייבערם אַון די אַנדְרָעַפְּשָׂרְה-מַאְכָּר סַאְבָּאַטְאַזְוָשָׁעַן דַּעַם קַאְנְגָּרוּם.
אוּבָּרָם דָּאָס זָאָל זַיִן גַּעֲלִינְגָּעַן, אוּבָּרָעַר קַאְנְגָּרוּם זָאָל נִיט פָּאָרְקוּדָּ
מעַן, — וּוֹאָס וּשְׁעָ ? זַיְנְעָן מִיר גַּעַנְגָּרָעַן רַעַלְיִיסְטָעַן, וּוּלְעָן מִיר זָוָּ
בעַן אַנדְרָעַפְּשָׂרְה מִיטְלָעַן".

דעַם 29טָעַן אַקְטָאַבָּרְהָאָב אַיךְ פָּאָרְשָׂרְיוּבָּעָן אַין מֵין נָאָטְיָץ
בָּוך אַיְנִיגָּעָ פָּאַקְטָעַן, וּוֹאָס אַיךְ הָאָב אַרְוִיסְגָּעָנוּמָעָן פָּוָן די צִיּוֹתָןִ
געַן :

מָאַהַילְעָוָו (חוּוֹפְטָ קַוּאָרְטִיר פּוֹנִים גַּעַנְעָרָאָל שְׁמָאָבָּ). עַם הָאָדָּ
בעַן וִיךְ דָּאַנְּצָעַנְטְּרִירָטָן דִּי לְאַיְאָלָעָ פָּאַלְקָעָן פָּוָן דַּעַר גַּוּאָרְדִּיעָ, די
"וּוְלְדָעָ דִּיוּוֹזְיָעָ", די קַאְזָקָעָן אַון טַוִּיטְבָּאַטָּאַלְיָאָנָעָן.
די יְוָנְקָעָרָם פָּוָן דִּי מַיְלִיטָעָר שָׂוְהָלָעָן אַין פָּאַוּלָאָסָסָ, צָאָרָסְקָאִיעָ
סֻעָּלָא אַון פָּעַטְעָרָהָאָפְּ הָאָבָעָן בַּעֲקָוּמָעָן אַ בַּעֲפָעָהָל פָּוָן דַּעַר רַעַנְיאָרָונָג
צַו זַיְוָן גְּרִיטָה : טָמָאָר וּוּטָמָעָן זַיִן דָּאָרְפָּעָן, זָאָלָעָן זַיִן תִּיכְפָּה קָוּמָעָן
קִיּוֹן פָּעַטְרָאָגָּרָאָד. די יְוָנְקָעָרָם פָּוָן אַרְאָנְיָעָנְבָאָוָם קָוּמָעָן שָׂוִין קִיּוֹן
פָּעַטְרָאָגָּרָאָד.

אַ טָּהָיָלָפָן די גַּעַפְּאַנְצָעַרְטָעָ אַוְיָטָאָמָאָבְּיָלָעָן פָּוָן דַּעַם פָּעַטְרָאָגָּ
רָאָדָעָר נָאָרְנוֹזָאָן גַּעֲפִינָּט וִיךְ אַין דַּעַם וּוּינְטָעָרָ-פָּאַלְאָצָּ.
לְוִיט אַ בַּעֲפָעָהָל פָּוָן טָרָאָצְקִיְּן הָאָט די סַעְסְנָרָאָרָעָצָקָעָר רַעַנִּיָּ
רוֹנְגָּסְ-פָּאָרְקִיךְ פָּוָן קְרִיעָנָסְ-מַאְטָרִיאָלָעָן אַרְוִיסְגָּעָנוּבָּעָן עַטְלִיכָּעָ טָוִיָּ
זַעַנְדָּ בַּיְסָעָן די דַּעֲלַעַנְאָטָעָן פָּוָן די פָּעַטְרָאָגָּרָאָדָעָר אַרְבִּיּוּטָעָ.
די שְׁטָאָרָטְ-מִילְיָאָן פָּוָן דַּעַם אַוּנְטָעָרְשָׁטָעָן לִימְעָנִי קַוּאָרְטָאָל
הָאָט אַנְגָּעָנוּמָעָן אַ רְעוֹזָאָלְוִיצָּיאָן, אַזָּן די גַּאנְצָעָ מאָכָּט זָאָל אַיבָּרָדָ
גַּעַהָן צַו די סָאָוְיָעָטָעָן.

דָּאָס אַיְזָן נָוָר אַ פָּאָאָר קְלִינָעָ עַפְּיוֹזָאָדָעָן פָּוָן די אַונְגָּעָהוּיָר פָּעָרָדָ
וּוַיְקָעָלָטָעָ גַּעַשְׁהָעָנִיםָעָן אַין יְעַנְעָ פִּיעַבְּעָרָהָאָפְּטָעָ טָעָן, וּוּעָן יְעַדְעָר
אַיְינָעָרָהָאָט גַּעַוּאָסָט, אַזָּעָ עַפְּעָם מָזָזָעָן, נָוָר קִיּוֹן קְלָאָהָרָעָ פָּאָרָדָ
שְׁטָעַלְוָנָגָהָאָט קִיּוֹנָר נִיט גַּעַהָאָט.

איַן אַבְּעָנָד דַּעַם 30טָעַן אַקְטָאַבָּרְהָאָב אַיְזָן פָּאָרְגָּעָקוּמָעָן אַ מִיטָּינָג פָּוָן
דַּעַם פָּעַטְרָאָגָּרָאָדָעָר סָאָוְיָעָט אַיְזָן סְמָאָלָנִי אַיְנָסְטִיטָוָט. טָרָאָצָקִי הָאָט

געשטעמפעעלט מיט פעראכטונג דעם בעריכט פון די בורזושוואזע צייד טונגען, איז דער סָאוּוַיַּעַט גְּרוּיַּיט זִיךְ צֹ אֶ בְּעוֹוָאַפְּעַנְטָעַן אוּוּפְּשָׁטָאַנְדַּר. דָּאַם, הָאַט עַד גַּעֲזָגְטַּמְּן, אַיְזַּו „אַ פָּעָרָזָקְ פָּוּן די רַעַקְצִיאַנְעַרְעַן צֹ דִּיסְּסִי קְרֻעְדִּיטְיְרַעַן אָוּן צֹ בְּרַעְכָּעַן דָּעַם קְאַנְגְּרַעַם פָּוּן די סָאוּוַיַּעַט. דָּעַר פָּעַטְרָאַגְּרָאַדְּעָר סָאוּוַיַּעַט“ הָאַט טְרָאַצְּקִי עַרְקְלַעְהָרְטַּמְּן, „גְּרוּיַּיט זִיךְ צֹ אֶ קְיַּוְן אַרְוִיְּסְטָרְעַטְוֹנְגַּן. פָּוּנְדָּעַסְטָוּעַגְּנַעַן, אַוְיבַּ דָּאַם זָוַעַט נַוְּתָּהִינְגַּן זַיְוַן צֹ וְעַלְעַן מֵיר דָּאַם טְהָאָן, אָוּן דְּעַרְבִּי וְוְעַלְעַן מֵיר הָאַבָּעַן די שְׂטִיצָע פָּוּן דָּעַם פָּעַטְרָאַגְּרָאַדְּעָר גַּאֲרְנִיוֹזָאָן... די פְּרָאַוּזְוְאַרְיְשָׁעַ רַעְנִיעְרוֹנְגַּן גְּרוּיַּיט זִיךְ צֹ אֶ קְאַנְטָאַרְדָּעַוּוֹאַלְוָצִיעַ. אַוְיבַּ מֵיר וְעַלְעַן נִימְתָּהִינְגַּן קְיַּוְן אַנְדָּעַר בְּרוּרָה, וְעַלְעַן מֵיר עַנְטְּפָעַרְעַן מִיט אָוּנְדָּעַרְבָּאַרְעָמְדַּרְטַּגְּן עַנְטְּשִׁירְדָּעַנְעַם אַנְפָּאַל.“.

דָּעַר אַמְתַּ אַיְזַּ, אַז דָּעַר פָּעַטְרָאַגְּרָאַדְּעָר סָאוּוַיַּעַט הָאַט זִיךְ טָאַקָּעַ נִוְתְּ גַּעֲגִירִיט צֹ קְיַּוְן דְּעַמְּאַנְסְּטָרְאַצְּיָעַ, אַבְּעַר דָּעַר צְעַנְטְּרָאַלְ-קָאַמִּיטְעַט פָּוּן די בָּאַלְשְׁוּוֹוִיקָעַם הָאַט עַרְנְסָט בְּעַטְרָאַכְּטַדְּ פְּרָאַגְּנָעַ וְוְעַגְּנָעַ אָז אַוּפְּשָׁטָאַנְדַּר. די זִיכְוָנָגְ פָּוּן דָּעַם בָּאַלְשְׁוּוֹוִיסְטִישָׁעַן צְעַנְטְּרָאַלְ-קָאַמִּיְּטָעַט הָאַט גַּעֲדוּיְעַרְטַדְּ די גַּנְצָעַ נַאֲכָט אַוְיפְּן 23 טָעַן אַקְטָאַבָּעַר. אַוְיפְּטָעַט הָאַט גַּעֲדוּיְעַרְטַדְּ די מִילְוְתָעַרְשָׁעַ פְּאַרְטָעַטְעַר זַיְוַן דָּעַר זִיכְוָנָגְ זַיְוָנָעַן גַּעֲוָעַן אַלְעַ פְּאַרְטְּיוּרָאַיְנְטָלְגָעַנְטָעַן, אַלְעַ פִּיהְרָעַר, אָוּן אַוְיךְ דְּעַלְגָּאַטָּעַן פָּוּן די פָּעַטְרָאַגְּרָאַדְּעָר אַרְבִּיטְעַר אָוּן פָּוּן דָּעַם גַּאֲרְנִיוֹזָאָן. פָּוּן אַלְעַ אַיְנְטָלְגָעַנְטָעַן זַיְוָנָעַן נָוְר לְעַנְיָן אָוּן טְרָאַצְּקִי גַּעֲוָעַן פָּאָר אָז אַוּפְּשָׁטָאַנְדַּר. אַפְּלוּ די מִילְוְתָעַרְשָׁעַ פְּאַרְטָעַטְעַר זַיְוַן נָעָוָעַן גַּעֲנָעַן. וְוְעַן עַם אַיְזַּ גַּעֲקָוּמָעַן צֹ אָז אַבְּשָׁטִימָוָגַּן, אַיְזַּ די מַאיְאַרְיְטָעַט גַּעֲוָעַן גַּעֲנָעַן אַז אַוּפְּשָׁטָאַנְדַּר.

דָּאַז הָאַט זִיךְ אַוּפְּגָהְוִיְבָעַן אֶ פְּרָאַסְטָעַר אַרְבִּיטְעַר מִיט אֶ פְּנִים רְוִיתְ פָּוּן צָאָרָן. „אִיךְ רָעַד אַיְנִים נָאָמָעַן פָּוּן פָּעַטְרָאַגְּרָאַדְּעָר פְּרָאַלְעַטְאַרְיָאַט“, הָאַט עַד גַּעֲזָגְטַּמְּן מִיט אֶ שְׁטְרָעַנְגָּעַן מִינְעָן. „מֵיר וּוּדִי לְעַן אָז אַוּפְּשָׁטָאַנְדַּר. מְהֻות אִיךְ וּוּאַם אִיךְ גַּעַפְּעַלְתַּמְּן, אַבְּעַר אִיךְ זַאְגָּאַזְעָאַדְעָר, אָז אַוְיבַּ אַיְהָר דְּרָעַלְאָזָטְ פָּעַרְנִיכְטָעַן די סָאוּוַיַּעַטְעַן, הָאַבָּעַן מֵיר מִיט אִיךְ נִימְתָּהִינְגַּן זַוְּאַס צֹ טְהָאָן“.

אַיְוָנִיגָּע סָאַלְדָּאַטָּעַן זַיְוָנָעַן צְוּגַּעַשְׁטָאַנְעַן צֹ דָעַם אַרְבִּיטְעַר. אֶ נְיַע דִּיסְּקוּסְיָעַ הָאַט זִיךְ אַנְגָּהְוִיְבָעַן. מַעַן הָאַט וּוּיְדָעַר אַבְּגָעַשְׁטִימָט. אַיְצָט אַיְזַּו די מַעְהָרְהִיט גַּעֲוָעַן שְׁוִין פָּאָר אָז אַוּפְּשָׁטָאַנְדַּר... דָּעַר רַעְכְּטָעַר פְּלִיְגָעַל פָּוּן די בָּאַלְשְׁוּוֹוִיקָעַם אַוְנְטָעַר דָּעַר פִּיהְרָוָנְלַדְעַט רִיאְזָאַנָּאָוּ, קָאַמְעָנָעַוּ אָזְזָנוּוֹוּוֹ הָאַט נָאָךְ אַלְעַ אַנְגָּעַפְּהִיחָרְט

א קאמפּף געגען א בעוועגןטען אויפּשטיינד. דעם 81טען אקְטָבָר
אין דער פריה אוין אין „ראַבאָטְשִׁי פּוֹטּ“ ערשיינען דער ערשותער קאַ
פּוֹיטָעל פּון לְיעַנְזִיןְסּ „ברְּרִיעָה צָו דֵי חֲבָרוֹם“, — אַיִינְסּ פּוֹן דֵי מַוְּ
טַהַגְּסַטְעַ פֿרֶאָפְּאָנָאָנְדָאָזְוּרֶק אַיִן דער ווּעלְתָ. לְעַנְזִיןְ האָט זִיךְ דָּאָרְטָ
אַרְוִיסְגּוֹזָאנְטָ פְּאַר א בעוועגןטען אויפּשטיינד. דער ברְּרִיעָה אַיִן
גְּטוּוּטָ אַוְּמַפְּאָר אַוְּפּ דִּי מְצֻבָּה פּוֹן קָמְפָנְטָוּ אַוְּן רַיְאָזְגָּאנְטָ.

“איינס פון די צוויי”, האט לעניין גערירבען: “ענטוועדרער מיר
מווען זיך אבזאגען פון דער פאדרונג: די גאנצע מאכט — די
סאוועיטען, אדרער מיר מווען זיך נעהמען צו בעוואפערנטען קאמפֿג.
קיין אנדר וועג אוּנוֹ ניטא”.

דעם זעלבינגען מאג האט פאועעל מילוקאָו, דער פיהרער פון די
קאדערטען, געהאלטען אַ גלענצענדע רעדע אין דעם ראתה פון דער
רוסישער רעפובליק, וואו ער האט ביטער קרייטיקוֹת סקאָבעלעוויס
„נאָקוֹן“ אלם פראָדייטש.

מילויקוֹו האט ערקלעהרט, אzo די רעווּאַלְזִיכְיאָנערע דעםָאַקְרָאַט
טייע מאכט אַתְל פון רומָלָאנְדָה. דער רעדנער האט חוווק געמאכט
פון טערעשטשענְקָאַז אונֵן ניט מורה געהאט צו זאגען אָפָעָן, אzo עס
איו בעסער דייטשׁע דיפְלָאַמְּאַטְיָע אַיְודָעָר רומִישׁע... די לינְקָע בענְק
האבען ניט אויפְגָעהרט רוישען אונֵן טומְלָעָן די גאנְצָע צִיּוֹט פון זוּזַן
רעדע.

די רעניערונג פון איהר זויט האט זיך ניט געקענט מאכען ניט
ויסענדיג וועגען דעם ערפאָלְג פון דער באַלשוועויסטיישער פראָפָּאַ
גאנדָא. אַ פעראייניגטָע קָאמִיסְיָע פון דער רעניערונג מיט דעם ראטָה
פון דער>Rossisher רעפובלִיק האט אויף גיך אַנגָעָוָאָרְפָּעָן צוֹויִי גָּעוֹעָ
צָעָן: אַיִּינָס וועגען אַיבָּרְגָּעָבָעָן די עָרְד אויף דער ווֹיל אַיִּן די
העָנָד פון די פּוּעָרִים, אַ צוֹּוִיטָעָס וועגען נעהמָעָן עַנְּרָגִישָׁע שְׁרִיט
צָו שְׁלִיסָעָן שְׁלוּם. דעם אַנְדָּרָעָן טָאגָן האט קָעְרָעָנְסָקִי אַבְּגָעָשָׁאָפָּט
טוֹוּטִ-שְׁטָרָאָפָּ אַיִּן דער אַרְמָעָע. נָאָכְמִיטָּאגָן דעם זְעַלְבִּיגָּעָן טָאגָן האט
זִיך גַּעֲפָעָנָט מִיט גְּרוּים פָּאָרָאָד די עַרְשָׁתָּע זִיכְוָנָגָן פון דער „נוּיְעָרָ
קָאמִיסְיָע צָו שְׁטָאָרְקָעָן די רַעֲפָוּבְּלִיקָאַנְיִישָׁע אַרְדָּנוֹנָג אָוָן צָו קַעְמְפָעָן
גַּעֲגָעָן אַנְאָרְכִּיעָ אָוָן קָאַנְטָרְדָּרְעָוָאַלְזִיעָ“. פון דער דָּזִינְגָּעָר קָאָדָ
מיְסִיעָה האט מעָן נָאָכָהָעָר קִיּוֹן ווֹאָרט נִיט גַּעֲהָעָרט. זִי אַיִּז ווֹי אַיִּן
וּאָסָעָר אַרְיָן.

דעם נוקסטען אין דער פריה האב איד און צוויי אנדערע קאָר
רעספאנדענטען געהאט אַ געשפראָד מיט קערענסקיין, — זיין ל'עצעט
איןטערויאו מיט זשורנאָליסטען.

עד האט געזאנט מיט א ביטערען טאן:

“דאָס רוםישע פאַלְק איז מײַד עקאנאמויש, דאָס רוםישע פאַלְק
איז ענטמוישט איזן די אליאירטע! די וועלט נלוונט, אָז די רוםישע
רעוואָלציע איז געענדיגט. דאָס איז אָגרויסער טוועט. די רוםישע
רעוואָלציע הויבט זיך ערשות אָן!”

עד האט געזאנט... נבואה אַפְּשָׁר הַאֲטָקָעָנֶסֶקִי אַלְיוֹן נִיט גַּעֲוָאָסֶט, וּוֹאָס פָּאָר אַ נְבּוֹאָה

די זיצונג פון דעם פערטאנרגאָדער סָאוּוּעַט אין דער נאכט אָוּפִין 30 טען אַקטאָבער איז געווען זעהֶר שטראָמייש. אַיך בֵּין אַבְּגָעָן אַוְיָף דער פֿערזָאמָלָונָג די גאנצָע נאכט. די „מעסינָע“ געוועסָען אַסְטִילְסְטִישׁע אַינְטָעַלְיגָעָנִי, אֲפִיצְרוּן, מִיטְגָּלְיעִידָּעָר פון די אַרְמִיָּה סָאַצְיָאלִיסְטִישׁע אַינְטָעַלְיגָעָנִי, אֲפִיצְרוּן, מִיטְגָּלְיעִידָּעָר פון די אַרְמִיָּה קָאַמִּיטָּעָטָעָן, אָוֹן אַוְיָף דער צָעַנְטָרָאַלְעָר עַקְוָעַקְוָטוּווּ-קָאַמִּיטָּעָטָעָן, הָאָבָעָן דָּאָרט גַּעֲבִילְדָּעָט אַיְיָן גַּעֲשָׁלָאַסְעָנָם פֿרָאנְט. אַנטְקָעָגָעָן זַי אַיְזָנָעָן שְׂטָאנָגָעָן די פֿערְאַיְינְגָטָעָן קָרָאָפְּטָעָן אַרְבָּיְטָעָר, פּוּיעָרִים אָוֹן פְּשָׁוּטָעָן סָאַלְדָּאַטָּעָן, — לִיְדָעָנָשָׁאַפְּטָלִיךְ אָוֹן אַיְנְפָאָךְ.

א פווייד האט איבערגעגעבען וועגען אונרזהען אין טווער צוליעב
דעם אראעסט פון די לאנד-קאמיטעטען. „אייידער קערענסקי“, האט ער
געשריען: „איז ניט מעהר ווי א שוויז פאר די פאמיעשטשיקעס.
זוי וויסען, אzo אין דער גריינדונגס-פערוואטלוונג וועלען מיר סי ווי
סי צונעהמען די ערדר, ווילען זוי מאכען צוויי, אzo עס זאל נאר
סײן גריינדונגס-פערוואטלוונג ניט זיין!“

א' מашיניסט פון דעם פוטילאָווער זאָוָאָד האָט דערצעעהַלט,
וו' אֶזְוִי די אויפּוֹעהָר שלִיסען אַיִּין אַבְתָּה יְהוּלָּגָנָּג נָאָךְ דָּעָר אַנדְרָעָר
מִיטְּן' אַוְיסְרָיוֹד, אָוּס אַיְזָן נִיטָּא קִיּוֹן הַיְצָוָנָג אָוּן קִיּוֹן רֹוְהָעַ מַאֲטָעַ
רִיאָלָעַן. דָּאָם אַיְזָן נִיטָּאָמָת, האָט עַר גַּעַזְגָּט, וּוֹיָל דָּעָר פָּאָבְרִיטְשָׁנָאָ
זָאָוָאָדָסְקִי קָאָמִיטָעַט האָט עַנְטְּדָעַט רִיעְזָוָגָע זָאָפָּאָסָעָן פָּוּן מַאֲטָעָרִיאָ
לְעֵן.

“דאָם איז אַ פֿרָאָוּאַקְאַצְיָע”, האָט ער געַשְׁרִיעַן. “זַיִ ווַיְלַעַן
אָנוֹן אַוִּיסְהָוּנְגָעָרְעַן. זַיִ ווַיְלַעַן אָנוֹן טְרִיבְעַן צַו גַּעֲוָאַלְדְּתָה אַטְעַן!
איַינְעַר פּוֹן דַּי סְאַלְדָּאַטְעַן האָט אַנְגָּעוּהוּבְעַן :

„חברים! איך ברענג איז א נרום פון דיב ערטר, וואו מענשען גראבען זיך אליאן קברים און רופען דאס טראנסעהן!
א הויכער, מאגרער ער סאלדאט, א יונגער מאט בליזענדע אונגען, האט זיך אויפגעחויבען פון זוין פלאז. דאס איז געווען טשורַן אָוּסְקִי, וואס מיהאט וועגען איהם גערעדט, איז ער איז אומגעקומען אין דער يولיד-שלאלט. איצט איז ער אויפגעשטאנען תחית המתים. מען בעגעגענט איהם מיט א שטראעם פון אָפְּלָאָדִיסְמְעַנְטָעַן. ער האט געד זאגט:

„די סאלדאטען גלויבען מעחד ניט זיוירע אָפְּצִירָעַן. אָפְּילָו די אָרְמֻעְקָאָמִיטָעַן האבען זיך אָבְּגָעָוָאנְט רופען אָפְּעַרְזָאָמְלָוָגָג, וואס זאל אויסקליבען דעלענָאָטָעַן פֿאָרְן' סָאוֹוִוָט. די אָרְמֻעְקָאָמִיטָעַן האבען אונז פֿעַרְדָּאָטְהָעַן... די מאָסָעַן פֿשְׁוֹטָעַסְּ אָלְדָאָטָעַן פֿעַרְלָאָטָעַן, איז די גְּרוֹנְדוֹנְגָס פֿעַרְזָאָמְלָוָג זאל פֿאָרְקוּמָעַן פֿוֹנְקָט דָעַם זעלְבִּיגָעַן טָאג אָוִיפָּוּ וּוּלְכָעַן זַי אָיז בעשטייט. טָאמָעַר ווּעַט אִימְצָעַר סְמִיעַן אֶבְּצָוּלְעָגָעַן אָוִיפָּוּ וּוּיְיטָר, ווּעַט אָוִיפָּא איהם פֿאָלָעַן דער פֿלוֹךְ פון דער אָרְמָעַע, און דאס איז ניט נור קֵין פֿלָאָטָאָנִישָׂעַר פֿלוֹךְ, ווּאָרָום מִיר האבען בִּיקְסָעַן אַוִיךְ...“

טְשָׂוְדָנָאָוָסְקִי האט דערצעעהלט, זַי עַס פִּיהָרֶט זיך דער וּזְהָלֵד קָאָמָת צו דער גְּרוֹנְדוֹנְגָס-פֿעַרְזָאָמְלָוָג אַיִן דער קְטָעָר אָרְמִי. „די אָפְּצִירָעַן, דערהויפָט די מענשעוווקעס און דאס אָצִיאַלִיסְטָעַנְדְּרוּוֹאַלְזִיְאָנְעָרָעַן“, האט ער גְּזוֹאָגָט, „טָהָוָעַן אַלְעַעֲמָנְדָעָה צִוְּתָוֹנְגָעַן צו אַוְנָה טְעַרְדְּרוּקָעַן די באַלְשָׁוּוֹקָעַס. מען דערלָאָזָט ניט אָנוֹזָעָר צִוְּתָוֹנְגָעַן אַיִן דיס אָרְטָאָנְשָׁעַן, מען אָרְעַסְטִירָט אָנוֹזָעָר רָעַדְנָעָר.“

„וְאָס דערצעעהלט אַיְהָר ניט בעסער, איז עַס אַיִן נִיטָא קֵין ברוֹיט?“ — האט אויסגעשריען אַן אַנְדרָעָר סָאלְדָאָט.
א מענש לְעַבְתָּן ניט מיט ברוֹיט אליאן, האט טְשָׂוְדָנָאָוָסְקִי בעסטע גְּעַנְטְּפָעָרט.

א דעלענָאָט פון דָעַם ווּוּטְעַבְּסְקָעָר סָאוֹוִוָט, אָ מענשעוווקְיָאָבָאָדָר אַנְגָּעַן האט גְּרַעְדָּט נַאֲד טְשָׂוְדָנָאָוָסְקִיִּן. דאס איז גְּעוּוֹן אַן אָפְּרִי צִיר, אַוְן ער האט אויסגעדריקט דָעַם שְׂטָאָנְדְּפָוָנְקָט פון די אָפְּצִירָעַן. „עַס האַנְדָּעָלָט זיך ניט וועגען דָעַם, ווּער עַס האַט די מאָכָט“, האט ער גְּזוֹאָגָט, „נִיט די רָעַנִּיאָרוֹג אַיִן שְׁוֹלְדִּינְג, נַוְר דָעַר קְרִיעָג. מִיר מְזָוָעָן גְּעוּוֹינָגָעָן דָעַם קְרִיעָג, אַיְידָעָר רָעַפְּאָרְמָעָן קְעַנָּעָן...“ גְּעַשְׁרוּעָן, פִּיּוֹ

פערויין און איראנישע אויסרופען האבען איבערגעריםען דעם רעד-נער. „די באַלעשויסטייש אַגיטאטארם זייןען דעמאָנגען!...“ דער זאָל דונערט פון געלעכטער. „לאָמֶר אוֹיפֿ אַיִין מאָמענט פערגע-סען דעם קְלָאַסְעַן-קָאַמְפָּה...! אַבער ענדיגען האט ער ניט געקען. אָן אוֹיפֿגעַרְגַּטְע שטימע האט אוֹיסְגַּשְׂרִיעַן: “שווינַג בעסער, גע-נוֹג!“

מער��וּוַירְדִּין אַיז געווען דאס בילד פון פֿעַטְרָאַנְגָּרָד אַין יונע טעג. אַין די פֿאַברְוִיקָען זייןען גאנצע צִימְעָרָעָן פֿוֹל געווען מיט בְּקִסְמָן; קוֹרְיוּרָעָן זייןען געקוּמָעָן אַיז גענָאנָגעַן; די דּוֹיטָע נוֹאַרְדִּיעַ האט זיך געלערענט מאָרְשִׁירָעָן. אַין אלָע קָאַזְאַרְמָעָס זייןען פֿאַרְגְּעָקְוּמָעָן פֿערְזָאַמְלָוְנָגָעָן, טאג אַיז נאָכְטָה האבען זיך געצְוִינָגעַן הַיִּסְעָ אַונְעַנְדְּלִיכָּע דּוּבָּאַטָּעָן. אַוּוֹנְדְּ-צִיּוֹת פֿלְעָגָעָן די נָאָסָעָן אַנְגְּפִילְט וּוּרְעָעָן טִיט מענְשָׁעָן: נָעַרְכְּתָע לְאַגְּזָאַמָּע מְעַנְשָׁעַן-כּוֹאַלְיָעָס האבען זיך גַּעֲרוֹקְט אַיבָּעָר נְעוּסְקִי, גַּעֲשָׁלָגָעָן צִיּוֹנָגעַן, גַּעֲשָׁלָגָעָן זיך פָּאָר אַ בְּלָאַט... גַּאֲסָעָן-אַנְפָאַלְעָן זייןען פֿאַרְגְּעָקְוּמָעָן אָמְעָדוּם, אַיז עַס אַיז געווען אַ סְכָּנָה צו גַּעַהְן דּוֹרָךְ די זַוְּתִּינָּעָג גַּעַלְעָד... אַוִּיפֿ דּוֹעָר סָאַדָּאַוְאַיאָה האָב אַיך אַיְנָמָאָל נָאָכְמִיטָּאָג גַּעַזְוָהָן, וּוּ אַז עַולְמָ פֿוֹן עַטְלִיכָּע הַוְּנְדָעָרטָעָר מְעַנְשָׁעָן האט גַּעֲשָׁלָגָעָן אַיז גַּעַטְרָאַטָּעָן צָוָם טָוִיט אַסְאַלְדָּאַט אַ גַּנְבָּ, וּוּאָס מְעַן האט אַיהֲם גַּעַכְאָפְט בֵּי דּוֹעָר הַאַנְדָּה... גַּעַהְיִמְנִיסְפּוּלְעָ טוֹנְקָעָלָע בְּרוֹאִים האבען זיך גַּעַדְרָעָתָה אָרוֹם די פֿרְוִיעָן, וּוּאָס זייןען גַּעַשְׁטָאַגָּעָן אַיז „רִיְּהָ“ אַין די לְאַגְּגָע וּוּוַיְנְטָעָר-נְעָכָט. סְהָאַבָּעָן זיך גַּעַהְרָט שְׁטִילָע גַּעַשְׁפָּרָהָעָבָן וּוּגָעָעָן די אַיְדָעָן, אַז דָּאָס זייןען זַיְוִילְגָּן-אַין אלָע צְרוֹת: זַיְיָ האַבָּיָן בַּעַהְאַלְטָעָן דָּאָס עַסְעַנוּוֹאָרגָן, אַז בְּשַׁעַת דָּאָס פְּאַלְקָן גַּעַתָּה אָוִיס פֿוֹן הַוְּנָגָעָר לְעַבָּעָן זיך די סָאַוְוִיעָטָן מְעַנְשָׁעָן אַיז עַוְשָׁר אַיז אַיז בְּבוֹדָה...“

אָרוֹם סְמָאַלְנִי האבען וּוּכְטָעָר גַּעַהְיִת יְעַדְעָן פֿעַרְבִּיְגְּנָהָעָר... מְעַן האט קִיְּנָעָם נִוְתָּאַרְיִינְגְּנָעָלָאָזָט אַהֲן אַ פָּאָס. אַיְנוּוּיִינִיג האט עַס גַּעַדְרָוְשָׁטָמָק. הַוְּנְדָעָרטָעָר סָאַלְדָּאַטָּעָן אַז אַרְבְּיוּטָר זייןען גַּעַשְׁלָאַפָּעָן אוֹיפֿ דּוֹעָר פְּאַדְלָאַגָּע, וּוּאוּ זַיְיָ האבען נַאֲר גַּעַקְעָנָט גַּעַפְּיָינָעָן אַ וּוּנְקָעָל. אַוְיָבָעָן, אַיז דּוֹעָמָן גַּרְוִיסָעָן זַאֲל זַיְוִינָעָן פֿאַרְגְּעָקְוּמָעָן די זַיְוִינָעָן פֿוֹן דּוֹעָם פֿעַטְרָאַנְגָּרָדָעָר סָאַוְוִיעָט, וּוּאוּ טַוִּיָּה זַעַנְדָּר מְאַז האבען נִוְתָּאַרְיִינְגְּנָהָעָר דִּיסְקוֹטוּרָעָן, גַּעַוְאַלְדָּעָוָעָן אַז הַילְכָּעָן...“

און אין דער זעלבייגער צייט, אין דער זעלבייגער שטאדט, אין דאס אלטער ליעבען געגאנגען זיין נאנג. אַרְיָסְטָאָקָרָאָטִישׁוּ שְׁפִיעָלֶל קלובען זיינגען געווען אָפָעֵן פָּוֹן פֿאָרְנָאָכְט בְּיוֹ אַין דער פריה. שאמד פֿאָנִיְעָר האָט זיך גענָאָסָעֵן. רִיּוֹכָע לְעִירִיגִיגְהָעָר האָבָעֵן גַּעֲשְׁתָּעָלָט אַין קָאָן נִיט וּוּנִיגְעָר וּוּ 20 טְוִוָּעָנָר רָוְבָּעֵל. אַיבָּעָר דֵּי צָעַנְטָרָאָלָע גַּאֲסָעֵן האָבָעֵן בִּיְינָאָכְט זיך אַרְוָמְגָעְדָּרָהָט פֿרָאָסְטִיטּוּמְקָעָס מִיט טִיעָרָע פֿוּטָעָרָם אַון דִּימָנָטָעָן, דֵּי קָאָפָעָס זַיְינָעֵן גַּעֲוָעָן פּוֹל מִיט מעַנְשָׁעָן... מאָנָאָרָכִיסְטִישׁוּ פֿעָרְשָׁוּעָרָעָר, דִּיְתְּשָׁע שְׁפִיאָנָעָן, שְׁמוֹגָלָעָר מִיט זַיְעָרָע טְוָנְקָעָלָע פְּלָעָנָעָר, — אַלְצָדִינָג אַיבָּעָרָגָעָמִישׁט, אַלְצָדִינָג אַיְן תָּחוֹ וּבָהוֹ.

אוֹנוֹטָעָר אַ נְרָאָהָעָן הַיְמָעָל, אַיְן אַ קָּאָלְטָעָן רָעָגָעָן, אַיְן גַּעֲדִיכְטָעָן נְעָבָעָלָם, האָט דָּאס האָרֶץ פָּוֹן דָּער שְׁטָאָדָט גַּעֲקָלָאָפָט הַעֲכָר אַיְן הַעֲכָר, אַיְן שְׁנָעָלָעָר אַיְן שְׁנָעָלָעָר האָט דָּאס גַּרוֹוִסָּע פֿעָטָרָאָגָרָאָד זיך גַּעֲטָרָאָגָעָן — וּוּאוֹהָיָן?

דריטער קָאָפִיטָעָל.

ערָב יּוֹם הַדִּין

וּוֹעֵן אַ שְׁוּוֹאָכָעָר רַעֲגִיעָרָוּנָג אַיְן אַ רְעוֹוֹאַלְזִוְּיָאָנָעָרָעָמָע שְׁטָעָהָעָן אַיְונָעָגָעָן דָּער צְוּוִיְיטָעָר, קָוָמָט אַ צִיּוֹת, וּוֹעֵן אַלְצָדִינָג, וּוֹאָס דֵּי רַעֲגִירָוּנָג טָהוֹת, אַיְזָוְלָעָכְט, אַיְן אַלְצָדִינָג, וּוֹאָס דֵּי רַעֲגִירָוּנָג טָהוֹת נִיט, עַרְוּקָט נָאָךְ מְעָהָר דָּעַם צָאָרָן פָּוֹן דָּעַם פָּאָלָקָ.

וּוֹעֵן דֵּי רַעֲגִירָוּנָג האָט זיך גַּעֲקָלְבָּעָן פֿעָרְלָאָזָעָן פֿעָטָרָאָגָרָאָד, האָט דָּאס אַרְוִיסְגָּעָרָוּפָעָן אַ שְׁטוּרָמָן אַיְן דֵּי מַאֲסָעָן. וּוֹעֵן קָעָרָעָנָסָקִי האָט נָאָכָדָעָמָע עַרְקָלָעָהָרָט, אַז דֵּי רַעֲגִירָוּנָג האָט גָּאָרָנִיט בְּדָעָה דָּאס צַו טָהָאָן, אַיְזָוְיָוְנָג אַוְיְפָגָעָנוּמָעָן גַּעֲוָאָרָעָן מִיט פֿעָרָאָכְטָוָנָג.

דָּער "רַאֲבָאָטִישִׁי פּוֹטְ" האָט גַּעֲשִׁיבָעָן :

"דֵּי רְעוֹוֹאַלְזִיּוֹעָר האָט צְוָגָעָשְׁפָּאָרָט צָום וּוָאָנְדָּד דֵּי רַעֲגִירָוּנָג פָּוֹן הַעָר פֿרָאָוּוֹיְזָאָרִישָׁעָר בְּרוֹזְשָׁוֹאָזְוִיעָ, פְּרוֹאָוּוֹת זַי זיך אַרְוִיסְדָּרָהָעָן אַיְן דָּעַרְצָעָהָלָט מְעַשְׁיָוֹת, אַז זַי האָט גָּאָרָנִימָאָל נִיט גַּעֲוָאָלָט אַנְטָלוּיְפָעָן פָּוֹן פֿעָטָרָאָגָרָאָד, אַז זַי האָט נִיט גַּעֲוָאָלָט אַיבָּעָרָגָעָבָעָן דֵּי הַוּפְטִישְׁטָאָדָט אַיְן דֵּי הַעַנְדָּפָעָן דָּעם שָׂוָּאָנָה. דָּאס אַיְזָוְלָעָמָע לִיְגָעָן..."

אין כארקאו האבען דרייסינג טויווענד קויהלען-גרעבער זיך ארנגאַ ניזוירת און אָנגענוּמען אַ פראנְגָּרָם, וואָס הוייבט זיך אָן מיט אָזווינע ווערטער: „דעָר קָלָם פָּוֹן אַרְבִּיְתָּעָר אָן דָּעָר קָלָם פָּוֹן קָאַפִּיטָּאלִיסְדָּעָן הָאָבָּעָן נִיט וּוְאָס צַוְּהָאָן אַיְינְעָרָמִיט דָּעָם צַוְּוִיתָעָן“. קָאַזְאַקָּעָן זַיְינְעָן נַעֲקוּמָעָן אָן הָאָבָּעָן צַוְּטָרִיעָבָּעָן דֵּי פָּעוֹרֶזֶםְלוֹנָג אָן אַיְינְיָג אַרְבִּיְתָּעָר הָאָט מְעַן אַרְיִינְגָּנוּוֹאָרְפָּעָן אַיְן טָוְרָמָע. דֵּי קוּהָלָעָן-גְּרָעְבָּעָר הָאָבָּעָן עַרְקְלָעָהָרָט אַ גְּעַנְעָרָאַלְסְטְּרִיָּיק. דָּעָר מִינִיסְטָעָר פָּוֹן הָאַנְדָּעָל אָן אַינְדוּסְטְּרִיָּעָ קָאַנְאָוּוֹאַלָּאָוָוָהָאָט בְּעַשְׁתִּימָט זַיְינָן גַּעַהְיָלָאָוָוָהָאָט גַּעַגְבָּעָן אַלְעָ פָּאַלְמָאַכְּטָעָן צַוְּעַנְדִּיגָּעָן דָּעָם סְכָסָךְ. דֵּי קוּהָלָעָן-גְּרָעְבָּעָר הָאָבָּעָן גַּעַהְאָסָט אַרְלָאָוּוּעָן. דָּעָר צַעַנְטְּרָאַלְעָר עַקְוּעָז קוּמְיוֹוּקָאַמִּיטָּעָט הָאָט נִיט נָאָר גַּעַשְׁטִיצָט קָאַנְאָוּוֹאַלָּאָוָסָ שְׁלִיחָ. נָאָר עַרְהָאָט זַיך אָבָּגָעָזָגָט צַוְּפָאַדְרָעָן, אָז מְעַן זַאל צַוְּרִיקְרוּפָעָן דֵּי קָאַזָּעָן פָּוֹן דָּעָר דָּאַנְעָר גַּעַגְנָדָר...

אין קָאַלְגָּוָג הָאָט מְעַן פָּוֹנָאַנְדָּרְגָּעָטְרִיעָבָּעָן דָּעָם אַרְטִינְגָּעָן סָאָוּוִיעָט, ווֹוֵיל דֵּי בָּאַלְשְׁעוּוִיקָּעָם הָאָבָּעָן דָּאָרְטָט גַּעַהְאָט גַּעַוְאָנוּנָן אַ מְעַהְרָהִיט אָן הָאָבָּעָן בָּעֲפָרִיט אַיְינְיָגָעָ פָּאַלְטִישָׁע אַנְעָסְטִירָטָע. דֵּי שְׁטָאָדָטָט דָּוּמָאָהָאָט גַּעַבְרָאָכָט סָאַלְדָּאָטָעָן פָּוֹן מִינְסָק אָן מִיט דָּעָר צַוְּשְׁטִימָונָג פָּוֹן דָּעָם רַעַגְיָרְגָּסְקָאַמִּיסָּאָר הָאָט מְעַן גַּעַשְׁאָסָעָן אַוְיָהָדָעָר סָאָוּוִיעָטָג גַּעַבְיָידָעָ פָּוֹן הָאַרְמָאָטָעָן. דֵּי בָּאַלְשְׁעוּוִיקָּעָם הָאָבָּעָן זַיך אַונְטְּרָגְּנָעָנָי בָּעָן. וּוּעָן זַיְינָן אַרְוּסָ פָּוֹן דָּעָר גַּעַבְיָידָעָ, זַיְינָן דֵּי קָאַזְאַקָּעָן זַיְיָ בָּעַפְּאַלְעָן מִיט גַּעַשְׁרִיּוּן: „אָט דָּאָם וּוּעָלָעָן מִיר טָהָאָן מִיט אַלְעָ אַנְדָּרָעָ בָּאַלְשְׁעוּוִיסְטִישָׁע סָאָוּוִיעָטָעָן, אָט דָּאָם וּוּעָלָעָן מִיר טָהָאָן מִיט אַיְוּרָעָ פְּרִיְינְד אַיְן מַאֲסְקָוָא אָן פָּעַטְרָאָגְרָאָד“. דֵּי קָאַלְגָּוָגָעָר נָעָ שְׁהָעָנִים הָאָט אַרְוִיסְגָּרְוּפָעָן אַ כּוֹוָאָלִיעָ פָּוֹן צָאָרְנִינְגָעָן שְׁרָעָק אַיְבָּעָר נָאָנָאָ רָוְסָאָנָד...

אין פָּעַטְרָאָגְרָאָד הָאָבָּעָן זַיך גְּרָאָד דָּאַמְּלָסָט פָּעַרְעָנְדִּינְגָּט דֵּי זַיְצְוָנָגָעָן פָּוֹן אַ סָּאָוּוִיעָטָעָן-קָאַנְגָּרָעָם פָּוֹן דֵּי צָפְּוּן-גַּעַגְנָדָעָן. פָּאָרָי זַיְצְוָנָדָעָר אַיְזָן גַּעַוְוָעָן דָּעָר בָּאַלְשְׁעוּוִיק קְרִילְעָנָקָא. מִיט אַ גַּעַוְאָלְדִּינְגָּרָמָיָאָרִיטָעָט הָאָט מְעַן אָנְגָּעָנוּמָעָן דֵּי רַעַזְאַלְצִיעָא, אָז דֵּי גַּנְצָעָ מְאָכָט זַאל אַיְבָּרְגָּנָהָן צַוְּדָעָלְ-רוּסְמִישָׁעָן קָאַנְגָּרָעָם פָּוֹן סָאָוּוִיעָטָג; זַיְיָ הָאָט וּוּי גַּעַמְוָנָדָעָט אָן אָנְגָּעָזָגָט, אָז דֵּי שָׂעה פָּוֹן זַיְעָר בָּעֲפָרִיָּה אָוָנָג אַיְזָן נָהָעָנָט. דֵּי עַרְשְׁטָעָ אַלְלָ-רוּסְמִישָׁעָ קָאַנְפָעָרָעָן פָּוֹן דֵּי

פָּאֶבְּרִיטִישָׂנָּאָזָּוָאַדְּסָקִי קָאַמִּיטָּעָטָעָן אֵינוֹ פָּאֶרְגָּעָקָוּמָעָן אֵין דָּעָר זָעָל
בִּיגָּעָר צִיּּוֹת; זַי הָאָט וַיְד שָׁאָרָה אַרְוִיכָּגָעָזָגָט פָּאָר דַּי סָאָוּיעָטָעָן.
דַּי רְעוֹאָזָכִיעָ עַרְקָלְעָהָרָט:

„דרער אַרְבִּיּוֹטָעָרֶיךְ לאָס האָט זיךְ פֿאַלְיִיטִישׁ בעפְּרוּיטִ פֿון דער מאָכְטִ פֿון דעם צָאָר, ווֹיל עַר וּזְהַן דעם זַיְגֵן פֿון אַ דַּעַמְּאַקְרָאַטִּישׁ עַר אַרְדְּנוֹנְגִּ אַוְיךְ אַיְן עַקְאַנְאַמְּיִישׁ עַלְעַבְעַן. דַּאֲס אַיְוּ מַעְגְּלִיךְ נַאֲר דָּאָן, וּזְעַן דַּי אַרְבִּיּוֹטָעָר וּזְעַלְעַן הַאַכְּבָעַן דעם קַאנְטְּרָאָל אַיְבָּעָר אַינְדוּסְטְּרִיעָלָעָר פֿרָאַרְקְּצִיאָן — אַ קַּאנְטְּרָאָל, וּזְאָס אַיְזָן נַאֲטִירְלִיךְ אַוְיסְגָּעוֹזָקְסָעָן אַיְן אַטְמָאַסְפָּעָרָעָ פֿון עַקְאַנְאַמְּיִישׁ עַר צַוְּשַׁטְּעַרְוָונָג — אַ רְעֹזְלְטָאטִ פֿון דער פֿערְבּוֹעַכְבּוֹרְשָׁעָר פֿאַלְיִיטִיקְ פֿון דַּי הַעֲרָשָׁעַנְדָּעָ קְלָאַסְעָן...“

רעדער פעראיין פון איזענבאָהן-אַרבּוּיַּיטער האט פערלאָנגט די רעד

זונגעציגע פון ליוועראָוּסְקִי, דעם מיניסטער פון איזיענַבָּהנען...
אַינְים נָמְעָן פֿוֹנְסִים צָעֵנְטְּרָאַלְעַן עַקְזָעַקְטוּוֹרְקָאַמִּיטָעַט הָאַט סְקָאַרְ
בְּעַלְעֻוּ פְּעַלְאָנְגַּט, אֶז זַיְן "נַאֲקָזּוּ" זָאַל נִימְט אַנְדָּרֶשׁ צְוַונְעַשְׁטָעלְט
וּוְעַרְעַזְן צְוַעַר קְאנְפְּעַרְעַנְצִי פֿוֹן דַּי אַלְיאַירְטָעַן. סְקָאַבְּעַלְעֻוּ הָאַט פְּאַרְ-
מָעַל פְּרָאַטְעַסְטִירַט גַּעֲגַעַן דַּעַם, וּוֹאַס טְעַרְעַשְׁטַשְׁעַנְקָא וּוּרְטָן גַּעַשְׁיקְט
קְיַיְן פְּאַרְזִין. טְעַרְעַשְׁטַשְׁעַנְקָא הָאַט גַּעַמְעַלְדָּעַט, אֶז עַר אַיְזְנַרְיִיט צְוַעַר
דְּרוֹזְגְּנִירַעַן... גַּעַנְעַרְאַל וּוּרְכָאָוּסְקִי הָאַט אַיְינְגְּנוּזְעַהָן, אֶז עַר קָאַן
ニִימְט רְעַאַרְגָּאַנְיְזְרַעַן דַּי אַרְמָעַע. צְוַעַד זִיכְוָנְגַעַן פֿוֹן דַּעַם קְאַבְּינְעַט
פְּלַעַנט עַר קוּמָעַן וּוְהָרְזְעַלְטָעַן.

דעתם דרייטען נאועטבער איז בורצעוּס „אַבְשְׁטְשִׁיעָה דַּעַלְלָאָה“

ארויסגעקומען מיט גרויסע "קעפ" :

"בירגער, רעטעט דאס פאטערלאנד!"

„וְיֵמֶר וּוְעָרֹעַן גָּעוֹאָוִיר הָאָט דָּעַר קְרִיעָגָס-מִינִיסְטָעָר גַּעֲנָעָרָאָל
וּוְעַרְכָּאָוָסְקִי פָּאָרְגָּעָלְאָגָעָן אַיְן דָּעַר קְאָמִיסְיָע פָּאָר נָאָצִיאָנָאָלָע פָּעָר-
תָּהִיְדִּינְגָּנוֹגָן, אָזְזָעָן וְאָל אַיְנָטָעָרְשָׁרְיָבָעָן אָסְעָפָאָרָאָמָעָן פָּרְיָעָדָעָן אָהָז
דִּי אַלְיאָרְטָעָן.

דָּאַם אֵין פַּעֲרָאַטָּה !

„טערעשטשענקא פערענטפערט זיך, איז די פראָויז אַרישע רעניע-“

רונג האט אפיילו ניט געוואלט בערטאכטען ווערכאָוּספִים פֿאַרשְׁלָאנְג.

„מיר זיינען דאך ניט אין א משוגעים-הוויז”, האט מערעשטשענקי

ערקלעהרט.

„די מיטיגלייעדרער פון דער קאָמיסיע זיין געווען איבערדאַשט,
ווען זיי האבען דערהערט ווערכאָווסקאים פֿאַרְשְׁלָגָן.

„גענעראל אלעקסעוווז האט געווינט.

„ניין! דאס איז ניט משונעת!... דאס איז ערנער!... דאס
אייז אן אַפְּעָנָעֶר פֿאַרְדָּאַתָּה. מען וויל פֿערְקְוִיפְּעָן רְוְסְלָאנְד!

„קְעָרָעָנְסְּקִי, טְעָרָעָשְׂמָשְׂעָנְקָא אָוֹן נְעָרָאָסָאָוּ מוֹזָעָן גְּלִיּּוּד עַנְטְּפָעָ
רעָן, ווֹאָס בְּעָדִיתָן וְעַרְכָּאָוְסָקִים פֿאַרְשְׁלָגָן.

„בירנער, שטעהט אויף!

„רְוְסְלָאנְד וְעָרָטָן פֿערְקְוִיפְּט!

„ראַטְעָוָעָט רְוְסְלָאנְד!

וֹאָס האָט וְעַרְכָּאָוְסָקִי באָמָת גְּעוֹאנְט? עָרָה האָט זיך אוּסִיך
גְּעַדְרִיקְט, אָז מעַן מְזוּ פֿאַרְלָאנְגָּעָן פָּוּן די אלְיאַירְטָע זַיִן זַאלְעָן וֹאָס
גִּיכְבָּרָה שְׁלִיסָעָן פֿרְיוּדָעָן, וּוֹאָרוּם די רְוִסְיָעָה אָרוּמָעָה אִיז מְעהָרָה נִיט
פְּעהָג צָו פֿיהָרָעָן מְלֻחָּמָה...

די סְעַנְסָאַצְיָע סֵי אִיז רְוְסְלָאנְד אָוּן סֵי אִין אַוְסְלָאנְד אִיז גְּעוֹועָן
אָונְגָּהָיָע. וְעַרְכָּאָוְסָקִי האָט בעַקְוּמָעָן אָז אַוְרְלוּבָּ אַוְיפָּ אָז אָונְ
בְּעַשְׁטִימְטָעָר צִוְּיָיט „צְוְלוּבָּ אָונְגָּהָיָיט“, אָוּן האָט פֿאַרְלָאָזָעָן דָּעָם
קָאָבִינְעָט. די „אַבְּשְׁטְשְׁעָעָדְדָּאָה“ האָט מעַן אָונְטְּמְעָרְדְּרִיקְט.

זְוַנְתָּאָג דָּעָם 4 טָעָן נְאוּוּמְבָּרָה האָט גְּעוֹאָלָט זִיְּן „דָּעָרָ טָאג
פְּוּנִים פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סָאוּוּיָּעָט“. אָונְגָּהָיָע רְעָמָעָן מִיטְינְגָּעָן האָבעָן גַּעַד
זַאָּלָט פְּאַרְקְוּמָעָן אִיבָּרָ דָּעָר גַּאנְצָעָר שְׁטָאָדָט, מִיטָּ דָּעָם צְוּוּק, זַיִן
מעַן האָט גְּעוֹאנְט, צָו זַמְלָעָן גַּעַלְד פָּאָר דָּעָר אַרְגְּנָאַזְיָאָצְיָע אָוּן פָּאָר
דָּעָר פְּרָעָם. אִין דָּעָר אָמָת'עָן האָט דָּאָס גְּעוֹאָלָט זִיְּן אַפְּרָאָבָעָ פָּוּן
קָרָאָפָט. פְּלָוְצְלָוְגָּן וְעָרָטָן גְּעוֹאָהָהָר, אָז אַוְיפָּ דָּעָם זְעַלְבִּיגְעָן טָאג
פְּלָאָנְעָוָן די קָאָזָקָעָן אַ הְיִילְגָּעָ פְּרָאָצְעִסְיָע לְכָבּוֹד דָּעָר אִיקָּאָנוּ
פָּוּן 1812, וְעַלְכָּעָה האָט גְּרָאָטָעוּוּט מָאָסְקוּוֹא פָּוּן נְאַפְּלָעָאָנְעָן. די
אַטְמָאָסְפָּעָרָה אִיז גְּעוֹועָן פּוֹל מִיטָּ עַלְקְטְּרִיצְיָהָט. אִין פָּוּנָה וְאָלָט
גַּעֲקָעָנְטָן אַנְצִינְדָּעָן אַ בְּרוּדְרִ-קְרִיעָגָן. דָּעָר פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סָאוּוּיָּעָט
הָאָט אַרְוִיסְגַּעַלְאָזָט אַפְּרָאָקְלָאָמָצְיָע מִיטָּן נְאַמְּנָעָן „בְּרִידְעָרִ-קָּאָזָקָעָן“.

„מעַן וויל אִיךְ, קָאָזָקָעָן, אַוְיפְּרִיעִיצְעָן גַּעַנְעָן אָוּנוּ, אַרְבִּיְּטָעָר אָוּן
סָאַלְדָּאָטָעָן. קְיָוָס פְּלָאָן האָבעָן אַיְסְגַּעַטְרָאָכָט אָוּנוּזָעָרָע גַּעַמְיִינְזָאָמָעָ
שְׁוֹנָאִים, די אָונְטְּמְעָרְדְּרִיקָה, די פֿרְיוּוֹלְעָנְרִירְטָעָ קְלָאָסָעָן, גַּעַנְעָרָאָלָעָן,
בְּאַנְקִירָעָן, גַּוטְסְ-בְּעָזִיזָעָה, גְּעוֹועָזָעָן בְּעַמְּטָעָ, גְּעוֹועָזָעָן מְשָׁרְתִּים

БРАТЬЯ-КАЗАКИ!

Петроградский совет рабочих и солдатских депутатов обращает к вам свое слово.

Весь, казаки, хотят восстановить против нас, рабочих и солдат. Этую кампанию работают наши сопротивители: наследники дворян, барыши, помещики, старые чиновники, бывшие слуги царские. Они всегда были сильны и властны разъединением народа. Натравливали солдат на рабочих и крестьян. Казаков напускали на солдат. Какими средствами достигали они этого? Ножом, пистолетом. Казаки, солдаты, матросы, рабочие, крестьяне — родные братья. Всё они труженики, все братья, все тешутся ярким, все предаваны и ограблены роялью.

Кому нужна война? Кто ее затеял? Не казаки и не солдаты, не рабочий и не крестьянин. Война нужна генералам, банкирам, царям, помещикам. Они устремляются на войну свою власть, свою силу, свои богатства. Народную кровь: они превращают в золото своих барышей.

Народ хочет мира. Во всяких странах союзны к работе люди мира. Петроградский совет рабочих и солдатских депутатов говорит буржуазии и генералам: «Отойдите в сторону, наследники! Пусть власть перейдет в руки самого народа, и тогда народ немедленно же заключит честный мир».

Правильно ли это, товарищи-казаки? Мы по сомневаемся, что мы есть склонены: правильно! Но именно потому есть ненавидят все ростовщика, богачи, князья, дворяне, генералы, въ эту часть ваши, казачьи генералы. Они готовы из любой части уничтожить петроградский совет, задуть революцию, надеть оковы на народ, как бы при царе.

Поэтому они вами клевещут на нас. Они обманывают вас. Они говорят, будто Совет хочет отобрать ваши сёхи. Но вѣдьте, казаки! Совет иметь только все наилучшее для вас и передать ихъ крестьянамъ, избоготворить и въ частности бороть казаковъ. У вас же подняты руки, отобрали замок у тружениковъ!

Вы говорите, будто Советъ собирается 22-го октября устроить какое-то восстание, сражение съ казаками, стрѣльбу на улицахъ, рѣзню. Тѣ, кто сказалъ вамъ это — враги и провокаторы. Такъ и выскажите имъ! На 22-го октября Советъ назначилъ мирные шествия, собрания, концерты, где рабочие и солдаты, матросы и крестьяне будутъ слушать и обсуждать речи о войнѣ и мире, о народной долѣ. На эти мирные, братские митинги мы приглашаемъ въ наше. Добро пожаловать, братья-казаки!

Кто изъ васъ склоняется, пусть заходитъ въ Смольный, где помѣщаются Советъ. Тутъ всегда много солдатъ, есть въ казаки. Они объяснятъ сомнѣвающимъ, чего хочетъ Советъ, каковы его цѣли и пути. Для того народъ и скончалъ цара, чтобы свободно обсуждать свою нужду и брать свою долю въ собственныхъ рукахъ. Сбросьте въ имъ, казаки, плакалъ, которую надѣлаютъ вами въ глаза Ка-зедевы, Бардаки, Каразуловы и прочіе враги трудового народа.

22-го октября устраивается также то казачий крестный ходъ. Дѣло свободной созѣти каждого казака участвовать или не участвовать въ крестномъ ходѣ. Мыть это дѣло изъ вѣнчаний и никакихъ препятствий никому не чинимъ.

Однако, мы есть предупреждаемъ, казаки: погодите торжество, какъ бы, подъ видомъ крестного хода, не покинули васъ Каледины натравить васъ на рабочихъ, на солдатъ. Ихъ пѣни — выпить кровопролитія и въ братской крови утопить вашу, вашу свободу.

Знайте твердо: 22-го октября — день Петроградского Совета, день мирныхъ митинговъ, собраний и демонстраций, сборовъ на солдатскихъ и рабочихъ газеты. Принесите съ пальмъ, казаки, — въ общую семью трудового народа, для общей борьбы за волю и счастье.

Братскую руку протягиваетъ вамъ, казаки,

Петроградскій Советъ Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

Петроградскій Советъ, Петроградъ, Сокольническая улица, 4, подъ № 207.

Appeal of the Petrograd Soviet to the Cossacks to call off their *Krestny Khod*—the religious procession planned for November 4th (our calendar). “Brothers—Cossacks!” it begins. “The Petrograd Soviet of Workers’ and Soldiers’ Deputies addresses you.”

פונים צאר... זי האבען אונז פינר, די אלע באבארניקעם, געלד-זעך, פרונצען, אדרלינגע, גענעראלען, און אויך אלע אייערע קאוזקישע גענעראלען. זי זיינען גרייט יעדע מינוט צו פערניכטען דעם פטע ראנגראדער סאוועט, דערשטייקען די רעווואַלוציע...

אויפֿן 4טען נאּוועמבערד אָרגאניזֿרט אִמייצֿער אַ רעליגֿיעּזֿעּ פֿראָד צְעַמּוּס פֿון סְאַלְדָּאַטְעַן. יַעֲדֵר אַיְינְעֶר אַיְזָן פֿרְיוֹ צַו הַאַנְדְּלָעַן לְוִית זַיְן גַּעֲוִיסְעַן. יַעֲדֵר אַיְינְעֶר דַּאֲרָף בַּעֲשֵׁלִיסְעַן פֿאָר זַיְד, צַיְעַר ווּיל אַנְטָהִיל נַעֲמָהָן אַיְן דַּעַר פֿרְאַצְעַסְיַע, צַיְעַט. מִיר מִישְׁעַן זַיְד נִיט אַיְן אַזְוִינְעַזְוּסְעַן. מִיר ווּילעַן קִיְּנָעַם נִיט שְׁטָעַרְעַן. אַבְּעָר גַּעֲדַעְנְקַט, קַאַזְקַעַן, מִיר ווּאַרְעַנְעַן אַיְיךְ. זַיְגַּען זַאנְטַמְּעַן אַ פֿרְאַצְעַסְיַע, אַבְּעָר עַם קָעַן זַיְד טְרַעְפַּעַן, אַז אַיְיעַרְעַ אַקְּלַעְדִּינְמַס זַאַלְעַן אַיְיךְ פֿיהָרַעַן גַּעֲגַעַן די אַרְבִּיטְרַעַר, גַּעֲגַעַן די סְאַלְדָּאַטְעַן..."

די פֿרְאַצְעַסְיַע הָאָט מַעַן אַוְיפֿגְּנַעְגְּבָעַן...
אין די קַאַזְקַרְמָעַס אַיְן אַיְן די אַרְבִּיטְרַעַ-קַוְאַרְטַּאַלְעַן האבען די באַלְשְׁעוּוֹיְקַעַם אַיְן אַיְין קוֹל אַנְטִירְטַּה: "די נַגְנְצָעַ מַאֲכָט — די סְאַזְוּעַעַטְעַן". די אַגְּנְטַעַן פֿון די שְׁוֹאַרְצַעְצַע כְּחוֹת האבען גַּעֲהַעַט דָּאַט פְּאַלְקַעַן צַו קוֹיְלַעַן די אַיְדַעַן, די קַרְעַמְעַה, די סְאַצְיַאַלְיסְטִישַׁע פֿיהָרַעַ. פֿון אַיְין זִיטַט די מַאֲנָאָרְכִּיסְטִישַׁע פֿרְעַסְעַ — אַנְטִאטִצְיַע פֿאָר בְּלוֹטִינְגַע אַוְנְטְּעַרְדְּרִיקְוָנְג; פֿון דַעַר אַנְדְּרָעַר זִיט לְיֻנְּנִים הַילְכִּינְג שְׁטִימָע: "אוּפְּשַׁטְאַנְד! מִיר קַעְגַּעַן מַעַהְרַ נִיט ווּאַרְטַּעַן!"

אַפְּיוּלוֹ די בְּרוֹשְׁוֹאַזְוּ צִיְּוֹנוֹגָעַן זַיְגַּעַן גַּעֲוַעַן אַוְמַרוּהַוְג. די "בִּירוּשָׁוּוֹאַזְוּ וּוּעֲדַעְמָאַסְטִי" (בְּעַרְזָעַן-צִיְּוֹנוֹג) הָאָט גַּעֲרֹפְּעַן די באַלְשְׁעוּוֹיְסְטִישַׁע פֿרְאַפְּאָנָאָנְדָא, "אַז אַנְגְּרִיף אַוְיַף די עַלְעַמְעַנְטָאָרִי סְטוּ פֿרְנְצִיְּפָעַן פֿון גַּעֲזַעְלַשְׁאַפְּט,—פֿעַרְזָעַנְלִיכְבַּע פֿרְיִיהִוִּיט אַז אַכְּתוֹנָג פֿאָר פֿרְיוֹוָאַטְמַ-אַיְגַּעַנטְוָמָס".

די פֿינְדְּלִיכְסְּטָעַ פֿון אלע זַיְגַּעַן גַּעֲוַעַן די "מעַסְגָּעַ" סְאַצְיַאַלְיַסְטִישַׁע צִיְּוֹנוֹגָעַן. "די באַלְשְׁעוּוֹיְקַעַם זַיְגַּעַן די גַּעֲפַעְהַרְלִיכְסְּטָע שָׁוֹנָאִים פֿון דַעַר רַעֲוָאַלְזִיעַ", הָאָט גַּעֲשַׁרְיְבָעַן די "דִּיעַלָּאַ נַאֲרָדָא". "די רַעֲגִיעַרְוָנָג דַאֲרָף זַיְד אַלְיַין בַּעֲשִׂיעַזְעַן אַז אַזְוֹן בַּעֲשִׂיעַזְעַן גַּעֲגַעַן דַעַם שָׁוֹנָאָ", הָאָט גַּעֲשַׁרְיְבָעַן דַעַר מַעְנְשָׁעַוְוּיְסְטִישַׁעַר "דוּעַן". אַז פְּלַעְכָּאַ נָאָוָסְטִישַׁע צִיְּוֹנוֹג "יעַדְנִסְטּוֹאַ" (איַינְגִּיקִיט) הָאָט אַוְיפֿמְעַרְקּוֹזָם גַּעַן מַאֲכָט דַעַר רַעֲגִיעַרְוָנָג, אַז די אַרְבִּיטְרַעַר פֿון פֿעַטְרַאַגְּרָאַד בַּעֲוֹזְעַוְוּיְקַעַם זַיְד. זַי הָאָט גַּעֲפַדְרָעַט שְׁטָרְעַנְגַע מִיטְלָעַן גַּעֲגַעַן די באַלְשְׁעוּוֹיְקַעַם.

אַבער די רעניאָרונג אַיז ווֹאַס אַטְג גַּעֲוָאָרָעַן אַלְזַ מַעַהַר הַיְלָפַּתְּ. אַפְּלַו די שְׁטָאָרטִיפֶּרְוּאַלְטוֹנְג אַיז גַּעֲוָאָרָעַן פָּאָרָאַלְיוֹזְרַטְּ. די צִיּוֹתְנוֹגָעַן זַיְנָעַן יַעֲדָעַן פְּרִיהַמְּאָרְגָּעַן גַּעֲוָעַן פּוֹל מִיטַּיְדִּיעָות וּגְעָנָן חַזְפָּהּ/דִּינָעַ רַוְּבָּעָרִיָּעַן אַונְמַאְרָדָעַן, אַבער די פָּעָרְבָּרָעָכְרַ זַיְנָעַן פָּעָרְבָּלִיבָּעַן אָוּנְכָּעְשָׂטְרָאָפְּטַ.

אַרְבָּיִיטָעָרְ-פָּאָטְרוֹלָעַן הַאַבָּעַן גַּעֲנָוָמָעַן הַיְטָעַן די נַאֲסָעַן בַּיְנָאָכְטַ, גַּעֲקָעְמְפָטַט מִיטַּדְיַ רַוְּבָּעַרְ, אַיְבָּעְגָּנוּמָעַן זַאֲפָאָסָעַן פּוֹן גַּעֲוָעָהָרַ, וּוֹאו זַיְיַ הַאַבָּעַן דָּאַס נַאֲרַ גַּעֲקָעָנְטַ גַּעֲפִינָעַן. דָּעַם וּטְעַן נַאֲוּמָבָּעַר הַאַטְפָּאָלְקָאָוּנוּיְקָאָוּ, דָּעַר מִידַּיְ לִיטָּרְיוּשָׂעַר קַאְמָאַנְדִּירַ פּוֹן פָּעָטְרָאָגְרָאָדַ, אַרְוִיסְגָּעַלְאָוָט אַזְאַ פָּרָאָקְלָאַזְ : מַאֲצִיעַ :

„אָוּנוּעַר לְאַנְדַּלְעַט אַיבָּעַר זַעַהַר שְׁוּעָרָעַ טָעַג, אַיז דָּאַךְ גַּעֲפִינָעַן זַיְד אָוּנְפָּעְרָאַנְטָוּאָרְטָלִיכָּעַ מַעֲנָשָׁעַן, וּוֹאַס דָּוּפָעַן צַו בַּעֲוָאָפָעָנְטָעַ דָּעַיְ מַאְנְסְטְּרָאַצְּיָעַס אַיז פָּאָגְרָאָמָעַן. די צַאָהָלַ רַוְּבָּעָרִיָּעַן אַיז די אַונְיַ אָדְרָנוּנְגַּ פָּעָרְגָּרְעָסְעָרַט זַיְדַּ פּוֹן טָעַג צַו טָעַג. „אַזְאַ לְאַגְּעַ דְּעָזְאָרְגָּאָנְיָוִירַטְ דָּאַס לְעַבָּעַן פּוֹן די בִּירְגָּעַר, זַיְ שְׁטָעָרַטְ דִּי סִיסְטָמָאָטִישָׂעַ אַרְבִּיְטַ פּוֹן דָּעַר רַעְנִיאָרָונְג אַיז פּוֹן די שְׁטָאָדְטִיְיַ שַׁעַ אַינְסְטִיטּוּצְיָאָנָעַן. „אַיז פּוֹלָעַן בַּעֲוָאָסְטוֹיַיןְ פּוֹן מִיְּן פָּעָרָאַנְטָוּאָרְטָלִיכְקִיְטַ אַיז מִיְּן פְּלִיכְטַ פָּאַרְ מִיְּן לְאַנְדַּה, בַּעֲפָעָהָל אֵיךְ :

(1) יַעֲדַע מַילְיָעָרְיוּשָׂעַ אַבְּתָהְיּוֹלָגָן זַאֲלַ מִיטַּלְעַן הַעַלְפָעַן דָּעַר שְׁטָאָרטִיפֶּרְוּאַלְטוֹנְגַּ, די קַאְמִיסָּאָרָעַן, דָּעַר מַילְיַיְזַ, צַו הַיְטָעַן די רַעְנִיאָרָונְגַּ-אַינְטִיטּוּצְיָאָנָעַן.

(2) פָּאָטְרוֹלָעַן זַאֲלַעַן אַרְגָּאָנְיָוִירַטְ וּוּרָעַן אַיז פָּעָרְבִּינְדוּנְגַּ מִיטַּדְיַ רַאְיָאָנָעַ קַאְמָאַנְדִּירָעַן אַיז די פָּעָרְטָרְעָטָרַ פּוֹן דָּעַר שְׁטָאָדְטִיְלִיאַזְ. מִיטַּלְעַן זַאֲלַעַן גַּעֲנָוָמָעַן וּוּרָעַן צַו אַרְעָסְטִירָעַן די פָּעָרְבָּרָעָכְרַ אַיז דְּעָזָעָרַ טִירָעַן.

(3) אַלְעַ פָּעָרְזָאָנָעַן, וּוֹאַס קוּמָעַן אַיז קַאְזָאָרְמָעַס אַיז רַיְיצְעַן צַו בַּעֲוָאָפָעָנְטָעַ דְּעַמְּאַנְסְטָרָאַצְּיָעַס אַיז פָּאָגְרָאָמָעַן, זַאֲלַעַן אַרְעָסְטִירַטְ וּוּרָעַעַן אַיז צַוְגָּעָשְׁטָעַלְטַ וּוּרָעַעַן אַיז דָּעַר קַאְנְצָעַלְאָרִיעַ פּוֹן דָּעַם 2 טָעַן קַאְמָאַנְדִּירַ פּוֹן דָּעַר שְׁטָאָדְטַ.

(4) בַּעֲוָאָפָעָנְטָעַ דְּעַמְּאַנְסְטָרָאַצְּיָעַס אַדְעַר אַנְדָּעַר אָוּנְרָהָעַן זַאֲ-

לען אונטערדריקט ווערטען מיט א שטארקער האנד פון דער ערשותער מינוט אן.

„5) סאלדאטען זאלען העלפער די קאמיסארטען צו פערהייטען אוננויטיגע הויזזוכנגען און אוננויטיגע אראסטען.

„6) וועגן יעדער געשהנים אין יעדען ראיין זאל תיבפ גע- מעלהט ווערטען דעם שטאב פון דעם פערראנרגער מיליטערישען ראיין.

„איך פאדרער אויף אלע ארמעע-קאמיטעטען און ארגאניזאציעס צו העלפער די קאמאנדרען ערפלען די פלייכטען, וואם זייןען אויף זוי ארויפגעלאונגט.“

אין דעם ראתה פון דער רעפובליך האט קערענסקי ערקלעהרט, אז די רעניירונג וויסט זעהר גומ וועגען די באַלשויסטישע הכנות, און זי האט גענוג קראפט צו מעטהן זיך מיט יעדער דעם אַנטראציען. קערענסקי האט בעשולדייגט דעם „ראבאָטשי פוט“, דעם אַרגאנ פון די באַלשויסוקעס, אז ער טהוט די זעלביגע שעדייכע אַרבײַט, זוי פוריישקעויטשעס „נאָוואֶיאַ רום“, „נאָר וואָם זאלען מיר טהאן“, האט ער צוגענעבען, „די פרעס איז אין גאנצען פרײַ, און די רעניירונג האט קיון שום מעגליכקייט ניט צו קעמפפער געגען ליגענעס“... לוייט קערענסקיין איז אויסגעקומען, אז די קאנטר-רעווואָלזיאָנער פראָ- פאנאנדאָ, וואָם פרעהט אַזוי דאס הארץ פון דער שוואָרטצער מאָה, האט איז זיך צוּוִי זייןען.

„איך פערזענליך בין אַ פערלאָרענער מענש“ האט ער גזוֹאנט. „עם אַרט מיר שווין ניט, וואָם מיט מיר אלְיאַין וועט זיין“. דעריבער האָב איך דעם מותה צו זאגען, אז דער אַנדערער געהימניספֿולֿער צד — דאס איז די העסליכע פראָוָאַקָּאַצְיָע, וואָם די באַלשויסוקעס האבען אַרוּיסגערוףען איז שטאדט!“

דעם 2טען נאּוועמבער איז געוווען איז פערראנרגער סך הכל אַזוּינע פופצעהן דעלגעאטען פון אַנדערע שטעדט. אויף מאָרגען איז שווין געוווען הונדרט, אַיבערמאָרגען 175, פון זוי זייןען 103 געוווען באַלשויסוקעס... צו אַ קוּוֹאַרְוָם האט מען בעדראָפְט האבען 400, און ביז'ן קאנגרעס איז סך הכל געבליבען דריי טאג...“

אַ סך צוּית האָב איך יענק טאג פערבראָכט איז דעם סמאָלַני אַינסטייטוט. אַרויינגעהן אַהֲיֵן אַז שווין ניט געוווען אַזוי גריינט. צוּוִי

רייהען וועכטער האבען געהויט דעם טויער. און הויף פאר דעם אריינגן זייןנע געשטאנגען לאנגע רייהען מענשען און געווארט. בעט האבען זי אוייסגעפערונג, וואס זי דארפען, און בעטראקט זייערט פעסער. דאס סיסטום פון פעסער האט מען גענדערט אלע עטלייכע שעה, ווארום מען האט זיך געווארט פערהייטען פון שפייאנען, וועלכע האבען אוייסגעניצט יעדע געלגענהויט זיך אריינצוכאפען אינעועניג. אײַינמאָל בין איך צוגעקומען צום טויער, האב איך געוזהן טראָץ-קיין מיט זיון וויב אַין דער פֿאָדרערשטער רייה. אַ סְּאָלְדָּאָט האט זיך אַגְּבָּעָשְׁטָּלָּט. טראָצְּקִי האט אַ טָּאָפֶּן גַּעֲתָּהָאָן אַין קַעַשְׁעָנָה. ער האט אַבער ניט גַּעַפְּוֹנָעָן זיון פָּאָס.

„מִילָּאָ“, האט ער געוזנט, „אייהר קענט מיר דאָר. איך בין טראָצְּקִי.“.

„אייהר מזות האבען אַ פָּאָס“, האט דער סְּאָלְדָּאָט זיך גַּעַעַקְּשָׁנִים, „אַיך קען אַיך ניט אַרְיִינְלָאָזְעָן. וואס אַיז מֵיד אַיעָרָן נָאָמָעָן, אייהר דאָרָפְּט מֵיר ווַיְיַזְעָן אַיעָרָן פָּאָס.“.

„אַיך בין דאָר אַבער דער פֿרְאוּזְדָּעָנָט פָּוּן דעם פֿעַטְרָאָנְגְּרָאָדָּעָר סָאָוּוּעָט“....

„נו, אַיז וואס?“ האט דער סְּאָלְדָּאָט גַּעַנְטְּפָעָרט „אויב אייהר זענט אַ גְּרוּסְעָר מאָכָּעָר, מזות אייהר באָטָש האבען אַ קלְיָין פֿאָפְּרָעָל“. טראָצְּקִי אַיז גַּעַוּעָן זעהר גַּעַדְוָלְדִּינָּג. „לְאַמְּרִיד זעהן דעם קָאָמְעָנָה דָּאָנָט“, האט ער געוזנט. דער סְּאָלְדָּאָט האט זיך גַּעַקְּוּוַיְנְקָעָלָט, גַּעַוְאָרְטְּשָׁעָט, אַיז ער ווועט ניט גַּעַהָן שְׁטָעָרָעָן דעם קָאָמְעָנְדָּאָנָט צוֹלִיעָב יעדען שׂוֹאָרְצָעָן יאָהָר. עַנְדְּלִיךְ האט ער צוֹגְעַרְפָּעָן דעם אוּפְּזָהָעָר אַבער דער ווָאָך. טראָצְּקִי האט ער עַרְקָלְעָרט ווּעַגְעָן וואס עַס האָנְדָּעָלָט זיך. „מיין נָאָמָעָן אַיז טְרָאָצְּקִי“, האט ער אַיבְּעָרְגָּחָזָרְטָן. „טְרָאָצְּקִי?“ האט זיך יַעֲנַעַר גַּעַרְקָאָצָט אַין קָאָפֶּן. „אַיך האָב ערְגָּעָץ גַּעַהָרָט דעם נָאָמָעָן“, האט ער עַנְדְּלִיךְ צוֹנְגָּעָבָעָן. „נִימְטָא קִין סְכָנָה. אייהר מענט אַרְיִינְגָּהָן, טָאָוּרְיוֹשְׁטָשׁ“....

אין קָאָרְדָּאָר האָב איך בְּגַעַגְעָנָט קָאָרָאָכָאָנִיָּעָן, אַ מִּינְגְּלִיעָד פָּוּן דעם באַלְשָׁוּוֹוִיסְטִישָׁן צַעַנְטְּרָאָלְ-קָאָמִיטָעָט. ער האט מֵיר עַרְקָלְעָהָרט, ווי עַס ווועט אַוְיסְוָהָן די נִיְעָרְגָּנָה.

„אַ לְוִוּזָעָרְגָּאָנוֹזְאָצְּיָעָ, וואס רְוָפְּט זיך אָב אוֹיפֶּן דעם ווַיְלָעָן אַונְ אַוְיפֶּן דער שְׁטִיכְמָוְגָּה פָּוּן דֵּי מַאֲסָעָן, ווי זיך ווּעָרָעָן אַוְיסְגָּעָדְרִיקָט

אין די סאָוויעטען, און וואָס גיט פֿולע פרוייהויט די אַרטיגע קראָפְּטָעַן.
 די אַיצְטִינְגַּע פֿרָאָוּזָאַרְיִישׁעַ רָעֲנִיאָרוֹנְג אַיז אַ שְׂטוּרוֹנְג פֿאָר די אַרטִּינְג
 דְּעַמְּאַקְּרָאַטְּיִשׁעַ קְרָאָפְּטָעַן, פֿוֹנְקְט וּס אַיז גְּעוּוֹן די זְעַלְבְּסְטִּיהָעֶד
 שְׁעַנְדָּעַ רָעֲנִיאָרוֹנְג. אַיז דָּעַר נִיאָר גְּזֻעָּלְשָׁאָפְּט וּוּעַט די אַינְצִיאָטִיוּוּ
 קְוּמָעַן פֿוֹן אָונְטָעַן... די רָעֲנִיאָרוֹנְגְּסְפָּאָרָם וּוּעַט אַוְיסְגָּעָאָרְבִּיּוֹת וּוּעַט
 רָעַן לְוִוְּת דָּעַם פֿרָאָגְרָאָס פֿוֹן דָּעַר רָוְסִישָׁעַר סְאַצְיָאַלְדָּעַמְּאַקְּרָאַטְּיִשְׁעַר
 אַרְבִּיּוֹטְעַרְפָּאָרְטִּיּוּ. דָּעַר נִיאָר צְעַנְטְּרָאַלְעָר עַקוּקְוּטְיוֹוּקְאַמְּיִיטָעַט
 וּוּעַט זִיּוֹן דָּעַר רָוְסִישָׁעַר פֿאַלְדָּמְעָנְטָן. עָר וּוּעַט זִיּוֹן פֿעַרְאָנְטָוּאַרְטִּי
 לֵיךְ פֿאָר דָּעַם אַלְלְדוּסְמִישָׁעַן סְאַוְוּיְעַטְּעַן-קְאַנְגָּרָעָם, וּוּאָס וּוּעַט זִיּוֹן
 צְנוּנוֹיְפְּקוּמָעַן פֿוֹן צְיוּיט צְוּ צְיוּיט. אַיז דָּעַר שְׁפִּיעַז פֿוֹן יְעַדְעַן מִינִּיסְ
 טָאָרִוּם וּוּעַט זִיּוֹן אַקְּלָעָגְוּוּם, אַקְּמָיוּטָעַט אַנְשָׁטָטָט אַמְּיִינִיסְטָעַר.
 די קְאַלְעָגְיוּסָם וּוּלְעָן זִיּוֹן דִּירָעָקְטָפְּרָאַנְטָוּאַרְטָלִיךְ פֿאָר די סְאַוְוּיְעַר
 טָעַן..."

דָּעַם 30 טָעַן אַקְּטָאַבָּעַר בֵּין אַיךְ אַרְוִיפְּגָעָאָנְגָּנְגָעַן אַוְיְפְּזָן בּוּירְדָעַם
 פֿוֹן סְמָאַלְנִי אַיְנְסְטִּיטּוּם, וּוּאָוּ אַיךְ הָאָב גַּעַהְאָט אַ גַּעַשְׁפָּרָעַךְ מִיט
 טְרָאָצְקִיְּזָן אַיז אַקְּלִיְּנָעַם לְעַדְיָגָעַן צִימָעָר. דָּעַר אַיְנְטָעָרוּוּיּוּ אַיז גַּעַד
 וּוּעַן בְּעַשְׁטִימָטָט פֿוֹן פֿרְיָהָעָר. טְרָאָצְקִי אַיז גְּזַעַסְעַן אַוְיָף אַפְּרָאַסְטָעַן
 בְּיַינְקָעַל אַיְנְמִיטָעַן צִימָעָר לְעַבְעָן אַן אַבְּגָעָדְעָקָטָעַן טִישָׁ. אַיךְ הָאָב
 אַיְהָם פֿעַרְשָׁפְּאָרָט אַסְקָּסָקָרָעָן. עָר הָאָט גַּעַרְעָדָט מְעוֹהָר וּס אַשְׁׁוֹנָר
 דָּעַ. גַּעַרְעָדָט אַחֲנָן אַן אַבְּהָאַלְטָט. אַיךְ גַּיבָּ אַבְּהָאַלְטָט די וּוּיכְטִיגְסְּטָעַ טָהָרִיּוּ
 לְעַן פֿוֹן זִיּוֹן גַּעַשְׁפָּרָעַךְ אַין זִיּוֹנָעַ אַיְגָעָנָעַ וּוּעַרְטָעַר :

"די פֿרָאָוּזָאַרְיִישׁעַ רָעֲנִיאָרוֹנְג אַיז אַיז גַּאנְצָעַן מַאְכְּטָלָאָזָן. די
 פֿרָאָוּזָאַרְיִישׁעַ רָעֲנִיאָרוֹנְג אַיז קְאַנְטְּרָאַלְיִירָט פֿוֹן דָּעַר בּוּרְזְוּאַזְוּעַ
 אַבְּכָרָדָס אַיז פֿעַרְמָאַסְקִירָט דָּוָרָק אַ כְּלוּמְרָשְׁטְוִידְגָּעָר קְאַלְיִיצְיָעַ מִיט
 די אַבְּאַרְאַנְצָעַם. די פֿוּעָרִים זְעַנְעַן שִׁוְּיָן מִיעָד וּוּאַרְטָעַנְדָּג, זִיּוֹן
 בָּעַן אַוְיְפְּשָׁטָאַנְדָּעַן צַו פֿעַרְכָּאָפָּעַן די לְאַנְגָּ-פֿעַרְשָׁפְּרָאַכְּעָנָעַ עָרָה. די
 אַרְבִּיטָעַר אַיְבָּרְעַן גַּאנְצָעַן לְאַנְדָּזָעַן אַוְיְפְּגָעָרָעַט אַן פֿעַרְבִּיטָעַרְטָעַ
 די בּוּרְזְוּאַזְוּעַ קָעַן אַנְהָאַלְטָעַן אַיְהָר הָעַרְשָׁאָפְּט נָוָר דָּוָרָק אַ בּוּרְגָּעָר
 קְרִיעָגָן. קָאָרְנוּלָאַוְשְׁטִישָׁנָעַ אַיז, אַיז די העַנְד פֿוֹן דָּעַר בּוּרְזְוּאַזְוּעַ
 דָּאָס אַיְנְצִיגָּעַ מִיטָּעַל צַו בְּלִיְּבָעַן בְּיִיְּמָס רָוְדָעָר. אַבְּכָר די בּוּרְזְוּאַזְוּעַ
 אַיז שְׁוֹאָךְ. די אַרְמִי אַיז מִיט אָוָן. די פֿשְׁרָה-מַאְכָבָר אָוָן פָּאַסְיִ
 פִּיסְטָעַן, די סְאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן דְּרָעָוּאַלְזִוְּצִיָּאַנְגָּרָעָן אָוָן מַעֲנְשָׁעוֹוִיקָּעָם, הָאָ
 בָּעַן אַנְגָּעָוּוּאַרְעָן זְיוּעָר אַיְנְפְּלָוּס, וּוּיְלָעַ דָּעַר קָאָמָף צְוּוִישָׁעַן די פֿוּעַעַ

רים און די פְּרִיצִים, צוישען די אַרְבִּיטָר אָן די קָאַפִּיטָּאַלִּיסְטָעַן, צוישען די סָאלְדָּאַטָּעַן אָן די אַפִּיצִירָעַן אֵיז גַּעוֹאַרְעָעַן שְׁטָאַרְקָעֶר, בֵּין טְעָרָעָר, הַיִּסְעָר. נֹור דּוֹרֶךְ אַ פְּעָרָאַיְינְגְּטָעַר הַאַנְדְּלָוָנָג פָּוּן די מַאַזְעָן, נֹור דּוֹרֶךְ אַ זַּיְעָג פָּוּן דּוּר פְּרָאַלְעַטְאַרְשָׁעַר דִּיקְטָאַטָּוָר קָעַן די רֻעּוֹאַלְוָצִיעַ דּוּרְגְּרִיוֹיכָעַן אַיהֲרַ צִיעַל, נֹור אַזְוִי קָעַן מַעַן דָּאַטְעָוָעַן דָּאַס פָּאַלְק...

„די סָאוּוַיְעָטָעַן זַיְנָעַן די פְּאַלְשְׁטָעַנְדִּינְגְּסָטָעַ פְּאַרְטְּרָעַטָּר פָּוּנְמָט פָּאַלְק, — פְּאַלְשְׁטָעַנְדִּיגְגָּה אֵין זַיְעָרַ רֻעּוֹאַלְוָצִיאַנְעָרָעַר עַרְפָּאַהְרוֹנָג, אֵין זַיְעָרַ אַיְדָעָעַן אָן צִיעַלְעָן. די סָאוּוַיְעָטָעַן הַאַלְמָעָן זַיְק אַוִּיפָּ דּוּר אַרְמִיָּה אֵין די טְרָאַנְשָׁעָעַן, אַוִּיפָּ די אַרְבִּיטָּר אֵין די פְּאַכְּרִיקָעַן, אַוִּיפָּ די פְּוּיְעָרִים אֵין די פְּעַלְדָּעָר, אָן זַיְיָ זַיְנָעַן דּוּרְבָּעָר דּוּר אַמְתָּעָר חָוטַ הַשְּׁרָה פָּוּן דּוּר רֻעּוֹאַלְוָצִיעַ.

„מַעַן הַאַט גַּעֲפְּרָאוֹוָט בְּעַשְׁאָפָּעַן אַ מַאְכָטָ אַהֲן די סָאוּוַיְעָטָעַן. הַאַט מַעַן בְּעַשְׁאָפָּעַן נֹור מַאְכְּטָלָאַזְיָקִיט. אֵין די קָאַרְזְּוָאַרְעָעַן פָּוּן דּוּם רָאַטָּה פָּוּן דּוּר רְוִסְיְשָׁעַר רְעַפְּוּבְּלִיק שְׁמִידָט מַעַן אַלְעָרְלִיָּה קָאַנְטָרָדָ רֻעּוֹאַלְוָצִיאַנְעָרָעַ פְּלָעָנָעָר. די קָאַדְעַטִּישָׁעַ פְּאַרְטִּיָּה אֵיז די אַרְגָּאָנִיָּה וַיְרַטָּע אָן קַעְמְפָעָנְדָעַ קָאַנְטָרְדָּעַוְאַלְוָצִיעַ. דּוּר סָאוּוַיְעָט, פָּוּן דּוּר אַנְדָּרְעָרַ זַיְוִיט, פְּאַרְטָרָעַט די אַינְטָעַרְעָסָעַן פָּוּן דּוּם פָּאַלְק. צוישען אַטָּה די בִּיְדָע לְאַנְעָרָעַן אֵיז אַיְגָעָנְטָלִיךְ נִיטָּאָ קִיּוֹן וּוַיְכִּתְבָּנָה סָאַצִּיאָלָעַ נְרוּפָעַן, וּוָאַסְמָ וְאַלְעָן קַעְנָעַן שְׁפִּיעָלָעַן אַ רְאַלְעָן.

„עַם אֵיז דּוּר „לְוַטְּטָע פִּינְאַלְעָ“ (דּוּר עַנְטָגְּלִיטִינְגָּר קָאַמָּה). די בּוֹרְדָּ וּשְׂאוֹזָעַ קָאַנְטָרְדָּעַוְאַלְוָצִיעַ אַרְגָּאָנִיְזִוְּרָט אַיהֲרַע קְרַעְפָּטָעַן אָן וּוְאַרְטָ נָאָר אַוִּיפָּ דּוּר גַּעַלְעָגָנָהִיָּה צָו בְּעַפְּאַלְעָן אָנוֹז. אָנוֹזָעַר עַנְטָפָעַר וּוּעַט זַיְוִין פְּעַמְתָּ אָן עַנְטָשָׁלָאַסְעָן. מִיר וּוּעַלְעָן פְּאַרְעַנְדִּינְגָּן די אַרְבִּיטִּיט, וּוָאַס מַעַן הַאַט קוּיָּם אַנְגָּהָוִיבָּעַן אֵין מַאְרָט, אָן וּוָאַס מַעַן הַאַט אַ רְוַק גַּעַתְּהָאָן פְּאַרְוּוּרְטָס אֵין דּוּר צִיְּטָ פָּוּן קָאַרְנִילָּאָוּ...“

טרָאַצְקִי הַאַט אַוִּיךְ בְּעַרְיהָרֶט די אַוִּיסְלָעַנְדִּישָׁעַ פְּאַלְיִיטִק פָּוּן דּוּר נְיוּיְרָעָמָונְגָּן:

„קוֹדֶם כָּל וּוּעַלְעָן מִיר אַוִּיפָּאַדְרָעָעַן צָו שְׁלִימָעַן אַ וּוּאַפְּעַנְשְׁטִילָ שְׁתָאָנְדָּ אַוִּיפָּ אַלְעָ פְּרָאַנְטָעַן. דָּאָן צָו רְופָעַן אַ קָּאַנְפָעַרְעָנִיָּה פָּוּן אַלְעָ פְּעַלְקָעָר צָו בְּעַטְרָאַכְטָעַן דּוּמְאַקְרָאַטִּישָׁעַ פְּרִיעַדְעָנָס־בְּעַרְיָנָגָנוֹנָגָנוֹן. אַוִּיפָּ וּוּיְפִּיעָל דּוּר פְּרִיעַדְעָנָס־אַבְמָאָךְ וּוּעַט פְּאַרְקָעַרְפָּעָרָעַן דּוּמְאַקְרָאַטִּישָׁעַ אַיְדָעָעַן, וּוּעַט זַיְק וּוּנְדָעָעַן אָן דּוּם רֻעּוֹאַלְוָצִיאַנְעָרָעַן אַבְקָלָאָנָג, וּוָאַס

מיר וועלען געפינען אין איראפא. אויב מיר גראנדען דא א סאוויעט מענדרגערונג, וועט דאס זיין א געוואלדייגער פאקטאר צו שליסען א באילדיגען פריערעדן אין איראפא. ווארום די ניע רגענירונג וועט זיך תיבך ווענדען דירעקט צו אלע פעלקער איבער די קעפ פון זיעער רע רגענירונגנען. אוופ רעד פריערעדנס-קאנפערענען וועט די רוסישע רעוואלווציע מיט אלע כחות פראוואווען דורךפיהרען דאס פראגראם פון „קינען אנעקסיעם, קיינע קאנטוריוביציעם, דאס רעכט פון אלע פעל-קער אויפ זעלבסט בעשטיימונג, און א פעדעראלע רעפובליק פון איידראפא”...

„איך שטעל מיר פאר נאך דעם קריינ איבערגעבויטע איידראפא, — איבערגעבויט ניט דורך דיפלאמאטען, נור דורך דעם פראד-לעטאייריאט. מיר מזען האבען א פעדעראלע רעפובליק פון איידראפא, — די פעראייניגטעה שטאטאטען פון איראפא. נאציאנאלאע אוידטאנאמיע איז שווין מעהר ניט גענוג. די עקאנאמיישע ענטווקילונג פערלאנט, איז די גרענעצען צוישען פעלקער זאלען אינגעאנצען אבא-נעשהפט ווערען. בלוייבט איראפא צושפאלטען אוייפ אינגעאנצען נאציאנאלאע נרווען, וועט דער אימפעריאלייזום וויעדר אנהויבען זיין ארבייט. נאך א פעדעראלע רענירונג אין איראפא קען ברגעען פריערעדן אויפ רעד וועלט...“. ער האט א שמייכעל געתהאן מיט זיין פיוינעם, קוים קוים איראנישען שמייכעל. „אבער דערצו איז נויטיג דער אויפשטיינד פון די איראפא עאייש מאסען, אנדערש קען מען דאס ניט אויספיהדען, — איצט...“

דערוויל האט די פראוואויארישע רגענירונג אנטהויבען פלאנעווען אווועקצושיקען דעם פערטראנגראדער גארנייזן צומ פראנט.

אין פערטראנגראדער גארנייזן זיינען געוווען איזוינע זעכציג טויז-וענד סאלראטאטען, וואס האבען גענומען א גרויסען חלק אין דער רעווא-לוציע. דאס האבען זוי געהאלפען דורךפיהרען די גרויסע איבער-קערעניש אין מארט, דאס האבען זוי בעשאפען דעם סאוויעט פון סאלדאטען-דערפומטאטען, און דאס האבען זוי אבענשטוייסען קארנוילאויז פון די פערטראנגראדער טויערען.

איצט איז א גרויסער מהייל פון זוי געוווען באַלשוועויסטיש. ווען

די פראוזויזארישע רגענירונג האט געshmועסט וועגען עוואזקואירען
די שטאדט, איז דאס געוווען דער פערטראָגרעדער גאנזיזן, וואס האט
ערקלעהרט : "אויב איהר זוינט ניט פעהיג צו פערטההיידינגען די
שטאדט, שליסט פרייעדען ; אויב איהר קענט ניט שליסען קיין פריעע-
דען, געהט אועק און גיט איבער איעער מאכט צו א פאלקס-דרגניע"

דונג, וואם ווועט מהאן אי דאס ערשות און איי דאס צווייטע...
 עס איז געווען קלאהר, אzo דער ערפאלאג פון יעדען אויפשטאנד
 אין פערראנארד ווועט זיך ווונדען אן דער האלטונג פון דעם פערראָ
 גראָדרער נאָרנייזאָן. נו, האָט די רעניערונג געפֿלאָנוועט צו פערבייטען
 דעם נאָרנייזאָן אויף פֿאלקען פון "איינגענע מענטשען" — קאֹזאָקען,
 טויטּ-באָטּאליאָנען. די אַרְמָעָ-קָאָמִיטָעָטָעָן, די מעסיגע סאָצִיאָלִיסְטָעָן
 און דער צענטראָלָעָר עקוּקְטוּיוֹ-קָאָמִיטָעָטָה האָבען אָונְטָעָרָגָעָה אָלָטָעָן
 די רעניערונג. אָ ברוּטָע פֿראָפָאנָאנָדָה האָט זיך גַּעֲפִירָהָרט בְּיִם פֿרָאָנָט
 און אַין פֿערראָנָרָד. מעֵן האָט אָנגּוּווּזּוּן, אַז אַכְטָמָהָרָתָם נָאָכָאָ
 נָאָנדָה האָט דער פֿערראָנָרָאָדָרָעָר נָאָרָנִיּוֹזָן גַּעֲלָבָטָ אַ רְוִיחָגָ לְעָבָעָן
 אַין די קָאָזָרָמָעָם, בְּשָׁעָה די אַיבְּרָיָגָעָ סָלְדָאָטָעָן האָבען גַּעֲלִיטָעָן
 אַון גַּעֲשָׂטָאָרָבָעָן אַין די טְרָאָנְשָׁעָן.

א שטיך אמרת איז טאקי דערין געוווען. די פאלקען פון'ם בעט' ראנגראדר גארנייזאון האבען קיין חשק ניט געהאט צו פערלאזען זיער רוהינגען לעבען אונ געהן צום פראנט, דערצו נאך מיט און אויס- זיכט אויפ' א ווינטער-מלחמה. עס זייןגען אבער געוווען אנדערע סבוח אוייד. דער פעראנגראדר סאוויאט האט ניט געטרויט דער פרא- וויזארישער רעניערונג; פון דעם פראנט זייןגען אングעומען הונדרעד- טער דעלגענטען, אויסגעקליבען דורך פשוט'ע סאלדאטען; זוי הא- בען ערקלעהרט: „אמת, מיר דארפען טאקט האבען ניע קראפטען, מיר וויסען אבער, איז מען דארוף היטען פעראנגראדר אונ די רעוואָ- לוציע... דעריבער האלט איהר, חברים, די שטאדט, אונ מיר וועלען האלטען דעם פראנט.“

רעם 25טען אקיינבער האט דער צענטראל-קאמיטעט פון דעם
פעטראָגראָדער סאָוויעט דיסקוטירט די פראנגע וועגען בילדען אַ
בעזונדרערען מיליטערערישען קאמיטעט צו ענטשיידען די גאנצע אַנגע-
לעגענההייט. די זיצונג איז פֿאָרגעסּומען הינטער פֿערשלָאַסגען טהִי-
רען. אויף מאָרגען האט די סֿאלְדֿאָטֿען-אַבטהִיֿוֹנֿג פון דעם פֿעט-

ראנראדרער סאָווועט אויסגעקליבען אַ בעזונדערען קָאמִיטעט, ווֹאָס האָט תִּיכְפּ עֲרַקְלָעָהֶרֶת אַ בְּאֵיקָאָט אָוִיפּ אַלְעַ בּוֹרוֹזְשָׁאוֹעַ צִיּוֹתְוָנוֹגָעַ אָוֹן האָט שאָרָפּ קְרִיטִיקָרֶט דָּעַם צָעַנְטָרָאַלְעַן עֲקוּבְוִיטְיוֹ-קָאמִיטָעַט דָּרְפָּאָר ווֹאָס עַד אַיְזָן גַּעֲגָעָן אַ קָּאנְגָּרָעָם פָּוּן אַלְעַ סָאָוּוַיְעָטָעַן. אָוִיפּ אַ זִּיכְוָנָגּ פָּוּנָ'ם פֻּעַטְרָאָנְרָאָדָרָעַ סָאָוּוַיְעַט האָט טְרָאָצְקִי דָּעַם 29טָעַן פָּאָרְגָּעָשְׁלָאָגָעַן, אַזְוּ דָּעַרְכּ סָאָוּוַיְעַט וְאַל פָּאָרְמָאָל אַנְעָרְקָעָנָעַן דָּעַם מִילִּיד טָעַרְיְשָׁעַן רְעוּוֹאַלְזִיכְיָאָנְרָעַן קָאמִיטָעַט. „מִיר מְזוּעַן בְּעַשְׁאָפָעַן אָוּנוֹעָר אַיְגָעָנָעַ בעזונדערעַ אָרְגָּאָנְיָאָצְיָעַ, ווֹאָס וְאַל פְּעַהְיִינְגּ זַיִן צַו גַּעַהַן אַיְנָאָכְטּ אָוֹן אָוִיבּ נְוִיטִיגּ צַו שְׁטָאָרְבָּעָן אַיְזָן קָאָמְפּ“. מעַן האָט בעשלאָסָעַן צַו שְׁקָעַן צָוּמָט צָוּוִי דָּעַלְעָנָאָצְיָעַם: אַיְינָעַ פָּוּנָ'ם סָאָוּוַיְעַט אָוֹן אַיְינָעַ פָּוּנָ'ם גָּאָרְנִיוֹאָן. די דָּעַלְעָנָאָצְיָעַם האָבָעַן זַיִד גַּעַזְאָלָטָם אָן עַצְהָ האַלְטָעַן מִיטּ די סָאָלְדָאָטָעַן-קָאמִיטָעַטָּעַן אָוֹן דָּעַם גַּעַנְעָרָאַל-שְׁטָאָבּ.

וועַן די דָּאַזְיְגָעּ דָּעַלְעָנָאָצְיָעַם זַיְנָעַן אַנְגָּעָקָוּמָעַן קִיְּין פְּסָקָאָוּ, האָט גַּעַנְעָרָאַל טְשָׁעָרָעָמִיסָּאָוּ, דָּעַרְכּ קָאמָאָנְדִּירּ פָּוּנָ'ם צְפּוֹנְ-פְּרָאָנְטּ, זַיִי קוֹרָאַז גַּעַמְעַלְדָעַטּ, אַזְוּ עַד האָט בְּעַפְוּלָעַן דָּעַם פֻּעַטְרָאָנְרָאָדָרָעַ גָּאָרְנִיוֹאָן צַו פָּעַרְלָאָזָעַן פֻּעַטְרָאָנְרָאָדָר אָוֹן צָוּמָטּ פְּרָאָנְטּ. וּוּיְטָעַר גָּאָרְנִיטּ. דָּעַם קָאמִיטָעַטּ פָּוּנָ'ם גָּאָרְנִיוֹאָן האָט מעַן נִיטּ עַרְלְוִוְבְּטּ צַו פָּעַרְלָאָזָעַן פֻּעַטְרָאָנְרָאָדּ...

אַ דָּעַלְעָנָאָצְיָעַם פָּוּן דָּעַרְכּ סָאָלְדָאָטָעַן-סְעַקְצִיעַ פָּוּן דָּעַם פֻּעַטְרָאַז נְרָאָדָרָעַ סָאָוּוַיְעַט האָט פָּעַרְלָאָנְגָּטּ, אַזְוּ מְעַן וְאַל צְוַלְאָזָעַן אַיְהָרָעַן אַ פְּעַרְטְּרַעְטְּעָרָעַ צַו דָּעַם שְׁטָאָבּ פָּוּן דָּעַם פֻּעַטְרָאָנְרָאָדָרָעַ מִילִּיטְעָרְיוֹשָׁעַן דָּרְאיָאָן. די פָּאָדָעְרָוְנָגּ אַיְזָן גַּעַבְּלִיְבָעַן אַנְגָּעָרְפִּילְטּ. דָּעַרְכּ פֻּעַטְרָאָנְרָאָדּ דָּעַרְכּ סָאָוּוַיְעַט האָט פָּעַרְלָאָנְגָּטּ, אַזְוּ מְעַן וְאַל נִיטּ אַרְוִיסְנְעַבְּעָן קִיְּנָעּ בְּעַפְהָלָעַן אַחַן דָּעַרְכּ צְוִשְׁטִימָוָנָגּ פָּוּן דָּעַרְכּ סָאָלְדָאָטָעַן-סְעַקְצִיעַ. נִיטּ עַרְפִּילְטּ. מעַן האָט אַיְינָפָאָקּ עֲרַקְלָעָהֶרֶת די דָּעַלְעָנָאָצָעַן: „מִיר אַנְגָּעָקָעָנָעַן דָּעַם צָעַנְטָרָאַלְעַן עֲקוּבְוִיטְיוֹ-קָאמִיטָעַטּ, מִיר קַעַגְעָנָעַן אַיְיךְ נִיטּ אָוֹן ווּיְסָעַן אַיְיךְ נִיטּ. אָוִיבּ אַיְהָרּ האַנְדָּעַלְטּ גַּעַגְעָנָעַן דָּעַם גַּעַזְעַץ, ווֹעַזְעַץ לְעַן מִיר אַיְיךְ אַרְיִינְזָעַצְעָן אַיְזָן טְרָמָעּ.“

דָּעַם 80טָעַן אַקְטָאָבָעָר אַיְזָן פָּאָרְגָּעָקָוּמָעַן אַ פָּעַרְזָאָמְלָוָנָגּ פָּוּן פְּעַרְטְּרַעְטְּעָרָעַ פָּוּן אַלְעַ פֻּעַטְרָאָנְרָאָדָרָעַ פְּאַלְקָעָן. מעַן האָט אַנְגָּעָנוֹמָעַן אַ רְזּוֹאַלְזִיכְיָעַ, אַזְוּ: „דָּעַרְכּ פֻּעַטְרָאָנְרָאָדָרָעַ גָּאָרְנִיוֹאָן אַנְגָּעָקָעָנָטּ מַעְהָרָנָה נִיטּ די פְּרָאָוּזְוָאָרִישָׁעּ רַעַנְיְעָרָוָנָגּ. אָוּנוֹעָרּ רַעַנְיְעָרָוָנָגּ אַיְזָן דָּעַרְכּ פֻּטּ“

ראגראדרער סאָווועט. מיר וועלען פֿאלגַען נאָר אֶזְעַלכּע בעפּעהלען,
וואָס קומען פֿון דעם פֿעטראָגראָדרער סאָווועט, דורך דעם מיִלְיטער-
שען רעוֹאַלְוַצְיאַנְעָרָעַן קָמִיטַעַט... די אַרטְמִינַע מִילְיטְרִישׁע אַבָּ-
טָהִיּוֹן גַעַן האָבען בעקמָען אַ בעפּעהל צו וואָרטָען אוֹפָ אַינְסְטְרוֹקֵ-
צִיעַס פֿון דער סַאלְדָטָעַן-סַעַקְצִיעַן פֿון דעם פֿעטראָגְראָדרער סאָווועט.

אויף מארגנון האט דער צענטראלעער עקוועקטויזוקאמיטעט גע-
זעפָען זיין אינגענע מיליטערישע פערזאַמלונג, וואָס איזו הוייפטצעכ-
ליך בעשטאנגען פון אַפְּיצִירען; ער האט אַרגאניזִירט אַ קָּאַמִּיטָּעַט
צָו אַרְבִּיְּטָעַן הַאנְד אֵין הַאנְד מִיט דָּעַם שְׁמַאֲבָּא אֵין האט פּוֹנָאנְדָּעֶר-
גַּעַשְׂקַט קָאַמִּיסְאַרְעַן אֵין אַלְעַתְּהַיְּלָעַן פּוֹן שְׁמַאֲדָט. אַ רְיֻזִּינְגָּ פֿער-
זָאַמְּלוֹנָגָן פּוֹן סָאַלְדָּצְטָעַן אֵין סְמָאַלְנִי אַינְסְטִיטּוּטָה האט דָּעַם 3ְּטָעַן נָאָ-
וּעַמְּבָּעַר אַנְגָּנוּמוּנָן אֹזֶן רְעוֹזָלְזִיעַן:

“מייר גרייסען די אָרגאניזאַרונג פון אָ מִילְיָוּטָרִישָׁען רַעֲוָאַלְדֵּז
צִיאָנָעֶרֶן קָאמִיטָעַט, דָּעַר פָּעַמְאָגָרָאָדָעַר קָאמִיטָעַט בְּעַרְשְׁפָּרָעַכְתַּ צֹ
שְׂטִיצָעַן דָּעַם קָאמִיטָעַט אֵין אַלְעַ זַיְנָע פָּעַרְהָאַנְדְּלוֹנָגָעַן אֵון צֹ בְּעַשְׁאָפָעַן
אֵן עַנְגָּרָעַ פָּעַרְבִּינְדוֹנָגַג צְוּוִישָׁעַן דָּעַם לְאַנְדָּ אֵון דָּעַם פְּרָאַנְטַ אֵין די
אַינְטָעָרָעָסָעַן פָּוּן דָּעַר רַעֲוָאַלְזָאַיְעָ.

„עד גאנרנו אונ ערקלעהרט וויטער, אונ צוזאמען מיטין רעוואָך
לאציאנערען פראלעטאריאט פון פערטראנגראד וועט ער היטען די רע-
וואָלוֹצְיַאַנְעָרָע אַרְדְּנוֹגָג אַנְשָׁתָּאָדָט. יעדער פערזוך מצד די קאָרִי
ニילאָוּצְעָם אַדְעָר מצד דער בּוֹרוֹשְׂוָאַזְיָע צוּ פֿרָאָוּאַצְיָרָעַן דָּאַס פָּאַלְק
וועט בעגעגעגען אַן אָונְדְּעַרְבָּאָרְעַמְּדִיגָּעַן ווּידְעַרְשְׁתָּאַנד“.

דר ערד מיליטרי שער רעווואַלוצִיאָןערער קָמִיטעַט האַט אַיצֶט דער
פּוֹהַלְתַ וַיּוֹן מַאֲכָם. עַד האַט זִיךְ גַּעֲוָונְדָעַט צָום פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעַר שְׁטָמָב
מיַט דַּעַר לְעַצְטָעַר בְּאַדְרָוּנְג זִיךְ אָונְטָרְצָיוֹוֹאָרְפָּעַן אָונְטָעַר וַיּוֹן
קָאנְטְרָאָל. די דְרוֹקָעְרִיּוֹן האַט עַד פֿעַרְבָּאָטָעַן צָו דְרוֹקָעַן אַוְיפְּרוֹפָעַן
אָדָעַר פְּרָאָקְלָאָמָאָצִיעַס אָהָן וַיּוֹן עַרְלְוִוְבְּנִים. בְּעַוּוֹאָפְעַנְטַע קָמִיסָאָ
רַעַן האַבָּעַן בעַזְוֹכְטַע דַעַם קָרָאָנוּוּרְסָקְ-אַרְסָעְנָאָל אָוֹן פֿעַרְכָּאָפְטַע נְרוֹיסָע
מַאֲסָעַן בְּיַקְסָעַן אָוֹן אַמְנוֹצִיעַ. אָוֵיךְ האַבָּעַן זַיְנִית דֻּעְרְלָאָזָט, אָזְ מַעַן
זָאָל אַוּוּקְשִׁיקָעַן 10,000 באַיְאָנְעָטָעַן, וּוֹאָס מַעַן האַט גַּעַזְאָלְטַט טְרָאָנְסַ
פְּאָרְטִירָעַן קִיּוֹן נָאָוֹא-טְשָׁעְרָקָאָסָק, וּוֹאָוֹ קָאָלְעָדָין אַיזְ גַּעַשְׁטָאָנָעַן מִיט
זַיְנָעַ קָאָזָקָעַן ...

די רעניערונג האט איצט דערפיהלט די געפאהרא. זי האט

פערשפראכען, אז זי ווועט קיינעם ניט בעשטראפען, אויב דער קאמי-
טעט ווועט זיך אויפלייזען. עם איז אבער געווען צו שפערט. האלבע
נאכט דעם 5טען נאָוועמבער האט פערענסקי אלַיאָן געשיקט מאַלעוויסקיין
מית א פֿאַרְשָׁלָאנְג, אז דער פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סּאָוּוִיעָט זֶלְהָאָבָעָן אָ
פֿערְטְּרָעְטְּרָשְׂאָפָט אֵין דעם שטאב. דער מִילְּטְּרָעְישָׂעָרָר רְעֻוּאָלָר
צִיאָנְרָעָרָר קָאָמִיטָעָטָה אָטָם אֲנְגָּעָנוּמָעָן דעם פֿאַרְשָׁלָאנְג. מִיט אָשָׁה
שְׁפַעְטָעָרָר הָאָט גַּעַנְעָרָאָלָל מַאַנְקָאָוָסָקִי, דָּעָרוֹוְיְלִיגָּעָרָר קְרִיעָגָסְמִינִיסְטָעָר,
געַבְּיָטָעָן דעם בעשלום...

די ענטסטאג אֵין דער פריה, דעם 6טען נאָוועמבער, האט אֵין דִי
נאָסָעָן זיך בעוויזען אָ פֿלאָקָאט, ווֹאָסָה האט אויפֿגְּנָעְרוֹדָעָרָט דִי גַּאנְצָע
שְׁטָאָדָט. אָונְטְּרָגְּנָשְׂרָיְבָּעָן אָונְטְּמָעָרָן פֿלאָקָאט אֵין גַּעוּעָן „דָּעָרָ מִיְּ
לִיטְּעָרְשְׂעָרְדְּרָעְוֹאָלְזְּיָאָנְרָעָרָר קָאָמִיטָעָט בְּיִים פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סּאָוּוִיעָט
פּוֹן אַרְבִּיְּטָעָר אָוָן סָאָלְדָאָטָעָן.“.

„זוּ דָעָרָ בְּעַפְּעַלְקְּעָרוֹנָג אֵין פֿעַטְרָאָגְרָאָד !

„בִּירְגָּעָר !

„דִי קָאָנְטְּרָדְרָעְוֹאָלְזְּיָעָהָאָטָה אַוְיְפֿגְּנָעְהָוְיָבָעָן אַיְהָרָ פֿערְבְּרָעְכָּעָ-
דִישָׁעָן קָאָפָ. דִי קָאָרְנִילְאָזְּוִצְּעָם מַאַבְּיְלוֹזְיְרָעָן זַיְעָרָעָ קְרַעְפְּטָעָן צֹ
ברְעָכָעָן דַעַם אַלְלָ-רְוִיסְיָהָעָן קָאָנְגָרָעָם פּוֹן דִי סּאָוּוִיעָטָעָן אָוָן דִי גְּרִינְ-
דוֹנְגָסְ-פֿערְזָאָמָלָונָג. דִי פֿאָגְרָאָמְשְׁתְּשִׁיקָעָם פְּרוּבָעָן אַוְיְפֿהָעָצָעָן דִי בְּעַד
פְּעַלְקְּעָרוֹנָג אֵין פֿעַטְרָאָגְרָאָד צֹ אָוְמוֹרָהָעָן אָוָן בְּלוֹטְ-פֿערְגִּיסְוָוָגָג. דָעָרָ
פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סּאָוּוִיעָטָה פּוֹן אַרְבִּיְּטָעָר אָוָן סָאָלְדָאָטָעָן דְּעַפְּטָאָטָעָן
נְעַהְמָטָה אַוְיָף זִיךְ דִי פֿלִיכְטָה צֹ הַיְּתָעָן דִי רְעֻוּאָלְזְּיָאָנְרָעָאָרָדָנוֹנָג
אֵין שְׁטָאָדָט גַּעַנְעָן קָאָנְטְּרָדְרָעְוֹאָלְזְּיָאָנְרָעָרָפְּרָוּזְכָּעָן אָוָן פֿאָגְרָאָמָעָן.
„דָעָרָ פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר גַּרְנִיזָאָן ווּוּעָטָ נִיט דָעַלְאָזָעָן קִיְּן אָוְנוֹרָהָעָן
אוֹן גַּעוּוֹאָלְדָטָהָאָטָעָן. מִיר לְאָדָעָן אֵין דִי בְּעַפְּעַלְקְּעָרוֹנָג צֹ אָרְעָסְטְּרָעָן
כּוּלְיָגָנָעָם אָוָן שְׁוֹאָרְצָעָמָהָאִידְגָּעָן אָגִינְטָאָטָאָרָם אָוָן זִיךְ אָבְפִּיהָרָעָן
צֹ אָסָאָוּוּיְעָטָ-קָאָמִיסְיָעָ אֵין דָעָרָ נְאָהָעָנְטָסְטָעָרָ קָאָזָאָרָמָעָ. טָאָמָעָר
וּוּלְעָן דִי שְׁוֹאָרְצָעָמָהָאִידְגָּעָן קְרַעְפְּטָעָן פְּרוֹאָוּעָן מַאְכָעָן אָוְנוֹרָדָנוֹנָג אֵין דִי
נאָסָעָן פּוֹן פֿעַטְרָאָגְרָאָד, טָאָמָעָר וּוּלְעָן זִיךְ פְּרוֹאָוּעָן רְוִיְבָעָן אָרְדָעָר
קַעְמְפָפָעָן, וּוּלְעָן דִי פֿערְבְּרָעְכָּר אַבְּגָעָמְקָט וּוּרְעָן פּוֹן דַעַם פְּנִים
פּוֹן דָעָרָ עָרָד !

„בִּירְגָּעָר, מִיר פֿאָדָעָרָעָן אַיְיךְ אַוְיָף צֹ זַיְן אַוְיְסָגָהָאַלְטָעָן אָוָן
רוֹהָיָג, דִי זַאְךְ פּוֹן דָעָרָ רְעֻוּאָלְזְּיָעָ אִיז אֵין זַיְבָעָרָעָה הָעָנָה .

„אם דאס איז א צעטעל פון די פאלקען, וואו עם געפינען זיך
קאMISSאRUN פון דעם מיליטערישען רעוואלוציאנערען קאמיטעט...“
דען 3טען נאועומבער האבען די באַלעשוויקעס געהאט אן אנדר
היסטארישען מיטיניג הינטער געשלאָסגענע מהירען. זאלקינד האט
מיר וועגען דעם געלאָזוט וויסען, און איך האב געוווארט איזן קארידאָר.
ווען וואָלאָדאָרסקי איזן אַרוּיסְגֶּנְגֶּנְגֶּן, האט ער מיר דערצעהַלְט, וואָס
מען האט דאָרט גערעדט.

לענין האט געזאנט: „דרער זעקסטער נאועומבער איז צו פריה;
מיר מוזען האבען אן אלְלִידְרֹסְיְשָׁעַן פונדאָמענט פאָר אונזער אויפֿ
שטאָנד. דעם 6טען וועלען נאָך ניט זיין אלְלָע קָאנְגְּרָעָםְדְּעָלְגָּטָעָן
איַן פָּעַטְרָאָגְּרָאָד...“. דער 8טער נאועומבער איז וויעדר ער צו שפֿעט.
דעמאָלְט ווועט שוין דער קָאנְגְּרָעָם זיין אַרגְּנָאַנְיְזָרֶט אָוּן אַ גְּרוּיְסָע
אַרגְּנָאַנְיְזָרֶט עַקְרָעַרְשָׁאָפְּט קָעָן ניט אַנְנָהָמָעָן קִיּוֹן שְׁנָעָלְעָן עַנְטָשִׁיְּד
דענעם בעשלום. מיר מזען האנדלען דעם 7טען. דעמאָלְט ווועט
דרער קָאנְגְּרָעָם זיך וואָס נאָך האבען געעהַפְּעַט, וועלען מיר קומען אָוּן
וועלען אַיהם זאגען: אַט אַיז די מאָכְט, וואָס וועסטו מהאן מיט
איַהְרָ ?...“

אויפֿין אויבערשטען שטאָק אַיז געועסען אַ דאָרער נְפֵשׁ מִיט אַ
דינעם פְּנִים אָוּן לאָגָעַן האָרָד. דער מאָן אַיז אַ מָּאֵל גְּעוּוֹן אַן אֲפִיצְיָעָר
איַן נִיקָּאָלְאִים אַרְמָעָע, שְׁפָעַטְרָ אַיז ער גְּעוּוֹאָרָעָן אַ רְעוּוֹאָלוּצְיָאָנָר
איַן אַ פָּאַלִּיטִישָׁעָר עַמִּינְרָאָטָן, זיין נָאָמָעָן אַיז גְּעוּוֹן אַ וּסְעָן
יְעַנְקָאָ, אָוּן גְּרוּפָעָן האט מעַן אַיהם אַנְטָאָן אַ וּזָיִן. זִיּוֹן
סְפָעַצְיָאַלִּיטָעָט אַיז גְּעוּוֹן מַאְתָּמָטִיק, אַחוֹז דעם אַיז ער גְּעוּוֹן
אַ גּוּטָעָר שָׁאָךְ-שְׁפִיעַלְעָר. ער אַיז דאס גְּעוּסָעָן אָוּן אַוְיסְגֶּנְגֶּנְגֶּן
גְּעַנוּעַר פְּלָעָנָר ווּ צוּ פָּעַרְכָּאָפְּעָן די שְׁטָאָרטָן.

די רְגִינְיוֹרָגְּ פָּוּן אַיהְרָ זִיּוֹט האט זיך אַוְיך גְּעַנְרִיְּט. שְׁטִילְעַרְהִיְּד
האָט מעַן אַרוּיסְגֶּנְגֶּבָּעָן בְּעַפְּעַהְלָעָן, אַז די גְּעַטְרִיסְטָעָ פָּאָלְקָעָן פָּוּן
אַלְלָע פְּעַרְשִׁידְעָנָע דְּיוּזְיָעָם וּוּלְעָן קִוְּמָעָן קִיּוֹן פָּעַטְרָאָגָּרָד. די יְוּנִיְּ
קְעַרְטִילְעַרְיָעָה האָט מעַן אַוְעַקְגֶּנְעַשְׁטָעָלָט אַיִּנְמָם וּוּינְטָעָר-פָּאַלְאָץ;
קָאָזָקָעָן-פָּאָטְרָוְלָעָן האָבעָן זיך דאס עַרְשְׁטָעָ מָאֵל נָאָך די יוּלִּידְעָג
בְּעוּזְיָעָן אַיִּן די גָּאָסָעָן; פָּאָלְקָאָוּנוּיְקָאָוּוּ האָט אַרוּיסְגֶּנְגֶּבָּעָן אַיִּין
בְּעַפְּעַהְלָל נָאָכָּן אַנְדָּרָעָן, וּוּאָוּ ער האָט צּוֹגְעַזְאָנָט צוּ אַונְטָעַרְדְּרִיקָעָן
יעַרְעָ אַונְגָּהָאַרְכּוּזְאַמְּקִיְּטָמִיט זִיּוֹן גְּאַנְצָעָר עַנְגָּרְגִּיעָ. קִישְׁקִין, דער

גע האסטער בילדונגס-מינימטר, איז בעשטייטט געוווארען ספֿעציילער קאָמייסאר אֶן האַלטען אַרדנונג אֵין פֿעטראָנְגָּאָד. פֿאָה זִיגְּעַן גַּעֲהַיִל בְּפָעַן האַט עֶבֶר בעשטייטט צוֹויִי אַוִּיךְ זַעַחַר אָונְבָּעַלְּיעַבְּטַע מַהְוָעַר, רְבָּר טַעַנְבָּעָרָג אָן פֿאַלְּטִינְסְּפִּי. פֿעטראָנְגָּאָד, קְרָאָנְשְׁטָאָדָט אָן פֿיְגְּלָאָנד זַיְנְגַּען ערְקָלְעָהָרָט גַּעַוְאָרָעָן אֵין בְּעַלְּאָגְּנָרְוָנְגָּס-צַוְשְׁטָאָנָה, אַוִּיפְּ וּוּאַס דַּי בְּוֹרוֹזְשָׂאָזָע "נָאוֹוָאִיעַ וּוּרְעַמִּיאַ" (די נִיעַ צִוְּתָה) האַט אַירָּאָנִיש בעמְרָקְט :

"וּוּאַס מַוִּינְג דָּעַר בְּעַלְּאָגְּנָרְוָנְג-צַוְשְׁטָאָנָה ?" די רַעֲנִינְג אֵין דָאָר סַי וּוּי מַעְהָר נִיט קִיּוֹן קְרָאָפְּט. זַי האַט נִיט קִיּוֹן מַאָרָאַלְּעַן אַוִּיטָאָד רִיטָעַט, אָן זַי האַט נִיט דָעַם נַוְּתִינְגָּעַן אָפְּאָרָאָט צַו צַוְנִינְגָּעַן מִיט גַּעַוְאָלָד... אֵין בעסְטָעַן פָּאָל קָעַן זַי נַאֲר פֿעַרְהָאָנְדָלָעַן מִיט דַי, וּוּאַס וּוּלְעָן אַיהָר טַהָאָן אַטְוּבָה אָן פֿעַרְהָאָנְדָלָעַן מִיט אַיהָר. מַעְהָר קָעַן זַי נִיט טַהָאָן נַאֲר נִיט..."

טַאנְטָאָג אֵין דָעַר פְּרִיה, דָעַם לְטָעַן נַאֲוּמְבָּעָר, בֵּין אַיךְ אַרְיִי בְּעַרְגְּעַנְגָּעַן אֵין מַאְרִיאִינְסְּקִי פֿאַלְּאָז, אַ קּוֹק טַהָאָן וּוּאַס טַהָעַט זַיְךְ מִיט דָעַם רָאתָה פָּוּן דָעַר רַוִּישָׁעַר רַעְפּוּבְּלִיק. וּוּאַס הַאָב אַיךְ גַּעַפְוּנָעַן ? פֿעַרְבִּיטְעַרְטָע דְּעַבְּאָטָעַן וּוּנְגָעַן טַעַרְעַשְׁטַשְׁעַנְקָאִים אַוִּים-לְאָנְדָס-פֿאָלִיטִיק, אַבְּקָלָאָנְגָּעַן פָּוּן מַעְשָׁה בְּוֹרְצָעוֹזְוּוּרְכָּאָוְסִיק, אַלְעָדָיְוָה דְּוּפְלָאָמָטָעַן זַיְנָעַן גַּעַוְוָן אֵין זַאָל, אַ חְזָע דָעַם אַיְתָאָלְעִינְיָשָׁן אַמְבָּסְטָאָדָאָר.

וּוּעַן אַיךְ בֵּין אַרְיִינְגְּקָומָעַן, האַט דָעַר לִינְקָעַר סַאְצִיאָלִיסְטַּד רַעַוּוֹאָלְצִיאָנָעַר קָאָרְעָלִין גַּעַלְיוּעַט אַוִּיפְּן ? קָוְל אַ לִיְּטַ-אַרְטִיקָּעַל פָּעַדְעַר לְאָנְדָרָנָעַר "טִיּוּמָס", וּוּאוּ עַס אֵין גַּעַזְגָּט גַּעַוְאָרָעָן, אָן דַי אַיְינְגָּעַן רְפּוֹאָה גַּעַנְגָּעַן בְּאַלְשָׁוּוֹזָם אֵין קוֹלוּעָן. קָאָרְעָלִין האַט זַי גַּעַי וּוּנְדָעַט צַו די קָאָרְדָעָטָעַן אָן אַוִּיסְנָעָשָׁרִיעַן : "דָּאָס אֵין אַיְיָעַר מִינְנוֹג אַוִּיךְ, נִיט אַזְוִי ?"

שְׁטִימָעַן פָּוּן רַעְבָּטָהָן הַאָבָעָן גַּעַנְטְּפָעָרְטָה : "יָא ! יָא !"

"אַיךְ וּוּוִיס דָּאָס גַּאנְצִי גַּעַוְוִיס", האַט קָאָרְעָלִין גַּעַנְטְּפָעָרְטָה.

"אַיהָר האַט נַאֲר נִיט קִיּוֹן מוֹתָה צַו פֿרְאוֹוָעָן די רְפּוֹאָה". סַקְאָבָּעָלָעָוּ, מִיט זַוִּין וּוּיְכִין בְּלָאָנְדָעָן בְּאָרְד אָן גַּנְגְּרִיוּעַלְטָע גַּעַלְעָה הָאָר, מַעְהָר עַהְנָלִיךְ צַו אָן אָפְּעַרְאַ-זִּינְגָּר אַיְידָעָר צַו אַ מאָן פָּוּן האָנְדָלָונָג, האַט זַעַהָר שְׁעַמְעוֹדוֹדִין פֿעַרְטִיְּדִינְגָּט דָעַם "נַאֲקָזוֹ" פָּוּן דָעַם סַאָוּוּעָט. עַס האַט זַיְךְ בְּעַקְוּמָעַן דָעַר אַיְינְדָרָוק, אָן עַר פֿעַר-

ענטפערט זיך פֿאָרִין עָלֶם. דְּאָן האָט זיך בעוויזען טערעשטשענַקָּא, וועמַען דער לִינְקָעֵר פְּלִינְגָּל האָט בעגעגענט מיט אויסגעשרַיְעַן: „רַעֲזִינְגְּנִירַעַן!“ אַין זַיְן רַעֲדָע האָט ער גַּעֲטָעַנְהַט, אָן דַּי דָּלְעַנְאַטָּעַן פָּוֹן דער רַעֲגִירָוָג אָן פָּוֹן דעם צַעֲנְטָרָאַלְעַן עַקְוָעַ, קַוְטִיוֹוַקְאַטְיַעַט צַו דעם פַּאָרְיוֹוָר קַאנְפְּעַרְעַנְצָאַדְרָפָעַן שְׁטָעַחַן אַוְיף דעם זַעֲלִיבָּגָעַן שְׁטָאַנְדְּפָוָנְקָטָם. עַטְלִיכָּע וּוּרְטָעָר וּוּגָעַן אַיְנְפִיהָרָעַן דִּיסְצִיפְלִין אַין דער אַרְמָעָע, וּוּגָעַן קְרִיעָג בֵּיזָאַזְוָג... אַטְומָעַל. דַּי לִינְקָע וּוּיְזָעַן אַרוֹים אַ שְׁאָרְפָּעַן וּוּדְעַרְשָׁטָאַנָּה, אַבָּעָד דער רַאַתָּה פָּוֹן דער רַוְּסִישָׂעָר רַעֲפּוּבָּלִיק נַעַמְתָּאַן אַ רַעְזָאַלְוָצִיעַ אַרְבוּבָּרְצָוָגָעָהָן צַו דער גַּעַוְוָהָנְלִיבָּר טַאגָּעָסַ-אַרְדָּנוֹגָג.

דער שְׁוֹוִיְצָהָר, וּוּאַס האָט מִיר גַּעַהְאַלְפָעַן אַנְטָאַן מִין מַאַנְטָעַל, האָט גַּעַוְוָאַרְטָשָׁעַט: „אַיך וּוּיְסָנְט וּוּאַס עַס טָהָוָט זיך מִיטָּן אַרְדִּי מַעַן רַוְּסָלָאַנָּה. דַּי אַלְעַעַמְנְשָׁעַוְוּקָעָס אָן בְּאַלְשָׁעוּוּקָעָס אָן טְרוּדָאַוְוּקָעָס... דַּי אַוְקָרָאַיָּע אָן דַּי פִּינְלָאַנָּה, אָן דַּי דִּיטְוָשָׁע אַיְמָדָעָעָס, אָן דַּי עַנְגְּלִישָׁע אַיְמְפָעַרְיאַלְיסְטָעָן... אַיך בֵּין שְׁוִין אַלְטָמָד 45 יָאָהָר, אָן זַיְנְט אַיך לְעַב האָב אַיך נַיְט גַּעַהְעָרָט אַזְוִי פִּיעָל וּוּרְטָעָר, וּוּפִיעָל אַיך הַעַר דָּא אַיְצָט...“

איַן קַאַרְדָּאַר האָב אַיך בעגעגענט פְּרָאַפְּעָסָאַר שַׁאַצְּקָי, אַ נַּפְשָׁ מִיט אַפְּנִימְיָל וּוּי אַשְׁטָשָׁר אָן אָין אַזְוָעָר עַלְעַנְאַטָּעָן פְּרָאַפְּעָסָאַר אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַיְינְפָּלוּסְרִוְיכָע פִּינְגָּר אַין דער קַאַדְעַטְוִישָׁע פָּאַרְטִיָּי. אַיך פְּרָעָן וּוּאַס טְרָאַכָּט ער וּוּגָעַן דער בעריהַמְטָעָר „אַרְוִוְיכְּטָרְעַטְוֹנָג“. ער קַנְיִוְתָשָׁט דַּי פְּלִיְצָעָס אָן קְרִימָט זיך. „זַי זַיְנְעַן אַלְעַעַמְהָוָת... וּוּילְדָע חַיּוֹת..“. ענטפערט ער. „זַי וּוּלְעַן דָּאָס נַיְט סְמִיְעָן. אָן אַוְיב יָאָ, וּוּטָמָע זַי וּוּיְזָעָן וּוּרְעַעְלְטָעָר אַיְזָן. פָּוֹן אַוְנוֹעָר שְׁטָאַנְדְּפָוָנְקָט אַיְזָן עַס נַאָר נַיְט שְׁלָעָכָט. וּוּאַרְוּמָאַזְוִי וּוּלְעַן זַיְיָ מַאֲכָעָן אַתְּלָפָעָן זַיְד אַלְיָוָן אָן וּוּלְעַן נַיְט האַבָּעָן קַיְיָן אַיְינְפָּלוּס אַיְזָן דער נַרְינְדוֹנְגָס-פְּרוֹזָאַמְלָוָג...“

„נַאָר אָזָן מִיר האַלְטָעָן שְׁוִין אָזָן רַעֲדָעָן, לְאַמְּיך אַיך דְּעַרְצָעַהָלָעָן וּוּגָעַן מִין פְּלָאָן פָּוֹן אַ רַעֲגִיעָרְנוֹגָס-פָּאָרָם, וּוּאַס מעַן דָּאַרְפָּ צַוְשָׁטָעַלְעָן צַו דער נַרְינְדוֹנְגָס-פְּעוֹרְזָאַמְלָוָג. אַיך בֵּין, דָאַרְפָּט אַיְהָר וּוּסָעָן, דער פָּאַרְזִיעַנְדָּר פָּוֹן אַ קָּאַמִּיסָּע, וּוּאַס אַיְזָן בְּעַשְׁתִּיםְמָט גַּעַוְוָאַרְעָן אַוְיסָץ צַוְאַרְבִּיְיטָעָן אַ פְּרָאַיְעָט פָּוֹן דער קַאַנְסְטִיטְוִיצְיָע... מִיר וּוּלְעַן האַבָּעָן אַ גַּעַוְזָעַנְבָּעַנְדָּע קַעְרְפָּעַרְשָׁאַפָּט פָּוֹן צַוְוִיָּי קַאַמְעָרָעָן, צַוְוִי וּוּי בֵּין אַיך“

אין די פעראייניגטע שטאטאטען. אין דער אונטערשרטער קאמער ווע-
גען זיצען טעריטאריאלע פערטרערטער, אין דער אוייבערשטער וועגען
זיין פערטרערטער פון די לייבערלאע פראפעסיעם, זעמסטוואס, קאָ-
אַפְּרֶאַפְּטִיוּעַן אָוֹן פְּרָאַפְּעֵסִיאַנְגָּלְעַן פְּעַרְאַיְנָעַן...".

אין דרויסען האט געללאווען אַקְלַטְעַר פִּיכְכְּטַעַר ווִינֶר, ווּאָסַ האָט
דָּרְכְּגָנְגָנְמָעַן דַּי בִּינֶר; אַונְטַעַר דַּי פִּים הָאָט דַּי בְּלָאַטְעַ גַּעֲלְיוֹפְּעַט
אָוֹן זִיךְ פָּרְקְלִיבָּעַן אָיֵן מִינְגַּע שִׁיךְ, צָוּוִי רָאַטְעַס יְוִינְקָעָרָס זִינְגָּעַן
דָּרְכְּגָנְגָנְגָּעַן אַיְבָּעַר דָּרָעַ מַאֲרְסָקָאִיאַ, גַּעַהַאַמְעָרָט מִיטַּדַּי פִּים,
גַּעַוְונְגָּעַן אָוֹן אַלְטַע מַאֲלָאָדְעַצְקָעַ פִּיעַסְנִיעַ (זָמָר), ווּי עַס פְּלָעָגָעַן טָהָאָן
די סָאַלְדָּאַטְעַן אַונְטַעַר נִיקָּלְאָלְיָעַן... בִּים ווּינְקָעָלְגָּאָס האָב אַיךְ
גַּעַוְעָהָן, אָוֹן דַּי שְׁטָאַרְטִימְלִיאַץ הָאָט בַּעֲקוּמָעַן פָּעָרָד צַו בִּיְטָעַן אָוֹן
אָוֹן ווּי אָוֹנוּ אַפְּעַנְתַּמְּטַעַט מִיטַּרְעַוְוָרָס אָוֹן שְׁפָאַגְּעַלְנִיעַ שִׂיּוּדְלָעַ...
עַטְלִיבָּעַ מַעְנְשָׁעַן זִינְגָּעַן גַּעַשְׁטָאַנְגָּעַן אָוֹן שְׁטִיל גַּעֲקָוּקָט אַוְוָף דַּי נִיעַ
רִיּוּתָהָר. אַוְיָפְּן ווּינְקָעַלְגָּאָס האָב אַיךְ גַּעַקְוִיְּפָט לְעָנָיִים בְּרָאָ-
שְׁוּרָעָ: "צַו ווּלְעַעַן דַּי בְּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעַם קָעָנָעַן אַיְנָהָאַלְטָעַן דַּי מַאֲכָתָ?"
גַּעַצְאַהַלְטַה האָב אַיךְ מִיטַּא מַאֲרָקָעַ, ווּאָסַ האָט אָיֵן יְעַנְעַ צִוְּיָוָנָטָן גַּעַ-
דִּיעָנָט פָּאָר קְלִיּוֹנְגָּלְדַּה. דַּי טְרָאַכְוּוֹיְיָעַן זִינְגָּעַן לְאַנְגָּזָם גַּעַרְאָ-
כָּעַן, ווּי שְׁטָעָנְדִּירָג, סָאַלְדָּאַטְעַן אָוֹן צִיוּוֹלָעַ זִינְגָּעַן גַּעַהַאַנְגָּעַן אַוְיָפְּן
וּוֹצָגָן פָּוֹן דְּרוּוִיסָעַן... אַוְוָף דַּי טְרָאַטְוָאַרָּעָן האַבָּעָן דַּעַזְעַרְטִירָעָן אָוֹן
פָּאַרְמָעָנָעַ קְלִיּוֹדָעַר פָּעַרְקְוִיפָּט פָּאַפְּרִיאָסָעַן אָוֹן סִיעַמְעַטְשָׁקָעָס... אַ
בִּיםְעַל ווּוִיטָעַר אַוְוָף נְעוּסָקִי האַבָּעָן מַעְנְשָׁעַן זִיךְ גַּעַשְׁלָאַגָּעָן פָּאָר
די לְעַצְמָעַ צִוְּיָוָנָגָעַן אָוֹן גַּעַדְיכְּטָעַ גַּרְוָפָעַן האַבָּעָן גַּעַלְיָעָנָט דַּי אָוֹנְ-
צְחַלְיָגָעַ מַעְלָדוֹנָגָעַן אָוֹן פָּרָאַקְלָאַמְאַצִּיעַם, ווּאָס זִינְגָּעַן גַּעַוּוֹעַן אַוְיָפְּ-
גַּעַלְעָפָט אָוּמָעָדָם, — פָּוֹנְסָעַם צְעַנְטְּרָאַלְעָן עַקְזָעָקְטוּוֹ-קָאַמִּיטָּעָט, דַּי
פּוּעָרִים-סָאַוְוִוִּעָטָעָן, דַּי "מַעַסְגָּעַ" סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁעַ פָּאַרְטִיָּעָן, דַּי אַרְ-
מְעַקְקָאַמִּיטָּעָטָעָן... אַלְעַ פָּרָאַקְלָאַמְאַצִּיעַם זִינְגָּעַן גַּעַוּוֹעַן אַוְוָף אִין
נוֹסָחָ: אַלְעַ האַבָּעָן גַּעַבְעָטָעָן, גַּעַדְרָאָהָט, גַּעַשְׁאַלְטָעָן, גַּעַרְוָפָעַן דַּי
אַרְבִּיְּטָעַר אָוֹן דַּי סָאַלְדָּאַטְעַן צַו בְּלִיְּבָעַן אָיֵן דָּרָעַ הַיִּם, צַו אַונְטַעַר-
שְׁטִיצָעַן דַּי רַעֲגִיעָרָוָגָג...
אַ בְּעַפְּאַנְצָעַרְטָעַר אַטְאַמְאַבְּלַי אִין לְאַנְגָּזָם גַּעַפְּאַהְרָעָן אַרְאָב
אָוֹן אַרְוִיָּה אָוֹן גַּעַגְבָּעָן סִינְגָּאַלְעָן מִיטַּן הָאָרָן. אַוְוָף יְעַדְעָן ווּינְקָעַלְ-
זִינְגָּעַן גַּעַשְׁטָאַנְגָּעַן מַאֲסָעַן מַעְנְשָׁעַן, סָאַלְדָּאַטְעַן, סְטוּדָעָנְטָעַן, אָוֹן אַלְעַ
הָאַבָּעָן גַּעַרְעָדָט, דִּיסְקוֹטָרָט. סִיאָזָ גַּעַוּוֹאָרָעָן נַאֲכָתָ. דַּי לְאַמְטָעָר-

נעם האבען זיך אונגעצונדען דא און דראט און האבען אויסגעזעהן ווי פערקאָדרען אין דער נבעבלדייגער פינסטערערניש. די בוואליעס מענער שען האבען זיך אליז גענאָסען אהן און אהן און עק... איזו האָט פֿעטראָגְרָאָד שְׁטַעֲנְדִּיך אֹוִיסְגְּזְעָהָן עֶרֶב גְּרוּיְסָע פֿאָסִירְוָנְגָעָן.

די שטאדט אין געוווען נערוואָען. די שטאדט האָט אוּוּפְגְּעָצִיטְעָרט פֿוֹן יעדער שאָרְפְּעָר שְׂמִימָעָ. אָבעָר די באַלְשְׁעוֹוַיקָעָם האָבען דערווויל נִימְט גְּעֻווּזְעָן קֵיָן סְמָנִים פֿוֹן לְעַבָּעָן. די סָאלְדָאָטָעָן זְיוּנְעָן גְּעֻווּעָן אַיְן די קָאָזָאָרְמָעָם, די אָרְבִּיטְרָאָר אַיְן די פֿאָכְרִיקָעָן... מִיר זְיוּנְעָן אַרְיְינְגְּגָעָן אַגְּנָעָן אַיְן אַקְּינְעַמְּאָטָאָגְרָאָפָּה לְעַבָּעָן קָאָזָאָנָּסָקִי סָאָבָאָר, מַעַן האָט גַּעַשְׁפְּיעָלָט אַ בלְוִטְגָּע אַיְטָאָלְיָעְנִישׁ טְרָאָגְדָּרְיעָ פֿוֹן לְיִידְעַנְשָׁאָפָּט אַוְן אַינְטְּרִיגָּעָם... אַיְן די עַרְשְׁטָעָ רְיֵיהָעָן זְיוּנְעָן גְּעֻווּמָעָן עַטְלִיכָּעָ סָאלְדָאָטָעָן אַוְן מַאְטָרָאָזָעָן אַיְן האָבען מִיט קִינְדְּעַרְשָׁעָר נִיְוִינְגְּרִיקִיט גַּעַקְוּקְט אַוְיפִּין לְיִוְנוֹאָנָה. זְיוּיָהָעָן בְּשָׁוָם אָפָּן נִיט גַּעַקְעַנְטָפָּרְשָׁאָר שְׁטָעָהָן, פָּאָר וּוָאָס מַעְנְשָׁעָן דְּאָרְפָּעָן זְיך אַזְוִי וּוְאָרְפָּעָן אַהֲן אַוְן אָחָר, אַוְן פָּאָר וּוָאָס עַמְּדָאָרְפָּעָן זְיוּן אַזְוִי פֿיְעָל קוּילְעָרְדִּי...

פֿוֹן דְּאָרְטָעָן בֵּין אַיך אַרְבִּעְנְגָעָן אַגְּנָעָן אַיְנְסְטִיטּוֹט. אַיְן צִימְעָר נּוֹמָעָר 10, אַוְיפִּין אַוְיבְּעַרְשָׁטָעָן שְׁטָאָקָה, האָט דַעַר מִילְּדִי טְרִישְׁעָר רְעוּוֹאָלְזִיאָנְעַרְשָׁר קָאָמִיטְעָט גַּהְחָאָט אַ פֿעַרְמָאָנְעַנְטָעָ זִיכְוָנָה. אַז אַכְּצָעָהָנִיְּהָרִינְגָּעָר וּוּוּסְבָּלְאָנְדָעָר יוֹנָגָמִיטִין נָאָמָעָן לְאַז מִיר אַיְן גְּעֻווּעָן פֿאָרְזִיעְצְּנָדָרָעָ. פֿאָרְבִּיְּגָהָעָנְדָרָגָה אָט עַר זְיך אַבְגַּעַשְׁטָעָלָט אַוְן כְּמַעַט שְׁעַמְּוֹדוֹדָגָה מִיר גַּעַדְרִיקְטָה די האָנד.

„די פֿעַטְרָאָפְּאָוָלְאָוָסָקָעָ פֿעַסְטוֹנָג אַיְזָה אַקְּאָרְשָׁט אַיְבְּעַרְנְגָעָן אַגְּנָעָן אַוְיָה אַונְזָעָר זִוְיטָה“, האָט עַר גַּעַזְאָט מִיט אַ פֿרְעָהְלִיכָּעָן שְׁמִיכְעָל. „אַקְּאָרְשָׁט האָבען מִיר בעקּוֹמָעָן אַמעְלְדוֹנָגָה פֿוֹן אַיְינָעָם פֿוֹן די פֿאָלְקָעָן, וּוָאָס די רְעַנְגְּרוֹנָגָה האָט גַּהְיִיסְעָן קוּמָעָן קֵיָן פֿעַטְרָאָגְרָאָד. די סָאלְ-דָאָטָעָן אַיְזָה מִעְשָׁה אַוְיסְגְּעַקְוּמָעָן פֿעַרְדְּעַטְטִיגָּה, האָבען זְיוּי אַבְגָּעָ-שְׁטָעָלָט דַעַם צָוָג אַיְן גַּאֲטִישָׁיָא אַוְן גַּעַשְׁקִיטָה אַדְלְעַגְּאָצִיעָ צָו אַונְזָ אַנְפְּרָעָנָגָן וּוָאָס דַאָס בעְדִיטָה... וּוָאָס זָאנְט אַיְהָר, חֲבָרִים?“ האָבען זְיוּי גַּעַפְּרָעָנָט. „מִיר האָבען דַאָך אַקְּאָרְשָׁט אַגְּנְעַנוּמָעָן אַ רְעוֹאָלְזִיאָעָ : די נָאָנָצָעָ מָאָכָת — די סָאָוְיִיעְטָעָן“... דַעַר מִילְּעַרְשָׁעָר-דְּעָוָא-לוֹצִיאָנְעַרְשָׁר קָאָמִיטְעָט האָט זְיוּי גַּעַנְטְּפָרְטָה : „ברִידְעָר, מִיר נָרִיסְעָן אַיְיך אַיְן נָאָמָעָן פֿוֹן דַעַר רְעוֹאָלְזִיאָעָ. בְּלִיְּבָט דְּאָרְטָה, וּוֹאוֹ אַיְהָר זְיוּיט, אַוְן וּוְאָרְט אַוְיָה אַונְזָעָר אַיְנְסְטְּרוֹקְצִיעָם!“...

לאז'ימיר האט מיר דערצעהָלט, איז מען האט דעם סמְאַלְנִי אַבָּן
געשנטען פון אלע טעלעפאנגען. אַבער די באַלְשְׁוֹוַיְקָעָם האבען אַנְּכָי
געשטעלט פערבֿינְדוֹנְגָעָן מִיט די פָּאַברְּרִיקָעָן אָוּן קָאַזְּאַרְמָעָם דָּוָךְ
מִילְּיָעְרִישָׁע טַעַלְעָפָּאָנָּאָגְּרָאָפִּישָׁע אָפָּאָרְטָעָן...

אַ שְׁמְרָאָם פון קוּרְיְּעָרָעָן אָוּן קָאַמְּסָאָרָעָן האט זִיךְ אַרְיִינְגְּנָאָגָּאָּד
סְעָן אָוּן אַרְיִיסְגְּנָאָסְעָן דָּוָךְ די טְהִירָעָן פון סְמְאַלְנִי. פָּאָרְ דָּעַר טְהִירָעָן
איַז גַּעֲשְׁתָּאָנָעָן אַ טּוֹזְ פְּרוּיוּוֹלִיגָּע, גְּרִוִּיטְ צַוְּ גַּעַחַן אֵין שְׁלִיחָות אֵין
די וּוּיְטְסְטָעָ עַקְעָן פון שְׁטָאָדָטָן. אַיְינְגָּעָר פון זַיִי, אַ מאַן מִיט אַ צִּיגְּנִיָּה
גַּעֲרָשָׁעָן פְּנִים, אַגְּנָעָתָהָן אֵין אַ פָּאָרְמָעָ פון אַ פָּאָרְטְּשִׁיקָּ (לִיְּטָעָנָאָנָטָן),
הָאָט מִיר גַּעַזְעָט אַוִּיפְ פְּרָאָנְצְּזִוְּיָוָשְׁ : "אַלְצִידְינָג אֵין פָּאָרְטִּיגְ, מַעַן
דָּאָרְפְּ נָאָר אַ קוּוּטְשָׁ מְהָאָן די קְנָאָפְּקָעְ..."

איַן סְמְאַלְנִי האָב אַיךְ גַּעַזְעָהָן פָּאָרְוּאִיסְקִיְּן, אַ דִּינָעָם בְּעֶרְדִּינְגָּעָן
צִּיוּוֹלְעָן, וּוּאָסְ האָט אַוִּיסְגְּנָאָרְבִּיְּטָן די סְטְרָאָטְמָעָנִיָּעָ פון דָעַם אַוִּיפְ
שְׁטָאָנָדָן ; אַנְטָאָנָאָוִיָּן, אַן אַונְגָּנָאָלְטָעָן, מִיט אַ שְׁמוֹצִיגָּעָן קָאָלְגָּעָר,
שִׁיכּוֹרְ פון נִיט דְּעֶרְשָׁלָאָפְּעָן ; קְרִילְעָנְקָאָיָן, אַ נִּידְרִיגְעָר סָאָלְדָּאָטָן מִיט
אַ בְּרִיְּטָעָן פְּנִים, מִיט אַ שְׁטָעָנְדִּיגָּעָן שְׁמִיבָּעָלָן, מִיט פְּיַבְּעָרָהָאָפְּטָעָן
וּשְׁעַטְעָן אָוּן אַוְנוּבְּכָעָרָן וּוּרְטָעָרָן ; דִּיבְּעָנְקָאָיָן, אַ רְיִיעָן פון אַ מָּאָטָן
הָאָלְדָּעָן פון דָעַר שְׁעָה — אָוּן פון פַּיְּעָלָעָ קְוּמָעָנְדִּיגָּעָ שעָה'עָן.

אוֹנְטָעָן, אַיִן דָעַם צִימְעָרָ פון דָעַם פָּאָרְיִיטְשָׁנָא זָאוּוֹאָרְדָּסְקִי קָאָדָן
מִיטָּעָן, איַז גַּעַזְעָטָעָן סְעָרָאָטָאָוּ אָוּן האָט נַאֲכָאָנָאָנָד גַּעַחַטְמִיעָט בְּעַד
פְּעַלְלָעָן צַוְּ די רְעַנְיְּרוֹנְגָּסְ-אָרְסְעַנְאָלְלָעָן, זַיִי זָאָלָעָן אַרְיִיסְגְּנָעָבָעָן וּוּאָפָעָן,
— הָנוֹנְדָּרָטָן פּוֹפְּצִיגְ בְּיִקְסָעָן פָּאָר יְדָעָ פָּאָרְדִּיקָּ... 40 דְּעַלְגָּנָאָטָעָן
הָאָבָעָן גַּעַוְאָרָט אֵין אַ רְיִיחָעָ צַוְּ בְּעַקְוּמָעָן די אַונְטָעָרָגְעָשְׁרָבָעָן בְּעַד
פְּעַלְלָעָן...

איַן אַיְינְגָּעָמָעָ פון די זָאָלָעָן האָב אַיךְ זִיךְ אַגְּנָעָשְׁטוֹיְסָעָן אַוִּיפְ
אַ בְּאַלְשְׁוֹוִיְּקָ פון די קְלָעָנְרָעָ פִּיהָרָעָר. עָרָהָאָט אַרְיִיסְגְּנָנוּמָעָן אָוּן
מִיר גַּעַוְיְזָעָן אַ רְעוּוֹאָלוּוּרָ. "עַם הְוִיבָּט זִיךְ אָזָן", האָט עָרָ גַּעַזְעָטָן
אוּן זַיִן פְּנִים אַיְזָעָן גַּעַוְוָעָן בְּלָאָם. "צַוְּ מִיר וּוּעָלָעָן אַנְהָיוֹבָעָן די אַטְאָקָעָן
צַוְּ נִיטָן, — דָעַר צְוּוֹיְטָעָר צָד וּוּיְסָטָן, אָז אַדָּעָר עָרָ מְזָוָן אָנוֹ פָּעָרָ
נִיכְטָעָן, אַדָּעָר מִיר וּוּעָלָעָן מִיט אַיְהָם שְׁלָאָגָעָן כְּפָרוֹת..."

דָעַר פְּעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סָאָוְוִיעָטָן האָט אַבְּגָהָאָלְטָעָן זַיְנָעָ זִיכְוָנָגָעָן

נאכאנאנד בי מאנג אונן בי נאכט. וווען איך בין ארויינגענעםען, האט טראצקי געהאלטען אין פערענדיגען זיין רעדע.
 „מען פרענט אוננו, צו מיר ווילען מאכען אין אדרויסטרעטונג“, האט ער געואנט, „איך קען גבעען אַ קלְאַהֲרָעַן עַנְטְּפָעַר אוֹיפֶּר דָּעַר פְּרָאָגָעַן. דָּעַר פָּעַטְרָאָגְדָּעַר סָאוּיעַט זָהָט אַיִּין, אָז עַנְדְּלִיךְ אֵין גַּעֲקוּמָעַן דַּי צִיּוֹת, וווען דַּי גַּאנְצָעַ מַאֲכָתָמוֹ אַרְיבְּעַרְגְּעַהָן אַיִּין דַּי הַעֲנָד פָּוֹן דַּי סָאוּיוּעַטָּעַן. דָּעַר אַיְבְּעַרְגָּאָגָן ווועט אַוְיסְגַּעַפְּהָרָת ווּרְעָן דָּרָךְ דָּעַם אַלְלְדוֹסִישָׁעַן קָאנְגָּרָעָם. צו ווועט אַ בָּעוֹוָאָפָּעַנְטָעַ דָּעַמְאָנְסְטָרָאָצְיָה צִוְּעַ נְוִיטָגָזִין — דָּאָס ווּנְדָעַט זָהָר אַז דָּעַם אַנְדָּרָעַן צָה, ווּאָס ווּלְ שְׁטָעָרָעַן דָּעַם אַלְלְדוֹסִישָׁעַן קָאנְגָּרָעָם.

„מיר וויסען, אָז אָנוּנָרְ רַעֲנִיאָרָוָנָג אֵין נַעֲבָדָיְגָן אָזָן הַילְפָלָאָזָן ווּאָרָט נַאֲרָ אָוִיפִּין בְּעוּוִים פָּוֹן דָּעַר גַּעֲשִׁיכְמָעַ, ער וְאֶל אַרְאָבְקָעָרָעָן אֵין מַאֲכָעָן פְּלָאָצְיָה פָּאָר אֵין אַמְתִּיעָ פָּאָלְקָסְרַעְגִּירָוָנָג. פָּוֹן דָּעַסְטוּוּעַ גַּעַן ווּלְעָן מִיר קִיּוֹן צָוֹזָמָעָנְשָׁטוּוֹם. מִיר ווּלְעָן דָּאָס אַוִיסְדָּיְגָן אָפְּלָוְ אִיצְטָם, הַיְוָנִיטִיגָּעָן טָאָגָן. מִיר הַאָפָעָן, אָז דָּעַר אַלְלְדוֹסִיְּשָׁעָר קָאנְגָּרָעָם ווועט נַעֲמָדָעָט אָוִיפָּה דַּי אַרְגָּאָנוּזְוִירָטָעְ פָּרִיחִיָּהָט פָּוֹן דָּעַם פָּאָלָקְ. אָוִיב אָכְבָּר דַּי רַעֲנִיאָרָוָנָג ווּלְ אַוִיסְנוֹצָעָן דַּי קָוְרְצָעָ צִיּוֹת, ווּאָס אֵין אַיהֲרָ נַאֲרָ גַּעֲלִיבָעָן צָום לְעָבָעָן — אָזּוּוּ פִּיעָר אָזָן צָוֹזָנְצִיגְן, אָכָט אָזָן פִּיעָרְצִיגְגָּה דָּעַר צָוֹוִי אָזָן זָעְבָּצִיגְגָּה שְׁטוֹנָדָעָן — צו בְּעַפְּלָעָן אָזָן, ווּלְעָן מִיר עַנְטְּפָעָרָעָן מִיטָּא גַּעֲגָעָן-אַנְפָאָל : אַ קְלָאָפְּ פָּאָר אַ קְלָאָפְּ, שְׁטָאָחָל פָּאָר אַיְזָעָן...“

טראצקייס מעילדונג, אָז דַּי לִינְקָעְ סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן-דָּרְוָוְאַלְזִיאָנָעָן רָעָן הַאָבָעָן בְּעַשְׂלָאָסָעָן צָוָשָׁקָעָן פָּעַטְרָעַטָּר צָום מִילִיטָעָרִישָׁעָן רָעָוְאַלְזִיאָנָעָרָעָן קָאָמִיטָעָט, האט אַרוּסְגָּוּרָפָעָן בְּעַנְיִיסְטָעַטָּרָעָט אַפְּלָאָדָן דִּסְמָעַנְטָעָן...

ווען איך בין אַרוּסְגָּעָנָגָעָן פָּוֹן סְמָלְנִי דָּרְיוִי אַ זְוִינְגָּרְ פָּאָרְ טָאָגָן, האָב איך גַּעֲזָהָן צָוֹוִי קוֹיְהַלְעַזְוָאָרָפָעָר אָוִיפָּגְעַשְׁטָעַלְט אָוִיפָּה בְּיַדְעָ זְוִיטָעָן טְוִיעָר. שְׁטָאָרָקָעְ פָּאָטְרָוְלָעָן הַאָבָעָן גַּעֲהִיט דָּעַם טְוִיעָר אָזָן דַּי דָּרְעַבְּיָאִינְגָּעָן גַּאֲסָעָן. בְּיַלְלָ שְׁאָטָאָטוֹ אֵין אַנְגָּעָקָומָעָן שְׁפָרִינְגָּן אַנְדָּיְגָן אַיבָּרְ דַּי טְרָעָפְּ. „דַּי צִוְּתָ אֵין גַּעֲקוּמָעָן“, האט ער גַּעֲזָהָן, „עַם הַוִּיבָּט זַיְד אָז ! קָרְעַנְסָקִי האָט גַּעֲשִׁיקָט דַּי יְוַנְקָעָרָם צָוָ פָּעָרָמָכָעָן אַונְזָעָרָעָן צִוְּתָוָנָגָעָן : „סָאַלְדָאָטָמְ“ אָזָן „רַאֲבָאָטְשִׁי פּוֹטְמָ“, אָכְבָּר

אונזערע סאלדאטען זייןען געקומען און אויפגערטיסען די רעניגערונגס-שטעמפלען, און איצט שיקען מיר סאלדאטען צו פערכאנפערן די רעד-דאקציעס פון די בורושוואז צייטונגען! " אין גרים התלהבות האט ער מיר א קלאפ געתהאן אין פלייצע און זיך לאז געתהאן וויטער. דעם 6טען אין דער פריה האב איד זיך געדארפט זעהן מיט'ן צענוואר, וועלכער האט געהאט אַאנצעליאַריע אין דעם מיניסטערום פאָר אויסלענדישע אַנגעלגענהייטען. אומעטום, אויף אלע ווענה, זייזען געווען אויפגעקלעפעט היסטערישע אויפרוףען צום פאָלק צו זייזען "רוהיג". פאָלקאָוניקאָו האט אַרוייסגעלאָזען אין פריקאָז נאָך דעם צוויתען :

"איך בעפהיל אלע מייליטערישע אַבְתָּהִילוֹנְגָּעָן צו בליבען אין זיינערע קאֶזְאַרְמָעָן און צו וואָרטען אויף מעַלְדוֹנְגָּעָן פון דעם שטאב פון דעם מייליטערישען ראייאָן... אַפְּיצְיָעָרָעָן, וואָס האַנְדָּלָעָן אָהָן אַ בעפהיל פון זיינער נאַטְשָׁאַלְסְטוֹוֹאָ, וועלען געמשפט ווערטען אין קריינגן געריכט פאָר אויפשטיינָה. אַיך פערכאמט אויסדריךלייך אלע סאלדָאַטָּעָן צו פאָלְגָּעָן בעפהילען פון וועלכָּעָן ניט אַיז אַנדערע אַרגָּאנְזָה ציאָנָעָן..."

די מאָרגָעָן-צִיּוֹתָנְגָּעָן האָבעָן געבראָכט די נֵיָעָם, אָז די רעניגע רונג האט אָונְטָעָרְדְּרִיקְטָה די "נָאָוָאִיאָ רָוָם", "זְשִׁיוֹאִיעָ סְלָאָוָאָ", "רָאָבָאָטְשִׁי פּוֹטָה אָזָן", "סְאָלְדָּאַטָּה", און האט בעפּוֹלָעָן צו אַרְעָסְטִירָעָן די פִּיהָרָעָר פּוֹנְמָה פֻּטְרָאָגְּרָאָדָעָר סָאוּוּעָטָה אָזָן די מִיטְגָּלִיעָדָעָר פּוֹן דעם מייליטערישען רעוֹאָלְזִיאָנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָטָה...

וזען איך בין געאנגען אַיבָּעָרָן דוֹאָרָצָאָוָעָ פְּאָלָאָזָה, האָב אַיך געוזהן עטְלִיבָּעָ באַטָּאָרָעָן פּוֹן דער יונְקָעָרְדְּ-אַרְטִילְיָרִיעָה. זייזען דורךגעפּאָהָרָעָן דורך דעם רוֹיטָעָן טוֹוָה, קְלִינְגָּנְדִּיגָּמִיט זיינערע מכשירים, און האָבעָן זיך אוֹיסְגָּעָשְׁטָעלָט פְּאָרָעָן פְּאָלָאָזָה. די גְּרוּסָעָ רוֹיטָעָ גְּבוּיְידָעָ פּוֹנְמָה גְּעַנְעָרָאָלְ-שְׁטָאָבָה אַיז גְּעוּוֹעָן זְעהָר בעלעָבָטָה. עטְלִיבָּעָ באַפְּאַנְצְּעָרָטָה אוֹיטָאָמָּאָבָּיָלָעָן זיינגען גְּעַשְׁטָאָנָעָן פָּאָר דער טָהָירָה, אָזָן מָאָטָרָם אַגְּנָעָזָצָט מִיט אַפְּיצְיָרָעָן זיינגען אַגְּנָעָקָומָעָן אָזָן אַבָּ-געפּאָהָרָעָן יְעָדָעָ וְוַיְלָעָ... דער צָעָנוֹאָר אַיז גְּעוּוֹעָן זְעהָר אוֹיפְּגָעָרָעָגָט, פּוֹנְקָט וְוי אַקְלִיּוֹן אַינְגָּעָלָעָ אַיז צִירָקָה. קְעָרָעָנְסָקִי, האָט ער מיר דער צָהָלָטָה, אַיז אַקְאָרָשָׂט אַוְעָקָגָעָפּאָהָרָעָן אַין רָאָתָה פּוֹן דער רָעָפּוֹבָה לִיךְ צו דערלָאָנָעָן זְיַוָּן רָעָזְגָּנָצְיָה. איך בין שְׁנָעָלָאָרָיָבָּעָרָגָעָפּאָהָרָעָן

צום מאריינסקי פאלץ, וואו איך האב נאך פערכאנפט דעם שלום פון קערענסקי'ס רעדע. קערענסקי איז געווען זעהר אויפגערגנט, גערעדט האט ער כמעת אהן צוואמענהאגן, און וואס ער האט גוואגנט, איז געווען אַ לִיּוֹדְעָנְשָׁאָפְּטָלִיכְּעָ בְּעַרְתָּהִיְּדִינְגָּן פון זיין איינגענער האל-טונג און אַ בעשלאַדְרִינְגָּן גַּעֲגָעָן זַוְּנָאִים.

„איך וועל איך דא פאללווען באָראָקְטָעָרְוִיסְטִישׁ עַזְּטָאָטָעָן פון אַ רַּיְּהָע אַרְטִיקְלָעָן, וואס אַולְיָאנָנוּווּלְעָנִין האט אַבְּגָנְדְּרוֹקָט אֵין „ראָבָּאַטְשִׁי פּוֹטּ“, האט ער גוואגנט. „דָּאָם אַיז דָּעֶר זַעֲלְבִּינְגָּעָר לְעָנִין, וועלכער בעהאלט זיך און מיר קענען איהם ניט געפֿינְגָּן צו אַרְעָפּ טִירָעָן איהם אלְסָ אַ פָּאַלְיִיטִישָׁעָן פָּעַרְבְּרָעְכָּר... — אַט דָּעֶר פָּעֶרֶד ברעכער האט געהאט גערופָּעָן דעם פָּרָאַלְעָטָאָרִיאָט אָון דעם פָּעֶטֶר רָאַגְּדָעָר גָּרְנִיוֹן אַיבְּרָצְיוֹ-חוֹרְעָן דִּי גַּעַשְׁעָהָעָנִישָׁעָן פון דעם 16טָעָן אֵון 18טָעָן יוֹלִי. ער אַגְּנוּטִירָט פָּאָר אַ בָּאַלְדִּיגָּעָן בְּעוּוֹאָפְּעָנְטָעָן אוּפּ-שְׂטָאָנד... אַנְדָּעָרָבּ בָּאַלְשָׁעוּוֹוִיסְטִישׁ פִּיהְרָעָר האָבעָן אוּיך גַּעַהְאַלְטָעָן רָעָדָעָם אֵין פָּעַרְשִׁידְעָנָעּ פָּעַרְזָאַמְּלָנוּגָּעָן אָון גַּעַרְופָּעָן צו אַ בָּאַלְדִּיגָּעָן אוּפּ-שְׂפָשְׂטָאָנד... בעזונדרעם דָּאָרָפּ מַעַן בְּעַמְּרָקָעָן דִּי טָהָעַטְגִּיקִיט פון דעם אַיצְטִיגָּעָן פָּאַרְזִיצְעָנְדָעָן פון דעם פָּעַטְרָאַגְּרָאַדָּעָר סָאוּוּעָט, בְּרָאַנְשְׁטִיּוֹן-טְרָאָצְקִי...“

„איך וויל איך אויפְּמָעָרְקוֹאָם מאָכָעָן... אָז דִּי אַוִּיסְדְּרִיקָעָן אָון דָּעֶר סְטִילָן פון דָּעֶר גַּאנְצָעָר דִּיְהָע אַרְטִיקְלָעָן אֵין „ראָבָּאַטְשִׁי פּוֹטּ“ אֵון אֵין „סָאַלְדָּאַטּ“ אַיז ווֹ צְוּוֹיִ טְרָאָפָעָן ווּאָסָעָר עַהְנָלִיךְ צו דִּי אַרְטִיקְלָעָן אֵין „נָאָוֹאַצְיָאָרָסּ...“ דָּאָם אַיז נִיט קַיּוֹן בְּעוּוֹגָנָגּ פון אַ בעשטיימָעָר פָּאַלְיִיטִישָׁעָר פָּאַרְטִיוּ; דָּאָ נִיצְטָמָעָן אַוִּיסְדְּרִיקָעָן פָּאַלְיִיטִישָׁעָן אַונְוּוִיסָעָהָיִיט אָון דִּי פָּעַרְבְּרָעְכְּרִישָׁע אַינְסְטִינְקְטָעָן פון אַ טָּהָיָיל פון דָּעֶר בְּעַפְּעַלְקָעָרָונָגּ. דָּאָהָנְדָעָלָט זיך וועגָנָגּ אַ מִין אַרְגָּאַזְנִיעָמָעָן, וואס שְׁטוּבָט אַרוֹיְצְרוֹפָעָן אֵין רָוְסְלָאַנד אַ כָּאָטִישָׁע בְּעוּוֹגָנָגּ פון צְוִישְׁטָעָרָונָגּ אַיז רָוִיבּ, וואס פָּאָר אַ פְּרִיאַזְזָאַטָּה דָּאָס זָאַל נִיט קָאַסְטָעָן. בַּיִּי דָּעֶר אַיצְטִיגָּעָר שְׁטִימָוָנָגּ פון דִּי מַאְסָעָן מוֹזִיעָד בְּעוּוֹגָנָגּ אֵין פָּעַטְרָאַגְּרָאַד זיך פָּעַרְזָאַמְּלָנוּגָּעָן אֵין שְׁוַיְדָעָהָאַפְּטָעָ פָּאַגְּנָהָרָאַמְּלָאַנד, וואס וועלְעָן בעדעקָעָן דעם נָאָמָעָן פון פְּרִיאַעַן רָוְסְלָאַנד מִיט אַיְבָּגָנְגָּעָר שָׁאָנָד...“

„...אַולְיָאנָנוּווּלְעָנִין אַלְיָוִן נִיט צו, אָז דִּי לְאָגָעָן פון דעם עַקְסָטָרְ לִינְקָעָן פְּלִינְגָּעָלְפָּעָן דִּי סָאַצְיָאַלְדָּעָמָאַקְרָאַטָּעָן אֵין רָוְסְלָאַנד אַיז זַעהָר

גונסטיגן...” דא האט קערענסקי געליווענט די פאלגענדע ציטאטטע פון לענינעם אן ארטיקעל: „בעטראכט זיך נאר!... די דיביטשע חברים האבען איין לייעב-קנעכטען, — אהן צייטונגגען, אהן פערזאטלונגס-פרוייהיט, אהן א-סאָוועיט. געגען זיך האבען זוי די מורה-דיגע פינדשאפט פון אלע-קלאסען פון דער געוזלשבאָפֿט, אונז פון דעסטוועגען זיצען אונזערע דיביטשע חברים ניט לעדן. זוי פראווען עפֿעム טהאן. מיר, דא, האבען צעהנדלייגע צייטונגגען, מיר האבען פרוייהיטס-פערזאטלונג, מיר האבען א מעהרהייט איין די סאָוועיטען, פון אלע פראלעטאריער איין דער וועלט זיינען מיר איין דער גונסティיגער לאנע. קענען מיר זיך אַבּוֹזָאנָען פון אונטערשטיזען די דיביטשע רעוואַלוצִיאָנָעָר אַרגְּנָאַנְּזָאָזֶעָן ציעם, וועלכע רופען צו אַן אויפֿשְׂטָאנְד?...”

דאָן האט קערענסקי פֿאָרטְּגְּזְעַצְּט:

„די אַרגְּנָאַנְּזָאָטָאָרָם פון דעם אויפֿשְׂטָאנְד זיינען אלּוֹא אלּוֹין מודה, אָז אֵין רומְלָאנְד אַיז אִיצְט די גִּנְסְּטִיגְסְּטָע לְאָגָע פֿאָר אַ פרוייע האַנְּדָלוֹנְג פון אַ פֿאָלִיטִישְׁעָר פֿאָרטְּי. רומְלָאנְד ווּרט פֻּרְוּזָאַלְטָעָט פון דער פֿרָאָוּזָאַרְיִשְׁעָר רַעֲנִיאָרוֹנָג, אָז דאָך בעהוּפְטָעָט די דָזִוְונָג פֿאָרטְּי, אָז אֵין דער שְׁפִּיךְ פון דער רַעֲנִיאָרוֹנָג גַּעֲפִינְט זיך, “אָז אָומָד גַּעֲבָעָטְעָנָעָר גַּאֲסָט, אַיְינָעָר ווּאָס האָט זיך פֿעָרְקְּוִיפְּט צו דער בּוֹרוֹשְׁוּ אָזְוּע, דער מִינִיסְטְּרָעָר-פֻּרְוּזְדָעָט קְעָרְעָנְסְּקִי...”

„...די אַרגְּנָאַנְּזָאָטָאָרָם פון דעם אויפֿשְׂטָאנְד הַעלְפָעָן ניט די דיביטשע אַרְבִּיְיטָע, נָאָר די הַעֲרָשָׁעָנְדָע קְלָאָסָען. זוי עַפְעַנְעָן דעם רַוְּמִישָׁען פֿרָאָנְט פֿאָר דעם אַיְזָעָרְנָעָט פֿוּיסְטָט פון ווַיְהַחְלִימְיָעָן אָז זיינע פְּרִינְד... דער פֿרָאָוּזָאַרְיִשְׁעָר רַעֲנִיאָרוֹנָג אַיז ניט אָזּוּ ווּיכְטִיג, ווּאָס עַס טְרָאָכְטָעָן די דָזִוְונָג חַבְרָה, עַס אַיז אָנוֹ ניט ווּיכְטִיג צו זַיְעָר כּוֹנָה אַיז אַ גּוֹטָע אַדְרָע שְׁלַעַכְתָּע. ווי די לְאָגָע אַיז, עַרְקְלָעָהָר אַיך פון דער דָזִוְינָע טְרִיבְונָע, אַיז פּוֹלָעָן בְּעוּוֹאָסְטְּזִוְּן פון מִין פֻּרְאָנְטָוּאַרְטְּלִיכְקִיט, אַיז די האַנְּדָלוֹנְגָעָן פון דער דָזִוְינָע רַוְּמִישָׁעָר פֿאָלִיטִישְׁעָר פֿאָרטְּי אַיז פֻּרְאָרָאָטהָ גַּעֲנָעָן רַוְּמָלָאנְד!...”

„...אַיך פֻּרְזָעָנְלִיך שְׁטָעה אִיצְט אוּפְּין שְׁטָאנְדְּפָוּנְקָט פון דעם רַעֲכָטָעָן פְּלִיגְעָל. אַיך שְׁלָאָג פֿאָר, אָז מַעַן זָאָל בָּאָלְדָאָמָכָען אָז אַונְטְּרָזְוּכְוָנָג אָז אַרְעָסְטִירָעָן די שְׁוֹלְדִינְגָע... אַוְיָף די לִינְקָעָ בעַנְס האָט זיך אוּפְּגָעָהוּיְבָעָן אַ טּוּמָעָל. “הַעֲרָט מַיך אָוָס”, האָט קְעָרְעָנְס-

לי אויסגעשריען מיט א שטארקער שטימע. „אין איצטיגען מאמענט פון גרויסע געפאהר, וווען מען גרייט זיך פערראטההען דאס לאנד צו מיט גוטע אדרער מיט שלעכטן כונות, — בין איך צוזמען מיט דער פראוויזארושער רעגিירונג בעשלאַסטען בעסער צו שטארבען, אידער צו פערראטההען דאס ליעבען, די עהרע און די אונאַבחענניגקייט פון>Roseland...“

אין דעם מאמענט האט מען קערענסקיין דערלאָנט אַפְּפִיעָר. „אַקָּרֶשֶׁת האָב איך בעקומען די פֿרָאַקְלָאַצְיָע, ווֹאָס זַיִּי פֿעָרָד-שְׁפִּירִיטָן צוֹוישען די סַאַלְדָּאַטָּעָן. דאס אַיז אַיהֲר אַינְהָאַלְטָן: דער פֿעָטָרָאַגְּרָאַדָּרָעָר סַאַוְוִיעָט פֿוֹן אַרְבִּיוּטָעָר אָוֹן סַאַלְדָּאַטָּעָן צוֹ דֻּעָפְּטוּמָטָעָן אַיז אַין געפאהר. מיר פֿאַדָּרָעָן אַוִּיפָּה די פֿאַלְקָעָן צוֹ מַאֲכִילְיוֹזָעָרָעָן זַיִּך אָוֹן צוֹ וּוֹאַרְטָעָן אַוִּיפָּה אָוּזָעָרָעָב בעפְּעהַלְעָן. טָאַמְעָר לְעֵגֶט מעַן אָב אַדָּרָעָר מעַן פֿאַלְגָּנָט נִיט דָעָם בעפְּעהַלְעָן, וּוּעָלָעָן מִיר דָאס פֿעָדָרָעָבָעָן אַלְסָם פֿעָרָאַטָּה צוֹ דָעָר רַעֲוָאַלְזָאַצְיָע. דָעָר מַיְלָאַטְרִישָׁעָר רַעֲוָאַלְזָאַצְיָיאַנְרָאַדָּרָעָר קָאַמִּיטָעָט. פֿאַרְאָן פֿאַרְזִיעָצְעָנָדָרָעָר, פֿאַדוּוּאַיסְפִּי. סַעְפָּרָעָטָר אַנְטָאַנָּאָוּ.“

„אין אַמְתָּעָן אַיז דָּאס אַפְּרָאַבָּע אַוְיְצָהָעָצָעָן דָעָם הַמּוֹן נְעַגְעָן דָעָר עַקְוִיסְטִירָעָנָדָרָעָר אַרְדָּנוֹנָגָג, צוֹ בְּרָעָכָעָן די גְּרִינְדוֹנָגָס-פֿעָרָזָאַמְלוֹנָג אָוֹן צוֹ עַפְּעַנְעָן דָעָם פֿרָאַנְטָפָּאָר די פֿאַלְקָעָן פֿוֹן וּוּילָהָעָלָםָס אַיְזָעָרָנָעָם פֿוּיסְטָן...“

„אַיך זָאג „הַמּוֹן“ מִיט אַכְּיוֹן, וּוַיְיָל אַיך וּוַיִּסְמַח, אַז די בעוּוֹאַסְטִי זַיְנְגָע דֻּעָמָאַקְרָאַטִּיעָ אָוֹן אַיהֲר צַעְנְטָרָאַלְעָר עַקוּעָקָטוּיּוֹקָאַמִּיטָעָט, אַלְעָאָרָמְמָעָאַרְגָּנָאַנְיָזָצְיָאָנָעָן, אַלְעָם, ווֹאָס אַיז לְיַעַב אָוֹן טִיעָר דָעָם נְרוּסָעָן פֿרִיעָעָן רַוְסְלָאַנָּה, דָעָר פֿעָרָשְׁטָאַנָּה, דָעָר כְּבָוד אָוֹן דָאס נְעָזָבָעָן פֿוֹן דָעָר גְּרוּסָעָר רַוְסִישָׁעָר דֻּעָמָאַקְרָאַטִּיעָ, פֿרָאַטְעָסְטִירָעָן נְעָזָבָעָן צַוְוִינְגָעָן זַאְכָעָן...“

„אַיך בֵּין נִיט גְּעוּמָעָן אַהֲרָעָמָעָן מִיט אַגְּבָעָט. אַיך בֵּין נָאָר גְּעוּמָעָן אַוְיְסְדָּרִיקָעָן מִיְּן פֿעָסְטָע אַיבָּרְצִיְּנוֹנָג, אַז די פֿרָאַוּזָאַרְיִשָּׁעָרָעָגָג, וּוּלְכָעָ פֿעָרָתָה יְהִידִינָגָט אַיז אַיצְטִיגָעָן מאַמְעָנָט אָוּזָעָר נְיִיעָפְּרִיהִיָּט, — אַז דָעָר נִיְּרָאַרְיִשָּׁעָר שְׂטָאַט וּוּעָמָעָן עַם אַיז בעשְׁרָת אַגְּלָעָנְצָעָנָדָע צַוקָּנוֹפָט, וּוּעָט אַונְטָעָרְשִׁיטִיצָט וּוּעָרָעָן פֿוֹן אַלְעָם, אַחֲזָדָה, ווֹאָס האַבָּעָן קִיְּנוּמָאָל דָעָם מִוְּתָה נִיט נְעַחַט צוֹ קַוְעָן דָעָם אַמְתָה אַין די אַוְיָנוֹעָן...“

„...די פראוויזאָרִישׁע רעניערונגע האט קיינמאָל ניט פערנוואָל טיגט די פֿרְיוּהַיִת פֿון אַלְעָ בִּירְגֶּעֶר צו גַּעֲבָרוֹיכָעַן זַיְעָרָע פָּאַלִּיטִישׁעַ רַעֲכָטַן... אַבָּעָר אַיְצָטַן... עַרְקְלַעַהֲרַטַּה די פְּרָאוֹזָאָרִישׁע רעניערונגע, אָז די יַעֲנִיגָּע עַלְעַמְעַנְטָעַן פֿון דָּעַם רַוְסִישָׁעַן פָּאַלְקַ, די יַעֲנִיגָּע גַּרְוָפָעַן אָזָן פָּאַרְטִּיְעַן, וְאָסָהָבָעַן נַעֲחָאַט די הַעֲוָה אַוְפְּצָהָוִיבָעַן זַיְעָרָע הַעֲנָד אַוְיָף דָּעַם פְּרֵיִעַן וְוַיְלָעַן פֿון דָּעַם רַוְסִישָׁעַן פָּאַלְקַ אָזָן וְאָסָהָבָעַן פְּרָאַנְטַ פָּאַר די דִּיְוִיטְשָׁעַן, מַזְעָן אַבְגָּעָרָאָמַט וְוַעֲרָעַן פֿון וּוּגַן, אָזָן דָּאָס מַזְוָּ גַּעֲתָהָאָן וְוַעֲרָעַן שְׂנָאָל אָזָן זַיְכָּעָר!...”

„זָאָל די בעפֿעלְקָעָרָוּנְג פֿון פָּעַטְרָאָגָאָר וְוַיְסָעַן, אָז זַי וְוַעֲט זַיְד אַנְשְׁטוּסָעַן אַוְיָף אַ פָּעַסְטָעַ קְרָאָפְטַן. אַפְּשָׁר אַיְזָן נַאָּרָפְט דָּא אַהְפָּנוֹנְג, אָז אַיְין דָּעַר לְעַצְמָעַר רַגְעַן וְוַעֲט דָּעַר שְׁכָל הַיִּשְׁרָאֵל, דָּאָס גַּעֲוִיסָעַן אָזָן דָּאָס עַהְרָעַן-גַּעֲפִיהָל גַּוְבָּר זַיְוָן אַיְזָן די הַעֲרָכָעַר פֿון די, וְאָסָהָבָעַן נַאָּרָפְט אַ בִּיסְעַל יוֹשָׁר אָזָן אַ בִּיסְעַל עַהְרָעַ...”

איַן דָּעַר צִיְּתָן פֿון זַיְוָן גַּאנְצָעַר רַעֲדָע אַיְזָן זָאָל גַּעֲשְׁטָאָנָעַן אַן אָוְנְגָּלוּבְּלִיכָּעָר טָוּמָעַל. וְוַעֲן עַר אַיְזָן אַרְאָבָגָעָנָגָעַן פֿון דָּעַר טָרִיד בּוֹנָעַ, אַ בְּלָאָסְמָעַר אָזָן אַ פָּעַרְשׁוּוֹצְטָעַר, אָזָן אַיְזָן אַרְוִיסְגָּעָנָגָעַן פֿון זָאָל צַוְּזָאָמָעַן מִיט זַיְוָן סְוּוּטָעַ אַפְּצִיעָרָעַן, האָט אַיְזָן לִינְקָעָר רַעֲדָע נַעֲרָנָאָכִין צַוְּוִיְּתָעַן גַּעֲנוּמָעַן אַטְאָקִירָעַן דָּעַם רַעֲכָטָעַן פְּלִינְגָּעָל אָזָן אַלְעָהָבָעַן גַּעֲמָאָכָט גַּרְוִיסָע גַּעֲוָאָלְדָעַן. אַפְּילָו די סָאַצְיָאַלְיִסְטָעַן-דָּרְעוֹוָאָד:

לוֹצִיאָנָעָרָעַן הַאָבָעַן גַּעֲמָעָלְדָעַט דָּוָרָךְ גַּאֲטִיזָעַן:
„די באַלְשָׁוּוֹיְקָעַם האַנְדָּלָעַן דָּעַמְאָגָאָש אָזָן פָּעַרְבָּרְעַבְּרִישׁ; זַי נַוְצָעַן אָוִיס די אַלְגָּעָמִיָּנָע אַונְצָוְרִיעְדָּנָהִיָּט. אַבָּעָר דָּאָר מַזְוָּ מַעַן אַנְעָרָקָעָנָעַן, אָז עַס אַיְזָן פָּאַרְאָזָן אַ גַּאנְצָעַ רַיְיָהָע פָּאַדְרָוָנָגָעַן, וְאָסָהָבָעַן זָאָל זַיְיָ בַּיְזָ אַהְעָר נִיט באַפְּרִידִיגְט. די מַאָסָעָן וְוַיְלָעַן פָּרְיָעָרָעַן, זַי וְוַיְלָעַן עַרְד, זַיְיָ וְוַיְלָעַן אַ דָּעַמְאָקָרָטִישׁע אַרְדָּנוֹנָג אַיְזָן דָּעַר אַרְמָעָן די רַעֲגָיְרָוּנְג דָּצָרָפְטָעַרְקָלְעָהָרָעַן אַיְהָר גַּרְיִיטְקִיְּתָדָס אָלָעָס דָּוָרְכָּבָד צַוְּפִּיהָרָעַן; זַי דָּצָרָפְטָעַרְקָלְעָהָרָעַן אַזְוִי דִּיְוִיטְלִידַה, אָז יַעֲדָר סָאָלָד אַטָּאָט, יַעֲדָר פּוֹיְעָר אָזָן יַעֲדָר אַרְבִּיטָעָר זָאָל אַיְזָן אַיְהָר אַנְהָוִיבָעַן גַּלְוִיבָעַן, זָאָל וְוַעֲרָעַן אַיְבָּרְצִיְּגָט, אָז זַי אַיְזָן טָאָקָעָבָע אַמְתָה פָּעַסְטָע אַוְנְבָּוְיִגְזָאָם, עַנְטָשָׁלָאָסָעָן צַוְּבָעַרְיָעָדָגָעָן די גַּעֲרָכָטָעַ פָּאַדְרָוָנָגָעַן... מִיר וְוַיְלָעַן נִיט אַרְוִיסְרָוָפָעַן קִיְּזָן קְרִיזָּים אַיְזָן קָאָבִינָעַט.
זַיְנָעַן גַּרְיִיט צַוְּבָעַרְיָהִידָגָעָן די פְּרָאוֹזָאָרִישׁעַ רַעֲגָיְרָוּנְג מִיט אַוְנוֹעָר גַּאנְצָעַר עַנְרָגָיָע, בַּיְזָן לְעַצְמָעָן תְּרָאָפָעָן בְּלָוֶט, — אַוְיָב נַאָּר

די פראָוויז אַריישע רעניערונג וועט ענדליך זאגען אַ קָּאָר אָוּן דִּיטְלִיך
וואָרט וועגען די אלע ברענענדיגע פראנגען — אַ ווֹאָרט, ווֹאָס דָּאָס
גאנצע לאָנד ווֹאָרט אָוֹפֶּה דָּעַם אָזְוֵי אָונְגָּעָדָלְדִּיגְ...”

מַאֲרְטָאָוּ הַאָט גַּרְעָדָט מִתְּצָאָרָן :

„דעַר מִינִיסְטָעָרְ-פְּרָאוּזְדָּעָנָט הַאָט וַיֵּךְ עַרְלְוִיבָּט צֹו רַעֲדָעַן וְוַעֲגָעַן
„הַמּוֹן“, וְוַעַן עַמְּ אַהֲנְדָּעָלָט וַיֵּךְ זַעַגְעַן אַ בְּעוּגָּנוֹגָּפָּן וְוַיְכְּתִּיגָּעָ
טַהֲיֵלָעָן פָּן דָּעַם פְּרָאַלְעָטָאָרִיאָט אָוּן דָּעַר אַרְמָעָעָ. זַיִן מַעֲגָעַן זַיִן
אָונְגָּעָרָכָט, זַיִן מַעֲגָעַן גַּעֲפִירָהָט וְוַעֲדָעַן אַיִן אַ פָּאַלְשָׁעָרְ רִיכְתָּוָגָּ
אָבָּעָרְ דָּוֹרְקָ אָזְוֵיָּנָעָ וְוַעֲרָטָעָרְ הַעַצְטָ קָרְעָנָסָקָי צֹו אַ בְּיַרְגְּעָרְ-קְרִיעָגָּן.“
דעַר אַיְבָּרְגָּאָגָּנָגָּ צֹו אַ טָּגָּעָסְ-אַרְדָּנוֹגָּ אַיִן אָנְגָּעָנוֹמָעָן גַּעֲוָאָרָעָן
אַיִן דָּעַרְ פָּאַרְמָוָלָאָ פָּן דִּי לִינְקָעָ. די רַעְזָאַלְזִיעָ אַיִן פְּרָאַקְטִישָׁ גַּעַד
וְוַעַן אַזְוִידָרָוקָ פָּן אָונְצָוָרוֹיָ צֹו דָּעַרְ רַעְגָּעָרָוָגָּן.

„1. די בְּעוּוֹאָפָעָנָטָעְ דְּעַמְּאַסְטָרָאַצְיָעָם, וְוַאָס וְוַעֲדָעַן צְוָגָעָרִיָּט
אַיִן די לְעַצְמָעָ עַטְלִיבָּעָ טָעָג, שְׁטָרָעָבָעָן אָמְצָאָוּוֹאָרָפָעָן די רַעְגָּעָרָוָגָּן,
אַרְוִיסְצָוְרוֹפָעָן אַ בְּיַרְגְּעָרְ-קְרִיעָגָּן. זַיִן בְּעַשְׁאָפָעָן גִּינְסְטִיגָּעָ בְּעַדְיָנְגָּוָנָגָּן
פָּאָרְ פָּאַגְּרָאָמָעָן אָוּן קָאַנְטָרְ-דָּעָוָאַלְזִיעָ אָוּן מַאְכָעָן אָונְמָעָלִיךְ צֹוּ
וְאָמָעָנְצָוְרוֹפָעָן די נְרִינְדוֹגָסְ-פְּעַרְזָאַמְּלוֹגָגָּן. זַיִן וְוַעַלְעַן אַרְוִיסְרוֹפָעָן אַ
מִּילְיָוָטָרִישָׁ קָאַטָּאַסְטָרָאַפָּעָ, טָוִיטָעָן די רַעְזָאַלְזִיעָ, פָּאַרְאַלְזִיעָרָעָן די
עַקְאַנְאָמִישָׁ קָרְעָפָטָעָן פָּן דָּעַמְּ לְאָנְדָּ אָוּן צְוָשְׁטָעָרָעָן רַוְּסְלָאָנָדָּ ;

„2. די בְּעַדְיָנְגָּוָנָגָּן, וְוַאָס מַאְכָעָן גִּינְסְטִיגָּ אָזָאָ פְּרָאַפְּגָאָנָדָּא,
נְהַמְּמָעָן זַיִדְ פָּן דָּעַמְּ, וְוַאָס די נְוִיטִיגָּן גַּעַזְעִצְמָעָן זַיִנְגָּעָן אַלְזָ אַבְּגָעָלְעָנָט
גַּעַוְאָרָעָן, וְזַיִ אַוְיךְ פָּן דָּעַרְ אַבְּיַקְטִיוּוֹרְ לְאָגָעָ אַיִן צִיּוֹטָ פָּן קְרִיעָגָּן
אָוּן פָּן דָּעַרְ אַלְגָּעָמִיָּינָעָרְ דְּעַזְאָרְגָּאָנְזִיאָצִיאָ. עַמְּ אַיִן נְוִיטִיגָּ קָוְדָםְ כָּלְ
אַרְוִיסְצָוְרוֹבָעָן אַ גַּעַזְעִ, וְוַאָס גִּיטָּ אַיְבָּרְ די גָּאנְצָעָ עַרְדָּ צֹו די פּוֹיעָרְ-
שָׁעָ עַרְדִּקָּמִיטָעָטָעָן. עַמְּ אַיִן נְוִיטִיגָּ, וְוַיְמָטָעָרְ, צֹו פְּעַרְפָּאַלְגָּעָן אַזְּ
עַנְרָגִישָׁעָן קוּרָם אַיִן אַוְיסְלָאָנָדָּ, קוּרָם כָּלְ צֹו פְּעַרְלָאַנְגָּעָן פָּן די אַלְיָ
אַרְטָעָ, אַזְּ זַיִן וְאַלְעַן עַרְקָלָעָהָרָעָן זַיִעָרָעָ פְּרִיעָדָעָנָסְ בְּעַדְיָנְגָּוָנָגָּן, אַזְּ
אַנְהָוִיבָעָן פְּעַרְהָאַנְדָלָעָן וְוַעַגָּעָן שְׁלָוָם ;

„3. כְּדִי צֹו בְּעַקְעַמְפָפָעָן מְאַנְאַרְכִּיסְטִישָׁעָ דְּעַמְּאַסְטָרָאַצְיָעָם אָוּן
פָּאַגְּרָאָסְ-בְּעוּגָּנוֹגָּנוֹגָּן, אַיִן אַוְנְבָּעָדִינָגָּט נְוִיטִיגָּ אַנְצָוּנָהָמָעָן עַנְרָגִישָׁעָ
מִיטָלָעָן צֹו אַוְנְטָרְדְּרִיקָעָן די דָאַזְיָגָעָ בְּעוּגָּנוֹגָּנוֹגָּן. פָּאָרְ דָּעַמְּ צְוּוּקָ
אַיִן נְוִיטִיגָּ צֹו בְּעַשְׁאָפָעָן אַיִן פְּעַטְרָאַנְרָאָד אַ קָּאַמִּיטָעָטָ פָּן עַפְעָנָטָ

ליכבר זיכערהייט, וואם זאל בעשטען פון פערטראטען פון דער שטאאט-פערוואלטונג און די קערפערשאפטען פון דער רעוואלויזיאד נערער דעם אקראטייע. דער קאמיטעט פון עפאנטלייכער זיכערהייט דארף האנרגלען אין איינקלאנגע מיט דער פראויזאָרישער רעניערונג...". די סאציאָליסטען-דרוואָלויזיאָנערען און די מענטשוויקעס האבען אונטערשטיצט אט די רעוואָלויזיע... ווען קערענסקי האט עם דער-זעהן, האט ער איינגעלאַדען אָווקסענטיעוּן צו זיך אין ווינטער-פאלֶאָז. אויב די רעוואָלויזיע, האט ער געזנט, דרייקט אוייס אונ-צומרוּי צו דער פראויזאָרישער רעניערונג, זאל ער, אָווקסענטיעוּן, בעסער בילדען אַ נײַעム קאָביגעט. דאן, גאטץ און אָווקסענטיעוּן, די פיהרער פון די "פֿשְׁרָה-מַאֲכָרָה" האבען געמאכט זיינער לעצטער פֿשְׁרָה: זיי האבען געגעבען צו פערשטען קערענסקיין, או די רעד זאלֶאָזיע האט ניט געמיינט צו קרייטיקירען די רעניערונג!

אויפֿין ווינקעל מאָרְסְּקָאִיא און נועוסקי האבען גروفען סַאַלְדָּאַטָּען מיט באַיאָנָעָטָען אויפֿ די בִּקְשָׁעָן אַבְגַּעַשְׁטָלָט אלָעַ פֿרְוֹוָאַטָּע אָוִיטָאָז מַאְבִּילָעָן, גַּהְיִיסָּעָן די פֿאַסְּאַזְּשִׁירָעָן אַרְאַבְּקִירְבָּעָן, אָוּן די אָוִיטָאָז מַאְבִּילָעָן האט מעַן אַבְגַּעַשְׁקָט אַיִן ווינטער-פֿאֶלֶָאָז. אַ גַּרְוִיסָּעָר הַמּוֹן האט זיך פֿעַרְזָאַטָּלָט צו קוּקָעָן אוּפֿ דער עַובְּדָה. קִיְּנָעָר האט ניט געווואָסָט, וווער די סַאַלְדָּאַטָּען דעם מַיְלָטְעָרִישָׁען רֻעוּאָלוּזִיאָנָעָרָעָן קָאָמֵר טָעַט. אַ בִּימָעַל ווַיְמָעַר, לְעַבְּעָן קָאַזְּאַנְסָקִי סַאַבָּאָר, אַיְזָן פֿאַרְגְּעָקָומָעָן דָּאָס זַעֲלִיבִּיגָע. פִּון דָּאָרט האט מעַן די מַאְשִׁינָּעָן גַּהְיִיסָּעָן פֿאַהְרָעָן צּוּרִיק אַיבָּעָר נועוסקי. פֿינְּגָאָר דָּאָרָעָר זַעֲקָט מַאְטָרָאָזָעָן מִיט בִּקְשָׁעָן זַיְנָעָן אַגְּנָעָקָומָעָן לְאַכְעָנָרִיך אָוּן האבען אַנְגַּעַהוַיְבָעָן שְׁמוּעָסָעָן מִיט צַוְּיוּי פִּון די סַאַלְדָּאַטָּען. אוּפֿ די הַיְתָלָעָן פִּון די מַאְטָרָאָזָעָן זַיְנָעָן גַּעַמְעָן "אַוּרָאָרָא" אָוּן "זָאַרְיָאָסּוּאָבָּאָרִי", די בַּעֲרִיחָמְטָעָבָּאָלְשָׁוּוֹיסְטִישָׁעָ קְרִיְצְעָרָם פִּון דעם בַּאַלְטִישָׁעָן פְּלָאָט. אַיְינָעָר פִּון די מַאְטָרָאָזָעָן האט גַּעַזְאָנָט: "קְרָאָנְשְׁטָאָדָט גַּעַתָּה". דָּאָס אַיְזָן גַּעַוְעָן פְּוֹנְקָט ווַיְיָ מַעַן האט גַּעַזְאָנָט אַיְזָן פָּאָרִיז אַיְזָן 1792: "די מַאְרָסְעָלָעָר גַּעַהְעָן". ווֹאָרוּם אַיְזָן קְרָאָנְשְׁטָאָדָט האבען זיך גַּעַפְנוּן 25,000 מַאְטָה רָאָזָעָן, אַיבָּעָרְצִיְוָגָט בַּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָם, וואָם האבען ניט מַוְרָא גַּהְעָאָט פָּאָרָן טוֹיט...).

דרער "ראַבָּאַטְשִׁי אַיְסַּאַלְדָּאַט" אַיְזָן אַקָּרְשָׁט עַרְשִׁיעָנָעָן. דָּאָס גַּאנְ-

צע פַּאֲרָעְבָּלָאַט אִיז גַּעֲוֹעַן פַּעֲרָנוּמָעַן מִיט אִין גַּרְוִיסָּעֶר פַּרְאַקְלָאַז
מַאַצְּיָע:

„סַאֲלַדְאַטָּעַן! אַרְבִּיְתָעַר! בִּירְגָּעַר!

„די פִּינְדְּ פָּונְגָּס פָּאֵלָס וַיְיַעַנְעַן אִין דָּעַר לְעַצְּטָעַר נַאֲכַט אַיבָּעֶר
נַעֲנַגְגָּעַן צַו אַן אַנְפָאַל. די קַאֲרְנִילָּאַוּצָּעָם אָוֹן דָּעַר שַׁטָּאַב פַּרְאוֹוּעַן
צַוְּנוּפְּצִיהָעַן דִּי יְוַנְקָעָרָם אָוֹן דִּי פַּרְיוּוּוּלְיָגָעַ בַּאֲטָאַלְאַקְלָעַן פָּוּן די
פַּאֲרַשְׁטָעַדְט. די יְוַנְקָעָרָם פָּוּן אַרְאָנִיעַנְבָּאָוּם אָוֹן דִּי פַּרְיוּוּוּלְיָגָעַ פָּוּן
צַאֲרָסְקָאַיָּעַ סַעְלָאַהָאַבָּעַן זַיְקָ אַבְּגָעָאָגָט צַו נַעַחַן. מַעַן פְּלָאנְעוּעַט
אַן אַנְפָאַל אַוְיָף דָּעַם פַּעֲטְרָאַגְּרָאַדְעָר סַאֲוּוּיָּעָט... דָּעַר קַאֲמְפָהּ פָּוּן די
קַאֲנְטָרְדָּעְוּוּאַלְוָצִיאַנְעָרָעַן אִיז גַּעֲוֹנְדָּעָט גַּעַנְעַן דָּעַם אַלְלָדוּסְיָישָׁעַן
סַאֲוּוּעַטָּעַן-קַאֲנְגָּרָעָם אַטָּאָג פָּאָר זַיְוָן עַרְעַפְנוּנָג. דָּעַר קַאֲמְפָהּ אִיז נַעַנְגָּעַן
וַיְוַנְדָּעָט גַּעַנְעַן דָּעַר גַּרְיְנְדָּגְס-פַּעֲרוֹזָטְלָוּגָג, גַּעַנְעַן דָּעַם פָּאֵלָק. דָּעַר
פַּעֲטְרָאַגְּרָאַדְעָר סַאֲוּוּיָּעָט שְׁטָהָת אַוְיָף דָּעַר וּוְאָקָ פָּוּן דָּעַר רַעֲוָאַלְוָצִיעַ.
דָּעַר מִילְיָעְרִישָׁעַר רַעֲוָאַלְוָצִיאַנְעָרָעַר קַאֲמִיטָעָט פִּיחָרָט אַן דָּעַם קַאֲמְפָהּ
גַּעַנְעַן דָּעַם אַנְפָאַל פָּוּן די פַּעֲרָשְׁוּוּרָעָר. דָּעַר גַּאנְצָעָר נַאַרְדָּ
נַיְזָאָן אָוֹן דָּעַר פַּרְאַלְעַטָּאַרִיאָט פָּוּן פַּעֲטְרָאַגְּרָאַד זַיְיַעַנְעַן גַּרְיָיט צַו דָּעַר
לַאֲנְגָּעַן אַטְוִיטִיקְלָאַפְּ פִּינְדְּ פָּוּן דָּעַם פָּאֵלָק.

„דָּעַר מִילְיָעְרִישָׁעַר רַעֲוָאַלְוָצִיאַנְעָרָעַר קַאֲמִיטָעָט בַּעֲפַהָלָת:

1. אלָעַ קַאֲמִיטָעָטָעַן פָּוּן פָּאֵלָקָעַן, דַּיוּוּיְעָם, אָוֹן קְרִיעְנָס-שִׁיפָּעָן,
צַוְּזָאָמָעַן מִיט אלָעַ קַאֲמִיסְאָרָעַן פָּוּן די סַאֲוּוּיָּעָטָעַן אָוֹן אלָעַ אַנְדָּרָעָ
רַעֲוָאַלְוָצִיאַנְעָרָעַ אַרְגָּנָאַנְיוֹצִיעָם, זַאלָעַן הַאֲלָטָעַן פַּעֲרָמָאַנְעָנָטָעַ זַיְצָוָן
נַעַן אָוֹן זַאלָעַן אַנְזָאָמָלָעַן אִיז זַיְעָרָעַ הַעַנְדָּר אלָעַ יְדִיעָות וַיְוַנְגָּעַן די
פְּלָעָנָעָר פָּוּן די פַּעֲרָשְׁוּוּרָעָר.

2. קִיְּן אַיְנְצִינָעַר סַאֲלָדָאַט זַאלָנִיט פַּעֲרָלְאָזָעַן זַיְוָן דַּיוּוּיְעָ
אָהָן עַרְלְוִוְבְּנִישָׁ פָּוּן דָּעַם קַאֲמִיטָעָט.

3. צַוְּיָי דַּעֲלַעַגְגָּטָעַן פָּוּן יְעַדְעָר מִילְיָעְרִישָׁעַר אַבְּתָהִילְוָנָג אָוֹן
פִּינְפָּהָ פָּוּן יְעַדְעָן רַאְיָאָנָעָם סַאֲוּוּיָּעָט זַאלָעַן תִּיכְפָּ גַּעַשְׁקָט וַיְוַרְעָן אִיז
סַמְאַלְנִי אַיְנְסְטִיטָוָט.

4. אלָעַ מִיטְגְּלִיעְדָּר פָּוּן דָּעַם פַּעֲטְרָאַגְּרָאַדְעָר סַאֲוּוּיָּעָט אָוֹן אלָעַ
דַּעֲלַעַגְגָּטָעַן צָוָם אַלְלָדוּסְיָישָׁעַן קַאֲנְגָּרָעָם זַיְיַעַנְעַן אַיְנְגָּעַלְאַדָּרָעָן צַו קְוּמָעָן
אִיז סַמְאַלְנִי אַוְיָף אַן אוֹיסְעָרָאַרְדָּעָנְטְלִיכְעָ זַיְצָוָן.

„די קַאֲנְטָרְדָּעְוּוּאַלְוָצִיעַ הַאָט אַיְפָגְעָהוּיְבָעַן אַיהֲרָ פַּעֲרָבְרָעְכָּעָ
רִישָׁעַן קַאֲפָה.

„די עראבערונגנען און די האפנוןגען פון די ארבייטער און סאל-
דאטען זיינען אין גרויס געפאהר. אבער די קראפטען פון דער רעד
וואלוציע זיינען פיעל גראמער אידער די קראפטען פון איהרע פייןער.
„די זאך פון דער רעוואלוציע איז אין שטארקע הענה. די פער-
שוווערער וועלען ווערען פערניכטטעט.

„לעגט ניט אַבָּזְ צוֹוִיפָעֵלְטַ נִיטְ!... פָעַסְטְּקִוִּיטַ, אַוִּיסְגֶּעֶטַ
הַאַלְטְּעַנְקִיִּיטַ, עַנְטְּשָׁלָאַסְעָנְהִיִּיטַ, דִּיסְצִיפְּלִיּוֹןַ!...
„עַם לְעַבָּעַ דִּי רֻעוּוּאַלְוִצְיָעַ!

דרער מיליטערישער רעוואלוציאאנער קאמיטעט".
סמאַלְנִי אַיז גַּעֲוֹעַן דָּרָעַ מִיטְעַלְ-פּוֹנְקַטַּ פָּוֹן דָּעַם שְׁטוּרָם. דָּרָעַ
פעטראנְגְּרָאַדְעָרַ סָאוּוּעַטַּ הָאָטַ אַבְּגָעָהָאַלְטָעַן אַז אַונְעַנְדְּלִיבַּעַ זִיכְוָנָג.
דעַלְעַגְּנָאַטָּעַן זַיְנָעַן אַנְטְּשָׁלָאַפְּעָן גַּעֲוֹוָאַרְעָן אַוִּיפָּ דָּרָעַ פָּאַרְלָאַגָּעַ אַזְּן
וַיְיַעַדְעָרַ אַוְיְפְּגָעָוָאַכְּטַ אַזְּן וַיְיַעַדְעָרַ זַיְךְ בַּעַתְּהִילִיגְטַ אַזְּן די דַּעַבָּאַ
טָעַן. טְרָאַצְקִי, קָאַמְעַנְעָוּ, וַיְאַלְדָּאַרְסְּקִי הָאַבָּעַן גַּעַרְדָּטַ זַעַקְסַ אַכְּטַ,
צַוּעַלְפַּ שְׁעָה אַ טָּאגַ...

אַיךְ הָאָבַ זַיְךְ אַרְאַבְּגָעָלְאַזְּטַ אַזְּן צִימָרַ נָוָעַר 18, אַוִּיפְּןַ עַרְשְׁטָעַן
שְׁמָאַקַּ, וּוֹאַוְ דיַ בָּאַלְשְׁעוּוִיסְטִישַׁעַ דַּעַלְעַגְּנָאַטָּעַן הָאַבָּעַן אַבְּגָעָהָאַלְטָעַן
בְּעַזְוֹנְדָּעָרַ גַּרְוָפְּעָן-פְּעַרְזָאַמְלָוְנָגָעַן. אַ גְּרָאַבָּעַ שְׁטִימָעַ הָאָטַ נָאַכְּאַנְאַנְדַּ
גַּעַזְוָשָׁעַטַּ; דָּעַם רַעַדְנָעַרְ אַלְיַוְןַ הָאָבַ אַיךְ נִיטַ גַּעַקְעָנָטַ זַעַחַן הַינְטָרָעַן
גַּעַדְיכְּטָעַן עַולְםַ: „די פְּשָׂרָה-יְמָאַכְעָרַ זַעַגְעָן, אַזְ מִירַ זַיְנָעַן אַלְיַוְןַ.
גַּלְיוֹבָטַ זַיְיַ נִיטַ. זַאַל זַיְךְ עַסְ נָאַרְ אַנְהָוִבָּעַן, וּוּלְעַן זַיְיַ זַיְךְ מַזְוָעַן
נָאַכְּשָׁלְעָפָעַן נָאַךְ אַנוּן, אַזְ נִיטַ וּוּלְעַן זַיְיַ פְּעַרְלִיעָרָעַן אַלְעַ זַיְעָרָעַ אַנְ
הַעֲנָגָעָר...“. דָאַ הָאָטַ דָרָעַ רַעַדְנָעַרְ אַוְיְפְּגָעָהָוִבָּעַן אַ שְׁטִיקָעַלְ פָּאַפְּיָעַרְ.
„זַיְיַ שְׁלַעְפָעַן זַיְךְ שְׁוִין אַיצְטַ אַוִּיךְ נָאַךְ אַנוּן! אַקְאַרְשָׁטַ אַיזְ אַנְגָּעָקוּמָעַן
אַ מְעַלְדוֹנָגַ פָּוֹן דיַ מְעַנְשָׁעוּוֹיְקָעַם אַזְ סָאַצְיָאַלְיָסְטָעַן-רַעַוּוּאַלְוִצְיָאַנְעָרָעַן.
זַיְיַ זַעַגְעָן, אַזְ זַיְיַ פְּעַרְאַוְתָהִילָעַן אַונְזָעַרְ הַאַנְדָלָוָגַ, אַבָּעַרְ אַוִּיבְ דָיַ
רַעַגְעָרָוָגַ פָּאַלְטַ אַוִּיפָּ אַנוּןַ, וּוּלְעַן זַיְיַ זַיְךְ נִיטַ שְׁטַפְּלָעַן גַּעַגְעָן
דָעַם אַרְבִּיְטָרְ-קָלָאַסְ!“ (בְּעַגְיִיסְטְּרַטְּמָעַ גַּעַשְׁרִיּוּנָאַ)

בְּיַוְנָאַכְטַ אַיזְ דָרָעַ גַּרְוִיסָעַרְ זַאַל גַּעַוְעָן פּוֹלְ מִיטְ אַרְבִּיְטָרְ
אַזְ סָאַלְדָאַטָעַן. דָרָעַ זַאַל הָאָטַ גַּעַרְוִשְׁטַ אַזְ גַּעַבְרוּמָטַ; בְּלָאַהָעַ
וּוּאַלְקָעָנָסַ פָּוֹן טָאַבְאַקְדָּרְוִיךְ הָאַבָּעַן זַיְךְ גַּעַטְרָאַגָּעָן אַזְ דָרָעַ לְוַפְּטָעַן;
אַלְעַ פְּגָוָרָעַן הָאַבָּעַן אַוִּיסְגָּעָזָהָעָן גַּרְאָה. דָרָעַ אַלְטָעַרְ צָעַנְטָרָאַלְעָרְ
עַקְוּעַקְוּטְיוֹוּ-קָאַמִּיטָעַטְ הָאָטַ עַנְדָלִינַ צַוְ בְּעַגְרִיסָעַן דיַ דַעַלְעַ-

גאטטען פון דעם נייעם קאנגרעם, וועלכער האט געזאלט ברעבען זיין מאכט און אפשר די גאנצע רעוואלויזיאנעראע אורדנונג, וואס ער האט בעשאפען. פון דעםטוועגען האבען אויף דער זיצונג געמענט שטימען נאר די מיטגלויעדר פון דעם צענטראָלען עקזעוקטיוו-קאמיד מעט....

עם איזו שווין געוווען נאך האלבע נאכט, וווען גאנז האט איבער-
גענומען דעם פארזוייך און דאן האט זיך אויפגעחויבען צו האלטער-
זויין רעדע. עם האט געהערשט אַ מיעפֿע, כמעט דראָהענדרע שטיל-
קייט.

„די איצטינגע שעה איז פול מיט טראגוייד גרויסקייט. דער פײַינְד איז פאָר די טויעַרְעַן פון פֿעַטְרָאָנְגָּאָר. די דעם אָקָרָטִישׁע קְרָעָפְּטָעָן אָרְגָּאָנְיָוְרָעָן זִיךְ צֹ קְעַמְפְּבָעָן גַּעֲגָעָן אֵיהֶם. אַיְן דער זַעַל-בִּיגְעָר צִוְּיָת הַאלְמָעָן מִיר בַּיְּ לְוִוְּתְּפָרְגְּוִיסְוָנְג אַיְן די נַאֲסָעָן פָּוּן דער שְׂטָאָרט, אָוּן דער הוֹנְגָּעָר רָוקְט זִיךְ צֹ טְוִיטָעָן נִישְׁט נָאָר אָנוֹזָעָר רְעַגְּיָעָרְוָנְג, נָאָר די רְעוּוֹאַלְצִיעַ גּוֹפָא...“

„די מסען זיינען מיעד און פארמאטערט. זיי אינטערעסירען זיך ניט מיט דער רעוואַלזיע. אווב די באַלשוועויקעס הויבען און און אויפשטיינ, וועט דאס זיין דער סוף פון דער רעוואַלזיע!...
(געשריען: „ס'אַ ליגען!“) די קאנטרידערוואַלזיאַנערען וואָרטען נאָר, אָז די באַלשוועויקעס זאלען אַנחויבען אונרווחען און שיחיות... אָויב עס קומט פֿאָר אָן אַרוּיסטראָטונג, זיינען מיר זיכער, אָז עס וועט קְיִין גְּרִינְדוֹנְגְסְ-פּֿעַרְזָאָמְלָוָג ניט זיין“ (געשריען: „אַ ליגען!“ „אַ שאָנדע!“)

„מען טאר ניט דערלאזען, אzo דער פערטראנרגראדער גאנרנויזן זאל
געיט פאלגען דעם בעפעהל פון דעם שטאב... פערטראנרגראד געפינט זיך
דאך אין דעם ראיין פון קרייג. איהר מוזט פאלגען די בעפעהלען
פונג דעם שטאב און פון דעם צענטראלען עקוועקטויזקאמיטעט, וואס
איהר האט אליען אויסגעקליבען. די גאנצע מאכט — די סאוויעטען
— דאס הייסט טויט! גנבים און רויבער וארטען נאר אויף דער
מינוט און וועלען אנהויבען רויבעריען און שרפות... אובי איהר
לאומות ארים איזוינע לאזונגען, ווי „געהת אריין אין די הייזער, געהמאט
אוועק די שיד און די קלידער פון דער בורושוואיזע — — —
(א טומעל, געשרייען: „ניטא אוז לאזונג! א ליגען! א ליגען!“)
...זאנט איזיך וואס איהר ווילט, איהר מענט אנהויבען ווי עס דאכט

זיך איזק אם בעסטען, ענדיגען מוז זיך עם אויף אוז שרעקליכען אופן!

„דרער צענטראלער עקווקוטו-ויקאמיטעט האט די קראפט צו האנד-לען און איהם מוז מען פאלגען... מיר האבען ניט מורה פאר באיאד-געטען... דער צענטראלער עקווקוטו-ויקאמיטעט וועט פערטה היידיגען די רעוואַלוציע מיט זיין איינגענעט קערפער!...“ (געשריווין: „ס'איין שוין לאנג א טויטער קערפער“).

אין זאָל האט זיך אויפגעהויבען א געוואַלדייגער שטורות. אין דעם געמייש פון קולות האט מען געהרט ווי דאן שרויות, קלְאַפּענְדרִין אָן טיש: „דרער וואָס זאנט אַזוּנים בעגעהט א פערברעכען“. אָן שטימע: „דראס זיינט אַיהֲר בעגאנגען א פערברעכען, ווען אַיהֲר האט פערכאָפט די מאָכט אָון זיך אַיבּערגענעבען דער בּוֹרֵץ שואַזיע“. גאַז, פֿאַרוֹזִיצְעַנְדֶּרֶר, קְלוֹינְגְּטָמִיטְזָן גְּלְעָקָעָל: „שְׁטִילָעָר, אָז נִיט, וועל אַיך אַיך הייסען אַרוֹיסְפִּיהְרָעָן פָּוּן זאָל“. אָן שטימע: „אָנוֹ, פֿרְאוֹו!“ (הוראַ-געשריווין, פֿיּוּפּעָרְיוּן).

„אַיצְט וועגען אָונְזָעָר פֿרְיעָדָעָנִס-פֿאַלִּיטִיק (גְּלְעָכְטָעָר). צום אָונְגְּלִיק קען רְוִסְלָאַנד מעהָר ניט פֿאַרְטּוּעָצָען דעם קְרִיעָג. מען וועט שלִיסְעָן פֿרְיעָדָעָן, אַבְּעָר ניט קְיִין אַיְבִּיגְעָן פֿרְיעָדָעָן, ניט קְיִין דְּעַמְּאָז קְרָאַטְּשִׁיעָן פֿרְיעָדָעָן... כְּדִי אַוְיסְצּוּמִידָעָן בְּלוֹטְ-פֿערְגְּנוּסָגָן, האבען מיר היינט אַין דעם רְאַטָּה פָּוּן דער רְעַפּוּבְּלִיךְ אַנְגְּנָנוּמָן אַ רְעוֹזָאַלְוצָע, אָז די נְאַנְצָע עַדְךְ זָאָל אַיבּערגענעבען ווערטען די עַרְדְּקָאַמִּיטָעָטָן אָון אָז מען זָאָל תִּיכְפּ אַנְחָהְבוּבָן פֿרְיעָדָעָנִס-פֿערְהָאַנְדָלָגָעָן“ (גְּלְעָכְטָעָר, גְּעָשְׁרְיוּן: „צָו שְׁפָעַט“).

אין דעם נְאַמְּעָן פָּוּן די באַלְשָׁעָוָוִיקָעָם אַיז אויפּגעַשְׁטָאַנָּעָן צו רעדען טְרָאַצְקִי. אָגְנְצָעָר שְׁטוּרָם פָּוּן אַפְּלָאַדִּיסְמָעָנְטָעָן, אָדוֹנָעָר פָּוּן אַוְיסְגְּעָשְׁרְיוּן האט אַיהם בענְרִיסְטָמָן, ווען ער אַיז אַרְיוֹפְּגָעָן אַנְגָּעָן אויף דער טְרִיבּוֹנָע. אַלְעָה האבען זיך אויפּגעַשְׁטָלָט אויף די פִּים. מיט זיינ דינעם שְׁפִּיצְיָגָעָן פְּנִים, מיט דעם אַוְיסְדָּרָוק פָּוּן נִיפְּטִינָעָר אִירָאָנוּעָ אַין יעדען שְׁטָרִיךְ האט ער אויסְגָּזָעָהן ווי אָז אַמְתָּעָר מְעַפִּיסְטָאָפְּעָל. „דָּאָזִים טְאַקְטִיךְ בעוֹיוֹזָט, אָז די מְאַסְעָן — די ברְיִיטָע, טְעַמְּפָעָ, גְּלִוְיכְּגִילְטִיגָּע מְאַסְעָן — זיינען אַין נְאַנְצָעָן מיט אַיהם (אָ רְיוּזְגָּעָר גְּלְעָכְטָעָר. טְרָאַצְקִי ווענדעט זיך צום פֿאַרוֹזִיצְעַנְדָעָן אָן רְוָפְּט אַוְיסְ

מייט אַ דראָמאָטישער שטיטס): „ווען מיר האבען גערעדט וועגען אַבערגעבען די ערדר אין די הענד פון די פוייערים, זייןט אַיהר געווען געגען. וואָס האבען מיר געטהָן: מיר האבען געואנט צו די פוייערים: „אוּב זוי ניבען אַיך ניט, נעהמט אלְיוֹן“, אָנוּ אָנוּ די פוייערים האבען אונְז געפֿאַלְגַּט, קומט אַיהר אַיצְט אָנוּ זאנגט דָּס זעלכִּיג, וואָס מיר האבען געואנט צְרִיכְמִיט זעַקְמִיט... אַיך גָּלוּבְנִיט, אָנוּ ווען קערענסקי האט אַרוּיסגעגעבען דעם בעפֿעהֶל וועגען טוּיטַ שטראָפַ אין דער אַרְמָעָע, האט עַר געהאנְדָּעלְט לְוִיט זוּינְעַט טיעפֿע אַבערכִּיזְגִּונְגְּעַן. נאָר וואָס דעַן? עַר האט קִין אַנדער ברירָה ניט געהאט, ווֹילַ דער פֿעַטְרָאָגְרָאָדָעָר גָּארְנוּזָאָן האט אַיהם ניט געוואָלְטַ פֿאַלְגַּעַן. אוּפַ דָּאנְעַן זאנגט מעַן הַיִּינְט, אָנוּ וועַדְלִיג זוּן רעדע אין דעם רָאַטָּה פָּוּן דער רָוִיסְשָׁעָר רָעְפּוּבְּלִיק, קָעַן מעַן אַיהם האַלְטָעָן פֿאָר אַ בעהאלטָעָנָעָם בַּאַלְשְׁוּוֹיק... עַם ווּטַ נאָר אַפְּשָׁר קָומָעַן אַ צִּימַּט, וועַן מעַן ווּטַ זאנגַעַן, אָנוּ די בעסְטָע זוּהָן פָּוּן דער רָוִיסְשָׁעָר רָעוֹאַלְזִיעַ האבען זיך בעה היילְיגָט אַין דעם אַוִיפְשְׁטָאָנָר פָּוּן דעם 16טָעַן אָנוּ 18טָעַן יוֹלִי... אָין זוּן חַיְנְטִינְגָּעָר רָעוֹאַלְזִיעַ, וואָס עַר האט אַריינְגְּעַטְרָאַנְעַן אַין דעם רָאַטָּה פָּוּן דער רָעְפּוּבְּלִיק, דער מאַחְנָת זיך ניט וועגען אַיְנְפִּיהָרָעַן דִּיסְצִיפְּלִין אַין דער אַרְמָעָע מִיט גַּוּאַלְדָּה.

אַבעַר זוּן אַיְגָּעָנָע פֿאָרטִי אַגְּנִיטִרְט וועגען דעם...

„נֵין, די גַּעֲשִׁיכְטָעַ פָּוּן די לְעַצְמָעַ זַיְעָבָעַן חַדְשִׁים בעוּווּוֹזָט, אָנוּ די מאָסָעַן האבען פֿעַרְלָאָזָט די מעַנְשָׁעוּוֹיקָעָם. די מעַנְשָׁעוּוֹיקָעָם אָנוּ סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן-רָעוֹאַלְזִיעַ אַנְעָרָעַן האבען בַּיְגָעְקוּמָעַן די קָאַדְעָטָעַן, אַבעַר שְׁפַעְטָעַר, וועַן זַיְהָאַבָּעַן פֿאָקְטִישׁ בעקּוּמָעַן די מַאְכָט, האבען זַיְהָ אַבעַר גַּעֲנָגְעַבָּעַן טָאָקָעַ די זַעֲלְבִּיגָּעַ קָאַדְעָטָעַן...

„דָּאָן דְּעַרְצָעַהָלְט אַיך, אָנוּ אַיהר האט קִין רָעְכָט ניט צו מאָכָעַן אָנוּ אַוִיפְשְׁטָאָנָר. אַוִיפְשְׁטָאָנָר דָּאס רָעְכָט פָּוּן יַעֲדָעַן רָעוֹוָאַלְזִיעַ אַנְעָר. וועַן די אַונְטָעַרְדִּיקְטָעַ נָאָסָעַן שְׁטָעַהָעַן אוּפַ, אָיז דָּאס זַיְעַר רָעְכָט...“

אוּפַ דער טְרִיבְּוּנָעַ בעוּווּזָט זיך לִיבָּעָר, אַ מאָן מייט אַ לעַנְגְּלִיָּה כָּעֵן פְּנִים אָנוּ אָנוּ אַונְטָעַרְדִּיקְטָעַ צָוָנָגָן. מעַן בענְגָעָנָט אַיהם מייט גַּעֲלַעַטְטָר אָנוּ גַּעַבְרוּם.

„עַנְגָּעָלָם אָנוּ מַאְרָקָם האבען גַּעַוְאנָט, אָנוּ דער פֿרָאַלְעַטְאָרִיאָט האט קִין רָעְכָט ניט אַבעַרְצָוּנְעַהָמָעַן די מַאְכָט אַיְידָעָר עַר אָיז צַוִּידָה

טיג דערצן. אונזער רעוזאַלּוציע איז א בורזושוואָז. אויב אין איז רעוזאַלּוציע פֿאַרְכָּאָפָּעַן די אַרְבִּיְּטָעַר די מַאֲכָּט, בְּעָרֵיְּתָדָם אַ טְּרָאָּד גִּישָׁעַן סּוֹפֶן דָּעַר גַּאנְצָעַר רַעֲזָאַלּוצְיָע... טְרָאָצְקִי, אַלְמָן אַ סְּאַצְיָאָלְדָעַם אַקְּרָאָטִישָׁעַר טַהַעַרְטִיקָּעַר, אַיז אַלְיָוָן גַּעֲגָעַן דָּעַם וּוּאַסְמָעַר פְּרָעַד דִּינְטָאַיצְטָעַר...” (געשריין: “גענוג! אַרְאָב!”)

מַאֲכָּטָאָוּ פְּרוֹאָוּטָרְדָעַן, אַבָּעַר מַעַן רִיסְטָאַיְּהָם כָּסְדָּר אַיְבָּעַר. “די אַינְטַעְרַנְצִיאָנָלִיסְטָעַן זַיְנָעַן נִיטָּגָעַן דָּעַם, אַז די דֻּעָמָאָר קְרָאָטְיָע וְאַל אַיְבָּעַרְנָהָמָעַן די מַאֲכָּט, אַבָּעַר זַיְיָגָעַן גַּעֲגָעַן דָּעַם די מַעְתָּהָאָדָעַן פָּוֹן די באַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם. עַם אַיז נִיטָּקִין צִיְּמָת אַיצְטָעַץ צָו פֿעַרְכָּאָפָּעַן די מַאֲכָּט...”

וּוְעַדְרָעַר בְּעוּווּיּוֹט זַיְךְ דָּאַן אַוִּיפָּה דָּעַר טְרִיבּוֹנוּ. עַר פֿרָאָטָעַסְטָעַס טִירְטָעַס זַהָּר שְׂטָאָרָק גַּעֲגָעַן דָּעַם מַילְוָעַטְרִישָׁעַן רַעֲזָאַלּוצְיָאַנְעָרָעַן קָאָרָמִיטָעַס, וּוְעַלְכָּעַר הָאָט גַּעֲשִׁיקָּט אַ קְּאַמִּיסָּאָר צָו פֿעַרְכָּאָפָּעַן די רָעַדְקָצְיָע פָּוֹן דָּעַר “אַיזְוּעַסְטִיאָ” אַוְן צָו שְׂטָעַלְעַן די צִיְּטוֹנָג אַונְטָעַר צָעַנְזָוָר. עַם הַוִּיבְּטָמָז זַיְךְ אַוִּיפָּה אַ וְוַיְלָדָעַר טְוּמָעַל. מַאֲכָּטָאָוּ פְּרוֹאָוּטָרְדָעַן, אַבָּעַר קִינְעָרָה הַעֲרָטָמָז נִיטָּגָעַן פָּוֹן דָּעַר אַרְמָיָה אַוְן פָּוֹנְמָס באַלְטִישָׁעַן פְּלָאָט שְׁטָהָהָן אַיְבָּעָרְזָן גַּאנְצָעַן וְאַל אַוְן שְׁרִיְּעָן מִיטָּאַלְעָה כְּחָותָה, אַז דָּעַר סְאַוְוִיעַט אַיז זַיְעָר רַעֲגִינוּרָוָגָן.

עַהְרָלוֹיד שְׁלָאָגָט פָּאָר אַ רַעֲזָאַלּוצְיָע, וּוּאַסְמָדָעַט די אַרְבִּיְּטָעַר אַוְן די סְאַלְדָּאָטָעַן צָו בְּלִיְּבָעַן רֹהִיג אַוְן נִיטָּפָּאָלְגָעַן די וּוּאַס וּוּלְעַן זַיְךְ פְּרָאָזְוּאַצְּרָעַן אַוִּיפָּה אַ דֻּעָמָאָנְסְטָרָאָצְיָע. די רַעֲזָאַלּוצְיָע אַנְעָרָקָעַנְטָד די נִוְטוּוּעַנְדִּיגְקִיּוֹט צָו בְּעַשְׁאָפָּעַן טָאָקָע באַלְד אַ קְּאַמִּיטָּעַט פָּוֹן עַפְעַנְטָד לִיכְעָר זַיְכְּרָהִיָּמָט. זַי פְּאַדְרָעָט אַוִּיפָּה דָּעַר פְּרָאָזְוּאַרְיָשָׁר רַעֲגִינוּרָוָג תִּכְפָּה אַרְוִוִּסְצּוֹלָאָזָעַן אַ נְעַזְעַץ, וּוּאַס נִיטָּפָּאָלְגָעַן די עַרְד אַיְן די העַנד פָּוֹן די פּוּעָרִים, אַוְן באַלְד אַנְצְּזָהָוּבָעַן פְּרִיעַדְעָנָס-פְּעַרְהָאַנְדְּלָוְנָגָעַן... אַיז זַיְךְ אַיז אַ מְהֻומָּה. וּוּאַלְאָדָרְסָקִי שְׁפְּרִינְגְּט אַוִּיפָּה אַוְן שְׁרִיּוֹט אַוְים אַיְן בָּעַם, “אַז אַיצְטָמָס, עַרְבָּע דָּעַם קָאָנְגָרָעָם, הָאָט דָּעַר צְעַנְטְּרָאָלְלָעָר עַקְוּקְטוּוֹוְקָאָמִיטָּעַט קִיְּזָן רַעְכָּת נִיטָּפָּאָלְגָעַן אַנְדָּבָּשָׁטָמָט דָּעַם קָאָנְגָרָעָם. דָּעַר צְעַנְטְּרָאָלְלָעָר עַקְוּקְטוּוֹוְקָאָמִיטָּעַט, זַאְגָּטָעַר, אַיז סִי וּוּטוּטָמָס. די רַעֲזָאַלּוצְיָע אַיז נָוָר אַ מִטְּעָל אַיְהָם אַרְיוֹנִיָּה צְוַגְּבָעַן אַבְּיָסָעַל לְעַבְעָן, פְּאַרְשְׁטָאָרְקָעַן זַיְין מַאֲכָּט, וּוּאַס הַאַלְט אַיְן פְּעַרְשְׁוּוֹנְדָעַן...”

“מִיר, באַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם, וּוְעַלְעַן פָּאָר דָּעַר רַעֲזָאַלּוצְיָע נִיטָּפָּטִי-

מען" ... די באַלשוועיקעム פערלאָזען דעם זאָל און די אַיבעריגע נעהה
מען און די רעוזאַלוציע.

ארום 4 אַ זיינער אין דער פריה בעגעגען אַיך זאַרין'ען אַין קאָד
ריידאָר. אויפֿין פְּלוֹיזִיעַ אַיז בַּיִ אַיהם גַּעהאנגען אַ בַּיקְסַם.

"מיר געהען", האָט ער געוֹאנְט, רוהיג אַבעוֹ צופְּרַיעַדרעַן. "מיר
האָבען געפְּקַט דעם געהילֶךְ פּוֹנְסַם יוֹסְטִיעַ-מִינְיסְטַרְעַר אַון דעם מִינִיסְטַר
טער פּוֹן רעלְגִּיאָאנְעַן. זַיְוִינְעַן אַיצְטַמְּ אָונְטַעַן אַין קָעַלְעַר. אַיְזַן פָּאלְקַ
מַאֲרְשִׁירְטַצְוּ פֻּרְכְּאָפְּעַן די צַעַנְטְּרַאָלְעַ טַעַלְעַפְּאָזְ-סְטַאָנְצִיעַ, אַן אַנדְרָעַ
רַעַר צָוֵם טַעַלְעַגְּרָאָפַּ, אַ דַּרְוִיטַעַר צָוֵם שְׂטַאָטְ-בָּאָנָּסַ; די רַוִּיטַעַ אַרְדַּ
מי אַיז אַין די גַּאַסְעַן..."

ווען מִיר זַיְוִינְעַן אַרוּסְגַּעַנְגַּנְעַן אַיְזַן דַּרְוִיסַעַן, אַיז גַּעוֹועַן פִּינְסַ
טַעַר אַון קָאָלְט. אוֹיְףַ די טַרְעַפְּ האָבען מִיר צָוֵם עַרְשְׁטַעַן מַאְלַ דַּעַרְ-
זַיְוִינְעַן די רַוִּיטַעַ גַּוְאָרְדְּעַיְצַעַם — אַ גַּרְוָעַ בְּחָוִרִים אַין אַרְבִּיטַעַר קָלְיוֹ-
דַּעַר, מִיטַּ בִּיקְסַעַן אַהֲן בָּאיְאָנְעַטַּעַן. זַיְוִינְעַן גַּעַשְׁטַאָנְגַּנְעַן נָהָעַנְטַ
אַיְזַן אַ רַּעַדְלַ, אַון נַעֲרוּוֹן גַּעַרְעַדְטַ אַלְעַ מִיטַּ אַמְּאָל.

הַעַט וּוֹיִיט, צָוֵם מַעַרְבַּ, צָוֵם הַאָט זַיְדַּ גַּעהַרְטַ אַיבַּעַר די דַעַבְּרַ
דָּאָס שִׁישַׁעַן פּוֹן בִּיקְסַעַן. דָּאָרטַ האָבען די יוֹנְקָרְעַם גַּעַפְּרַאוֹוֹתַ עַפְּעַנְעַן
די בִּרְקַעַן אַיבַּעַר דַעַר נָעוֹוָא, כְּדַי די פָּאָבְּרִיקְ-אַרְבִּיטַעַר אַון סָאָלְ-
רַעַטַעַן פּוֹן דַעַר וּוֹיְבָאָרְגַּעַר דָאִיאָן זָאָלְעַן נִימַּט קַעַנְעַן צַוְּשַׁטְּעַהָן צָוֵם
סָאָוְיְוָעַטַעַן אַוִּיפְּ דַעַר זַיְיטַ נָעוֹוָא. די יוֹנְקָרְעַם האָבען גַּעַעְפְּעַנְטַ אַון
די קְרָאָנְשְׁטָאָטַעַר מַאְטְרָאָזַעַן האָבען זַיְיַ וּוֹיְדַעַר גַּעַשְׁלָאָסַעַן...

הַיְנְטַעַר אָנוֹן אַיז דַעַר רִיזְגַּעַר סְפָּאָלְנִי גַּעוֹועַן בָּעַלְוִוְכְּטַעַן פּוֹן
אוּבָעַן בֵּיז אַרְאָבַ אַון גַּעהַרְזְשַׁעַט וּוֹיַ אַ גַּרְוִיסַעַר בִּיהָזְ-שְׁמַאָּקַ.

פִּיעַרְטַעַר קָאָפְּיַטַעַל

די פְּרָאָזְוַיְ-אַרְיִישַׁעַ רַעַגְיַעַרְוָנַגְ פָּאָלְטַ.

מִיטְוֹאָד, דַעַטַעַן נָאוּעַמְבָּעַר, בֵּין אַיךְ אוּפְּנַעַשְׁטָאָנְגַּעַן שְׁפַעַט.
דַעַלְהַאָרָאָכָט אַיְזַן פַּעַטְרָאָפְּאָוָלְאָוָסְקַעַ פַּעַסְטוֹנְגַהָטַ גַּעהַבָּעַן דַעַט
מִיטְאָגְ-סִיגְנָאָל, וּוֹעַן אַיךְ בֵּין אַרוּסְגַּעַנְגַּנְעַן אַוִּיפְּ נָעוֹסְקַי. עַם אַיז
גַּעוֹועַן אַ פִּיכְבַּטְעַר קִיהְלָעַר טָאגַג. פָּאָר דַעַר שְׂטַאָטַס בָּאָנָק זַיְוִינְעַן גַּעַ-

שטאנען עטליכע סאלדאטען מיט באיאנעטען אויף די ביקסען. די
ומהיר איז געווען פארשלאָסען. „זו וועלכען צד געהרט איהר?“
האב איך זוי געפֿרגנט: „זו דער רגענּוֹרְגּ?“ — „ניטה מעהֶר קיון
רגענּוֹרְגּ“, האט איינער גענטפֿערט און אויסגעטשרעט די צייחן
מיט א שמייבעל. „סלאוֹז באָנוֹ“ (דאנקען נאט). מעהֶר האב אין
פֿון איהם ניט געקענט אַרוּסְבָּקְומָעַן.

טראםוואָאַיַּען האַבעָן זיך געציגגען אַיבָּערְן נְעוּוֹסְקִי. מענער, פרויז
ען און קינדרער זייןען געוווען אַנגָעָלָעָפֶט אוֹיף יעדען טְרָעָפֶל אָזֵן
אָרוֹם יעדען פֿעַנְסְטָעָר. די קְרָאָמָעָן זייןען געוווען אָפָּעָן, אָזֵן אַין דַּי
גָּאַסְעָן הָאָט זיך גַּעֲפִיהָלָט מַעֲהָרָ רֹוחִיגְקִיּוֹת וּוֹי נְעַכְתָּעָן. אוֹיף די וּעְנָט
הָאָט אַיִּנְסָמֶד פָּוֹן דָּעָר נְאַכְּט אַוְיפְּגַּעַבְלִיחָת אַ נְיִיעָר בּוּקָעָט פָּוֹן
פְּרָאַקְלָאַמְצִיעָם גַּעֲגָעָן אַוְיפְּשַׁטָּאנָה. פְּרָאַקְלָאַמְצִיעָם צו די פּוּיעַ
רִים, צו די סָאַלְדָּאַטָּעָן בְּיוּסָמָךְ, צו די פְּעַטְרָאַגְּרָאַדָּעָר אַרְבִּיָּיָה
טָעָר... אַט אַיִּנְעָ: אַיִּנְעָ:

פָּוֹן דַּעַר פֻּטְרָא גַּרְאָדָעַר שְׂטָאָדָט-דוֹמָא.

„די שטאדט-דומא איז מודיע די בירגער, אז אין אויסער
אל-דענטליכער זיצונג, האט זי דעם 9טען נאועמבער געבלידערט אַ
קאמיטעט פון עפערנטליכער זיכערהייט. אהוין געהען אריין מיטנלייע-
דער פון דער צענטראללער רומה און פון די ראיינע דומאס, אויך
פערטרערטער פון די פאלגונדר רעוואַלז'יאָנערע דעם אַקראטישע אַ-
גאניזאַצְיָע: דער צענטראללער עקוּקטוּיקאמיטעט, דער אל-דומס-
שער עקוּקטוּיקאמיטעט פון פוייערים-דעלענאמען, די אַרמיי-אַר-
גאניזאַצְיָע, דער צענטראלפֿלאַט, דער פֿעטראָנְגְּרָאַדְעָר סָאוּוּעַט פון
אַרבִּיְּטָר אָון סָאלְדָּצָּעַן-דָּפּוֹטָטָעַן, דער רָאַטָּה פון די פֿרָאַפּוּסְיָאַ
נָעַלְעַ פֿעָרָאַיְּנָעַן אָון אַנדְרָעַ.

„מיטגלוידער פונעם קאָמייטעט פון עפַנטְלִיכָע זיכערהייט וועילען זיך געפֿינען איז דער געביידע פון דער דומא צו טהאָן זיינער פְּלִיכָט. טעלעפאָן נומערס 15-40, 77, 223, 36, 138.

7טען נאומבר, 1917.

דָּעַמְאַלְתִּים הָאֵב אִיךְ נִימֵּט פָּעֲרַשְׁתָּאַנְעָן וּוֹאָס דָּאָס אַיְזָן. אִיצְטָ וּוֹוִיס

איך, אז דאמ האט די דומה ערקלעהרט א קרייניג די באלאשעוווקעム.
איך האב געקייפט א נומער „ראבאאטשי פוט“. קיון אנדרעד צייד
טונגע האב איך דערוויל אין ערגען ניט געזעהען. שפטער אביסעל

האב איד בעצאהלט א סאלדאט פופציגן קאפיקעם פאר א געניצטען
„דיין“. די באלשעוויסטייש צויטונג איז געדראקט געווען אויפ גרווי
סע בוינעם אין דער פערכאנטער דרוקעררי פון „רומסקאייא וואלייא“. אויפ דער ערשותער זייט האבען זיך געצייגען אומגעלוּטפערט גרויסע
ווערטער :

“די גאנצע מאכט די סאָוויעטען פון אַרבײַטער, סַאלְדַּאַטָּען אָו
פּוּיְרִים! פֿרִיעַדָּען, בְּרוּטִים! עֶרֶד!” אָונְטַעַרְן לְיִיטְ-אַרטִיקָעֵל אַיז
גַּעֲוֹעַן אָונְטַעַרְגַּעַשְׁרִיבָעַן זִינְאָוְיוּוֹ, לְעַנְיָנִים פְּרִיְינָה, וּוָסּ אַהֲטָזִיךְ
צָוֹזָאַמָּעַן מִיט אִיהם בעהאַלְטָעַן. דָּעַר אַרטִיקָעֵל הַאֲטָזִיךְ וִיךְ אַנְגַּעַהוּיְבָעַן
אָזֶוּ:

„יעדר ערך ארכיטקטוני יעדער איז אונדער אמת'ער סאָץ
ציאַליסט, יעדער ערלייבער דעם אַקראט וויסט, איז פון דער אַיצטינען
לאָגען איז פֿאַרְצֶן נאָר צוֹויִי אוּסְטוּנְגָּן :

„עַנְטוּ עֲדָר דִּמְאָכֵט וּוֹעֶט בְּלִיבָּעַן אֵין דִּי הָעֵד פָּוּן
דָּעֵר פְּרִיצִישׁ-בּוֹרוֹשָׁאָזָעֶר כְּנוֹפִיא. דָּאָס וּוֹעֶט הַיּוֹסָעַן אָונְטָעָרְדָּרְקָוָגָן
פָּאָר דִּי אַרְבִּיּוֹתָה, דִּי פּוֹיעָרִים אָוָן דִּי סָאַלְדָּאַצָּעָן, אַ פָּאַרְטָּוּעָצָנָגָ פָּוּנִים
קְרִיעָג, הָוּנְגָעָר אָוָן טּוֹיְטָם, אָונְפְּעָרְמִידְלִיךְ...“

„אָ דַעַרְ דִי מַאכְטַ ווּעַט אַיבָּעֲרֵנְהָן אַיִן דַי הָעֶנְדְ פָּזְ דַי
רַעֲוֹןְאַלְזַיְאַנְעָרָע אַרְבִּיְיטָעָר, סַאלְדַאְטָעָן אָוּן פּוּעִירָים, אָוּן דָּאָס ווּעַט
הַיִּסְעָן אָז דִי זַעֲכַסְתָּה עַרְשָׁאָפְטַ פָּזְ דִי פְּרִיצִים ווּעַרטַ אַוְיְפִין שְׁטָעַל
אַבְגַּעַשְׁאָפְטַ, דִי קַאְפִּיטָּאַלְיסְטָעָן ווּעַרְעָן גַּעַהְאַלְטָעָן אַיִן צְוִים, אָוּן אַ
פְּאַרְשְׁלָגְ ווּעַרטַ בָּאַלְדְ נַעַמְאָכְטַ צָו שְׁלִימָעָן אַ גַּעַרְעַכְטָעָן פְּרִיעַרְעָן.
דַּאְמַאְלָסְטַ ווּעַט דַי עַרְדְ זַיְינְ גַּעַזְיְכָעָרְטַ פָּאָרְ דִי פּוּעִירָים, דַעַרְ קַאנְטִי
רַאְלְ אַיבָּעָרְ דִי אַינְדוּסְטְרִיאָעָן ווּעַט זַיְינְ גַּעַזְיְכָעָרְטַ פָּאָרְ דִי אַרְבִּיְיטָרַ,
בְּרוּוּיטַ ווּעַט זַיְינְ גַּעַזְיְכָעָרְטַ פָּאָרְ דִי הַוּנְגִירִינְגָעַ, אָוּן סְ'וּעַטְ נַעַמְעָן
אָז עַק צָו דַעַם אַוְנוּנִינְגָעַן קְרִיעַגְ...”

אין "דיען" זיינען געוווען אַבגעעהאָקטען שטיקלעך נייעס וועגען
דעָר לעצטער אונורוהיגער נאכט. די באַלטשעוויקעם האבען פערכאנפט
די צענטראלע טעלעפֿאַסְטָאנֵצִיע, דעם באַלטישען וואַקּזָאַל, דעם טעַ-
לעפֿאַן; די פֿעַטְרָה אַפְּעַר יונקערט קענען ניט קומען קייז פֿעַטְרָאַ-
גראָד; די קָאַזְקָעַן וואַקְלָעַן זִיד; אַיִינְגָעַ מִינִינְסְטָאַרְעָעַן זַיִינְגָעַן אַרְעָסַ-
טִירָט; דער נַאֲטְשָׁאַלְנִיק פּוֹן דער שְׂטָאַדְטָ-מִילְיָזִיע, מִיּוֹעָה, אַיז גַּעַ-
טוֹיט גַּעַוּוֹאַרְעַן; אַרְעַטְעַן אָוָן קָאנְטָעַרְ-אַרְעַטְעַן זַיִינְגָעַן פְּאַרְגְּנָעַ-
קוּד

מען דא און דארט. צווזאמענשטייסונגגען צווישען סאלדאטען ~~פָּלְטָן~~
לען, יונקערם און רויטע גווארדעיצעס...
אויפין ווינקעל מארסקאיא האב איך זיך אונגעשטוייסען איז, קא-
פיטאן גאנמבערג, א מענשעוויק-אבראאנגע, סעקרעטאר פון דער, מיד
לייטערישער אבטהיילונג פון זיין פארטהיי. איך פרעג איהם, צו איז
שווין טאקע פארגעקומען דער אויפשטאנד, קנייטשט ער מיט די פלייד
עם און ענטפערט מיעד: „טשארט זנאטען“ (וואיסט דער טיוועל),
מענליה, איז די באַלְשֻׁוֹוִיקָעָם וועלען טאקע פערכאנפֿען די מאכט,
אבער זוי וועלען זי ניט קענען אַנְהַאֲלְתָּעָן מעהר ווי דריי טען: זוי
האבען ניט דעם סאָרט מענשען, וואָם זאלען קענען פיהרען אַ רעד
גיערונג. אפשר איז טאקע בעסער, איז מען זאל זוי לאזען פרואווען,
וועט עם זוי אַנְלְעָרְנָעָן אויף שטענדייג...“

דער מיליטערישער האטעל אויפין ווינקעל פון איסאקייעסקי
פלאָץ איז געוווען אַרְמוֹנְגַּעַרְנְגַּעַלְט מיט בעוֹאַפְּעַנְטָעָן סאלדאטען. אין
אונטערשטען זאל זיינען געוווען פַּיְוִינְגְּקָלְיְוִידָעָטָעָן ווֹנְגָעָן אָפִיר
צירען. זוי זיינען אַרְמוֹנְגַּעַנְגַּעַן הַיְזָאָזְדָּזְרִיךְ אַזְנְבָּעָטָעָן עַפְּעָם גַּעַרְעָדָטָעָן
צווישען זיך. די מאָטָרָאָזָעָן האבען זוי ניט אַרְוִיסְגָּעָלְאָזָטָעָן פון האטעל...
בלואַלְזָוָונְגָּה האט זיך דערהערט דער קנאָק פון אַ בִּיקְס אַין דָּרוּוּ-
סָעָן, נאָכְדָּעָם האט זיך גַּעַלְאָזָטָעָן פון אלע זוּיטָעָן אַ שִּׁיסְעָרִיָּן.
איך בֵּין אַרְוִיסְגָּעָלְאָפָעָן אַין נָאָם. עַפְּעָם האט זיך גַּעַטְהָאָן אַרְוּם מָאָ-
רִיאַינְסְּקִי פָּאַלְאָץ, וואָו עַס איז גַּעַזְעָטָעָן דער רָאָטה פון דער רָוִיסְיָה
רָעְפּוֹבְּלִיקָה. אַיבָּעָר דער לְעָנֶג פון דעם גַּאנְצָעָן פָּלְאָץ, פון אַיְוּן ווַיְנִ-
קָעָל צָוָם אַנְדָּרָעָן, איז געוווען אַוִיסְגָּעָטָעָט אַ רִיחָה עַסְלָאָטָעָן
מיט בִּיקְסָעָן אַיְזָן דִּי הַעֲנָד אַזְנָבָעָן אַוִיפִּין דָּאָךְ פון
האַטָּעָל.

„פרָאָוּאַקָּצִיעַ! זוי האבען גַּעַשְׁאָסָעָן אויף אָנוּ!“ האט אַיְ-
מִיצָּעָר אַוִיסְגָּעָרָוּפָעָן. אַז אַנְדָּרָעָר האט זיך גַּעַלְאָזָטָעָן צו דער
טָהָיר.

בִּיּוּם מְעַרְבִּיְוִינְקָעָלְטָעָן פָּאַלְאָץ אַז גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַ גַּרְוִיסְעָרָבָעָן
פָּאַנְצָעָטָעָר אַוִיטָאָמָּאָבִיל מִיט אַ רְוִיטָעָרָבָעָן פָּעָהָנְדָעָלָעָן אַוִיבָעָן. אויף
זַיְנָעָן זַיְמָעָן אַז גַּעַוְוָעָן אַוִיסְגָּעָמָהָלָט מִיט רְוִיטָעָר פָּאָרָב די אויפִּין
שְׁרִיפְּט: „ס. ר. ס. ד.“ (סָאַוְוִיעַט רָאַבָּאָטְשִׁיךְ אַי סָאַלְדָאָטְסִיךְ דָּעָ-
פּוֹטָאָטָאָוּ). די האַרְמָאָטָעָן פּוֹנְסָמָּאָבִיל זַיְנָעָן גַּעַוְוָעָן גַּעַצְיָעָלָט

אויף דעם איסאקיעוּסֶקְיָה סַבָּאָה. אַ בָּאָרִיךְ אֲדֹעַ אַיְזָנָעַן אוֹפְּנָעַן גַּעֲבוּוֹת אוֹיפָּנָעַן דָּעַר נַאֲוֹזָאִיךְ אָוְלִיכָּאָז — קָעַסְטָלָאָךְ, פָּעַסְטָרָאָךְ, אַז אַלְטָאָךְ אַיְזָעַרְעָן בָּעַטְעָלָאָךְ, אַ וְוָגָעָן, אַ קָּוָשָׁעָן גַּעֲהַילְעָן. דָּאָם אַלְעָם הָאָט פָּעָרָאָךְ צָאָמָט דָּעַמְּט וּוּגָן צָו דָּעַר מָאִיקָּא. קוֹרְצָעָשָׂר שִׁיְּטָעַנְסָמָהָאָלָּז פָּוָן אַ דָּעָרָאָךְ בִּיאַינְגָן הוֹיְפָעָן הָאָט מַעַן אָוִיסְגָּעַלְיוֹנָט פָּאָרָן פָּאָסְפָּאָרָן פָּוָן אַ גַּעֲבִירָאָךְ, צָו באַשְׁיַּעַן דִּי שִׁיסְעָר.

„וּוְעַט מַעַן מַאְקָעָ, הַיִּסְטָמָט עַמְּ, שְׁטְרִיְּטָמָעָן אַיְזָנָעַן?“ האָבָאָיךְ גַּעֲפָרָעָנָן.

„גַּעֲווֹים! אַט בָּאַלְדָּאָ!“ הָאָט דָּעַר סַאְלָדָאָט נַעֲרוּעָן גַּעֲעַנְטָפָעָרָט. „גַּעֲהָ אַפְּוּעָם, טָאַוְאַרְיִשְׁטָשׁ. סַקְעָן דִּיךְ נַאֲדָר טָרְעָפָעָן. זַיְוּ וּוּלְעָן קָוָרָה מַעַן פָּוָן דָּאַרְטָעָן.“ הָאָט עַר אַנְגָּעוֹזָעָן אוֹיפָּנָעַן דָּעַר אַדְמִוָּרָאַלְטִיסְטָוָאָ.

„וּוְעַר וּוְעַט קוֹמָעַן?“ —

„דָּאָם קָעָן אַיךְ דִּיר נִימָט זַאֲגָעָן, בְּרוֹדָעָר“, הָאָט עַר גַּעֲעַנְטָפָעָרָט אַוְן אָוִיסְנַעַשְׁפִּינְגָּעָן.

פָּאָר דָּעַר טָהִיר פָּוָנִים וּוּינְטָרְפָּאַלְאָזָי אַיְזָנָעַן אַנְרוּפָעָסָלָאָז דָּאַטָּעָן אַוְן מַאְטָרָאָזָן. אַ מַאְטָרָאָזָן הָאָט דָּעַרְעַלְחָלָט, וּוּ אַזְוִי דָּעַר רָאָטהָ פָּוָן דָּעַר רְוִיסְיָשָׂר רְעַפְּבָּלִיק הָאָט אַוְפָּגָעָהָעָרָט עַקְוִיסְטִירָעָן. „מִיר הָאָבָעָן אַרְיִינְגְּנַעַמְּאַרְשִׁירָט“, זָאָגָט עַר, „אַוְן הָאָבָעָן אַנְגָּעָפִילָט דָּעַם נַגְּנָצָעָן בְּנִין מִיט אַונְזָעָרִיגָּע. בְּבֵין צָוְגָעָנָגָעָן צָו דָּעַם קָאנְטָרָדָרָעָן צָוְגָעָנָגָעָן קָאַרְנִילְאָוּעָן, וּוּאָסָמָ אַיְזָנָעַן גַּעֲזָעָסָעָן אַוְיָבָעָן־אַזָּן בְּעַסְעָרָט אַחְיָים!“

דָּעַר וּלְמָם הָאָט גַּעֲלָאָכָט. מִיט מִיה אַוְן מַאְטָרָנִישׁ אַיְזָנָעַן מִיר גַּעַד לְוּנְגָעָן צָוְצָקָומָעָן צָו דָּעַר טָהִיר פָּוָן דָּעַר פְּרָעָסְגַּאְלָעָרָעָע. אַ מַאְטָרָאָזָן, אַ רְיַעַן, הָאָט מִיךְ אַבְּגָנְשָׁטָעָלָט אַוְן נִימָט גַּעֲלָאָזָט אַרְיִינְגָּנָהָעָן. וּוּעָן אַיךְ הָאָבָאָיךְ גַּעֲוּיְוּעָן מִיְּזָן פָּאַפִּיעָר, הָאָט עַר קָוָרָץ גַּעֲזָעָנטָט: „אַיְהָר זָאָלָט אַפְּיָלוֹ זַיְן דָּעַר הַיְּלִינְגָּר מִיכָּאֵיל אַלְיָזָן, טָאַוְאַרְיִשְׁטָשׁ, וּוּאַלְטָאָזָן אַיְדָקָט נִימָט נַעֲקָעָנטָט אַרְיִינְגָּנָהָעָן“. דָּוָרָךְ דָּעַר גַּלְעַזְעַנְגָּר טָהִיר הָאָבָאָיךְ גַּעֲזָעָהָעָן אַפְּרָאַנְצְּזִוְּיָוִשָּׁעָן קָאַרְעָסְפָּאַרְעָנָט, וּוּלְכָעָר הָאָט אָוִיסְטָמָעָן זַהָּרָאָיךְ אַוְיָבָעָן גַּעֲזָעָסָעָן אַזָּן.

הָאָט אַיְהָם נַעֲבָאָךְ פֻּרְשָׁפָאָרָט אַיְנוּעָנִיגָּ... .

אַבְּיַסְעָל וּוּיְוִיטָעָר, פָּאָר דָּעַר טָהִיר פָּוָן פָּאַלְאָזָן, אַיְזָנָעַן גַּעֲשָׁתָאָנָעָן אַזָּן אַיְזָנָעַן אַמְּלִיטָעָרְיָשָׂר פָּאַרְמָעָן, — אַ נִּידְעָרְיָגָעָר מִיט גַּרְאָהָעָן וּוּאַנְּכָן

צעם. אַרְוֹם אֵיתֶם אָיו גַּעֲוָעָן אַ רְעַדְעַל סָאלְדָאַטָּעָן. זַיִן פְּנִים אָיו גַּעַד
וְעוֹן זֻהְרָ רְוִיטָן.

“איך בין גנעראל אלעקסיעו” האט ער געשריין, “אלס איעיר נאטשאלנים און אלס א מיטגלייד פון דעם רاطה פון דער>Rossisher רעפובליק פערלאנג איך איהר זאלט מיד לאזען דורבעעהן”... דער סאלדאט האט זיך געקרצט אין קאָפ און אומרווהיג נעקוקט פון א ווינקל אוניג. נאכדעם האט ער צוונערופען מיט דער האנד אן אפי' ציר, וואָס איז גראָד פערבייגעגענגען. יונגער איז געווארען זעהר אויפ- גערענט, וווען ער האט דערזעהן, וווער עס שטעטהט פאָר איהם. ער האט אַבעגעבען דעם גנעראל “טשעטט”, אַיידער ער האט געוואָסט וואָס ער טהוט.

„וְוַאֲשָׁע וְוִיְמָא קָפְרָעָוֹ אַסְכָּאָרִיטָעַלְסְטוֹאָא“ — (איינער עקסען ! האט ער געשטאמעלט, ווי אין די אלטער גוטער צייטען, „ארײַנְד נעהן איז פֿאלְאַז אַיז אַבְסָאַלּוֹט פֿערְבָּאַטְעָן. אַיך האָב קְיוֹן שָׁוָם רַעַבְתִּי נִיט“...)

עם איז אונגעקומווען אן אויטאטמאכט מיט גאץ'. יונגער איז גע זעטען און געלאלכט, אקוראט ווי עפער וואלט איהם הנאה געטההן. שבעטער אביסעל איז אונגעקומווען אן אנדער אויטאטמאכט, וואו פא- רענט זיינען געוזטען בעוואפערנטע סאלדאטטען און הינטנען די אראמעט טירטע מיטגלויעדר פון דער פראוויזארישער רענייערונג. פערטרם, דער לאטישער מיטגלויעדר פון דעם מיליטערישען רעוואלזיאנערען קאמיטט איז אונגעקומווען צופס. ער איז שנעל געלאלפער איבער דעם פלאץ.

“איך האב גערעבענט, אז איך האט שווין אריינגעזעט די אלע אדונים נאך לעצט נאכט?“ האב איך איהם געזאנט און אנגעויזען אויפֿ די מיניסטערן.

“אה”, האט ער גענטפערט און אויפ זיין פנים האט זיך אויס-געמאַלט ענטטויישונג, פונקט ווי ער וואָלט געווען אָ קליען אַינגעָל.
דו אִידיאטען האבען וויעדר אַרויסנעלאָזען פֿיעַל פּוֹן ווי,
איידער מיר האבען בעשלאָסען וואָס צו מהאָן”.

איבער וואזגענסענקי פראפאפקט איז געווען אויסגעשטעלט מאסע מאטראוזען ; היינטער זוי האבען מארישרט סאלדאטען, א ר依עה נאך א ר依עה, איזו וויט ווי דאס אויג האט געקענט כאפען. מין

זינען אועם זום ווינטער-פאלאז דורך דעם אדמיראלטעיסקי. די
נאמען וואס פיהרען זום דווארטצאָוווי פאלאָז (פאר'ן ווינטער-פאלאָז),
זינען געוווען בעוואָכט פון סאלדאָטען. אַ רײַהע סאלדאָטען איז גע-
ווען אויסגעשטעלט איבער דער מערב זויט פון פלאָז. הינטער די סאל-
דאָטען האָט זיך אַנגעוזמאָעלט אַ גרויסער עולם. אַלצידינָן איז געוווען
רוּהִין. נאָר פון דער וויאָטענס האָט מען געקענט זעהָן, ווי סאלדאָטען
טראנען האָלֶז פון דעם פאלאָז, פונִים אַינְעָוָנִיגְסְּטָעָן הוּאָפָּן, אָוָן לע-
גַּעַן עַמְּ צוֹזָאָמָעָן פָּארִין טוּיָּר. אַדער אָפְשָׁר האָט זיך דאס נאָר
אוֹיסגעֶרדָאָכְטָן?

מיר האבען ניט געוואסט, צו די וואכלייט זייןען פארין סאווויעט צו פאר דער רגעניערונג. האבען אונזערע דאكومענטען, וואס סמאָלני האט אונז ארויסגעגעבען, האבען דא ניט געמאכט קיון שום איינדרוק. מיר האבען זיך אַוועקגעלאָזט צו אָן אַנדער טהייל פון דער וואָך, געד מאכט אָן וויכטיגע מינע און ווייזענדיג אונזערע אַמְּעָרִיקָאנֶר פֿאָסְטֿוֹפֿאָרטען, האבען מיר געזאגט: „מיר קומען אין אַפְּיצְיָעלָע שליחות!“ אָט צוּי האבען מיר זיך קוּים דורךגעשפֿאָרט. אַינְעוּנִיג אַין פֿאָלָאָצְעָד האבען די זעלבייגע אלטָע שׂוּוִיצְיָאָרָעָן אַין מונדיירען מיט מעשנען קנעָפּ אָן מיט רוּיטָ-גָּאלְדָעָן קָלְנָעָרָם הָעֶפְּלִיךְ אַראָבְּגָעָנוּמוּן אָונֵן זערע מאָנטָלָעָן, אָן מיר זייןען אַרוּפְּגָעָנָגָעָן אוּפְּפֿאָן אוּבְּעָרְשָׁטָעָן שְׁטָאָק. אַין דעם טוֹנְקָעָלָעָן אָוּמְעָטִיגָעָן קָאָרְיָידָאָר, פּוֹן ווָאנָעָן די נָאָזְבָּעָלָעָם זייןען פֿערְשָׁוֹוָאנְדָעָן, האבען זיך גָּעָפְּוָונָעָן עַטְלִיבָעָן אלטָע בעַד דִּיעָנָטָע. פָּאָר קָעָרָעָנְסָקִים טָהִיר האט אָיְונָגָעָר אַפְּיצְיָר גַּעַשְׁפָּאָנט הַיָּן אָן צוּרִיךְ אָן גַּעֲבִישָׁעָן זַיִן ווְאַנְצָע. מיר האבען גַּעַפְּרָעָנָט צו קענָעָן מיר האבען אָן אַינְטָעָרוּוּוּ מִיטָּין מִינִיסְטָעָרִ-פֿרְעָוִידָעָן. דער אַפְּיצְיָר האט זיך פֿאָרָנוֹיגָט אָן אַקְלִינָג גַּעַתְּהָאָן מיט די שְׁפָּאָרָעָן.

„ס'טהות מיר לוי, אבער עס איז אונמענלייך“, האט ער גענטמ' פערט אויף פראנצוייש. „אלעקסאנדרע פיאדראראויטש איז גראד איצט זעהר פערנומען...“ ער האט אונז בעטראכט אַ מינומט. „דעם אמת זאגענדיג, איז ער גאר נימטא דא...“

וְוֹאָו אַיְזָעֶר ? ”

„ער איז אווענגעפארהרען צום פראנט. און וויסט איהר וואס
עם האט געטראפען? ניט געווען גענוג בענוין פאר זיין אויטאמאוביל,

האבען מיר געמוֹט שיקען צום ענגלישען שפיטאל און באָרגען אַבִּיסעל בעזונ...”

“זוינען די מיניסטֶראָרען דאָ?”

“זוי האבען אַ זוצנג אַין אַיינעם פֿון די צימערען, אַיך ווּוִוִּים נַאֲר נִיט וּאוֹ.”

“רעכענט אַיהָר, אָז די באָלְשֻׁוּוֹיְקָעָם ווּעלען באָלְד קָומָעָן?”
“געווּוּס, אַודָּאי קָומָעָן זַוי, אַיך ווּאָרט יַעֲרָע מִינּוּת אַוְיף אַ טַּעַלְעַד פָּאנִישׂע מַעְלְדוֹנָג, אָז זַוי קָומָעָן. אַבעָר מִיר זוינען צוֹנָעָגְרִיט. מִיר האבען יוּנְקָעָרָם אַין דָעַם פָּאָדָעָרְשָׁטָעָן תְּהִילְפּוֹנִים פָּאָלָאָז, — דָאָרט הַינְטָרָע יַעֲנָעָר טַהָּרָאָר.”

“קָעָנָעָן מִיר אַהֲוָן דַּוְרְכָּגָעָהָן?”

“ניְין, גַּעֲוִוִּים נִיט, עַם אַיְז שְׁטְרָעָנָג פָּאָרְבָּאָטָעָן”. עַר האָט שְׁנָעֵל גַּעֲדְּרִיקָט אַונְזָעָר אַלְעַמְעָנָס הַעַנְט אָז אַזְוּעָקָגָעָנָגָעָן. מִיר האָד בעַן זַיךְ אַיסְגָּקְיָרָעָוּעָט צַו דָעַר פָּאָרְבָּאָטָעָנָר טַהָּרָאָר. די טַהָּרָאָר האָט זַיךְ גַּעֲפָנוּעָן אַין אַ צִּימְטוּוּיְלִיגָּעָן ווּעַנְטָעָל, ווּאַסְמָהָט צַוְּתָהִילְט דָעַם זַאל אַוְיף צַוְּוִיָּעָן. זַי אַיְז גַּעֲוָוָן צַוְּגָעָשָׁלָאָסָעָן פֿון דָעַר אַנְדָּרָרָעָר זַוִּיט. דָאָרטָעָן האָבעָן זַיךְ גַּעֲהָרָט שְׁטִימָעָן אָז אַיְמִיצָעָר האָט גַּעַד לְאָכְטָט. אַלְעָא אַיבָּרִיגָּעָן זַאלְעָאָן פֿון דָעַר רִיעְזָיָגָעָן אַלְטָעָן פָּאָלָאָז זַוִּידָעָן גַּעֲוָוָן שְׁטִיל וּוּי אַ כָּבָר. אָז אַלְטָעָר שְׁוּוּיִצְאָר האָט אָוָנוּ דָעַר וּהָעָן צַוְּגָעָהָן צַו דָעַר טַהָּרָאָר, אַיְז עַד צַוְּגָעָלָאָפָּעָן : “ניְין, בָּאָרִין, אַיהָר טַאָרט נִיט גַּעַהָן”.

“פָּאָר ווּאַס אַיְז די טַהָּרָאָר פָּעָרְשָׁלָאָסָעָן?”

“כְּרִי די סָאָלְדָאָטָעָן זַאלְעָאָן נִיט אַדְוִוִּסְגָּהָהָן”, האָט עַר גַּעֲנָעָטָעָן, נַאֲכָרָעָם האָט עַר עַפְעָם גַּעֲנוּמָעָן רִיעְדָּעָן ווּעַנְעָעָן אַ גַּלְאָז טַהָּעָעָן, ווּאַס עַר האָט נִיט דָרְטְרָוּנְקָעָן, אָז אַיְז זַיךְ אַזְוּעָקָגָעָנָגָעָן אַין זַיְן רֹוחָע אַרְיָין. מִיר האָבעָן גַּעֲפָעָנָט די טַהָּרָאָר.

אַיְנוּעָנִיג זַוִּינָעָן עַטְלִיכָּעָם סָאָלְדָאָטָעָן גַּעֲשְׁתָּאָנָעָן אַוְיף דָעַר ווּאָךְ, אַבעָר זַיְן האָבעָן אָוָנוּ נִיט גַּעֲטְשָׁעָפָעָט. פֿוֹנִים קָאָרוּדָאָר האָט זַיךְ גַּעַד עַפְעָנָט אַ גַּרוּיְסָר פָּרָאָצְטָפָּאָלָעָר זַאל מִיט גַּעֲגִילְטָעָ קָאָרְנוּיְזָעָן אָז דָיְזָיְגָעָן קָרְיוּסְטָאָלָעָנָעָה עַנְגָּלְיִיכְטָעָר. הַינְטָרָעָר דָעַם זַאל האָבעָן זַיךְ גַּעֲצְזִינָעָן עַטְלִיכָּעָם קָלְעָנָרָעָז זַאלְעָאָן, בַּאֲפָזִצְתָּמָיט מִיט טַוְנְקָעָלָעָן האָלָאָז. די פָּאָרְקָעָטָעָן זַוִּינָעָן גַּעֲוָוָן בַּעֲדַקְתָּמָיט שְׁמוֹצִינָעָ מַאֲטָרָאָצָעָן אָז קָאָלְדָּרָעָם. דָא אָז דָאָרט ווּיְנָעָן גַּעֲלָעָגָעָן סָאָלְדָאָטָעָן אַין פָּעָרְשִׁיעָדָעָנָעָ

דרער פאלצ איז געווען איזן גרויסע קאוזארמע. קענטיג, דאס
איז שוין געווען ניט איזוי די ערשטעה וואך. מיהאט דאס געזעהן און דער
פאללאגע און די ווענט. אויף די פענסטער זייןען געווען אויסגע
שטעטלט מאשיינ-הארמאטען. צוישען די מאטראצען זייןען ביססען
געווען צונזונגגעשטעלט איזן פיראמידען.

אווי ווּ מיר האבען געקוקט אויף די בילדער, האט א בראנפערן דינגער אטהעם זיך צו מיר דערטראגען פון דער לינקער זויט, אונ אימיצער האט געואנט אין א פלייסיגען פראנציזוישער שפראַך, אבער מיט א הייזעריגען קול: „וועדלינג איהָר קוֹקֶט אוֹפֶּה די בילדער, פער- שטעה אַיך, אַיך זענט אַוִיסלענדער“. אַיך האָב זיך אַוִיסגע שירעוועט און דערזעהן אַ נידרייגען אַוִיפֿגְּנַעֲבֵל אַזענען אַפִּיצְרָה. ווּעַן עַר האט אַוִיפֿגְּנַעְהוּבָּעַן זַיְן הוֹט, האָט זיך אַרוֹיסְגַּעַוְוִיזָעַן, אַזְזַיְן קָאָפֶן אַזְזַבְּלַעְדָּעַט.

“אם עיריקאנער? פרעחת מיך אונגעועעהנליך! איך בין שטאכטס-
קאפיטאן ווילאדיימיר ארציבאשעוו. גרייט צו דיענען איך מיט וואם
נוור מעגלן...”

ס'האט אויסגעזעהן, איז איהם וואונדרערט גאר ניט, וואם פיער

פרעומדער מעונשען, אײַינע פון זיַּו אַ פרוי, וואָנדערען דורך די פֿאוֹזִיַּה ציעס פון אַ מִילִיטֶר, וואָס וואָרט אַוִּיפֶן אָן אַנְפָאַל. ער האט זיך גענוןמען קלאנגען אַוִּיפֶן דורך רָוְסִישֶׁר לאָנָע.

„די צָרָה אַיז נִיט נָאָר מִיט די בָּאַלְשְׁעוֹוַיְקָעַם“, האט ער געזנט. „די בעסטע טראָדיַצְיַעַם פון דורך רָוְסִישֶׁר אַרְמָעַע זַיְנָעַן צַוְשְׁטָעַט. בעטראָכְטַמְתַּן נֹוֶר, וואָס עַס טַהָּוֹת זַיַּד. אַט די אַלְעַ, וואָס אַיהֲרַ זַעַחַט דָּא, זַיְנָעַן שַׁילְעַר פון אַפְּיִצְּרִיךְ-שָׁוֹלְעַן. אַבְּעַר זַיְנָעַן זַיַּ אַיְדָעַלְלִיְּטַ? פָּאָרְזַן הַמוֹן, פָּאָרְזַן יַעֲדַעַן סָאַלְדָּאַט, וואָס קָעַן אַוִּיסְהָאַלְטָעַן אָן עַקוֹּזַעַן.נוּ, פָּאָרְשְׁטָעַטַּמְתַּן זַיַּד, אַז נִיט וּוּנְגַּז זַיְנָעַן אַנְגַּעַשְׁטָעַטַּמְתַּן מִיט רָעוֹוָאַלְזִיעַ...“

אַחַן שָׁוֵם צַוְזָאָמָעַנְהָאָנְגַּה האט ער פָּלוֹצְלָוָגְגַּע גַּעַנְדָּרְטַמְתַּן זַיַּן טַהָּעָמָא. „עַס האט זַיַּד מִיר זַעַחַר גַּעַוּוָאַלְטַמְתַּן פָּאַרְלָאַזְעַן רָוְסָלָאַנְדַּה. אַיךְ האָבָר בעשְׁלָאַסְעַן אַרְיִינְצְּוֹטְרָעַטַּעַן אַיִן דֶּעֶר אַמְּעָרִיקָאַנְיִשְׁעַר אַרְמָעַע. אַפְּשָׁר וּוּעַט אַיהֲרַ זַיַּן אַזְוִי נָוָט אָוָן אַיבָּעַרְדָּרְעַן מִיט אַיְיָרְ קָאַנְסָוָל. אַט אַיְזָן מִין אַדְרָעַס“. בָּאַטְשַׁ מִיר האָבָעַן נִיט גַּעַוּוָאַלְטַמְתַּן צַוְזָאָמָעַן קִיּוֹן זַאַהַר. האט ער דָּאַךְ אַנְגַּעַשְׁרִיעַבָּעַן זַיַּן אַדְרָעַס אַוִּיפֶן אַט שְׁטִיקָעַל פָּאַפְּיָעַר. קעַנְטוֹג, דָּאַס האט אַיהֲרַם פָּעַרְשָׁאַפְטַמְתַּן פָּאַרְגָּעַנְיָגָעַן. אַיךְ האָבָר נָאָר אַיְצַט אַוִּיךְ דָּעַם אַדְרָעַס: „אַרְאָנִי עַנְבָּאָוּמָעַר אַפְּיִצְּרִעַן-שָׁוֹהָל, אַלְטַמְתַּרְעַדְתַּן הַאַפְּ.“

„מִיר האָבָעַן גַּעַהְאַט אַ סְמָאַטָּר (רָעוֹוִיזִיעַ) הַיְיָנְטַ גַּאנְצַ פֿרִיחַ“, האט ער פָּאַרְטָגְעַזְעַטְמַ, גַּעַהְעַנְדִּיגַּ מִיט אָוָנוֹ דורך די צַיְמָעַרְעַען אָוֹן ערְקָלְעַהְרָעַנְדִּיגַּ יַעֲדַע זַאַהַר. „דֶּעֶר פָּרוּיְעַן-בָּאַטָּאַלְיָאַן האט בעשְׁלָאַסְעַן צַוְ בְּלִיְבָעַן גַּעַטְרִיְּ דֶּעֶר רָעַגְיָעַרְנוֹגָן.“

„זַיְנָעַן דָּאַ פָּרוּיְעַן-סָאַלְדָּאַטַּעַן אַוִּיךְ אַיִן פָּאַלְאַזְ?“ האָבָעַן מִיר גַּעַפְּרָעַנְטַמְתַּן.

„יַּאַ, זַיַּי זַיְנָעַן אַיִן די הַיְנְטָעַרְשָׁטַע צַיְמָעַרְעַן. זַאַלְעַן זַיַּי בעסְטַעְרַ בְּלִיְבָעַן אָוְנְבָּעַרְיוֹהָרַט, אַוִּיךְ עַפְעַם טְרָעַפְט זַיַּד“. ער האט אַז וַיְפַצְּ גַּעַז טַהָּאַן. „עַס אַיז אַ גְּרוּיסַע פָּעַרְאַנְטוֹוָאַרְטָלְיִיכְקִיטַ, וָאָס מִיְינְטַ אַיהֲרַ?“ מִיר זַיְנָעַן גַּעַשְׁטָאָנָעַן אַז וַיְיָלַע פָּאָרְ דֶּי פָעַנְסְטָעַר אָוֹן גַּעַקְוַקְסַ אַוִּיךְ פָּלְאַזְ? דָּרְיִי רָאַטְעַם יְוָנְקָעָרָס אַיִן לְאַנְגָּעַ שַׁיְנַעַלְעַן זַיְנָעַן גַּעַז שְׂטָאָנָעַן מִיט די בְּיִקְסָעַן אַיִן די העַנְדַּה, אָוֹן אַז הוַיְכָעַר עַנְגָּרָנִישָׁה אַפְּיִצְּרִיךְ האט עַפְעַם גַּעַרְעַדְתַּן צַוְ זַיַּי. אַיִן דָּעַם אַפְּיִצְּרִיךְ האָבָר אַזְהָה

דערקענט סטאנקעוויטש'ן, דעם העכטטען מיליטערישען קאמיסטר פון דער פרואיזארישער רגענירונג. אכטסעלע שפערטער האבען צוויי ראָד טעם גענומען די ביקסען אויפֿ די פְּלִיאַצְעַם מיט אַ קְנָאַךְ, עפֿס אָוִיסְד געשריןן דריי מאהָל אָזֶן האבען אָוּוּקְגָּעָמְאָרְשִׁירְתְּ אַיבְּעָרְן פְּלָאָצְּ. אַזְּ אַ מִינּוֹת אַרְוֹם זַיְנָעַן זַיְיָ דּוּרְכְּבָּנָעָנָגָעָן דּוּרְךְ דּעַם רְוִימָעָן טְוִיעָר אָזְן אַזְוּעָק אֵין שְׂטָאָדָט אַרְיִין.

„זַיְיָ גַּעֲהָעַן פְּעַרְכָּאָפָּעַן די צַעַנְטְּרָאָלְעַ טְעַלְעַפָּאָזְ-סְטָאָנְצִיעַ“, האט אִימְיצָעֶר גַּעֲזָאנְט. דּרְיִי קָאָדְעַטָּעַן זַיְנָעַן גַּעַשְׁטָאָנָעַן נִיט וּוִוִיט פָּוּן אָנוֹן אָזֶן מִיר האבען מיט זַיְיָ פָּאָרְפִּיהָרְט אַ שְׁמוּעָם. זַיְיָ האבען גַּעַד וְאַנְטְּ, אָזֶן פְּרִיהָעֶר זַיְנָעַן זַיְיָ גַּעַוּעַן פְּרָאָסְטָעַ סְאָלְדָאָטָעַן, אַיְצָט זַיְנָעַן זַיְיָ יְוַנְקָעָרָם אֵין דָּעַר אֲפִיצְיָרָעָן-שָׁוֹלְן. זַיְיָ האבען אָנוֹן גַּעַנְעָבָעַן זַיְיָרָעַן נָעַמָּעַן: רָאָבָעָרְטַּ אַלְעָוָן, אַלְעָקְסָעַי וּוּאַסְיְּלָעָנָקָ אָזֶן עָרְנִי סָאָקָס, אָזֶן עַסְטָמָ. אַיְצָט, האבען זַיְיָ גַּעֲזָאנְט, וּוּלְעָן זַיְיָ שְׁוִין נִיט זַיְיָ קִיְּן אֲפִירְצִירָעָן, וּוּיְוַיְלָ אֲפִיצְיָרָעָן זַיְנָעַן זַיְהָרָנָט בְּעַלְיוּבָט. עַם האט אָוִיסְד גַּעֲזָהָן, אָזֶן זַיְיָ וּוִוִיסָעַן אַלְיִוְן נִיט וּוּאָסְ צָוְתָהָן. זַיְיָ זַיְנָעַן גַּעַוּעַן זַיְהָרָהָיִהְיָן.

אָבָעָר טָאָקָעַ בְּאַלְדַּ אָוִיפְּן שְׁטָעַל האבען זַיְיָ זַיְד אַנְגָּעָהוִיבָעַן בְּעַד רִיחָמָעַן: „זַאְלָעַן נָור די בְּאַלְשָׁעוּוּקָעָם קוּמָעַן, וּוּלְעָן מִיר זַיְיָ וּוִוִיזָעַן וּוּאָסְ עַמְּחִיסְטַּ אַקְמָפָה. זַיְיָ וּוּלְעָן נִיט סְמִיעָן צָו קַעְמָפָפָעַן. זַיְיָ זַיְנָעַן טְרוּסָעַן. אָוִיב אָבָעָר זַיְיָ זַאְלָעַן גּוּבָּר זַיְיָן — נָוָן, מִילָּא, יְעַדְעָר אִיְינָעָר האט די לְעַצְטָעַ קוּיְלַ פָּאָר זַיְד אַלְיִוְן“. אַזְּ דּעַם מְאַמְּנָעַט האט זַיְד דְּעַרְהָעָרְטַּ אַ בְּיְקָסְעַן-שִׁיםְעָרְיִי פָּוּן דָּעַר וּוִוִיטָעָנָם. דָּעַר עַולְם אָוִיפְּן פְּלָאָצְּ האט גַּעֲנוּמָעַן לְוִיְּפָעַן אָזֶן פְּאַלְעָן מִיט די פְּנִימָעָר צָו דָּעַר עַרְדָּ. די אִיזְוּוּאַשְׁטְשִׁיקָעָם האבען זַיְד אַוְיְגָעָהוִיבָעַן אַ גַּעַפְּלָדְעָר. סְאָלְדָּצְּעָן זַיְנָעַן גַּעַלְאָפָעַן אַהֲיָן אָזֶן אַהֲרָן, גַּעַכְאָפָט די בְּיְקָסָעַן, די רִימָעָנָם אָזֶן גַּעַשְׁרִיןָן: „זַיְיָ קוּמָעַן, זַיְיָ קוּמָעַן“. אַזְּ אַ פָּאָר מִינּוֹת אַרְוֹם אַזְּ אַלְצְדִּינְגָּ וּוּידָעָר גַּעַוּוֹאָרָעָן שְׁטִילְן. די אִיזְוּוּאַשְׁטְשִׁיקָעָם האבען זַיְד אַוְמְגַעְקָהָרְטַּ, דָּעַר עַולְם האט זַיְד אַוְיְגָעָהוִיבָעַן פָּוּן דָּעַר עַרְדָּ. דּוּרְכִּין רְוִיְּטָעַן טְהָוִידָר זַיְנָעַן אַנְגָּעָקָומָעַן די יְוַנְקָעָרָם. אַיְצָטִינָס מְאָלָה האבען זַיְיָ שְׁוִין נִיט מְאָרְשִׁירְתְּ אַלְעָ אַזְּ טָאָקָטְן. אַיְינָעָם פָּוּן זַיְיָרָעָר חֲבָרִים האט מעַן אַוְנְטְּעָרְגָּה אַלְטָעַן אַוְנְטְּעָרְ דִּי אַרְעָמָס. עַם אַזְּ שְׁוִין גַּעַוּעַן שְׁפָעַט וּוּעַן מִיר האבען פְּעַרְלָאָזְטַּ דּעַם פְּלָאָצְּ.

די וואכלייט זייןען פערשוואנדען פון דעם פלאץ. די גרויסע האלב-
קיילעבריגע גראפער פון רגענונגס-געבעידערם האט אויסגעזען וויסט
און פערלאזען. מיר זייןען אועוק אין האטעל פראנס אויפ מיטאג.
זוען מיר האבען געהאלטמען ביים זופ, איז דער קעלגער צונגעאנגען,
זעהר א בלאסער, און אונז גבעבעטערן מיר זאלען זיך בעסער ארייבער-
קליבען אין אן אנדרער עס-צימער, אין הינטערשרטען מהייל פון האטעל.
וויל מען דארף פארלעשען אלע לאטפערן דא אין קאפעע... „עט
וועט זיין א סך שיסערוי“, האט ער געזאגט.

זוען מיר זייןען צוריך ארויסגענאנגען אויף מארטקאייא, איז אלע
געזען שטייל, נור איז נאס-לאנטערן האט קוים געלישטשעת אויפין
ווינקל געוסקי. לעבען דעם לאנטערן איז געתטאנען א גרויסער
געפאנציגערטרער אויטאמאוביל. דער מאטאאר האט געארבייט, און א
געריכטער אויליגער רoid האט געזעט. א קליען אינגעל האט זיך
פון א זויט ארויפגעדראפעט אויף דער ריזינגער קריינס-מאשין און
האט זעהר אויפמערקוואם זיך צונגעקופט צו א מאשין-הארמאט. סאל-
דאטען און מאטראזען זייןען געתטאנען און האבען, קענטיג, אויף
עפעם געוזארט. מיר זייןען וויעדר אוווקגענאנגען צום רויטען טויער.
דארט איז געתטאנען א געריכט רעדעל סאלדאטען און געוקט אויף
דעם העלבוליכטנען ווינטער-פאלאץ. די סאלדאטען האבען זעהר
לעבעהאטט גערעדט.

„ניין, חברים“, האט אינגער געזאגט, „וואי קענען מיר שיסען אויף
זוי? דער פרויינז-באטאליאן איז אינזוניג, זוי וועלען זאגען, איז
מיר שיסען אויף רוסישע פרויינען.“

זוען מיר זייןען צונגקומען צו געוסקי, האט זיך פון א זויטיגע
גאמ בעזיעזען א צוויתער געפאנציגערטרער אויטאמאוביל. א סאלדאט
האט ארויסגעשטקט זיין קאָפּ דורךן לאָך פון'ס טורעם און געד
שריען:

„קומט, לאָמֵיר געהן; לאָמֵיר מאכען איז אַנְפָאַל!“

דער אנטרייבער פון דער ערשותער מאשין איז איבערגענאנגען
און גענומען שרויין מיט אלע כחות, כדי מען זאל איהם הערען אין דעם
גערוש פון דעם מאטאאר:

„דער קאָמִיטעט האט געהייסען ווארטען. זוי האבען ארטילעריע
הינטער די קופעם האַלע...“

ארום פאלאץ זוינען שווין קיין טראםויען ניט געפאהרען. מען האט געווען וווענג פארבייגעהער, און וווענג לאטערנעם האבען גע-ברענט. אבער וויטער מיט עטליךע קווארטאלען זוינען אי די טראם ווועגן געגאנגען ווי אין פריעדענס-ציטען, אי מ'האט געקענט זעהן א געדיכטען עולם. פיעלע לאטפערן האבען בעליךטען די קראמען, און עלקטרייש פלאקאמען האבען בעליךטען די קינעםאטאגראפישע טהעאטערם. דארט איז זיך דאס ליעבען געגאנגען זיין געועהנהיליכען גאנגן. מיר האבען אפילו געהאט בילעטען אויפ דעם אבענד, געד-זאלט זעהן דעם באלאט אין מאריינסקי טהעאטער, — אלע טהעאלט טערען זוינען געוען אפען, — אבער עם האט זיך ניט געוואלט געהן...

אין דער פינסטער האבען מיר זיך אונגעשטוייסען אויף קופעם
געהילץ, וואס האבען פערשפארט דעם אריינגןאנג צום פאליציזיסקי
בריך. פארן סטראנגאנאָו-פֿאלְצַ אַהֲבָן מיר געעהן, ווי עטליךע
סּאָלֶרֶטְעָן שטעלען אויף אַדרִי-אַינְטְשִׁיגָעָן האַרְמָאָט. סּאָלֶרֶטְעָן
אין פערשיידענע פֿאַרְמָעָס זוינען געאנגען אַהֲין אָוֹן אַהֲער אָוֹן האַבען
אַסְטְּרֵדְמָעָן...

פאל א בלאט, געריסען איינגער ביימן אנדערען פון די הענד. דאס אין געוווען דער "ראבאטשי אַי סאלדאט", די ציטונג האט געמעלדעת דעם זיין פון דער פראלעטארישער רעוואָלוציאָן, די בעפריאוֹנג פון די געפאנגענע באַלשוועוּיקעס אָז נערופען די אַרמעע ביומן פראנט אָז די אַרמיי אִין לאָנד צו אָונטערשטיצען די רעוואָלוציע. דאס אִין געוווען אַ בלעטל פון 4 זיימען, געדורךט מיט ריזיג אָותיות, אַ בלעט פול מיט דעם פיעבער פון אָונראה. קיין נייעס אָז קיין אִין צעלהייטען אִין אִין דעם נומער ניט געוווען.

אויפֿן ווינקעל סאָדָאּוָאַיַּאְטָהָאַט זיך אַנְגַּזְאַמְּלָת אָז עַלְמָה פון אַ פָּאָר טויזענד מאָן. אַלְעַ האָבען געקוּט אַויפֿן דאָך פון אַ הוַיכָּעֶר געביידע, ווֹאו אַ קלְיָינְגָּעֶר רְוִיטָעֶר פָּוָנָק האָט זיך אלְעַמְּלָל בעוויזען אָז פָּעָרְשׁוֹאָונְדָעָן.

"זהה", האָט געשריען אַ הוַיכָּעֶר פּוּיעֶר, ווַיְזַעֲנְדוּג אָרוֹף. "סָאוּן אַ פָּרָאּוָאַקָּצִיע. זַיְוַעַדְתָּ בְּאֵלָד אֲנַהֲוִיבָעַן שִׁיסְעַן אַוְיֵפֿן פָּאָלָק" ... אָבָעֶר קענטיג עם האָט קיינעם ניט אַינְטָעַרְעַסְרָת צוֹ פָּאָרְשָׁעָן, ווֹאָס דאס אִין.

ליַכְתֵּם האָבען געברענט אִין אַלְעַ פָּעַנְסְּטָעֶר פון דעם שׂוּוּרְעָעָן סְמָאָלְנִי, ווֹעֵן מִיר זַיְנְעַן אֲחֵין צוֹגְעַפָּהָרָעָן, אָז פון יַעֲדָר גָּאָס האָז בָּעָן זיך גַּעֲזִוְגָּעָן אֲחֵינְצָוּ פָּעַרְשִׁיעַרְעָנָעָן פִּינְגוּרָעָן, קוּוּם בעמְעַרְכָּבָאָרָע אִין דער פִּינְסְּטָעֶר. אוּטָאָמָּאָבִילָעָן אָז מַאְטָאָצִיקְלָעָטָעָן זַיְנְעַן אֲנָאָגָּעָן גַּעֲקוּמָעָן אָז אַבְּגַעַפָּהָרָעָן אַלְעַ מִינְוּמָט. אַיְבָעֶר דער גָּאָס האָט זיך גַּעַד רְוָקָט אַ רִיזְגָּעֶר בעפָּאַנְצָעַרְטָעֶר אוּטָאָמָּאָבִיל אַבְּגַעַפָּאָרְכָּט אִין גַּרְאָה. צוֹוִי רְוִיטָעֶר פָּאַהֲנָעָן האָבען געפָּלָאַטָּעָט אַוְיֵף זַיְוַן תְּהֻרְמָת, אָז דער הָאָרָן האָט גַּעַמְאָכְט קְלוּתָה. עַמְּ אִיז גַּעַוּעַן קָאָלָט. אוּפֿן גָּאָס, פָּאָרְעָן טְוִיעָר האָבען די רְוִיטָעֶר גַּוְאָרְדָּעָץָעָם פָּאַנְאַנְדָּרְגָּעָלִיָּוּגָט אַ פּוּיעֶר. בִּים לִיכְתֵּם אוּפֿן יַעֲנָעֶר זַיְוַט טְוִיעָר האָט אַוְיך גַּעַבְרָעָנָט אַ פּוּיעֶר. בִּים לִיכְתֵּם פון אִט די פּוּיעָרָס האָט די וּאָך לְאַנְגְּזָאָם גַּעַלְיוּעָנָט אַונְזָעָרָע דָּאָקוּדָה מענטען, אַ וּאָרט נָאָך אַ וּאָרט. פון די פּוּעָר מַאְשִׁיְּנִי-הָאָרְמָאָטָעָן אוּפֿן בַּיּוֹדָע זַיְוַיטָעֶר, האָט מַעַן אַרְאָבְגָּעָנוּמוּמָעָן די לִיְוּוּעַנְטָעָנָע דָּעָקָדָה, אָז די פָּאָסָעָן מִיט קְוִיהָלָן זַיְנְעַן אַרְאָבְגָּהָאָנְגָּעָן וּוֹי שְׁלַאָנְגָּעָן. אִין הוַיֵּף אִיז אַ גַּרְוָפָעֶר בעפָּאַנְצָעַרְטָעֶר אוּטָאָמָּאָבִילָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אָונָאָט טָעָר די בּוּימָעָר. אִין די לְאַנְגָּעָן, לְיוֹדִינָעָן, האַלְבָ-בּוּלְוִוִּיכְטָעָנָעָן וְאַלְעָנָעָן האָט זיך גַּעַהְעָרָט אַ קלְאָפָעָן פון פִּים, גַּעַשְׁרִיּוּן, אוּסְרָוָפָעָן ... אַלְצָ-

האט אויסגעזען הפקה. פון די טרעד איז געאנגען אַ גְּרוֹיסָער
עלום, ארכיביטער אין שווארטצע בלוועם, אין קוילעכידיגע שווארטצע
שמוייסגען היטלען, פיעלא מיט ביקסען אויה די פלייצעם ; סאלדא-
טען אין גראבע פאָרבּאָזע שינעלאן און גראהע שמוייסגען היטלען.
דא און דארט האט זיך בעוויזען אַ פִּיהָרֶעֶר — לונאַטְשָׁאָרְסְּקִי, קאמעד-
געוּ, — אלע האבען גערעדט מיט אַמָּאֵל. זיינער פנימ'ער זיינען
געווּן זעהר אומראהיג און מיעד. אונטער די אַרעָםָס האבען זיי געד-
טראנען דיקע אַגְּנָעָשְׁטָאָפְּטָעָ פֿאָרְטְּפֿאָלָעָן. אַקָּאָרְשְׁטָט האט זיך גענ-
דייגט די אויסער אַרְדְּעָנְטָלִיכָּע זִצְׂוָגָן פָּוּן דָּעַם פֿעַטְּרָאָגְּרָאָדָעָר סָאוּיעַטָּן
אייך האב אַפְּגָעָשְׁטָאָפְּלָטָקָעָנוּוּן — אַ רִיחָרְעוֹדוֹדִיגָּעָן נִידְרִינוּן מאָן
מיט אַ ברְיִיטָעָן לְעַבְּדִינָעָן פְּנִים אָוּן אַ קְוַרְצָעָן האָלוּ — אַחֲן הקדרמות
האט ער מיר אַיבְּעָרְגָּעָלִי עַנְתָּן די רַעֲזָלָזְצִיעָן וּאָסָם מעַן האט אַקָּאָרְשְׁטָט
אגענונגסמען :

„דרער פערטראנגראָדער סָאוּוַיְעַט פֿון אַרְבִּיטְעָר אָוּן סָאלְדָּאָטָּעַן דָּעֶפֶּוטָּאָטָּעַן בְּעֵגְרִיסְטָּה דִּי זַיְגְּרִיבְּכָּעַ רַעֲוֹאַלְזְּצִיעַ פֿון דָּעַם פֻּעַּטְרָאָנְגָּרָאָדָּר פְּרָאָלְעָטָּאָרָאִיט אָוּן גָּאָרְנוּזָּאָן. עָר אַיְזָּשְׁמָאָלִיךְ מִיט דָּעַר אַיְינְגִּיקִיט, אַרְגָּנָאַנְיָאַצְּיָאָן, דִּיסְצִיפְּלִין אָוּן בְּרוֹדְעָרְלִיכְבָּעַן צַוְּזָאָמָעָנָאָרְבִּיטְעָן פֿון דִּי מַאָסְטָעַן אַיְזָּאָוְפְּשָׁטָאָנָּד. זַעַלְתָּעַן וּוֹעַן אַרְעַוְאַלְזְּצִיעַ הָאָט פָּאָרְגָּאָסָעַן וּוּעַנְיָגָעַר בְּלָוְטָעַן אָוּן זַעַלְתָּעַן וּוֹעַן אַיְזָּאָוְפְּשָׁטָאָנָּד בְּעַסְעַר גַּעַלְגָּנָעַן. „דרער סָאוּוַיְעַט דְּרִיקְט אָוִים זַיְן פָּעַסְטָע אַיבְּעַרְצִינוֹנָן, אָז דִּי דָּעַגְּיָעְרוֹנָג פֿון דִּי אַרְבִּיטְעָר אָוּן פּוּעָרִים, אַ רְגַּנְיָעְרוֹנָג פֿון סָאוּוַיְעַטְעָן, וּוֹאָס דִּי רַעְוֹאַלְזְּצִיעַ וּוֹעַט בְּעַשְׁאָפָעַן אָוּן וּוֹאָס וּוֹעַט גָּאָרְאָנְטִירָעַן דָּעַם אַרְבִּיטְעָרְקָלָאָס דִּי אָונְטָעְרְשְׁטִיצְוָנָג פֿון אַלְעָ אַרְיָמָע פּוּעָרִים־מַאָסְטָעַן, וּוֹעַט פָּעַסְטָע אָוּן זַיְכָּעָר מַאְרְשִׁירָעָן צָוָם סָאַצְיָאַלְיָוָס, וּוֹאָס דָּאָס אַיְזָּדָע אַיְינְצִיגָּעַר וּוֹעַג צֹ רַאְטָעוֹוֹעַן דָּאָס פָּאָלָק פֿון דָּעַם אָוּטָן נַלְיָס אָוּן דִּי שְׂרָעָקָעַן פֿון קְרִיעָבָן.

„די ניע רגענערונג פון ארבוייטער אונ פויערים וועט תיכפ אַנ
באטען א גערעכטען אונ דעם אקראטישען פריעדען אלע קריינס-פה-
רעדען לענדער.

„די רגעניערגונג ווועט תיכא קאנפיסקיירען די נרויסע מאיאנטקעס און איבערגעבען די ערעד צו די פוייערים. זי ווועט איינפיהרען און ארד ביטער-קאנטראל איבער דער פרארוקציאן און פאנאנדערטההיילונג פון אינדוסטוריילע פראדווקטען און ווועט איבערנעעהמען דעם קאנטראל

איבער די בענק, וועלכע וועלען פערוואנדראעלט ווערען אין א מאנאפאלאיע פון דעם שטאאט.

„דעָר פֿעַטְרָאָנְגָּרָאָדָּעָר סָאוּוִיעָטָ פֿוֹן אַרְבִּיְּטָעָר אָוֹן סָאלְדָּאָטָעָן דֶּעָפְּנְטָאָטָעָן רְוֵפְּטָ אַלְעָ אַרְבִּיְּטָעָר אָוֹן פֿוּוְידָרִים פֿוֹן רְוֵסְלָאָנְדָּ צָו אָוֹן מִיטָּמְעָרְשְׁטִיצָעָן דַּי פֿרְאַלְעַטְאָרִישָׁעָ רְעוּוֹאַלְזְּצִיעָ מִיטָּ אַלְעָ בְּחֻות אָוֹן מִיטָּ דַּעָר נְגַנְצָעָר לְיַעַבָּעָ. דַּעָר סָאוּוִיעָטָ דְּרוּיקָט אָוִים זַיְן אַיְבְּרָצִינְגָּנָּגָן אָזָ דַּי אַרְבִּיְּטָעָר, דַּי גַּעֲטְרִיעָ שְׂוֹתְפִים פֿוֹן דַּי אַרְיָמָעָ פֿוּוְירִים וועלען האָלְטָעָן פֿוֹלָעָ רְעוּוֹאַלְזְּצִיאַנְעָרָעָ אָרְדָּנוֹגָן, וְאָסָ אָהָן דָּעָם אָזָ נִיטָּמְעָגְלִיךְ דַּעָר זַיְעָ פֿוֹן סָאַצְּיָאַלְזָם.

„דעָר סָאוּוִיעָטָ אָזָ אַיְבְּרָצִינְגָּט, אָזָ דַּעָר פֿרְאַלְעַטְאָרִיאָט פֿוֹן דַּי מְעַרְבָּ-אִירָאָפְּעָאִישָׁעָ לְעַנְדָּעָר וּוּעָט אָוֹנוֹ הַעֲלָפָעָן פֿיְהָרָעָן דָּעָם סָאַצְּיָאָזָ לְזִים צָו אָן אַמְתִּיעָן דְּוּוּרָהָאָפְּטָעָן זַיְעָנָגָן.“

„רְעַכְעַנְטָ אַיְהָר, הַיְסָטָ עָם, אָזָ אַיְהָר הַאָטָ גַּעַוְאָנוֹנָעָן?“
עד הַאָטָ אַ קְנִיטָשָׁ גַּעַתְהָאָן מִיטָּ דַּי פֿלְיוֹצָעָם. „נָאָר דָּא אַ סְךְ אַרְבִּיְּטָ, אָוְנְגָעָהוּיָרָ פֿיְילָ. עַם הַוִּיכָּט זִיךְ עַרְשָׁטָ אָזָ.“
שְׁפַעְטָעָר אַ בִּיסְעָלָהָבָ אִירָ בְּעַגְעַנְעַטָּ רְיַאָזָאָנוֹזָן, דָּעָם גַּעַ-
הַיְלָפְּסָ-פְּאַרְזִיצָעַנְדָּעָן פֿוֹן דַּי פֿרְאַפְּעָסִיאַנְעָלָעָ פֿעַרְאִינְעָן. עד אָזָ
גַּעַוְעָן טְרוּוּרִיגָּ אָוֹן הַאָטָ גַּעַבְּסָעָן זַיְן גַּרְאָהָ בְּאָרָד. „עַם אָזָ אָנוֹנָיָן!
אָנוֹנָיָן!“ הַאָטָ עד גַּעַשְׁרִיעָן. „דעָר אִירָאָפְּעָאִישָׁר אַרְבִּיְּטָ-קְלָאָטָ
וּוּעָט אַ הָאָנְדָ אָזָ קָאָלְטָעָ וּוּאָסָעָר נִיטָ טְהָאָן! גַּאנְזָ רְוֵסְלָאָנְד...“ עד
הַאָטָ אָוְנְמָוְתָהָיָגָ אַ מָאָךְ גַּעַתְהָאָן מִיטָ דַּעָרָהָאָנְדָ אָוֹן אָוּוּקְגָעָלְאָפָעָן
וּוּיְמָטָרָה. אַיְ רְיַאָזָאָנוֹזָ אַיְ קָאָמְעָנוֹזָ זַיְעָנָעָן גַּעַוְעָן גַּעַנְעָן אַוְיְפָשְׁטָאָנָד
אָוֹן הַאָבָעָן נָאָר גַּעַפְּיָהָלָט אַוְיָפְּ זִיךְ דַּי בִּיְתָשָׁ פֿוֹן לְעַנְיָנִים צָוָנָגָן...
יַעַנְעָ זַיְצָוָנָגָ פֿוֹנִים סָאוּוִיעָטָ אָזָ בְּאַמְתָה גַּעַוְוָעָן אַ הַיְסָטָאָרִישָׁעָ.
אַיְזָים נָאָמָעָן פֿוֹנִים מְוַלְיָטָרִישָׁעָן רְעוּוֹאַלְזְּצִיאַנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָטָהָ
טְרָאָצְקִיָּ עַרְקָלְעָהָרָטָ, אָזָ דַּי פֿרְאַוְיָזְאָרִישָׁעָ רְעַגְיָוָרָוָגָ אָזָ שְׂוִין מְעָהָר
נִיטָאָ אַוְיָהָ דַּעָר וּוּלְטָמָ.“

„אַלְעָ בְּרוֹזְשָׁאָזָעָן רְעַגְיָוָרָגָעָן“, הַאָטָ ערָ גַּעַזְאָנָטָ, „הַאָבָעָן אַ
טְבָעָ אַבְּצָוָנָאָרָעָן דָּאָסָ פְּאָלָקָ. מִירָ, סָאוּוִיעָטָעָן פֿוֹן סָאלְדָאָטָעָן, אַרְבִּיָּ
טָעָר אָזָ פֿוּוְירִים-דְּעַפְּטָאָטָעָן, וּוּלְעָן פֿרְאָוָוָעָן אַ נִיְיעָ וְאָךְ. מִירָ וּוּ-
לְעָן גַּרְינְדָעָן אֹזָאָ מָאָכָטָ, וּוּאָסָ וּוּעָט נִיטָהָבָעָן קִיְיָן אָנְדָרָ אַוְיָפָנָבָעָ,
וּוּיְ בְּעַפְּרִידְיָגָעָן דַּי בְּעַדְרָפְּנִישָׁעָ פֿוֹן דַּי סָאלְדָאָטָעָן, אַרְבִּיְּטָעָר אָזָ
פֿוּוְירִים.“.

עם איז אונגעקומווען לענין. דער עלט האט איהם אויפגענווען מיט א געוואלדייגער אָוּאַצִּיעַ. לענין האט גערעדט וועגען אָ קומענדיגער אללוועטליכער סָאַצִּיאַלְעֵד רָעֹוָאַלְזִיעַ. זונאָוָוָעָוָה האט אויסנעהשריען אין זיין רעדע: "היינטיגען טאג האבען מיר בעצאלט אָונְזַעַר חֻוב דעם אַינְטַעַרְנָאַצִּיאָנְאַלְעַן פֶּרֶאַלְעַטְאַרְיָאַט. היינטיגען טאג האבען מיר דערלאָנט אָ שׁוּוּרָעָעָן קְלָאָפֶּד דעם קְרִיעָג, דַּי אִמְפְּעַרְיוָאַלְיִסְטָעָן פָּוּן דער וועלט און דעם תְּלִין ווילחעלט...".

טראָצְקִי האט געמעלדעם, אָז מען האט אַרוֹיסְגַּעַשְׂיקַט טעלענְראָז מען צום פראנט מיט אָ יְדִיעָה וועגען דעם זוענְרִיבְעַן אויפְּשַׁטְאָנד, אַבָּעָר קִיּוֹן עַנְטְּפָעָר האט זיך נָאָך נִיט בעקומווען. מען האט געשםוועט אָז סָאַלְדָּאַטָּעָן מָאַרְשִׁירָעָן אָוִיפֶּ פָּעַטְרָאַגְּרָאַד. מֵהָאַט גַּעֲדָרְפֶּט שִׁיקְעַן אָז דָּעַלְעַנְאַצִּיעַ צַו דָּעַרְצָעַהָלָעַן זַיִד דעם אַמְּתָה. עַם האבען זיך גַּעַהְעַרְתָּן גַּעַשְׁרִיעָן: "אַיְהָר פָּאַרְכָּאַפֶּט דעם וועג דעם אַלְלְ-דוּסְּיִישָׁעָן סָאַוּוּעַטָּעָן קָאַנְגָּרָעָס...".

טראָצְקִי האט קָאַלְטָבְּלוּטִיג גַּעַנְטְּפָעָרְטָן: "דער וועג פָּוּן דעם אַלְלְ-דוּסְּיִישָׁעָן קָאַנְגָּרָעָס אָז אַנְגַּעַםְעַרְקָט דָּוָרָךְ דעם אַוְיְפְּשַׁטְאָנד פָּוּן דַּי פָּעַטְרָאַגְּרָאַדְעָר אַרְכִּיְּטָעָר אָז סָאַלְדָּאַטָּעָן".

מִיר זַיְנָעַן צוֹגְעַקְוּמוּן צום גַּרְוִיסְעַן זַאָל, ווֹאוּ עַם האט גַּעַדְאַרְפֶּט פָּאַרְקְוּמוּן דַּי זַיְצָוְגָּ פָּוּנִים קָאַנְגָּרָעָס. עַם אָז נִיט גַּרְיִינְגָּ גַּעַוּעָן זיך דָּוְרְכְּצְוִשְׁפָּאַרְעָעָן דָּוָרָךְ דעם גַּעַדְיְכְּטָעָן טָוּמְעַלְדִּיגְעַן עַולְמָ אַיִּן טָהִיר. אָוִיפֶּ דַּי בָּעֵנֶק, צַוְוִישָׁעָן דַּי בָּעֵנֶק, אַיִּן דָּעַרְלָעְגָּ פָּוּן דַּי וּוּנְטָן, אָוִיפֶּ דַּי בָּעֵנֶק אָפִילְוָן אַוְיִפְּזָן רָאַנְדָּ פָּוּן דָּעַרְ פָּלָאַטְפָּאַרְמָעָ זַיְנָעַן גַּעַוּעָן אַנְגַּעַפְּאָקְטָן דַּי פָּאַרְטְּרָעְטָעָר פָּוּן דַּי אַרְכִּיְּטָעָר אָז גַּעַנְאָסְעָן שְׁטָרָאָזְעָן לִיכְטָן, אָז גַּרְוִיסְעָעָטָן פָּעַרְזָאַמְּלָוְנָגָן אָז גַּעַזְעָסְעָן מִיט אָ פָּעָרְ כָּאַפְּטָעָן אַטְהָעָם אָז גַּעַוְוָאַרְט אָוִיפֶּ דָּעַמְּ גַּלְעָקָעָל פָּוּנִים פָּאַרְזִיעְנְדָעָן. דָּעַרְ זַאָל אָז נִיט גַּעַוּעָן גַּעַהְיִיצְטָן. נָוָר דַּי וּוּאַרְעִמְקִיְּטָן פָּוּן דַּי שְׁוֹוִיְּסִיגְעָן מַעַנְשָׁלְיִכְבָּעָן קָעְרְבָּעָרָם האט אִיחָם אַבְּיִסְעָל דָּעַרְ מַטְסָסָעָן אָז גַּעַשְׁוּעַבְּט אַיִּן דָּעַרְ פָּאַרְשְׁטִיקְטָעָר לְוֹפְטָן. פָּוּן צִיְּטָן צַו צִיְּטָן האט אַיְנָעָרָ פָּוּנִים פְּרָעָזְיִדְוָן זיך אויפְּגַּעַשְׁטָעָלָט אָוִיפֶּ דָּעַרְ טְרִיבְוָנָעָ אָז גַּעַבְּטָעָן דַּי חֶבְרָים, אָז זַיִד זַאָלָעָן נִיט روּכְבָּרָעָן. יְעַדְעָר אַיְנָעָר, אַיְדָה דַּי וּוָאָם האבען גַּעַהְעַלְטָעָן פָּאַפְּרִירָאַסְעָן אַיִּן הָאָנָד, האבען אַנְ-

געהויבען שרייען : "רויכערט ניט, רוייכערט ניט, חברוים. מען דארף ניט רוייכערען" און נאכדעם האט מען גערוייכערט ווי פריהער. פערט-ראוסקי, דער אנארכיסטיישער דעלענאמט פון אבוכאוסקי זאוואר, האט מיר געמאכט א פלאז ליעבען זיך. פערטראואוסקי איז געווען אויסגע-שמירט ווי א שד, דאס פנים אונגעגענאלט, אליאן האט ער זיך קווים געהאלטען אוית די פים נאך דריי נעכט אונגעשטראונגעט ארכויט איז דעם מיליטערישען רעוואַלּוֹצִיאַנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָט.

אויפ דער פלאטפֿאַרְמָע זיוינען געועסען די פיהרער פון דעם אלטען צענטראָלָעָן עקוועקטוֹקָאַמִּיטָעָט. דאס לעצטע מאָל האבען זיך זיך דערהויבען אייבער דעם קאָכְעָדִיגָּעָן סָאוּוּעָט, ווֹאָס עטְלִיכָּעָן חֲדָשִׁים נאָכָּן אָנָּאָנָּר האבען זיך איהם געפֿירָהָרט און אִיצְטָהָאָט ער זיך צוּבָּונָעָט ווּעָט גַּעַגְעָן זיך. עַס אֵיז גַּעַקְמָעָן דער סָוֹפְּ פָּוָן דעם ערשטָעָן פָּערְרִיאָד פָּוָן דער רָוִסִּישָׁעָר רֻעוּוּאַלּוֹצִיאָע, ווּעַמְעָן די דָּאוּיָגָעָן מַעַנְשָׁעָן האבען גַּעַפְּרוֹאָוָת אַרְגָּאָנוּיָוָרָעָן אָוָן בַּעַשְׂצִיעָן... די גַּרְעַסְטָעָן דָּרְיִי פִּיהָרָעָר זַיְנָעָן נִיט גַּעַגְעָן אֵין זָאָלָן. קָעָרָעָנסְקִי אֵיז אַנְטָלָאָפָּעָן צָוָם פְּרָאָנָט דָּוָרָך שְׁטָעַטְלָעָר אָוָן דָּעַרְפָּעָר, ווֹאָו די כּוּוֹאַלְיָעָן פָּוָן אַוְנְצָוְפְּרִיעָדָעָהָיִיט האט זיך אַלְיָז הָעָכָר גַּעַהְוִיבָּעָן ; טְשְׁבָּעָאַידָּעָע, דער אַלְטָעָר אַדְלָעָר, האט זיך מִיט פָּעָרָאָכְטָוָנָג אָוְמָגָעָהָרָת צָו זַיְנָעָן אַלְטָעָר גַּרְזָוּנָעָר בָּעָרָג צָו לִיעְגָּעָן דָּאָרָט אָוָן קָרָעָנָקָעָן אֵין שְׁוִוְנְדוֹצְבָּט ; צְעַרְעַטְעָלִי, אוּיך טּוּוִיט קְרָאָנָק, אֵיז גְּרִיּוּט גַּעַגְעָן זיך אָוְמָצָוקָעָהָרָעָן יְعַדְעָ מִינְטוּט אָוָן אָוִיסְטָגִיסְעָן דעם שְׁטָרָאָם פָּוָן זַיְן פְּרָאָכְטְּפָּולְעָר דָּעַרְנָעָרְקָרָאָפָּט אֵין קָאָמְפָּחָפָּאָר אַפְּרָאָרָעָנָעָר זָאָך. אוּיפִּין פָּלאַטְפֿאַרְמָע זַיְנָעָן גַּעַגְעָן גַּאָז, דָּאָן, לִיבָּעָר, בָּאָנְדָאָנָאָוּ, בָּרוּוֹדָא, פִּילְיָוּפָאַוָּסָקִי — אַלְעָא בְּלִיבָּעָ, מִיט אַיְינָגָעָפָּאָלָעָן אַוְיָגָעָן, אַלְעָא פּוֹל מִיט עַמְפָעָרָוָג. אֵין זָאָל הִינְטָעָר זַיְיָ אֵיז גַּעַעַסְעָן דער צְוּוִיְּטָעָר צְוָאָמָעָנָפָּאָהָר פָּוָן די אַלְלָ-רוּוּסְיָעָסְפָּאָר — אֵין גְּרִוְוָסָעָר זְוִידָגָעָר קָעְסָעָל — ; אִיבָּעָר זְוִיעָרָעָר קָעְפָּאָיָז גַּעַשְׁטָאָנָעָן דער רֻעוּוּאַלּוֹצִיאַנְעָרָעָר מִילְיטָרִישָׁעָר קָאָמִיטָעָט, — אַשְׁטָאָרָקָעָ פָּלאַטְ-פִּיְּוּרְדִּיגָּעָ אַרְגָּאָנוּיָזָצִיאָע, ווֹאָס האט גַּעַהְוִיבָּעָן אֵין אַיהֲרָעָה הענד אַלְעָא פָּעָרָיְמָעָר פּוֹנְמָ אַוְיָפְשָׁטָאָנָד אָוָן דָּעַרְלָאָנָגָט אֵין קלָאָפָּ נָאָכָּן אַנְדָּרָעָן מִיט אִיהָר מַעֲכְטִינָגָעָן אַרְעָם.

עם אֵיז גַּעַגְעָן 20 מִינְטוּט צָו 11 אַיְנָאָבָעָנָד.

דָּאָן, אַמְּאָן מִיט אַפְּרִיְּנָדְלִיכָּעָן פְּנִים, מִיט וּוּנְגִיסְהָאָר אוּיפִּין קָאָפָּ אָוָן מִיט אֵן אַבְגָּעָרָאָכְעָנָעָם מַוְנְדִּיר פָּוָן אַמִּילְיטָרִישָׁעָן דָּאָקְטָאָר

אויפֿ דַי פְּלִוִיזָעַם, האט אַ קְלוֹנָג גַּעֲתָהָאָן אַיִן גַּלְאָק. אַיִן אַיִן רְגֻעָה אַיִן אַוְיפֿן זַאֲלַגְעַלְעַן אַ טַּיעַפְעַ עַרְנְסְטָעַ שְׁטִילְקִיִּיט. נַאֲר אַיִן דַעַר טַהִיר האט נַאֲר דַעַר וּלְמַ גַּעֲרַעַדְתָ אַוְן זַיְךְ גַּעֲטַמְפַעַרְט.

„מיר האבען די מאכט אַיִן אַונְזְעַרְעַע הַעֲנֵר“, האט דָאַן טְרוּיְעַרְגִּינְג אַרוֹיְסְגַעַרְעַדְט, זַיְךְ אַבְגַעַשְׁטָעַלְט אַוְיפֿ אַ רְגֻעָה, אַוְן פָּאַרְטְגַעַזְעַצְט מִיט אַ שְׁטִילְעַן קוֹל. „חַבְרִים, דַעַר סָאוּוַיְעַטְעַן-קָאנְגְרָעַם קְוּמַט זַיְךְ צְנוּנִיְּגַע אַונְטָעַר אַזְוִינָג אַוְיסְשָׁלִיכְעַבְעַ בְּעַדְגְּנוֹגְגָעַן אַוְן אַיִן אַזְאָ אַוְיסְעַרְגַעְגַע וּוְהַנְּלִיכְעַן מַאֲמַעַנְט, אַזְאָ אַיהֲרַ פָּאַרְשְׁטָעַהְט אַלְיְוִין, פָּאַרְוָאַס דַעַר צְעַנְבָּרְגַעְגַע טְרַאַלְעַדְרַעְגַע עַקוּקְטוּיוֹ-קָאמִיטָעַט רַעַכְעַנְט נִימְטַ פָּאַרְנְוִתְהִינְג צַוְּהַלְעַטְעַן דָאַ אַ פָּאַלְיְוִישַׁע רַעַדְעַ. דַאַס וּוּטַ אַיְיךְ וּוּרְעַן קְלָהְרְעַרְעַ, וּוּעַן אַיהֲרַ וּוּטַ זַיְךְ דַעְרְמָאַהְנָעַן, אַזְאָ אַיְיךְ בֵּין אַ מִּינְגְּלִיעַד פָּוּן דַעַם צְעַנְטְרַאַלְעַן עַקוּקְטוּיוֹ-קָאמִיטָעַט אַזְאָ אַגְּרַד אַיְצַט וּוּרְעַן אַונְזְעַרְעַע פָּאַרְטִיְּדַחְרִים בָּאַמְבָאַרְדִּירְט אַיִן דַעַם וּוּנְטָעַר-פָּאַלְאָז אַזְאָ זַיְינָעַן מִקְרַיב זַיְיעַר לְעַבְעַן צַוְּהַלְעַטְעַן דַי פְּפֶלִיכְט, וּוּאַס דַעַר צְעַנְטְרַאַלְעַד עַקוּעַד קָוטְיוֹ-קָאמִיטָעַט האט אַוְיפֿ זַיְךְ אַרְוִיְּפֶגְגָעַלְעַט“. (טּוּמָעַל, גַעַשְׁרִיְעַן).

„אַיְיךְ עַרְקְלַעְהָרְדִי עַרְשְׁטָעַ זַיְוָנָגְפָעַן פָּוּן דַעַם צְוַיְוִיטָעַן קָאנְגְרָעַם פָּוּן דַי סָאוּוַיְעַטְעַן פָּוּן אַרְבִּיְטָעַרְדִי אַזְאָ סָאלְדָאַטְעַן-דָעְפּוֹטְטָאַטְעַן גַעַע עַפְעַנְט!“

די וּוְאַהֲלַעַן צַוְּמַ פְּרַעְזִידְיִים זַיְינָעַן פָּאַרְגְּעַקְומָעַן אַיִן טּוּמָעַל. דַעַר עַולְמַ אַיִן גַעַוּעַן אָוּמְרוֹהִיגַע, זַיְךְ גַעַרְקָטַ אַהֲיַן אַזְאָנַע אַיְבָעַרְיַן זַאֲלַגְעַלְעַטְעַן אַזְוּנְעַסְאָוַוְהַ אַטְעַרְקְלַעְהָרְט, אַזְאָ לְוִוְיַט אַזְאָ אַבְמַאַךְ צְווּשָׁעַן דַי בָּאַלְגְּשָׁעַן שְׁעוֹוְיִקְעַם, לְינְקַע סָאַצְיָאַלְיִסְטְּעַן-דָעַוְאַלְזִוְצִיאַנְעַרְעַן אַזְאָ מַעְנְשָׁעַוְוִיְקָעַם אַיִן בָּעַשְׁלַאַסְעַן גַעַוְאַרְעַן אַוְיסְצּוּקְלִיבְעַן דַאַס פְּרַעְזִידְיִים אַוְיפֿן גַרְנְדַרְעַן פָּוּן פָּרָאַפְּאַרְצִיאַנְעַלְעַד פָּעַרְטְּמַעְטְוֹנְגַע. עַטְלִיכְעַמְעַנְשָׁעַוְוִיְקָעַם זַיְינָעַן אַוְיפֿגְגְשְׁפְּרָוְנְגָעַן פָּוּן זַיְיְעַרְעַע עַרְטְּמַעְטְרַמְּטְרַפְּעַן. אַ סָּאַלְגְּ דָאַטְמַיט אַ בָּאַרְדְּ האַט זַיְךְ גַעַוְעַנְדְּדַעְט צַו זַיְיַהְיַה: „גַעַדְעַנְקַט, וּוּי אַיהֲרַ האַט בָּעַהְאַנְדְּעַלְט אַזְנוֹן, בָּאַלְשָׁעַוְוִיְקָעַם, וּוּעַן מִיר זַיְינָעַן גַעַוּעַן אַיִן דַעַר מִינְדְּרַהְיִיט“. דַעַר רַעַזְוַלְטָאַט פָּוּן דַי וּוְאַהֲלַעַן אַיִן גַעַוּעַן: 14 בָּאַלְשָׁעַוְוִיְקָעַם, 7 סָאַצְיָאַלְיִסְטְּעַן-דָעַוְאַלְזִוְצִיאַנְעַרְעַן, 3 מַעְנְשָׁעַוְוִיְקָעַם אַיִן אַיִן אַינְטְרַנְאַצְיָאַנְאַלְיִסְטַה (נַאֲרַקִיִּים גַרְופְּעַ). אַיִנְסַמְמַ נַאֲמַעַן פָּוּן דַעַם צְעַנְטָעַר אַזְאָ דַעַם רַעַכְטָעַן פְּלִינְגַעַל פָּוּן דַי סָאַצְיָאַלְיִסְטְּעַן-דָעַוְאַלְזִוְצִיאַנְעַרְעַן, אַזְאָ זַיְיַהְיַה פָּאַרְטִיְּדַחְרִים וּוּטַ אַיִן פְּרַעְדִיְּזִים קַיְיַן אַנְתָהְיַיל נִיט גַעַהְמָעַן; דַאַס זַעַלְבִּיגְעַע עַרְקְלַעְהָרְט חִינְטְשָׁוָק

אין נאמען פון די מענשעוויקעס ; די מענשעוויקעס-אינטערנazziאנץ ליסטען לאזען וויסען, אז בייז עס וועלען זוי ניט קלאהר ווערען איינינגען זאבען, ווילען זוי אויך ניט האבען קיין חלך אין פריעזידום. אפלאַד דיסמענטען הערען זיך דא אונ דארט ; איינינגע פוייפען. אַ שטימע רופט אוים : „פערערעההער ! און איהר רופט זיך נאָר סאַציאַליסַט טען !“ אַ פערטרעטער פון די אוקראינער דעלעגנטען פערלאָנט אַ פלאַז אין פריעזידום. זיין בקsha ווערט ערפלט. דאן איז דער אלטער צענטראלער עקוּזְקּוֹטוּיוֹרְקְּאַמִּיטְעַט אַוְפְּגַּעַשְׁתָּאַנְעַן אָוּן אַראָב פון דער פלאַטפְּאַרְמַע. זיין פלאַז האָט פערנוּמוּן טראָצְקי, קָאַמְעַנוּוּן, לָוְנָאַטְשָׁאַרְמַקְיִ, קָאַלְאַנְטָאַי, נָאַנְיִן. די דעלעגנטען האבען זיך אוּפְּזַעַנְעַן פון זיירע ערטרע. עס האָט זיך דערהערט אַ دونער פון אַפְּלַאַדְּיסְמַעְנַטְעַן. ווֹאָס פָּאָר אָן עַנְדְּעַרְוָנְג עַס אַיז פָּאַרְגְּוָוּמְעַן מִיט די באַלְשָׁעוּווּיקְעַם ! נָאָך צְרוּרִיךְ מִיט פִּיעַר חֲדַשִּׁים זַיְנְעַן זַי גַּעַוּעַן אַ קְּלִינוּנַע גַּרְופְּפַע, פֻּעַרְאַכְּטַעַט אָוּן פָּאַרְפָּאַלְגַּט. אַיצְט האָבען זַי פָּאַרְנוּמוּן דָּעַם העכְּסַטְעַן פלאַז אלְס די ווֹאַרְטְּפִּיהְרַעַר פון רָוְסְלָאַנד אַן דָּעַם שְׁפֵּיַע פון אַ רִּיעְזִינְגַּעַן אַוְפְּשַׁטְּאַנד.

קָאַמְעַנוּוּוּ לְעֵגֶט פָּאָר אֹזָא מִין טָאַגְעַס-אַרְדְּנוֹנָג :

ערשטענס, אַרְגְּאַנְיִזְרָעַן די מַאֲכָט ; צְוּוֹיְטָעַנָּס, קָרִיעַג אָוּן פְּרִיעַע דָּעַן ; דְּרִיטָעַנָּס, די גְּרִינְדוֹנְגִּס-פְּרִזְמָלְגָּן. לְאַזְאַוּסְקִי הַוִּיבְט זַיך אַוְיפְּ אָוּן עַרְקְלַעְרַט, אָז לוּיט אָן אַבְּמָאָך צְוּוֹשָׁעַן אַלְעַ פְּרָאַקְצִיעַם אַיז בְּעַשְׁלָאַסְעַן גַּעַוּאַרְעַעַן קוּדָם כָּל אַוְיסְצּוּהַעַרְעַע אַ בְּעַרְיכַּט פון דָעַם פֻּטְרָאַגְּרָאַדְעַר סָאוּוּיַּעַט, דָאָן נַעַבְעַן דָאָס ווֹאָרט די מִוְּטְגִּילְיְעַדְעַר פון דָעַם צְעַנְטְּרָאַלְגַּעַן עַקוּזְקּוֹטוּיוֹרְקְּאַמִּיטְעַט אָוּן די פֻּעַרְטְּרַעְטַעַר פון די פָּאַרְשִׁיעְדְּעַנָּע פָּאַרְטִּיְעַן, אָוּן עַרְשַׁטְּ נַאֲכָדָעַם אַיבְּרַגְעַהָן צַו דָּעַר טָאַר-אַרְדְּנוֹנָג.

אין דָעַם מַאֲמַעַנְט האָבען זַיך דערהערט נִיעַ קָלְאַנְגַּעַן, טִיעַפְּעַר אָוּן ברִיְמַעְר וַיְיַיְדַּע טָוּמַעַל פון דָעַם גַּרְוִיסְעַן וּולְם. עַס האָט גַּעַד בְּרוּמָט אָוּן גַּעַהְיַלְכַּט אַחֲן אָן אַוְיפְּהַעַר אָוּן גַּעַנְאַסְעַן פְּחַד אָין די נְשָׁמוֹת. דָאָס אַיז גַּעַוּעַן דָעַר קָוְל פון האַרְמָאַטָּעַן. דָעַר עוֹלָם האָט גַּעַוּוֹאַרְפַּעַן דָעַרְשְׁרָאַקְעַנָּע בְּלִיקָּעַן צַו די מַוְּתָּעַ פְּעַנְסְטַעַר, אַין וּוּלְכַּעַע עַס האָט אַרְיִינְגְּעַקְעַט די פִּינְסְטַעְרַע נַאֲכָט. אַלְעַ זַיְנְעַן גַּעַוּעַן וַיְיַיְדַּע אַין פְּיַבְעַר. מַאֲרְטָאָוּה האָט פֻּרְלָאָנְגַּט דָאָס ווֹאָרט אָוּן הַיּוֹזְעִיגְג אַוְסִי נַעֲשְׂרִיעַן : „דָעַר בִּירְגְּעַר-קָרִיעַג הַוִּיבְט זַיך אָוּן, חֲבָרִים ! די עַרְשְׁטַע

פראנגע דראפ זיין — ענדיגען דעם קרייזים אויף א פריעדרליךען אופן. אונזערע פרינציפען און דער איצטיגער פאליטישער מאמענט פערדי לאנגען מיר זאלען תיכף נעהמען דיסקוטירען די פראנגע, ווי אויסט צומידען דעם בירגערכריינגן. אט איצט, ווי איך רעד צו איך, שיסט מען דאך אויפ אונזערע ברידער אין די גאסען! אט איצט, אידער עס עפנעם זיך דער קאנגרעס פון די סאוויעטען, לעזט מען די מאכט-פראנגע דורך א מיליטערישער קאנספיראציע, וואס איין רעוואלוציא-נער פארטיה האט ארגאניזרט —" א פאָר מינוט האט מען ניט געקענט הערען זיינע ווערטער צוליעב דעם טומעל. "אלע רעוואל-זיאנערע פארטיען מוזען קוּקען די פאקטען אין פנים ארין. די ערשות פראנגע לאזט מאכט, וועגען מאכט, און אט די פראנגע לאזט מען איצט מיט געוועה אין די גאסען! מיר מוזען בעשאפען אוז מאכט, וואס וועט האבען די אונערקענען פון דער גאנצער דעם אקראטיע. אויב דער קאנגרעס וויל אויסדריקען די שטימונג פון דער רעוואלוציאנער דעם אקראטיע, טאָר ער ניט זיצען מיט צונויפגעלאגעט הענד און דערלאזען, אzo עס זאל זיך פאי-נאנדערברען א בירגערכריינגן, וואס קען זיך ענדיגען מיט א געההרד-לייבור קאנטראָדעוואלוציע... מען מווע בעשאפען א פעראייניגטער דער מאקראטישע מאכט. דאס וועט ברענגען צו א פריעדרליךען אויסנלייך... מיר מוזען אויסקלוייבען א דעלענאנציע צו פיהרען פערהאנדונגגען מיט די איברגע סאציאלייסטייש ארגאניזאציעים און פארטיען..."

דאָס דומפֿע בְּרוּמַען פָּוֹן די קאנאנען האט זיך בסדר געהרט אין זאל; דאס שיסען איז פארגעקומוּן סיסטטעמאטיש אָהָנוּ אָן אויפהער. די דעלענאמטען האבען געשריינן אײַנער צום אנדערען; דער זאל האט געקאָכט... אט אזוּי, אין פינסטערניש, אָין האָם, אָין שרעָק, אָונטערן קראָכען פָּוֹן קאנאנען, איז געכּוּרָען געווארען דאס ניע רומלאָנד.

די לינקע סאציאלייסטערען-רעוואלוציאנערען און די פעראייניגטער סאציאלייסטערען האבען אונטערשטיעצט מאָרטאָזּוּס פָּאַרְשָׁלָגֶן. אָסָּלְדָּאָט האט געמעילדעט, אָז דער אלְּ-רוּסִישָׂר פּוּעָרִים-סָאָוּוּעַט האט זיך אַבְּגַעַזְגַּט צו שיקען דעלענאנטען צום קאנגרעס. דער רעד-נער האט געבעטען, אָז מען זאל שיקען אָ קָאָמִיטָעַט כִּיְתַ אָ פָּאָרְמָאָלָעַר אַיְנְלָאָדָוָןָה. "איינְגַּע דעלענאנטען זיינְעַן דָּאַ", האט ער געזאנט, "אֵיך

שלאנ גפֿאָר, אָזּוּ מַעַן זָאֵל זְיִי גַּעֲבָעַן שְׂטוּמִידְרַעְכְּטַ". דער פָּאַרְשְׁלָאָגּ אַיְן דּוֹרְכְּגַּעַנְגַּעַנְגַּעַן.

חָאַרְאַשׁ, אַיְן אַ מִּילְוִיטְעַרְיוּשָׁעַרְ פָּאַרְמָעַ מִיטְ קָאַפְּיַטְאַנְסְּקָעַ עַפְּאַ-
לְעַטְעַן, רַיְיסָטְ וַיְיךְ פָּוּן דַּי בְּלִים, אָזּוּ מַעַן זָאֵל אַיְהָם גַּעֲבָעַן דָּאָסְ וּוֹאָרטְ.
„דַּי פָּאַלְיִיטְשָׁעַ שְׂוִינְדְּלָעַרְ, וּוֹאָסְ קָאַנְטְּרָאַלְיָרָעַן דַּעַטְ קָאַנְגְּרוּסְ\", שְׁרוּיטְ
עַרְ אוּסְ, „הָאַבְעַן אָנוֹן דּוֹרְצָהַלְטָ מַעַשְׁוֹתָ, אָזּוּ מִיר דָּאַרְפָּעַן קוּמוּעַן
אוֹן בְּעַשְׁלִיסָעַן דַּי פְּרָאָגָעַ וּגְעַנְעַן מַאֲכָטְ, — אָנוֹן אַיְצָטְ בְּעַשְׁלִיםָעַן
זְיִי דַּי פְּרָאָגָעַ הִינְטָעַרְ אָנוֹזְעָרָעְ רַוקָּעָנָם, אַיְידָעַרְ עַסְ האָטְ וַיְיךְ נַאֲרַד
פְּעוֹרָאַמְּלָטְ דּוֹרְ קָאַנְגְּרוּסְ. אַיְיךְ זָאֵג אַיְיךְ, אָזּוּ יַעֲדָעַרְ קָלָאָפְ אַיְבָּעָרְיןְ
וּוַיְונְטָרְ-פָּאַלְאָצְ אַיְזְ אַ טְוִיטְ-קָלָאָפְ פָּאָרְ דּוֹרְ פָּאַלְיִיטְשָׁעַרְ פָּאַרְטָיְ
וּוְעַלְכָּעַ האָטְ גַּעַהָאָטְ דַּי הָעוֹזְ צָוְ תְּהָאָןְ אֶזְאָזְ אֶזְאָרְ\". אַ טְוּמָעַלְ. גַּאַרְדָּא
רַעַדְתָּ: „אַיְן דּוֹרְ זְעַלְבִּיגָעַרְ צִיְיטְ וּוֹעַן מִיר פָּעַרְהָאַנְדָלָעַן דַּאְ דַּי
פְּרָאָגָעַן פָּוּן פְּרִיעָדָעַן, וּוֹעַרְתָּ אַיְן דַּי גַּאֲסָעַן אַנְגְּעַפְיָהָרָטְ אַ קְרִיעָגְ...
דַּי סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן דְּעוֹוָאַלְוִצְיָאַנְגְּרָעַן אָזּוּ דַּי מְעַנְשָׁעוֹוַיְקָעַם וּוְיַלְעַן נִיטְ
זַיְוִן פָּעַרְאַנְטוּוּאַרְטָלְיָיךְ פָּאָרְ אַלְעַ מַעַשִּׁיםְ, וּוֹאָסְ וּוֹעַרְעַן אַיְצָטְ גַּעַתְהָאָןְ.
מִיר דָּוָעַפְעַן אַלְעַ גַּעַזְעַלְשָׁאַפְטָלִיכְעַן קְרַעְפָּטָעַן אַרְיוֹסְצָאַוְיָזָעַן אַ וּוֹידָעַרְ
שְׁמַטְאַנְדְּ גַּעַגְעַן דּוֹרְ פְּרָאָבָעְ צָוְ פָּעַרְכָּאָפָעַן דַּי מַאֲכָטְ...\" קְוֹטְשָׁיןְ, אַ
דְּעַלְעַגְאַטְ פָּוּן דּוֹרְ 12 טָעַרְ אַרְמִיְ אָזּוּ אַ פָּעַרְטָרָעַטְרָ פָּוּן דַּי טְרוֹדוֹאָ-
וּוְיְקָעַםְ, שְׁרוּיטְ: „מַעַן האָטְ מִיךְ אַהֲרָעַן גַּעַשְׁיקָטְ נַאֲרָ צָוְ זָאְמָלָעַן
יְדָיעָותְ, אַיְיךְ וּוְעַלְ זָיְךְ בְּאַלְדְּ אַוְמְקָהָרָעַן צָוְ פְּרָאָנָטְ. מִינְעַן חַבְרִיםְ
סָאַלְדָאָטָעַן אַיְן דַּי אַרְמָעַעַיְ-קָאַמְּיטָעַטָּעַן גַּלְוִיבָעַן, אָזּוּ אַוְיָבְ דַּי סָאַוְוַיְ
טָעַן נַעַמְהָעַן אַיְבָעַרְ דַּי מַאֲכָטְ אַטְ אַיְצָטְ, דָּרְיָי וּוֹאָכָעַן פָּאָרְ דּוֹרְ
גְּרִינְדְּוָנְגָסְ-פְּעוֹרָזָמְלוֹנָגְ, הַיִּסְטָטָעַסְ עַסְ אַרְיוֹנְשָׁטָעַכָּעַן אַ מְעַסְדָרְ אַיְן דּוֹעַם
דָּוָקָעַן פָּוּן דּוֹרְ אַרְמִיְ אָזּוּ בְּאַגְּהָהָן אַ פָּאַרְבָּרָעָכָעַן גַּעַגְעַן פָּאַלְקָ...\"
גַּעַשְׁרִיְעַן: „אַ לִיְגָעַן, אַ לִיְגָעַן!\" וּוֹעַן עַסְ וּוֹעַרְתָּ אַ בִּיסְעַלְ שְׁטִילָעַרְ
אָזּוּ מַעַן קָעַן אַיְהָם שְׁוֹיןְ וּוּיְעַדְרָעַרְ הָעָרָעָן, זָאָגָטְ עַרְ וּוּיְטָרָרְ: „לְאַמִּיר
מַאֲכָעַן אַ סּוֹפְ פָּוּן אַטְ דּוֹרְ אַוְאַנְטָרָעָן אַיְן פָּעַטְרָאַגְּרָאָדְ. אַיְיךְ רַוְּפָ
צָוְ אַלְעַדְלָעַגְאַטָּעַן, זְיִי זָאַלְעַן פָּעַרְלָאַזְעַן דַּעַם זָאֵל, בְּדַי צָוְ רַאַטְעַוּעַן
דָּאָסְ לְאַנְדָרְ אָזּוּ דַּי דְּעוֹוָאַלְוִצְיָעְ!\" וּוֹעַן קְוֹטְשָׁיןְ אַיְזְ גַּעַגְגָעַן צְוּוֹיְשָׁעַן
דַּי רַיְיהָעַן בְּעַנְקָ צָוְ דּוֹרְ טָהָרָ צָוְ, האָטְ זָיְךְ גַּעַהָעָרָטְ אַ גַּעַוְאַלְדָיְגָעָרְ
טְוּמָעַלְ, מְעַנְשָׁעַן הָאַבָּעַן זָיְךְ גַּעַרְיָסָעַן צָוְ אַיְהָם מִיטְ אַוְפָגָהָוִיְבָעָנָעָ
קוֹלָאָקָעַםְ. חִינְטָשָׁוּקְ, אָזּוּ אַפְּיִצְחָרְ מִיטְ אַ לְאַגְּגָעָרְ דְּרוֹטְלִיכְעַרְ צְוָגָעָנָעָרְ
בָּאָרָרְ, האָטְ גַּעַרְעָדָטְ וּוּיְיךְ אָזּוּ צְוּקָעָרְ-זְוִיסְ: „אַיְיךְ רַעְדָרְ אַיְנָיְסְ נַאֲמָעַן

פּוֹן דִּי פְּרָאנְטְּ-דָּעַלְעַנְגַּטְּעָן. דִּי אַרְמָעָע אַיז נִיט גַּעֲנָג פֻּעֶרֶטְּ-אַטְּעָן אַין דָּעַם קָאנְגְּרָעָם. דִּי אַרְמָעָע רַעֲכַעַנְט אַיבְּ-עַרְחַוְיפְּטַ נִיט, אַז אַקְּנָנִי נְרַעַס פּוֹן סָאוּוַיְעַטְּעָן אַיז נְוִיְתִּיגְגְּ נְגַדְּרָאֵד אַיְצָטְ, דָּרְיוִי וּוְאַכְּבָעֵן פָּאָר דָּעַר עַרְעַפְּ-עַנוֹנְגְגַּ פּוֹן דָּעַר גְּ-רִינְ-דוֹ-נְגְסְ-פְּ-עַרְ-זְ-אַ-מְ-לְ-וְ-גְ-...”。 דָּעַר עַולְם הַילְכָתְ, טְוִי-פְּעַט מִיט דִּי פִּים אָזְן וּוְעַרְטָאַלְעַמְּאָל וּוְיְלְדָעָר. “דִּי אַרְמָעָע רַעֲכַעַנְט נִיט, אַז דָּעַר קָאנְגְּרָעָם פּוֹן סָאוּוַיְעַטְּעָן הָאָט דָּעַם נְוִיְתָהִיגְעָן אַוְיְטָאָרִי-טָעַט...” סָאַלְדָאַטְּעָן הוַיְבָעֵן זַיְד אַז אַזְן דָּאָרְטָאַ אַ-בְּ-רִין זַאָל.

“אַין וּוְעַמְעָס נָאַמְעָן רַעְדָתְ אַיְהָר דָּא? וּוְעַמְעָן פֻּעֶרֶטְּ-עַטְּ אַיְהָר?” שְׁרִיּוּן זַיְן.

“דָּעַם צְעַנְטְּ-רָאַלְעָן עַקְזְעַקְטוּ-וּ-קָאמִיטְעָט פּוֹן דָּעַם סָאוּוַיְעַט פּוֹן דָּעַר ַ-קָּטָעָר אַרְמָעָע, דָּעַם ַ-טְּעַן פְּ—עַר פְּ-אַלְקָ, דָּעַם ַ-טְּעַן נְ—עַר פְּ-אַלְקָ, דָּעַם ַ-טְּעַן סְ—עַר שִׁיסְעַר-פְּ-אַלְקָ...”

“וּוְעַן הָאָט מַעַן אַיְיךְ אַוְיְסְגְּעַלְיְבָעֵן? אַיְהָר פָּאַרְטָעָט דִּי אַפְּ-יִ-צְיִ-דְעָן, נִיט דִּי סָאַלְדָאַטְּעָן. וּוְיִסְטָ אַיְהָר עַפְעָם, וּוְאָסָם דִּי סָאַלְדָאַטְּעָן דָּעַקְעָן וּוְעַגְעָן דָּעַר פְּ-רָאַגְעָ?”. דָּעַר עַולְם בְּ-רוּמְט אָזְן מַאְכָתְ חַזְקָה.

“מִיר, דִּי פְּ-רָאַנְ-טְ-גְ-רוּפְעָ, נְ-עַהְמָעָן אַ-רְאָבְ פּוֹן זַיְד יַ-עֲדָע פְּ-עַרְ-אַ-נְ-טְ- וּוְאַ-רְ-טְ-לְ-יִ-כְ-קִ-י-טְ פָּאָר אַ-לְ-מְ-דִ-ינְגְּ וּוְאָסָם הָאָט זַיְד גַּעַתְהָאָן אָזְן טְהָוָת זַיְד אַ-יְ-צְ-טְ. מִיר הַ-אַ-לְ-טָעָן פָּאָר נְ-וִיְ-תִּיגְגְּ צַוְ מְ-אַ-בְּ-לוּ-זְ-יְ-רָעָן אַ-לְ-עַ-זְ-לְ-בְ-סְ-טְ בְּ-עוּ-וּ-אַ-וּ-סְ-טְ-عַ-קְ-רְ-עַ-פְ-טְ-עָן, כְּ-דִי צַוְ רַ-אַ-טְ-עַ-וּ-זְ-עָן דִּי רַ-עְ-וּ-אַ-לְ-זְ-צְ-יָ-! דִּי פְּ-רָאַנְ-טְ- גְ-רוּ-פְ-עָ וּוְעַט פְּ-עַרְ-לְ-אַ-זְ-עָן דָּעַם קָאנְגְּרָעָם... אַ-וְ-נוּ-זָעָר פְּ-לְ-אָז צַוְ קַ-עַ-מְ-פְ-פְ-עָן גַּעַנְגָּעָן אַיְיךְ אַיז אַין נָאָס!”

“אַן אַ-וְ-נְ-גְ-עַהְיִ-עַרְעָר שְׁ-פְּ-אַ-טְּ-יִ-שְׁ-עָר טְ-וּ-מְ-עָלְ הָאָט זַיְד דְּ-עַרְ-הַ-וְ-יִ-בְּ-עָן אַין זַאָל.” “אַיְהָר רַעְדָת פָּאָר דָּעַם שְׁ-טְ-אָבְ, נִיט פָּאָר דָּעַר אַ-רְמָעָע!”. “אַיְיךְ רַוְּף אַ-לְ-עַ אַ-וְ-יִ-פְּ-גְ-עַלְקְלְעַ-הַ-רְ-טָעָן סָאַלְדָאַטְּעָן, אַז זַיְן זַאָלְעָן פְּ-עַרְ-לְ-אָזְן דָּעַם קָאנְגְּרָעָם!”

“קָאַרְנוּ-לְ-אַ-וּ-עַץ, קָאַנְ-טְ-רְ-דְ-עַוְּ-אַ-לְ-זְ-יְ-אַ-נְ-עָר, פְּ-רָאַוְּ-וּ-אַ-קְ-אַ-טְ-אָר!”. שְׁרִיּוּטְ מַעַן צַוְ אַיְהָם. אַין נָאַמְעָן פּוֹן דִּי מְ-עַנְשְׁ-עַוְּ-וִיקְעָם עַרְקְלַעְ-הַ-רְ-טָעָן הַ-ינְ-טְ-שְׁ-וקְ, אַז דִּי אַ-יְ-נְ-צְ-יִ-גְ-עָן מְ-עַנְלְ-יִ-כְ-קִ-י-טְ פָּאָר אַ-פְּ-רִ-יעְ-דְ-לְ-יִ-כְ-עָר לְ-עַזְוְ-גָּן אַ-יְ-זְ-אַ-נְ-צְ-זְ-וִיְ- הַ-וְ-יִ-בְּ-עָן פְּ-עַרְהַ-אַ-נְ-דְ-לְ-וְ-נְ-גָּעָן מִיט דָּעַר פְּ-רָאַוְּ-וּ-אַ-רְ-יִ-שְׁ-עָר רַ-עַ-גְ-יִ-עְ-רְ-וָ-גָּן, כְּ-דִי צְ-וּ-נוּ-יִ-פְּ-צְ-וּ-שְׁ-טְ-עַלְעָן אַ-נְ-יִ-עְ-מָטְ קָאַבְ-יִ-נְ-עָטְ, וּוְעַלְכָ-בָר וּוְעַט גַּעַפְ-יִ-נְ-עָטְ צְ-וּ-רְ-וִי אַ-יְ-זְ-אַ-לְ-עָן שִׁ-כְ-טָעָן פּוֹן דָּעַר גַּעַוְ-לְ-שְׁ-אַ-פְ-טָ. עַטְ-לְ-יִ-כְ-עָ מִ-ינְ-וּ-תְ הָאָט עַר נִיט גַּעַקְ-עָנְטָ רַעְדָ-עָן צְ-וּ-לְ-יִ-עָבָר דָּעַם טְ-וּ-מְ-עָלְ. עַר הָאָט גַּעַמְ-וּ-תְ דְ-עַרְ-הַ-וְ-יִ-בְּ-עָן זַיְן

שטעמע און אויסשרוייען די ווערטעה, וווען ער האט געלויינט די
מענשעוויסטישע דעקלארציען :

„אוזו ווי די באַלטערוּקעム האבען געמאכט אָ מִילְיטֶרְיֶשׁ קָאנְסָפְּרָאַצְּיָע מִיט דָעֵר הַיְלָךְ פּוֹנְגָם פֿעַטְרָאָגְרָאַדְעָר סָאָוּוִיעָט אָזְן האבען זִיךְ דָעַרְבִּי נִיט קִין עַזְחָ גַעַתְּלָטְעָן מִיט אַנְדָעַרְעָ גַּרְוָפְּפָעָן אָזְן פָּאָרְטִיְיעָן, נַעֲפִינְעָן מִיר פָאָר אָונְמַעְגְּלִיךְ צָו פֿעַרְבְּלִיְיבָעָן אַיְן קָאנְגְּרָעָם אָזְן צִיהָעָן זִיךְ צְרוּרִיךְ, מִיר לְאָדָעָן אַיְן די אַיְבְּרִיגָע גַּרְוָפְּפָעָן, זִיךְ זָאָלָעָן פְּאַלְגָעָן אָונְגָעָר בִּיְוִשְׁפְּיעָל אָזְן זָאָלָעָן זִיךְ פֿעַרְזָאַמְלָעָן אַיְן אָזְן אַנְדָעָר פְּלָאָץ צָו בְּעַטְרָאַכְטָעָן די לאָגָען!“

„דיעזרטיר!“ הערט ויך פון אלע זויטען. אין דעם גרויסען טור
מעל און גערודער האט מען קוים נעקענטן הערען הענדעלמאניען, ווען
עד האט אין נאמען פון די סאציאלייסטען-דרעווואלויזיאנערען פראָ
טעסטירט געגען באַמבערדירען דעם ווינטער-פאָלאָז. „מיר זייןען
געגען אָזעלכע אַנְאָרְכִּיסְטִישׁע מַעֲתָה אָדָעַן...“

נאר וואס ער האט גענדיגט, איז א יונגער סאלדאט ארויפגע-
שפרונגגען אויף דער פלאטפארםע. ער האט געהאט אן איידעל פנים
מייט ברעננדיגע אוינען, און האט דראמאטיש אויפגעחויבען זיין
האנד:

„חברים”, האט ער אויסגעשריען, און באלד איז געוווארען שטיילען
אין זאל, „מיין פאמיליע איז בעטערסאן“. איך רעד אינס נאמען
פונ דעם בטען לטעישען שיסער-באטאליאן. איהר האט געהרט די
ערקלעהרונגנען פון צוויי פארטראטער פון ארמעע-קאמיטעטן. די
דאזינגע ערקלעהרונגנען וואלטען געהאט א ווערט, אויב די רעד
נעדר וואלטען געוווען פארטראטער פון דער
אר מעע“. בעגוייסטרטע אפלאדייסמענטען. „זויי פארטראט
טען אבער ניט די סאל דאסען“. דער רעדנער
דראחת מיט זיין פוייסט. „די צוועלפטע ארמעע האט שיין לאנג
געפֿאדרט, אז מען זאל אויסקלויבען א ניעם גרויסען סאווועט און
א ניעם ארמעע-קאמיטעט, אבער פונקט ווי איעיר צענתראלאער עקווע
קוטיוו-קאמיטעט האט ניט געוואלט רופען די פערטרטער פון די
מאסען, אזווי האט אונזער קאמיטעט בייז ענדער סעפעטמעבער זיך אַבְּיָה
געזאנט צו רופען סאלדאטען-פארטראטעה. אוויז אז אופן האבען
די רעקציאנערען געהאט א מעגלז-קיט אוייסזוקלויבען זיירען

בלומר'שטיינע דעלענגןטען צו דעם קאנגרעם. איך זאג איך איצטער בענטליך: די לעטישע סאלדאטטען האבען שוין ניט איינמאַל ער-קלעהרט: „אוים רעוואָלוציעס, אוים דיסקוטיעס, מיר ווילען מעשים, מיד מווען האבען די מאכט אין אונזערע אייגענע הענד!“ זאלען אט די אויך-מיר-דעלאַגעטען פערלאֹזען דעם קאנגרעם! האט קיין מורה ניט, די ארמעע איז שט מיט זיו!“

דר ערד זאל וויגט זיך פון ווילדע בעגוייסטערטער געשרירען. נאך צוריק מיט עטליבע מינוט האבען די דעלענגןטען זיך געוואָקעלט. די געשההענישען זיינען געאנגען צו שנעל. אין דרישען האט זיך געהרט דאס קראבען פון קאנאנען. אין א משך פון א גאנצער שעה איז אויף זי געפאלען פון דער טריבונע איז קלאָפ נאך דעם אנדרערען. די קלעפ האבען זי צוזאמענונגשmidt איז איזן קערפער, די זעלביגע קלעפ האבען זי אבער אויך געבוינען צו דער ער-האט. איז דאס אמת, איז זי זיינען אלין? איז דאס אמת, איז רוסלאָנד דערהייבט זיך געגען זי? איז דאס אמת, איז די ארמעע געהט אויף פערראָגראָד? איז גוקמען אט דער יונגער סאלדאט מיט די ליכטיגע אוניגען און האט גערעדט וואס ער האט געדארפֿט רעדען, און אין איזן דגע האבען זי אלע געווואָסט, איז דאס איז אמת... דאס איז געוווען די שטימע פון די סאלדאטטען! די אונרווהיגע מיליאָגען ארבײַטער און פויערים איז סאלדאטסקע קליפורנֿע זיינען געוווען פונקט די זעלביגע מענשען, זי די פאַראָאמעלטער דעלענגןטען דא איז זאל. זי האבען געפיהָלט גלייך זי זי, און האבען געטראָכט דאס זעלביגע וואס זי....

נייע סאלדאטטען רעדען. גושעלשאָך רעדט וועגען די פראנט דעלענגןטען. ער זאנט, איז נאך מיט א ועהר קליענע מעהרהייט האבען זי בעשלאלסען צו פערלאֹזען דעם קאנגרעם. ער דערצעהָלט אויך, איז די באַלְשׁוּוֹיסְטִישׁע מיטגלוּידער האבען זיך איבערהוּיפֿט ניט בע-טהַיְלִינְג איזן דער אַבְשְׁטִימָונְג, וויל לוייט זיינער מײַנוּנג האט מען זיך געדארפֿט פָּאָנָּאָנָּדָּרָתָּהָיְלָעָן ווועדלִינְג די פָּאָלִיטִישׁע פָּאָרְטִּיְוָע אָזָן ניט ווועדלִינְג די פָּאָרְשִׁיעָדָעָנָע גְּרוּפְּפָעָן. „הוֹנְדָּרָטָע דעלענגןטען“, האט ער געזאנט, „ווערען אויסגעקְּלִיבָעָן בְּיִם פְּרָאָנְט אָחָן דעם אַנְתָּהִיל פון די סאלדאטטען, וויל די ארמעע-קָאָמִיטָעָטָען זיינען שוין מעהר ניט קיין אַמְּתִיָּע פָּאָרְטִּעְטָעָר פון די סאלדאטִישׁע מאָסְסָען“. לְקִינְאָנוּוּ רופט אוים: „אָזְוִינְעַ אֲפִיצְרוּן, וויל חָאָרָאָש אָזָן חִינְטְּשָׁוָק, קענען אויף

אוז קאנגרעם ניט פארטראטען די אַרמעע. זוי פארטראטען נור די היעבער קאמאנדיירען. די אמת'ע אייננו אַהנער פון די טראנסעהן פערלאנגען מיטין גאנצען הארצען, אז די מאכט זאל אַיבערגען אין די הענד פון די סָאוּוַיְעַטָּען. זוי ליגען דערויף גרויסע האפונגונגען".

עם איז געוווען קלאהה, אז די שטימונג ענדערט זיך.

אַברָּאַמָּאַוּוִיטֵשׁ, אַינְיָם נָאָמָעָן פון דער אַידְיוֹשָׁר סָאַצִּיאַלְדָּעָמָאָדָּה קָרָאַטִּישָׁעָר אַרְגָּנָאַנְיָזָצִּיאָן "בּוֹנְדָּה", אַיז אַרוֹיפָּה אַוָּה דער טְרִיבּוֹנוֹעָ. זיינע אַוְגָּעָן האָבָּעָן גַּעֲבְּלִיצָטָה הַינְּטָעָר שָׁוּעָרָעָ בְּרִילְעָן אָוָן אַלְיָין האָט עָרָ אַזְּשָׁ גַּעַצְּטָעָרָטָ פָּאָרָ בעָם.

"דָּאָם וּוָאָם סִתְּהָוֶט זִיךְ אַיצְטָ אַין רָוְסָלָאָנָר, אַיז אַ מְוַרְאַדְיָנָעָר אַומְגָלִיק. דָּעָר "בּוֹנְדָּה" אַיז אַיְנָפָרְשָׁטָאָנָעָן מִיטָּ דָּעָר דָּעַקְלָאַרְאַצְּיָעָ פָּוָן די מעַנְשָׁעוּוֹוַיְקָעָם אָוָן סָאַצִּיאַלְיִסְטָעָן-דָּעָוָאַלְזָאַצִּיאַנָּעָרָעָן. די בּוֹנִי דִּיסְטָעָן וּוְעָלָעָן פֻּרְאַלְזָאָעָן דָּעָם קָאנְגָּרָעָם!". אַברָּאַמָּאַוּוִיטֵשׁ האָט אַוִּיפָּה גַּעַוְיָבָעָן זִיְּן קֹל אָוָן גַּעַמְאָכְטָ אַ בְּעַוּגָּנוֹגָה מִיטָּ דָּעָר האָנָד. "אַונְזָעָר פְּפָלִיכָּט פָּאָרִין רְוִיסְיָעָן פְּרָאַלְעָטָאָרִיאָט עַרְלָוִיבָּט אָוָנוּ נִיטָּ צָו בְּלִיבָּעָן דָּא אָוָן צָו מְרָאָגָעָן די פְּעָרָאַנְטוֹוָאַרְטָלִיכְקָיִיט פָּאָר אַזְוָנָעָ פָּאַרְבָּרָעָ בעָנָם. צָוְיָעָב דָּעָר שִׁימְעָרִי אַוִּיפָּה וּוְינְטָעָרְפָּאַלְאָץ האָט די שְׁטָאָדָטָ דָּוּמָא, צָוְאָמָעָן מִיטָּ די מעַנְשָׁעוּוֹוַיְקָעָם אָוָן סָאַצִּיאַלְיִסְטָעָן-דָּעָוָאַלְזָאַצִּיאָה נְעָרָעָן אָוָן דָּעָם עַקְזָעָטְיוֹוָקָאַמִּיטָּעָטָ פָּוָן דָּעָם פּוֹיעָרִים-סָאַוּוּעָטָ בעָשָׂלָאָסָעָן אַוְמְצָקָוּמָעָן מִיטָּ דָּעָר פְּרָאַוּזְיוֹאַרְיָשָׁעָר רַעֲגִיעָרָוָנָגָה, אָוָן בַּיִ אַיְהָר בְּלִיבָּעָן מִיר! אַוְנְבָּעָוָוָאַפְּעָנָטָעָ וּוְעָלָעָן מִיר אַרוֹסְיָשְׁטָעָלָעָן אָוָנוּ זָעָרָעָ בְּרִיסְטָ פָּאָר די מַאְשִׁין-הַאַרְמָאָטָעָן פָּוָן די טְעָרָאַרְיָסְטָעָן... מִיר לְאָדָעָן אַיְין אַלְעָ דְּעַלְגָּאָטָעָן צָו דָּעָם קָאנְגָּרָעָם...". זיינע לעַצְטָעָ וּוּרְטָעָ זיינען דָּעַרְטָוּנָקָעָן גַּעַוְאָרָעָן אַיְין אַשְׁטוּרָם פָּוָן גַּעַשְׁרִיָּעָן, דָּרָאַהוְגָּעָן אָוָן קָלְלוֹתָה. דָּעָר טּוֹמָעָל האָט זִיךְ פְּעָרָוָאַנְדָּעָלָט אַיְין אַהֲלִישָׁעָן אָוִיסָּ בְּרוֹךְ, וּזְעָן 50 דְּעַלְגָּאָטָעָן האָבָּעָן זִיךְ אַוְפְּגָגָהוּבָעָן פָּוָן די עַרְטָעָ אָוָן זִיךְ גַּעַלְאָזָט גַּעַהָן צָום טְהִיר.

קָאַמְעָנָעָוָה האָט גַּעַלְוָנָגָעָן אָיָן גַּלְאָק אָוָן גַּעַשְׁרִיָּעָן: "זִוְצָט אַוִּיפָּה די עַרְטָעָר, חֲבָרִים, מִיר וּוְעָלָעָן פְּאַרְטָזְעָצָעָן אַונְזָעָר אַרְבִּיְיטָ!". טְרָאַצְקָיָה האָט זִיךְ אַוְפְּגָגָהוּבָעָן, אַקְלָטָעָר מִיטָּ אַוְמְדָעָרְבָּאַרְעָמְדָיָגָעָן אָוִיסָּ דָּרוֹק אַוִּיפָּהָן פְּנִים, אָוָן זִיְּן רַיְכָעָ שְׁטִימָע אַיז גַּעַוְוָעָן פּוֹל מִיטָּ גַּיְפְּטִינָגָר פְּעָרָאַכְּטָוָנָג: "די אַלְעָ פְּשָׁרָה-מְאַכְּעָר, די אַזְוִי גַּעַרְפָּעָנָעָ סָאַצִּיאַלְיִסְטָעָן, די אַלְעָ דְּעַרְשָׁרָאַקָּעָן גַּעַנְשָׁעוּוֹוַיְקָעָם, סָאַצִּיאַלְיִסְטָעָן".

רעוואַלוצִיאָנערען, בונדייכטען... זצְהָעַן זַיִן גַּהֲן, זַיִן זַיְנָעַן נִימֶת מַעֲהָר וַיַּמִּסְטַ, וַיַּאַסֵּם וַיַּעֲטֵם אַרְיוֹנִינְגָּנוּוּ אַרְפָּעָן וּנְעָרָעָן אֵין דַעַם מִיסְטִיקָּסְטָעָן פּוֹן דָעַר גַּעַשְׁיכְטָעָן".

איןִים נָאָמָעַן פּוֹן דַי בְּאַלְשֻׁוּוֹוּקָעָם הָאָט רִיאָזָאנָאָוּ עַרְקָלָעָהָרָט, אוֹ לְוִית דַעַם פָּעָרְלָאָנְגָן פּוֹן דָעַר שְׁטָאָדְטִידְוָאָה הָאָט דָעַר מִילְיטָעָרִיָּה, שָׁעַר רַעֲוָאַלְוָצִיאָנְעָרָעָר קָאָמִיטָעָט גַּעַשְׁיקָט אַ דָעַלְעָנְגָּצִיעָ אַנְצְּזָהָיְבָעָן פְּרוּעָדָעָנְסָפְּרָהָאָנְדָלְגָעָן מִיטָּין זַוְינְטָעָרְפָּאָלָאָז. "אוֹפֶן אָזָא אָזָא הָאָבָעָן מִיר גַּעַתָּהָאָזָן אַלְעָם מַעְגְּלִיכְעָז צָו פָעָרְמִידָעָן בְּלוֹטְפָּעָרְגִּיסְוָן". מִיר הָאָבָעָן זַיִךְ גַּעַלְאָזָט גַּהֲן פּוֹנִים סְמָאָלָנִי אַיְנְטִיטָוּטָוּט. אַוְיָחָד רְגָעַ הָאָבָעָן מִיר זַיְךְ אַבְגָּעָשְׁטָעָלָט אַיְנִים צִימָעָר, וַיַּאַוְעַם הָאָט גַּעַד אַרְכָּבִיט דָעַר מִילְיטָעָרִישָׁר רַעֲוָאַלְוָצִיאָנְעָרָעָר קָאָמִיטָעָט. דַי אַרְכָּבִיט אַיְוָן אַנְגָּעָנְגָעָן מִיטָּה וַיַּהַנוּיְנְגָעָר שְׁנָעָלְקִיּוֹת. פָאָרָסָאָפָעָטָעָ קְוִרְיָעָרָעָן זַיִנְעָן אַלְעָמָל אַנְגָּעָקָוּמָעָן אָוֹן אַרְיוֹסָנְגָּעָלָאָפָעָן פּוֹנִים צִימָעָר; קָאָז מִיסָּאָרָעָן זַיִנְעָן גַּעַשְׁיקָט גַּעֲוָאָרָעָן אֵין דַי פָעָרְשִׁיעָדָעָן טָהָיָלָעָן פּוֹן שְׁטָאָדָט מִיטָּה אַמְּאָכָט פּוֹן לְעָבָעָן אָוֹן טָוִיטָה. דַי טָעָלָעָבָאָנְגָּרָאָפָעָן הָאָבָעָן גַּעַרְוִישָׁט אָוֹן גַּעַהְדוֹזְשָׁעָטָם. אֵין אַרוֹדָן פּוֹן פָאָפִירָאָסָעָן זַיִנְעָן גַּעַזְוִישָׁט מִיטָּה אַזְוָעָפָאָוּ דּוֹכְוִוִּיסְקִי, אַ שְׁמִיכְלָעָנְדִּיגְעָר אַבָּזָוּשָׁר... טָאָוּוֹרִישָׁטָשׁ יַאֲזָעָפָאָוּ דּוֹכְוִוִּיסְקִי, אַ שְׁמִיכְלָעָנְדִּיגְעָר יְוָנְגָעָר מְעַנְשָׁ מִיטָּה אַמְּאָסָעָ לִיכְתִּינְגָּדְגָּעָלְבְּלִיכְעָהָר, הָאָט אָנוֹ אַנְכָּנָה גַּעַשְׁרִיעָבָעָן נִיְיעָ דָקְמָעָנְטָעָן. מִיר זַיִנְעָן אַרְיוֹסָנְגָּעָנְגָעָן אַיְנְדָרְוִידָעָן. דַי נָאָכָט אַיְזָן גַּעֲוָעָן קָאָלָטָה. דָעַר פָּלָאָז פָּאָרִין סְמָאָלָנִי אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַנְגָּעָפִילָט מִיטָּה אַוִיטָאָמָבְּלָעָן, וַיַּאַסְמֵן זַיִנְעָן אַנְגָּעָקָוּמָעָן אָוֹן אַבְגָּעָר פָּאָהָרָעָן יְעָדָעָ רְגָעַ. דָאָס וַיַּוְיַּטְעַ קָרָאָבָעָן פּוֹן הָאַרְמָאָטָעָן הָאָט זַיְךְ אַוִיסְגָּעָמִישָׁט מִיטָּה אַזְהָעָנְטָעָן גַּעַרְוִישָׁט פּוֹן אַוִיטָאָמָבְּלָעָן. אַ גְּרוֹיסָעָר מִאַטָּאָרְדָזָוּאָגָעָן אַיְזָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן נִיטָּה וַיַּוְיַּט אָוֹן גַּעַצְיָטָרָט פּוֹן דַעַם אַטָּהָעָמָעָן פּוֹן דָעַר מַאְשָׁין. אַוְיָפִין זַיִנְעָן הָאָט מָעַן גַּעַלְיִינְטָגָרָעָן בִּינְטָלָאָה. "וַואָהָיִן בְּאַחֲרָת אֵיהָרָה?", הָאָב אַיְךְ אַוִיסְגָּעָשְׁרָיוֹעָן. "מִיר פָּאָהָרָעָן אַבְגָּעָר דָעַר גַּאֲנָצָעָר שְׁטָאָדָט, אַוְמָעָטָם", הָאָט גַּעַעַטְפָּעָרָט אַ נִיעָרְנָעָר אַרְכָּבִיטָר מִיטָּה אַ פְּרָהָלְיִיכְעָן שְׁמִיבָּעָל אָוֹן מִיטָּה בְּרִיְמָעָ בעַנְיִיסְטָעָרָטָעָ בְּעוּוֹגְנָגָעָן.

מִיר הָאָבָעָן אִיחָם גַּעַוְיָזָעָן אַוְנוֹעָרָעָן דָקְמָעָנְטָעָן. "קוֹמֶט מִיטָּה אַוְנוֹז", הָאָט דָעַר גַּעַזְוָאָגָט, "אַבְגָּעָר גַּעַדְעָנְקָט, מָעַן וַיַּעֲטֵם מַסְתָּמָא שִׁיסְעָן".

מיר האבען זיך אַרוּפֿנְדֶּרְאָפָּעַט אוֹיפִּין ווֹאנְגָן. דאמ הענטל האט געגעבען אַ קְנָאָק, דער גְּרוּסְעָר אוּיטָמָאָכְּבָּיל האט זיך אַ רִים גַּעֲטָהָאָן פָּאָרָאָוִים, מִיר אַלְעָאָה האבען זיך אַ בּוֹגָ נַעֲתָהָאָן אוֹיפִּה הַינְּטָעָן אָנוֹ שֵׁיעָר נִיט אַומְגָעָפָּאָלָעָן אוֹיפִּה דַּי ווּלְכָבָעָ זַיְנָעָן גַּעֲזָעָן הַינְּטָעָן אָנוֹ. שְׁנָעָל אָיז דַּי מַאְשִׁין דַּוְרְכְּגַעְפָּאָהָרָעָן לְעָבָעָן גְּרוּסְעָן פִּיעָר בִּים טְוִיעָר, לְעָבָעָן דָּעַם אַנְדָּרָעָן פִּיעָר בִּים אַוִּיסְוּעָנִיגְסְּטָעָן טְוִיעָר, לְעָבָעָן דַּי בְּעוֹאָפָּעָנְטָעָ אַרְבִּיטָרָעָ, וּוֹאָס זַיְנָעָן גַּעֲזָעָן אַרוֹם דַּי בְּרַעַנְדְּרִיגָּעָ שִׁיְּטָלָאָךְ הַאלָּזָּ מִיט גַּלְיָהָעָנְדָּ-דְּרוּיטָעָ פְּנִימָעָר. שְׁנָעָל האט דַּי מַאְשִׁין זיך אַ לְאָז גַּעֲתָהָאָן אַיבָּעָר סְוֹאוֹאָרָאָסְקָי פְּרָאָסְפָּעָקָט. אַיְוֹנָעָר פָּוֹן דַּי אַרְבִּיטָרָעָ האט אַרְאָבְּגָעָרִיסָעָן דַּי שְׁטָרִיקָלָאָךְ פָּוֹן אַ בְּינְטָעָל אָזָן אַנְגָּעָהוּבָעָן ווּאָרְפָּעָן הַוִּיפָּעָנָם פָּאָפִיעָר אַיְזָן דַּעַר לְוֹפְטָ אַרְיוֹן. מִיר האבען גַּעֲתָהָאָן דאמ זַעְלְבִּיגָּעָ. אָזָן צַוְּזָה זַיְנָעָן מִיר גַּעֲפָהָרָעָן: דַּי מַאְשִׁין האט זיך גַּעֲוְיָעָטָ פָּוֹן אַיְזָן זַיְטָ אַוִּיפִּה דַּעַר אַנְדָּרָעָר, זיך אַרְיוֹנָנְגָעָרִיסָעָן אַיְזָן דַּי פִּינְסְטָעָרָעָ נַאֲסָעָן אָזָן נַעֲלָאָזָט הַינְּטָעָר זיך אַ שְׁטָרָאָם פָּוֹן פָּאָפִיעָר, וּוֹאָס האט זיך גַּעֲדָרָהָט אָזָן גַּעֲוְיָרְבָּעָלָט. דַּי שְׁפָעָטָעָ פְּעַרְבִּיְּגָעָהָרָה האבען זיך אַבְּגָעָשְׁטָעָלָט אָזָן אַוִּיפָּגָעָהוּבָעָן דַּי פָּאָפִיעָלָעָר. דַּי פָּאָטְרוֹלָעָן, וּוֹאָס זַיְנָעָן גַּעֲשָׁתָאָנָעָן אַרוֹם דַּי פִּיעָרָם אַוִּיפִּה דַּי ווּינְקָלָעָן נַאֲסָעָן, זַיְנָעָן אַרְיוֹסְגָּעָלָפָעָן מִיט אַוִּיסְגָּעָשְׁטָרָעָקָטָעָ אַוִּיפִּה דַּי שְׁטָהָן אַיְזָן דַּי פְּרָאָקְלָאָמָצָיעָם. פָּוֹן צִוְּיָה זַיְנָעָן פָּאָר הַעֲנָד צַוְּכָעָן דַּי פְּרָאָקְלָאָמָצָיעָם. פָּוֹן צִוְּיָה זַיְנָעָן שְׁאָפָעָר האט זַיְיָ עֲפָעָם גַּעֲשָׁרִיעָן, וּוֹאָס מִיר האבען נִיט גַּעֲקָעָנְטָפָעָר שְׁטָהָן, אָזָן האט גַּעֲאַיְלָט ווּוִיטָרָעָ.

אַיך הַאָב גַּעֲנוּמָעָן אַיְנָעָ פָּוֹן דַּי פְּרָאָקְלָאָמָצָיעָם אָזָן הַאָב דַּוְרָכָה גַּעֲלָעָזָן בִּיּוּים לִיכְטָ פָּוֹן דַּי לְאַמְטָעָרָנָן:

„צַו דַּי בִּירְגָּעָר פָּוֹן רְוּסְלָאָנָר.

„דַּי פְּרָאָוּזְוּאָרִישָׁעָ רְגַעְיְרָוָנָג אַיְזָן אַרְאָבְּגָעָזָעָטָמָ. דַּי מַלְוָתָהָמָאָכָט אַיְזָן אַיבָּרְגָּעָנְגָעָנְגָעָן אַיְזָן דַּי הַעֲנָד פָּוֹן דָּעַם מַיְלָוְתָעָרִישָׁעָן דַּעַר ווּאַלְוָצִיאָנְגָעָרָעָן קָאָמִיטָעָטָ, וּוֹאָס עָר אַיְזָן אַזָּן אַרְגָּגָן פָּוֹן דָּעַם פַּעַטְרָאָד גְּרָאָדָעָר סָאוּוּיָּעָטָ פָּוֹן אַרְבִּיטָרָעָר אָזָן סָאָלְדָאָטָעָן-דַּעַפְּטוּטָאָטָעָן. דַּעַר מַיְלָוְתָעָרִישָׁעָר דַּעַוְאַלְוָצִיאָנְגָעָרָעָן קָאָמִיטָעָטָ שְׁטָהָט אַזָּן דַּעַר שְׁפִּיָּזָן. פָּוֹן דָּעַם פַּעַטְרָאָגְרָאָדָעָר פְּרָאָלְעָטָאָרִיאָט אָזָן גַּאֲרָנוֹזָאָן.

„דַּי זַאָךְ, פָּאָר ווּלְכָבָעָ דָּמָ פָּאָלָק האט גַּעֲקָעָנְפָטָט: אָז מַעַן

Отъ Военно - Революционнаго Комитета при Петроградскомъ Совѣтѣ
Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

Къ Гражданамъ Россіи

Временное Правительство низложено. Государственная власть перешла въ руки органа Петроградского Совета Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ Военно-Революционного Комитета, стоящаго во главѣ Петроградского пролетариата и гарнизона.

Дѣло, за которое боролся народъ: немедленное предложеніе демократического мира, отыѣна помѣщичьей собственности на землю, рабочий контроль надъ производствомъ, созданіе Советскаго Правительства — это дѣло обеспечено.

ДА ЗДРАВСТВУЕТЪ РЕВОЛЮЦІЯ РАБОЧИХЪ, СОЛДАТЬ И КРЕСТЬЯНЪ!

Военно-Революционный Комитетъ
при Петроградскомъ Совѣтѣ
Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ

26 октября 1917 г. 19 ч. утра.

Proclamation of the Fall of the Provisional Government, issued by the Military Revolutionary Committee on the night of November 7th (our calendar), which we helped to distribute from a motor-truck just after the surrender of the Winter Palace.

ואל תיכפ פארשלאנען אַ דעם אָקָרָטִישׁען פְּרִיעָדָעַן, אַבְשָׂאָפָעַן דָּאָס
פְּרִיאֶצְ' יְשַׁע אַיְנָעָנְטוֹם אֹוֵיפֶר דָּעַר עֲרֵד, אַיְנָפִיהָרָעַן אַן אַרְבִּיטָעָרִי
קָאנְטָרָאַל אַיבָּעָר דָּעַר פְּרָאָדוֹקְצִיאָן, בְּעַשְׁאָפָעַן אַ סָּאוּוּיְעַטְרָעָנִירְוָן, —
דָּאָס אַיְזָן אִיצְט גְּזִוִּיכְבָּרְטָמָן.

„וְאַל לְעַבְעַן דֵּי רֻעוּאָלוֹצְיָע פָּוּן אַרְבִּיטָעָר, סָאַלְדָאָטָעַן אָוּן
פּוּוּרִים!¹

„דָּעַר מִילְוִיטָעָרִישָׁר דְּעוּאָלוֹצְיָאַנְעָרָעָר קָאָמִיטָעָט בִּיִּימָן
פְּעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סָאָוּוּיְעָט פָּוּן אַרְבִּיטָעָר אָוּן סָאַלְדָאָטָעַן.
דָּעַפּוֹתָאָטָעַן.“

לְעַבְעַן מִיר אַיְפָּין אָוְטָאָמָּאָבִיל אַיְזָן גְּזִוְעָסָעַן אַן אַרְבִּיטָעָר, אַ
קָאָסָאָקָעָר יוֹנָגָן, מִיט אַ מְאַנְגָּאַלְיִישָׁעַן פְּנִים אָוּן מִיט אַ קָּאָוּקָאָזְיִישָׁר
פְּאָפָאָכָע אַיְפָּין קָאָפֶן, הָאָט עֶר אַיְסְגָּעָשְׁרִיוּן: „פְּאָרוֹזִיכְט, אָט אַ דָּא
שִׁיסְעַן דֵּי פְּרָאָוּוּקָאָטָאָרָם שְׁטָעַנְדִּיגֶן פָּוּן דֵּי פְּעַנְסְטָעָר“. מִיר הָאָבָעַן
זִיךְ אַיְסְגָּעָדְרָעָת צָוָם זְנָאָמָּעָנְסָקִי פְּלָאָזֶן, וּוֹאָוּ אַלְעָם אַיְזָן גְּזִוְעָן
פְּינְסְטָעָר אָוּן אָוּמְבָּעוּגְּנָלִיךְ. מִיר הָאָבָעַן זִיךְ פְּעַרְקִירְעוּוּטָמָן לְעַבְעַן
טְרוּבָּעְצָקָאִים מְגַנְשָׁמִידְיִגְעָר סְטָאָטָוָע אָוּן זִיךְ אַרְיִינְגְּנָעָלָאָזָט אַיְזָן דָּעָם
בְּרִיאְוּטָעָן גְּזָוָסָקִי. דָּרְיוִי פָּוּן אָנוּן זְיִינָעַן גְּשָׁטָאָנָעַן פְּאָרְטִינְגָּמִיט בִּילְדָּ
סָעַן אַיְזָן דֵּי הָעָנָד אָוּן גְּעָקוּטָמָן אַיְזָן דֵּי פְּעַנְסְטָעָר פָּוּן דֵּי הַיּוּעָר. הַיְנְטָעָר
אָנוּן זְיִינָעַן דֵּי גְּאָסָעַן אִיצְט גְּזִוְעָן פּוֹל מִיט לְעַבְעַן. מְעַנְשָׁעַן זְיִינָעַן
גְּלָאָפָעַן, זִיךְ אַנְגָּבָוִינָעַן אָוּן גְּעָכָאָפֶן דֵּי פְּאָפִיעָרְלָעָד. מִיר הָאָבָעַן
שְׁוּוֹן מַעֲהָר נִיט גְּקָעָנְטָמָרָעָן דָּאָס קְרָאָכָעַן פָּוּן דֵּי הַאָרְמָאָטָעַן. וּוֹאָסָם
נְעַהֲנְטָעָר מִיר זְיִינָעַן צְוָנָעָפָאָהָרָעָן צָוָם וּוּינְטָעָר-פְּלָאָזֶן, אַלְזָן רֹחִינְגָּעָר
אָוּן פְּאָרְלָאָזְוּנְעָרָהָבָעַן אַוִּיסְגָּעָזָעָהָן דֵּי גְּאָסָעַן. דֵּי שְׁטָאָדְטִידָוָמָא אַיְזָן
גְּזִוְעָן הַעַלְלָאָ-בְּעַלְוִוְכְּטָעָן. הַיְנְטָעָר אַיְהָרָהָבָעַן מִיר דָּרְרוֹעָהָן אַ טָּוָנָה
קָעָלָעָמָסָעָן-מְעַנְשָׁעָן אָוּן אַ שְׁוֹרָה מַאְטָרָאָזָעָן. דֵּי מַאְטָרָאָזָעָן הָאָבָעַן
אַוִּיסְגָּעָהָוִיבָעַן אַ וּוֹילְדָעַן גְּעָשְׁרִיָּי, אָזָן מִיר זְאָלָעָן זִיךְ אַבְשָׁטְמָעָלָעָן. דֵּי
מַאְשִׁין הָאָט אַנְגָּהָוִיבָעַן פְּאָהָרָעָן לְאַנְגָּזָאָמָעָר, אָוּן מִיר זְיִינָעַן אַרְאָבָּ
נְעַקְרָאָכָעַן. דָּאָס וּוֹאָס מִיר הָאָבָעַן אַוִּיסְגָּעָפְוָנָעָן אַיְזָן בָּאָמָת גְּזִוְעָן
מְעַרְקָוּוּרְדִּיגָּן. פְּוֹנְקָט אַיְפָּין וּוֹינְקָעָלָפָן דָּעָם יְעַקְאָטָעָרְוִינְסָקִי קָאָנָאָלָּ
אַוְנְטָעָר אַ הַעַלְלָעָר עַלְקָטְרִישָׁרָעָזָן, הָאָט אַ קָּאָרְדָּאָזָן פָּוּן בְּעַוּוֹאָפְעָנְטָעָ
מַאְטָרָאָזָעָן זִיךְ אַוִּיסְגָּעָצְיוֹגָעָן אַיבָּעָר נְעָוָסָקִי פָּוּן אַיְזָן זְיִיט צָוָדָעָר
אַנְדָּעָר אָוּן פְּעַרְשָׁפָאָרָט דָּעָם וּוֹעָגָפָר אָזָן עַולְמָן פָּוּן אַזְוִינָעָפָר
הַוּנְדָעָרָט מְעַנְעָר אָוּן פְּרוּוּעָן. אַיְנִיגָּעָפָן דֵּי מְעַנְעָר זְיִינָעַן גְּזִוְעָן

אנגעטההן אין פראקען, די פֿרְיוּעָן אין רִיכְבָּעָן קְלִיְודָעָר. דָא אָוֹן דָאָרט
הָאָבָעָן זַיךְ דָוְרְכְגָעָוָוָאָרְפָעָן אָפְּיִצְּרָעָן. הַכְּלָל, דָאָס אָיו גַעֲוָעָן אָפְּעָרָט
שִׂיּוֹדְעָנָאָרְטִיגָעָר עַולְמָט פָּוָן פֿרְעָשְׂיִידְעָנָעָן קְלָאָסָעָן מַעֲנְשָׁעָן. צְוִוְישָׁעָן
עַולְמָהָאָבָעָן מִיר דָעְרָקָעָנָט אָסְךְ דָעְלָעְגָאָטָעָן פָּוָנִים קְאָנְגָרָעָם, פֿיְהָרָעָר
פָּוָן דָי מַעֲנְשָׁעוֹיְקָעָם אָוֹן סָאָצְיָאָלִיסְטָעָן דָעְוָאָוְצְיָאָנְגָרָעָן. דָאָרָט אָיוֹ
גַעֲוָעָן דָעָר מַאָגְעָרָעָר אָוּקְסָעָנְטִימָעָוָו מִיטָ דָעָר רְוִוְתָעָר בָּאָרָה, דָעָר
פָּאָרוֹזִיצְעָנְדָעָר פָּוָן דָעָם פֿוּעָרְוִוִּים-סָאָוְוִוִּעָט; סָאָרָאָקִין, קְעָרָעָנְסָקִים
רֻעְכְּטָעָהָאָנָדָר; חִינְטָשָׁוָק; אָבְרָאָמָאָוְוִוִּיטָשׁ; אָן דָעָר שְׁפִיזְיָן פָּוָן אֶלְעָא אָיוֹ
פָּוָן פֿעְטְּרָאָגָרָאָד, אָוֹן פֿרְאָקָאָפָאָוְוִוִּיטָשׁ, דָעָר שְׁפִיזְיָדְמִינְיִיסְטָעָר אָיוֹן דָעָר
פָּרָאָוְוִוִּזְאָרִישָׁעָר רֻעְגְּיָרָוָנָג. פֿרְאָקָאָפָאָוְוִוִּיטָשׁ הָאָט מַעַן דָעָם פֿרִיחָה
מַאָרְגָּעָן גַעְהָאָט גַעֲוָעָן אָרְעָסְטִירָט אָוֹן נָאָכְדָעָם וּוּיְעָדָעָר בְּעָפְרִיט.
אֵיךְ הָאָב בְּעַמְעָרְקָט מַאָלְקִינְיָעָן, אָ רְעָפְאָרְטָעָר פָּוָן אָ צִיְוָוָנָג. „מִיר
גַעְהָעָן צָוָם וּוּנְטְעָרְדְפָאָלְאָצָזׁ צָו שְׁמָאָרְבָּעָן דָאָרָט“, הָאָט עָר אָוּסְגָּעָז
שְׁרִיעָן מִיטָ אָמָדָעָר שְׁמָחָה. דָעָר עַולְמָא אָיוֹ גַעְשְׁמָאָנָעָן שְׁטִיל, נָאָר
דָי פָּאָדָעָרָשָׁטָעָהָאָבָעָן עַפְעָם גַעְרָעְדָטָמִיט אוּפְגָנְעָרְגָעָטָעָשָׁטִימָעָן.
שְׁרִידָעָר אָוֹן פֿרְאָקָאָפָאָוְוִוִּיטָשׁ הָאָבָעָן גַעְעָנָהָט מִיטָ אָ גַעְוָנְדָעָן
מַאָטָרָאָז, וּוָאָסָהָאָט, קְעָנְטִיגָג, גַעְקָאָמָנָדָעְוָעָט אִיבָעָר די אִיבָעָרִיגָעָן.
„מִיר פֿעְלָאָגָנָעָן פָּוָן אִיךְ אִיהָר זַאלְט אָנוֹן דָוְרְכָלְאָזָעָן“, הָאָבָעָן
זַוי גַעְשְׁרִיעָן: „אִיהָר זַעַחַט דָעָן נִיט, אָזֶה די חְבָרִים קְוָמָעָן פָוָנִים
סָאָוְוִוִּטָעָן-קְאָנְגָרָעָם. אָט זַיְנָעָן זַיְעָרָעָבְיָלְעָטָעָן. מִיר גַעְהָעָן צָוָם
וּוּנְטְעָרְדְפָאָלְאָצָזׁ“. .

דָעָר מַאָטָרָאָס הָאָט נִיט גַעְוָוָאָסְט וּוָאָסָם צָו טָהָאָן. עָר הָאָט
גַעְקָרָאָצָט דָעָם קָאָפְמִיטָזְיָן גְּרוֹוִסָעָר לְאָפָעָ אָוֹן גַעְקָנְיִיטִשָט דָעָם
שְׁטָעָרָעָן. „עַם אָיוֹ דָא אָ בְּעַפְעָהָלְפָוָנִים קְאָמִיטָעָט, אָזֶה מַעַן זַאלְט
קִיְינָעָם נִיט דָוְרְכָלְאָזָעָן צָוָם וּוּנְטְעָרְדְפָאָלְאָצָזׁ“, הָאָט עָר גַעְוָוָאָרְטִשָטָעָט.
„וּוָאָסָם וּשְׁעָטָהָוָתָמָעָן, וּוּלְאָיךְ שִׁיקָעָן אָטָאָוְוִוִּירִשְׁטָשׁ מְעַלְעָפָאָר
נִירָעָן אָין סְמָאָלָנִי“. .

„אַבָּעָר לְאָזָט אָנוֹן דָוְרָק, אִיהָר זַעַחַט דָאָד — מִיר זַיְנָעָן נִיט
בְּעַוּאָפָעָנָט. מִיר וּוּלְעָלָעָן סִיִּי וּוּיְדָוְרְכָגָהָן, צָו אִיהָר לְאָזָט אָנוֹן צָו
נִיט“, — הָאָט דָעָר אַלְטָעָר שְׁרִידָעָר גַעְשְׁרִיעָן אָין גְּרוֹוִים אָוּפְרָעָנָגָנָג.
„עַם אָיוֹ דָא אָ בְּעַפְעָהָלְפָוָנִים“. הָאָט דָעָר מַאָטָרָאָס אָונְצָוּפְרִיעָדָעָן
זַיְבָעָגָעָזְזָרָעָט.

„נו, טא שיטט אונז, אויב איהר ווילט! מירין סיי ווי געהן!
פֿאַרוּוּרְטָם!“ האט זיך געלאָזט הערען פון אלע זויטען. „מיר זייןען
גרויט צו שטארבען, אויב איהר האט דעם מותה צו שיסען אוית
רֹסִישׁע, אויף חברים! מיר וועלען אויפֿדְעָקָעָן אונזערע בריסט פֿאָר
אייערע בּֿיקְסָעָן!“

„ניין“, האט דער מאטראָס געזאגט מיט עקשנות, „איך קען אייך
ניט דורךלאָזען.“

„וואָס וועט איהר פֿאַהָרְטָט טהאָן, אויב מיר געהן וווײַיטער?
וועט איהר שיסען?“

„ניין, איך קען ניט שיסען אויף אונבעוּאָפֿעָנְטָעָן מענשען. איך
קען ניט שיסען אויף רֹסִישׁע, וואָס האָבָעָן ניט קיין בּֿיקְסָעָן...“

„מיר וועלען געהן וווײַיטער, וואָס קענט איהר טהאָן?“
„מיר וועלען עפֿעָט טהאָן“, האט דער מאטראָס גענטפֿערְט, קען
טיג אלֵין ניט וויסענדיג ווי זיך אויכּצְוְדְרָהָעָן. מיר קענען איך
ניט דורךלאָזען. מיר וועלען עפֿעָט טהאָן.“

„וואָס וועט איהר טהאָן, נו, אַדְרָבָא, וואָס וועט איהר טהאָן?“
און אנדעדר איז צוּגְעָקוּמוּן. ער איז געווּעָן זעהָר בּוּז. „מירין
אייך שמייסען, אַט וואָס!“ האט ער אויסגעָרְפָּעָן מיט אַסְטָעָן
„און אויב מען וועט דֶּאָרְפָּעָן, וועט מען שיסען אויך. געהט אַהְיָים
און לאָזָט אָנוֹן צוּרָה.“

א געשריי פון צאָרָן אָוּן עמְפֿערְוָנְגָה האט זיך געלאָזט הערען פון
אלע זויטען. פרָאַקְאַפְּאָוּוִיטָש אַיז אַרְוִינְגְּהָרָאָכָעָן אויף עפֿעָט אַמִּין
קעסטעל, געמאָכְט מיטְטָין שירָם אָוּן געהאָלְטָעָן אַרְעָדָע:

„חֲבָרִים אָוּן בּוּרְגָּעָר“, האט ער געזאגט, „מען נִיצְתָּגְעָן אָוּנוֹ
גרָאָבָע גַּעַוְאָלְטָט. מיר קענען ניט דורךלאָזען, אַז אָנוֹזָעָר אַונְשְׁוָלְדִּיגָּה
בְּלוּט וְאַל פְּאַלְעָן אויף דִּי העָנְדָּפָן אַט דִּי אָנוֹזְעָנְדָּרָעָן
עַם אַיז נִידְרִינְגָּעָר פּוֹן אָנוֹזָעָר ווּרְדָּעָר, אַז מִיר זָאָלָעָן זיך לְאָזָעָן שיסען
איין מִיטָּעָן נָאָס דַּזְּקָר דִּי עַרְשְׁטָעָן גַּעַטְעָלְאַטְשְׁנִיקָּעָם*. לְאַמִּיר

*) דושאן ריעד בעמְעָרְקָט דָּעָרְבִּי אַיז זַיְוִין בּוּה, אַז ער פֿערְשְׁטָעָה
ניט וואָס פרָאַקְאַפְּאָוּוִיטָש הָאַט גַּעַמְיוֹנְט מִוְּטָעָם ווּאָרְטָש, „סְטְרָעְלְאַטְשְׁנִיק“.
סְטְרָעְלְאַטְשְׁנִיק אַיז אויף עַנְגְּלִישָׂא סְוּוּיטְשְׁמָעָן, אַ פֿשְׁוּטְעָר אַרְבִּיוטָר,
וועלכְּבָר פֿיְהָרְט אַיבָּעָר דִּי צַוְּגָעָן פּוֹן אַיזָּן פֿאָר רַעְלְעָעָן אויף דִּי צַוְּוִוְוִיטָעָן.
זַיְוִין אַרְבִּיוט אַיז נִיט מַעְהָר ווי אַנְקּוּוּעַטְשָׁעָן אַ העַנְטָעָל, וואָס פֿערְאַיְוִינְגָּט

זיך אוממַקְהָרֶעֶן צו דער דומה און לאמיר בעטראכטען די בעסטע מיטלען, ווי צו ראטעווען דאס לאנדר און די רעוואַלּוֹצִיעַ".

אין ווירדייגער שטילקײַט האט די פֿרְאַצְעַסִּיעַ זיך אַוְיסְגָּעַדְרָעַהְט איז אַזְוּק אַיבָּעֶר נְעוּסְקִי, פִּיעֶר אַזְוּנָא רְיוֵיה. מִיר האבען אוּסְטַּנְגַּעַט דעם מְאַמְּעַטְמָן, ווּעַן די וּוּכְתָּעַר זַיְנְעַן גַּעֲוָעַן פְּעַרְנוּמָעַן מִיט שְׁרִיְּדָעָרִין אַזְוּנָא זַיְנָעַחְבָּרִים, מִיר האבען זיך דְּרוֹכְגָּעַן/גְּנְבָּעַט דְּרוֹךְ דעם קָאַרְדָּאַן אַזְוּקְגָּעַלְאָזֶט צָוָם וּוּינְטָעַר-פָּאַלְאָצֶן. דָא אַיְוּ גַּעֲוָעַן פְּינְסְטָעַר, חֹשֶׁךְ, קִיּוֹן לְעַבְדִּינְגַּעַן מַעַנְשָׁעַן האט מעַן נִיט גַּעֲוָהָן, נַאֲרַ גַּרְוְפָּעַן סָאַלְדָּאַטָּעַן אַזְוּנָא רְוִיטָעַ גּוֹאַרְדָּעַצְעַם זַיְנְעַן גַּעֲשְׁטָאַנְעַן אַוִּיפְטָעַר וּוֹאָךְ, אַזְוּנָא זַיְעַר הַאַלְטוֹנָג אַזְוּנָא טִיעַפְעַר עַרְנְסָט אַזְוּנָא גַּעֲשְׁפָּאַנְטָעַ אַוְיפְּמַעְרְקוֹאַמְּקִיּוֹת. פָּאַרְיַן קָאַזְאַנְסִיקִי סָאַבָּאַר אַזְוּנָא דְּרוּיִידָאַנְטִיגָּעַר פָּעַלְדִּיהָאַרְמָאַט גַּעֲלָעַנְעַן אַיְנְמִיטָּעַן גַּאַסְטַּעַל אַוְיסְטַּעַל גַּעֲדָרָעַהְט אַזְוּנָא זַיְיט נַאֲךְ דעם לְעַצְטָעַן שָׁאַט, וּוּאַסְטַּעַל האט אַרוּיְמַעְלָאָזֶט אַיבָּעֶר די דְּעַכְעָר. לְעַבְעַן יְעַדְרָעַתְהָיר זַיְנְעַן גַּעֲשְׁטָאַנְעַן סָאַלְדָּאַטָּעַן אַזְוּנָא שְׁטִילְגָּרְעַדְתָּא אַזְוּנָא גַּעֲקָוֹקְטָא צו דָעַר פָּאַלְיִצְיּוֹסִיקִי בְּרִיךְ. אַיְךְ הָאָב גַּעֲהָעָרֶט אַשְׁטִימָעַ זַיְנְדָגִין: "מְעַגְּלִיךְ, אַזְוּנָא זַיְעַר הַאַבָּעַן שְׁלַעַבְתָּן גַּעֲהָנְדָעַלְתָּ... אַוִּיפְטָעַן רָאָגְנָא פָּאַטְרוֹלְעָן אַבְגָּעַשְׁטָעַלְתָּמָלְתָּ אַלְעָאָ פָּאַרְבִּיְּגָעַהָרָה. די פָּאַטְרוֹלְעָן זַיְנְעַן בַּעַשְׁטָאַנְעַן פָּוּן גַּעֲוָהָנְלִיכְעַן סָאַלְדָּאַטָּעַן; דָעַר קָאַמְּאַנְדוּר אַזְוּנָא כְּסֶדֶר גַּעֲוָעַן אַזְוּנָא רְוִיטָעַ גּוֹאַרְדָּעַעַץ.

קיין שִׁמְעָרִיְיָה האט זיך מעהָר נִיט גַּעֲהָרֶט. ווּעַן מִיר זַיְנְעַן גַּעֲקָוֹמָעַן צו מַאֲרְטָקָאִיא, האט אַיְמִיצָעַר אַוְיסְגָּעַשְׁרִוּעַן: "די יְוַנְקָעָרָם הַאַבָּעַן גַּעֲלָאָזֶט וּוּסְעַן, אַזְוּנָא זַאֲלָעָן קְוּמָעַן צו זַיְוּ אַזְוּנָא זַיְיַי פָּאַרְדָּעַמְהָעָן". עַם הַאַבָּעַן זיך גַּעֲהָרֶט קָאַמְּאַנְדוּרְדוּפָעַן. אַזְוּנָא דָעַר פְּינְסְטָעַר הָאָב אַיְךְ גַּעֲוָהָן, ווּי עַם רֹקֶט זיך אַדְוָנְקָעַלְעָא מַאֲסָסָע. אַלְעָא הַאַבָּעַן

די רְעַלְסָעַן. אַזְוּנָא דעם אַלְטָעַן דְּוּסְלָאַנָּה, אַונְטָעַר נִיקָּלָאַיְעַן, אַזְוּנָא גַּעֲוָוָעַן אַזְמָהָג, אַזְוּנָא טְאַמְּעַר האט זיך גַּעֲטְרָאָפָעַן אַזְוּנָא אַיְזָעַנְכָּבָהָן-קָאַטָּאַסְטָרָאָפָעַ, האט מעַן בַּעַשְׁוֹלְדִּיגְט נִיט די בַּאַחַזְנִי-פְּעַרְוָאַלְמָוֹנָג אַזְוּנָא נִיט דָס גַּאנְצָע סִיסְטָעַם, נַאֲרַ דעם סְטְרָעַלְאַטְשָׁנִיק. אַפְנִים דָס זַעֲלַבְיָגָע האט פְּרַאַקְאָפָאוּוֹטָש אַוִּיךְ גַּעֲמִינְטָמִיט דעם סְטְרָעַלְאַטְשָׁנִיק פָּוּן דָעַר רֻעוּאַלּוֹצִיעַ: אַזְוּנָא פָּוּן דָעַר מַאֲסָסָע, וּוּלְכָעָר פְּעַרְשָׁמְעָהָת נִיט וּוּאַס עַד טָהָוָת, אַזְוּנָא קָעָן נִיט זַיְוּן פְּעַרְאַנְטָמִיט וּוּאַרְטָלוֹיד פָּאָר די בַּעַפְעַהָלָעַן פָּוּן די פִּיחָרָעָה. דָעַר אַיבָּעַרְזָעַצְעָר.

געשוינגען, נור די פים האבען געללאפט אן בריך און די ביקסען האבען זיך געשטוייסען איינען אן דער צוויטער. מיר האבען זיך אועונגען-לאזט מיט די סאלדאטען.

ווא א שווארכע טיך האבען מיר זיך אריינגענאמען דורך דעם רווייטען טויער. ניט געווען ניט קיין פרידגעשטי, ניט קיין גוואנגן, איינען אין די פאדרישטער ריויהען האט שטיל געזאנט: „פארזיכט, חברים. גלויבט זוי ניט; זוי וועלען געוויס שיסען“. ווען מיר זיינען ארויס אופין פלאז, האבען מיר זיך געללאזט לוייפען. די קעט האבען מיר געהאלטען אַנגעבוייגען, און אליאן האבען מיר זיך געד טוליעט איינען צום צוויטערן. פלאזונג האבען מיר זיך אלע צו-נויפגעקוועטשט הינטער דעם פיערטעטאל פון דער אלעקסאנדראוסקע קלאאנע.

„וועפייל פון אייך האבען זוי געטוויט?“ האב איך זוי געפרענט.
„אייך ווים ניט. עפעס א צעהן...“

געווען איז אופין פלאז עטלייכע הונדרט מאן. איינינגע טינוט זיינען זוי צווי געתטאנען צוינויגעפערט אין דער פינסטער. פלאז-לונג האבען זוי זיך דערפיהלט זיכערער און האבען זיך וויעדר א לאז געתהאן פאָרווערטט. קיינער האט ניט געקמאנדיעוועט, אלעס זאת זיך געתהאן פון זיך אליאן. בייט שיוין פון די לאַמְפָעָן, וואס האט אַרְוִוִּסְגַּעַשְׁטָרָאַהְלָט דורך אלע פענטער פונטס ווינטער-פלאז, האב איך געההן, איז די ערשטער צוויי אַדער דריי הונדרט זיינען געווען דoitט גוארדיעיצען. נאר עטלייכע סאלדאטען האבען זיך דורך געוואר-פער אין אין די ערשטער ריויהען. מיר האבען אַרְוִוִּסְגַּעַשְׁטָרָאַהְלָט אויף א באַרְקָאַדָּע פון געהילץ, נאכדען זיינען מיר אַרְבָּגָעַשְׁפָּרָוָנָגָעָן און זיך אַנְגַּעַשְׁטוֹיסָעָן אַן אַ הוַיְפָעָן בִּקְסָעָן, וואס די יונקערס האבען אַזְוָעָק געווואָרְפָּעָן. מיר האבען אלע אויסגעשריען אַן אַ זְיַגְּסַפְּרִיְּד. אויף ביידע זייטען פון דעם הוַיְפָטָאַרְיִינְגָּאנָג זיינען אלע טהירען געווען ברויט געעפערט. לייכט האט זיך גענאמען דורך זוי, און פון דעם גרויסען בנין האט זיך ניט געהערט קיין איינינציגע שטימע.

אַ כוֹאַלְיָעַ מענשען האט אונז אַרְיִינְגָּעָזְיָעָן רעכטס אַן אַ גְּרוּוי-סען לְעִדְיָעָן צִימָעָר מִיט אַ גְּעוּוֹלְבְּטָעָר דַעַת. דָאָס אַיז גְּעוּוֹן דַעַת סעלער פונטס מְזֻרְחָ-פְּלִיגְגָּל, פון ווֹאַנְעָן עַם האט זיך אַנְגַּעַהוּבָעָן אַ גְּאַנְצָעָר קְנוּיָלָ פון קָאַרְיְדָאַרְעָן אַן טְרָעָפָט. עטלייכע רֵיעַזְיָגָעָ קָאַסְטָעָן

זינען געתמאנען ארום און ארום. די רויטע גוארדיעיזעס און די סאלדאטען האבען זיך מיט ווילדר ענערגניע א ווארף געתהאן אויף די קאסטען, זי אויונגבראכען מיט די די פריקלאדרען פון זייןערע ביכסען און גענומען ארויסשלאפען טעפיקער, פארהעגעגען, ליאנווענד, פארצעליאינע טאצען, גלאזוארג... אײינער האט אַרומגענטפֿאצְרֶט מיט גרים גואה, האלטענדיג אַ בראנזענען זיינער אויף זיין אַקסעל; אַן אַנדער האט געפונען אַ בוקעט פון פָאוּעַ-פֿערַדְרַעַן אַן האט איהם אַריינגעשטעקט אַין זיין קארטזן. חбраה האבען זיך נור וואט געהאט גענומען צום פָאנְרָאַם, ווען אִימְצָעֵר האט אַוִיסְגַּעֲשִׁירַעַן: „חברים, טשעפעט ניט קיין זיך! נעהמת ניט קיין זיך! דאס איז אַיְינְגַּעְתָּהּוּם פון פָאַלְקָהּ!“ באַלְדַּה האבען זיך נור וואט אַיבָּרְחוֹרִין: „טשעפעט ניט, טשעפעט ניט! לײַנט אָווּעַ צְרוּיכָהּ זיך אַיְהָר האט גענומען... דאס אַיְינְגַּעְתָּהּוּם פָאַלְקָהּ...“ הענד האבען זיך אַויְנגָהּוּבָּעַן אַן אַנְגָּעָבָּאַפְּט די רַוְּבָּהּ. די טהויערע טעפיקער אַן גָּאַבְּלָעָנָען האט מען אַרוּיסְגַּעֲרִיסְעָן פון די הענד. צוּווִי סָאַלְדָּאַטְמָעַן האבען צוגענומען דעם בראנזענען זיינער. שְׂנָאָל, אַחַן אַ סְּדָרְה, אַיְינְגַּעְתָּהּוּם זיך אָוּעָגָעָשְׁטָעַלְט הַיְּתָעָן דאס אַיְינְגַּעְתָּהּוּם פָוּנִים פָאַלְקָהּ. אלְצָדִינְג אַיז פָּאַרְגָּעָקוּמָעַן אַחַן אַ שּׁוֹם בעפָהָל, נור דּוּרְכִּין פְּרִיעָעַן ווּילָעַן פון די דּוּרְבִּיְּגָעָוּזְעָנָעַן מענְשָׁעַן. אַיבָּעָר די קָאָרְיִידָּאַרְעָן אַן אויף די טְרָעָפְּה האט מען גַּעֲקָעָנְתָּהּוּם שְׂטִימָעַן, וואט האבען פָּעָרְקָלְוָנָגָעַן אַין דָּעָר ווּוִיט: „רְעוּוֹאַלְזִיאָנָעָרָעָ דִּיסְצִיפְּלִין“, „אַיְינְגַּעְתָּהּוּם פָוּנִים פָאַלְקָהּ...“

מיר האבען זיך אָוּוּקְגָּעָלְאָזָט צום לִינְקָעַן אַרְיִינְגָּאָגָן אַין דעם מְעַרְבִּ-פְּלִינְגָּעַלְט פָוּנִים פָאַלְאַץ. אויך דָאָרָט אַיז שְׂוִין גַּעֲוָעָן אַיְינְגָּעָפִיהָרֶט אַרְדָּנוֹנֶג. „רַיְינְגָּט אָב דָעַם פָאַלְאַץ“, — האט גַּעֲשָׁרְיָעַן אַ רְוִיטָעָר גּוֹאָרְדְּעִיאָעָץ, אַרוּיסְשָׁטָעְקָעְנְדִּיג זִין קָאָפְּ דָוְרָךְ אַן אַיְנוּעָנִיגְסְּטָעָר טְהִירָה. „קָוָמֶט, חֶבְרִים, לְאָמִיר ווּיְזָעָן, אָז מִיר זִינְעָן נִיט קַיְן גַּנְבִּים אַן בָּאַנְדִּיטָעָן. זָאָל יְדָעָר אַיְינְרָעָר פָּעָרְלָאָזָעָן דָעַם פָאַלְאַץ, אַ חְוִיז די קָאָמִיסְאָרָעָן, אַן זָאָל מַעַן ווּאָרְטָעָן, בֵּין מִיר ווּלְעָן אַוְיפְּשָׁטָעָלָן אַ ווּאָרָ!“

צְוּוִי רְוִיטָע גּוֹאָרְדְּעִיאָעָם, אַ סָּאַלְדָּאַט אַן אַפְּיִיצְרִיר, זִינְעָן גַּעֲשְׁטָאָנָעָן מִיט די רְעוּוֹאַלְזִיאָרָעָן אַין די הענד. אַן אַנדָעָר סָאַלְדָּאַט

איין געזעסען ביהי אַטישׁ הינטער זוי מיט אָפָען און פֿאָפִיעָר. גע-
שריויען : „ארוים פונים פֿאָלָאָצֶן“, האבען זיך געלאות הערען איינ-
זועניג פון אלע זויטען. די רעוואַלְאַצְיאַנְגְּרָעָר אַרְמָעָה האט זיך גע-
נוּמָעָן אַרְוִיסְגִּיסְעָן דָּוְרָךְ דָּעֵר טָהִיר, זיך גַּעֲשְׁטוֹיסְעָן, גַּעֲרָדָט, גַּעֲמָטָר
פֿערְט. יעדען איינעם האט דָּעֵר זַעֲלְבָּסְטְּרָבְּעָשְׁטִימְטָעָר קַאְמִיטָעָט אַבָּי-
געשטעטלט, אַרְמָגְעַטְאָפְטָט פון אלע זויטען, אוַיסְגַּעַלְיִידִיגְט זַיְנָעַ קָעֵד
שענעם און אַרְוֹנְטַעְרְגַּקְּסָט הַינְּטָעָר זַיְנָעַ שִׁינְעָל. אָוִיב מַעַן האט
געפּוּנוּן אַזְּחָ, ווֹאָסָה האט עַל פִּי שְׁכָל נִיט גַּעֲקָעָנָט גַּעֲהָרָעָן דָּעֵם
רעווַאַלְאַצְיאַנְגָּר, האט דָּעֵר סַאַלְדָּאָט בַּיִּם טִישׁ דָּאָס פֿאָרְשְ׀רִיעָבָעָן
אוֹוֵף פֿאָפִיעָר אָוּן דָּעֵם מַאְנָן האט מַעַן אַוּקְגַּעַשְׁלָעָפְט אַיְן אַ קלְיָינָעָם
רעְבָּרְיוַיְאִינָעַ צִימָעָל. אוֹוֵף אַזְּזָא אָוּפָן האט מַעַן פֿאָרְכָּאָפְט אַ מאַסָּע
העכָסָט מַעְרְקוּוּרְדִּיגָע זַאְכָעָן : סְטָאַטְוּעַטָּקָעָם, פֿלְעַשְׁלָעַק מִיט טִינָט,
בַּעַטְדַּעְקָעָן מִיט אַוִּיסְגַּעַנְהָטָע קִיּוֹזְעַרְלִיכָע מַאְנָאָגְרָאָמָעָן, לִיכְטָט, אַ
קלְיָינָע אַוְילְ-גַּעַמְעָלָד, קְלָעַקְ-פֿאָפִיעָר פָּאָר אַ שְׁרִיבְ-טִישׁ, שְׁוּעוּרָדָעָן
מִיט גַּיְלָדְרָעָן הַעַנְטָלָעָך, שְׁטִיקְלָעַך זַיְתָּה, אַלְעָרְלִיְיָיְקָלְיִידָרָעָ, קַאַלְדָּרָעָם.
איין רְוִיטָעָר גַּוְאַרְדָּעָיְץָ האט גַּעַהָאָט מִיט זיך דָּרְיִי בַּיְקָסָעָן, — איינָע
זַיְנָעַ אָוּן צְוּוֵיָה האט עַד צְנוּנוּמָעָן בְּיִי די יְוַנְקָעָרָם ; אָוּן אַנְדָּרָעָר
האט גַּעַטְרָאָגָעָן פִּיעָר דִּיקָע פֿאָרְטְּפַעְלָעָן אַנְגַּעַשְׁטָאָפְט מִיט גַּעַשְׁרִיעָבָעָנָע
דַּאַקְוּמָעָנָטָעָן. די שְׁוֹלְדִּינָעָ האבען עַנְטוּוּדָעָר אַבְגָּעָנָעָבָעָן די זַאְכָעָן
מִיט אַ ברְגּוּזִיעָר מִינָעָ, אַדְעָר זַיְהָאָבָעָן זיך גַּעַבְעָטָעָן ווֹי קלְיָינָע
קִינְדָּרָעָר. דָּעֵר קַאְמִיטָעָט האט גַּעַטְעָנָהָט, אָז גַּנְבִּיעָנָעָן אַיז נִיט
וַיְוַרְדִּינָגָ פָּאָר די קַעְמְפַבָּעָר פּוֹנִים פֿאָלָקָ. די מִיטְגְּלִיעָרָעָר פּוֹנִים קָאָז
מִיטְעָט האבען גַּעַרְדָּט אלע מִיט אַמְּאָלָ. אָפְטָה האט גַּעַטְרָאָפָעָן, אָז
אַ בָּחוֹר, ווֹאָסָה מְהָאָט אֵיתָם אַקְאָרְשָׁט גַּעַכְאָפְט בְּיִי דָּעֵר הַאָנָר, אָז
טַאָקָע אַוְיָפְן שְׁטָעָל גַּעַוְאָרָעָן אַ חַטָּאִים זַוְכָּר אָוּן גַּעַנוּמָעָן הַעַלְפָעָן
בַּעַטְאָפָעָן זַיְנָעַ חַבְרִים.

וַיְנַקְעָרָם האבען אַגְּנָהָוִיְבָעָן אַרְוִיסְגָּהָן, דָּרְיִי אָוּן פִּיעָר אַיְן אַ
נוּרְפָּעָ. דָּעֵר קַאְמִיטָעָט האט זיך צַו זַיְהָגָעָן מִיט אַ בְּעַזְוּנְדָרָעָן
חַשָּׁק, בְּעַזְוְכָט זַוְיְעָרָעָ קְלִיְידָרָעָ אָוּן דָּעְרָבִי גַּעַמְאָכָט אַלְעָרְלִיְיָי בְּעַמְּדָה
קָוָנָגָעָן, ווֹי „אָה, פְּרָאָוּקָאָטָאָרָם ! קָאָרְנִילָאָוּצָעָם ! קָאָנְטְּרָדְרָוָאָ-
לְוַצְּיָאָנְגָעָרָעָן ! פֿאָלְקָסְ-מַעְרָדָעָר !“ אַבָּעָר קִיּוֹן שְׁלָעָכָטָס האט מַעַן די
יְוַנְקָעָרָם נִיט גַּעַתְהָאָזָן, כָּאַטָּש יְעָנָעָ האבען זיך דָּעְרָפָאָר זַוְהָר גַּעַשְׁרָאָ-
קָעָן. אַוְיך בְּיִי די יְוַנְקָעָרָם זַיְנָעַן די קַעְשָׁעָנָעָם גַּעַוְוָעָן אַנְגַּעַשְׁטָאָפְט

מייט פערכאנפטע ואכען. אלעם האט דער שריבער פערציזיכענט אויף פאפעער, און די זאכען האט מען אוועקגעטראנגען אין דעם קלינעם צימערל... די יונקערס האט מען ענטוואפבענט. „נו, וועט איהר איצט אויפהויבען אייעדר געוועהאר געהן פאלק?“ האבען שטימען צו זיין געשריין. „ניין“, האבען די יונקערס גענטפערט איינער נאכין אן דערען. דאן האט דער קאמיטעט זיין געללאזט געהן. מיר האבען געפערענט, צו מיר קענען אריינגעהן איינועניג. דער קאמיטעט האט זיך געוואקלט, אבער איינער, א געזונדר ער רווייטער גוארדיעיעץ, האט פעסט גענטפערט, אzo מען טאר ניט. „ווער זייט איהר איגענט ליך?“ האט ער געפערענט. „פון וואגען ווים איך, אzo איהר זייט ניט קערענסקיים?“ (מיר זיינען געוווץן פינח קארעספאנדענטען, צוויי פון אונז פרויינז).

„פאזשאלאיסטא, טאואריאישטשי“ (זייט זיך מטריח, חברים). א סאלדאט און א רויטער גוארדיעיעץ האבען זיך בעוויזען אין טהיר און געבעטען דעם עולם אבטערעטען אzo זייט. הינטער זיין האבען זיך בעוויזען אנדערו וואך-לייט מיט באיאנעטען אויף די ביקסען. נאכ' דעם זיינען דורךגעאנגען איינער נאכין אנדערען א האלב טויז ארטסטירטער אין ציווילע קלידער. דאס זיינען געוווען דרי מיטגליידער פון דער פראזיואָרישער רגעניערונג. דער ערשותער איז ארויסגעאנגען קישקין מיט אן אויסגעציגעגענים בלוייכען פנים; נאך איהם רומען בערג, א בייזער, מיט די אוינען צו דער ערדר; הינטער איהם איז געאנגען טערעתשענקא און געוואָרבען שארבע בלוקען ארום און ארום; פערביינעה הענדיג האט ער אויף אונז אַנגעשטעלט זייןע קאל-טע אוינגען... די ארטסטירטער זיינען זיך צויניפגעלאָפערן קווקען אויף זיעדר בייז וואונדר. מען האט אונציפורערעדן געוואָרטשעט דא און דארט, אבער קיין שלעכטס האט מען די מיניסטראָען ניט געטהָן. שפערטר זיינען מיר געוואָהאר געווואָרען, אzo ערשות אין גאָס האט זיין דער עולם געוואָלט לינטשען און מען האט אויף זיין געשאָסען אויה, נאך די מאָרטאָסען האבען זיין געראטעוועט און זיין בשלום געבראָכט און דער פעדראָפּאָלוֹאָוּסְקָעָ פֿעַסְטָוָן.

mir האבען אויסגעניצט די געלגענזהויט און אריינגעשפֿאָצִידֶט אין פֿאָלָאָז. מענשען זיינען נאך אַרוּמְגַעְנָאָגָעָן אַהֲיָן אַן אַהֲרָר.

אַרְוָמֶגֶןְזָוּכְטָ אַלְזָ נִיּוֹעַ צִימֶרְעָרָעַ אֵין דֻּעַם רַיּוֹגֶעַן בְּנֵיַן, גַּעֲוָאַלְטָ אַוְיַסְטָ גַּעֲפִינְגָּן, צַו עַם אַיּוֹ נִיטָאָ קִיּוֹן בְּעַהְאַלְטְּעָנָעָ יְוָנְקָעָרָם, וּוְאַם זַאלְעָן נַאֲךָ גְּרִוִיטָ וּוַיַּן צַו שִׁוּסָעָן. אַזְוִינָעַ אַיּוֹ נִיתָם גַּעֲוָוָן. מִירָהָאָבָעָן זַיךְ אַוְיַסְטָ אַוְיַסְטָ אַוְיַסְטָ הַוִּיבָעָן אַוְיַסְטָ דַיְ טְרַעַפָּ אַוְן גַּעֲוָאַנְדְּרָעָטָ פָּוָן אֵין צִימֶרָעַ אֵין צִוְוִיטָעָן. אֵין יְעַנְעָם טְוִיל פָּאַלְאַזָּהָאָבָעָן זַיךְ גַּעֲפִונָעַן אַוְיַסְטָ אַנְדְּרָעָעָ אַזְוִוִיטָעָן. פָּוָן דַעַר זַוִּיטָ פָּוָן דַעַר גַּעֲוָוָאָ. דַי בִּילְדָעָר, סְטָאַטָּוָעָן, גַּאֲבָעַלְעָנָעָן אֵין טְעַפְּכָעָרָ פָּוָן דַי גְּרוֹיסָעָ אַפְּיַצְיַעַלְעָ זַאלְעָן זַוִּינָעַן גַּעֲבָלְיָבָעָן אַוְנָגָעָ רִירָטָ. אַבָּעָרָ אֵין דַי קַאנְצָעַלְאַרְיוּסָ האָטָ מַעַן אַוְיַסְגָּעַלְעָדָיָגָטָ אַלְעָ שְׂרִיוּבְּ-תִּישָׁעָן אֵין שְׁרָעָנָקָ, פָּאַפְּיַעַרְעָן זַוִּינָעַן גַּעֲוָוָן פָּאַנְאַנְדְּרָגָנוֹאָרָדָ פָּעָן אַיְבָעָרָ דַעַר פָּאַדְלָאָנָעָן, אֵין אֵין דַי וּוְאוֹיַזְ-צִימֶרָעָן האָטָ מַעַן אַרְאָבָדָ גַּעֲנוּמָעָן דַי דַעַקָּעָן פָּוָן דַי בְּעַטָּעָן אֵין גַּעֲפָעָנָטָ דַי גַּאֲרָדְעָרָאָבָעָן. גַּיְכָעָר פָּוָן אַלְצָדָיָנָגָהָאָטָ מַעַן זַיךְ גַּעֲוָאַרְפָּעָן אַוְיַסְטָ קְלִיּוֹדָנָגָ, וּוְיַיְלָ דַי אַרְכָּבָיָיָ טָעָרָהָאָבָעָן דָּאָסָ זַעַהָרָ שְׁטָאַרְקָ גַּעֲדָאַרְפָּטָהָאָבָעָן. אֵין אַיְינָעָם פָּוָן דַי צִימֶרָעָן אַיּוֹ גַּעֲוָוָן אַנְגָּעַשְׁטָמָעָלָטָ אַסְךְּ מַעַבָּעָלָ. וּוֹעֵן מִירָ זַוִּינָעַן אַרְיוּנְגָּעַקְוּמָעָן, הָאָבָעָן מִירָ גַּעֲזָהָן וּוּ צַוְוִיָּיָ סְאַלְדָּאַטָּעָן רַיּוֹסָעָן אַרְאָבָד דֻּעַם טָהִיְעָרָעָן שְׁפָאַנְיִישָׁעָן לְעַדְרָרָ פָּוָן דַי פָּאַטְעָלָעָן. זַויָּהָאָבָעָן אַוְנָזָ גַּעֲזָאָגָטָ אַזָּ פָּוָן דֻּעַם לְעַדְרָרָ וּוּלְעָלָעָן זַויָּיָ מַאֲכָעָן שְׁטוּוּלָ.

דַי אַלְטָעָ בְּאַדְיַעַנְטָעָ פָּוָן דֻּעַם פָּאַלְאַזָּ, אֵין זַיְעָרָ בְּלַאֲהַדְוּוּטָ גַּאֲלָדָעָן מוֹנְדִּירָעָן, זַוִּינָעַן גַּעֲשָׁטָאַנְעָן אַרְוּם אֵין אַרְוּעָן גַּעֲרָוּעָן אַיְבָרְגָּעָיְחָוּרְטָ, אַוְיַסְטָ לְוַיְמָעָרָ גַּעֲוָאַחָהָיָיטָ: „נִיּוֹן, בָּאָרְזָן. נִיּוֹן, בָּאָרְזָן.“ אַיְהָרָ טָאָרָטָ נִיטָ אַרְיוּנְגָהָן, עַם אַיּוֹ פָּאַרְבָּאַטָּעָן...“ עַנְדְּלִיךְ זַוִּינָעַן מִירָ אַרְיוּנְגָקְוּמָעָן אֵין דֻעַם גְּרוֹיסָעָן זַאלְלָ, בְּעַפְּוצָטָ מִיטָ גַּאֲלָדָ אֵין מַאֲלָכָיָטָ אֵין דַוְיָטָ פְּלוֹשָׁעָנָעָ פָּאַרְהָאַנְגָּעָן, וּוֹאָ דַי מִינִיסְטָאַרְעָן הָאָבָעָן אַבָּגָעָהָאַלְטָעָן זַיְעָרָ זַיְצָוָנָגָ אַגְּנָצָעָן תָּאָגָ אֵון אַגְּנָצָעָ נַאֲכָתָ אֵון וּוֹאָ דַי שְׁוּוֹיְצָאַרְעָן הָאָבָעָן זַויָּיָ אַרְיוּסָגָעָבָעָן דַי רַיְטָעָ גַּוְאַרְדָּעָיְצָעָם. דַעַר לְאַגְּנָעָרָ טִישָׁ אָוְנְטָעָרָיָן גְּרִינָעָם גַּעֲוָאַנְדָ האָטָ אַוְיַסְגָּעָהָן פְּוֹנְקָט וּוֹיָ אַיָּן דַעַר מִינָוֹטָ, וּוֹעֵן מַעַן האָטָ זַויָּיָ אַרְעָסְטִירָטָ. פָּאָרָ יְעַדְעָן לְעַדְיָיָ גַּעַן שְׁטוּהָלָ אַיּוֹ גַּעֲוָוָן טִינָטָ, פְּעַדְרָרָ אֵון פָּאַפְּיִעָרָ. דַי בְּוַיְגָעָנָס זַוִּינָעַן גַּעֲוָוָן בְּעַשְׁרִיעָבָעָן דַאָ אַוָן דָאָרָטָ: דָאָסָ האָטָ מַעַן נַאֲךָ גַּעֲלָנְעָוּעָטָ, וּוֹאָסָ צַוְּתָהָאָן, גַּעֲפָרָוָוָטָ שְׂרִיְבָעָן אַוְיַרְפָּעָן אֵון מַאֲנִיפָעָסְטָעָן. מַעְהָרָסְטָעָנָס האָטָ מַעַן דָאָסָ אַלְעָם וּוּיְעַדְרָרָ אַוְיַסְגָּעָמָקָטָ, וּוְיַיְלָ מַעַן הָאָטָ אַיְינָגָעָהָזָהָן, אַזָּ עַם אַיּוֹ נַוְצָלָאָן. אַוְיַסְטָ אַיְינָגָעָ בְּוַיְגָעָנָס הָאָבָעָן

מיר געוועהן געאמטרישע פינורען. דאס האבען די מיניסטארען זי געמאחלען, אליאן ניט וויסענדיג וואס זי טהוען, בשעת זי זענען געוועסען און זיך אינגעעהרט אין די רעדעס פון זוייערעד קאלעגען און אין זוייערעד פאנטאטיסטייש פלענער. צום אנדענ侃ען האב איך גענומען איינעם אוז בויגען מיט קאנאַוּאַלָּאוּיס האנדשריפט. דער בויגען האט זיך אַנגעההיבען מיט די ווערטעד: „די פראַוּזָאַרִישׁע רעד-גערונג רופט אלע קלאָסען צו אונטערשטיטיצען די פראַוּזָאַרִישׁע רעד-גערונג...“

מען דארף געדענ侃ען, און כאטש דער ווינטער-פאָלאַץ איז געוווען בעלאָגערט, איזו די רעניערונג די גאנצע צויט געשטאנגען אין פערביינ-דונג מיט דעם פראנט און מיט די רוסישע פראַוּזָאַרִישׁע נעלע שטערט. די באַלְשֻׁוּוֹיקעם האבען אינדעַרְפְּרִיה געהאט בערכאָפְּט דאס קריינס-מיניסטעריווים, אַבער זיַּה האבען ניט געווואָסֶט, און אַ מִילְיטָרִישׁע טעלענְגָּראָה-סְטָאנְצִיעָה האט זיך געפונגען אוּפְּבִּין אוּפְּבִּין בויידעם, און זיַּה האבען אוּיך ניט געווואָסֶט, און אַ פְּרִיוֹאַטְעַטְעַלְעַבְּאַן-לִינְיַעַה האט פערבונדרען די סְטָאנְצִיעָה מיט'ן ווינטער-פאָלאַץ. אַוְיף דעם בויידעם איז אַ יונגעַר אַפְּצִיר געוועסען אַ גאנצען טָאנְג אַונְטְּפְּרִילְיִיצְט דאס לאַנד מיט אוּיפְּ רופען און פראַקְלָאַמְצִיעָם. ווען ער האט געהרט, און דער פאָלאַץ איז געבאָלען, האט ער אַנגעהטהָן זיַּן הוט איז זיך רוחיג אַרוֹיסֶס גענאנגען פון דעם פאָלאַץ...“

עם פארשטעט זיך, איז מיר זיינען געוווען פעראיינטערעסידט אין אַלְצִידְינְג, וואָס מיר האבען געהרט און געוועהן. דעריבער האבען מיר ניט באָמָּרְקְּט, ווי די סָאַלְדָּאַטְעָן און רוייטע גוֹאַרְדְּעִיצְעָם האבען גענומען קוּקָען אַוְיף אונְזָה מיט חשְׁדָה. עטליכְעַ סָאַלְדָּאַטְעָן און רוייטע גוֹאַרְדְּעִיצְעָם זיַּנְעָן אונְזָה נָאַכְגַּעַנְגָּעָן פון צִימְעָר צַו צִימְעָר. ווען מיר זיַּנְעָן אַרְיִינְגְּעָקְּמוּעָן אַין דער גְּרוֹיסְעָר בַּיְלְדְּעַר-גַּאֲלַעְדָּע, וואָו מיר האבען פָּאַרְבְּרָאַכְט דעם לְעַצְטָעָן נָאַכְמִיטָאָג מיט די יונקערס, האט אונְזָה אַרוֹמְגַעְרִינְגָּלְט אַ מָאָסָע פון אַזְוִינְג הַוְנְדָרְעָט רַעְוָוָאַלְוָה צִיאַנְעָרָעָן. אַ סָּאַלְדָּאַט אַ רַּיְעָז האט אונְזָה פָּאַרְשְׁטָעָלְט דעם וועָג, ווען אַיד האָב אַוְיף אֵיהם אַ קּוֹם גַּעֲתָהָן, האָב איך דַּרְזְוָעָהָן, אַז זיַּן פְּנִים איז געוווען שְׂוֹאַרְזִיךְ פון טוֹנְקָעָלְעָן פָּעַרְדָּאַכְט. „וועָר זִוְּתָאַיְהָר?“ האט ער געברומט, „וואָס טהוֹט אֵיהָר דָא?“ די אַיבְּרִינְגָּע האבען זיך צוֹגַעַשְׁטִוּפְט גַּעַנְטָעָר, גַּעַקְוּקְט אַוְיף אונְזָה אַז עַפְעָם גַּעַוּאַרְטְּשָׁעָט.

"פראואָקָטָארָם", האָב אַיך געהערט ניט וווײַיט פֿוּן מִיר, "רוֹיבָּעֶר!"
 אַיך האָב אַרְוִיסְגָּעָנוּמוּן די דָּקְוָמְעַנְטָעַן, וּוּאָס דָּעַר מִילְּיָטְעַרְיוּשָׁר
 רָעוּוּאַלְּוָצִיאַנְגָּרָעַר קָאַמִּיטָּעַט הָאָט אָנוּן אַרְוִיסְגָּעָנוּבָּעָן. דָּעַר סָאַלְדָּאַט
 הָאָט זַיִּ אַרְיִינְגְּעַכְּאָפְּט אֵין די הָעֵנָה, אַוִּיסְגָּעַרְהָט מִיטְּזָן קָאָפְּ אַרְאָב,
 גַּעֲקוּט אָוּן נִיט פֻּרְשְׁטָאַנְעָן. קָעַנְטִיג, עָר הָאָט נִיט גַּעֲקוּט לְעוֹזָן.
 עָר הָאָט אָנוּן אַוְמָגְעַקְעָרָט די דָּקְוָמְעַנְטָעַן אָוּן אַוִּיסְגָּעַשְׁפִּיגְעָן אַוִּיפְּ
 דָּעַר פָּאַדְלָאָגָּע: "בּוּמָאנְגִּי" (פָּאַפְּיָעָרָעַן), הָאָט עָר גַּעֲזָאָגָּט מִיט פֻּרְעָרָ
 אַכְּטָוּנָג. די מַאֲסָסָע הָאָט זַיִּ אַנְגָּהָוִיְּבָּעָן צָוּזָאַמְּעַנְשְׁלִיסְעָן אַרְוּם אָנוּן
 זַיִּ וּוּלְּאָרְוּם אַ שְׁעַפְּלָעָ. אַיְבָּעָר די קָעָפְּ פֿוּן די סָאַלְדָּאַטָּעַן הָאָב
 אַיך דָּעַרְוָהָן אֵן אַפְּיָצִיר אָוּן האָב אַיְהָם צּוּגְעַרְוָפָּעָן. דָּעַר אַפְּיָצִיר
 הָאָט זַיִּ דָּרְכְּגָּעַשְׁטוּפָּט צַו אָנוּן.

"אַיך בֵּין דָּעַר קָאַמִּיסָּאָר?", הָאָט עָר צַו מִיר גַּעֲזָאָגָּט, "וּוְעָר זַיִּיט
 אַיְהָר? וּוּאָס אַיז דָּאָס?" די סָאַלְדָּאַטָּעַן הָאָבָּעָן זַיִּ אַבְּגָּרְוָקָּט אָנוּן
 גַּעֲלְיָבָּעָן שְׁטָעָהָן וּוּאַרְטָעָנְדִּיג. אַיך האָב אַרְוִיסְגָּעָנוּמוּן אַוְנוּרָעָ פָּאַ
 פִּיעָרָעַן.

דָּעַר אַפְּיָצִיר הָאָט זַיִּ אַיְבָּעְרָגְעָקָּוּט אָוּן הָאָט גַּעֲזָאָגָּט די סָאַלְ
 דָּאַטָּעַן, אָז קוּינָעָר זַאְל אָנוּן נִיט טְשְׁעָפָּעָן, וּוּיְיל מִיר זַיְנָעָן נִיט גַּעָּ
 פְּעָהָרְלִיך.

"זַיִּ קָעַנְטִיג אַיְהָר דָּאָס וּוּיְסָעָן?" הָאָט דָּעַר גַּעֲזָוְנְדָּעָר סָאַלְדָּאַט
 גַּעֲפָרְעָגָּט, "אַיך זַאְג אַיך, אָז זַיִּ זַיְנָעָן פְּרָאָוּאָקָטָאָרָם. זַיִּ זַאְגָּעָן,
 אָז זַיִּ זַיְנָעָן גַּעֲקוּמָעָן אַהֲרָן אַנְצְּוּקָּוּקָּעָן די רָעוּוּאַלְּוָצִיאַנְגָּרָעָ דִּיסְצִיפְּ
 לְיַן פֿוּן דָּעַר פָּאַלְעָטָאָרִישָׁר אַרְמָעָ, אָז אַיך זַאְג אַיך, אָז זַיִּ הָאָבָּעָן
 זַיִּ דִּי גַּאֲנָצָעָ צִוְּיָת אַרְוּמָגְשָׁלִיָּעָט אַיְבָּרָעָן פָּאַלְאָצָעָ אָוּן מַסְתָּמָא
 הָאָבָּעָן זַיִּ פּוֹלָעָ קַעְשָׁעָנָעָם מִיט גַּוְטָעָ זַאְכָּעָן".

"פְּרָאָוְוִילְנָא". הָאָבָּעָן די אַיְבָּרִינָעָ אַוְנְטָעְרָגְעָכָּאָפְּט אָוּן זַיִּ גַּעָּ
 נָוּמָעָן שְׁטוּפָּעָן צַו אָנוּן.

"טָאָוְאָרִוְשְׁטָשִׁי! טָאָוְאָרִוְשְׁטָשִׁי!" הָאָט דָּעַר אַפְּיָצִיר זַיִּ גַּעָּ
 בְּעַטָּעָן, אָז אַיך האָב גַּעֲזָהָן וּוּי אַשְׂוּוּיָּס הָאָט זַיִּ בְּעוֹזְיָעָן אַוִּיפְּ
 זַיִּוְן שְׁטוּרָעָן. "אַיך בֵּין אַקְמִיסָּאָר פֿוּן דָּעַם מִילְּיָטְעַרְיוּשָׁן רָעוּוּאַלְּוָ
 צִיאָנְגָּרָעָן קָאַמִּיטָּעָט. גַּלוּבָּט אַיְהָר מִיר אַוִּיך נִיט? אַיך זַאְג אַיך,
 אָז אַוִּיפְּ זַיִּוְעָרָעָ פָּאַפְּיָעָרָעָן זַיְנָעָן אַוְנְטָעְרָגְעָשְׁרִיעָבָּעָן דִּיְוָעָלְבִּיגָּעָ נָעָמָעָן,
 וּוּאָס אַוִּיפְּ מִיְּנָעָ פָּאַפְּיָעָרָעָן."

ער האט אונז דורך נפיהרט דורך אין פאלאץ אונז האט אונז ארויס געלאזט דורך דעם טויער, וואם בענט זיך צו דער געוואָ צו. פאָר דער טהיר איז געשטאנען דער געועהנְליכער קאָמייטעט וואָס האט יעדען בעזוכט. „אייער גליק, וואָס אַיהֲר האט זיך געראַטעוועט“, האט דער אַפִּיצֵּיד נאָכָאנָנד אַיבָּרגָעַן/חוֹרַיַּת אונז זיך געווישט דעם שוויס פוניים פנימ.

„וואס איז געווארען מיטין פרויינ-באטאלאן?“ האבען מיר גע-פראונגט.

אה, די פַּרְוִיעָן, האט ער געלאכט, זוי האבען זיך אלע פער
קליבען אין א הינטערשטען צימער. מיר האבען מיט זוי געהאט צו
זינגען און צו זאגען. א סך זיינגען געלגען אין היסטעריקע, אנדערע
האבען איבערחויפט געהאט א פנים פון חוווק. האבען מיר זוי אועקל
געפיהרט צום פינלאנדער וואקזאל און זוי ארויפגעזעט אויף א צוג,
מען זאל זוי אכפיהרען קיין לעוואשאוא. דארט איז זיינער לאגנער...
אין נאס איז די קאלטע נאכט געווען פולל מיט נערוועזער אויפ-
דעונג; זי האט געמורמעלט מיט די שטימען פון דונקעלע ארכמען,
וואס רוקען זיך אהין און אהער; זי איז געווען עלקטריזיט דורך
פאטראולען. פון יונגער זויט טיך, דארט וואו עס איז געתאנען די
פעטראפֿאָוּלָאָוּסְקָעָע פֿעְמְטוֹנָג, האט זיך געהרטט א הייזעריגען גע-
שרוי. דער טראטואר אונטער די פֿים איז געווען פֿאָרוֹוָאָרָפָעָן מיט
שְׁטוֹקָאָטוֹרָקָע. דאס האט א באָמְבָעָ פֿון דער קְרִיעֶנְגְּשִׁיף „אוֹרָאָרָא“
געטראפען דעם קְאָרְנוֹיָ פֿון דעם פֿאָלָאָז. מעהָר קְיָין שָׁאָדָעָן האט
דאָס באָמְבָאָרְדִּירָעָ נִיט אַנְגָּעָמָאָכָט. עַס אַיז שְׂוִין גְּעוּוֹן נַאֲךָ דָּרְיוִי
פֿאָרָטָאָג. אוֹיף נְעוּוֹסְקִי האבען אַיצְט וּוּיְדָעָר גְּעַבְּרָעָנָט אלע לְאָמָּד
טְעַרְנָעָם; די האָרְמָאָטָעָן זיינען פֿעְרְשָׁוֹוָאָנְדָעָן, אַוְן די אַיְינְצִינְגָּע
סְמָנִים פֿון קְרִיעֶג זיינען גְּעוּוֹן די דָּרְיוּט גְּוּאָרְדִּיעָצָעָס אַוְן די סְפָּאָלָּ-
דָּאָטָעָן, וָאָס זיינען גְּעלְגָּעָן אַרוּם די פֿיוּרָם. די שְׁטָאָדָט אַיז גַּע-
זְוָעָן שְׁטִיל — אָפְשָׁר אַיז זֵי קְיַינְמָאָל אַזְוִי שְׁטִיל נִיט גְּעוּוֹן דָּרְךָ אַיְחָר
גַּאנְצָעָר גְּעַשְּׁיכְטָעָ. קְיָין אַיְינְצִינְגָּע אַנְפָאָל, קְיָין אַיְינְצִינְגָּע דּוּבְּרָיו

אבער די נ גביידע פון דער שטאדטדרדומע איז געווען בעליוכטען.
מיר זייןעו ארויפגענאנגען איזן אלעקסאנדראוסקי זאל, וואו די גרווי
סע קייזערליך פארטערטען איזן גאלדענע ראהמען זייןען געווען איז

בערגע צוינגען מיט רווייטען. אַרום דער פֿלאטפֿאָרְמּוּ אִיז גַּעוּן פֿערְ זַאמְּעַלְתּ אָז עַרְקַח הַונְּדַעַת מֵאַז. סְקָאָבָעַלְעֹו האָט גַּעַרְעַט. לְוִיט זַיְין פֿלְאָן האָט מַעַן גַּעַרְגַּעַט פֿאָרְגְּרַעְסְּמַעְרָעַן דַּעַם קַאָמִיטַעַט פֿאָר עַפְעַנְטַיְּ לִיכְעַז וִיכְעַרְהִיְּטַ, אָזְוִי עַר זַאֲלַ אַרוּמְנַעַמְהַעַן אַלְעַ אַנְטִיבָּבָאָלְשַׁעְוִוִּיסְטִיר שַׁע עַלְעַמְעַנְטַעַן. דַּי נַיְיעַ גַּרְוִוִּיסַע אַרְגְּאַנְיוֹזְצִיעַ זַאֲלַ הַיִּסְעַן "דַּעַר קָאָדְ מִיכְיַעַט צַו רַעַטְעַן דָּאַסְמַלְאַד אַוְיַעַן שְׁטַעַל וּוּעַרְטַ גַּעַרְנַדְעַט דַּעַר רַעַטְוְנְגַס-קַאָמִיטַעַט — יַעַנְעַ בְּעַוּאוֹסְטַע אַרְגְּאַנְיוֹזְצִיעַ, וּוּלְכְעַז אִיז שַׁפְעַטְעַר גַּעַוּאָרְעַן דַּעַר מַעְכְּטִיגְעַר שְׁוֹנָא פּוֹן דַּי בְּאַלְשַׁעְוִוִּיקַעַם אִיז וּוּלְכְעַז אִיז אַמְּאָל אַרוּסְגַּעַטְרַאַטְעַן אַונְטְּעַר אַיְהָר אַיְגְּעַנְעַם פֿאָרְטִיְּ אַיְשַׁעַן נַאֲמַעַן, אִיז אַמְּאָל אַונְטְּעַר דַּעַם שְׁטַרְעַנְג אַונְפְּאָרְטִיְּ אַיְשַׁעַן נָאָרְ מַעַן פּוֹן "קַאָמִיטַעַט פֿאָר עַפְעַנְטְּלִיכְעַז וִיכְעַרְהִיְּטַ".

איַן זַאֲלַ זַיְינְעַן גַּעוּן דָּאַז, נָאָטֶז, אַוּקְסְעַנְטִיְּוּוֹ, אַיְינְנִיגְעַ פּוֹן דַּי סָאָוְוִיעַטְעַן דַּעַלְעַגְאַטְעַן, וּוּלְכְעַז הַאָבָעַן זַיְךְ אַפְנַעַשְׁפָּאַלְטַעַן פּוֹן דַּעַם קַאָנְגְּרַעַם, מִיטְגְּלִיְּעַדְעַר פּוֹן דַּעַם עַקוּקְטוּיוֹרְקַאָמִיטַעַט פּוֹן דַּעַם פְּוּיעַ-רִים-סָאָוְוִיעַטְ, דַּעַר אַלְטְּעַר פֿרְאָקְאָפְאָוְוִוִּישַׁ אִיז אַפְּלַיְּ מִיטְגְּלִיְּעַדְעַר פּוֹן דַּעַם רַאְתָּה פּוֹן דַּעַר רַוְּמִישָׁעַר רַעְפּוּבְּלִיקְ, צַוְּיִישַׁעַן זַיְיַ וּוּנְאָוּוּרְ אִיז אַנְדְּרָעַ קַאָדְעַטְעַן. לִיכְבַּר האָט גַּעַטְעַנְהַיְּט, אָז דַּעַר קַאָנְגְּרַעַם פּוֹן דַּי סָאָוְוִיעַטְעַן אִיז נִיטְ קִיְּזַעְנִילְכְּבַע פְּעַרְזָאַמְלָוְנְגַ, אָז דַּעַר אַלְ-טְּעַר צַעַנְטְּרָאַלְעַר עַקְוּקְטוּיוֹרְקַאָמִיטַעַט האָט נָאָרְ אַגְּגַעַוּוּאָרְעַן זַיְין רַעְכְּטַ... מַעַן האָט אַגְּגַעַוּוּאָרְפַּעַן אִיז אוּפְרוֹפְ צֻום לְאַנְדָּ.

מִיר זַיְינְעַן אַרְוִוִּים אִין נָאָסְ. מִיר האָבָעַן צַוְּגַעְרוּפְעַן אִין אַיְזוּוּאַשְׁ-טְשִׁיקְ, "וּוְאָהִין ?". דַּעַרְהַעַטְמַדְ אַסְמַלְנִי וּוּאָרְטַ, "סְמָאַלְנִי", האָט עַר גַּעַד שַׁאֲקַעַלְתּ מִיטְזַן קָאָפְ אַוְיַעַן נִיְזַן. "אָהִין קָעַן מַעַן נִיטְ פְּאָהָרָעַן, דָאָרְטַ זַיְינְעַן טִיוּזְוָאַלְיָם..."

מִיר האָבָעַן לְאַנְגְּ אַרוּמְנַעַוּוּאַנְדְּעַטְ, בֵּין מִיר האָבָעַן גַּעַפְוּנוּן אַפְּוּרְמָאַן, וּוּאָסְ זַאֲלַ אַונְזַ אַבְּפִיהָרָעַן אִין סְמָאַלְנִי. גַּעַנוּמָעַן האָט עַר דָּרְיוֹסְגַּן רַוְּבָּעַל אָז אַבְּגַעַשְׁטַעַלְתּ האָט עַר זַיְךְ צַוְּיִי קַוְאָרְטָאַלְעַן פֿאָר דַּעַם סְמָאַלְנִי אַינְטִיטִוּטַ.

דַּי הַוִּיפְטִיקְוּוֹאָרְטִיר פּוֹן דַּי זַיְגְּרִיְּכַע רַעְוָאַלְזִיאַנְעַרְעַן אִיז גַּעַד וּוּעַן הַעַל בְּעַלְוִיכְטַעַן. וּוּפְרִיהָרַע זַיְינְעַן אַוְיַטְאַמְבִּילְעַן אַגְּגַעַוּקְמוּעַן אִיז אַבְּגַעַפְאָהָרָעַן אַלְעַז וּוּיְלַעַ. אַרום דַּי בְּרַעַנְעַנְדִּיגְעַ פְּיִיעַרְעַן זַיְינְעַן

געשטאנגען די וואכלייט אין ענגע גראפעס און זיך נאכגעפרענט אויך די לעצטעה נויעם. אין די קארידארען זייןגען אומגעלאָפֿען מיעדע מענַ שען מיט בלאָך רעדער אונטער די אוינגען. אין אייניגע פון די קאנַ צעלאָרים זייןגען מענשען געשלאָפֿען אויף דער פֿאָרְדְּלְאָגָעַ, מיט ביך-סען אין די הענד. דער פֿערזָאָמְלְוָוָגָס-זָאָל איז געווען פֿול און נע-רוישט ווי דער ים. ווען מיר זייןגען אַרְיִינְגְּקְוּמוּן, האט קאמענעוו געלעזען דעם צעטעל פון די אַרְעֶסְטְּרֶטְּעַ מִינִיסְטְּרָעַן. ביימַס נאמען טערעשטשענַקָּה האבען זיך דערהערט רויישיגע אַפְּלָאָרִיסְמָעָנְטָעַן, צוֹרַ פריעדענע געשרייען, געלעכטער. רוטענברגִים נאמען האט אַרְוִיסְטַּרְּנְגָּעָן וווענִיגְעַר התפעולות; ווען עס איז אַבְּעַר גְּקֻומוּן צו פֿאָלְ-טְּשִׁינְסְּקִין, האט אַוְיִסְגְּעַבְּרָאָכָעַן אַ שְׁטוּרָם פון זִידְעָלוּוּרְטָעַר, ברודַ מְעַרְיִיעַן, פֿרְעַהְלִיכְעַ אַוְיִסְרְוּפָעַן. מען האט געלאָזָט וויסען דעם עולַם, איז טְּשִׁוְרְנָאָוָסְקִי איז בעשטיימט געווארען קָאָמִיסָּאָר אַיבְּרַעַן ווינַרְן טער-פֿאָלְאָז.

דא האט זיך פֿלוֹצְלָוְנָג אַבְּגַעַשְׁפִּיעַלְטַּמְּ אַ דְּרָאָמָּטִישׁ שְׁצַעַנְעַ. אַ הוּיכָר בְּרִיטְיְ�נוּגָר פֿוּירַ מִיט אַ נְרוֹיסְעַר בָּאָרְד אָוּן מִיט אַ צָּאָרָעַנְדִּיגָּעַן פְּנִים איז אַרְיוֹפְּגַעַשְׁפְּרָוְנָגָעַן אויף דער פֿאָלְטְּפָאָרְמָעַ אָוּן אַרְגְּעַלְאָזָט אַ שְׂוֹעֲרָעַן קָוְלָאָק אויף דעם טִישׁ פְּנוּים פֿאָרוֹזִיצְעַנְדָעַן. „מִיר, סָאָצִיאַלִיסְטָעַן-דְּרוּאַלְוּצְיָאָנְעָרָעַן, פֿאָדָעָרָעַן, אָז מְעַן וְאָלַּבָּלְאָרוֹסְלָאוּזָעַן די סָאָצִיאַלִיסְטִישׁ מִינִיסְטָרָעַן, ווֹאָס זִיְּנָעַן אַרְעַסְטַּרְּטְּרַמְּטָעַן גְּעוֹוָאָרָעַן אֵין ווִינְטְּרַפְּ-פֿאָלְאָזְעַן. חְבָרִים, ווִיסְטַמְּ אַיהָר, אָז פֿוּירַ פְּנוּ אָנוֹזְעָרַע מְעַנְשָׁעַן, ווֹאָס האבען אַיְנָגְעַשְׁפִּיעַלְטַּמְּ זִיעַר לְעַבְעַן אֵין קָאָמָה גְּעַנְגָּעַן דָּעַר זְעַלְבְּסְתָּהָעָרְשָׁאָפְּט, זִיְּנָעַן אִיצְטָמָ אֵין פֿעַטְרָאַ-פֿאָוָוְדָלָאָוְסְקִי פֿעַסְטָוָנָגָן, אֵין דעם שְׁרַעְקְלִיכְעַן קָבְרַ פֿוּן רְוִיסְיָהָרִיךְיִיטְ?“ דָעַר עַולְם האט גַּעַלְיָאָרָעַטָּמָן, אָז דָעַר פֿוּירַ האט גַּעַלְלָאָפְּט אַיבְּרַעַן מִישׁ אָז גַּעַהְאַלְטָעַן אֵין אֵין שְׁרִיְעַן. אָז אַנְדָעַר דְּעַלְלָגָאָט אֵין אַרְוִיפְּ אַוְיִיפְּ דָעַר פֿאָלְטְּפָאָרְמָעַ אָז גַּעַנוּמוּן טִוְּטָלָעַן מִיט אַ פֿינְגְּרַעַר אַוְיִיפְּן פֿרְעַזְוִידְיוֹם :

„אֵין דָאַס מְעַנְלִיךְ, אָז די פֿעַטְרָעַטָּר פֿוּן די רְעוּוּאַלְוּצְיָאָנְעָרָעַ מְאָסָעַן זְאָלָעַן זיך זִיכְעַן רְחוּיָה אָז לְאָזָעַן די בְּאַלְשְׁוּוּוִיסְטִישׁ אַכְרָאָנָעַ מְוֹטְשָׁעַן זִיעַרְעַע פֿיהְרָעַר?“

טרָאָצְקִי האט גַּעַמְאָכְט מִיט די הענד עס זְאָל זִוְן שְׁטַילְ. „די

דאזינגע „חברים“, ווי איהר דופט זוי, האבען דאך געמאכט אַ קאנסֶר פיראציע מיט דעם אַוּוֹאנְטוּרִיסֶט קערענסקי צו ברעכען די סָאוּוַיְעַטָּעַן. מיר האבען זוי געכאנפֿט ביַי דער האנד. זאלען אונ 18טען און 16טען זוי בעהאנדלאען זוי ציטעריגע קינדרער? נאך דעם 16טען און 18טען يولֵי האבען זוי זיך מיט אונזו וועניג צערעמאנייעט!“ מיט אַ זַּיְגַּעַטְקָלָאנְגָּן אַין זַיְגָּן שטימע האט ער אויסגעשרירען: „אַיצְטָמֶן, ווען די אַבָּאַרָּאַנְצָעָם אַון די שוואָאַבָּהָעַרְצִינָעַ האַבעָּן אַבְּגָּעַטְרָאַטָּעַן, אַון די אַוְיְפָּגָּאַבָּעַ צָו פָּאַרְטָּהָיוִידִיָּה גען אַון צָו רָעַטָּעַן די רָעַוְאַלְצִיעַ אַיְזָן גַּעֲפָּאַלְעָן אַוְיָף אַוְנוּעָרָעַ פְּלִיְיָה צָעַם, אַיצְטָמֶן, מעָהָר ווי אלְעַמְּאָל, אַיְזָן נוֹיְטָגֶן צָו אַרְבִּיאַטָּעַן — אַרְבִּיאַיָּה טָעַן — אַרְבִּיאַטָּעַן... בעסער שטארבען אַירְדָּעַר זיך אַונְטָעַרְגָּעַבָּעַן!...“ אַ קָּאַמִּיסָּאָר פָּוּן צָאַרְסָקָאַיָּעַ סְעַלָּאָ, אַ פָּעַרְסָאַפְּעַטָּעַר אַון אַ פָּעַרְדָּשׁ שְׁפָרִיצְטָעַר מִיט בְּלָאַטָּעַ, אַיְזָן אַרְוִיָּף אַוְיָף דָּעַר פְּלָאַטְפָּאַרְמָעַ. „דָּעַר נָאָרְנוּזָאָן פָּוּן צָאַרְסָקָאַיָּעַ סְעַלָּאָ הָאַלְמָת וּוֹאָךְ בַּיַּי די טָהָוִירָעָן פָּוּן פָּעַטְרָאַנְדָּאָר אַון אַיְזָן גַּרְיִיטָמֶן צָו פָּעַרְתָּהָיִידִיגָּעָן דָּעַם סָאוּוִיעָט אַון דָּעַם מִילְּיָעִידְגִּישָׁעַן רָעַוְאַלְצִיאַנְעַרְעָן קָאַמִּיטָּעַט“. עַם הָעָרָעָן זַיך וּוַיְלָדָעָ פְּרִוְיְידְגַּעַשְׁרִיְיָעָן. „דָּעַר מָאַטָּאַ-צִּיקְלָעַטָּעַן קָאַרְפּוּס אַיְזָן אַנְגָּעָקוּמוּעָן פָּוּן פְּרָאָנְטָמָקָיָעָן. די סָאַלְדָּאַטָּעַן זַיְנָעָן אַיְצְטָמֶן מִיט אַונְזָן. זַיך אַנְעָרְקָעָנָעָן די מָאַכְטָמָקָיָעָן פָּוּן די סָאוּוַיְעַטָּעַן, די נוֹיְטָהָוּעָנְדִּינְקִיט אַיְזָן בְּעַרְצָוְנְגָּעָבָּעָן די עָרָד אַיְזָן די העָנְדָמָקָיָעָן די פּוּוִירִים אַון אַיְנְצָוְפִּיהָרָעָן דָּעַם קָאַנְטָרָאָל פָּוּן די אַרְבִּיאַטָּעַר אַיבָּעָר די פָּאַבְּרִיקָעָן. דָּעַר פִּינְפָּטָעַר בָּאַטָּאַלְיָאָן פָּוּן צִּיקְלִיסְטָעַן, וּוּלְכָעָר שְׁטָעָהָט אַיְזָן צָאַרְסָקָאַיָּעַ, אַיְזָן אַוְנוּעָרָעָר...“

אַ דָּעַלְעָנָטָמָקָיָעָן פָּוּן דָּעַם 8טָעַן בָּאַטָּאַלְיָאָן פָּוּן צִּיקְלִיסְטָעַן הָאָט גַּעַנְגָּעָן רָעַדָּעָן. עַר הָאָט אַרְוִיְסָגְּרוּפָעָן אַ וְאַהֲנוֹזָיְנִיגָּעָן בְּעַגְיִיסְטָרְוָונָגָן וּוּעַן עַר הָאָט דָּעַרְצָעָהָלֶט, אָזֶן נאָךְ צְוָרוֹק מִיט דָּרְיוִי טָעַג הָאָט דָּעַר צִּיקְלִיסְטָעַן-קָאַרְפּוּס בְּעַקְוּמוּעָן אַ בְּעַפְּעָהָל צָו פְּעַרְלָאַזְוּעָן דָּעַם דָּרוּמִיָּה מְעֻרְבָּדִינְגָּעָן פְּרָאָנְטָמָקָיָעָן צָו גַּעַהָן, „פָּאַרְטָּהָיִידִיגָּעָן פְּעַטְרָאַנְגָּאָר“. יְעַנְעַנְעַ אַבעָּן זַיך אַבָּעָר אַנְגָּעָשְׁטִיסְעָן, וּוֹאָסֶם דָּעַר בְּעַפְּעָהָל מִינְנָת. לְעַבְּעַנְעַ אַבעָּן דָּעַר סְטָאַנְצִיעַ פְּעַרְעָדָאַלְסָקָה אַבעָּן זַיך זַיך גַּעַטְרָאַפָּעָן מִיט פְּעַרְטָרְעַטָּעַר פָּוּן דָּעַם 5טָעַן בָּאַטָּאַלְיָאָן, וּוֹאָסֶם שְׁטָעָהָט אַיְזָן צָאַרְסָקָאַיָּעַ. עַם אַיְזָן גַּעַהְלָעָטָעַן גַּעַוְאָרָעָן אַ פְּעַרְזָאַמְּלוֹנָגָן פָּוּן בִּיְדָעָ אַבְּתָהִילְוָנָגָן, אַון עַם הָאָט זַיך אַרְוִיְסָגְּרוּזָעָן אַזֶּן קַיְיָן אַיְנְצָוְפִּיהָרָעָן, אַון דָּעַר צִּיקְלִיסְטָעַן הָאָט

ניט געווואָלט פֿאָרגִיסען דאס בְּלוֹט פֿוֹן זיינע ברידער אָדרער בערטוייד-
גען די רענִיגֶרונג פֿוֹן דער בּוֹרוֹזֶשֶׁזֶע אָון די פֿרִיצִים!

איןַים נָאמֵן פֿוֹן די מענְשׂוּוֹקָעַם אִינְטְּרָנָצְיָאנְאָלִיסְטָעַן
שְׁלָאָגַט קָאָפְּעָלִינְסְּקִי פֿאָר, אָז מָעַן זָאָל אָוִיסְקָלִיבָעַן אַסְפָּעַצְיָעַלְעַן
קָאָמִיטָעַט צָו גַּעֲפִינְעַן אַפְּרִיעֶדְלִיבָעַן אָוִיסְוָעַג פֿוֹנְמַּבְּרוֹגְעַרְקִירְעַג.
„עַס אַיז נִיטָא קִין פְּרִיעֶדְלִיבָעַר אָוִיסְוָעַג“, הָאָט דָּעַר עַולְם גַּעֲבָרוּמַט,
„זָועַג אַיז דָּעַר אַיְינְצִיגֶר וּוֹעַג“. אַרְיוֹגָע מַאיָּאָרִיטָעַט זָאנְג זַיךְ
אָרוֹיָס גַּעֲגַעַן פֿאָרְשָׁלָגַג, אָון די מענְשׂוּוֹקָעַם אִינְטְּרָנָצְיָאנְאָלִיסְטָעַן
טָעַן פֿעַרְלָאָזְעַן דָּעַם קָאָנְגָרָעַם אָוְנְטָעַר אַשְׁטוּרָם פֿוֹן בּוּלְוִידְגָוָג אָון
לְצָנוֹת. דָּעַר פְּאָנִישָׁעַר שְׁרָעַק אַיז שְׁוִין גַּעֲהָאָט פֿעַרְשָׁוֹוָונְדָעַן. דָּעַר
עוֹלְם הָאָט זַיךְ גַּעֲפִילָּתְלָטְטָרְוָה. קָאָמְעַנְעַוּ הָאָט נָאָכְבָּעַרְוָעַן די
מענְשׂוּוֹקָעַם פֿוֹן זַיְן פְּלָאָזִיָּפְּ דָּעַר פְּלָאָטְפָּרָמָעַ : „די מענְשׂוּ
וּוִיקָעַס-אִינְטְּרָנָצְיָאנְאָלִיסְטָעַן הָאָבָעַן נָאָכָאָנָּאָר גַּעֲטָעָהָאַט, אָז די
פְּרָאָגָעַ וּוֹעַגְעַן אַפְּרִיעֶדְלִיבָעַן וּוֹעַג“ אַיז „דְּרִינְגָעַנְד“, אָבָעַר זַיְהָאָבָעַן
נָאָכָאָנָּאָר גַּעֲשְׁטִימָט פֿאָר אָבָהָאָלְטָעַן די טָאָגָעָס-אָרְדוֹנוֹגָג כְּרִי אָוִיסְ
צָוְהָרָעַן די עַרְקָלְעָהָרָוָנְגָעַן פֿוֹן פְּרָאָקְצִיעַם, וּוֹאָס וּוֹילְעַן פֿעַרְלָאָזְעַן
דָּעַם קָאָנְגָרָעַם. עַס אַיז קָלָאָהָר“, הָאָט קָאָמְעַנְעַוּ גַּעֲנְדִּיגָט, „אָז אָוִיבָ
אָט די אַלְעַדְלָעָגָטָעַן פֿעַרְלָאָזְעַן דָּעַם קָאָנְגָרָעַם, אַיז דָּאָס אָז אָבָיַ
נָעַמְכְּטָעַ זַיךְ!“

די פֿעַרְזָאָמָלָוָג בּוּשְׁלִיסְטָן צָו אִינְגָנָאָרְיוּרָעַן די פְּרָאָקְצִיעַם, וּוֹאָס
הָאָבָעַן זַיךְ צְוִירְקָגְעָצְוִינְגָעַן פֿוֹנִים קָאָנְגָרָעַם. עַס וּוֹעַרְטָן אָנְגָעָנוֹמוֹעַן דָּעַר
פְּאָלְגָעָנְדָעַר אָוִיפְּרָוֹפָן צָו די אָרְבִּיוּטָעַר, סָאָלְדָאָטָעַן אָון פּוּיְעָרִים פֿוֹן
נָאָנָּץ דְּוּסְלָאָנְדָר :

„צָו די אָרְבִּיוּטָעַר, סָאָלְדָאָטָעַן אָון פּוּיְעָרִים.

דָּעַר צְוִוְיָוּטָעַר אַלְ-רוּסִישָׁעַר קָאָנְגָרָעַם פֿוֹן סָאוּוּיְעָטָעַן פֿוֹן אָרְבִּיוּטָעַר
טָעַרְדָּאָן סָאָלְדָאָטָעַן דְּעַפְּטָמָטָעַן הָאָט זַיךְ גַּעֲפָעָנְטָן. עַר פֿעַרְטְּרָעַט
די גַּרְעַסְטָעַ מַעְרָהִיָּט פֿוֹן די סָאוּוּיְעָטָעַן. פְּאָרָאָן אָוִיךְ אַגְּוּוּסְעַט
צָאָהָל פּוּיְעָרִים-דְּעַפְּטָמָטָעַן. גַּעֲשְׁטִיכָט אָוִיפְּגַן וּוֹילְעַן פֿוֹן דָּעַר גַּרְוִיָּטָעַר
סְעַר מַעְרָהִיָּט פֿוֹן אָרְבִּיוּטָעַר, סָאָלְדָאָטָעַן אָון פּוּיְעָרִים, גַּעֲשְׁטִיכָט אָוִיףָ
דָּעַם זַיְגָרְיוּכָעַן אָוִיפְּשָׁטָאָנָּאָר פֿוֹן די פֿעַטְרָאָנְרָאָדָעַר אָרְבִּיוּטָעַר אָון
סָאָלְדָאָטָעַן, נָעהָמָט דָּעַר קָאָנְגָרָעַם אָיבָעַר די מָאָכָט אַיז זַיְגָעַ העַנד. די

פראָוויז אַרְיִישׁע רַעֲנִיעָרָוּנָג אָז אַרְבָּגָעָעַצֶּט. די מִיטְגְּלִיעָדָר פֿוֹן דָּרָעָר
פראָוויז אַרְיִישׁרָעָרָג זַיְינָעָן שָׁוֵין מַעֲרֵסְטַעַנְתָּהִילָם אַרְעֵסְטִירָט.
די סָאוּוַיְעַטְדַּרְעַנְיִירָוּנָג וּוּעַט תִּיכְפָּפָאַרְשְׁלָאַגָּעָן אַלְעָ פַּעַלְקָעָר אָ
בָּאַלְדִּיגָּעָן דֻּעַמְאַקְרָטִישָׁעָן פְּרִידָעָן אָז בָּאַלְדִּינָּעָן וּוּאַפְּעַנְ-שְׁטִילָ-
שְׁטָאנְד אָוִיפָּ אַלְעָ פְּרָאַנְטָעָן. זַי וּוּעַט זַיְכָּרָעָן, אָז די נַאֲנַצָּע עָרָה,
וּוּסְמָ בָּעַלְאָנְגָּט צַו די פְּרִיזִים, דָּרָעָרָקְרָוּן אָז די מַאֲנָאַסְטִירָעָן, זַאלְעָן
איַבְּרָגְעָהָן אִין די הַעֲנָד פֿוֹן לְאַנְדְּקָאַמִּיטָּעָטָעָן; זַי וּוּעַט פָּעָרְתָּהִיִּ-
דִּיגָּעָן די רַעַכְתָּ פֿוֹן די סָאלְדָאַטָּעָן, דָּרְכְפִּיהָרָעָן אָ פָּאַלְשְׁטָעַנְדִּיגָּעָ דֻּעַמָּאָ-
סְרָאַטְיְזָאַצְיָע פֿוֹן דָּרָעָר אַרְמָעָע, אַיְנְפִּיהָרָעָן דָּעַם קָאַנְטָרָאָל פֿוֹן די אַרְבִּיִּ-
טָעָר אַיבָּעָר דָּרָעָר פְּרָאַדְוְקָצִיאָן, גַּאַרְאַנְטִירָעָן דָּאָס צַוּזָּעַנְרוֹפָעָן פֿוֹן
דָּרָעָר גַּרְיְנְדוֹנְגָּס-פְּעַרְזָאַמְלוֹנָג אִין דָּרָעָר רִיכְטִיגָּעָר צִיּוֹת, זַאֲרָגָעָן וּוּעַגָּעָן
ברְוִוִּיט פָּאָר די שְׁטָעַדְתָּ אָזָן נַוְוּוֹעַנְדִּיגָּעָ אַרְטִיקְלָעָן פָּאָר די דָּרְפָּרָעָר,
אוֹן גַּאַרְאַנְטִירָעָן אַלְעָ נַאֲצִיאָנָאַלְוִיטָעָטָעָן פֿוֹן רַוְסְלָאָנְדָה דָּאָס וּוּירְקְלִיבָעָ-
רַעַכְתָּ אָזָן אַונְאַבָּהָעָנְגָעָ לְעַבְעָן.

דָּרָעָר קָאַנְגָּרָעָם בְּעַשְׁלִיסְטָם, אָז אָוִיפָּ די עַרְטָעָר זַאלְ די גַּאֲנַצָּע
מַאֲכָט אַיבָּגְעָהָן אִין די הַעֲנָד פֿוֹן די סָאוּוַיְעַטָּעָן פֿוֹן אַרְבִּיְּטָעָרָ-
סָאלְדָאַטָּעָן- אָזָן פְּוַיְעָרִים-דְּרַעְפּוֹטָאַטָּעָן, וּוּלְכָעָטָמָעָן הַאַלְטָעָן רַעְוּוֹאַלְוִיָּ-
צִיאַנְעָרָעָ אַרְדָּנוֹנָג. דָּרָעָר קָאַנְגָּרָעָם רַוְפָּט אַלְעָ סָאלְדָאַטָּעָן אִין די
טְרָאַנְשָׁעָעָן צַו שְׁטָחָהָן אָוִיפָּ דָּרָעָר וּוֹאָךְ פֿוֹן זַיְעָרָעָ אַיְגָעָנָעָ אַינְטָעָרָעָ-
סָעָן. דָּרָעָר קָאַנְגָּרָעָם פֿוֹן סָאוּוַיְעַטָּעָן אָזָן זַיְכָּרָעָ, אָז די רַעְוּוֹאַלְוִצִּיאַנְעָרָעָ-
אַרְמָעָעָ וּוּטָמָעָן וּוּסְמָעָן וּוּזְזִוִּי צַו פָּעָרְתָּהִיְדִּיגָּעָן די רַעְוּוֹאַלְוִצִּיאַע גַּעַגְעָעָן
אַלְעָ אַיְמְפָעְרִיאַלְיִסְטִישָׁעָ אַנְפָאַלְעָן, בִּזְוֵן די נַיְיעָ רַעְנִיעָרָוּנָג וּוּעַט שְׁלִיָּ-
סָעָן אָ דֻעַמְאַקְרָטִישָׁעָן פְּרִיעָרָעָן, וּוּלְכָעָן זַי וּוּעַט פָּאַרְשְׁלָאַגָּעָן אַלְעָ
פַּעַלְקָעָר. די נַיְיעָ רַעְנִיעָרָוּנָג וּוּעַט אַנְנָהָמָעָן מִיטָּלָעָן, אָז די רַעְוּוֹאַלְוִיָּ-
צִיאַנְעָרָעָ אַרְמָעָעָ זַאלְ הַאָבָעָן אַלְעָם נַוְיְתִינָגָעָ. זַי וּוּעַט דָּרְיִיבָּר עַנְעָרָ-
גִּישָׁ פָּעַרְפָּאַלְגָּעָן אָ פָּאַלְיִתְקָ פֿוֹן רַעְקוֹוַיְזִיצִים אָזָן בְּעַשְׁטִיעָרָוּנָג פֿוֹן
די פָּעַרְמָעְגָּלִיבָעָ קְלָאָסָעָן. זַי וּוּעַט אָוִיךְ פָּעַרְבָּעְסָעָרָעָן די לָאָגָעָ פֿוֹן די
סָאלְדָאַטִּישָׁעָ פָּאַמְּלִיעָם.

דָּרָעָר קָאַרְנִילְאַוּעָץ קָרְעָנְסָקִי, קָאַלְעָדִין אָזָן אַנְדָּרָעָר פְּרָוָוָוָעָן
פִּיהָרָעָן אָז אַרְמָעָעָ גַּעַגְעָן אַנְדָּרָגָאָר. אַיְנָיָגָעָ פָּאַלְקָעָן הַאַטְקָעָן
רָעָנְסָקִי גַּפְרָוָאָוָת נַאָרָעָן, אַבָּעָרָ זַיְיִזְיָנָעָן שָׁוֵין אַרְבָּגְעָנָגָנָגָעָן
אוֹיפָנִין צַד פֿוֹנִים רַעְוּוֹאַלְוִצִּיאַנְעָרָעָן פָּאַלְקָעָן.

סאלדאטען ! וויזט א羅ים אן אקטיווען ווירערשטאנד דעם
 קארניילאָוועץ קערענסקי ! האלט וואך !
 אייזענגבאהן-אָרבײַטער ! שטעלט אָב אלע מיליטערישע צונען,
 וואָס קערענסקי שיקט געגען פערטראנגראד !
 סאלדאטען, אָרבײַטער, אַנגעשטעלטע ! דער גורל פון דער רעד
 וואַלוציע אָז פון אַ דעם אָקָרטִישׁען פריעדען איז אַין אייערע הענד !
 עַם לְעַבָּע דֵי רְעֻוֹאַלְוַצְּיַע !

דער אלְלִידּוֹסִישֶׁר קָאנְגְּרָעָם פון סָאוּוַיְעַטָּעָן פון אָרְבְּיַטָּעָר
 אָז פון סָאלְדָּאַטָּעָן דַּעֲפָטוֹמָאַטָּעָן. דַּעֲלַעַגָּאַטָּעָן פון דֵי פּוֹיעָרִים
 בָּאוּוַיְעַטָּעָן".

עַם אַין גְּעוּזָן פּוֹנְקָט 17 מִינָּט נָאָך 5, וְעַן קְרִילְעָנָקָא, הַאלְבָּ
 מְוִיטָן פָּוּן מִידְקִיָּט, אַין אָרוּפָה אָוִיפָה דַּעַר טְרִיבּוֹנוּ מִיט אַ טַּעַלְעַנְרָאַטָּ
 אַין האָנד :

„חֲבָרִים ! דָּאָס אַין פּוֹנִים צְפּוֹנְ-פְּרָאָנָט. דֵי 12 טָע אַרְמָעָע שִׁקְטָ
 גְּרוּסָעָן דַּעַם קָאנְגְּרָעָם פון סָאוּוַיְעַטָּעָן אָז מַעַלְדָּעָט, אַז עַם האָט זִיךְ
 גַּעֲבַּלְדָּעָט אַ מִילְיטָרִישֶׁר רְעֻוֹאַלְוַצְּיַעַנְרָאָרָעָר קָאמִיטָעָט, וּוּעַלְכָּרָהָאָט
 אַיְבָּעָרְגָּעָנוּמָעָן דֵי קָאמָאָנָדָע אַיְבָּעָרְן צְפּוֹנְ-פְּרָאָנָט !“ וּוַיְלָדָע עַנְתָּהָהָ
 זִיאָסְטִישָׁע סְצֻעָנָעָם ; פִּיעָלָע וּוַיְנָעָן, נְעהַמָּעָן זִיךְ אָרוּם. „גַּעַנְעָרָאָל
 מְשֻׁרְעָמִיסָאָוָה האָט אַנְעַרְקָעָנָט דַּעַם קָאמִיטָעָט. דַּעַר קָאמִיסָאָר פָּוּן
 דַּעַר פָּרָאַוּזָאַרְיִישֶׁר רְעַגְּיוּרָוָנָגָו וּאַיְטִינְסָקִי האָט רְעוּגְּנוּרָט !“

עַם אַין שְׂוִין גְּעוּזָן 6 אַ זַּיְגָנָעָר אַין דַּעַר פְּרָיוָה, אַבְּעָר דֵי נָאָכָט אַין
 נָאָך גַּעַלְעָנָעָן אַיְבָּעָר פֻּעְטָרָאָנָגָרָאָד, שְׂוּעָר אָזון קָאָלָט. נָאָר אַ שְׂוֹאָבָע
 בְּאַנְטָאָסְטִישָׁע בְּלַאֲסְקִיָּת האָט זִיךְ לְאַנְגָּזָם פְּעַרְגְּנָבְּעָט אַין דֵי שְׂוּוּיָּ
 גַּעַנְדִּינָּעָן גַּאֲסָעָן אָזון פְּעַרְנַעְבָּעַלְט דֵי פְּיִיעָרָעָן פָּוּן דֵי וּוֹאָךְ-לִיָּיטָם. גְּרָאָה
 אָזון שְׂטִיל אַין גַּעַרְאָכָעָן דַּעַר שְׂאָטָעָן פָּוּן אַ שְׂרַעְקְלִיכָּעָן מְאַרְגָּעָן אַיְבָּעָר
 רְוַסְּלָאָנָד ...

קאנטיטעל פינאַך

פָּרֹוועַרְתֶּם, מַוְתָּהִיג פָּרֹוועַרְתֶּם!

דאָנערשטאגן, דער אַכטער נאֹוועמבער. דער טאג האָט געפונען די
גאנצע שטאדט אין אַ שטום פון אויפֿרונגונג, אין אַ תחוּ וְבָחוּ. אַ
גאנץ פָּאלֵק האָט זיך געהויבען אין מעכטיגע רושענדע כוּוואַלִּיעַם.
פָּון אויסווענִיג האָט אלצְדִּינְג אַוְסְגּוּזָהּן רֹוחִיג. הַוְנֶדְרֶטְעָר טּוּיָּה
זונדר ער מענשען האָבען זיך צו דער צוּיט געלעגט שלְאָפָעַן אָוּן זַיְינַעַן
צו דער צוּיט אַוְפְּגַעַשְׁטָאָנַעַן אָוּוּק צו זַיְעַר אַדְבִּיטָם. אַין פָּעַטָּה
ראָגְרָאָד זַיְינַעַן די טְרָאָמוּיִיעַן געלְאָפָעַן אַיבָּעָר די נַאֲסָעָן, קְרוּאמָעָן
אוֹן רַעַסְטָאָרָאָנַעַן זַיְינַעַן גַּעֲוֹעַן אָפָעַן, מַהְעַטְמָעָרָם האָבען גַּעַשְׂפִּיעַלְתָּם,
אַ קְוּנְסְטָמְטִישְׁטָעַלְגָּג אִיז גַּעֲוֹעַן אַנְאָנְסִירָטָם... די פָּעָרוּוּקָעַלְטָע
אַלְטָעַגְלִיכְיִיט פּוֹנִים גַּעֲוֹהָנְלִיכְבָּעַן לעַבָּעַן, לְאַנְגְּנוּוֹיְלִינְג אָפִילָו אַין
קְרִיעַנְסְ-צִיּוּט, האָט זיך גַּעַזְוִיגָּעַן וּוי כְּסֶדֶר. קִיּוֹן זַאֲךְ אִיז נִיט אָזְוִי
מַעֲרָקוּוֹיְרִידִּיג, וּוי אַט די לְעַבְעַנְסְ-קְרָאָפְטָם פּוֹנִים סָאַצְיָאַלְעָן אַרְגָּנָנוּזָם:
מִיט אָונְגַּעוּהָנְלִיכְבָּר עַקְשָׁנוֹת וְעַצְטָעַר פָּאָרָט זַיְן אַרְבִּיטָם, שְׁפִּיוּט
זַיְך, קְלִיּוּדָט זַיְך, פָּעָרוּוּיְלָט זַיְך, אָפִילָו וּוֹעֵן עַר אִיז פְּנִים אֶל פְּנִים
מִיט די שְׁרַעְקְלִיכְסְטָעָה קָאַטְאָסְטְּרָאָפָעַן...

די לופט איז געווען אַנְגָּוֹזֶפֶט מִיט קְלָאנְגָּעָן וּוְעָגָעָן קַרְעָעָנְסָקִין. מען האט געוזנט, אז ער האט אויפגעחויבען די פראנט-ארמעען געגען בעטראנְגָּרָאָד אָז ער האט געפֿירָהָט מִיט זֵיך שְׁטָאָרְקָעָן קְרָעָפֶט-טען. די צייטונג „וּאֱלִיא נָאָרָאָדָא“ האט פֻּרְעָפְעָנְטְּלִיכְטָמָן אַפְּרִיקָאָן, וואס ער האט אַרוֹיְסְגָּלָאָזָט אַין פְּסָקָאָו :

„די באַלְשׁוּוֹיַקעַם האַבעָן גַּעֲמָכֶט אַ וְאַהֲנוֹזִינִיגָּעַן פֿערְבוֹד. זַיִּה
הַאַבעָן אַרוֹיְמַגְּלָרְפָּעַן אַזְוִינָעַ אַונְאַרְדְּנוֹנְגָּעַן, וְוּאַס שְׂטָעַלְעַן אַוּוֹק דָּאַס
לְאַנד אַוִּיפְּזָן רַאנְד פּוֹן אָז אַבְּגָרְנוֹנָה. עַם אַיז נוֹיטִיגָּדִי אַנְשְׁטוּרְעַנְגָּוָנָג
פּוֹן אַונְזָעָרָג נְגַנְצָעָן וּוַיְלָעָן, אַונְזָעָרָג מְוִתָּה, עַם אַיז נוֹיטִיגָּדִי גַּעַטְרִירִיָּה
שָׁפְּטָפּוֹן יְעַדְעַן אַיִּינָעָם, כְּדֵי צַו זַיְעַנְעַן אַין דַּעַם גְּרוֹזִיסְעַן נְסִיּוֹן, וְוּאַס

שטעהט פאר אונזער פאטערלֶאנָה... עס ווועט אַרוֹיסְנָגָהָן אַ דָּעַקְלָאָרָךְ
ציע מיט די נעמַן פון די נײַע מִינִיסְטָרָעָן, — אויב אַ נײַע רָגְנִירְוָן
וועט בָּכְלֵי גַּעֲבִילְדָּעַט וּוּעָרָעָן — דָּעַרְוַוְיָילְ דָּאָרָפְ יְעַדְעַר אַיְינְעַר בְּלִיְּבָעָן
אוֹיפְ זַיִן פָּאַסְטָן אָוֹן עַרְפְּלִיאָעָן זַיִן פְּפָלִיכְטָן צָוָם פָּאַטְרָלֶאנָה, וּוּאָס
געַהַט אוֹוִים מִיט בְּלוֹטָן. מעַן מַזְוָּג גַּעֲדַעְנְקָעָן, אָז דָּעַר מִינְדְּסְטָעָר פָּעָרָה
זָוֵךְ אָז מִישָׁעָן זַיִד אַיִן די עַקוּיסְטִירַעַנְדָּע אַרְגָּנָאַזְצִיעָם פָּוָן דָּעַר
אַרְמָעָעָקָעָן עַפְעַנְעָן דָּעַם פָּרָאַנְט בָּאָרְיָין שָׁוֹנוֹ אָוֹן בְּרַעַנְגָּעָן אֹזָא אָונְגְּלִיק,
וּוּאָס מעַן ווּעַט אַיִּהְמָ קִינְמָאָל נִימָ קַעַנְעָן פָּעַרְרִיבְטָעָן. אָס יְעַדְעַן
פְּרִיאָזָ אַיְזָ נְוִוְתִּיגָּ צָו הַאַלְטָעָן די אַרְמָעָעָ אַיִן אַ פָּעַסְטָעָר קָאַמְפְּפָסָ
שְׁטִימָונָגָ. מעַן מַזְוָּג דָּעַרְבָּעָר זִיכְעָרָעָן פָּאַלְשְׁטָעַנְדִּיגָּעָ אַרְדָּנוֹגָ, בְּעוּוֹאָ
רַעַנְעָן די סָאַלְדָּאַטָּעָן פָּאָר יְעַדְעַר נְיִיעָר אַוְיְפָרְעָנָגָ, בְּעַפְעַסְטִיגָּעָן דָּעַט
צּוֹטְרוֹי צּוֹוִישָׁעָן די אַפְּיִיצְרָעָן אָוֹן זַיְעָרָע אַונְטָרְגָּעַנְבָּעָנָ. אַיְנָסָ
נַאֲמָעָן פָּוָן דָּעַר זִיכְרָהִיטָּ פּוֹנִים לְאַנְדָּר בְּעַפְעַהָל אַיִדְאַלְעָ עַלְטָסְטָעָ אָוֹן
אַלְעָ קָאַמִּיסְכָּרָעָן, אָז זַיִי זַאלְעָן בְּלִיְּבָעָן אוֹיפְ זַיְעָרָע פָּאַסְטָעָנָס, אַזְוִי
וּוִי אַיִדְאַלְיָן בְּלִיְּבָאָפְיָה מִיּוֹן פָּאַסְטָעָן אַלְסָ דָּעַר הַעֲכָסְטָעָר קָאַמָּאָנָ
דָּיר, בֵּיז די פְּרָאַוּזְוֹאַרְיָשָׁע רָגְנִירְוָןָגָ פָּוָן דָּעַר רָעַפְבּוֹלִיךְ ווּעַט עַרְקְלָעָהָ
רָעָן אַיִדְ וּוּלְעָן...”

אלם ענטפער האבען אויפ אלע ווענט זיך בעוויזען איזוינע פלאַ

קאנטן:

„פוניים אל-רויסישען סאויעטטען-קאנגרען.

ג'ען איזהם קיון בעטראָגראָר. צו ארעטירען קערענסקיין וואָם ניכער און צו ברענַי מענְלִיבָע מיטלען צו ארעטירען קערענסקיין וואָם ניכער און צו ברענַי איזו אנטלאָפָען. אלע ארמעע-אָרגאנַזְצִיאָונַען זאלען אַנְנָעהמען אלע רען דורך דעם מילטערישען רעוֹאַלְזִיאָאנֻרָען קָאמִיטעט. קערענסקי קאָ, מאָלְיאָאנַטָּאוּיטָשׁ, ניקיטין אָוּן אַנדְרָע וַיְיָנָען אַרְעַסְטִירֶט גַּוּוֹאָרָעָן גַּוּוֹעָנָעָן מִינִיסְטָרָעָן קָאנָנוֹוָאָלוֹו, קִישְׁקִין, טַעֲרַעַשְׁטָשָׁעָן.

„אויב אימיצער ווועט העפֿען קערענסקיין“, ווועט אוזא האנדלונג

בушטראפט ווערטען אלס און ערנטער בערבערבען געגען שטאט".
אייצט, וווען אלע צאמען זיינען געפאלען, וווען דער מיליטערישער
רעוואָלְזִיאָנֶרְדֵּר קָאָמִיטָעַת הָאָט דָּרְפִּיהָלָט זַיִן מָאָכָט, הָאָט עָר
גענוֹמָעַן שִׁיטָעַן, וְוִי פּוֹנְקָעַן, אַלְעָרְלִיּוּ-בְּעַפְּחָלָעַן, פֿעָרָאָרְדְּנוֹנְגָעַן, אַוְיפְּרוֹד
פְּעַן... קָאָרְנִילְאָוּוִין הָאָט מָעַן גַּהֲיִיסָעַן בְּרַעֲנָגָעַן קִיּוֹן פֿעַטְרָאָנְרָאַד.

מייטנליידער פון די פויירשע לאנד-קאמיטעטען, וואם די פראוויזאָר רישע דעניגערונג האט זוי געהאט אריינגעועצט אין טורמע, האט מען ארויסגעלאָזט פרוי. טויט-שטראָפ אין דער אַרמעע איז אַבגעשאָפֿט נעווארען, שטאטס-בעאמט האט מען געהויסען פֿאָרטוועצען זויעד אַרבײַט, אונז טָמְאַמֵּר האבען זוי זיך אַבגעזאנט, האט מען זוי גע-סְטֶרֶאָשֶׁעָמִיט שׂוֹעֲרָע שְׂטֶרֶאָפֿ. רּוֹבַּיְּרִיעַן, אָנוֹנָרְדּוֹנְגַּן, סְפַּעַקְוּלְאָצְּעַמְּן צְיַע האט מען פֿערְבָּאַטְעַן, אונז די ווֹאָס זַיְנְגַּען עַוְּבָּר דָּעַם פֿערְבָּאַטְעַן, האט מען גַּעַסְטֶרֶאָשֶׁעָמִיט טּוֹיט-שְׂטֶרֶאָפֿ. צַיְמַוּוּילְגַּעַן קָאָמִיסָּאָרְעַן זַיְנְגַּען בְּעַשְׁתִּיםְטַמְּנַטְּעַן גַּעַוְּאָרְעַן צַו פֿערְזָאַלְטָעַן די פֿערְשִׁיעַרְדָּעַן מִינִיסְטָעַן רְיוּםְסָ: פָּאָר אָוִיסְלְעַנְדִּישָׁע אַנְגָּעַלְעַגְּנָהִיְּטָעַן אָוּרִיצְקִי אָונְ טְרָאַצְּקִי; פָּאָר אַינוּוּעַנְגְּסָטָע אַנְגָּעַלְעַגְּנָהִיְּטָעַן אָונְ יוֹסְטִיעַ — רִיקָּאָוּ; פָּאָר אַרְבִּיְּטָסְ-מִינִיסְטָרִים — שְׁלִיאָפְּנִיקָּאָוּ; פָּאָר פִּינְאַנְסָעַן — מַעַנְדָּזִינְסִיקִי; פָּאָר גַּעַזְעַלְשָׁאַפְּטָלִיכָּע הַילָּפָ — מַאְדָּאָם קָאַלְאַנְטָאִי; פָּאָר הַאַנְדָּעַל, זַיְנְגַּען אָונְ פֿערְקָעָהָר — רִיאָזָאנָאָוּ; פָּאָר אַנְטָרָאָזְוּ קָאַרְבִּיר; פָּאָר פָּאַסְט אָונְ טְלַעְגְּרָאָפָ — סְפִּירָאִ; פָּאָר טְהַעַטָּעָר — מַוְּרָאָוּיָאָוּ; פָּאָר דָּעַר שְׂטָאַטָּסְ-דְּרוּקָעָרִי — הַעֲרָדָהָעָוּ; פָּאָר פֿעַטְרָאָגְּרָאָד — לִיְּטָעַנְאָנְטָנָעָמָעָן נַעַסְטָעָרָאָוּ; פָּאָר אַצְּפָוּן-פְּרָאָנָט — פָּאָזְעָרָן.

צַו דָּעַר אַרְמָע האט מען אַרוֹיסְגָּעַלְאָזָט אָן אוּפְּרוֹף, אָז זַי זָאָל גְּרִינְדָּעָן רְעוּוֹאַלְזְיָאַנְרָעָ מַוְּלִיתְעַרְיָשָׁע קָאָמִיטָעַטען. צַו די אַיְזָעָנִי בָּאַהֲנָ-אַרְבִּיְּטָעָר האט מען אַרוֹיסְגָּעַלְאָזָט אָן אוּפְּרוֹף, אָז זַי זָאָלָעָן הַאַלְטָעָן אָרְדָּנוֹנְגַּן, אָונְ דָּעַר עַיְקָר זָאָלָעָן זַיְנִיט אַבְּלָעָגָעָן דָּעַם טְרָאַנְסִי פָּאָרָט פָּוּן שְׁפִּיוֹן צַו די שְׂטָעָרָט אָונְ צָוָם פְּרָאָנָט. פָּוּן דָּעַר אַנְדָּרָעָר זַיְטָה האט מען זַיְנְגַּען פֿערְטְּרָעְטְּרָשָׁאָפָט אָין די מִינִיסְטָעַן רְיוּםְסָ פָּוּן זַיְנְגַּען אָונְ פֿערְקָעָהָר. אַ פְּרָאַקְלָאַמְּצָיוֹן צַו די קָאַזְעָקָעָן האט זַיְנְגַּעַן אַזְוּי:

„כְּרוּדְעַרְקָאַזְקָעָן! מַעַן פִּיהָרֶט אַיְיךְ אַוְיָךְ פֿעַטְרָאָגְּרָאָד. מַעַן וּוֹלְ אַיְיךְ צְוּוִינְגָּעָן מַלְחָמָה הַאַלְטָעָן מִיט די רְעוּוֹאַלְזְיָאַנְרָעָ סָאָלָ-דָּאַטָּעָן אָונְ אַרְבִּיְּטָעָר פָּוּן דָּעַר הַוּפְּטָ-שְׂטָאָדָט. גַּלְוִיבָּט נִיט, ווֹאָס עַם זַיְגָּעָן אַיְיךְ אָנוֹזָעָרָע גַּעַמְיַנְזָאָמָע שְׁוֹנָאִים, די פְּרִיצִים אָונְ די סְאַפְּטִיטָאַלְיָסְטָעָן.

„אָין אָנוֹזָעָר קָאַנְגָּרָעָם זַיְנְגַּע פֿעַטְרָאָטָעָן אַלְעָ בְּעַוּוֹאָסְטוּזְוִינְגָּע

אַרְגָּאַנְיוֹאַצְיָעָס פֿוֹן אַרְבִּיְיטָר, סָאלְדָאַטָּעָן אָוּן פּוּוִירִים אֵין רָוְסָלָאנֶר. דָּעַר קָאנְגָּרָעָם וּוְאַלְטָ גָּעוּוֹאַלְטָ בְּעַגְרִיסָעָן צָוּוִישָׁעָן זַיְנָעָן מִתְגָּלִילְעָדר אַוְיךָ דִּי אַרְבִּיְיטָרְדִּיקָאַזְקָעָן. דִּי גַּעֲנָרָאַלְעָן פֿוֹן דָּעַר שְׂוֹאַרְצָעָר מָהָה,

דִּי מְשֻׁרְתִּים פֿוֹן נִיקָּלָאי דָּעַם בְּלוֹטִיגָּעָן זַיְנָעָן אָנוֹזָעָרָע שְׁוֹנָאִים. „זַיְיָ דָּעַרְצָעָהַלְעָן אַיְיךָ, אֹז דִּי סָאוּוִיעָטָעָן וּוְיָלָעָן צְוָנָעָהַמָּעָן דִּי עָרָד פֿוֹן דִּי קָאַזְקָעָן. דָּאָס אַיְזָאַלְגָּעָן. נָאָר פֿוֹן דִּי גְּרוּוּסָע קָאַזְקִישָׁע לְאַנְדָּרְבָּעוּצָעָר וּוְיל דִּי רְעוּוֹאַלְזָיָע אָוּוּקָנָהַמָּעָן דִּי עָרָד, כְּדִי זַיְיָ אַבְּעָרָד גַּעֲבָעָן דָּעַם פְּאַלְקָה.

„אַרְגָּאַנְיוֹרָט סָאוּוִיעָטָעָן פֿוֹן קָאַזְקָעָן-דָּעַלְגָּאַטָּעָן! פָּעָרָאַיְינְגָּט זַיְקָ מִיט דִּי סָאוּוִיעָטָעָן פֿוֹן אַרְבִּיְיטָר אָוּן סָאלְדָאַטָּעָן-דָּעַפּוֹטָטָעָן! וּוְיָוָזָט דָּעַר שְׂוֹאַרְצָעָר מָהָה, אֹז אַיְחָד זַיְוִיט נִיט קִיְּזָן פְּאַלְקָסָט פָּעָרָעָתָהָר, אֹז אַיְחָד וּוְיָלָט נִיט לְאֹזָעָן פְּאַלְעָן אַוְיפָּ אַיְיךָ דִּי קָלְלָות פֿוֹן דָּעַם גַּאנְצָעָן רְעוּוֹאַלְזָיָע אַנְדָּרָעָן רָוְסָלָאנֶר.

„בְּרוּדָעָרְקָאַזְקָעָן, פְּאַלְגָּטָנָמָטָן נִיט וּוְאָס עַמְּ הַיְּסָעָן אַיְיךָ דִּי פְּאַלְקָסָט פִּינְדָה. שִׁיקָּט אַיְיָדָרָע דָּעַלְגָּאַטָּעָן קִיְּזָן פָּעָטָרָאַגָּרָאָד. זָאַלְעָן זַיְיָ אַבְּעָרָד רָעָדָעָן מִיט אָנוֹזָה... לְוִיב אָוּן עַהְרָע צָו דִּי קָאַזְקָעָן פֿוֹן דָּעַם פָּעָט רָאַגְּרָאַדָּרָע גַּאַרְנִיוֹזָן, וּוְאָס זַיְיָ אַבְּעָן נִיט עַרְפִּילָט דִּי הַאַפְּנוּנוֹגָעָן פֿוֹן דִּי פְּאַלְקָסָט-פִּינְדָה...“

„בְּרוּדָעָרְקָאַזְקָעָן! דָּעַר אַלְלְדוֹסִישָׁר קָאַנְגָּרָעָם פֿוֹן סָאוּוִיעָטָעָן שְׁטוּרָקָט אַיְיךָ אָוִיס אַבְּרָאַדְלִיכָּבָהָהָנָדָה. לְעָבָעָן זָאַל דִּי בְּרוּדָעָרָד שָׁאָפָט צָוִישָׁעָן דִּי קָאַזְקָעָן אָוּן דִּי סָאלְדָאַטָּעָן, אַרְבִּיְיטָר אָוּן פּוּוִירִים פֿוֹן נָאָנָץ רָוְסָלָאנֶר.“

פֿוֹן דָּעַר אַנְדָּרָעָר זַיְוִיט הַאָט זַיְקָ אַגְּנָצָעָר שְׁטוּרָאָס פֿוֹן פְּרָאַקְּלָאַמְּצָיָעָם, פְּלָאַקָּאַטָּעָן אָוּן אַנְדָּרָעָר אַוְיפְּרָוּפָעָן, וּוְאָס אַבְּעָן גַּעֲשָׁרָיָעָן אָוּן גַּעֲשָׁאַלְטָעָן אָוּן גַּעֲזָהָהָן אֵין דָּעַר צָוקָוּנָפָט נָאָר צָרוֹת מִיט שְׁלָעָקָה. עַמְּ הַאָט זַיְקָ אַגְּנָעָהָוִיבָעָן דִּי מְלָחָמָה צָוִישָׁעָן דָּרוּקָעָרִיָּעָן — קִיְּזָן אַנְדָּרָעָר בְּרִירָה אַיְזָאַלְגָּעָן, וּוְאָרוּם דָּאָס אַמְּתִיעָן גַּעֲוָהָרָהָהָט זַיְקָ גַּעֲפָנוּנָעָן אֵין דִּי הַעֲנָדָה פֿוֹן דִּי סָאוּוִיעָטָעָן.

צָוָם אַלְלָעָם עַרְשָׁטָעָן אַיְזָאַלְגָּעָן נִעְכָּמָעָן דָּעַר אַוְיפְּרוֹפָעָן פֿוֹן דָּעַם קָאַמִּיטָעָט צָוָעָטָעָן דָּאָס לְאָנָדָה אָוּן דִּי רְעוּוֹאַלְזָיָע. דָּעַר אַוְיפְּרוֹפָעָן אַיְזָאַלְגָּעָן בְּרִיטָה

פָּאַרְשָׁפְּרִיטָה גַּעֲוָהָרָהָהָט נִעְכָּמָעָן אַיְזָאַלְגָּעָן רָוְסָלָאנֶה, אַיְזָאַלְגָּעָן אַיְירָאָפָא:

„צָוָם דִּי בְּרִינְגָּרָעָן פֿוֹן דָּעַר רָוְסִישָׁר דָּרְפּוּבָּלִיק!“

„דען 7טען נאועםבער האבען די פערטאנרגראדען באַלשבוועיקען געגען דעם ווילען פון די רעוואָלוֹצִיאַנְעָרָע מאַסְעָן, אַרְעֶסְטִירֶט אַטְהֵיָּיל פון דער פֿרָאָוִיזָאַרְיִישָׁעָד רֻעְגִּיעְרוֹנָג, פֿוֹנָאנְדְּרָגְעַטְּרִיעַבָּעָן דעם רַאֲתָה פון דער רַוְּסִישָׁעָר רַעְפּוּבְּלִיק אָזָן אַונְגַּעַזְצִילִיךְ פֿעַרְכָּאָפְּט די מאַכְטָמָן. אַזְוִינָע גַּעַוּאָלְדְּתָה אַטְעָן גַּעַגְעָן דער רֻעְגִּיעְרוֹנָג פון דעם רַעַזְמָאַכְטָמָן. לִיבָּעָר גַּעַפְּאָהָר זַיְינָען אָזָן אַונְבָּעַשְׁרִיבִּילִיךְ פֿאַרְבְּרָעַבָּעָן גַּעַגְעָן פֿאַטְעָרָה לאָנד.

דער באַלשבוועיקען אַוְיפְּשָׁטָאנְד דער לאַאנְגָּט אַטוּמִיקְלָאָפְּ דער נאַצְיוֹאָנְלָעָר פֿערְתָּה יִדְיְוִינָג אָזָן לְעַגְט אָבּ אַוִּיפְּ אַלאָנְגָּע צִיְּיט דעם גַּעַוְוִינְשָׁטָעָן מַאְמָעָנָט פון פֿרִיעָדָעָן.

דער בִּירְגָּעָרִיךְרִיעָג, וּואָס די באַלשבוועיקען האבען אַנְגַּעַהוַיְבָעָן, דְּרָאָהָט אַרְיִינְצָאוֹוָאַרְפָּעָן דָּאָס לאָנד אַיְן די שְׂרָקָעָן פון אַנְאָרְכִּיעָ אָזָן קָאַנְטָרְדְּרָעְוֹאַלְזִיעָ; עָרְמָאָכְט צָו נִישְׁתָּה די גַּרְיְוִינְדוֹנְגָסּ-פֿעַרְזָאָמָּלָונָג, וּוּלְכָעָן וּוּלְטָמָעָט גַּעַדְאָרְפָּט בְּעַשְׁתְּעִיגָּעָן די רַעְפּוּבְּלִיקְאַנְיִישָׁע אַרְדָּנוֹנָג אָזָן אַוִּיפְּ אַיְוִיגְ אַיְבִּיגְ אַיְבְּרָגְעָבָעָן דעם פְּאָלָק דָּאָס רַעְכָּט צָו בְּעַזְיכָעָן די ערְ.

„דער קָאַמִּיטָּעָט צָו רַעְטָעָן דָּאָס לאָנד אָזָן די רַעְוֹאַלְזִיעָ, וּוּלְכָעָר אָזָן גַּעַרְנִידָעָט גַּעַוְוָאָרָעָן אַיְן דער נַאֲכָט פּוֹנִים 7טָעָן נאַוְוִעַמְבָּר אָזָן וּוּלְכָעָר אַיְזָה די פֿאַרְטָוּצְוָנָג פון דער אַיְנְצִיגָּעָר גַּעַזְצִילְכָּאָבָּר רֻעְגִּיעָ רַוְּנְגִּסְמָאָכְט אַיְן רַוְּסָאָנד, נַעַמְתָּ אַוִּיפְּ זִיךְ די אַיְנְצִיאָטְיוּוּז צָו בִּילְדָעָן אַיְעָ פֿרָאָוִיזָאַרְיִישָׁע רֻעְגִּיעְרוֹנָג. גַּעַשְׁתִּיצְט אַוִּיפְּ די קְרַעְפְּטָעָן פון דער רַוְּיְמָעָר דְּעַמְּאָקְרָאָטִיעָ, וּוּטָה די נַיְעָ רֻעְגִּיעְרוֹנָג פֿיְהָרָעָן דָּאָס לאָנד צָו אַגְּרִינְדוֹנְגָסּ-פֿעַרְזָאָמָלָונָג אָזָן וּוּטָה עַמְּרָאָטְעוּזָן פון אַנְאָרְכִּיעָ אָזָן קָאַנְטָרְדְּרָעְוֹאַלְזִיעָ. דער רַעְטְּוָנְגִּסּ-קָאַמִּיטָּעָט רַוְּפְּט אַיְיךְ, בִּירְגָּעָר, אַיְהָרְ וּלְטָמָעָט נִיתְאַנְרָקָעָנָעָן די מַאְכָט פון גַּעַוְאָלָד. פְּאַלְגָּט נִיתְאַיְהָרְעָ בעַפְּעָהָלָעָ !

„חוּבְּט זִיךְ אַוִּיפְּ צָו בְּעַשְׁיָצָעָן דָּאָס לאָנד אָזָן די רַעְוֹאַלְזִיעָ !

„אַונְטְּעַרְשְׁטִיצְט דעם רַעְטְּוָנְגִּסּ-קָאַמִּיטָּעָט !
(אַונְטְּעַרְגְּנְעַשְׁרִיבָעָן)

דער רַאֲתָה פון דער רַוְּסִישָׁעָר רַעְפּוּבְּלִיק, די פֿעַרְטָאָגְרָאָד
דער שְׁפָאַדְטָרְדָּוְמָא, דער צַעַנְטְּרָאַלָּעָר עַקְזְעַקְוְטִיוֹוּ-קָאַמִּיטָּעָט

(פונַּים עֲרִשְׁתָּעַן קָאנְגְּרָעַם), דער עַקְזָעַקְטוּיוֹ-קָאמִיטָעַט פֿוֹן
די פּוּיֶּרֶשֶׁע סָאָוַיְוַעַטָּען.

פֿוֹנַּם קָאנְגְּרָעַם גּוֹפָא: די פְּרָאַנְטְּ-גְּרוֹפָע, די פְּרָאַקְצִיעַם
סָאָצִיאַלְיְסְטָעַן-דְּרָעָוָאַלְוָצִיאַנְעָרָעַן, מְעַנְשָׁעוֹוַיְקָעַם, פְּאַלְקָם סָאָצִיאַלְיְסְטָעַן, פְּעַרְאַיְנִינְגָּטָעַ סָאָצִיאַלְיְסְטָעַן אָנוֹ "יעַ
דִּינְסְטָוּוֹא".

וּוַיְמַעַר זֵינְגַּען עֲרִשְׁיַעַנְגַּעַן אַוְיְפְּרוֹפָעַן פֿוֹן דָּעַר פְּאַרְטִּי סָאָצִיאַלְיִמְּ-
טָעַן-דְּרָעָוָאַלְוָצִיאַנְעָרָעַן, פֿוֹן די מְעַנְשָׁעוֹוַיְקָעַם-אַבָּאָרָאַנְצָעַם, פֿוֹן די
פּוּיֶּרֶם-סָאָוַיְוַעַטָּען, פֿוֹן דָּעַם צְעַנְטְּרָאַלְעַן אַרְמָעַקְקָאמִיטָעַט, פֿוֹן דָּעַם
צְעַנְטְּרָאַ-פְּלָאַטָּם...

„...הַוְנָגָעַר וּוְעַט פְּעַרְנִיכְטָעַן פְּעַטְרָאַנְגָּאָד“, האבען זַיִן גְּעַיְאָמָרְטָן,
„די דִּוְיִטְשָׁע אַרְמָעַן וּוּלְעַן צְוַרְעָטָעַן אַוְנוֹעָר פְּרִיְהִיטָּם. שְׂוֹאָרָעָ-
מָאָה/דִּיגְעַ פְּאַנְגְּרָאָמָעַן וּוּלְעַן זַיִךְ פְּעַרְשְׁפְּרִוְיְטָעַן אַיְבָּעָר רָוְסָלָאָנָה, אַוְיָבָ-
מִיר אַלְעַ, בְּעוֹוָאָסְטְּזִוְינִיגַּע אַרְבִּיְטָעַר, סָאָלְדָאָטָעַן, בִּירְגָּעָר, וּוּלְעַן זַיִךְ
נִימְטָ פְּעַרְאַיְנִינְגַּען. גְּלוֹבִיטָן נִימְטָ די הַבְּתָחוֹת פֿוֹן די בָּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם!
מְעַן זַאְגַּט אַיִיךְ צַו בָּאַלְדִּיגְעַן פְּרִוְעָדָעַן, דָּאָס אַיִוָּ אַלְגִּינְגַּע! מְעַן זַאְגַּט
אַיִיךְ צַו בְּרוּוּטָן, דָּאָס אַיִוָּ אַלְשְׁוִינְדָּעַל! מְעַן זַאְגַּט אַיִיךְ צַו לְאָנָה,
עַדְ, דָּאָס אַיִוָּ אַלְבָאָמְעָה...!“

אוֹן אַזְוֵי וּוַיְמַעַר, אוֹן אַזְוֵי וּוַיְמַעַר.

„חֶבְרִים, מְעַן הָאָט אַיִיךְ נִידְעַרְטָעַכְתִּין אַבְגָּעָנָאָרָט! די מַאְרָט
אַיִוָּ פְּאַרְכָּאָפָט נְעוּוֹאָרָעַן נָאָרָ פֿוֹן די בָּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם... זַיִן האבען גְּעַד
הַאַלְטָעַן זַיְוַרְעַ פְּלָעָנָעַר בְּסָוד פֿוֹן די אַיְבָּעָרִיגַּע סָאָצִיאַלְיְסְטִישָׁע פְּאַרְ-
טִיעַן אַיְנִים סָאָוַיְעַט... זַיִן האבען אַיִיךְ צְוַגְּעָזָאנָט עַדְ אָנוֹ פְּרִיְהִיטָּם,
דָּעַר סְוֹפָן וּוְעַט זֵיַן, אָזְ נָאָרָ די קָאנְטָרְ רָעָוָאַלְוָצִיעַ וּוְעַט גְּעוּוֹנִינְגַּע פֿוֹן
דָּעַר אַנְאָרְכִּיבָן, וּוָאָס די בָּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם בְּעַשְׁאָפָעַן. די קָאנְטָרְ רָעָוָאַלְוָ-
צִיעַ וּוְעַט בֵּי אַיִיךְ צְוַנְעָהָמָעַן אַיִוָּ די עַדְ אַיִוָּ די פְּרִיְהִיט...“

די צִיְוָנָגְגַּען זֵינְגַּען גְּעוּוֹנָן פּוֹנְקָט אַזְוֵי אַוְיְפְּגָנְעָקָכְט.

„עַם אַיִוָּ אַוְנוֹעָר פְּפָלִיכְטָן“, הָאָט גְּעַשְׁרִיבָעַן די „דִּיעַלְאָ נָאָרָאָדָא“,
„אַרְאָבְּצָוְנָהָמָעַן די מַאְסָקָעַ פֿוֹן אָט די פְּעַרְעָתָהָרָ פֿוֹן דָּעַם אַרְבִּיְטָעַר-
קְלָאָם. עַם אַיִוָּ אַוְנוֹעָר פְּפָלִיכְטָן צַו מַאְבִּילְיְזִוְרָעַן אַלְעַ קְרָעָפְּטָעַן אָנוֹ
אַוְיְפְּצָוְשָׁטָעַלְעַן וּוְעַכְתָּעַר, וּוָאָס זַאְלָעַן הַיְמָעַן די זַאְקָד פֿוֹן דָּעַר רָעָוָאַ-
לְוָצִיעַ...!“

די „אייזוועטען“ האט דעם ליעצטען מאָל גערעדט אינ'ם נאָמען פון'ס אלטען צענטראלען עקזעקווטיו-קאמיטעט. די צייטונג האט פאָראַיסגעזעהן אַ שרעקליבען עונש.

„וואָס איז שײַיך דעם קאנגרעם פון סָאוּוּעַטְעָן, זאגען מיר קלְאָהָר אָוֹן שאָרָה, אָז עס איז נָאָר נִיט פָּאָרְגָּעְקָוּמָעָן קִין קָאנְגָּרָעָם פָּוּן סָאוּוּעָטְעָן! מִיר ערְקָלָעָהָרָעָן, אָז דָּאָס אַיז גָּעוּזָן נָאָר אַ פָּרְיוּוֹאָטָעָן קָאנְפָּעָרָעָן פָּוּן דָּעָר בָּאַלְשׁוּוֹוִיסְטִישָׁעָר פָּרָאָקְצִיעָן. אָוִיב אָזֶוִי, הָאָבָעָן זַיִוְן רָעַכְתָּן נִיט אַבְצּוּשָׁאָפָעָן די מָאָכָט פָּוּן דָּעָם צָעַנְטָרָאָלָעָן עַקְזָעְקוּטוּוֹיָהָרָאָמִיטָעָט.“

די „נָאָוָאָצִיא זְשִׁוֵּן“ האט אַנִּיטִירָט פָּאָר אַ נִּיעָרָהָרָוָנָג, וָוָאָס זָאָל פָּעָרָאַיְינָגָעָן אַלְעָן סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁע פָּאָרְטִיְיעָן. דָּרְבָּיוֹי האט די צִיּוֹתָוֹן זַעַהָר שָׁאָרָפָ קָרְיָטִיקָרָט די הָאַלְטָוָנָג פָּוּן די סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁעָן רָעָוָאָלְצִיאָנָרָעָן אָוֹן מָעַנְשָׁוּוֹיְקָעָם, וּוּלְכָעָה הָאָבָעָן פָּעָרְלָאָזָעָן דָּעָם קָאנְגָּרָעָם. אַיִּין זָאָהָר, האט די צִיּוֹתָוֹן גָּעוּרְבִּיבָּעָן, אַיז אִיצְטָמָרָהָר אָנָּך דָּעָם בָּאַלְשׁוּוֹוִיסְטִישָׁעָן אַוְיְשְׁטָאָנד: מָעַן מוֹ אַוְיְפָגָעָבָעָן יָעָדָעָהָאָפָנוֹנָג אַוְיָפָאָצִיעָן מִיט דָּעָר בָּוּרוֹזְשָׁוֹאָזִיעָן.

דָּעָר „רָאָבָאָטָשִׁי פּוֹטָן“ האט זִיךְ פָּעָרְוָאַנְדָּעָלָט די „פָּרָאָוָדָא“ — אַזְוִי האט גָּעהִיָּסָעָן לְיֻנְּנִיָּס צִיּוֹתָוֹן, וּוּלְכָעָה מָעַן האט אַבְנָעָשְׁטָעָלָט אַיִּין יוֹלִי. די צִיּוֹתָוֹן האט שְׁטָאָלָץ גַּעֲזָנָגָעָן:

„אַרְבָּיוּטָעָר, סָאָלְדָּאָטָעָן אָוֹן פּוּוּרָאִים! אַיִּין מָעָרָץ האט אַיִּהָר אָוְמָגָעָוָאָרָפָעָן די שְׁקָלָאָפָּעָרִי פָּוּן אַ בָּאָנְדָעָ פְּרִוְצִים. נָעַכְתָּעָן האט אַיִּהָר אָוְמָגָעָוָאָרָפָעָן די שְׁקָלָאָפָּעָרִי פָּוּן דָּעָר רָוִיעָרִישָׁעָר בָּוּרוֹזְשָׁוֹאָזִיעָן... „די עַרְשָׁטָע אַוְיְפָגָעָבָע אַיז אִיצְטָמָרָהָר צָו הַיְמָעָן די וּוּגָעָן, וָוָאָס פִּיהָרָעָן צִוְּיָוִיטָע אַזְוִיָּסָעָן פָּעָטָרָאָנְדָאָר.“

„די צְוִוִּיתָע אַוְיְפָגָעָבָע אַיז תִּיכְּפָּא צָו עַנְטוֹוָאָפָנָעָן די קָאנְטְּרָעָוָאָז לְזִוְּיָאָנְדָעָר עַלְעַמְעַנְטָעָן פָּוּן פָּעָטָרָאָנְדָאָר.“

„די דָּרִיטָע אַוְיְפָגָעָבָע אַיז צָו אָרְגָּאָנוֹזָיְוָרָעָן די רָעָוָאָלְצִיאָנָרָעָן מָאָכָט אָוֹן דָּוְרָכְצָוְפִּיהָרָעָן דָּאָס פְּרָאָנְגָּרָם פָּוּנְ'ָם פָּאָלְקָ...“

קָאָדָעְטִישָׁע צִיּוֹתָוֹנָגָעָן אָוֹן אַיְבָּרוּהוּוֹפְּט בָּוּרוֹזְשָׁוֹאָז צִיּוֹתָוֹנָגָעָן אַיז גָּעוּזָן זַעַהָר וּוּנְנִיגָּה. די וָוָאָס זַיִנְגָּעָן יָאָאָרוּסָגָעָנָגָעָן הָאָבָעָן זִיךְ פָּעָרָהָלָטָעָן בְּלֹוְמְרִישָׁט גָּאנְצָ גַּעַלְאָסָעָן, וּיְאִינְגָּר וּוּלְאָט אִירָאָנִישָׁ גַּעַשְׁמִיְבָּעָלָט: „אַהָאָ, מִיר הָאָבָעָן דָּאָךְ פְּרִיהָעָר אַזְוִי גַּעַוְאָסָט“.„

בעקאנטע קאָדרעטישע פֿיהָרעד האָבען זיך נאָך געדראַהט אַרום דער שטָאדְטְּדוֹמָא, אַיִינְגַע האָבען זיך נאָך צִוְּתָעָנוֹווֹז בעוויזען אַינְסְּ רַעֲטָוְנְגְּסְּ-קָאָמִיטְעַט, אַבְּכָר אַין אלְגָעָמִין האָט דֵי בּוֹרוֹזְשָׁאוֹזְיַע גַּשְׂוֹויַע, זיך ווֹי בעהָאַלְטָעַן, גַּעֲוָאָרֶט אוֹיף אַ גַּעֲלָגָעָנָהִיט, גַּעֲגָלוֹבְט, אַז דֵי גַּעֲלָגָעָנָהִיט ווּטַבַּאַלְדָּרְקוּמָעַן. קִיְּנְעַר האָט זיך נִימְטַפְּרָאָגְּנָעָשְׁטָעַלְט, אַז דֵי באַלְשָׁעוֹוְיקָעַם זַאלְעָן בְּלִיבָּעַן אַין קְרָאָפְט מַעהַר ווֹי דָּרְיוֹ טָעַג — קִיְּנְעַר נִימְט, אַ חֹזֶן אָפְשָׁר לְעָנִין, טְרָאָצְקִי, דֵי **פֿעַטְרָאָגְּרָאָדְעָרְךָרְבִּיַּיְדָה** טָעַג אַון דֵי **פֿשְׁוֹטְיַעַרְךָרְבִּיְדָה**.

אַין דֻּעַם הוֹיכָעַן **אַמְּפִיטְהַעַטְרִישָׁעַן נִיקָּאָלְצִיעּוֹסְקִי** זַאלְהָאָב אַיך דֻּעַם נַאֲכְמִיטָּאָג גַּעַזְעָהָן דֵי דָוָמָא. זַי האָט גַּעַהָאַלְטָעַן אַ פֿערְמָאַנְעַנְטָעַן זִיצְנָגָן. דֵי שְׁטִימָונְג אַיְזָן גַּעַזְעָן אַ הַיִּצְגָּעָן, אַ בְּרַעְנְעַנְדִּיגָּע. אַלְעָ קְרָעְפָּטָעַן פָּוֹן דָּעַר **אַפְּאַזְוִיצְיַע** האָבען זיך אַיְזָן דֻּעַם טָאג **פֿעַרְאַיְינְגָט** אַרום דָּעַר דָוָמָא. דָעַר שְׁטָאדְטְּגָּאָלְאָוָא, דָעַר אלְטָעַר **שְׁרִירְיַעַר** מִיט זַיְוָן **פֿרָאָכְטְּפָּאָלְעָר** ווּיְסָעָר בְּאָרְד אַזְּן גַּרְאָהָעָה האָרָה, האָט דַעְצָעַהָלְט, ווֹי עָרָה האָט דֵי לְעַצְתָּעַ נַאֲכָט בְּעַזְוֹכָט דֻּעַם סְמָאָלְנִי **אַיְנְסְטִיטָוָט** צַו **פֿרָאָטְעַסְטְּרִיעָן** אַינְסְּמָעַן פָּוֹן דָעַר **שְׁטָאדְטְּיַעַר** וְעַלְבְּסְטְּ-פֿעַרְוָאָלְטָהָן. דֵי דָוָמָא, האָט עָרָגְעָן, אַיְזָן דֵי **אַיְנְצִיגָּע** גַּעַזְעַלְכִּיבָּעָרְךָרְבִּיְדָה. נַיְרָוָנָג פָּוֹן דָעַר **שְׁטָאדְטָה**; זַי אַיְזָן עַרוּוָהָלְט גַּעַזְעָרָעָן אַוְיְפִּין נַיְרָוָנָג פָּוֹן נַלְיְיכָעַן, דַיְרָעְקָטָעַן אַזְּן גַּעַהָיְמָעַן **שְׁטִיםְדְּרָעַטְמָ** — אַזְּן זַי ווּט **נַיְטָאָרְקָעָנָעַן** דֵי נַיְעָמָכָט. אוֹיף דַעְרוֹוִיָּה האָט **טְרָאָצְקִי** **קָאָלְטָבָּלְדָּה** טִיג **גַּעַנְטְּפָּעָרָט**, אַזְּן עַמְּזָן דָא אַ **קָאָנְסְטִיטּוֹצְיָאָנְעָלָעָר** רַפְּאוֹחָה צַו אַזְּאָמָכָה: מַעַן קָעַן **פֿוֹנָאָנְדְּרָאָלְזָעָן** דֵי דָוָמָא אַזְּן אַוְיְסְקָלְיוּבָעָן אַ נַיְעָ... צָאָרָעְנְדִּיגָּע גַּעַשְׁרִיְיָעָן האָבען זיך גַּעַלְאָוָת הָעָרָעָן, ווּעָן **שְׁרִירָה** דָעַר האָט דָאָס אַיבְּרָגְעָנְגָבָעָן. דָעַר גַּאֲלָאָוָא האָט **פֿאָרְטָגְעָוָעָט**: „אוֹיבָךְ אַ רְגָּנוֹגָן ווָאָס שְׁטִיצָט זיך אוֹיף בְּאַיְאָנְעָטָעַן אַיְזָן אַ רְגָּנוֹגָן — נָנוֹ, ווָאָס זְשָׁעָ, האָבען מִיר אַזְּאָזָן מִין בְּרוֹאָה. מִיר אַבְּכָר אַנְעָרְקָעָנָעַן נָאָר אַזְּאָזָן רְגָּנוֹגָן, ווָאָס שְׁטִיצָט זיך אוֹיפִּין ווּילְעָן פָּוֹן דָעַר **פֿאָלְקָסְמָ** מַעְהָרָהִיט, נִימְט אַזְּוִינָעָ, ווָאָס אַיְזָן בְּעַשְׁאָפָעָן גַּעַזְעָרָעָן דָוָרָעָן אַזְּ אַוְיְפִּיְדָהָן **פָּוֹן אַ מִינְדָּרְהָיִיט!**“ ווּילְדָעָ **אַפְּלָאָדִיסְמָעָנְטָעַן** האָבען זיך דַעְרוֹתָאָגְעָתָה, אַזְּן דֵי באַלְשָׁעוֹוְיקָעַם פֿעַרְגּוֹאָלְטָיְגָעָן שַׁוְּיַן דֵי אַוְיְטָאָגָמִיְה **נַיְמָיָע** **פָּוֹן דָעַר שְׁטָאדְטְּ-פֿעַרְוָאָלְטָהָן**: זַיְהָאָבען בעשְׁטִימָט **קָאָמִיְה**

סארען אין פערשיידענע דעפֿאַרטמענטען פון דער פֿערדוואָלטונג. די מעילדונג רופט אַרויַס אַ נִיּוּם טומעל.

אַ באַלְשֻׁוּזִיסְטִישֶׁר רַעֲדְנֵעֶר פְּרוֹאוֹוֹת אַיבְּרַשְׁרִיעֶן דַּעַם עָלֶם. דער בעשלום פון דעם סָאוּוּעַטְעַן-קָאנְגְּרָעַם, זָאנְטַ ער, אַיז אַ בעווֹוִיז, אַז גַּאנְץ רַוְּסְלָאַנד שְׁטִיצְטַ מִיְּהָרְדַּעַם. „אַיְהָר — רַופְּטַ ער אַוִּים — זָעַנְטַ נִיְּתַ קִיְּן אַמְתִּיעַ פֿערְטְּרַעְטְּעַר פון דער פֿעְטְּרָאַנְרָאַדְעַר בְּעַפְּעַלְקָעָרָונְגַּ!“ גַּעַשְׁרִיעֶן : „בְּעַלְיְידִיגְּנוֹגְּ! בְּעַלְיְידִיגְּנוֹגְּ!“ דער אַלְטְּעַר גַּאלְאָוָא דַּעֲרָמָאַנְט אַיְהָם מִיט אַ וַיְירְדִּיגְּעַן טָאָן, אַז די דּוֹמָא אַיז אַוִּיסְגָּעְלִיבָּעַן גַּעַוְּאַרְעַן אַוִּיפְּגַּן גַּרְוְנָד פון דעם גַּרְעַסְטָעַן דַּעַמְּאַקְּרָאָר טִישְׁסְטָעַן וּוְהַלְּ-דְּרָכְתָּן. יַעֲנֵעֶר עַנְטְּפָעָרְטָן : „יאָ, אַבְּעָר דָּאָס אַיז דָּאָךְ גַּעַוְּעַן צְרוּיקַ מִיט אַ צְיוּיט — וּוּ דַעַר צַעַנְטְּרָאַלְעַר עַקוּזְקָוְטִיוֹ-קָאנְמִיטָעַט — וּוּ די אַרְמָעַקְּאַמְּיַטְעַטָּן.“

„קִיְּן נִיּוּר קָאנְגְּרָעַם פון סָאוּוּעַטְעַן אַיז גַּאֲרַ נִיְּת פַּאֲרְגַּעְקָוְמָעַן!“ שְׁרִיּוּט מַעַן אַיְהָם.

„די באַלְשֻׁוּזִיסְטִישֶׁר פְּרַאַקְּצִיעַ בְּלִיּוּבְּטַ מַעַהַר נִיְּת אַיז דַעַם נַעַסְטַ פון דַעַר קָאנְטְּרָדְרָוָאַלְוָצִיעַ — “טּוֹמָעַל. “ — אָוֹן מִיר פַּעַרְדָּלָאָגָן, אַז די דּוֹמָא זָאָל אַוִּיסְגָּעְלִיבָּעַן וַיְירְדִּיגְּעַן אַוִּיפְּגַּן...“ די באַלְשֻׁוּזִיסְטִיקָם פְּעַרְלָאָזְעַן דַעַם זָאָל. מַעַן שְׁרִיּוּט זַיְן גַּאֲרַ : „דִּיטְשָׁע אַגְּנַעַטָּן! נִיעַדְרַ מִיט די פַּאֲרַעְתָּהָעַר!“

דַעַר קַאְדָּעַט שִׁינְגָּאָרָעַוּ מַאְכָּט דָּאָן אַ פַּאֲרַשְׁלָאָגָן, אַז אַלְעַ שְׁטָאַדְטָן בעַמְּטָע, וּוָאָס הָאָבָּעָן אַיְנָגָעָוּוּ לִיגְטַּ צַו וַיְעַרְעַן קָאנְמִיסְאָרָעַן פון דַעַם מַיְוִילְטְּרִישָׁעַן רַעַוְּאַלְוָצִיאַנְעָרָעַן קָאנְמִיטָעַט, זָאָלָעַן עַנְטְּלָאָסָעַן וַיְעַרְעַן פָּוֹן זַיְוּרְעַע שְׁטָעַלְעַס אָוֹן אַיְבְּרָגְּגָעְגָּבָעַן וַיְעַרְעַן צְוָם גַּרְיכָּתָן. שְׁרִיּוּדָעַר הָאָט זַיךְ וַיְיַעַדְרַ אַוִּיפְּגָנְעַשְׁטָעַלְטָן. עַר שְׁלָאָגָט פָּאָרָ, אַז די דּוֹמָא זָאָל פְּרַאַטְּעַסְטִירָעַן גַּעַגְּעַן דַעַר דְּרָאָהָונְגַּן פון די באַלְשֻׁוּזִיסְטִיקָם זַי פָּאַנְאַנְדָּרָעַרְדָּאָזְעַן. אַלְמַ אַ גַּעַזְעַצְלִינְגַּע פֿערְטְּרַעְטְּעַרְדָּוִין פון דַעַר בְּעַפְּעַלְקָעָרָונְגַּן — זָאנְטַ ער, — וּוּעַט די דּוֹמָא נִיְּת פְּעַרְלָאָזְעַן אַיְהָר פָּאַסְטָעַן.

דַעַר אַלְעַקְּסָאַנְדְּרָאָוָסְקִי זָאָל אַיז דַעַר וּלְבִּינְגָעַר גַּעַבְּיְידָע אַיז אַוִּיךְ גַּעַוְּעַן פּוֹל מִיט מַעַנְשָׁעַן. דָּאָרָט הָאָט דַעַר רַעַטְוְנָגְסְ-קָאנְמִיטָעַט אַבְּגָנְהָאַלְטָעַן זַיְן וַיְצָוְגָּן. סְקָאַבְּעַלְעַוּ הָאָט גַּעַהְאַלְטָעַן אַ רְעַדָּע. „קִיְּנַיְּמָאָל“, הָאָט ער גַּעַזְאָגָט, „אַיז דַעַר קְרִיזָּסְ פון דַעַר רַעַוְּאַלְוָצִיעַ נִיְּת גַּעַוְּעַן אַזְוִי שְׁטָאָרָק, קִיְּנַמָּאָל הָאָט דַעַר גּוֹרְלַ פון רַוְּסְלָאַנד נִיְּת אַרְוִיסְ-

גערופען אוז פחר, קייןמאָל האט די געשיכטע ניט אַוועקגעשטעלט אָזוי שארפ און קלאָהָר די פראנע: זאָל רומלאָנד לְעַבּוּן, אַדרֶר זאָל זו ניט לְעַבּוּן! די גְּרוֹיסָע שְׁטוּנְדָע צו דְּעַטְעָן די רְעוּאָלוֹצִיעָה האט גַּעַשְׁלָאָגָעָן, אָזָן מִיר זְעהָן טַאָקָע, וּוֹי אַלְעַלְעַבְּדִינְגָעַ קְרֻעְפְּטָעַן פּוֹן דָּרָעַ רְעוּאָלוֹצִיעָהָנְדָרָעַר דַּעֲמָאָקְרָאָטִיעָה האָבָעָן זִיךְעַנְגַּצְוָאָמָעָנְגָעָשָׁלָאָסָעַן אָזָן גַּעַבְּיְלָדָעַט אַצְעַנְטָר צו רַאֲטָעוּוֹן דָּאָסְטָן לְאָנְדָן אָזָן די רְעוּאָלוֹצִיעָה... סְקָאָבְּעָלָעָוּוֹ האָט נָאָךְ לְאָנְגָעַ גַּעַרְעָדָט אַיְנִים זְעַלְבִּיגָעַן זִיןְן. «מִיר וּוּלְעָן גַּכְּבָּר שְׁטָאָרְבָּעָן, אַיְידָעַר פָּעָרְלָאָזָעַן אַוְנוֹזָר פָּאָסְטָעַן!»

אַ מעַלְדוֹנְג אָזָן אַנְגְּעָקוּמָעַן, אָזָן די אַיְזָעְנְבָאָהָן-אַרְבִּיְתָעַר האָבָעָן זִיךְעַרְאָיְינְגָט מִיטָּ דָּעַם רַעֲטָוֹנְגָס-קָאָמִיטָעַט. דיַ מעַלְדוֹנְג האָט אַרְיוֹסְגַּעַרְוֹפָעַן גַּעַוְאָלְדִינְגָעַ אַפְּלָאָדִיסְמַעְנְטָעַן. אַ בִּיסְעַל שְׁפָעַטְעָר זְיַינְעַן אַנְגְּעָקוּמָעַן די פָּאָסְטָן אָזָן טַעַלְעַגְּרָאָצָּה-אַנְגְּעָשְׁטָעַלְמָטָעַ. שְׁפָעַטְעָר זְיַינְעַן אַיְנִיגָעַ מַעְנְשָׁעוֹוַיְקָעַם-אַיְנְטָרְנָאָצִיאָן-אַלְיְסָטָעַן אַרְיוֹנְגַּעְקָוּמָעַן אֵין זָאָל. מַעְן האָט זִיךְעַרְהָוֶת, אָז זִיךְעַנְרָקָעָנְנָעַן נִיטָּ דיַ בָּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם אָזָן וּוּלְעָן אַרְיוֹנִידָעַנְגָעַן דָּעַם גַּאנְצָעַן אַיְזָעְנְבָאָהָן-אַרְבִּיְתָעַר האָבָעָן זִיךְעַרְהָוֶת. דיַ אַיְזָעְנְבָאָהָן-אַרְבִּיְתָעַר האָבָעָן עַרְקָלְעָהָרָט, אָז זִיךְעַנְרָקָעָנְנָעַן נִיטָּ דיַ בָּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם אָזָן זְיַעְרָעַ העָנָה. דיַ דָּעַלְעָעַ גַּאֲטָעַן פּוֹן דיַ טַעַלְעַגְּרָאָצָה-אַרְבִּיְתָעַר האָבָעָן דַעְרַצְעָהָלָט, אָז דיַ טַעַלְעָעַ גַּרְאָפִיסְטָעַן האָבָעָן אֵין קוֹרְצָעַ דְבָוִרִים זִיךְעַנְגַּזְאָגָט צוֹ אַרְבִּיְתָעַן בַּיִּזְיַעְרָעַ אַפְּאָרָאָטָעַן אָזָוִי לְאָנְגָג, זִיךְעַדְרָעַ בָּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעַם קָאָמִיסָאָר וּוּטָעַרְבְּלִיְבָעַן אֵין זִיּוֹן אָמָט. דיַ בְּרִיעָפְ-טְרָעָגָעַ וּוּלְעָן נִיטָּ אַבְּטָרָאָד גַּעַנְעַבְּרִיאָה אֵין סְמָאָלָנִי אַדְרָעַ נַעַמְעָן פּוֹן דָאָרטָן דיַ פָּאָסְטָן... אַלְעַ טַעַלְעַפְּאָנָעַן פּוֹן דָעַם סְמָאָלָנִי אַיְנְסְטִיטָוָטָן זְיַינְעַן אַיְבָּרְגָּרְיִסְעָן גַּעַוּוֹאָרָעַן. מִיטָּ אַ בְּיַזְוּוֹלְיִיגָעַן גַּעַלְעַכְטָעַר האָט מַעְן דַעְרַצְעָהָלָט, אָז אַוְרִיצָקִי אָזָן גַּעַוּוֹעַן אֵין אַוִיסְלָאָנְדָס-מִינְיִסְטָעָרִים אָזָן גַּעַוּוֹאָלָט נַעַמְעָן דיַ גַּעַנְעַמְעָן אַבְּמָאָכְוָנָגָעַן (טְרִיטִים), אַבְּעָרָט נַעַרְאָטָאָוּ האָט אַיְהָם גַּעַנְבָּעָן דָעַם וּוּגָה. אַלְעַ רַעַגְרָוָנָגָס-אַנְגְּעָשְׁטָעַלְמָטָעַ האָבָעָן זִיךְעַנְגַּזְאָגָט צוֹ טְהָאָן זְיַעְרָעַ אַרְבִּיְתָן...»

דָאָס האָט גַּעַהְיִיסָעַן קְרִיעָג. אַ גַּעַפְּלָאָנְעָוּוּטָעַר, אַרְגָּנָאַנְיִזְוִרְטָעַר קְרִיעָג, — מִיטָּ סְטְרִיְיקָס אָזָן סָאָכָאָטָאָזָש. בְּשַׁעַת מִיר זְיַינְעַן גַּעַזְעַי סְעַן אֵין זָאָל האָט דָעַר פָּאָרוֹזִיצְעַנְדָעַר פָּאָרְגָּעְלִיְיָעָנָט אַרְשִׁימָה, וּוֹאָסָט יְעַדְרָעַר זָאָל טְהָאָן: דָעַר אָזָן דָעַר זָאָל בְּעוֹזְבָּעָן דיַ מִינְיִסְטָעָרִים; דָעַר אָזָן דָעַר זָאָל גַּעַהְן אֵין דיַ בְּעָנָק; אַ צְהָהָן-צְוּוּלָהָה האָבָעָן גַּעַדְאָרְפָט

ארבייטען אין די קאזרמעם, אײַנריידען די סָאלְדָאַטָּעַן זַיִּ זָאַלְעַן
בלוייבען נײַטָּאַל — "רָוּמִישׁע סָאלְדָאַטָּעַן, פֿערְגִּיסֶּט נִיטְ דָּאַס בְּלֹוט
פָּוּן אַיְיָרָעַ בְּרִירָעַ" — אַ קָּאַמִּיטָּעַט הָאַט גַּזְאַלְטַ גַּעַהַן זַיִּ בְּרָאַטָּעַן
מיַט קָעָרָעָנסְקִין; אַנְדָּרָעַ הָאַט מַעַן גַּשְׁיקָת אַין די פֿרָאַוּנְצִיאַנְגָּעַלְעַע
שְׁטָעַט צַו בְּיַלְדָּעַן דָּאַרְטָעַן אַבְּתָהְיַילְוָנָגָעַן פּוֹנִים רָעַטְוָנְגָּס-קָאַמִּיטָּעַט
צַו פֿערְאַיְינָגָעַן די אַנְטִיבָּאַלְשָׁעוּוֹיסְטִישָׁע עַלְעַמְעַנְטָעַן.

דעָר עַולְם אַיְזָ גַּעַוּעַן אוּפְּגַּעַלְעַנְטָמַן. "די באַלְשָׁעוּוֹיסְקָעַס מַיְינָעַן
טָאַקָּעַ בְּאַמָּתָּה, אָז זַיִּ קַעַנָּעַן דִּיקְטִירָעַן דַּעַר אַינְטָעַלְגַּעַנְצָ ? מַיר וּוּלְעַן
זַיִּ וּוּיוֹזָעַן !..."

מעַרְקוֹוֵירָדִיג אַיִּז גַּעַוּעַן דַּעַר אַונְטָעַרְשִׁיעַר צְוִוִּישָׁעַן דַּעַם סָאוּוּיְעַטָּעַן
קָאנְגָּרָעַס אַזְּוּן דַּעַר אַיצְטִיגָּעַר פֿערְזָאַמְּלוֹנָג. דָּאַרְט — גְּרָאַהָע מַאֲסָעַן,
אַבְּגָּנְרִיסְעַנְעַ סָאלְדָאַטָּעַן, שְׁמוֹצִיגָּע אַרְבִּיְעַטָּר, פּוּיְעָרִים, אַרְיִימָע מַעַנְשָׁעַן,
גַּעַבְּוִוָּגָעַן אַזְּוּן גַּעַקְנִיְּתָשָׁט אַונְטָעַר דַּעַר מַשָּׂא פָּוּן אַ בְּיַטְעָרָעַן קָאַמְּפָחַ
פָּאַרְיַן לְעַבְּעַן ; דָּא — הָאַבְּעַן מַעַנְשָׁעַוּוֹיסְטִישָׁע אַזְּוּנְצִיאַלְדְּרָעַוּאָדָּ
לוֹצִיאָנְעָרָעַ פִּיהָרָעַ — אַזְּוּנָעַ אַוּקָסְעַנְטִיעָוָס, דָּאַנָּס, לִיבָּרָם, — גַּעַדָּ
וּזְעַונָּעַ סָאַצִּיאַלְסִטִּישָׁע מִינִיסְטָאַרָּעַן וּוּסְקָאַבְּעַלְעַוּ אַזְּוּנָהָנוּוּ —
זַיִּד גְּעַיְחָבָּטָ מִיט אַזְּוּנָעַ קָאַדְעַטָּעַן וּוּסְקָאַבְּעַלְעַוּ בְּוּיְמָעַלְ-זְוִיְּכָעַר שְׁאַצְקִיָּ
אַזְּוּנָעַ דַּעַר פְּלִינְקָעַר וּוּינְאָוּעָר, מִיט זְשָׁוְרָנָאַלְסִטָּעַן, סְטוּדָעַנְטָעַן, אַינְטָעַרְ
לִיגַּעַנְטָעַן פָּוּן כְּלַהֲמִינִים. דַּעַר עַולְם אַיִּז דּוֹמָא אַיִּז גַּעַוּעַן שְׁהַזָּן אַנְ-
גַּעַתְּהָאָזָן אַזְּוּנָעַ הָאַט גַּעַהְאַט וּוּאָס צַו עַסְעַן. נִיט מַעַהָר וּוּדְרִיְ פֿרָאַ-
לְעַטְאַרְיָעַר הָאָב אַיךְ גַּעַזְהָן אַיִּז זָאַלְ.

עַם קוּמָעַן אַז נִיעַע יְדִיעָות. קָאַרְנוּלְאָוּסִים גַּעַטְרִיוּעַ טַעַבְנִיצָעָם *)
הָאַבְּעַן אַוְיְסָגְעַקְוּלָעַט זַיְנָעַ שְׁוּמָרִים לְעַבְּעַן בִּיכָּאוּ, אַזְּוּנָה אַיִּז
גַּעַלְוָנָגָעַן צַו אַנְטָלְיָפָעַן. קָאַלְעָדָרִין הָאַט גַּעַפְּהִרְטָ אַזְּ אַרְמָעָע קִיּוֹן צַפְּוֹן...
דַּעַר מַאֲסְקוּעָר סָאוּוּיָטָהָאַט גַּעַבְּיַלְדָעַט אַ מִילְיָטְרִישָׁעַן רָעַוּאַלְזְוִצִּיאָ-
נָעָרָעַן קָאַמִּיטָעַט אַזְּוּנָעַ גַּעַפְּהִרְטָ פֿערְהָאַנְדָלְוָנָגָעַן מִיט דַּעַם שְׁטָאַרְטָ-
קָאַמְּנָדָאַנְטָ, אַזְּוּנָעַ זַיִּל אַבְּגָעַבְּעַן דַּעַם אַרְסָעָנָאָל, כְּדִי אַרְבִּיְעַטָּר
זָאַלְעַן זַיִּד קַעַנָּעַן בְּעוֹוָאָפָנָעַן.

די דְּאַזְיָגָעַ פְּאַקְטָעַן זַיְנָעַן גַּעַוּעַן אַיְבָרְגָּעָמִישָׁט מִיט אַזְּוּנָ-
גַּעַהְיָיְעָרָעַר מַאֲסָעָ קָלָאָנָגָעַן, פֿערְדָּרָעָהָטָעָ מַעַלְדָוָנָגָעַן אַזְּוּנָעַן גַּאֲרָ פְּאַלְשָׁעַ

*) וּוּלְדָעַ סָאלְדָאַטָּעַן פָּוּן מִיטָּעַל-אַזְיָגָעַן.

ודייעות. אַנְיָאַינְטָעַלְיגֶּעַנְטָעַר יְוָנְגָעַר קָאַרְדָּעַט, אַ גָּעוּזָעַנְעַר פְּרִיוּזָאַטָּעַר סְעַקְרָעַטָּעַר פְּרִיהָר בֵּי מִילְיוֹקָאָוּזָן, נָאַכְרָדָעַם בֵּי טָעַרְשָׁטְשָׁעַנְקָאָזָן, הָאַט אָנוֹזָן גַּעֲנוּמָעָן אֹוְוָה אַ זַּיְתָן הָאַט אָנוֹן דָּעַרְצָעַהָלָט דַּעַם סָודָן, וַיַּיְאֹזְוִי מַעַן הָאַט גַּעֲנוּמָעָן דַּעַם וַיַּיְוָטָעַר-פְּאַלְאָזָן.

„דַּי בָּאַלְשָׁוּוֹיְקָעַם הָאַבָּעַן זַיְךְ גַּעֲפָוָנָעַן אַונְטָעַר דַּעַר קָאַמְּאַנְדָּעַ פָּוֹן דַּיְוִיטָשָׁע אָוֹן עַסְטָרִיכִיבִּישָׁע אַפְּיִצְּרָעָן“, הָאַט עַר אָנוֹזָן גַּעֲזָאָגָט. „אָזוֹוִי!, הָאַבָּעַן מִיר הַעֲפָלִיךְ גַּעֲנַטְפָּעַרְתָּ, ‐פָּוֹן וַוְאַנְעָן וַוְיִיסְטָן אַיְהָרָ?“

„מִיְּנָעַר אַ פְּרִיְינְדָן אַיְזָן דַּאֲרָט גַּעֲוָעָן אָוֹן הָאַט זַיְ אַלְיָוִן גַּעֲזָעָחָן.“

„וַיַּיְאֹזְוִי הָאַט אַיְהָר דַּעַרְקָעַנְטָן, אַזָּן זַיְיִוָּנָעַן דַּיְוִיטָשָׁע אַפְּיִצְּרָעָן?“

„גַּאנְצָן אַיְנְבָּאָךְ, וַיַּיְהָאַבָּעַן גַּעֲטָרָאַגָּעָן דַּיְוִיטָשָׁע פָּאַרְמָעָס!“ הַוְנְדָרְעַטָּע אַזְוִינָעַ אַומְגָעָלְמָפְרָעַטָּע מַעְשִׁוּתָה הָאַבָּעַן זַיְךְ גַּעֲטָרָאָד גַּעַן אַיְן דַּעַר לַוְפְּטָעָן. הַוְנְדָרְעַטָּע אַזְוִינָעַ בַּבְּאַ-מַעְשִׁוּתָה הָאַט דַּי אַנְטָרִיד בָּאַלְשָׁוּוֹיְסִטִּישָׁע פְּרָעָסָע גַּעֲדוֹרָקָט יְעַדְעָן טָאגָן. אַפְּיָלוּ דַי סָאַצִּיאָלִיסָּט טָעַנְדָּרוּוֹאַלְצִיאַנְעָרָעָן אָוֹן דַי מַעְנְשָׁוֹיְקָעַם, וּוָאָסָה הָאַבָּעַן שְׁטָעַנְדָּרִיג גַּעֲקוּקָט אֹוְוָה דַּעַר וּוּרְקָלִיקִיָּט מִיתָּמָרְטָע אַוְגָעָן, — אַפְּיָלוּ זַיְיָה הָאַבָּעַן אַוְיךְ גַּעֲגָלוּבָט דַי לַעֲגַעַנְדָּעָן.

אוֹן מִיר זַיְיָנָעַן אַרְוִיסְגַּעַנְגָּנָעָן פָּוֹן דַּעַר דָּוּמָא, הָאַבָּעַן מִיר גַּעֲטָרָאָד פָּעָן צַוְּוִי אַיְנְגָלָעָךְ אַיְן סָאַלְדָּאַטָּסָקָעָ פָּאַרְמָעָס, טָהִיְלָעַנְדָּיָג פְּרָאַקְלָאָזָן מַאֲצִיעָס צַוְּוִישָׁעָן אַ גְּרוֹיסָעָן עַולְמָ אֹוְוָה נָעָוָסָקִי, טָאָקִי לַעֲבָעָן דַּעַר טָהִיר פָּוֹן דַּעַר דָּוּמָא. דַּעַר עַולְמָ אַיְזָן בַּעַשְׁטָאַגָּעָן פָּוֹן כְּמַעַט לַוְיִטְעָר גַּעֲשָׁפְטָסְלִיָּט, קְרָעַמָּעָר, טְשִׁינְאָנוֹנוֹיְקָעַם, אַגְּנָעַשְׁטָעַלְטָעָ. אַיְינָעַ פָּוֹן דַי פְּרָאַקְלָאַמְּאַצִּיעָס הָאַט זַיְךְ גַּעֲלִיְעָנָט אֹוְזָוִי: „פָּוֹן דַּעַר שְׁטָמָנָעָן אַזְוִי.“

צָוְלִיְעָב דַי גַּעֲשָׁהָעַנְיִשְׁעָן פָּוֹן דַי לַעֲצָטָע טָעָג, הָאַט דַי דָּוּמָא דַּעַם 26 טָעָן אַקְטָאַבָּעָר אַנְגָּעַנוּמָעָן דַּעַם בָּאַלְגָּעַנְדָּעָן בְּעַשְׁלָוָם: דַי אַונְבָּעָרִיהָרָב בָּאַרְקִיָּט פָּוֹן פְּרִיוּזָאַטָּע וּוֹאַהֲנוֹגָעָן וּוֹעֲרָט אַפְּיִצְּיעָל פְּרָאַקְלָאַמְּרָט. טָאַמָּעָר פְּרָוָאָוָט אִימְיצָעָר מִית גַּעֲוָאָלָד אַרְיוֹנְדָּרִינְגָּעָן אַיְן אַ פְּרִיוּזָאַטָּע וּוֹאַהֲנוֹגָג, עַרְקְלָעָהָרָט דַי דָּוּמָא דַּוְרָךְ דַי הַוְיִזְקָאַמִּיטָּעָטָע, אַזָּן דַי בַּעַד פְּעַלְקָעָרָוָג דַּאֲרָף אַרְיוֹסְוּוֹיְזָעָן אַ עַנְטְּשִׁידָעָנָעָם וּוֹיְדָעָרְשָׁטָאָנָר. עַס אַיְזָן עַרְלָוִיבָט אַפְּיָלוּ צַוְּגָעָרְבָּעָן גַּעֲוָעָהָר, כְּדַי צַוְּפָעָרְתָּהָיְדָגָעָן זַיְךְ גַּעֲנָעָן דַי אַונְגָּעַבְעַטְעָנָעָן גַּעַטְמָ! אַ בִּיסְעָל וּוֹיְטָעָר, אֹוְפָּזָן רָאָג לְוִיטְיָוִニָּי, הָאַבָּעַן פִּינְגְּזָעָקָם רַוִּיטָע

נווארדיעץעס און עטלייבע מאטראוזען אודונגערוינגעטלט א צייטונגס-פערקופער און איהם געהיסען אבעגעבען די נומערען פון דער מענ-שעוויסטישער „ראבאטשאיא גאזעטָא!“ (ארבייטער צייטונג). יונער האט עפעם בייז גערירען און געמאכט מיט די הענד. אינער פון די סאלדאטען האט אראבעווארפערן די צייטונגגען פון דעם טישעל און זי גענומען צורייסען. און אונפרײַנְדְּלְבָּר עולם האט זיך פער-זאמעלט אָרוֹם די סאלדאטען און געזידעלט דעם פֿאָטוֹל. אַ נִיעְרָעֵד ריטשקר אַרְבִּיְּטָעֵר האט מיט גְּרוּם עֲקַשְׁנָוֹת אֶלְזָעָר עֲרַצְעָהָלָט דעם עולם און דעם צייטונגס-פערקופער, אַז אַין דעם נומער אַיז דָּא אַ פרָּקָלָאַמָּצִיעַ פון קערענסקיין. „ער זאנט, מיר האבען געקווילעט דאס רוסישע פֿאָלק. דאס קען אַרְוִיסְרוּפָעָן בְּלוֹטַ-פֿערְגִּיסְוָנָג...“

די שטיימונג אַין סְמָאַלְנִי אַיז גְּעוּוֹן נָאָך גַּעַשְׁפָּאַנְטָעָר וּוּי פְּרִיהָעָר, אוּבָדָס אַיז אַבְּעָרָהָוּפָט מְעַגְּלִיךְ. גְּרוּפָעָן מְעַנְשָׁעָן זַיְנָעָן אַלְזָעָן גַּעַלְאָפָעָן הַיְּן אַון צְוִירָק אַיבָּעָר די טְוַנְקָעָלָעָ קָאַרְדָּאַרְעָעָן; גְּרוּפָעָן אַרְבִּיְּטָעֵר זַיְנָעָן גַּעַשְׁטָאַנְעָן מִיט בִּיקְעָעָן אַיז די הענד; באַלְשָׁעוּוֹיסְטָעָר מִיט אַנְגַּעַשְׁטָאַפְּטָעָ פְּאַרְטְּפָעָלָעָן האבען גַּעַטְעָנָהָט, טִישָׁע פִּיהָרָעָר מִיט אַנְגַּעַשְׁטָאַפְּטָעָ פְּאַרְטְּפָעָלָעָן האבען גַּעַטְעָנָהָט, ערְקָלָעָהָרָט, גַּעַנְעָבָעָן בְּעַפְּחָלָעָן, לְוִיְּפָעָנְדִּיגָּ פָּוּן אַיְּנָן גְּרוּפָעָן צַו דָּרָ אַנְזָעָר, בְּעַגְּלִיְּתָמָן פָּוּן פְּרִיְּנְדָס אַיז הַעַלְפָעָר. די אַלְעָז זַיְנָעָן גְּעוּוֹעָעָן וּוּי נִיט אַין זַיך. זַיְיָ האבען אַרְוִיסְגָּעוּוֹזָעָן אַז אַונְגָּהָוּיְּרָעָ פְּהַיְּגִיקִיט צַו אַרְבִּיְּטָעָן אַחַן שְׁלָאָפָּא אַחַן רֹוחָ. זַיְיָ זַיְנָעָן אַלְעָז גְּעוּוֹעָן אַומְגָעָן וּוּאַשָּׁעָן, אַומְגָעָנָלָט, שְׁמוֹצִיגָּ, אַבָּעָר זַיְוָעָר אַוְיָגָעָן גַּעַבְרָעָנָט, אַזְּנָעָן אוּוֹף די פְּלִיעָנָעָלָ פָּוּן בעַגְּיִיסְטָעָרָנָגָה האבען זַיְיָ זַיך גַּעַטְרָאַגָּעָן צַו זַיְוָעָר צַיְּעָל מִיט גַּעַוְאַלְדִּינְגָּר שְׁנַעַלְקִיט. זַיְיָ האבען גַּעַהָאָט אַזְּוִי פִּיעָל אַרְבִּיְּטָמָן, אַזְּוִי פִּיעָל אַרְבִּיְּטָמָן! אַבְּעָרָנָהָמָן די רַעֲגִינְעָרָוָגָן, אַרְגָּאַנְיוֹרָעָן די שְׁטָאַרטָּמָן, שְׁמָעָהָן אַין פְּרִיְּנְדְּלְבָּר פְּעַרְבִּינְדְּוָגָן מִיטָּן גַּאַרְנִיוֹזָאָן, קַעַמְפָעָן מִיט דָּרָ דָּוְמָא אַין מִיט דָּעָם רַעֲגִינְגָּס-קָאַמִּיטָּעָט, שְׁטָעָרָן דָּעָם אַנְפָאָל פָּוּן די דִּיְוִיטְשָׁעָן, גַּרְיִיטָעָן זַיך צַו אַזְּמָחָה מִיט קַעְרָעָנָסְקִיָּן, שִׁיקָעָן יְדִיעָות אַין די אַבְּעָרִיגָעָן רַוְסִישָׁע שְׁטָעָדָט וּוּעָגָעָן די פְּאַסְּרוֹנוֹגָעָן אַין פְּעַטְרָאַנְגָּרָד, פִּיהָרָעָן אַגְּוִוָּסָע פְּרָאַפְּגָאַנְגָּרָאָ פָּוּן אַרְכָּאַנְגָּעָלָטָק בַּיְזָוּ וּלְאַדְיוֹוֹאַסְטָאָק... דָּעְרוֹוִיָּל האבען רַעֲגִינְגָּס-בָּעָמָּד טָע אַזְּנָעָמָן שְׁטָאַרטִישָׁע אַנְגַּעַשְׁטָעָלָטָע זַיך אַבְּגָעָזָאנָט צַו פָּלָגָעָן די בעַפְּהָלָעָן פָּוּן זַיְוָעָר קָאַמִּיסָּאַרְעָן. די פָּאַסְטָט אַזְּנָעָמָן דָּעָר טַלְעָנְרָאָפָּה האבען זַיְיָ נִיט גַּעַוְאָלָט דִּיעָנָעָן; די אַיְזָעָנְבָּאַהָנָעָן האבען זַיך גַּעַמְאָכָט

ניט וויסענדיג אויף זויירע בעפעהלען צו שיקען וואגאנעם ; קערענסקי האט זיך גערוקט אויף פערטראנגראָד ; דער גארנייזאן אויז ניט געווען איזן גאנצען זיבער ; די קאֹזאָקען האבען געווארט אויף אַ געלעגענהייט צו מאכען אַן אַנפֿאָל. געגען דער נײַער מאכט אויז געווען ניט נאָר די אַרגאניזֿיּוּרטֿע בּוֹרוֹזֶשׁוֹאַזְוּעַ, נאָר אויך אַלְעַ אַיבּערִינְגַּע סָאַצְיַאָלִיסְטִישַׁע פֿאָרטִיעַן, אַ חַוֵּץ די לִינְקָעַ סָאַצְיַאָלִיסְטִעַן-דָּרְוּאַלְזִיאָנְדְּרָעַן, אַיְינְגַּע מְעַנְשָׂעוֹיְקָעַס-אַינְטָרְנָאַצְיַאָנָלִיסְטִעַן אָוּן סָאַצְיַאָלִל-דָּעַמָּאַקְרָאַטְעַן-אַינְטָרְנָאַצְיַאָנָלִיסְטִעַן. אַבְּעָר אויך זיך האבען זיך געוואָקָעלְטַ אָוּן ניט גַּעַד ווֹאָסְטַ, צו זאלען זוי הַלְּפָעַן, צו ניט. אַמְּתָה, הַינְּטָעַר דָּרַעַר נײַער מאכט זוֹיְנְעַן גַּעַשְׁטָאָנָעַן די מאָסְעַן אַרְבִּיטְרָאָר אָוּן סָאַלְדָּאָטַעַן — ווֹעֲגַען די פּוֹיעָרִים האט מעַן דָּאָךְ ניט גַּעַוְאָסְטַ בעשְׁטִיכְמַט — אַבְּעָר נאָר אַלְעַ זאָקָעַן זוֹיְנְעַן דָּאָךְ די באַלְשָׁעוֹיְקָעַס גַּעַוְעַן נאָר אַ פָּאַלְיִיטִישַׁע גְּרוֹפּעַ אַחַן עַרְפָּאַחְרָעַן אָוּן גַּעַבְּילְדָּעַטַּע אַינְטָעַלְגָּעַנְטַע... .

אויף די טַרְעַפְּ האבען מִיר בעגעגענט רַיאָזָנָאָוּן. האָלָב אַין שְׁפָם, האָלָב אַין בִּיטְעָרָעַן עַרְנָסְטַ האָט עַר אָנוּ גַּעַזְגַּטַּ, אָוּן מעַן האָט אַיְהָם גַּעַמְאָכְטַ פָּאָר האַנְדָּעַלְסְ-מִינְיסְטָרַ, בְּשַׁעַת עַר האָט נאָר אַקְנָפְעַ יְדִיעָה אַין גַּעַשְׁעַפְטַ . אוֹיפְּן אַוְיבְּעַרְשְׁטָעַן שְׁטָאָק אַין גַּעַזְעַסְעַן אַין אַ ווֹינְקָעַל אַיְינְנָעַר אַלְיַיְן דָּרַעַר פִּינְגָּנָצְ-קָאַמִּיסְאָר מְעַנְשִׁינְסְקַיִ. עַר האָט גַּעַטְרָאָגָעַן אַ צִּיגְעָנָעַם פְּעַלְץַ, אָוּן זוֹיְנְעַן קְלִיְדָעַר זוֹיְנְעַן גַּעַוְעַן אַזְוִי צּוּשְׁוַיְבָרָטַ, אָוּן אַיךְ האָבַשְ׀עַר נִיט גַּעַוְאָלְטַ אַנְשְׁרִיבְּעַן : "עַר אַין גַּעַשְׁלָאָפְעַן אַין זַיִ", ווֹוִים אַיךְ אַבְּעָר, אָוּן עַר אַין אַיבְּרָהָוִיפְטַ נִיט גַּעַשְׁלָאָפְעַן. זַיִן פְּנִים אַין גַּעַוְעַן דָּרְיוִי טָאגְנִיט גַּעַגְגַּטְ . עַר האָט גַּעַהְאָלְטָעַן אַ בְּלִיְפְּעַדְרַ אַין האָנד אָוּן אַין גַּעַוְעַן בְּעַרְזְוָנְקָעַן אַין עַפְעַס חַשְׁבּוֹנוֹת. גַּעַשְׁרִיבָעַן האָט עַר אוֹיפְּ דָּרַעַר לִינְקָעַר זַיִטְ פּוֹן אַ קָּאַנוּוּרָטַ אָוּן אַלְעַ מָאָל גַּעַבְּיָסְעַן דָּעַם עַק פּוֹן זַיִן בְּלִיְפְּעַדְרַ . זַיִן גַּאנְצָעַ עַר פְּאַחְרוֹנָג אַין פִּינְגָּנָצְעַן האָט עַר בְּעַקְוּמָעַן אַין אַ פְּרָאַנְצְ-זִוְיִישָׁעַן בְּאַנְקָ, וְאַוְ עַר האָט אַמְּאָל גַּעַעְרִיבְּיַט אַלְסַ אַנְגְּשָׁטְעַלְטָרַ . אָוּן אַט די פְּיַעַר מְעַנְשִׁעַן, וְאַס זַיְנְעַן אַקְאָרְשַׁט אַרְוִיסְגַּעַלְאָפְעַן פּוֹנְסַ מִילְיַטְרִידַ, שְׁעַן דָּרְעוֹאַלְזִיאָנְרָעַן קָאַמִּיטָּט אָוּן יַאֲגַעַן זיך אַרְאָק אַיבְּעָר די טַרְעַפְּ, פְּעַרְשִׁרְיַבְּעַנְדוֹרִינְג עַפְעַס אוֹיפְּ בְּרַעְקַלְעַר פְּאָפִיעַר, — דָּאָס זַיְנְעַן פְּיַעַר קָאַמִּיסְאָרָעַן, וְאַס מעַן האָט זַיִ אַרְוִיסְגַּעַשְׁקִיט אַין אַלְעַ פְּיַעַר עַקְעַן פּוֹן רָוְסְלָאָנד צוֹ פְּעַרְשְׁפְּרִיְּטָעַן יְדִיעָות, צוֹ פְּיַהְרָעַן פְּרָאַפְּאָנָאָנדָא, אוֹיבַ נּוֹטִיגַג צוֹ קַעְמְפְפָעַן — מִיט אַלְעַ מְעַגְלִיכַע מִיטְלָעַן... .

די זייזונג פוןיהם קאנגרעם האט געוזאלט פאַרְקּוּמעָן אַיִינָס אַזְיַינְגֶּר. דער וואָאל אַיז שווין לאָנג געועען פֿוֹל, אֲבעָר עַם אַיז שווין געועען זיבען אַז ייְנְגֶר פֿאָרְנָאָכְט, אָוּן דעם פרעוזידּוּם האט מעַן נַאֲך נַיְתְּ גַּעֲוָהָן אֵין די אַוְיְגָעָן... די פֿרְאָקְצִיעָם פֿוֹן די באַלְשְׁעוּוּיקָם אָוּן די לַיְנָקָע סַאֲצִיאַלְיִסְטָעָן-דָּרְעוֹאַלְזִיאָן-עַרְעָן הַאָבָעָן אַבְגָּעָה-אַלְטָעָן זַיְוּרָעָן זַיְצְוָנָגָעָן יַעֲדָרָן אֵין אַבְעָזְדָרָעָן צִימָעָר. דעם גַּאנְצָעָן נַאֲכָל מִיטָּאָגָן הַאָבָעָן לְעַנְיָן אָוּן טְרָאָצְקִי נִימָּט אַוְיְפָגָעָה-עָרָט טָעָנָהָן' גַּעֲנָעָן פְּשָׂרוֹת. אַ גַּעֲוָיְסָעָר טְהָוֵיל באַלְשְׁעוּוּיקָם האט גַּעֲהַאַלְטָעָן, אָוּן עַס וּוֹאַלְטָעָן גַּעֲוָעָן כְּדָאי נַאֲכְזָגָעָבָעָן אָוּן בִּילְדָעָן אַ פֿערְאַיְינְינָטָעָן רַעֲגִירָוָנָג פֿוֹן אַלְעָל סַאֲצִיאַלְיִסְטָעָן-פֿרְאָקְצִיעָם. „מִיר קַעַנְעָן דָּאָם נִימָּט דּוּרְכָּי פִּיהָרָעָן אַלְיוֹן“, הַאָבָעָן זַיְיַגָּעָט. „עַס אַיז צּוֹ פִּיעָל“. מִיר הַאָבָעָן נִימָּט די נַוְיְגָעָן מַעֲנְשָׁעָן, מִיר וּוּלְעָן זַיְן אַיְזָאַלְיִידָּט אָוּן פֿוֹן דַּעַר גַּאנְצָעָר אַונְטַעַרְנָה-חָמוֹנָג וּוּעַט וּוּרָעָן אַ תַּל“. אַזְוֵי הַאָבָעָן אַפְּילָו גַּעֲרָעָט קַאֲמָעָנוּוֹ, רַיְזָאַגָּאָוּ אַזְוָּגָאָוּ אַזְנָדְרָעָרָעָן...

אבער לענין איז געועען הארט ווי א שטינז, און טראצקי האט געהאלטען מיט איהם.

„אויב די פשרה-מאכער ווילען, זאלען זוי אונגעהמען אונזער פראנגראמ און זאלען זוי קומען ארכויטען מיט אונז! מיר וועלען ניט אכברעטען אַהֲרֹן. אויב עס געפינען זיך חבירוים, וואס האבען ניט דעם מוטה און דעם ווילען צו מהאָן דאס וואס מיר מהען, זאלען זוי אוועקגעhn מיט דיאַיבעריגע טروسען און פשרה-מאכערם. מיר וועלען בלויבען, מיר וועלען פֿאַרטוּעַצְעַן אַונזער אַרכוּיט, געשטיצט אויך די אַרכוּיט אָן סַאַלְדָּצְעַן.“

פִּינָּף מִינוֹת נָאֵךְ זַיְעַבָּעַן הַאֲבָעַן דִּי סָאַצְיָאַלְיסְטָעַן-דָּרְעָוָן-אַלְזְיָאַנְעָרָעַן גַּעַלְאָזָט וּוּסָעַן, אָז זַיְיַבָּעַן אַיְן דָּעַם מִילְּיָטְרִישָׁעַן דָּרְעָוָן-אַלְזָיָאַנְעָרָעַן רָעַן קָאַמִּיטָּעַן.

“אהא ! איהר זעהט ! האט לעניין געוזנט, זוי געהען אונז נאך.”
א ביסעל שפערטער זייןען מיר געוזמען ביים פרענסטיש אין גרויז
סען זאל און געוזארט אויפין אנהויב פון דער זיצונג. איינער א קאָד-
רענספאנדענט, וואָם אלײַין אוּר געוען אָן אַנְגַּרְכִּיסְט אָן גַּשְׁרִיבָעַן
האט ער פֿאָר אַ בּוֹרוֹזֶשׁ אַזְעֵר צִיּוֹתָן, האט זִיךְ אָז אָנוֹ גַּעֲוָעַנְדָּעַט מִיט
א פֿאָרְשָׁלָן, אָז מִיר זָאַלְעַן גַּהַן אַוְיְסָגְעָפִינָּן, וּאוֹהָהַן אָז פֿעָרְפָּאַלְעַן
גַּעֲוָאַרְעַן דַּעַר פֿרְעָזְרִיּוֹם. מִיר זַיְנָעַן אָוּעָק אַין דַּעַר קַאַנְצָעַלְאַרְיוּ

פָּוֹן דָּעַם צְעַנְטֶרֶלְעַן עַקְוּעַקְטוּיוֹוְקָאַמִּיטָּעַט, אֲבָעָר דָּאָרָט אֵין קִינְעָר
נִימְט גְּעוּעַן. אֵין דָעַם בִּירוֹא פָּוֹן דָעַם פָּעַטְרָאָגְרָאָדָעָר סָאוּוּעָט אֵין
אָוִיךְ קִינְעָר נִימְט גְּעוּעַן. מִיר זַיְנָעַן דָּוְרְכְּגַעַנְאַגְּנָעַן אַסְרָּר צִימְעָרָעַן
אֵין דָעַם רִיעְזְגָעַן סְמָאַלְנִי, אֲבָעָר קִינְעָר הָאָט נִימְט גְּהָאָט דִי מִינְדְּעָסְטָע
פָּאָרְשְׁטָמְעַלְוָנְג, וּוֹאָוּסְמָגְפִּינְט זַיְךְ דִי רָעְנִירָעַנְדָּע קָעְרְפְּעָרְשָׂאָפְטָט פָּוֹן
דָעַם קָאנְגָּרָעַט. מִין בָּעְגְּלִיּוּטָעָר הָאָט מִיר דָעְרוֹוְיָל גַּשְ׀ילְדָּעָרָט זַיְן
פָּאָרְצִיזְיִטְגָּעָר דָעְוֹוְאַלְצִיאָנְנָעָרָעָר אַרְבָּיוּט, זַיְן לְאַנְגָּעָן, נִימְט אָונְאָנְגָּעָנְהָמָעָן
גְּלוֹת אֵין פְּרָאָנְקָרִיךְ. עַר הָאַלְטָט נִימְט פָּוֹן דִי בָּאַלְשְׁוּוּקָעָם, — הָאָט
עַר גְּזוֹאָגָט, — לְוִית זַיְן מִינְוָנָג זַיְנָעַן זַיְן גְּרָאָבָע, מְגַשְׁמִידְגָּעָן,
אָוְנוּוִיסְעַנְדָּע פָּאָרְשְׁוָינָעָן, אַחֲן עַסְתָּהָעַטְיִשְׁעָר פִּיְּוִינְקִיּוֹט. מִין בָּעְגְּלִיּוּטָעָר
אֵין גְּעוּעַן אַטְפִּישָׁעָר דָוְסִישָׁעָר אַיְנְטָעַלְגָּעָנָט... עַנְדְּלִיךְ זַיְנָעַן מִיר
אָנְגְּנָעַקְוּמָעָן אֵין צִימָעָר נּוֹמָעָר 17, וּוֹאָוּסְמָגְפִּינְט זַיְן גְּעוּעַן דִי קָאנְצָעַלְאָרִיעָ
פָּוֹן דָעַם מִילְּטָעַרְשָׁעָן קָאַמִּיטָּעָט. אַ שְׁטָרָאָם מְעַנְשָׁעָן הָאָט זַיְךְ דָאָרָט
אָרְיוֹן- אָוֹן אַרְוִיסְגָּעָנָסָעָן יַעֲדָע מִינּוֹת. דִי טָהָיר הָאָט זַיְךְ גַּעַפְעָנָט
אָוֹן עַס הָאָט זַיְךְ אַרְיִינְגָּעָקִיקָעָלָט אַ נְוַעֲדִינְגָּעָר מָאָן מִיט אַ פָּלָאָכָעָן
בְּפָנִים, אָנְגָּעַתָּהָאָן אֵין אַמִּילְּטָעַרְשָׁעָר פָּאָרְמָעָ אַחֲן עַפְּאַלְעָטָעָן. אַ קּוֹמָ
טָהָאָן אֹוֹפְטָאָהָאָן אֵין אַמִּילְּטָעַרְשָׁעָר דָאָכְטָעָן, אָז עַר שְׁמִיכָעָלָט, אֲבָעָר
דָּאָס הָאָט זַיְךְ נָאָר זַיְן פָּנִים גַּעֲרִימָט פָּוֹן אָוְנְמָעַנְשְׁלִיבָעָר מִיעָדְקִיּוֹט.
דָּאָס אֵין גְּעוּעַן קְרִילְעַנְקָאָ.

מיון קאמפאניאן, א פראנטטוואטער יונגעראטמאן מיט א זעהר ציוויליזאטורטען אויסזעהן, האט געגעבען א פרעהיליכען געשריי און זיך א דוק געטהאן פארווערטס.

„נִקְאַלְאי וּזְאַלְעֹוּוִיטֵשׁ!“ האט ער אויסגערויפען און האט אויס-
געשטרעקט זיין האנד. „געדענטט איהר מיך נאר ניט, טאואָצְרִישְׁטֵשׁ?
מיר זיינען דאָר אַינְאַיינָם גַּעֲזַעַן אַין טְרַמֵּעַ!“

האט ערד ענדליך גענטפערט, בעטראכטענדיג דעם אנדערען פון קאָפּ
ביז די פִּים מיט גְּרוּם פרײַנְדְּלִיכְּקִיּוֹת. "איַהֲרֵ זִיְּתֶס... זַדְּרָאוּסְטֵ
וּאוֹיְטִיעַ!" זַיְּ הַאֲבָעָן זַיְּ צֻקוּשָׁת. "וּאָס טַהּוֹת אַיְהָרֵ דָא?" הַאֲט
עד גַּעֲפָרָעַנְט אָוּן אַנְגַּעַוּזְוּן מִיט דָּרָר הַאֲנָדָרָום אָוּן אַרְוּם.

„אה, איך קוק זיך נאר צו... קענטיג איהר האט ערפאָלַג.”
 „יא”, האט קרילענקי אַגענטבערט, און אין זיין טאן אויז געווען
א געוועסע עקשנות. “די פראָלעטאוּרישׁע דעוזאָלַזְיע זועגט...” ער

האט א לאך געתהאן. "און דאך — און דאך איז מעגליך, איז מיר זאלען זיך וויעדר בעגעגען אין טורמע". איז מיר זיינען ארויסגעגענאנגען איז קארידאָר, האט מײַן קאמֶּר פאניאָן מיר ערקלעהרט זיין שטאנדרפונקט. "אייהר פערשטעט", האט ער געוֹאנט, "איך בין קראפאָטקיִים א תלמיד. איז אונזערע אוינגען איז די רעווואַלוציעַ א גרויסער דורךפֿאָל. זיך האט ניט אויפֿגעועקְט דעם פֿאָטְרְיוֹאָטְיוּס פֿוֹן די מאָסָען. דאס בעוויזט נאָר, איז דאס פֿאָלָם איז נאָר ניט פֿאָרטְּגִּיג פֿאָר אַ רְעֻווֹאַלְׂוַצְּיעַּ".

עס איז געוֹעַן 40 מינוטען נאָר 8, ווֹעֵן אַ דּוֹנְדָּר פֿוֹן אוַיסְגַּעַן שרייען האט אַנְגַּעַן אַנְגַּעַן, אַז דּוֹרְפְּרָעְוִידְיָום אַז אַרְיִינְגְּעַקְומָעַן אַז זָאָל. אַין פֿרְעַוְוִידְיָום אַז אַוְיך געוֹעַן לְעַנְיָן. אַ קְוַרְצָעָר, דִּיקְלִיכְבָּרָעָמָן מְעַנְשָׁ מִיט אַ גְּרוֹיסָעָן פְּלִיבְּכָעָוָאָטָעָן קָאָפּ, ווֹאָס אַז טִיעַפְּ אַרְיִינְגְּעַרְקָט צוֹוְישָׁעַן די אַקְסָלָעָן. קְלִיְּנָע אַוְונָעָן, אַ שְּׁפָאָטְיִישָׁעָן נָאָז, אַ בְּרִיטְעָר פְּרִוְינְדְּלִיכְבָּר מְוִיל אַז שְׁוּעָרָעָן נָאָמְבָּעָן. אַיְצָטְיָגְּסָמָן מַאֲלָ אַז ער גַּעַנְגַּעַנְיָהִים אַז זַיְן צָוקְנוּפְּט. גַּעַלְיִידָּעָט אַז ער גַּעַוְוָעָן אַבְּגָעָרָאַזְוָרָט, אַבְּעָר עַמְּאַבְּעָן זַיְן שְׁוִין ווּיְעַדְרָעָר אַנְגַּעַהוּבָּעָן בְּעַוְוִיְּזָעָן הָאָר אַוְיףְּ זַיְן פְּנִים — די בעריהַמְּטָע בְּאַרְד פֿוֹן זַיְן פֿעַר גַּעַנְגַּעַנְיָהִים אַז זַיְן צָוקְנוּפְּט. אַוְיסְגַּעַזְהָן האט ער אַזְוִי, אַז ער האט נָאָר, דְּאַכְּט זַיְך, נִיט גַּעַקְעַנְטָמָאָכָעָן קִיְּין אַיְינְדְּרוֹתָן, נִיט גַּעַקְעַנְטָמָזָיְן דּוֹר אַבְּגָאָט פֿוֹן מאָסָעָן, אַז דְּאָר אַז ער גַּעַוְוָעָן גַּעַד לְיעַבְּט אַז גַּעַשְׁעַצְט וְזַי ווּנְגִיְּגָהָרָעָר אַז ער גַּעַשְׁכְּטָעָן פֿוֹן דּוֹר מְעַנְשָׁהִיּוֹת. אַ מְעַרְקוֹוְרְדִּינְגָּעָר פְּאַלְקְסִיפְּהִרְדָּר, ווֹאָס זַיְן קְרָאָפְּט אַז נָאָר אַז זַיְן מַתָּה. אַ מאָז אַחֲן פְּאָרְבָּן, אַחֲן ווּיְזָ, אַחֲן נָאָהָנְטָקִיָּת צַוְּעָן, אַחֲן אַ פְּעַהְיִגְּקִיָּת צַוְּעָן פְּשָׁרוֹת, אַחֲן מַאֲדָנָע אַיְינְגָּעָן שָׁאָפְּטָעָן, ווֹאָס לְאוֹעֵן זַי ווּאָרְפָּעָן אַז די אוִינְגָּעָן, אַבְּעָר אַז מַאְזָט אַז קְרָאָפְּט צַוְּעָן זַי ווּאָרְפָּעָן טִיעַפְּעָן גַּעַדְאָנְקָעָן אַז פְּשָׁוֹטָעָן ווּוּרְטָעָר, צַוְּעָן אַנְגָּלוּזְוּרָעָן אַ גַּעַנְגְּבָעָנָעָן לְאָגָּעָן. דְּעַרְצָו אַז מַאְזָט אַוְנְגָּעוּהָנְלִיכָּעָן גַּיְיסְטִינְגָּעָן מוֹתָה — אַז דְּרַבְּבִּי כִּיטְרָע אַוְיך.

קָאָמָעָנוּוּ לְיִיְעַנְטָמָאָט בְּעַרְיכָת ווּנְגָעָן דּוֹר טְהָרְטִינְגִּיָּת פֿוֹן דּוֹר מְיַוְּלִיטְעַדְשָׁעָן רְעֻווֹאַלְׂוַצְּיָאַנְגָּרָעָן קָאָמִיטָעָט : אַבְּגָעָשָׁאָפְּט טְוִוְּטְשְׁטְּרָאָפְּט אַז דּוֹר אַרְמָעָע, אַיְינְגְּפִּיהְרָעָן דּאָס רַעַכְתָּ פֿוֹן פְּרִוְּיָעָר פְּרָאָפְּגָאָנְדָאָר, בְּעִפְּרִיְּטָאָלָע אַפְּיִצְּרָעָן אַז סָאָלְדָאָטָעָן, ווֹאָס זַיְן עָנָן אַרְעָסְטִירָט גַּעַוְוָאָרָעָן פְּאָלְיִיטִישָׁעָ פְּעַרְבְּרַעְבָּעָנָס ; קָאָנְפִּיסְקִירָט אַלְעָז אַפְּאָסָעָן

„מיר האַלטען, אָז עַמְּ אִיז גַּעפְּהַרְלִיךְ פָּאָר דָּעַר רַעֲוָאַלְזִיעַ אָז
עַמְּ אִיז אָפְּשֶׁר אַ טַּוִּיטְקָלָאָפְּ פָּאָר רַוְּסָלָאָנְדָ אַיבָּעַרְצָוְגָּעַבָּעַן דֵּי מַאֲכָט
אַיְן דֵּי הָעֵנָד פָּוּן דֵּי סָאוּוּעַטָּעַן (גַּעַשְׁרִיוּעַן, אָנוֹרְוָהָעַ), אַבָּעַר מִיר
הַאַלְטָעַן פָּאָר אָוּנוּעָר פְּפָלִיכְטָמָץ צָו בְּלִיְבָעַן אַיְן קָאנְגָּרָעָם אָז צָו שְׂטִימָעַן
דָּאַרְטָעַן גַּעַנְעַן פְּעַרְכָּאָפָּעַן דֵּי מַאֲכָט“.

אנדרנער רעדנער נעהמען דאס ווארט, אבער, קענטיג, אהן א שומ
ארדנונג. א דעלגעט פון די קויהַלען-גרעבער פון דעם דאנער געגענד
בעט דעם קאנגרעם, ער זאל אונגעהמען שווייט געגען קאלעדיינען, וועל-
כער קען אבשנידען פערטראנגראד פון די קויהַלען-גרעגענדען אוון פון די
דروم' דיגע זאפאסען פון תבואה. עטליכע סאלדאטען פון דעם פראנט
ברענגען בעגיסטערטע גראסען פון זיינערע פאלקען. איצט בעוויזזט
זיך לעניין. ער האלט זיך מיט דער האנד ביים ראנד פונים שטעהנדער.
זינע קלינינקע אויגען וואנדערען איבערין גרויסען עלם, ער שטעהט
אוון ווארט אוון בעמראקט, דאכט זיך, ניט די געוואלדיגע אוואציע,
וואס דויירט עטליכע מינוט. ווען עס ווערט שטייל, זאנט ער איינ-
פאר : „אייצט וועלען מיר זיך נעהמען אויפבייען די סאציאלייסטישע
ארדנונג.“ ווייעדר הערט זיך א געוואלדינער אויסברוד פון אפלא-
דיסטען.

„די ערשות זאָד איז אַנגעההטען פּוֹאַקְטִיעַן שְׂרִיט צָו מַאֲכָעָן

שלומ. מיר וועלען זיך ווענדען מיט א פרייעדרענס-פאראשלונג צו אלע פעלקער פון די קריינס-פיהרענדע לענדער, אויפין גראנד פון די בע דיניגונגנען, וואס די סאָווועטען האבען אויסגעארבייט: קיינע אנטק-סיעס קיינע קאנטראיבוציעס, דאס רעכט פון די פעלקער אויף זעלבסט בעשטיימונג. מיר וועלען פערעפענטלייכען און פערוואָרפהָען אלע גע-היזמע אַבמאָכוּנוּן, ווי מיר האבען פֿעְשְׁפְּרָאַכְּבָּעַן... די פרענק וועגען קריינ און פֿרִיעְדָּעַן איז אֶזְוֵי קְלָאָהָר, אָז אַיד רָעַכְּעַן, אַיד קָעַן גְּלִיְּהָאָהָן אַקְּרָמָהָן, פֿאַרְלְאוּזָעַן דָּעַם פֿרָאַיְקָטָעַן פָּוֹן אָן אַוְיפְּרוֹפָּה צו די פֿאַלְקָעָרָה פָּוֹן אלע קְרִיאַנְס-פֿיהָרָעַנְדָּעַ לְעַנְדָּעַר...”

ווען ליעני האט גערעדט, האט ער ברײַט געעפֿענט זיין מוויל און ס'האט אויסגעוזהן, ווי ער שמײַכְּעַלְתָּה; זיין שטימע איז געוווען הײַד זעריג, אַבער ניט אונאנגעגענהם, אַקוּראָט ווי זי וואָלְט אַבְּיסְּעַל פֿערְהָאָרְטָעָוָעָט גַּעֲוָאָרָעָן פָּוֹן לאָנְגְּ-יְהָרִיגְּעָן רִידָעָן. גַּעַלְעָזָעָן האט ער דעם אַוְיפְּרוֹפָּה מאָנָאָטָאָן, אָן ס'האט אויסגעוזהן, אָז ער וואָלְט אֶזְוֵי גע-קענט לייענען אָהָן אָן עָק. ווען ער האט גַּעֲוָאָלְט בְּעַטְאָנָעָן די אַדְעָר יְעָנָע פֿרָאָזָע, האט ער זיך אַבְּיסְּעַל אַיבְּעָרְגְּעָבְּוִיגְּעָן פֿאַרְרוּעָרטָם. קִיּוֹן זְשֻׁעָטָעָן האט ער ניט גַּעַמְאָכָט. טְוִיזָעָנָר פְּשָׁוְטָעָה פֿנִים-ער האבען גַּעַקְּוֹטָעָרָה צו אִיחָם מיט טְוַעַפָּר לְיעַבָּע אָן פֿערְגְּעַטְעָרָונָג.

**אויפְּרוֹפָּה צו די פֿאַלְקָעָר אָן רְעִגְּרוֹנְגָּעָן פָּוֹן אלע קְרִיאַנְס-פֿיהָרָעַן-
דע שטְאָאָטָעָן.**

„די רְעִגְּרוֹנָג פָּוֹן די אַרְבִּיוּטָעָר אָן פֿוּעָרִים, וּוְעַלְכָּעָ די רְעוּוֹאַלְזִיעָּד
פָּוֹן דָעַם 6 טָעָן אָן 7 טָעָן נָאָוּעָמְבָּעָר האט בעשאָפָעָן אוֹיפִּין פֿוֹנְדָאָץ
מענט פָּוֹן די סָאָווּעָטָעָן פָּוֹן אַרְבִּיוּטָעָר-סָאָלְדָאָטָעָן אָן פֿוּעָרִים-
דָעָפְוָטָעָן, שְׁלָאָגָט פָּאָר אלע קְרִיאַנְס-פֿיהָרָעַנְדָּעַ פֿאַלְקָעָר אָן זְיִוְרָעָת
רְעִגְּרוֹנְגָּעָן צו אַנְהָוִיבָּן בְּאַלְדִּינָּעָ פֿערְהָאָנְדְּלוֹנְגָּעָן וּוְעַגְּעָן אַגְּרָעָכָטָעָן אָן
אַדְעָמָאַקְּרָאָטָיְשָׁעָן פֿרִיעְדָּעָן.

אָוְנְטָעָר אַגְּרָעָכָטָעָן אָן אַדְעָמָאַקְּרָאָטָיְשָׁעָן פֿרִיעְדָּעָן פֿערְשְׁטָעָה
די רְעִגְּרוֹנָג אֹזָאָ פֿרִיעְדָּעָן, ווי עַם פֿערְאַנְגָּטָעָן די גְּרוֹיזָעָ מְעַרְהָהִיט
פָּוֹן די אַרְבִּיוּטָעָר אָן אַוְנְטָעָרְדְּרִיקְטָעָן קְלָאָסָעָן, וּוְעַלְכָּעָ זִינְגָּעָן עַדְשָׁעָפָט

און אויסגעמאטערט פון קרייג — אוז פריעדען ווי עם האבען ניט אויפגעעהרט בערלאנגען די רוסישע ארבײיטער און פויערים נאכדרעם ווי זיין האבען אומגעוואָרפהען די צארישע מאַנְאָרכִיּע — אַ באֲלַדְגֶּר פריעדען אַהֲן אַנְעַקְסִים (דאָם הַיִשְׁתָּחָוֹת אַהֲן עַרְאָבְּרוֹנָג פון פרעמדע טעריטאָרִיעַם, אַהֲן אַ גַּוּוֹזְלַדְזָאָמָּעַן אַנְעַקְסִירְעַן פון פרעמדע נאַצְיַיָּאַגְּעַן) אַהֲן קַאנְטְּרִיבּוֹצְיַיִם.

די רוסישע רעג'ירונג שלְאָגַט פֿאָר אַלְעַ קְרִיעְגִּיסְפּּהָרָעֵנדְּעַ לְעַנְדרָה, אַז זַיְן זַאֲלַעַן באָלְד שְׁלִיסְעַן אַזְאַגְּרִיעְדָּעַן. זַיְן זַאֲלַעַן תִּיכְפּּה נַעֲמָעַן עַנְטְּשִׁידְעַנְעַ שְׁרִיטַמְּטַזְּבַּעַן צַו פִּיהָרָעַן פְּעַרְהָאָנְדְּלָוְנְגָעַן וּוּגְעַן אַזְאַגְּרִיעְדָּעַן טַאֲקָעַ בָּאָלְד, אַהֲן אַ שּׂוֹם שִׂיחָות, נַאֲךְ אַיְודָעַר אַלְעַ בְּעַדְיְנְגְּוָנְגָעַן פון דֻעַם פריעדען וּוּלְעַן רָאָטְפִּיצְרָט וּוּרְעַן דּוֹרְךְ די גַּזְעַצְלִיבָּעַ פְּעַרְטְּרָעַ טְוָנְגָעַן פון אַלְעַ פְּעַלְקָעַר אַהֲן אַלְעַ נאַצְיַיָּאַגְּעַן.

אונטער אַנְעַקְסִיּוּ אַדְעַר עַרְאָבְּרוֹנָג פון פרעמדע טעריטאָרִיעַם פְּעַרְשְׁטָעַהְטַד די רַעֲגִירָוָנָג — לְוִית דֻעַם בְּעַגְּרִיףְּ פון דְּעַמְּאָקְרָאָטִישָׁעַן רַעֲכַט בְּכָל אַהֲן דֻעַם רַעֲכַט פון דֻעַם אַרְבִּיאְטְּרִיךְלָאַס בְּפְרַט — יַעֲדַע פְּעַרְבִּינְדוֹנָג פון אַ קלְיִוְנָעָם אַדְעַר שְׂוֹואָכָעַן שְׁטָאָטַמְּט מִיט אַ גְּרוּסְעַן אַזְאַגְּרִיעְדָּעַן דֻעַם פְּרִיוּוֹוִילְגָעַן, קְלָאָהָרָעַן אַהֲן דִּיטְלִיבָּעַן וּוּלְעַנְסַד אַוִּיסְדָּרוֹק פון דֻעַם קְלַעְנְעַדְעַן שְׁטָאָטַמְּט. עַם מַאֲכַט נִיט אָוִים, וּוּעַן אַזְאַגְּרִיעְדָּעַן שְׁטָאָרְקָעַן אַהֲן דֻעַם אַוִּיסְדָּרוֹק פון צִיוּוִידַיְה גַּוּוֹזְלַדְזָאָמָּעַ אַנְעַקְסִיּוּ קְוֹמָטַבָּר, אַוִּיפְּ וּוּאַס פֿאָר אַ שְׁטוּפָעַ פון צִיוּוִידַיְה לְיוֹצְאַיְעַ עַם שְׁטָעַהְטַד דָּאַס אַנְעַקְסִירְטָעַ פְּאַלְקָ אַוִּיסְדָּרוֹק די גַּרְעַנְצָעַן פון אַזְאַנְדְּרָעַ שְׁטָאָטַמְּט, אַזְאַנְדְּרָעַ צַי דָּאַס פְּאַלְקָ גַּעֲפִינְט זִיךְ אַיְינְ אַיְירָאָפָּא אַדְעַר אַיְינְ אַ פְּרַעְמָדָעַן לְאַנְדְּ אַוִּיפְּ וּיְעַנְעַם זַוִּיט יִם. אַנְעַקְסִיּוּ הַיִּסְטָה וּוּעַן אַ פְּאַלְקָ וּוּרְטַמְּט מִיט גַּוּוֹזְלַד אַיְינְגָהָלְטָעַן אַיְינְ די גַּרְעַנְצָעַן אַזְאַנְדְּרָעַ שְׁטָאָטַמְּט, וּוּעַן נִיט קוּקָעַנְדִּיגְ אַוִּיפְּ דֻעַם אַוִּיסְגָּעַדְרִיקָטָעַן וּוּלְעַן פון דֻעַם שְׁטָאָטַמְּט פְּאַלְקָ (צַו דָּעַר וּוּלְעַן אַיְזָ אַוִּיסְגָּעַדְרִיקָט אַיְינְ דָּעַר פְּרַעְסָעַ, אַיְינְ פְּאַלְקָסְדַּעַר זְעַרְזָאָמְלוֹנְגָעַן, אַיְינְ בְּעַשְׁלִיסְעַן פון פְּאַלְיִיטִישָׁעַ פְּאַרְטִיְיעַן אַדְעַר אַיְינְ אַוּמְרוּהָעַן, דְּעַמְּאָנְסְטְּרָאָצִיעַם גַּעֲנָעַן נאַצְיַיָּאָנְאָלָעַ אַונְטְּרָדְרִיקָנוֹג) וּוּרְטַמְּט דֻעַם פְּאַלְקָ נִיט גַּעֲנָבָעַן דָּאַס רַעֲכַט צַו עַנְטְּשִׁיְידָעַן דּוֹרְךְ אַ פְּרִיעַר אַבְּשְׁטִימָוָנָג — אַהֲן שּׂוֹם בְּעַגְּרָעַנְצָוָנָג אַהֲן שּׂוֹם אַרְיִינְמִישָׁוָנָג פון דָעַר זַוִּיט, אַהֲן נָאָכְדָעַם וּוּיְעַס וּוּרְעַן אַיְינְ גַּנְגָעַן דָעַרְוּוּיְטִיעַרְטַד די בְּעַדְגַּדְעַת קְרַעְפְּטָעַן פון דֻעַם שְׁטָאָטַמְּט, וּוּאַס הַאֲטָמָת אַנְעַקְסִירְט אַדְעַר גַּוּוֹזְלַט אַנְעַקְסִירְעַן דָּאַס פְּאַלְקָ אַדְעַר אַיְזָ אַיבְּעוֹזְהַוִּיפְּט שְׁטָאָרְקָעַר וּוּיְיַיְתָּרָאָס בְּעַוּאָפְּעַנְטָעַ פְּאַלְקָ — די פְּאַרְמָעַ פון זַיְינְ נאַצְיַיָּאָנְאָלָעַ אַהֲן פְּאַלְקָ

לייטישער ארגאניזאציע. אין אז פאל איז דאס עראבערונג און פער-
גוואלדיגונג.

די רענירונג האלט, איז פארטזעצען דעם קרייג, כדי מעגלייך צו
מאכען פאר שטארקע און ריביע שטאטאטען צו מהיילען זיך מיט די
שווואכע און עראבערטע נאציאנען, איז דאס גראפטע ערברעכען געגען
דעך מענשהייט. די רענירונג ערקלעהרט פיוירליך, איז זיך האט בע-
שלאנסען אונטערצושרייבען אַ פריעדרנס-אַבמאָך, וואָס וועט מאכען אַן
ענד צו קרייג אויַף די אויבענדער מאהנטע בעידיגונגען, אַן וואָס זאל
בעהאנדליך אלע נאציאנען אַחַן אַן אויסנאהם אויַף דעם זעלביבען
אָופּן.

די רענירונג שאפט אַב געהוימע דיפלאמְטִיע. פֿאַרְזִין גאנצען
לאנד ערקלעהרט זיך איהר פֿעַסְטָעַן בעשלום צו פֿיהַרְעַן אלע פֿערַהַאנְדַּ-
לְוַנְגַּעַן אַין דעם לְיכַטְתָּן פֿוֹן דעם טָאגַ פֿאַרְזִין דֵּי אַוְיְגַּעַן פֿוֹן דעם גאנצען
פֿאַלְקַן. זיך וועט באָלְדַּ פֿערַעַפְּעַנְטְּלִיבַּעַן דעם פֿוֹלְעַן טַעַקְסַטְתָּן פֿוֹן אלע
געהוימע אַבְמַאַכְוָנְגַּעַן, וואָס די רענירונג פֿוֹן פֿרִיצִים אַן קָאַפִּיטַּאַלְיִסְטַּ-
טָעַן האַט בעשטעטיגט אַדרעַ גַּעַשְׁלָאַסְעַן צוֹוַיְשַׁעַן מַעֲרִץ אַן דעם 7 טָעַן
נאָוּעַמְבָּעַר 1917. אלע פֿוֹנְקַטְעַן פֿוֹן די געהוימע אַבְמַאַכְוָנְגַּעַן, וועלכְּעַ-
שְׁטְרַעַבְעַן צו בעשאָפָעַן פֿרִיוּוֹלְעַנְיִים אַן גַּינְסְטִוְגַּעַן בעידיגונגען פֿאַר
די רָוִשִׁיעַ קָאַפִּיטַּאַלְיִסְטַּעַן, צו שְׁטִיצַּעַן אַדרעַ צו פֿאַרְגְּרוּעַסְעַרְעַן די
אנֻקְסִים פֿוֹן די רָוִשִׁיעַ אִמְפְּרִירְיאַלְיִסְטַּעַן, ווערעַן באָלְדַּ אַן אַחַן
שׁוֹם דַּעַבְּאַטְעַן פֿערַוּאַרְפָּעַן פֿוֹן דעך רענירונג.

פֿאַרְשְׁלָאַגְּנַעַנְדִּיג אלע רענירונגען אַן אלע פֿעַלְקַעַר אַנְצּוּחוּיְבַּעַן
עפְּעַנְטְּלִיבַּעַן פֿרִיעַדְעַנְסַ-פֿערַהַאנְדַּלְגַּגְעַן, ערקלעהרט די רענירונג, אַז זיך
איַן גְּרִיטַּ אַנְצּוּפִּיהַרְעַן אַזְוִינַּעַן פֿערַהַאנְדַּלְגַּגְעַן טַעַלְגַּרְאָפִישׂ, דָוֶרֶךְ דָעַר
פֿאַסְטַּן, אַדרעַ דָוֶרֶךְ מִינְדְּלִיבַּעַן אַונְטְּרַעַדְוָנוֹגַעַן צוֹוַיְשַׁעַן פֿערַטְרַעַטְרַעַר
פֿוֹן פֿערַשְׁיַעַדְעַנְעַן לְעַנְדְּרַעַדְעַנְעַן אַוְיַף אַקְאַנְפְּרַעְעַנְעַץ פֿוֹן אַזְוִינַּעַן פֿערַ-
טְרַעַטְרַעַר. כדי מעגלייך צו מַאֲכַעַן אַזְוִינַּעַן אַונְטְּרַעַדְוָנוֹגַעַן, בעשטיימט
די רענירונג אַיהְרַע בעפְּאַלְמַעְכְּטִיגַטְעַ פֿערַטְרַעַטְרַעַר אַן די נַיְמָרָאַלְעַ
לְעַנְדְּרַעַ.

די רענירונג לעגט פֿאַר אלע רענירונגען אַן אלע פֿעַלְקַעַר פֿוֹן די
קרִינְסַ-פֿיהַרְעַנְדַּע לְעַנְדְּרַעַדְעַנְעַן צו שְׁלִיסְעַן אַ בָּאַלְדִּיגַעַן וּאַפְּעַנְשְׁטִילְשְׁטָאַנְדַּר,
דעך וּאַפְּעַנְשְׁטִילְשְׁטָאַנְדַּר זאל גַּעַדְיוּרַעַן דָרִיְיךְ חְדִשִּׁים. אַין די דָרִיְיךְ
חְדִשִּׁים וועט מעגלייך זוֹן נַיְטַעַן צוֹ פֿיהַרְעַן די נַיְטִינְגַּע אַונְטְּרַעַ-

האנדרוֹנְגָּעָן צוֹוִישָׁעַן דֵי פָּערְטְּרָעְטָעָר פָּוּן אַלְעַ שְׂמָאָטָעָן אָוּן נַאֲצִיאָ-
נָעָן, וּוּלְכָעַ זַיְינָעַן אַרְיִינְגְּעָצְזָוְגָּעָן גַּעַוְאָרְעָן אַיִן קְרִיעָגֶן אַדְרָעַ גַּעַ-
צָוְאָוְנְגָּעָן גַּעַוְוָעַן צָו בְּעַתְּחִילְיָגָּעָן וִיךְ אַיִן אַיִירָן, נַאֲרָ אַוִּיךְ צָוּזָאָמָעָן-
רוֹפְּעָן בְּעַפְּאַלְמְעַכְּטִיגְּטָעָ פְּעַרְזָאָמָלְנוֹנְגָּעָן פָּוּן פָּאַלְקָסְ-פָּאַרְטְּרָעְטָעָר פָּוּן
אַלְעַ לְעַנְדָּעָר, כְּדֵי זַיְיָ זַאֲלָעַן עַנְדְּגִוְלְטִיגֶן אַנְנָעָהָמָעָן דֵי בְּעַדְיָנְגָּעָן פָּוּן
פְּרִיעָדָעָן, מַאֲכָעָנְדִיגֶן דָּעַם פָּאַרְשָׁלָאָגֶן צָו דֵי רַעְגִּירָוְנָגָּעָן אָוּן דֵי פָּעַלְקָעָר
פָּוּן אַלְעַ קְרִיעָגֶן-פִּיהְרָעְנָדָעָ לְעַנְדָּעָר, וּוּנְדָעָט זַיְךְ דֵי רַוְסִישָׁעָ פְּרָאַ-
וּוּזְאַרְיִישָׁעָ רַעְגִּירָוְנָגֶן פָּוּן אַרְבִּיְּטָעָר אָוּן פּוּוּרִים בְּעַזְנְדָעָרָם צָו דֵי
בְּעוֹאוֹסְטוֹזִינְגָּעָ אַרְבִּיְּטָעָר פָּוּן דֵי דָרִי שְׂמָאָטָעָן, וּוּאַסְ זַיְינָעַן אַמְּ-
מַעְהָרָסְטָעָן אַיְבָּרְגָּעָנְבָּעָן דֵי אַיְנְטָעָרָעָסָעָן פָּוּן מַעְנְשָׁלְיְכָיִיט, אָוּן צָו
דֵי דָרִי וּוּיְכָטִיגְּסָמָעָ פָּוּן אַלְעַ שְׂמָאָטָעָן, וּוּאַסְ נַעַמָּעָן אַנְתָּהָיָל אִין
דָּעַם אַיְצָטְגָּעָן קְרִיעָגֶן: עַנְגָּלָאָה, פְּרָאַנְקָרִיךְ אָוּן דִּיְטְשָׁלָאָנָד. דֵי אַרְ-
בִּיטָּעָר פָּוּן דֵי דָזְוִינָגֶעָ לְעַנְדָּעָר הַאָבָּעָן גַּעַטְרִי גַּעַדְעִינָטָן דֵי אַיְנְטָעָרָעָסָעָן
פָּוּן פְּרָאַגְּרָעָם אָוּן סָאַצְיָאָלוּיָּם. דָעָר גַּלְעַנְצָעָנְדָעָר בְּיוֹשְׁפִּיעָלָ פָּוּן דָעָר
טְשָׁאַרְטִיסְטִישָׁעָר בְּעוֹזְנוֹגָן אִין עַנְגָּלָאָנָד; דֵי רַיְיחָעָ רַעְוָאַלְוִצְיָאָנָעָן
פָּוּן אַלְ-זְוּעַלְטָלִיכָּעָר הַיְסָטָאַרְיִישָׁעָר בְּעַדְיוֹתָוָנָגֶן, וּוּאַסְ דָעָר פְּרָאַנְצִוְיִוְישָׁעָר
פְּרָאַלְעַטָּאַרִיאָט הַאָט דָרְכָנְعָמָאָכָט; דָעָר גַּלְעַנְצָעָנְדָעָר קַאְמָפָה אִין
דִּיְטְשָׁלָאָנָד גַּעַגָּעָן דֵי אַוִּיסְנָאַהָמָס-גַּעַזְעָצָעָן, — אַמְּעָרְקוֹוְוִידְגָּעָר בִּיְ-
שְׁפִּיעָלָ פָּוּן לְאַנְגְּדִיוּרְעָנְדָעָר אַוִּיסְגָּהָאַלְטָעָנָעָר תְּהַעְתִּינְגִּיט, וּוּאַס
הַאָט אַרְוִיסְגָּרוּפָעָן דֵי בְּעוֹאוֹנְדָעָרָוָנָגֶן פָּוּן אַלְעַ אַרְבִּיְּטָעָר אַוִּיפָּ דָעָר
וּוּלְטָ; דֵי שָׁאַבְּזָוָגֶן פָּוּן גְּרוֹוְסְאַרְטִיגָּעָ אַרְגָּנָאַנְזִוְאַצִּיעָם פָּוּן דָעַם דִּיְטִיטָ-
שָׁעָן פְּרָאַלְעַטָּאַרִיאָט — דֵי אַלְעַ בְּיוֹשְׁפִּיעָלָעָן פָּוּן פְּרָאַלְעַטָּאַרְיִישָׁעָר
הַעַלְדִּישָׁקִיט, דֵי דָזְוִינָגֶעָ גְּרוֹוְיסָעָ דְּעַנְקָמָעָהָלָעָר פָּוּן דָעָר מַעְנְשָׁלְיְכָר
גַּעַשְׁכְּבָטָעָ, זַיְינָעַן פָּאָר אָוּנוֹ אַ זַּיְכָרָעָ גַּאֲרָאָנְטִיטָעָ, אָזְ דֵי אַרְבִּיְּטָעָר
פָּוּן דֵי דָזְוִינָגֶעָ לְעַנְדָּעָר וּוּלְעַן פְּעַרְשָׁתָהָעָן דֵי פְּבָלִיכָט וּוּאַס לִיעָגָט
אַוִּיפָּ זַיְיָ צָו בְּעַפְּרִיעָיָן דֵי מַעְנְשָׁהָיָיט פָּוּן אַלְעַ שְׂרָעָקָעָן אָוּן דֵי פָּאַלְגָּעָן
פּוֹנִים קְרִיעָגֶן, אָוּן אָזְ דֵי דָזְוִינָגֶעָ אַרְבִּיְּטָעָר וּוּלְעַן דָוָךְ אַ גַּעַטְשִׁיעָ-
דָעָנָעָר, עַנְעָרְגִּישָׁעָר אָוּן דְוּעַרְעָנְדָעָר הַאַנְדָּלָנָגָן אָוּנוֹ הַעַלְפָעָן שְׁלִיסָעָן
אָזְ עַרְפָּאַלְגָּרְיוּיְיָכָעָן פְּרִיעָדָעָן — אָוּן זַיְיָ וּוּלְעַן אָוּנוֹ אַוִּיךְ הַעַלְפָעָן צָו
בְּעַפְּרִיעָיָן דֵי עַקְסָפְּלָוְאַטְּרָטָעָ אַרְבִּיְּטָעָר מַאֲסָעָן פָּוּן יַעַדְעָר שְׁקָלָאַפְּרָעָיָיָן
אָוּן יַעַדְעָר עַקְסָפְּלָוְאַטְּאַצִּיעָ."
וּוּעַנְדָּעָר שְׁוּעָרָר דְוּנָעָר פָּוּן אַפְּלָאַדְרִיסְמַעְנָטָעָן אָזְ שְׁטִילָעָר גַּעַ-
וּוּאָרָעָן, הַאָט לְעַנְיָן פָּאַרְטָגְּגָעָעָצָט:

„מיר שלְאָגָעָן פָּאָר, אָז דַּעַר קָאנְגָּרָעָם וְאֵל רָאַטִּיפִּיצְרָעָן אֶת דַּי דַּעַקְלָאָרָאַצְיָע. מִיר וּוּנְדָרָעָן וֵיך נִיטָּנָאָר צֹ דַּי פָּעַלְקָעָר, נִאָר אָוִיךְ צֹ דַּי רַעֲנִיאָרְוָן גָּנוּ פָּוּן דַּי פָּעַרְשִׁיעַדְעָנָעָ לְעַנְדָּרָה, וּוּיְוָיל אָוִיב מִיר וְאֵל טָעָן וֵיך גַּעֲוַעַנְדָּעָט נִאָר צֹ דַּי פָּעַלְקָעָר פָּוּן דַּי קְרִיעָמָס-פִּיהָרָעָנָדָעָ לְעַנְדָּרָה, וְאֵלְתָמָדָאָם אַבְגָּעַלְעָגָט דָּעַם פְּרִיעַדְעָנָס-שְׁלָוָם. דַּי פְּרִיעַדְעָנָס-בְּבָעָי דִּינְגָּוָנָגָעָן, וּוּאָסָס וּוּלְעָן אֹוִיסְגָּעָאָרְבִּיטָוּ וּוּרְעָעָן אַיִן דַּעַר צִוְּיָוִט פּוֹנָסָס וּוּפְעָעָן-שְׁטִילְשְׁטָאָנָד, וּוּטָמָע אָוּנוּזָעָר גְּרִינְדוֹנָגָס-פְּעוֹרָזָאָמָלְוָנָג נְאַכְדָּעָט רָאָזְטִיפִּיצְרָעָן. מִיר שלְאָגָעָן פָּאָר אַ דְּרִיְיחָדְשִׁים-דִּינָגָעָן וּוּפְעָעָן-שְׁטָאָנָד, כְּדַי דַּי פָּעַלְקָעָר זְאָלָעָן וֵיך קָעָנָעָן אָבְרוּהָעָן וּוּ וּוּיְתָמְגִידְלָה נִאָר אֶת דַּעַר בְּלוֹטִיגָּעָר שְׁחִיתָה אָוּן זְאָלָעָן הָאָבָעָן גַּעַנְגָּוּ צִוְּיָוִט אָוּסָצָוּ קְלִיְּבָעָן זְיוּעָרָעָפָּאָרְטְּרָעָמָעָר. מִיר נִאָרָעָן וֵיך נִיטָּנָאָר, מִיר וּוּיְסָעָן אָז אָוּנוּזָעָר פְּרִידְעָנָס-פְּאָרְשָׁלָאָגָן וּוּטָמָע בְּעַגְעָגָעָנָעָן אַ וּוּיְדָעְשְׁטָאָנָד מַצְדָּי אִימְפְּרָעָרְאַלְיִסְטִישָׁעָ רְעַגְוָוָנָגָעָן...“

„די רעוואַלוציע פון דעם 6טען און 7טען נאּוועמבער — האָט
לענין גענדיגט — עפנענט די ערָא פון דער סאַציאַלער רעוואַלוציע...
די אַרבִּיטְרָאַרְבּוּעָנוֹג ווועט אַרוּסְגָּהָן זַיְגְּרִיךְ אָונְן ווועט ערְפִּילְעָן

אייהר שליחות אינים נאמען פון פריעדרען אוון סאציאלייזם..."

א געוויסע רוחינקייט און שטארקע קראפט האט זיך געפיהלט
אין די רײַד, און זויי האבען אויפונגערירהרט אלעמענים נשמיוט. מען האט
געקענט פארשטעז, באָר וואָס מענשען גלויבען, ווען ליעניין רעדט...
דורך און אלגעמיינער אבשטיומונג בעשליסט מען באָלד, אָז נאָר
פארטרעטער פון פֿאָלוֹיטישׁ גּוֹפְּפָעָן זָאָלָעָן האבען דָּאָס רָעַכְתָּ צָו
דייסקוטירען דעם פֿאָרְשְׁלָאָג אָז די צִוְּיָה פּוֹן די רָעַנְגָּר זָאָל
זַיְוִן בעשְׂרָעָנְקָט מֵיט 15 מִינְגוֹט.

דער ערשותער רעדט קארעלין אינ'ם נאמען פון די לינקע סאציאַ-
לייסטען-דרעוו אַל-זעיגאנערען. „אונזער פראָקציע — זאגט ער — האָט
ניט געהאט קייז געלעגענהויט אַריינצוטראָגען אויסבעסערוונגען צו
דעַם טעקסט פון דעם אויפֿרּות. דאס איז אַ פריוואָטער באַלְשׁעוֹויסֶ-
טישער דָּאָקוּמָעָנט. דאָך וועלען מיר פֿאָר אַיהם שטיַּמעָן, ווילּ מיר זַיִּ-
גַּשְׁוָן אַיִּינְפּֿרְשָׁתְּאַנְדָּזְן מִיְּטָן זַיִּוּן גִּיְּסָטְן...“

טען רעדט קראמאראו, א דינער, אינגענבויגענערא, קורציזיכטיגער מענטש, וואס איז געווארען מיט דער צויט בעקאנט אלס דער קלאנז פון אינטערנאציאנאליים.

דעך אפֿאזוּץיע. „נָאָר אַ רְעִגְרוֹנְג וְאָס בְּעַשְׁטַעַהַט פָּוּן אֶלְעָ סָאַצְיָאַד לִיסְטִישָׁע פָּאַרְטִיוּן — זָאנְט עָר — וְוֹאלְט גַּעֲקָעַנְט האַבָּעַן דֻּעַט אֹוִיטָאַרְיִיטָעַט צָו אָונְטָעַרְנָעַמְעַן אֹזָא וְוַיְכִתְגַּעַן טְרִיטָם. אֹוֵיב עָר וְוֹאלְט זִיךְ גַּעֲבִילְדָעַט אַ סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישָׁע קָאַלְיִצְיָע, וְוֹאלְט זַיְינְ פְּרָאַקְצִיעָ גַעַד קַעַנְט אָונְטָעַרְשִׁטְמִיצָעַן דָאָס נָאַנְצָע פְּרָאַגְּרָאַטָם, אֹזָנוּ נִימָט, וְוֹעַט זַיְינְעַן דַי אָונְטָעַרְשִׁטְמִיצָעַן נָאָר אַ טְהִוְיל. וְאָס אַיזְוִיךְ דַעַט אַוְיפְּרוֹף, זַיְינְעַן דַי אַינְכְּ טְעַרְנָאַצְיָאַנְאַלְיִיסְטָעַן אַיְן פּוֹלְעַן הַסְכָם מִיט זַיְינְ וְוַיְכִטְיִגְסְטָעַ פּוֹנְקָד מַעַן...”

אנְדרָעַ רְעַדְנָעַר מַאֲכָעַן זַיְיעָרָע עַרְקְלָעַהְדוֹנְגָעַן, אַוְן דַי בְּעַנְיִיסְטָעַרְוָנְג וְוַאֲקָסְטָן: דַי אַוְקָרָאַנְיִישָׁע סָאַצְיָאַלְדְעַמְאַקְרָאַטָיָע — פָאָר; דַי לִיטְוּוֹשָׁע סָאַצְיָאַלְדְעַמְאַקְרָאַטָעַן — פָאָר; דַי פָּאַלְקָסִ-סָאַצְיָאַלְיִסְטָעַן — פָאָר; דַי פּוֹיְלִישָׁע סָאַצְיָאַלְדְעַמְאַקְרָאַטָיָע — פָאָר; דַי פּוֹיְלִיָּה שָׁע סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן — פָאָר, נָאָר זַיְוַן וְוֹאלְטָעַן גַעֲוֹאַלְטָמָא סָאַצְיָאַלְיִסְטָעַן — פָאָר; דַי לַעֲטִישָׁע סָאַצְיָאַלְדְעַמְאַקְרָאַטָיָע — פָאָר... עַט וְאָס הָאָט זִיךְ אַנְגְּעַצְוָנְדָעַן אַיְן דַי אֶלְעָ מעַנְשָׁעַן. אַיְינְנָעַר רְעַדְט וְוַעַגְעַן „דַעַר קוּמָעַנְדָעַר וְוַעַלְטִידְרָעוֹאַלְזִיכְיָע, וְאוֹ מִיר זַיְינְעַן דַעַר אַוּוֹאַנְגָּרָד”; אַנְדרָעַרְוָר רְעַדְט וְוַעַגְעַן „דַעַר נִיעָר עַפְאָכָע פָוּן בְּרוּדְעַרְשָׁאָפְט, וְוַעַן אַלְעָ פְּעַלְקָעָר וְוַעַלְעָן וְוַעַרְעָן אַיְין גְּרוֹיסָע מִשְׁפָחָה”. אַ מִתְגְּלִיעָד פָוּן קָאַנְגָּרָעָס בְּעַט דָאָס וְוַאֲרָט אַיְן זַיְוַן אַיְינְגָּעָנָעָם נָאָמָעַן: „אַיךְ זַעַה דָאָ אַ וְוַיְדָעַרְשָׁפְרָוד, — זָאנְט עָר — פְּרִיהָעָר שְׁלָאַגְּט אַיְהָר פָאָר אַ פְּרִיעָר דָעַן אַהֲן אַנְקָסִים אַוְן קָאַנְטְּרִיבּוֹצִיעַס, אַוְן נָאַכְדָעַם זָאנְט אַיְהָר, אֹז אַיְהָר וְוַעַט בְּעַטְרָאַכְטָעַן אֶלְעָ פְּרִידְעַנְס-פְּאַרְשָׁלָאָגָן. בְּעַטְרָאַכְטָעַן הַיִּסְטָט דָאָךְ אַנְנָהָמָעַן...”

לְעַנְיִין שְׁפְרִינְגְט אַוְיָפְט זַיְוַן זַיְוַן פְּלָאָצְ: „מִיר וְוַיְלָעַן אַ וְעַרְעַכְטָעַן פְּרִידְעַן. מִיד שְׁרַעַקְעַן זִיךְ אַבְעַר נִימָט פָאָר אַ רְעוּאַלְזִיכְיָאַנְדָעַן קְרִיעָג... מְעַנְגָּלִיךְ אֹז דַי אִימְפְּרִירְאַלְיִיסְטִישָׁע רְעַגְּרָוְנָגָעַן וְוַעַלְעָן נִימָט עַנְטְּפָרָעַן אַוְיָפְט אַוְנוֹעָר אַוְיָפְרָופְט, מִיר וְוַיְלָעַן אַבְעַר נִימָט שְׁטָעַלְעָן קִיְּן אַוְלְטִימָאָרָטָם, וְאָס זָאָל גְּרִינְגָעָר מַאֲכָעַן צָו זָאנְגָעַן נִיְינְ... אֹוֵיב דַעַר דְּיוֹתְשָׁרָר פְּרָאַלְעַטְרִיאָט וְוַיְיסְטָן, אֹז מִיר זַיְינְעַן גְּרוֹיִיט צָו בְּעַטְרָאַכְטָעַן יְעַדְעַן פְּרִידְעַנְס-פְּאַרְשָׁלָאָגָן, וְוַעַט דָאָס אָפְשָׁר זַיְוַן דַעַר לְעַצְטָעָר טְרָאָפָעָן וְאָס וְוַעַט אַיבְעַרְפִּילָעַן דַי מַאָס פָוּן זַיְוַן גַעַדְוָלָד — דָאָן וְוַעַט אַ רְעוּאַלְזִיךְ צִיעַ זִיךְ אַנְהָוִיבָעַן אַיְן דְּיוֹטְשָׁלָאָנָד... בַּיְדָ זַיְינְעַן גְּרוֹיִיט צָו בְּעַטְרָאַכְטָעַן אֶלְעָ פְּרִידְעַנְס-בְּעַדְיְנְגְוָנָגָעַן,

דאס היסט אבער ניט, אzo מיר וועלען אונגעהמען אלע בעידינונגנונגען, וואס אימיצער ווועט פארישלאגען. פאר איניגע וועלען מיר זיין גרייט מלחה צו האלטען ביוזן סוף, מעגליך אבער אzo פאר אנדרער וועלען מיר ניט קענען קעמאפפען... קודם כל ווילען מיר ענדיגען דעם קרייעג...". עם איז געווען פונקט 35 מינוט נאך צעהן, ווען קאממענוו האט גבעטען, אzo יעדערער, ווער עם איז פאר דעם אויפרוֹף, זאל אויפֶּר הויין זיין בילעט. איין דעלענאמט האט געהאט די העזה אויפצחווי בען זיין האנד געגען, אבער די אומצופרידענהייט ארום איהם איז געווען איזו גרוּס, אzo ער האט זי באָלֵד אַרְאָבָּגָּעָלָאָזָּוּט... דער פָּאָרְשָׁלָאָג געהט דורך — אַיִּינְשְׁטִימִוֹג.

מיר האבען אליאן ניט געוואסט, ווי דאס איז געשהן, אבער בלואלונג האבען מיר דערפיהלט, אzo מיר זינגען אלע אין איין קול די מונטערע טענער פון דעם „אַינְטָרְנָאַצְיָאָנָּאָל“. א בעוואקסענער אלטער סאלדראט האט געווינט זי א קליאן קינד. אלעקסאנדרא קאָר לאנטאי האט שנעל אַבְגָּוּוֹשְׁטָט אַטְרָהָרָה. דער געוואלדיגער כאר האט אַנְגָּעָפְּלִילְט דעם זאל מיט זיינע הייסע כווארליים, וואס האבען אַרְוִוִּסְט געלפֿאַצְט דורך די פָּעָנְסְטָעָר אָוּן טהירען אָוּן זיך אַוְיפְּגָּעָהוּבָּעָן צום רוחיגען הימעל. „דער קרייעג איז געענדייגט, דער קרייעג איז גענְדִּינְגְּט!“ האט זיינער אַרְבִּיטָעָר לעבען מיר גערעדט אָוּן זיין פְּנוּס האט געשיני. ווען דאס ליעד האט פערקלונגען אָוּן מיר זייד גענְעַן אלע געשטאנגען אין אַמְּאָדָנָעָר שטילער שטימונג, האט אַיִּמְצָעָר אין עק זאל אַוְיסְגָּעָשְׁרִיעָן: „חֲבִרִים, לְאָמֹר גַּעֲדָעָנָעָן די זיינגען געשטאָרבָּעָן פָּאָר פְּרִיְהִיִּט!“ מיר האבען אַנְגָּעָהוּבָּעָן זיינגען דעם טרויער-מאָרְשָׁ, דאס לאָנְגָּזָמָעָ, מַעַלְאָנְכָּאַלִּישָׁע אָוּן דָּאָך קַאְמְפָפְּסָ לְסִטְיָגָע גַּעֲזָנָגָ, וואס איז אַזְוִי טִיעָפָ, אַזְוִי רַיְהָרָעָנָד אָוּן דָּרְבָּיו אַזְוִי עַכְתָּ רַוְסִישָׁ. נאָך אלע זאָכָעָן איז דער „אַינְטָרְנָאַצְיָאָנָּאָל“ אָז אַוְיסְלָעָנְדִּישָׁ מַעַלְאָדָיעָ. דער טרויער-מאָרְשָׁ איז גַּעֲקָומָעָן פָּוּן דער טיעפסטער טיעפְּנָנִישָׁ פָּוּן אָט די טוֹנְקָעָלָעָ מסעָן, וועמעס דעלענְאָט טען זיינגען אַיִּצְט גַּעֲזָעָעָן אין דעם זאל אָוּן פָּוּן זַיְעָרָעָ נַעֲבָעָלָה אַפְּטָעָ חְלוּמוֹת אָוּן וַיְיִטְעָ זַהֲוָנָגָעָן גַּעֲפָרָאוֹסָט אַוְיפְּבָוּעָן אַ נִּיְּ רַוְסְלָאָנָּר — אָוּן אַפְּשָׂר נאָך מַעָהָר.

אט דערפָּאָר זיינגען די מאָרטִירָעָר פָּוּן דער מַעַרְזָדָעָוָאַלְזִיכְיָע גַּעֲלָעָגָעָן אין זַיְעָרָקָאַלְטָעָן בְּרִידָעָר-קָבָר אַוְיפָּ דעם מַאְרָסִיפָּעָלָד; אָט

דערפֿאָר זוינען טויזענדער און צעהנְדרְלִיגַע טויזענדער געשטָאָרְבָּעַן אֵין
די טורמעס, אֵין סְסִילְקָע אֵין קָאַלְטָעַן סִיבִּיר. די פְּרִיְהִוִּיט אֵין גַּעַד
קוּמָעַן נִיט אוֹיֶה דֻּעַם וּוֹגַע וּוֹאַס זַיִי הָאָבָעַן גַּעֲהָאָפַט אֵין נִיט אַזְוִי
וּזִי די אַינְטָאַלְיְגָעַןְזַּאַת גַּעַחְלוּמִיט, — אַבְּעָר גַּעֲקָומָעַן אֵין זַי —
פַּעַסְטַּמְּט, רְוִיה, אַוְמְגָעוֹדוֹלְדִּיג — מִיט וּוֹעֲנִיגַּרְדְּךָ אַרְצַן פָּאָר טַעַרְעִים
אֵין מִיט אַפְּעָרָאַכְּטוֹנְג צַו סְעַנְטִימְעַנְטָאַלְעַ גַּעֲפִיחַלְעַן: זַי אֵין גַּעֲקָומָעַן
— אֵין זַי אֵין דָּאַ...

לענין לְיִיעַנְתְּ דָּאָס גַּעַזְעַץ וּוֹעֲנִיגַּרְדְּךָ עַדְרַע:

1) אלע רעכט פָּוּן פְּרִיוֹאַטְ-אִיגְּעַנְתָּהָוּם אַוְיַּפְּ דַּעַר עַדְרַע וּוֹעֲרַט
תִּיכְּפָּ אַבְּגַעַשְׁאָפַט אַהֲן בְּעַלְיוֹנוֹנָג.

2) אלע פְּרִיצְיְשַׁע מַאיְאַנְטְּקָעַם, אלע עַרְדָּעַן וּוֹאַס בְּעַלְאַנְגָּעַן צַו
דַּעַר קְרוּזַן, צַו מַאַנְאַסְטִירָעַן אֵין צַו דַּעַר קִירְכָּע, מִיט דֻּעַם גַּאנְצָעַן פִּיה
אוֹזַן דֻּעַם אַבְּרִיגָעַן אַיְנוּעַנְטָאַר, מִיט דַּי גַּעַבְּיִידָעַס אֵין אַלְעַס וּוֹאַס
גַּעַהְעַר צַו זַיִי, וּוֹעֲרָעַן אַיְבְּרָגְעַנְעַבְּעַן אֵין דֻּעַם רְשֹׁוֹת פָּוּן דַּי דָּאַרְפִּי
שַׁעַר דְּרִיךְ-קְאַמִּיטְעַטְעַן אֵין דַּי סַאַוְוַיְעַטְעַן פָּוּן פּוּיְעַרְיִים-דְּעַפְּוּטְאַטְעַן אֵין
יַעֲדָעַן בְּעַצְירַק — בֵּין דַּי גְּרִינְדוֹנְגָס-פְּעַרְזָאַמְלוֹנָג וּוּטַם זַיִךְ צְוּנוֹיְפִּי
קוּמָעַן.

3) אַוְיַּב עַמְּצָעַר שַׁעַדְיִינְטַּמְּ דָּאָס קְאַנְפִּיסְקִירְטַּע פְּעַרְמָעַנְעַן, וּוֹאַס
גַּעַהְעַר פָּוּן הַיְינְט אֵין אֵין וּוֹיְטָעַר דֻּעַם גַּאנְצָעַן פָּאַלְק, וּוֹעֲרַט דָּאָס
גַּעַרְעַכְעַנְטַּמְּ פָּאָר אֵין עַרְנְסַט פָּאַרְבְּרַעְכַּעַן, וּוֹאַס דַּי רַעְוָאַלְזִיאַנְעַרְעַ
טְרִיבְּוּנוֹאַלְעַן וּוֹעֲלַעַן בְּעַשְׁטָרְאָפְּעַן. די סַאַוְוַיְעַטְעַן פָּוּן פּוּיְעַרְיִים-דְּעַפְּוּרְ
טַּאַטְעַן אֵין יַעֲדָעַן בְּעַצְירַק דְּאַרְפְּעַן גַּעַהְעַמְּן דַּי נַוְיְתָהְיָגַע שְׁרִיטַט צַו
הַיְטָעַן די שְׁטָרְעַנְגְּסַטְעַ אַרְדְּנוֹנָג אֵין דַּעַר צִיְּמַת וּוֹעַן מַעַן וּוּטַם אַיְדַּ
בְּעַרְנְהַמְּעַן די פְּרִיצְיְשַׁע מַאיְאַנְטְּקָעַם, צַו בְּעַשְׁטִימָעַן די שְׁטָרְעַקְעַם
וּוֹאַס מַעַן דַּאַרְפַּ קְאַנְפִּיסְקִירְטַּע, צַו מַאַכְעַן אַרְיִיסְטָעַר פָּוּן דֻּעַם גַּאנְ
צַעַן קְאַנְפִּיסְקִירְטַּעַן פְּאַרְמָעַנְעַן אֵין צַו הַיְטָעַן אַוְיַּפְּ אַשְׁטָרְעַנְגְּסַטְעַן
אָפְּנַן דָּאָס גַּאנְצָע לְאַנְדְּרוֹוִירְטַשְׁאַפְּטְלִיכְעַ פְּאַרְמָעַנְעַן מִיט אַלְעַ גַּעַבְּיִוְּ
דֻּעַם, גַּעַצְיְגַעַן, פִּיה, פְּרַאַדְוְקַטְעַן אֵין אַנְדְּרָעַ זַאֲכַעַן, וּוֹאַס גַּעַהְעַן
אַיְצָט אַבְּעָר אֵין די העַנְד פָּוּזִים פָּאַלְק.

4) בֵּין די נְרוּיְסַע עַרְדְּ-רַעְפָּאָרָם וּוּטַם דָּוְרְכַּגְעַפְּיִהְרַט וּוֹעֲרָעַן
דַּוְרַךְ דַּעַר גְּרִינְדוֹנְגָס-פְּעַרְזָאַמְלוֹנָג וְאֵל מַעַן זַיִךְ הַאַלְטָעַן אֵין דֻּעַם פָּאַלְ
גַּעַהְעַרְעַן פּוּיְעַרְיִים-נְאַקְזַּוּ (אַינְסְטְּרוּקְצִיּוּם) וּוֹאַס אֵין אַוְיִסְגַּעַעַרְבִּיּוּט
וּוֹאַרְעַן אַוְיִפְּזַן סְמָךְ פָּוּן 2-12 אַרְטִינְגַּעַ פּוּיְעַרְיִשְׁעַ נְאַקְזּוּעַ דַּוְרַךְ דַּעַר

רעדאקסיע פון די „אייזוועסטיא“ פון דעם אלל-דוסישען סאוייעט פון פוייררים-דעפומטאטען און וואס איז אבענדרוקט געווארען אין דעם נומער 88 פון די זעלביגע „אייזוועסטיא“ (פעטראנגראד, נומער 88, 1917 אונזט, 1917).

די ערעד פון די פוייררים און קאוזאקען, וואס דיענען אין דער אידמעע, זאל ניט ווערען קאנפיסקירות.

לענין ערקלעהרט : „דאס איז ניט דער פראייעט פון דעם געועע-צענעם מינימטר טשערנאָוו, וועלכער האט אלֶיך געשמוועסט וועגען, „אייפבווען אַ פְּלָאָזֶן“ און האט געוואָלט דורכפיהרען די רעפאָרמען פון אַ וִיְבָעַן. די פראָאנע וועגען צוֹתְהַיְלָעַן די ערעד וועט ענטשיידען ווערען פון אַ וְנְטָעַן, אַוְיְפָיְן פְּלָאָזֶן. ניט אלֶעָ פּוּיְעָרִים וועלען בעקמיען אַ גְּלוּיכָע שְׁטוּרָעָע ערָה. דאס וועט זיך ווענדען לוייט דער געגענד...“

„אונטער דער פראווייזאָריישער רענירונג האבען די פֿאָמייעשטי-קעם זיך אַבעזָּאגָט צוֹ פְּאַלְגָּעָן די באָפהָהָלָעָן פון די ערד-קָאמִיטעטָעָן — די זעלביגע ערְדָּקָאמִיטעטָעָן, וואס לוֹוָאָוָה האט זוי פֿאָרגָעָשָׂלָאָגָעָן, שְׁינְגָּאָרָעָוָה האט זוי דּוֹרְכְּגָּעָפְּהָרָט אַוְן קָעָרָעָסָקִי האט זוי פֿעְרוֹוָאָל-טעט.“

מען האט געהאלטען בײַם אַנהויבען דעבאָטִירען דעם פראי-יעקט, ווען אַיְנָעָרָה האט זיך מיט געוואָלָד דּוּרְכְּגָּעָשְׁטוּפָט דּוּרְכְּבָּין. עולם צוֹוישען די שׂוֹרוֹת בענְק אַוְן אַיְזָאָרְוִיפָּי אַוְיְפָיְן פְּלָאָזֶן. דאס אַיְזָגָעָן פִּיאַנְיָה, אַ מִּיטְגָּלִיעָד פון דעם עקוּקָוּטָיוֹוּקָאָמִיטָעָט פון דעם פּוּיְעָרִים סָאָוְוִיעָט. ער אַיְזָגָעָן מלָא רְצִיחָה.

„דער עקוּקָוּטָיוֹוּקָאָמִיטָעָט פון דעם אלל-דוסישען סָאָוְוִיעָט פון די פּוּיְעָרִים-דעפומטאטען פֿרְאָטָעָסְטִירָט גַּעֲנָעָן דעם אַרְעָסָט פון אַונְ-זָעָרָעָחָרִים, די מִינִיסְטָרָעָן סָאָלָאָזְקָין אַוְן מַאְסָלָאָוּ!“ האט ער הייזעריג אַ וְאָרָף גַּעֲתָהָאָן די דּוּלְגָּאָטָעָן אַיְן פְּנִים אָרְיִין. „מִיר פֿעְרָדָלָגָעָן, אַזְזָעָן זָאָל זָיִוְתִּיכְפָּה בְּעֵפְרִיעָן. זָיִוְתִּיכְפָּה אַיְצָט אַיְן דער פֿעְטְּרָאָפָּאָוּלָאָוּסָקָעָ פְּעָסְטָוָנָגָה. מעַן מַזְזָעָן זָיִוְתִּיכְפָּה אַוְיְפָיְן שְׁטָעָל.“

מען טָאָר ניט פֿאָרְלִירָעָן קִיְּוָן רְגָעָן. אַז אַנְדָּעָר דּוּדָנָעָר אַיְזָאָרְוִיפָּי אַוְיְפָיְן פְּלָאָטְפָּאָרָם — אַ סָּאָלְדָאָט מיט אַ צּוֹשְׁוִיבָּעָרְטָעָר בָּאָרָד אַזְזָעָן מִיט גְּלִיהָעָנָדָע אָוְגָעָן. „אַיְהָר זָצָט דָּא אַזְזָעָן רְעָדָט וועגען אַיבְּרָגְּעָבָעָן די פּוּיְעָרִים די ערָה, אַזְזָעָן אין דער

זעלביגער צייט האנדעלט איהר ווי טיראנען און אונטערדריךער גע-
גען די אויסגעקליבגענע פויערים-פארטרערטער. איך זאג איך — האט
ער דראָהענד אויפגעהויבען זיין פויסט — אויב עס וועט זיי געריהרט
ווערען אַהֲרֹן, וועט איהר האבען אַן אויפשטיינד גאָר אַין ניכען".
אַ בעועונגנונג אַיז דורךגעגענאנגען אַיבּרִין זאָל. דער עולם אַיז געוען
ווי פֿאָרְשָׁעָהָמֶט. טראָצְקִי האט זיך אויפגעהויבען, קאָלְט, נִיפְטִיג, אַין
פֿוֹלְעָן בעוֹאָסְטוּין פֿוֹן זַיְן קְרָאָפְט. דער עולם האט דער מִילְּטָעָרִישָׁעָרְךָ רֻעוּאָדָּ
לוֹצְיאָנְעָרָע אַיז דֵּי מעַנְשָׁעָוּוִיסְטִישָׁעְ מִינִיסְטָרָעָן: מַאֲסָלָאוּ, סַאלָאוּ
קיּוֹן, גּוֹאָזְדָּעוּ אַיז מַאֲלִיאָנְטָאָוּוִיטָשׁ. אַוְיבּ זַיְן גּוֹנָעָן נַאֲךָ אַיצְטָ אַין
פֿעַטְרָאָפְּאָוָלָאָסְקָע פֿעַסְטָוָגָן, אַיז דָּאָס דָּעַרְפָּאָר, וּוָאָס מִיר האבען
געַהָאָט צָופְּיָאָלָאָרְבִּיט. וּוָעַן מִיר וּוּלְעַן זַיְן אַרְיוּסָלָאָזָעָן, וּוּלְעַן מִיר
זַיְן פֿוֹנְדָּעָסְטוּוֹעָגָעָן האַלְטָעָן אַונְטָעָר אַ הְוִיזְאָרָעָט, בֵּין מִיר וּוּלְעַן
אַונְטָרָזְוּכָעָן זַיְעָר שִׁיכָוֹת צַו קָרְעָנְסָקִים פֿעַרְרָעָתָהָעָרָיוּשָׁעָן אַנְיָ
טהְיָיל אַין מְעַשָּׂה קָאָרְנוּיָּאָוּ...".

"סִינְמָאָל", שְׁרִיּוֹת פֿיָּאָנִיךְ, "אַין קְיָין רֻעוּאָלָזְצִיעָ אַין דָּעָר וּוּלְטָ
הָאָבָעָן זַיְן צַוְּנָעָ זַאֲכָעָן נִיט גַּעַטְרָאָפָעָן".
"אַיהֲרָהָאָט אַ טָּוֹת", עַנְטָפְּעָט טְרָאָצְקִי, "צַוְּנָעָ זַאֲכָעָן האָרָ
בָּעָן זַיְךָ גַּעַטְרָאָפָעָן אָפִילָו אַין דָּעָר אַיצְטָיגָעָר רֻעוּאָלָזְצִיעָ. הַוְּנָדָרָ
טָעָר פֿוֹן אַונְזָעָרָעָ חֲבָרִים האָט מַעַן אַרְעָסְטִירָט אַין דֵּי יוֹלִידָעָה. וּוָעַן
דֵּי חֲבָרִיטָעָ קָאָלָאָנְטָאָי אַיז בְּעַפְּרִוִּיט גּוֹוָאָרָעָן פֿוֹן טְוָרְמָעָ צָוְלִיעָב
אוֹמְגָעָוּוֹנְדָקִיט, האָט אַוּקָסְעָנְטִיעָוּ אַוּקָגְעָשְׁטָעָלָט פָּאָר אַיהֲרָהָטָהָר
צַוְּוִי אַמְּאָלִיגָעָ שְׁפִּיאָנָעָן פֿוֹן נִיקָּלָאִים אַכְּרָאָנָקָעָ". דֵּי צַוְּוִי פֿוּעָרִים
צַוְּנָעָן אַרְיוּסְגָּעָנָגָעָן פֿוֹנִים זַאֲלָ בְּרוּמָנְדִּיגָ פָּאָר זַיְךָ. דָּעָר עַולְמָ
הָאָט זַיְךָ בְּעַנְלִיָּת מִיט שְׁפָאָטִישָׁ אַוְסְרוֹפָעָן.

די פֿאָרְטָרָעָטָר פֿוֹן די לִינְקָעָ סָאָצְיָאָלִיסְטָעָן-רֻעוּאָלָזְצִיאָנְעָרָעָן
נְהַמְּעָן דָּרְדָּעָן וּוּנְגָעָן דָּעָם עַרְדָּגְעָזָעָ. אַין פֿרִינְצִיפָּ זַוְּנָעָן זַיְךָ אַיְנָ-
פֿעַרְשָׁטָאָנְדָעָן, זַיְעָרָ פֿרָאָקְצִיעָ קָעָן אַבָּעָר נִיט שְׁטִימָעָן, זַוְּנָעָן זַיְךָ, בֵּין
זַיְךָ וּוּלְעַן די פֿרָאָגָעָ דָּעַבָּטְדָעָן. מַעַן דָּאָרָף זַיְךָ אַן עַצָּה האַלְטָעָן מִיט
דָּעָם פֿוּעָרִים-סָאָוּוּעָט.

די מעַנְשָׁעָוּוִיקָעָס-אַונְטָרָנְאָצִיאָנָאָלִיסְטָעָן וּוּלְעַן אַוְיךָ אַבָּהָאַלְטָעָן
אַ בעַזְוְנְדָרָעָ זַוְּנָגָן.

דעך פיהרער פון די מאקסימאליסטען, דעם אנטרכיסטיישען פליי געל פון די פוייערים, זאנט: „לויב און עהרעה צו א פאליטישער פארטהיי, וואס פיהרט דורך אוז אקט דעם ערשטטען טאג און וויל ניט מעלה גראין די פראגען.“

א טיפישער פוייער שטעהט אויף דער טרייבונע. לאנגע האאר, גראבע שטיוועל, א שמוייסענער פעלע. ער נויגט זיך אין אלע זויטען. „איך ווינש איך אלס דאס גוטס, חברים און בירגען“, זאנט ער. „איך וויל איך נאר זאגען, אzo אין דרייסטען דרעהן זיך נאר ארום עטליכע קאדעתטען. איהר האט ארעסטירט סאציאלייסטיישע פוייערים — פאר וואס זאלט איהר ניט ארעסטירען די קאדעתטען?“

די ווערטער רופען ארוים א היציג דיסקוסיע צוישען די פוייערים — פונקט אוז דיסקוסיע, ווי איך האב געהרט צוישען די סאלדאטטען בי נאכט. מען האט געקענט זעהן, אzo דאס זינען די אמתיע פראלעטהרייר פונים דארף.

„אט די אלע מיטגלאידער פון אונזער עזוקוטיוויקאמיטעט, די אוווקסנטיעום און זיינערן חברים, וואס פריהער האבען מיר זוי געהאלטען פאר אונזער גוטע פריינד, — זוי זינען דאך אויך ניט מעהר ווי קאדעתטען. זאל מען זוי ארעסטירען! זאל מען זוי ארעפס טירען!“

א שטימע רופט: „וואער זינען די אלע פיאניכם, די אלע אוווקסנטיעום? זוי זינען גאר ניט קיין פוייערים! זוי דרעהן גאר מיט זיינער עקען.“

מען האט געדארפט זעהן, ווי אזו די ווערטער זינען אויפגע נומען געווארען אין קאנגרעם! מענשען האבען דערקענט זיינער איגענע ברידער.

די לנקע סאציאלייסטען-דרעווואציאנערען שלאנגען פאר, מען זאל איבערויסען די זיזונג אויף א האלבע שעה. וווען די דעלעגאנטען זינען געגאנגען צו דער טהיר, האט זיך לעניין אויפגעהויבען פון זיין פלאז:

„מיר טארען ניט פערלייערען קיין צויט, חברים! גאנץ דומלאנד ווארט אויף אונזער בעשלום. די ניעס דארף אריין אין דורך מארגען איינדרפריה. זאמט זיך ניט.“

אין דעם גערויש פון געשפראבען, דיסקוסיעם און דעם היילבען

פון טרייט הערט זיך די שטימ פון א שליח פון דעם מיליטערישען רעוואַלּוציאַנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָט. ער שרייט : „פֿוֹנֶפֿצְעָהָן אֲנִיטָאָטָאָרָס פֿערְלָאָנְגָט אֵין צִימָעָר 17! קָוָמָט בָּאָלָר! מַעַן דָּאָרָף גַּהַן צָוָם פֿרָאָנְט!“

ערשת שפעטער מיט דרייטהאלבען שעה האבען זיך די דעלעט גאנטען וויעדר אַרְיִינְגְּנֶשְׁלָעֶפֶט אֵין זָאָל; דָּאָס פֿרְעוֹזְדִּיּוּס האָט פֿערָד נומען די פֿלאָטְפֿאָרְמָע, אָוֹן די זִיכְרוֹנָה האָט זיך וויעדר אַנְגָּהָוּבָעָן. מען האָט פֿאָרְגָּעָלְוּוּעָנָט טַעַלְעַגְּרָאָמָעָן פָּוּן אֵין פֿאָלָק נָאָך דעם אַנְדָּרָעָן. אלע האָבען גַּעַמְּלָדָעָט, אָו זַיְוַלְּסָעָן זיך אָן אָן דעם מיליטערישען רעוואַלּוציאַנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָט. לְאַנְגָּזָם האָט די פֿעַרְזָאָמְלָוָג זיך גַּעַד נומען צו דער אַרְבִּיטִיט. אָ דַעַלְעָגָט פָּוּן די רּוֹסִישָׁע סָאָלְדָאָטָעָן בַּיִּם מאָקָעָדָאָנִישָׁעָן פֿרָאָנְט האָט זיך בַּיְתָעָר בַּעַקְלָאָגָט אַוִּיפָּ זַיְעָר לְאָגָעָן. מִיר לְיִדְעָן דָּאָרָט מַעַהְרָ דָּוָרָך דָּעָר פֿרְיוֹנְדְּשָׁאָפָט פָּוּן אַוְנוֹעָרָעָ פֿרְיוֹנָה, אַיְדָעָר פָּוּנָס שָׂוָנָא“, האָט עָר גַּעַזְגָּט. פֿעַרְטָרָעָטָעָר פָּוּן דָּעָר 10 טָעָר אַוְנְטָעָרְשָׁטִיצָעָן אַיְיך מִיט אַוְנוֹעָר גַּעַנְצָעָן כָּח“. אָ סָאָלָדָט, אָ פּוֹיעָר, פֿרְאָטָעָטְרָט גַּעַנְעָן בַּעַפְּרִירִיעָן „די פֿעַרְרָעָטְהָרִישָׁע סָאָצִיאָלְיִיסְטָעָן מַאְסָלָאָוָו אָוּן סָאָלָאָזְקָן“. וּוֹאָס אַיז שִׁיך דעם עַקוּעָז קוֹטְיוֹוּקָאָמִיטָעָט פָּוּנִים פּוֹיעִירִים-סָאָוִיעָט, מִינְנָט עָר, אָז מען דָּאָרָף אַיְהָם אַיְגָאנְצָעָן אַרְעָסְטִירָעָן, וּוּ עָר שְׁטָעהָט אָוּן גַּעַתְּ... דָּאָס זִיְנָעָן גַּעַוּעָן עַכְבָּעָר רֻעוּאַלּוצְיִאָנְגָעָרָעָ שְׁמוּעָסָעָן... אָ דַעַפְּטוֹתָאָט פָּוּן דָּעָר רּוֹסִישָׁעָר אַרְמָעָע אֵין פֿעַרְסִיעָן עַרְקָלְעָהָרָט, אָז מען האָט אַיְהָם בעָר אַוְיפְּטָרָאָגָט צוּ פֿעַרְלָאָנְגָעָן די גַּאנְצָע מַאְכָט פָּאָר די סָאָוִיעָטָעָן. אָ אַוְקָרָאָינָעָר אַפְּצִירָר דָּעָדָט אֵין זִיְן מַוְטָּעָר-שְׁפָרָאָך : „עַם אַיז נִיטָּאָ קִיְּין נַאֲצִיאָנָאָלוּזָם אַיְנִים אַיְצְטִיגָעָן קָרְיוֹזִים... זָאָל לְעַבְעָן די פֿרָאָלָעָט טָאָרִישָׁע דִּיקְטָאָטָור אֵין אַלְעָט לְעַנְדָּר !“

אָז אָמָלְהָיָה אָוּן הַיְצָגָע גַּעַדְגָּנָע אַנְקָע אֵין יָעָנָע זָאָל, אָז רּוֹסְלָאָנָר, דָּאָכָט זיך, קָעָן שְׁוִין קִיְּנָמָל נִיט וּוּרְעָן שְׁטוּמָן.

קָאָמָעָנוּ בַּעַמְּדָקָט, אָז די אַנְטִיבָּאָלְשָׁעוּוֹיְסְטִישָׁע קָרְעָפְּטָעָן האָז בעָנְגָעָרָעָט אַרְיִסְטָרָפָעָן אַוְנָאָרְדָּנוֹגָעָן אַוְמָעָטָוּם. ער שְׁלָאָגָט פָּאָר, אָז דָּעָר קָאָנְגָרָעָם זָאָל אַרְיִסְלָאָזָעָן דָּעָם פָּאָלְגָעָנְדָעָן אַוְיְפָרָוָף צוּ אַלְעָט סָאָוִיעָטָעָן פָּוּן רּוֹסְלָאָנָר :

„דרער אלֶלְדוֹסִישׁעַר קָאנְגָּרָעַם פֿוֹן סָאוּוַיְעַטְעַן פֿוֹן אַרְבִּיְיטְעַר אָוּן
סָאַלְדָּאַטְעַן-דָּעְפּוֹטְאַטְעַן, צָוֹזָאַמְעַן מִיט אַיְינִיגַּע פּוַיְעַרְיִים-דָּעְפּוֹטְאַטְעַן,
וּוְעַנְדְּתָ וֵיך צַו אַלְעַ אַרְטִיְיגַּע סָאוּוַיְעַטְעַן, זַיִי זַאלְעַן תִּיכְפָּךְ נְעהַמְעַן עֲנַעַרְדָּ
גִּישַׁע שְׁרִיט צַו אַונְטְּרָדְרִיקְעַן אַלְעַ קָאנְטְּרָדְרָעַוּ אַלְוִצְּיַאנְגְּרָעַ אַידְעַן-
פּוַיְנְדְּלִיבְּכָע בְּעוֹוְגְּנוֹגְּנוֹגְּן אָוּן אַלְעַ פָּאָגְּרָאַמְעַן. דִּי עַהְרָע פֿוֹן דָּעַר רְעוּאָדָ
לוֹצְיָע, דִּי עַהְרָע פֿוֹן אַרְבִּיְיטְעַר, פּוַיְעַרְיִים אָוּן סָאַלְדָּאַטְעַן פָּאַרְדְּעַרְטָ
אָז קוֹין שָׂוֵם פָּאָגְּרָאַמְעַן זַאלְעַן נִיט וּוּעַרְעַן גַּדוֹלְדָּעַט.

„דִּי רְוִיְיטָע אַרְמָעָע, דָּעַר רְעוּאַלְוִצְּיַאנְגְּרָעַ נְאָרְנוֹיָאַן אָוּן דִּי מַאְטָּ
רָאָזָעַן הַאָבָּעָן אַנְגְּנָהָאַלְטָעַן פָּאַלְשְׁטָעַנְדִּיגַּע אַרְדְּנוֹנְגָּ אַיִן פָּעַטְרָאַגְּרָאַד.
„אַרְבִּיְיטְעַר, סָאַלְדָּאַטְעַן אָוּן פּוַיְעַרְיִים! אַיִּהְרָ דָּאַרְפְּט אָוּמְעַטְוָם
פָּאַלְגָּעַן דָּעַם בִּיְשְׁפִּיעַל פֿוֹן דִּי פָּעַטְרָאַגְּרָאַדְעָר אַרְבִּיְיטְעַר אָוּן סָאַלְדָּאַ
טָעַן!

„חַבְּרִים-קָאָזָקָעַן אָוּן סָאַלְדָּאַטְעַן! אַוִּיפָּ אָוּנוּ פָּאַלְטָ דִּי פְּפָלִיכְטָ
צַו גַּאֲרָאַנְטִירָעַן אַמְתִּיעָ רְעוּאַלְוִצְּיַאנְגְּרָעַ אַרְדְּנוֹנְגָּ.

„דָּאָס גַּאנְצָעָ רְעוּאַלְוִצְּיַאנְגְּרָעַ רְוְסָלְאָנְדָּ אָוּן דִּי גַּאנְצָעָ וּוּעַלְטָ קָוְקָט
אַוִּיפָּ אָוּנוּ...“

ערשות צוּוִי בִּיְנָאַכְט אִיז מַעַן אַיְבָּרְגָּעָנְגָּנְגָּן צַו שְׁטִימָעַן וּוּגְעַן
דָּעַם עַרְדִּגְעֹזְעַן. נָאָר אַיִּין דָּעַלְגָּנָאָט אִיז גַּעַוְעָן גַּעַגְעָן. דִּי פּוַיְעַרְיִם-
דָּעַלְגָּנָאָטָעַן זַיְנָעַן גַּעַוְעָן וּוּהָנָזִינָג פָּאָרְפְּרִיְיד.

אָסָאַלְדָּאַט הַוִּיבְט זַיִד אַוִּיפָּ פֿוֹן זַיִן אַרְטָ. עָר אִיז דָּאָר, צַוּשְ׊וִיָּ
בָּעָרָט, אַנְגְּנָעַתְהָאָן אַיִן צְרוֹרִיסָעָנָעָ קְלִיְידָעָר, אַבְּכָעָר זַיִן רְעַדְעָ גִּיסְטָ זַיִד
גַּלְאָט אָוּן קְרֻעְפְּטִיגָּ. עָר פְּרָאַטְעַסְטִירָט גַּעַגְעָן דָּעַם פּוֹנְקָטָ פֿוֹנְקָטָ נַאֲקָזָן,
וּוָאָס בָּעָרְוִיבָטָ דִּי מַילְיָאָנָעָן דָּעַזְעַרְטִירָעָן פֿוֹן זַיְעַרְעָ חַלְקִים עַרְדָּ.
פֿוֹן אַנְפָּאָגָג שְׁרִיטָמָעָן אָוּן מַעַן פִּיְפְּטָ אַיִּהְמָ אָוִסָּ, אַבְּכָעָר זַיִן אַיִּינָ
פָּאָכָעָ רִיהְעַנְדָּרָעָ רְעַדְעָ צִיהְתָּ אַלְעַ מַאְלָ מַעְהָר אַוְיְפְּמַעְרְקָזָאַמְקִיָּתָ.
„וּוָאָס אִיז דָּעַר דָּעַזְעַרְטִירָ שְׁוֹלְדִּיגָּ?“ פָּרָעַנְטָ עָר. „גַּעַגְעָן זַיִן וּוּלְיָעָן
הָאָטָמָעָן אַיִּהְמָ גַּעַטְרִיעְבָּעָן אַיִּין דִּי גַּרְאָבָעָן, וּוּמַעַן טְרִיבָטָ אַבְּהָמָה
צַו דָּעַר שְׁחִיתָה. אַיִּהְרָ אַלְיָיָן אַיִּין אַיִּירָ פְּרִיעַרְדָּעָנָס-אַוְיְפְּרָוָףָ הָאָטָמָדָאָךְ
גַּעַזְאָגָט, אָז דָּעַר קְרִיעָגָ אִיז זַיְנָלָאָן אָוּן שְׁרַעְקָלִיךְ. עָר, דָּעַר דָּעַזְעַרְטִירָ,
הָאָטָמָעָן בְּעַגְרִיסְטָ דִּי רְעוּאַלְוִצְּיָעָ, וּוּיְלָ עָר הָאָטָמָעָן גַּעַהְאָפְטָ אַוִּיפָּ פְּרִיעַרְדָּעָן
אָוּן פְּרִיְיָהִיטָ. פְּרִיעַרְדָּעָן? קְעַרְעַנְסְקִיִּים רְעַגְיְרָוְנָגָהָאָט אַיִּהְמָ וּוּיְעַדְרָ
גַּעַצְוֹאַונְגָּנָעָן צַו גַּעַהְנָן פָּאַרְוּעָרְטָס אִין גַּאֲלִיצְיָעָ, צַו קוַיְלָעָן אָוּן צַו וּוּרְעָן
גַּעַקוּוֹלָעָט; וּוּעָן עָר הָאָט גַּעַבְעַטְעָן פְּרִיעַרְדָּעָן, הָאָט אַיִּהְמָ טְעַרְעָשָׁ

טישענקי א נאר אויסגעלאכט... פרייהוית? אונטער קערענסקיים ארדנונג האט ער גזעהן, אzo מען אונטערדריקט זייןע קאמיטעטען, מען פערז מאכט זייןע צייטונגגען, מען ארטעסטירט זייןע פארטיזאנדע... אין זיין איינגעNUM דראפ האבען די פריצים זיך אויסגעלאכט פון זייןע ערדר קאמיטעטען און ארטעסטירט זייןע חברום... אין פערטאנגראד האט די בורוזושאזוע מיט דער היילט פון די דיביטשען פראקטיזיטט סאבאטאוש, ניט דערלאזט קיין שפיין און אמוניציע צו דער ארמעע... ער האט ניט געהאט קיין שטיוועל, ער האט ניט געהאט קיין קלידער... ווער האט איהם געזוואונגגען צו דיעזערטרען? קערענסקיים רעניערונג, וואס איהר אלײין האט זיך אומגעוואָרפהען! צום שלום פון דער רעדע האבען זיך אפיקו געהערט אַפְלַקָּדִיסְמַעְנְטָעַן.

אבל אן אנדר סאלדאט האט היינט געטענהית געגען איז פארשלאג. "קערענסקיים רענירונג טאר ניט דיענען פאר א ווענטעל, הינטער וועלכען מען וועט בעהאלטען אלע מייאסע מעשים! דיעזער טירען זייןען פאסקודניאקעム, וועלכע זייןען אנטלאָפֿעָן און האבען געלאָזט זיעירע חברים שטארבען אין די גראבען. יעדער דיעזערטיר אין א פעררעטהער און דראפ ווערען בעשטראָפֿט... א טומעל; געשריין: "גענוג! שטילער!" קאמענעוו שלאנט פאר איבערצ'ר גבעבן דעם עניין דער רענירונג. זיך וועט בעשלייסען.

האלב דריי פארטאג אין אין זאל וויעדר געווין שטיל. קאמעה געוו האט געליענט דאס געועץ וועגען דער ניעיר מאכט: "ביז ציוויט זיך צוניפֿקּומָעַן די גרינירונגס-פֿערזאָמְלָונְג, ווערט געווילדערט א פֿראָוויזאָרִישׁעַ רענירונג פון אַרבִּיְּטָעַר און פֿוּעָרִים, מיטין נאמען "דר ראתה פון די פֿאַלְקָס-קָאמִיסָּאָרָעַן"."

"די פֿערזאָטָה אַטָּונְג אַיבָּעֶר די פֿערשִׁיעַדְעַנְעַ צוֹוִינְגָּעַן פון דער שטאטאטס-העטיגקייט וועט אַיבָּעֶגְעַנְבָּעַן ווערען אין די הענד פון קאמיס'ען. די קאמיס'ען וועלע אַזְוִי צוֹנִיפֿגְעַשְׁטָעַלְט ווערען, אַז די דורךיהָרָונְג פון דעם קָאנְגְּרָעֵס-פֿרָאָנְרָאָם זָאָל זַיְן נַאֲרָאַנְטִירַט — אין ענגער פֿערבִּינְדוֹנְג מיט די מאָסְעַן-אַרְגָּאַנוֹזָאַצְיָעַס פון אַרבִּיְּטָעַר, אַרבִּיְּטָרִינְס, מאָטָרָזְעַן אַז סַאַלְדָּאָטָעַן, פֿוּעָרִים אַז אַגְּנָעַשְׁטָעַלְטָע. די רענירונגס-מאכט געפֿינְט זיך אין די הענד פון אַקלענְיָוּם, וואס בעשטעט פון די פֿאַרְזִּיכְעַנְדָּע פון די פֿערשִׁיעַדְעַנְעַ קאמיס'ען. דאס סַאַלְעַנְיָוּם אַז דער ראתה פון די פֿאַלְקָס-קָאמִיסָּאָרָעַן.

„דרע קאנטראָל איבער דער טהעטינקייט פון די פֿאַלקס-קָאמִי
סָאָרְעָן אָוּן דָּאָס רָעְכֶת זַיִ אַרְאַבְצּוֹזְעַצְעַן אָוּן פֿאַרְבְּיְוָטָעַן מִיט אַנְדְּרָע
גַּעהֲרַט דָּעַם אַלְלוּדְּזִישָׁן קָאנְגְּרוּם פָּוּן סָאוּוַיְעַטָּעַן פָּוּן אַרְבְּיְיטָר,
פֿוּיְוִירִים אָוּן סָאַלְדָּאַטָּעַן-דָּעַפְּוָטָאַטָּעַן אָוּן זַיִן צָעַנְטְּרָאַלָּעַן עַקוּזְקָוְטוּיוֹ
קָאמִיטָעַט.“

אין זאָל איז שטיל. ווען קאמענעוו לויינט דעם צעטעל פון
קאמיסאָרעוֹן, ברעכען אוים אָפְּלַאֲדִיסְמַעְנְטָעָן נאָר יעדען נאָמען, דער-
הויפט נאָר די נעמָן פון לעניין אָז טראָצְקיַן.
פארזיצענדער פונִים דאתה: ווֹלְאַדִּימֵר אָוְלִיאָנָאָוּ (לענִין).
איָנוּעָנִיגָּסְטָע אַנְגָּעָלְעָנָה היְמָעָן: אָ. ע. רִיקָּאוֹן.
לְאַנְדְּ-וּוּרְטְשָׁאָפֶט: ווּ. פ. מִילְיוֹטִין.

ארבוייט : א. ג. שליפניךאָו. מיליטער און פלאט : א. קאמיטעט, וואָס זאל בעשטען פון וו. א. אַוּסְעִינְקָא (אנטאנאָו), נ. וו. קריילענְקָא און פ. מ. דיבענְ-

האנדרעל און אינדוסטראיע : וו. פ. נאנזון.
 פאלקס-ביבילונג : א. וו. לונאטשארסקי.
 פינאנץ : ע. ע. סקווארטצאזו (סטעפאנאזו).
 אויסלענדישע אונגעלאונגענהויטען : ל. ד. בראנשטיין (טראצקי).
 יוסטיז : ג. ע. אַפְּפָאָקָאָזו (לאסאזו).
 שפיזו : ע. א. טהעדראָרָאוּיטש.
 פאסט און טעלענרגראָפ : ג. פ. אַוּוְלָאָזו (גַּלְיַעַבָּאָזו).
 פֿאַרְזִיכְעַנְדֶּר פֿוֹן נַאֲצִיאָנָאָלִיטֶעָטָעָן : י. וו. דַּוְשָׁגָנָאַשְׂוִילִי (סְטָאַ-
 קְיָוִן).

אייזענבראהנען: וועט בעשטייט ווערטן שפערטער.
באיאנעטען האבען זיך געוזהן אין די ווינקלען פונים זאל,
באיאנעטען האבען זיך געהויבען פון צוויישען די דעלעגנטען. דער
AMILUTTERSHUR רעווואלוציאגעראר קאמייטעט האט בעוואפאענט יעדען
איינעם. באלשעוויזם האט זיך בעוואפאענט צו דער ענטשיידענדער
שלאכט מיט קערענסקי, וועמעם קריינס-טרומייטען עם האבען זיך
שווין געטראגן אוייפ די פלייגלען פון דעם צפז-מערב'דיגען ווינד...
קיינער אין ניט געאנגען אהיים. פערקעהרט, הונדרטער נייע מען-
שען האבען זיך גענאסען אין סמאלאני. דער גרויסער זאל אין געוווען

געפאקט פון עק צו עק מיט סאלדאטען און ארבייטער, וואם זייןען שטונדען-ילאָנג געשטאנען אין ערנטען שווייגען און זיך צוגעהרט צו אלצידינג, וואם עם קומט פאר. די לופט איז געווען אַנְגּוּעַטִּיגַט מיט רוייך, שווויס, מיט מענשליכען אַטְהָעָם און מיט דעם ריח פון אַומְרֵיְינָעָ קְלִיְּדָעָר.

איןנס נאמען פון די סאציאָל-דעמאָקְרָאַטְעָן-אַינְטְּרָנָצְּיָאַנְאַלִּיסְטָטָעָן און די גַּבְּלִיבָּעָן-מענשׁעוֹוַיקָּעָסְטָטָעָן האַט אַזְוִילְאָוָו, אַ מִּתְגְּלִיעָד פון דער רַעֲדָקְצִיעָד פון דער „אַזְוָאִיךְ זְשִׁוּזָן“, גַּהְאַלְטָעָן אַ רַעְדָע. אַ יְוָנָגְעָרְמָאָן מיט אַ אַינְטְּעָלִיגְעָנָטָעָן פְּנִים, האַט עָרָ זִיךְ זַהְרָ וּוֹנִיגְ גַּעֲפָאַסְטָ אַהֲרָ אַין זְיוּן שְׁפָאַגְּעָלִינְיָוָם פְּרָאָק.

„מִיר מְזוּעָן זִיךְ פְּרָעָגָעָן, וּוֹאַהֲיָן גַּעֲהָעָן מִיר? אֹוֵיב די קָאָלִיְּדָיְיָן צְיָאַנְסְּדָרְעַנְיָרְוָנָג אַזְוָיְיָ גַּרְינָג אַרְאָבְגָּעָזָט גַּעֲוָאָרָעָן, אַיזְ דָּאָס נָאָר נִיט קִיְּן סְמָן, אַזְ דָּעָר לִינְקָעָר פְּלִיעָגָעָלְפָוָן דָּעָר דַּעְמָאָקְרָאַטָּעָד אַיזְ אַזְוָיְיָ שְׁטָאָרָק. דָּאָס בְּעוּזְיָוָת נָאָר, אַזְ דִּי רַעְגָּרָוָנָג אַיזְ נִיט פְּעָהָגָן צְוָ גַּעֲבָעָן דָּעָם פָּאָלָק בְּרוּטָ אַזְ פְּרַיְעָדָעָן. וּוֹיְסָעָן מִיר אָבָעָר, אַזְ אָוֵיךְ דָּעָר לִינְקָעָר פְּלִיעָגָעָל וּוֹעֶט נִיט קַעַנְעָן בְּלִיְּבָעָן אַין מָאָכָט, אֹוֵיב עָר וּוֹעֶט נִיט לְעֹזָעָן די דְּאָזְוָגָעָ פְּרָאָגָעָן. נָוָזָעָט אַיהֲרָ זִיכְעָר, אַזְ אַיהֲרָ קַעַנְעָט גַּעֲבָעָן בְּרוּטָ דָּעָם פָּאָלָק? סְאַיזְ אַ דָּחָק אַין תְּבָאָה, די מַעְהָרָה הִיְּתָה פּוּעָרִים וּוּלְעָן אַיְיךְ נִיט שְׁטִיצָעָן, וּוֹיְלָ אַיהֲרָ קַעַנְעָט זְיוּ נִיט גַּעֲבָעָן די נְוִיטִיגָּעָ אַינְסְטְּרוּמְעַנְטָעָן, די נְוִיטִיגָּעָ מַאְשִׁינָעָן; הַיְּצָוָנָג אַזְ אַנְדָּרָעָ לְעַבְעָנָס-נְוִיטָוּעָנְדִּגְיָיטָעָן זְיִינָעָן בְּמַעַט נִיט בְּנָמְצָאָ...

„וְאַם אַיזְ שִׁיךְ צְוָ פְּרִידָעָן, וּוֹעֶט דָּאָס זְיוּן נָאָר שְׂוּעָרָעָ. די אַלְיָידָטָע וּוּלְעָן נִיט רַעְדָעָן מִיט סְקָאָבָעָלָעָוָוָן. וּוּלְעָן זְיוּ קּוּמָעָן אַוְיָף אַ קְּאַנְפְּעָרָעָנָץ צְוָ רַעְדָעָן מִיט אַיְיךְ? אַיהֲרָ וּוֹעֶט נִיט אַנְעָרָקָעָנָט וּוֹרָעָן נִיט אַין לְאַנְדָּאָן אַזְ פָּאָרִיזָ אַזְ נִיט אַין בְּעָלִין...“

„אַיהֲרָ קַעַנְעָט נִיט רַעְכָּעָנָעָן אַוְיָף אַן אַקְטִיוּוֹר הַיְּלָאָ מַצְדָּעָטָ פְּרָאַלְעָטָרִיאָטָ פָּוָן די אַלְיָידָטָע לְעַנְדָּרָעָ. דָּאָרָט אַיזְ דָּעָר פְּרָאַלְעָטָאָ רִיאָט נָאָר זַהְרָ וּוֹיְסָעָן פָּוָן רַעְוָאָלְזִיאָנְעָרָעָן קָאָמְפָט. פְּרָעָנָסָט נִיט, אַזְ די דַּעְמָאָקְרָאַטָּעָן פָּוָן די אַלְיָאוּרָטָעָ לְעַנְדָּרָהָבָעָן אַפְּיָלוּ קִיְּן כָּחָ נִיט גַּעֲהָאָט צְוָאָמָעָנְצָרוֹפָעָן די סְטָאָקָהָאַלְמָעָרָ קְאַנְפְּעָרָעָן. וְאַם אַיזְ שִׁיךְ צְוָ דִּי דִּיטְשָׁעָ סְאַצְיָאָל-דַּעְמָאָקְרָאַטָּעָן, הַאָבָ אַיְיךְ אַקָּרְשָׁט נָעָ רַעְדָט מִיט חָבָר גַּאֲלָדָעָנְבָּרָג, אַיְינָעָרָ פָּוָן אַוְנוֹעָרָעָ דַּעְלָעָגָטָעָן קִיְּן סְטָאָקָהָאָלָם. הַאָט אַיְהָם אַ פְּרָעָטָרָעָטָרָ פָּוָן דָּעָמָ לִינְקָעָן דִּיטְשָׁעָן

פלונגל פערזיכערט, איז א רעוואַלּוֹצִיע איז דיטשלאנד איז אונמענלייך
אזווי לאנג ווי עם דויערט דער קרייגן."

דער עולם האט אָנְגַּעַתְּוִיבָּעָן אַיְבָּרְרִיסְעָן אָוּוּלְאָוִין בְּמַעַט אָוִיף
יעדרען ווֹאַרט, אַבְּרָעָרְה האט פָּאַרטְּגָּזְעָץ :

„רֶסְלָאַנד וּוּטְ בְּלִיְבָּעָן אַיְזָאַלְּרָט. דָּעַר סֻפְּרָה וּוּטְ זַיִן, אַז עַנְטָה
וּוּדְעַרְעָה וּוּטְ דֵּי רֶסְיִישָׁע אַרְמָעָע בְּעַזְוּגָט וּוּרְעַרְעָן פָּוּן דֵּי דִיטְשָׁעָן, אַז
דֵּי דִיטְשָׁ-עַסְטְּרִיכִישָׁע קָאַלְּוִיצִיעָה וּוּטְ שְׁלִיסְעָן אַפְּרִיעַרְעָן מִיטְ דָּעַר
פְּרָאַנְצְּוּזְיִישָׁ-עַנְגְּלוּשָׁעָר קָאַלְּוִיצִיעָה אָוִיף דָּעַם חַשְׁבָּוּן פָּוּן
רוּסְלָאַנד, אַדְרָעָרְה מִיר וּוּלְעָלָן מוֹזָעָן שְׁלִיסְעָן אַסְפָּאַרְאָטָעָן.
פְּרִיעַרְעָן מִיטְ דִיטְשָׁלָאַנד.

„אַיך בֵּין אַקָּאַרְשָׁט גַּעֲוֹאַחְרָגָעָן, אַז דֵּי אַמְבָאַסְאָדָאָרָס פָּוּן
דֵּי אַלְּיָאַרְטָע לְעַנְדְּרָעָר גְּרִיאַרְטָע זַיְך צַו פָּעַרְלָאַזְעָן רֶסְלָאַנד אַז אַז
קָאַמְּיִטְעָמָעָן צַו רַעַטָּעָן דָּאָס לְאַנְדָּאָן דֵּי רַעַוְאַלְּוִיצִיעָה בְּיַלְדָּעָן זַיְך אַז
אַלְּעָרְסִישָׁע שְׁטָעַדְטָמָע.

„אַיְזָן אַיְנְצִינָע פָּאַרטְּיִי קָעָן נִיטְ גּוּבָּר זַיְן דֵּי אַלְּעָ אָנוֹנְגָּהִיּוּרָע
שְׁוּוּרִינְגִּיּוּטָע. נָאָר אַמְּאַיְאָרְטָעָטָמָע פָּוּן דָּעַם פָּאַלְּקָה, מִיטְ אַרְגְּנִירְוָנָג
פָּוּן אַלְּעָ פַּעַרְאַיְנִינְגָּטָע סָאַצְּיָאַלְּיִסְטָעָן קָעָן פִּיהְרָעָן דֵּי רַעַוְאַלְּוִיצִיעָה צַו
אַז עַנְדְּגִּילְטִיגָּעָן זַיְעָגָן.

אָוּוּלְאָוּ לְיַיְעַנְטָמָע דָּאָן דֵּי רַעַוְאַלְּוִיצִיעָה פָּוּן דֵּי צַוְוִיְּ פָּרָאַקְצִיעָם :
„נָהָמָעַנְדָּג אַזְנָבָעַטְרָאָכָט, אַז כְּרִי צַו רַעַטָּעָן דֵּי עַרְאַבְּרוּנָגָעָן
פָּוּן דָּעַר רַעַוְאַלְּוִיצִיעָה אַזְנָבָעַדְרִינְגָּט נָוִיטִיגָּה צַו בְּיַלְדָּעָן אַרְגְּנִירְוָנָג,
וּאָסָ שְׁטִיצְטָמָע זַיְך אָוִיף דָּעַר רַעַוְאַלְּוִוצִיאָנָעַרְעָר דַּעַמְאַקְרָאַטִּיעָה זַיְך זַיְך
אַז אַרְגְּאַנְיוֹרָט אַזְנָבָעָן דֵּי סָאַוְוִיעַטָּעָן פָּוּן אַרְבִּוּטָה, סָאַלְּדָאַטָּעָן אַז
פְּוּעַרְיִים-דַּעַפְּטָאַטָּעָן ; נָהָמָעַנְדָּג אַזְנָבָעַטְרָאָכָט, אַז כְּרִי
אוּפְּגָנָאָבָעָן פָּוּן אַזְאָרְגְּנִירְוָנָג אַזְנָבָעַטְרָאָכָט, אַז כְּרִי
אַיְבָּרְגָּעָבָעָן דֵּי עַרְדָּאָן דֵּי הַעֲנָדָה פָּוּן דֵּי אַגְּרָאַרְיוּשָׁע קָאַמְּיִטְעָמָעָן, אַז
אַרְגְּאַנְיוֹרָעָן אַקְאַנְטָרָאָל אַיְבָּרָאָלְדָאַרְיוּלָעָרְעָר פָּרָאַדְוָקְצִיאָן אַז
צַו רְוָפָּעָן דֵּי גְּרִינְדוֹנְגָּס-פְּרוֹזָאַמְּלָוָג אָוִיף דָּעַם בְּעַשְׁתִּימָטָעָן —
וּוְהָלָט דָּעַר קָאַנְגָּרָעָס אַז עַקְוָקְטוּיוֹ-קָאַמְּיִטְעָמָעָט, וּוּלְכָבָעָר זַאָל זַיְך
שְׁטָעַלְעָן אַזְנָבָעַטְרָאָכָט מִיטְ דֵּי דַּעַמְאַקְרָאַטִּישָׁע גְּרוֹפָעָן, וּאָסָ בְּעַתְּהִיִּי
לִיגָּעָן זַיְך אַזְנָבָעַטְרָאָכָט, כְּרִי צַו בְּיַלְדָּעָן אַזְאָרְגְּנִירְוָנָג.

נִיטְ קוּקָעַנְדָּרִיג אָוִיף דָּעַר גַּעַהְוִיבָּנָעָר רַעַוְאַלְּוִוצִיאָנָעַרְעָר שְׁטִימָוָנָג
פָּוּן דָּעַר מַאֲסָעָה אַבָּעָן אָוּוּלְאָוִיסָמָס רֹוחַיְגָע אַזְנָבָעַטְרָאָכָט גְּדוּלָּדִיגָּע וּוּרְטָמָעָר

אויף איהר געמאכט א טיעפערן איינדרוק. צום שלום האבען די גע-
שריעין און פיעפרידיען אין נאנצען אויפגעעהרט. ווען ער האט גע-
ענדיגט, האבען זיך אפילו געהרטט אפלאלדיסטען.

נאך איהם האט גערעדט קארעלין, אויך א יונגער, א מוטהיגער
און א איבערציינטער מענש, אין וועמעס אויפיריכטיגקייט קיינער האט
ニיט געצווויפעלט. ער האט גערעדט אינ'ם נאמען פון די לינקע סאָר
ציאַליסטען-דעואָלוֹצִיאָנְעָרָעָן — דער פארטוי פון מאָרִיאָסְפִּירִידִָאנָָאָר
וואָאָ, דער אינציגער פארטוי, וואָס איז געגאנגען מיט די באַלְשֻׁעוּוּיקָעָם
און וואָס האט פערטראָטָעָן די רעוֹאָלוֹצִיאָנְעָרָעָן פּוּוּרִים.

„מיר האבען זיך אַבְּגַעַזְאַגְּטָן אַנְתָּהִיל צוּ נַעֲמָעָן אֵין דָעַם רָאַתָּה
פּוֹן די פֿאַלְקָסְ-קָאָמִיסְאָרָעָן, וַוַּיְלָלָ מִיר וַוַּיְלָעָן זיך נַיְטָ דָעַרְוּיְטָעָרָעָן
פּוֹן יַעֲנָעָם טָהִיל פּוֹן דָעַרְ רַעְוּאָלוֹצִיאָנְעָרָעָרָר אַרְמָעָעָ, וְוָאָס האט פֿעָרָה
לְאַזְעָן דָעַם קָאָנְגָרָעָם. אַוְיָבָ מִיר וַוַּאֲלָטָעָן אַרְיָוָן אֵין דָעַרְ נַיְעָרָ רָעָנָיָ
רוֹנָגָ, וַוַּאֲלָטָ פֿאָרָ אָנוֹן גַּעַוְאָרָעָן אַונְמַעְלִיךְ צוּ זַיְינָ פֿאַרְמִיטְלָעָרָ צַוְּיִשְׁעָן
די באַלְשֻׁעוּוּיקָעָם אָנוֹן די אַבְּגַעַנְגָּעָן גַּרְוּפְּעָן פּוֹן דָעַרְ רַסְיָשָׁעָרָ דָעָמָאָ
קָרָאָטָיָעָ, אָנוֹן דָאָס וַוַּיְלָעָן מִיר גַּרְאָד דָעַרְגְּרִיבְּעָן. מִיר קָעָנָעָן אַונְטָעָרָ
שְׁטִיצָעָן נָאָר אָזָאָ רַעְגְּרָוָגָ, וְוָאָס פֿעָרָאָיְנִינָגָטָ אלְעָ סָאָצִיאָלִיסְטָעָן.
נאך מעהָרָה : מִיר פֿרָאָטָעָסְטָיְרָעָן גַּעַנָּעָן דָעַרְ טִירָאָנוֹיְשָׁעָרָ הָאַלְטָוָנָגָ פּוֹן
די באַלְשֻׁעוּוּיקָעָם. אָנוֹזָעָרָעָ קָאָמִיסְאָרָעָן האט מַעַן פֿעָרָטְרִיעְבָּעָן פּוֹן
זַיְעָרָעָ פֿלְצָעָרָ. אָנוֹזָעָרָ אַיְנְצִינָגָעָ צִיְטָוָגָ „זַנְאָמִיאָ טְרוֹדָאָ“ (די

פָּהָהָן פּוֹן אַרְבָּיוּטָ) האט נַעֲכָתָעָן נַיְטָ גַּעַקְעָנָטָ אַרְוִיסְגָּהָן...

„די צַעַנְטָרָאָלָעָ שְׂטָאָדְטְ-דָוָמָא בַּיְלָדָעָט אַ מַעְכְּטִינָעָן קָאָמִיטָעָט
צַוְּ רַעְטָעָן דָאָס לְאָנָד אָנוֹן די רַעְוּאָלוֹצִיעָ. דָעַרְ קָאָמִיטָעָט גַּרְיָיט זַיך
צַוְּ אַ מְלָחָמָה מַיטָּ אַיְיךְ. אַיְהָרָ זַוְּיָּט שְׁוִין אַיְצָט אַוְיָיךְ אַיְזָאָלִירָט.
איַעַרְ רַעְגְּרָוָגָן האט נַיְטָ די שְׁטִיצָעָ פּוֹן קִיְּן אַיְנְצִינָגָרָ דָעַמְאָקָרָאָ
טַשְׁעָרָ גַּרְוּפְּעָ...“

טְרָאָצְקָיָ שְׂטָעָלָט זַיךְ אַוְיָהָ. זַיְינָ אַוְיָסְדוּרָקָ אָיזָ זַיְכָעָרָ אָנוֹן קָרָאָפְּטָיָ
פָּאָל. אויף די לַיְפָעָן שְׁלַעַגְעָלָט זַיךְ דָאָס בַּעֲקָאנְטָעָ סָאָרָקָאָסְטִישָׁעָ
שְׁמִיְכָעָלָעָ, וְוָאָס אָיזָ פּוֹלָ מַיטָּ נִיפְּטָ. ערָ רַעְדָטָ מַיטָּ אַ קְלִינְגָעָנְדִינָגָרָ
שְׁטִימָעָ, אָנוֹן דָעַרְ עַולְמָ וּוּרְטָ הַינְגָעָרִיסָעָן.

„די אלְעָ שְׁמוּעָסָעָן זַיְינָעָן נַיְטָ נִיָּיָ. מִיר האבען שְׁוִין נַיְטָ אַיְנְמָאָל
גַּעַהְעָרָטָ, אַזְ מִיר זַיְינָעָן אַיְזָאָלִירָטָ. ערָבָ אָנוֹזָעָרָ אַיְפְּשָׁטָאָנָדָ האט
מַעַן נְבוֹאָה גַּעַזְאָנָטָ, אַזְ אַ שְׁרַעַקְלִיבָעָ מְפָלה אָיזָ אַוְנְפָּרָמִידְלִוָּהָ.“

דעמאַלט זוינען אויך אלע געווען געגען אוננו. נאָר אַ טהיל פון די לינקע סָאַצְיָאַלִיסְטָעַן-דָּרוֹוָאַלְוָצִיאַנְעָרָעָן אַיז גָּעוּעָן פָּעַרְטְּרָאַטָּעָן מִיט אָונָנוּ אַיז דָּעַם מִילְּיָעַטְרִישָׁעַן רָעוֹוָאַלְוָצִיאַנְעָרָעָן קָאַמִּיטָּעָם. וּוי זְשָׁע קָומָט עַם, וּוֹאָסּ מִיר האַבעָן גַּעֲקָעָנְטָן אָכוּמוֹאַרְפָּעָן די רָעְגִּוָּנָגּ כְּמֻעָט אַחֲן בְּלוֹטְפָּאָרְגִּיסְוָנָגּ? דָּעֶר פָּאָקְטָן אַלְיוֹין בְּעוּווֹיזָט גָּעָגָן קְלָאָהָר, אַיז מִיר זַיְינָעָן נִימָט אַיז אַלְיָרְט. דָּעֶר אַמָּת אַיז, אַיז נִימָט מִיר נָאָר די פָּרָאוֹזָאַרְיָשָׁעַ רָעְגִּוָּנָגּ אַיז אַיזָּלִירָט. די דָּעַמָּקָרָאַטִּישָׁעַ פָּאָרְטִּיעָן, וּוּלְכָעַ טָרָעָטָן אָרוּסּ גָּעָגָן אָונָנוּ, זַיְינָעָן גָּעוּעָן אַיזָּלִירָט, זַיְיָ זַיְינָעָן אַיזָּלִירָט אָונָן זַיְיָ האַבעָן זַיְד אָוִיפָּ אַיְיבָּגּ אַיזָּלִירָט פָּון דָּעַם אַרְבִּיטְרִיךְלָאָם.

„זַיְיָ רָעְדָעָן וּגְעָגָן אַ קָּאַלְיִצְיָעַ. פָּאָרָאָן נָאָר אַיְין קָאַלְיִצְיָעַ, וּוֹאָסּ אַיז בְּאַמָּת נּוֹיְתָהּוּוֹנְדִּינְג — די קָאַלְיִצְיָעַ פָּון אַרְבִּיטְרָה, סָאַלְדָּאָטָן אָונָן די אַרְיִמְסָטָעַ פּוּעָרָוִים. אָנוֹנָעָר פָּאָרְטִּיָּה האַט אַוְיִפְגְּנָעָתָהָאָזָן אַ גְּרוּסָעַ זַאָּךְ : זַיְיָ האַט גַּעֲבִילְדָעַט אָזָאָזָקָאַלְיִצְיָעַ... וּוֹאָסּ בָּאָר אַ קָּאַלְיִצְיָעַ שְׁטָעַלְטָט זַיְדָאָזָוּ פָּאָרָ ? אַ קָּאַלְיִצְיָעַ מִיטָּ די, וּוּלְכָעַ האַבעָן אָוְנְטָעְרְשְׁטִיצָטָהָהָיָה ? נִימָט שְׁטָעְנְדִּיגּ וּוּרְטָמָעָן שְׁטָאָרְקָעָרָ דָוְרָקָ אַ קָּאַלְיִצְיָעַ. וּוּלְטָעָן מִיר, אַ שְׁטִוְינְגָר, גַּעֲקָעָנְטָאָרְגָּנְזִוְיָרָעָן דָּעַם אַוְיִפְשְׁטָאנָה, וּוּנְעָן מִיר וּוּלְטָעָן גַּעֲהָאַט דָּאַנְיָעָן אָונָן אַוּקְסָעְנְטִיעְוָוָן אַיז אָנוֹנָעָרָ רִיְיָהָעָן ? “ דָּעֶר עַולְםָ לְאַבְּטָעָן.

„אַוּקְסָעְנְטִיעְוָוָן האַט גַּעֲגָבָעָן וּוּנְגָגָ בְּרוּוִיט. שְׁטָעַלְטָט אַיְיךְ פָּאָרָ, אַיז מִיר האַבעָן אַ קָּאַלְיִצְיָעַ מִיטָּ די אַבְּאָרָאַנְצָעָם — וּוּלְכָעַן זַיְיָ האַבעָן מְעַהָּר בְּרוּוִיט ? אַוְיָבָ מִיר דָּאַרְפָּעָן אַוִּיסְקָלִיבָעָן צְוִישָׁעָן די פּוּעָרָוִים אָונָן אַוּקְסָעְנְטִיעְוָוָן, וּוּלְכָעָרָה האַט גַּעֲהִיָּסָעָן אַרְעָסְטִירָעָן די עַרְדִּיקָאַמִּיטָּעָעָן, וּוּלְעָלָעָן מִיר שְׂוִין בְּעַסְעָר אַוִּיסְקָלִיבָעָן די פּוּעָרָוִים. אָנוֹנָעָר רָעוֹוָאַלְוָצִיאַעַן וּוּטָמָעָן בְּלִיבָּעָן די קָלָאַסִּישָׁעַ רָעוֹוָאַלְוָצִיאַעַן דָּעֶר גַּעֲשִׁיכְטָעָן.

„זַיְיָ בְּעַשְׁוֵלְדִּינְגָּעָן אָונָנוּ, אַיז מִיר האַבעָן זַיְד אַבְּגָעָזָאנְטָן פָּון אָז אַבְּמָאָךְ מִיטָּ די אַיְבָּרְגִּיגָעָן דָּעַמָּקָרָאַטִּישָׁעַ פָּאָרְטִּיעָן. אַבְּעָר וּוּרָ אַיז שְׁוֵלְדִּינְגָּ ? זַאָּלָעָן מִיר רָעְכָעָנְעָן מִיטָּ קָאַרְעַלִינְעָן, אַיז דָּאָס אַיז נָאָר אַז „מִיסְפָּעָרְשְׁטָעְנְדִּינְגָּ ? “ נִיְיָן, חֲבָרִים, אַט אַיז אַ פָּאָרְטִּיָּה, וּוֹאָסּ שְׁוּוִימָט אַוְיָהָ דָּעֶר הַעֲכָסְטָעָר כּוֹאַלְיָעָן פָּון אַ פָּאָלְקָסְ-דָּרוֹוָאַלְוָצִיאַעַן, אַ פָּאָרְטִּיָּה, וּוֹאָסּ אַיז נָאָר אַרְמָגְנוּוֹוִוקָּלָט מִיטָּן רְוִיךְ פָּון פּוֹלְוּוֹרָ ; זַיְיָ קָומָט צָו

אייך און זאנט אייך : אט איז די מאכט, נעהט זי ; און איהר,
אנשטיאט צו נעהמען דאס, וואס מען גיט אייך, נעהט איהר ארייבער
אויפין צד פונט שונא. פרעג אייך אייך : איז דאס א מיסבער-
שטענרטים ? דאס איז א קריינס-ערקלעהרונג. און געדענטט, און
גיט מיר האבען ערקלעהרט דעם קרייג... .

„אוילאָוּ סטראַשעט אונז, אָוְןֶזְעֶרֶעּ פֿרִיעַדְעֶנְסּ-פֿערְהַאנְדְּלָונְגְעַן
וועלען צו גאָר גיט פֿיַהְרָעַן, אֹוְבּ מִיר וועלען זיוֹן „איַזְאַלְיָוָת“, זאג אַיך
אייך נאָך אַ מָּאֵל : אַיך פֿעַרְשְׁתָּעוּהָ נִיט, ווי אַזְוִי אַ קַּאֲלִיצְיָעּ מִיט
סְקַאְבָּעַלְעָוּזּ אַדרְעָר אָפִילּוּ מִיט טַעַרְשְׁתָּשְׁעַנְקָאַיּן קָעַן אָוּנוּ הַעַלְפָעָן
ברענגן פֿרִיעַדְעַן. אוילאָוּ סטראַשעט אונז, אָוְןֶזְעֶרֶעּ מַאְכָעָן
פֿרִיעַדְעַן אַוְיָה אַונְזָעָר חַשְׁבוֹן. זאג אַיך אַיך, אָוְבּ אַיְרוֹאָפּאּ ווּעַט
נאָך אַלְזּ שְׁטָעָהָן אָוְנְטָעָר דָּעַר הַעַרְשָׁאָפּט פּוֹן דָּעַר אִמְפְּעַרְיוֹאָלִיסְטִישְׁוּן
בּוֹרְזּוֹאָזּוּן, אַיז דָּסּ רֻעְוָאַלְזִיאָנְנָעָרָעּ רַוְּסְלָאָנְדָרָסּיּוּן ווּעַט
„איַנְסּ פּוֹן די צְוּוִי. עַנְטוּדְעָרָר די רַוְּסְלָאָנְדָרָסּיּוּן ווּעַט
בְּעַשְׁאָפּעָן אַ רֻעְוָאַלְזִיאָנְנָעָרָעּ בְּעַוּגְנוֹגָן אַיְרוֹאָפּאּ, אַדרְעָרָר די אַיְרוֹאָזּ
פֿעַאָישָׁעּ מַעְכְּטָעּ וועלען פֿערְנִיכְטָעּ די רַוְּסְלָאָזּוּצְיָעּ.“

דָּעַר זָאָל הַאָט אַיְהָם אַפְּלָאַדְּרִיטָט מִיט אַ גַּעַוְּאַלְדִּיגְעָן אַוְיסְבָּרוֹךְ
פּוֹן אַפְּלָאַדְּרִיסְמַעְנְטָעּן. די מוֹתְּהִגְּסְטָעּ פֿרְאָבָעָ אַיּוֹן דָּעַר גַּעַשְׁיכְּטָעּ, די
אַידְעָר, אָזּ רַוְּסְלָאָנְדָר ווּעַט ווּיְזָעָן אַ ווּגָרְדִּי אַיְבְּרִינְגָעּ לְעַנְדָּרָה, הַאָט
אַנְגְּעַצְוֹנְדָּרָן אַלְעַמְּעָנָס הַעַרְצָעָר. פּוֹן דָּעַם מַאְמָעָנָט אָזּ אַיזּ גַּעַוְּעָן
עַטְוֹוָאָסְטּוֹזְוֹנִיגָּעָס אָזּ עַנְטְּשָׁלָאַסְעָנָעָס אַיּוֹן די רֻעְוָאַלְזִיאָנְנָעָרָעּ
מַאְסָעָן אָזּ אַיּוֹן אַלְעָלָזְוּרָעּ הַאַנְדְּלָוְנְגָעָן. די דָּאַזְוִיגָעּ שְׁטִימָוָנָגּ הַאָט
זַיְוִין קִיְּנָמָאָל גִּיט פֿערְלָאָזּוֹת.

דָּעַר אַנְדְּרָעָר צַד הַאָט זִיךְ אַבְּעָר אַוְיךְ גַּעַנְרִיְּטָט צָום קַאַמְּפָהּ.
קַאַמְּנָעָנוּ גִּיט דָּסּ ווּאָרְטָט אַ דָּעַלְעָגָטָט פּוֹן דָּעַם פֿערְאַיְזָן פּוֹן אַיְזָעָנִיּ
בָּאָהָן-אַרְבִּיטָעָר. דָּסּ אַיזּ אַ נִּיעַדְרִינְגָר, דִּיקְלִיכְעָרָמָן מִיט אַ
שְׁטְרָעָנְגָעָן פְּנִים אָזּ מִיט אַזּ אַוְיסְדָּרוֹקָפּוֹן אַונְדְּרָעָבָאַרְמְרִינְגָרָפּוֹנְדִּיּ
שָׁאָפּט. עַר ווּאָרְפְּט אַ בָּאָמְבָעּ.

„איַנְסּ נָאָמָעָן פּוֹן דָּעַר שְׁטָאַרְקְסְטָעּ אַרְגְּאַנְיַזְצְיָעּ אַיּוֹן רַוְּסְלָאָנְדָר
פֿערְלָאָנְגָן אַיךְ דָּסּ ווּאָרְטָט אָזּ אַיךְ מַעְלָד אַיךְ : דָּעַר צַעַנְטָרָאָלְקַאַמְּפָהּ
טַעַט פּוֹן די אַיְזָעַנְבָּאָהָן-אַרְבִּיטָעָר זָאנְט זִיךְ אַבְּ צַוְּ אַונְטָעַרְשְׁטִיצְעָן
די בָּאַלְשְׁעוֹוִיקָעָם, אֹוְבּ זַיְוִינְגָעָן אַבְּגַעַשְׁיִידָטָט פּוֹן דָּעַר גַּנְצָעָרָסּוּיּ
שַׁעַר דָּעַמְּאַקְרָאַטִּיעָ.“ אַ גְּרוּסָעּ טָוּמָעָל הַוִּיבָּט זִיךְ אַוְיָה אַיּוֹן זָאָל.

„אין יאַהֲרָ 1905 אָוֹן אִין דֵי טַעַג פֿוּן קָאָרְנִילָאוּן זַיְינֶנַּן דֵי אַיְזָעַנְבָּאַהָן-אַרְבָּיוּטָעַר גַּעֲוֹעַן דֵי בָּעַסְטָעַר קָעַמְפָּפָעַר פָּאָר דָּעַר רָעוֹאַלְוָדָעַץ. אַיְהָר הָאָט אָנוֹן אָבָּעָר נִיט אַיְינְגָעַלְאַדְרָעַן צַו אַיְיָר קָאַנְגָּרָעַם.“ גַּעַשְׁרִיּוּן : „דָּאָס הָאָט דָּעַר אַלְטָעַר צַעַנְטָרָאַלְעָר עַקְזָעַקְטוּיוֹ-קָאַמִּיטָעַט אַיְיךְ נִיט אַיְינְגָעַלְאַדְרָעַן“. דָּעַר רָעַדְנָעַר מַאֲכָת זַיְךְ נִיט וּוַיְסָעַנְדָּגָן. מִידָּר אַנְעַרְקָעַנְעַן נִיט דֵי גַּעַזְעַלְיכְּקִיּוֹת פֿוּן אָט דָּעַם קָאַנְגָּרָעַם. זַיְנַט עַס זַיְינֶנַּן פֿוּן אַיְיךְ אַזְוֹעַק דֵי מַעַנְשָׁעוֹוַיְקָעַם אָוֹן סָאַצִּיאַלְיִסְטָעַן-דָּרְעוֹוָאָלְזָיְאָנְעַרְעָן, הָאָט אַיְהָר נִיט קִיּוֹן גַּעַזְעַלְיכְּבָעַן קְוֹאָרוֹם. דָּעַר אַיְזָעַנְבָּאַהָן-פָּעַרְעָאַיּוֹן אַונְטָעַרְשָׁטִיצָט דָּעַם אַלְטָעַן צַעַנְטָרָאַלְעָר עַקְזָעַקְטוּיוֹ-קָאַמִּיטָעַט, אָוֹן עַרְקָלְעָהָרָט, אָז דָּעַר קָאַנְגָּרָעַם הָאָט נִיט גַּעַהְאָט דָּאָס רָעַכְתָּ אַוִּיסְצּוּקְלִיְבָעַן אַ נִּיעַם קָאַמִּיטָעַט.

„דֵי מַאֲכָת דָּאָרָף זַיְינַן אַ סָּאַצִּיאַלְיִסְטָעַשׂ אָוֹן אַ רָּעוֹאַלְזָיְאָנְעַרְעָן, פָּעַרְאַנְטוֹ-אַרְטָלְיוֹן פָּאָר דֵי גַּעַזְעַלְיכְּבָעַן אַרְגָּאַנְעַן אָוֹן פָּאָר דָּעַר גַּאנְצָעַר דָּעַוּאַלְזָיְאָנְעַרְעָר דָּעַמְאָקְרָאַטְיָעָן. בֵּין אָזָא מַאֲכָת וּוּטָזָר גַּרְינְדָעָן, הָאָט דָּעַר פָּעַרְבָּאַנְד פֿוּן אַיְזָעַנְבָּאַהָן-אַרְבָּיוּטָעַר בְּעַשְׁלָאַסְעָן : עַרְשְׁטָעַנְסָמָן, נִיט פָּאַלְגָּעָן קִיּוֹן שָׁוֹם בְּעַפְּעַהָל אָהָן דָּעַר צּוֹשְׁטִימָוֹנָג פֿוּן צּוֹוִיְמָעָן, נִיט פָּאַלְגָּעָן קִיּוֹן שָׁוֹם בְּעַפְּעַהָל אָהָן דָּעַר צּוֹשְׁטִימָוֹנָג פֿוּן דָּעַם צַעַנְטָרָאַלְקָאַמִּיטָעַט פֿוּן דָּעַם פָּעַרְאַיּוֹן. דָּעַר פָּעַרְאַיּוֹן נַעַמְתָּ אַיְיךְ אָבָּעָר אִין זַיְינַן הָעַנְד דֵי גַּאנְצָעַ פָּעַרְוּוֹאַלְטָוֹנָג אַיְבָּעָר דֵי אַיְזָעַנְבָּאַהָן-פָּוּן רָוּסְלָאַנְד.“

זַיְינַן לְעַצְטָע וּוּרְטָעַר הָאָט מַעַן קוּיָם גַּעַקְעַנְטָה הָעַרְעָן אִין דָעַם שְׁטוּרָם בּוֹ זְוּרָעַלְ-זְוּרְטָעַר, וּוֹאָס הָאָט אַוִּיסְגָּעַבְרָאַכְעָן אִין זָאָל. עַס אַיְזָעַנְבָּאַהָן גַּעֲוֹעַן אַ שְׁוּוּרְעָרְעָר קְלָאָפָ. דָאָס הָאָט מַעַן גַּעַקְעַנְטָה זְעַחַן אַוִּיפָדָיָן פְּנִים/עַר פֿוּן פְּרָעָזְוִוְדוֹם. קָאַמְעַנְעָוָה הָאָט זַיְךְ בְּעַגְרַעַנְעָצָט מִיטָעָן עַנְטָפָעָר, אָז דֵי גַּעַזְעַלְיכְּקִיּוֹת פֿוּן דָעַם קָאַנְגָּרָעַם אִין אַוִּיסְעָרְעָן צְוֹוִיְפָעָל, וּוֹאָרוֹם אַבְּיָלוֹ נַאֲכָדָעָם וּוּי עַס הָאָבָעָן זַיְךְ צְרוּקִינְגְּעַצְוִינְגָן דָעַם מַעַנְשָׁעוֹוַיְקָעַם אָוֹן סָאַצִּיאַלְיִסְטָעַן-דָּרְעוֹאַלְזָיְאָנְעַרְעָן, אַיְזָעַנְבָּאַהָן גַּעַבְלִיבָעָן מַעַהָר וּוּי דָעַר קְוֹאָרוֹם, וּוֹאָס דָעַר אַלְטָעַר צַעַנְטָרָאַלְעָר עַקְזָעַסְטִוְוָאַקָּמִיטָעַט הָאָט בְּעַשְׁטִימָט.

די פָּרָאָגָע וּוּגָעָן אַרְגָּאָנְיָוּרָעָן דֵי מַאֲכָת וּוּרְטָמָט אַבְּגָעַשְׁטִימָט, אָזָן אַונְגָּהָיְיָרָעָן מַאיְאָרִיטָעַט וּצְטָמָט אַרְוִיָּפָדָעָם רָאַטָּה פֿוּן דֵי פָּאַלְקָטָם קָאַמִּיסְאָרָעָן אַוִּיפָדָעָן זַיְינַן טְהָרָאָן. די וּוֹאַחַלְעָן פֿוּנָ'מָ צַעַנְטָרָאַלְעָר עַקְזָעַקְטוּיוֹ-קָאַמִּיטָעַט, דָעַם נִיעַם

פארלאמענט פון דער רוסישער רעפובליק, האבען קויים געדייערט פונפצעהן מינוט. טראצקי ערקלעהרט, אzo ער וועט בעשטען פון הונדרט מיטגלייעדר, זיעבציג פון זוי באַלשוויקעם. וואָס איז שיד די פוויירם און די יוניגע פראַקצייעס, וואָס האבען זיך צוריינגעזונען פון קאנגרעם, וועט מען פאר זוי לאָזען אַ פלאַז. „מיר וועלען בע- גרייסען אלע פֿאָרטיען און גֿרּוּפּעַן ווֹאָס וועלען אַנְגּוּמָעַן אָנוּזָעַרְ פֿרָאָנְגָּרָם אָזָן זיך וועלען בעטה הייליגען אִין דער רַעֲגִירָוָגָג“, האט טראצקי גענדיגט.

און דערמיט האט זיך דער אלֶלְ-רוּסִישָׁר קָאנְגָּרָעָם פָּוּן סָאוּוּעָטָעָן גַּעַשְׁלָאָסָעָן, כְּדֵי זִוְּנָעָן מִיטְגְּלִיעָדָעָר זַאלָעָן זיך ווֹאָס נִיכְּבָּרָ פֿוֹנָאנְדָעָרָה פְּאָהָרָעָן אִין אלע פֿיְעָרָ עַקְעָן פָּוּן רַוְּסָלָאָנָד אָזָן דַּעֲרַצְעָהָלָעָן די גְּרוּזָעָס נִיעָס.

עם איז שווין גּוּוּעָן אַרְוֹם 7 אַ זִוְּגָעָר אִין דער פרִיה, ווען מִיר האבען אוּפְּגַעַוּקָט די פֿערְשָׁלָאָפְּעָנָעָן קָאנְדּוּקְטָאָרָעָן אָזָן מַאְטָאָרְלִיָּיט פָּוּן די טְרָאָסְ-זְוָאָנָגָעָן, ווֹאָס דער פֿערְאָיָן פָּוּן טְרָאָמוֹזְ-אַרְבִּיטָעָר האט שְׁטָעָנְדִּיגָּ גַּעַחְלָטָעָן פְּאָרָ דֻּעָם סְמָאָלָנִי אַיְנָסְטִיטָוָט, כְּדֵי אַכְּזָופִּיהָ רָעָן אָחִים די סָאוּוּעָטְ-דַּעְלָעָנָטָעָן. אִין די וּוֹאָנָגָעָם, האט זיך אָנוּזָאָוִיסְגָּעָדָאָכָט, אִין אִיצְצָאָן גּוּוּעָן וּוֹעַנְגָּרָר פְּרִיד אָזָן וּוֹעַנְגָּרָר בענייס- טָעוּרָנָגָג, וּוֹי נַעֲכָתָעָן. פֿיעַלְעָה האבען אוּסְגָּעָוָהָן פֿערְזָאָרגָנָט. אָפְּשָׁר האבען זִיך זִיך גַּעַפְּרָעָגָט שְׁטִילְעָרָהִיָּיד: „אמָתָה, מִיר זִוְּנָעָן אִיצְצָאָקִי

די הערשער, אָבָּער וּוֹי קַעְנָעָן מִיר דַּוְרְכְּפִיהָרָעָן אָנוּזָעָר וּוֹילָעָן?“

לְעַבְעָן אָנוּזָעָר וּוֹאָהָנוּגָג האט אָנוּזָאָוִיסְגָּעָדָאָכָט אַבְּגַעַשְׁטָעָלָט אַ פְּאָטְרוֹלָ פָּוּן בעוּאָפְּעָנָטָעָן בִּירְגָּנָר אָזָן האט גַּעַנְיוֹן דַּוְרְכְּגָעָקוֹקָט אָנוּזָעָרָעָ פֿאָפְּיָעָרָעָן.

די פֿרָאָקְלָאָמָצִיעָ פָּוּן דער דּוּמָה האט גַּעַתְּהָאָן אִיהָר אַרְבִּיטִיט...“

די בְּעַלְ-הַבִּית/טַעַת האט גַּעַהָרָט, אָזָן מִיר זִוְּנָעָן גַּעַקְוּמָעָן, האט זִיך

זִיך בְּעוּזְוִזָּעָן אִין אַ רְאֹזְוֹעָן זִוְּדָעָנָט פֿעַנְיוֹאָר.

„דער הוּוּזִיקָאָמִיטָעָט האט אַיְיך וּוֹיְדָעָר גַּעַבְעָטָעָן, אִיהָר זַאלְט זִיך שְׁטָעָלָעָן אִין אַטְשָׁרָעָד צַו הַיְתָעָן דָּאָס הוּזִיק גַּלְיָיך מִיטָּהָרָגָעָן מַעְנָדָר“, האט זִיך גַּעַזְוָאָנט.

„צּוֹלִיבָּן וּוֹאָס זַאלְמָעָן דָּאָס הַיְתָעָן?“

„כְּדֵי צַו בְּעַשְׁיָצָעָן דָּאָס הוּזִיק, די פֿרוּיָעָן אָזָן די קִינְדָּעָר.“

„פָּוּן וּוֹעַמְעָן?“

„פָּוּן רַנוּבָּרָ אָזָן מַעְרָדָר.“

„אַבָּעֶד ווֹאָס טהוֹט מֵעַן, אָוִיב עַם קְוָמֶת אַ קְאַמִּיסָּאָר פָּוּן דָעַט
מִילּוּיטָרִישׁעַן רְעוּוֹאַלְוָצִיאַנְגָּרְעָן קְאַמִּיטָּעַט צֹ זָוְכָּעַן גְּעוּוּחָר?“
„אָה, דָּאָס ווּלְעָן זַיִן נָאָר זָאנָעַן, אָז זַיִן זָיְינָעַן קְאַמִּיסָּאָרָעַן...
אוֹן ווּיְעַדְעַר צְוָרִיק, ווֹאָס אַיְזָה דָעַר אַונְטָעַרְשִׁיעַד?“
אִיךְ הָאָב פִּיְּעַרְלִיךְ עַרְקָלְעָהָרָט, אָז דָעַר קָאַנְסָוָל הָאָט פֻּעֲרָבָאָטָעַן
אַלְעַ אַמְּעָרִיקָאָנָעַר בְּוִרְגָּעָר צֹ טְרָאָגָעַן גְּעוּוּחָר — דָעַרְהוּיפְט אַיְן
שְׁכָנוֹת מִיטָּה דָעַר רְוִסְיְשָׁעַר אַינְטָעַלְיְגָעָן...“

קאפִיטָעל זַעַקְמָן

דָעַר רְעַטְוְנְגָס-קְאַמִּיטָּעַט

פְּרִוִּיטָאָג, דָעַר 9 טָעַר נָאָוּעַמְבָּעַר...
„נָאָוּאָטְשָׁעַרְקָאָסָק, דָעַם 8 טָעַן נָאָוּעַמְבָּעַר.
„אָזָוִי ווֹי עַם אַיְזָה פָּאָרְגָּעָקָוּמָעַן אָן אוּפְשָׁטָאָנָר פָּוּן דִי בָּאַלְשָׁעַד
וּוַיְקָעַם אוֹן אָזָוִי ווֹי זָיו הָאָבָעַן גְּעַמָּאָכָט אַ פְּרָאָכָעַ אַרְאָכְצָוּעָצָעַן דִי
פְּרָאָוּוֹזָאָרִישָׁעַ רְעַנְדוֹנָג אַיְוֹן צֹ פְּעַרְכָּאָפָעַן דִי מָאָכָט אַיְן פְּעַטְרָאָד
גְּרָאָד... עַרְקָלְעָהָרָט דִי קָאָזָאָקָעַן-רְעַנְדוֹנָג, אָז זַיִן הָאָלָט אַזְוָיָנָעַ טְהָאָטָעַן
פָּאָר אַ פְּאָרְכָּרָעָכָעַן ווֹאָס טָאָר נִיטָּה דָעַרְלָאָזָעַן ווּעְרָעַן. דִי קָאָזָאָקָעַן
וּוְלְעָן גְּעַבָּעַן זַיְוָעַר גְּאַנְצָעַ שְׁטִיצָעַ דָעַר פְּרָאָוּוֹזָאָרִישָׁעַרְ רְעַנְדוֹנָג ווֹאָס
אַיְוֹ אַ קָּאָלְיִצְיָאָנָס-רְעַנְדוֹנָג. צּוּלְיָעַב דִי אָוִיבָעָנְדָרְמָאָנָטָעַ אַוְמְשָׁטָעַן
דָעַן אָוֹן בֵּין דִי פְּרָאָוּוֹזָאָרִישָׁעַ רְעַנְדוֹנָג ווּעַט צְרוּקִים גְּעוּוּנִין אַיְהָר
מָאָכָט אָוֹן סִיוּעַט אַיְינְגָעָפִיהָרָט ווּעְרָעַן אַרְדָּנוֹנָג אַיְן רְוַסְלָאָנָר, נַעַמָּה
אִיךְ אַיְבָעַר דִי מָאָכָט, אַנְהָוִיבָעָנְדִּיגְ פָּוּנִים זַיְעַבְטָעַן נָאָוּעַמְבָּעַר,
אַיְן אַלְעַ אַגְּגָעַלְעַגְעָנָהָיִיטָעַן, ווֹאָס זָיְינָעַן שִׁירַק צֹ דָעַר דָאָנָעַר גְּעַנָּעַר.
(אונְטָעַרְגָּשְׁרִיבָעַן)

אַט אַמָּאָן קָאָלְעַדְיוֹן

דָעַר פְּרָעָוִידָעָנָט פָּוּן דָעַר רְעַנְדוֹנָג

פָּוּן קָאָזָקִיָּשָׁעַ אַרְמַיְעַן.

אַ פְּרִיקָאָזָה פָּוּן דָעַם מִינְיָסְטָרְ-פְּרָעָוִידָעָנָט קְעַרְעָנְסָקִי, אַרְוִיסָנָעַ
גְּבָעָן אַיְן גָּאָטְשָׁנָאָ :

„אִיךְ, דָעַר מִינְיָסְטָרְ-פְּרָעָוִידָעָנָט פָּוּן דָעַר פְּרָאָוּוֹזָאָרִישָׁעַרְ רָעַ-

נירונגע און דער הויפט-קאמאנדריר איבער אלע בעוואפנטע קראפטען פון דער רוסישער רעפובליך, ערקלעהר, איז איך געפיין זיך און דער שפיעז פון די פאלקען ביימ פראנט, וועלכע זיינען געליבען טריי דעם פאטערלאנד.

„איך בעפההָל אלע סאלדאטען פון דעם פערטראנדרעדער מיליטעריד שען ראייאן, וועלכע האבען דורך א טוות אדרעד אונזיסענהייט זיך געלאָזט פערפיהרען פון די פערדרעתהער פון דעם לאנד און דער רעד וואַלוציע, איז זיי זאלען זיך באָלד אומקעהרען און טהאן זיינער פֿליכט. דער דאָזינגר בעפההָל זאל געליענט ווערטען איז אלע פאלקען, באַטאלְיאָנען און עסקדראָנען. אונטערגעשריבען :

מיניסטער-פרעוזידענט פון דער פראָוויזארישער
רענירונג און הויפט-קאמאנדר,
א. פ. קערענסקי.“

א טעלענרגאָם פון קערענסקיין צו דעם גענעראל, וואָס קאָמאָן דעווועט איבערין צפונ-פראנט :
„נאֲטשינָא איז גענומען געווֹאָרָעָן פון די לאַיאָלע פֿאָלְקָעָן אָהָן בּוֹטְ-פֿאָרְנוֹסָגָן. אַבְתָּהִיּוֹלְנוֹגָעָן פון קְרָאָנְשְׁטָדְטָעָר מַאְטָרָאָזָעָן, פון דעם סְעַמְיָאָנוֹסָקִי אָוֹן אַיְזָמָאַילָאָסָקִי פֿאָלְקָעָן האָבָעָן אַבְגָּעָנְבָּעָן זיינער געווֹהָר אָהָן אַ וְיַעֲדָרְשְׁטָאָנָד אָוֹן האָבָעָן זיך אַנְגָּעָשָׂלָאָסָעָן אָן דער רענירונגס-אַרְמָיוֹן.“

„איך בעפההָל אלע אונטען-אויסגעֶרְעֶכְנָטָע אַבְתָּהִיּוֹלְנוֹגָעָן, זיי זאלען אַרוּיסְטְּרָעָטָען פֿאָרוּוּעָטָס אַזְוֵי שְׁנָעָל וְיַיְמָנְלִיךְ דער מיליטע-דִּישָׁעָר רְעוּאַלְצִיאָנְדָרָעָר קְאַמִּיטָּעָט הָאָט בעפּוֹילָעָן זִיְן אַרְמָעָ אַבְצָוָרְטָעָן...“

נאֲטשינָא, אַ 30 קְיָלָאָמְעָטָעָר קִיְּין דְּרוּם-מַעַרְבָּד צָו, אַז גַּעַפְּאָלְקָעָן אַיְן מַשְׁךְ פון דער נַאֲכָטָה. עַמְּ אַיְזָמָת, אַז אַבְתָּהִיּוֹלְנוֹגָעָן פון די צוּוִי אַוְיבָּעָנְדְרָמָהָנָטָע פֿאָלְקָעָן (אַבָּעָר נִיט קִיְּין מַאְטָרָאָזָעָן) זיינען אַרְזָמָד גַּרְיְינְגָעָלָט גַּעַוְוָאָרָעָן פון קָאָזָאָקָעָן אָוֹן האָבָעָן אַבְגָּעָנְבָּעָן זיינער גַּעַד וְעוֹהָר. די דָּאַזְוָנָעָ אַבְתָּהִיּוֹלְנוֹגָעָן האָבָעָן זיך אַרוּמְגָנְדְרָעָהָט אַיְן יַעֲנָגָר גַּעַנְגָּר אָהָן קְאַמָּנְדִּירָעָן אָוֹן אָהָן אַרְדָּנוֹגָג. עַמְּ אַיְזָאָבָעָר נִיט אַמְּתָה, אַז זיי זיינען צְוָנוּשְׁתָּאָנָעָן צָו דער רענירונגס-אַרְמָעָ. אַיְן דעם זַעַלְבִּיגָּעָן מַאְמָעָטָע, וּזְעַן קְרָעְנָסָקִי הָאָט אַרוּסְנָעָבָעָן זִיְן בּעַפְּהָל, זיינען פִּיעָלָעָן פון זיי גַּעַקְוּמָעָן אַיְן סְמָאָלְנִי, פֿאָרוּוּוֹאַנְדְּרָעָט אַיְן

פערשעהט, און געפרואוט ערקלעהרטן, וואס מיט זוי איז געשעהן.
זוי האבען ניט געוואוסט, איז די קאוזאקסן זינגען איזו נאהעט. זוי
האבען זיך געפרואוט אונט'טנהן' מיט די קאוזאקסן.

עם איז געוווען קלאָהָר, איז דער גאנצער רעוואַלְזִיאָנערער פראנט
אייז צומישט. די גאנרנויזאנען פון אלע קלויינע שטראָטעלעך קיין דרום
צ'ו האבען זיך צושפֿאַלְטָעָן אויף צויזי אַדער דריי גֶּרוּפָעָן, וואָס האבען
בבושים אופָן ניט געקענט דורךוקומען. די העכברע קָמָאַנדְרָעָן זיינען
דרערויל געוווען אויף קערענסקי'ס צד, וויל קיין שטארקערע מאכט
אייז ניט געוווען; די מעהרהייט פון די פְּשֹׁטוּעַ סָאלְדָאַטָּעַן זיינען גע-
גען אויפִּין צד פון די סָאוּוִיעָטָעָן, אונֵן די אַיבָּעָרִיגָּעָה האבען זיך גע-
וּוּאַקְעָלְטָן האבען אלְיָין ניט געוואָוסט, וואָס עס טהוּט זיך מיט זוי.

אין גרים אילעניש האט דער רעוואָלֶזְיאָנערעד מיליטערישער
קאמיטעט בעשטייט מורהויאוין פאָר דעם קאמאנדריך צו פער-
טההיידיגען פערראָגראָד. מורהויאו אין געווען אַקאָפִּיטָן פון דער
אלטער אַרְמָעָע, אַ מאָן מִיט אַ גְּרוֹיסָעַן עַהֲרַגְיֵץ. דאס האט
ער אַרגָּנָזִירָט די טוֹיטְ-בָּאַטָּאַלִּיאָנָעָן אַינְסָמְשָׁךְ פון דעם זומער;
דאָס האט ער איינמאָל בעשולדיגט די פֿרָאָוּזָאַרִישָׁע דענירונג, אָז „זַי
איָזָן צו ווֹיְךְ מִיט די באַלְשׂוֹוּקָעָם“ אָזָן אָז „מעָן דָּאָרָף זַי אַלְעָאָבָּה
וּוֹישָׁעָן פון דעם פְּנִים פון דער ערְד“. דאס איָז געווען אַ פֿערברענטער
מיְלִיטָאַרִיסְטָן, מִיט אַלְעָאָמְלִיטָרִישָׁע טְרָאַדְצִיעָם. ער האט געהאט
דָּרָךְ אַרְץָ פֿאָרָ מַאְכָּט אָזָן מַוְתָּה. אָפְּשָׁר איָז ער טָאָקִי געווען אוֹפִּי-
רִיכְטִינְגָּן אָזָן דָּעַם פֿרְטָן...

זוקם און דרייסיג שטונדרען זיינען די באַלעועזוקען געווען אַב-
געשניטען פון דעם לאָנד און פון דער גאנצער וועעלט. די איזענבעahan-
בעאמטע און טעלענראָפִיסטען האבען זיך אַבעזאגט אַבערצונגבען
זיעירע דעפעשען; די פאָסְטּ-בעאמטעה האבען ניט געוואָלט בעזאָרגען
זיעיר פָּאסְטּ. נאָר דער דראָטּ-אָזּוּד טעלענְרָאָפּ פון דער רענְרוֹנְג

אין צארסקאייע סעלאַ האט אָרוּיסגעשיקט אלע האלבע שעה ביולעטע-
גען און מאנייפעסטען אין אלע פיער עקען פון דער וועלט ; די קאָ-
מיסארען פון סמאָלני האבען זיך געיאגט מיט די קאמיסארען פון
דער שטאדט-דומאַ אַיבערן שטח פון אַ האלבען ערדי-קונען, און צוּווּי
אַערָאָפָּלָאנָן אַנגעלאָדָעָן מיט אַגְּנִיטָאַצְּיָאנָס-לִיטָעָרָאַטָּר זַיְינָעָן גַּעֲפָלוּויִ
גען אין דער לופטען צום פראנט צו... .

אַבער די כוֹאָלִיעָס פון אוּיפְּשָׁטָאנְדָּר האבען זיך גַּשְׁפְּרִוִּיט אַיבָּעָר
רוּסְלָאנְד מיט אָזָא שְׁנָעָלְקִיִּיט, ווֹאָס קִיְּין אַיְזָעָנְבָּאָהָן אָוּן קִיְּין פְּלִיהִ-
מָאַשִּׁין ווֹאָלֶט נִיט גַּעֲקָעָנְטָר דָּעֵרְיָאנְגָּעָן. דָּעֵר הַעַלְסִינְגְּפָּאָרָסְעָר סָאוּוּיָּעָט
הָאָט אַנְגָּעָנוּמוּעָן אַ רְעוֹזָלְוִצְּיָעָז שְׂטִיצָעָן די פָּעָטָרָאָגְּרָאָדָעָר רָעְנִירָוּגָּן ;
די קִיעְוּוּדָר בָּאַלְשָׁוּוּיְקָעָס האבען פָּעָרְכָּאָפָּט דָּעָם אַרְסָעָנָל אָוּן די
טָעַלְעָגְּרָאָפְּסָטָאָנְצִיָּעָ אָוּן נָאָר די דָּעַלְעָגָאָטָעָן פון דָעָם קָאָזָקָעָנִיקָּאָנִ-
גָּרָעָס, ווֹעַלְכָּעָר אִיז גָּרָאָר דָּעַמָּאָלָט אַבְּגָהָאַלְתָּעָן גַּעַוּוּאָרָעָן אָוּן קִיעָוּ-
הָאָבָּעָן זַיִּי פָּעָטָרִיעָבָּעָן פון זַיְּעָרָעָ פָּאָזִיצִיעָס ; אִיז קָאָזָן הָאָט אַ
מִּילְוָעָרִישָׁעָר רְעוֹזָלְוִצְּיָאָנְעָרָעָר קָאָמִיטָעָט אַרְסְטִירָט דָעָם אַרְטִינְגָּעָן
שְׁטָאָבָּ פון דָעָם גָּרְנִיּוֹאָן אָוּן דָעָם קָאָמִיסָּאָרָ פון סִיבְּרָ אִיז אַנְגָּקָעָ-
רָעְנִירָוּגָּן ; פון דָעָם וּוֹיְטָעָן קָרָאָסָנָאָיְרָסָק אִיז סִיבְּרָ אִיז אַנְגָּקָעָ-
מָעָן די יִדְיָה, אָז די סָאוּוּיָּעָטָעָן קָאָנְטָרָאָלִירָעָן די אַרְטִינְגָּעָ שְׁטָאָדָטָ-
פָּעָרְוָאָלְטָוָנָגָּן ; אִיז מָאָסְקָוָא, ווֹאָז די לְאָנָעָ אִיז גַּעַוּוּן וְעַהְרָ גַּעַשְׁפָּאָנָטָ-
צְוִילְיָעָבָּ אַ גְּרוּסָעָן סְטָרְיוּקָ פון לְעַדְעָרָאָרְבִּיְּטָרָ פון אִיז זַיִּיט אָוּן
דָּעֵר נְעַפְּחָרָ פון אָז לְגַעַמְיָינָעָם לְאָקְדָּאָטָ פון דָעֵר אַנְדָּרָעָר, האבען
די סָאוּוּיָּעָטָעָן מִיט אַ רְיוּוּגָעָר מְעַהְרָהִיט בְּעַשְׁלָאָסָעָן צַו שְׂטִיצָעָן
די פָּעָטָרִאָדָעָר בָּאַלְשָׁוּוּיְקָעָס. סָהָאָט זַיךְ שְׁוִין דָאָרט גַּעַרְינְדָעָט
אַ מִּילְוָעִישָׁעָר רְעוֹזָלְוִצְּיָאָנְעָרָעָר קָאָמִיטָעָט.

די זַעְלִיבְּגָעָ זַאְךְ הָאָט זַיךְ אַיבָּעָרְגָּעָיְזָרָט אָוּמָעָטָוּמָ. דָעֵר
פְּשָׁוּטָעָר סָאָלְדָאָט אָוּן דָעֵר פָּאָבְּרִיקָ-אָרְבִּיְּטָרָ האבען אָוּנְטָעָרְשָׁטִיצָט
די סָאוּוּיָּעָטָעָן : די אָפְּצִירָעָן, די יְוָנְקָעָרָס אָוּן די בָּרוֹזְשָׁוֹאָזִיעָ
זַיְּינָעָן גַּעַוּהָנְלִיךְ גַּעַשְׁטָאָנָעָן אָוּפְּפָ' צַד פון דָעֵר רָעְנִירָוּגָּן. דָאָס
זַעְלִיבְּגָעָ מִיט די קָאָדָעָטָן אָוּן מְעַסְגָּעָ סָאָצִיאָלִיסְטָעָן. אִיז אלע
דָעַרְמָאָנָטָעָ שְׁטָעָרָטָה האבען זַיךְ גַּעַבְּיָלְדָעָטָ קָאָמִיטָעָטָעָן צַו רָאָטָעָוּן
דָאָס לְאָנָד אָוּן די רְעוֹזָלְוִצְּיָעָ. זַיְּעָר אַוְפְּגָאָבָעָ אִיז גַּעַוּוּן אַנְצְּוּפִיהִ-
רָעָן אַ בִּירְגָּעָרְ-קָרִיעָן.

רוּסְלָאנְד אִיז זַיךְ פָּוֹנָאָנְדָעָרְגָּעְפָּאָלָעָן אַוְיָפְּ אַיְהָרָעָ עַלְעַמְעַנְטָעָן.

אַנְגָּעָהוִיבָּעַן האָט זיך דאָס נאָך אֵין דעם יאָחר 1905. די מעריך רעוואָלּוֹצִיעַן האָט נאָר פֿערשֶׁנְּעַלְּעַרט דעם פֿראָצָעַם. עַס האָבעַן זיך דעַמְּאלַט בְּעַווֹּזָעַן סְמָנִים פָּוּן אַ נְיִיר אַרְדְּנוֹנְגָּ, אַבְּעַר גַּעֲלִיבָּעַן אֵיזָן נאָך דער אלְטָעַר אוּיסְגָּעָהוִילְטָעַר גּוֹפָן פָּוּן דער פֿאָרְצִיּוֹתְגָּעַר אַרְדְּנוֹנְגָּ. צְוַשְׁאָטָעַן ווי מעַן שִׁיטָּ פֿוֹנְאָנְדָעַר שְׁטוֹבוֹבָּ. דאָס אלְטָעַר רֹסְלָאָנד אֵיזָן פֿערשֶׁוֹאָונְדָעַן. די מעַנְשֶׁלְּכָעַ גַּעֲוָלְשָׁאָפָט האָט זיך פֿוֹנְאָנְדָעַר גַּעֲלָצָעַן אֵיזָן שְׁטָאָרְקָעַר, פֿרִימִיטְיוֹוָעַר הַיּוֹזָן. פָּוּן דעם קַאָכְעָדִינְגָּעַן פֿיְיעָרִים האָט זיך גַּעֲהָוִיבָּעַן דער קלְאָסְעַן-קָאָמְפָּה, שָׁאָרָף, אָוּמְדָעַר-בָּאָרְעָמְדָרִיגָּ. אַוִּיפָּ דער אוּיבָּעָר-פֿלְאָךְ האָט זיך לְאַנְגָּזָם פֿערצְוִינְגָּעַן דאָס זָאָנְפְּטָעַר, שְׁוֹאָכָעַ הַיְּוּטָעַל פָּוּן נְיִיעַ פֿלְאָנְעָטָעַן.

איַן פֿעַטְרָאָגְּרָאָד האָבעַן 16 מִינְיִסְטְּרִירִוּםָס גַּעֲסְטְּרִיקְט אָוּנְטָעַר דער פֿיהָרוֹנָג פָּוּן דעם אָרְבִּיטְּסִים-מִינְיִסְטְּרִירִוּם אֵיזָן שְׁפִּיזְׁזִמְּנִיּוֹסְטְּרִירִוּם — די אַיְינְצִיּוֹגָעַ צְוּוֹיָ, וְאָסָ זְיִינְגָּן בְּעַשְׁאָפָעַן גַּעֲוָאָרָעַן דָּוְרָךְ דער סְאַצְּיָאָלְלִיסְטִישָׁעַר קַאָאָלְלִיצְיָעַ פָּוּן אַוְנוֹסְטָ.

אוּבָּ מַעְנְשָׁעַן זְיִינְגָּן אַמְּאָל גַּעֲוָעַן אַלְיָוָן, האָט יַעֲנָעָם גַּרְאָהָעַן קַאָלְטָעַן פֿרִיהָמָאָרְגָּעַן דאָס „הַיְּוֹפָעַל בְּאַלְשָׁוֹוֹוִיקָעַם“ גַּעֲוָוִוִּים אַוְיסְגַּעְזָהָעַן אַלְיָוָן. אַלְעַל שְׁטוֹרְמָס האָבעַן זיך גַּעֲהָוִיבָּעַן אַרְוּם זְיוּ. דער מִילְּטִעְרִיּוֹתְשָׁעַר דְּעֻוּאָלְלִוְצִיּאָנְעָרְעָר קַאָמִיטָעַט האָט דְּעַרְפְּהָלְטָ, אָז עַר אַיז צְוַעַנְגָּשָׁעַר שְׁפָאָרְטָ מִיטָּן רָוקָעַן צָוָם וּוָאנְדָה, האָט עַר נִיט גַּעֲהָאָט קַיְיָן אָנְדָעַר בְּרִירָה, ווי קַעְמְפָפָעַן פָּאָר זְיוּן לְעָבָעַן. עַר האָט דְּעַרְלָאָנְגָּט אַשְׁוּעָרְעָעַן קַלְאָפָּ. „מוֹתָה, מוֹתָה, אֵין נַאֲכָמָל מוֹתָה!“ פִּינְפִּ אַ זְיִינְגָּר פֿאָרְטָן זְיִינְגָּן די רְוִיטָעַ גַּוְאָרְדִּיְצָעַם אַרְיִינְגְּנָעָקָוּמָעַן אֵין דער דְּרוֹקָעָרִיּוֹתְשָׁפָעַן דער שְׁטָאָרְטִיפְּעָרְוּוֹאָלְטָוָנָגָן, קַאָנְפִּיסְקִירָט טְוִיזְעָנְדָעָר עַקְוּעָמְפְּלָאָרָעָן פָּוּן דעם פֿרָאָטָעָסְטָ-אוּפְּרוֹפָּה פָּוּן דער דְּוּמָא אֵין אָוּנְטָעָרְדָּרְקִיט דעם אַפְּצִיעָלָעָן דְּוּמָא-אָרְגָּאָן, דעם „וּוּעָסְטָנִיק נַאֲרָאָדְסָקָאָוּאָ סַאְמָאָוּרָ פֿרָאָזְוּלָעָנִיאָ“ (בְּיוֹלְעָטָעָן פָּוּן דער שְׁטָאָרְטִישָׁעָר זְעַלְבָּסְטְּרָפְּעָרְוּוֹאָלְטָוָנָגָן). אַלְעַל בְּרוֹזְשָׁוֹאָזָעָ צִיּוֹנָגָעָן האָט מַעַן אַרְוִיסְגָּעָוּוֹאָרְפָּעָעָן פָּוּן די דְּרוֹקָעָן רְיִיעָן, אֲפִילּוּ דעם „גַּאֲלָאָס סַאֲלְדָאָטָאָ“, אַ צִּיּוֹנָגָעָן פָּוּן דעם קַאָלְטָעַן צְעַנְטָרָאָלָעָן עַקְוּקָוְטִיוֹוְקָאָמִיטָעַט. די לְעַצְטָעַ האָט אַבְּעַר בְּאַלְדָה גַּעַד עַנְדָעָרְט אַיְהָר נַאֲמָעָן אַוִּיפָּ „סַאֲלְדָאָטָסָקִי נַאֲלָאָס“ אֵין אַרְוִיסָּט אַיְהָר חַונְדָעָרְט טְוִיזְעָנְד עַקְוּעָמְפְּלָאָרָעָן. אַיְהָר אַרְטִיקָּעָל אֵין גַּעֲוָעָן פּוֹלְ מִיטְ צָאָרָן אֵין גַּאָל :

„די חברה, וואס האבען אונגעהויבען זיעיר אונפאל אין דעד פינ-
סטערניש פון דער נאכט, די פערערעתהער וואס האבען אונטערדריקט די
צייטונגנען, וועלען ניט קענען לאנג האלטען דאס לאנד אין אונזיסען-
הייט. דאס לאנד וועט וויסען דעם אמרת! עס וועט אייך דערקענען,
הערען באַלשוועויקען, עס וועט פערשטעהן ווער איהר זויט. מיר
וועלען נאָדר זעהן...”

קורץ נאכמיטאג זייןען מיר ארויסגענאנגען אויף נועוסקי.
די נאם פאר דעם בנין פון דער דומה או געווען פערפלײַיצט מיט
מענשען. דא אונ דארט זייןען געשטאנגען רויטע גוארדיזעס און
מאטראזען מיט באיאנעטען אויף די ביוקסען. ארום יעדען האט זיך
פערוואמעלט א המוני פון א הונדערט מענער און פרויען — אונגען
שטעלטע, סטודענטען, קראמער, טשינאָוּניִקעם, — וואס האבען גע-
דראָהט מיט די פוייסטען און געשאָטען אַפְּיזֶרְעָן און יונגע אַינְגֶּלְעָך אֵין מילוי
די טרעפ זייןען געתטאָנען אַפְּיזֶרְעָן קְלָלוֹת אֵין זידְלָעָרְיוּן. אויף
טערוישע קלְיָוְידָעָר אֵין האבען פונאנדרגעטהַיּוֹלְט עַקְוּםְפְּלָאָרָעָן פון
דרעם „סָאַלְדָּאַטְסְּקִי נָאַלְאָס“. אונטען, לְעַבְעָן די טרעפ, או געתטאָנען
און אַרְבִּיוּטָעָר מיט אַ רְוִיטָעָן באָנד אַרְום וַיַּן אַרְבָּעָל אֵין אַ רְעוּאָלְוָעָר
איין האנד אֵון פָּעָרְלָאָנְגָּט, אוֹ מעַן זָאַל אַיִּהְמָ אַבְגָּעָבָעָן די צִיּוֹתָנוּנָעָן.
דער אַרְבִּיוּטָעָר האט גַּעֲצִיטָעָרְטָעָר פון כְּעַם אֵין אַוְיפְּרָעָנָגָג, אֵין דער
עוֹלָם אַרְום אַיִּהְמָ אֵין גַּעֲוָעָן זָהָר פִּינְדְּלִיך... מִיד דָּאָכְט זִיך, אֵין
קִיְּינְמָאֵל האט די גַּעֲשִׁיכְטָע אַזְוִינְעָא סְצֻעָנָעָם נִימָט גַּעֲוָהָן. פון איין
זִוְּיט אַ היְיָפָעָל אַרְבִּיוּטָעָר אֵון גַּעֲוָהָנְלִיבָעָסְאַלְדָּאַטְעָן מִיט וּוּפָעָן איין
די הענד, פָּאַרְטָרָעָטָעָר פון אַ זִּיגְרָיְיכָעָר רְעוּאָלְזְוִצְיָע, אֵון דָּאָך נִיעָדָעָר
גַּעֲשְׁלָאָגָעָן אֵון אַינְגָּאָנְצָעָן פָּעָרְלָוִירְעָן; פון דער אַנְדָּרָעָר זִוְּיט אֵין
אויף די טְרָאָטוֹאָרָעָן פון 5ְטָעָר עַוְונְיוֹ אַרְום מִיטָּאָגְ-צִיּוֹת — אַלְעָאוּפִ-
עַבְרָאָכְט, צָאָרָנְדִּיג, שְׁרִיוּעָנְדִּיג אֵין איין קוֹל: „פָּעָרָעָתָהָעָר!
פְּרָאוֹוּאַקְאָטָאָרָס! אַפְּרִיטְשְׁנִיקָעָם!“

סטודנט�ן און אַפְּיִצְּרָעָן האבען געהיט די טהירען פון דער
דומא. אויף זיינער אַרבעל האבען זוי געטראָגָעָן וויסע בענדער
כית רויטע אָותִיות: „מַיְלֵיֶץ פָּוֹן דָּעַם קָאַמְּיטָעָט פָּוֹן עַפְּנַטְּלִיכָּר
זַיְבָּרְהִיטָּת“. עטלייכָּר אַינְגָּלָעָד אַין מַיְלַטְּעָרִישָׁע מַונְדוֹרָעָן זַיְנָעָן
אֲרוֹיְנְגָּעָקָומָעָן אַון אַרוֹיְנְגָּעָנָגָעָן דָּוָרָךְ דָּרָר טָהָירָן פָּוֹן דָּעַר דָּוָמָא.

אויבען איז דער עולם געווען שטארק אויפגערגענט. מיר האבען בעגעגענט קאפאיטאן גאמבערג, געהנדייג פון די טראפ. „זוי ווילען פונאנדרעלאוזען די דומה“, האט ער געואנט, „דער באַלשוועיסטיישער קאַמיסאָר איז איצט בײַם גָּלְאֹוָא“. וווען מיר זיינען אַרוּפֿגעַאנְגַּען אַרוּפֿ, האבען מיר געוועהן ריאֶזְאָנָּנוּין אַרוּסְגַּעַהָן. ער איז דאס געומען פֿאַדערען, אָז די דומה זאל אַנְעַרְקַעְנַעַן דעם ראתה פון די פֿאַלְקָם קַאַמִּיסָּאָרָעָן, אָז דער גָּלְאֹוָא האט אֵיהם קָוַּץ אָז שָׁאָרָף גענטפֿערט : „ניין.“

אין די קאנצְעַלְאָרִיעַם איז אַגרוּסְעַלְאָפָעַן אַהֲן אָזְהָעָר, גַּשְׁרַעַן, גַּעַמְכַּת מִיט די הענד. דאס זיינען געווען רעד נִירְוָנְגִּס־בְּעָמְטָע, אַינְטְּעַלְיְגַעַנְטָעַן, זְוּרְנָאָלִיסְטָעַן, אַוִּיסְלָעְנְדִּישָׁע קָאָרָעָסְפָּאַדְעַנְטָעַן, פֿרָאַנְצְּוִיזְיְשָׁע אָזְן עַנְגְּלִישָׁע אַפְּיצְיְרָעָן. דער שְׁטָאָדְטָר אַינְזְיְנִיר האט אַנְגְּעוּזְיְזָען אַוּוֹפּ די עַנְגְּלִישָׁע אַפְּיצְיְרָעָן מִיט אַמִּינְעָס פָּוֹן נְצָחָן. „די אַמְּבָאַסְאָרָם אַנְעַרְקַעְנַעַן אַיצְט די דומה אַלְמָס די אַיְינְצְּיְגָע קְרָאָפְּט“, האט ער ערקלעהרט. „די דָּזְיְגָע בְּאַלְשְׁעוּוּסְטִישָׁע מְעַרְדָּעָר אָז רַוְּבָּעָר זיינען נִיט מְעַהָּר וּוּי אַפְּרָאַנְעָן פָּוֹן עַטְלִיכָּע שְׁטוֹןָדָען. גָּאנְץָ רַוְּסָלָאָנְדָע אָז מִיט אָזְנוּ...“

אין אַלְקָסְאַנְדְּרָאָוּסְקִי זאל איז פֿאַרְגְּוּקְוּמָעָן אַ רַיְזְוִינָע פָּעָרָד זְאַמְּלוֹנָג פָּוֹן דעם רַעַטְוָנְגִּס־קָאַמְּיטָעַט. פִּילְיוֹפָאָוּסְקִי אָז גַּעַוְועָן פָּאָרָד זְאַצְּעַנְדָּעָר, אָז סְקָאַבָּעַלְוָו אַז וּוּידָעָר גַּעַוְועָן אַוּוֹפּ דער טְרִיבּוֹנָע. אַוְנְטָעָר שְׁטָאָרָקָע אַפְּלָאָדִיס־מְעַנְטָעַן מְעַלְדָּעָט ער, אָז נִיעָז קְרַעְפְּטָעַן זְיִינָען צְוָגְּקוּמָעָן צָוָם קָאַמְּיטָעַט: דער עַקְזְּעַקְטוּיוֹ-קָאַמְּיטָעַט פָּוֹנְסָמִים פּוּיְעַרְמִים-סָאוּוּיָּעַט, דער אַלְמָטָעָר צְעַנְטְּרָאָלְלָעָר עַקְזְּעַקְטוּיוֹ-קָאַמְּיטָעַט, דער צְעַנְטְּרָאָלְלָעָר אַרְמְעַעַע-קָאַמְּיטָעַט, דער צְעַנְטְּרָאָ-פָּלָאָט, די מעַנְשָׁעָז וּוּסְטִישָׁע, סָאַצְּיָאָלְדָּעָוָאַלְזְּיָאַנְעָרָע אָז פֿרָאַנְטָ-דָּעָלְעָגָטָעָן פָּוֹן דעם סָאוּוּיְעַטָּעַן-קָאַנְגָּרָעָם, די צְעַנְטְּרָאָלְ-קָאַמְּיטָעַט פָּוֹן די מעַנְשָׁעָזָוּיָּקָעָם, סָאַצְּיָאָלְיִסְטָעַן-דָּעָוָאַלְזְּיָאַנְעָרָע אָז פֿאַלְקָם-סָאַצְּיָאָלְיִסְטָעָן, די גְּרוּפָע „יְדִינְסְטָוָא“, דער פּוּעַרְמִ-פֿעַרְאַיְזָן, קָאַפְּעַרְאַטְיוּוּן, זְעַמְּסָטוֹוָאָס, שְׁטָאָדְטָ-פּוּרְוָאַלְטָוָנָגָעָן, פָּאַסְטָ אָז טְלַעַגְרָאָפָּעָן-פֿעַרְאַיְינָעָן, דער אַלְלָ-רוּסְטִישָׁע פֿעַרְאַיְזָן פָּוֹן אַיְזְעַנְבָּאָהָן-אַרְבִּיְמָעָר, דער רָאַתָּה פָּוֹן דער רָוּסִידָע שְׁעָרָר עַפְּוּבְּלִיק, דער פֿעַרְאַיְזָן פָּוֹן פֿעַרְאַיְינָעָן, דער פֿעַרְאַיְזָן פָּוֹן סּוֹחָרִים אָז פֿאַבְּרִיקָאַנְטָעָן...“

„...די מאָכָט פָּוֹן די סָאוּוּיְעַטָּעָן אָז נִיט קַיְוָן דֻּעַמְּאַקְרָאַטִּישָׁע

מאנט, נאר א דיקטטור, און ניט א דיקטטור פונים פראָלעטאריאט, נאר ג ע נ דעם פראָלעטאריאט. יעדער אינער, וואם האט א רעוואַלוציַאנערע נשמה, מז איצט צוּשטען צו אונז, כדַי צו פער-טהוֹידיגען די רעוֹאַלוציע..."

די אוּפֿנְגָּבָע איז איצט ניט נאר צו בעשאָפָען אָזָא לְאָגָע, איז אונפֿערָאנְטוּאָרְטְּלִיכָּע דֻּעְמָאָגָנָגָען זָאָלָעָן ניט קענען ברענגען קיון שָׁאָרְעָן, נאר אוּיך קעֶמֶפְּפָעָן גַּעֲגָעָן דַּעַר קָאָנְטָרָה רַעְוָאַלְוָצִיעָ. אָוֵיב עַס איז אָמָת, אָז גַּעֲוִיסָע גַּעֲנָעָרָאָלָעָן וּוְילָעָן אַוִּיסְנִיצָעָן די גַּעֲלָעָנָהִיט אָזָן מַאְרְשִׁירָעָן אַוִּיפָּה פַּעַטְרָאָגְּרָאָד מִיט רַעְאַקְצִיאַאנָרָע אַוִּיסְזִיכְטָעָן, אָזָן דַּאֲסָ נָאָךְ אָז אַבְּעָרִיגָּעָר בְּעָוָויָין, אָז מִיר דַּאֲרָפָעָן לְעָגָעָן דַּעַם פּוֹנְדָּאָמָעָן פָּאָר אַ דַּעְמָאָקְרָאָטִישָׁע רַעְגִּירָוָגָג. אָוֵיב נִיט, וּוּעַט דַּעַר רַעְכְּטָעָר פְּלִינְגָּעָל נְעַמָּעָן אָוּנְטָעְרָגְּרָאָבָעָן אָוּנְטָעָר דַּעַר רַעְוָאַלְוָצִיעָ, וּוּ עַס טָהוֹט דַּעַר לִינְקָעָר פְּלִינְגָּעָל.

דַּעַר פַּעַטְרָאָגְּרָאָדַעָר גַּאֲרְנוֹזָאָן קָעָן נִיט בְּלִיְּבָעָן רֹוחִיגָּן, וּוּעַן מַעַן אַרְעָסְטִירָט בִּירְגָּעָר, וּוּאַס קוּפָּעָן דַּעַם „גָּאָלָאָס סָאָלְדָּאָטָא“ אָזָן צִיּוֹתָוּנָגָס פְּעַרְקְוִיפָּעָר, וּוּאַס פְּעַרְקְוִיפָּעָן די „רַאֲכָאָטְשָׁאָיָא גָּאָזְעָטָא“...

די צִיּוֹת פָּוָן רַעְוָאַלְוָצִיעָם אָז שָׁוִין אַרְבִּיבָּרָה. וּוּרְעַט הָאָט מַעְהָר קִיּוֹן בְּטָחוֹן נִיט אַיִן דַּעַר רַעְוָאַלְוָצִיעָ, זָאָל בְּעַסְעָר גַּעַהַן אַחֲיָים. כְּדַי צַו בַּיְלָדָעָן אַ פְּעַרְאִינְגְּטָעָ קְרָאָפָט, מַזְוָעָן מִיר צְוִירִק אַוְּפָהָוִיבָעָן דַּעַם פְּרַעְמְטִיזָשָׁ פָּוָן דַּעַר רַעְוָאַלְוָצִיעָ...

לְאַמִּיר שְׁוּעָרָעָן, אָז אַדְעָר די רַעְוָאַלְוָצִיעָ וּוּעַט גַּעַרְעָטָט וּוּעָרָעָן, אַדְעָר מִיר וּוְלָעָן אַלְעָ שְׂמָטָאָבָעָן!

אַלְעָ שְׂמָטָעָן זָאָד אַוִּיפָּה די פִּים. פְּרִיּוֹדְגָּעָשְׁרִיּוֹן. אָוּנָעָן בְּרַעְנָעָן. אַיִן דַּעַם גַּאנְצָעָן זָאָל הָאָב אַיִךְ נִיט גַּעַזְוָהָן קִיּוֹן אַיִּינְצִינְגָּעָן פְּרָאָלְעָטָאָרְיוּר...

וּוּיְנְשָׁטִין דַּעַת :

מִיר מַזְוָעָן בְּלִיְּבָעָן רֹוחִיגָּן. מִיר מַזְוָעָן זִיךְרָאָהָלְטָעָן פָּוָן יַעֲדָעָן שְׁרִיט, בֵּין די גַּעַזְוָלְשָׁאָפְּטָלִיכָּע מִיְּנוֹנָגָס וּוּעַט נִיט וּוּעָרָעָן אַרְגָּאָנוֹזָוָרט אָרוֹם דַּעַם רַעְטָוּנָגָס-קָאָמִיטָעָט. דָּאָן וּוְלָעָן מִיר אַבְּעָרָגָעָהָן פָּוָן פָּעָרָה טָהוֹידִיגָּוָג צַו אָז אַנְפָאָל ! ”

דַּעַר פְּעַרְטְּרָעָטָעָר פָּוָן דַּעַם אַלְלְ-דָּוָסִישָׁעָן אַיִּזְעַנְבָּאָה-פְּפָרָאַיִן מַעְלָדָעָט, אָז וַיּוֹן אַרְגָּאָנוֹזָאַצִּיעָ נְעַמָּת אַוִּיפָּה זִיךְרָה אַנְצִיאָטָיוּעָ צַו בַּיְלָדָעָן אַ נִּיעָ רַעְגִּירָוָגָג אָז אַיְהָרָע דַּעַלְעָגָטָעָן פָּעָרָה אַנְדָּלָעָן

איצט די פראגע מיט סמאָלני. עס הויבט זיך אָן אַ הייסע דיסקוטיעס, צו זאל מען אַריינגעהמען די באַלשוועיקעם אין דער נײַער רענירונג, צו ניט. מאָרטאָו זאנט זיך אַרוּס פֿאָר. סוף כל סוף, מײַנט ער, זיינען זיַּיְהָךְ אַ וויכטיגע פֿאַלִּיטִישׁ פֿאָרטִי. די מײַנוֹנֶען זיינען צוֹתְהַיְלָת. דער רעכטער פֿלִינְגָּל פֿון די מענשׂעוּקָם אָוֹן סַאַצִּיאַלִים טעַנְדָּעַוְאַלְזִיאַנְדָּרָעַן וְוי אַוְיךְ די פֿאַלְקָסִיסַאַצִּיאַלִיסְטָעָן, די קַאַפְּעָרָאַטְיָהָן אָוֹן די בּוֹרוֹזְשָׁאוֹזָעָה עַלְעַמְעַנְטָעָן, זיינען אלְעָ אַוִּיסְדוּרִיקְלִין גַּעֲבָעָן.

„זַיְהַ אַבָּעָן פֿעַרְאָתָהָעָן רַוְּסָלָאָנָּד“, זאנט אַיְוָן רעדנער. „זַיְהַ האָרְבָּעָן אַנְגַּעַהוּבָּעָן אַ בּוֹרְגָּעָרְקָרִיעָן אָוּפְּגַּעַעַפְּעַנְט דַּעַם פְּרָאָנְט פֿאָר די דִּיטְשָׁעָן. מעַן זַיְהַ בְּרַעְבָּעָן אַהֲן שָׁוֹם צֻרְעָמָאַנְיָעָס...“ סַקְאַבְּעַלְעָוָה האַלְט, אָז מעַן דָּאָרָה אַוִּיסְשָׁלִיסָעָן סַיְהַ די באַלשוועִי קָעָם, סַיְהַ די קַאַדְעָטָעָן.

מֵיר הַאַבָּעָן זַיְהַ אַרְיִינְגַּעַלְזָעָן אָוֹן אַ שְׁמוּס מִיט אַ יְוָגָעָן סַאַצִּיאַר לִיְסְטָדְעָוְאַלְזִיאַנָּעָר, אַיְינָעָר פֿון די, וְוָאָס הַאַבָּעָן צְוֹזָאמָעָן מִיט די באַלשוועִיקָּעָם פֿעַרְלָאָזָט די דַּעַם אַקְרָאָטִישׁ קַאַנְפְּעָרָעָנָץ אַיְן יְעָנָעָר בּוּרוּהַמְּטָעָר נָאָכָט, וּוּעָן צְעַרְעַטָּעָלִי אָוֹן די, „פְּשָׁרָה-מַאֲכָרָה“ הַאַבָּעָן אַרְיוֹפְּגַּעַצְוָאָוְנָעָן אַ קַּאַלְצִיעָה אוּפְּ דַּעַר רַוְּסִישָׁעָר דַּעַם אַקְרָאָטִיעָה.

„וְוי קוּמָט אַיְהָר אַהֲרָעָ?“ הַאַבָּאַיךְ גַּעֲפַרְעָנָט. זיינע אַוְגָעָן הַאַבָּעָן זַיְהַ אַגְּנַצְוְנָדָעָן. „יְאָה, הַאַט עַר אַוִּיסְגָּעָד שְׁרָיָעָן.“ אַיךְ הַאַבָּאַיךְ פֿעַרְלָאָזָט דַּעַם קַאַנְגָּרָעָם צְוֹזָאמָעָן מִיט מִין פֿאָרטִי. מֵיר זיינען אַרְיוֹסְגַּעַטְרָאָטָעָן מִיטוֹאָךְ בּוּינָאָכָט. נִיט צְוַלְיָעָב דַּעַם הַאַבָּאַיךְ אַיְינְגַּעַשְׁטָעָלָט מִין לְעַבְעָן צְוֹאָנְצִיגְיָה אַחֲרָנָאָנָאָנָד, אָז אַיךְ זַיְהַ זַּיְהַ אַיְינְגַּעַשְׁטָעָלָט מִין דַּעַר טִירָאָנָעָ פֿון דַּעַם טַשָּׁאָרָנִי נָאָרָאָד. זַיְהַרְעָעָ מַעְתָּה אַדְרָעָן זיינען אַוְנְעַרְטְּרָעְגְּלִיךְ, אַבְעָרָ זַיְהַ הַאַבָּעָן נָאָרָאָד. זַיְהַרְעָעָ מַעְתָּה אַדְרָעָן זיינען אַוְנְעַרְטְּרָעְגְּלִיךְ, אַבְעָרָ זַיְהַ הַאַבָּעָן נִיט גַּעַנוּמָעָן אַיְן בּוּטְרָאָכָט די פּוּוּרִים... וּוּעָן די פּוּוּרִים וּוּלְעָן זַיְהַ אַרְבָּאָן, וּוּטָם אַיְן עַטְלִיכָּעָ מִינְוּטָ פֿון זַיְהַ קִיּוֹן זַבְּרָ נִיט בְּלִיְבָעָן.“

„אַבְעָרָ זַיְהַ אַיְהָר זַיְהַרְעָעָ, אָז די פּוּוּרִים וּוּלְעָן זַיְהַ גַּעַגְעָן? אָז דָעַן נִיטָאָ אַהֲפָנוֹנָג, אָז דָאָס לְאַנְדְּגַעְזָעָז וּוּט בּוּפְרִיעְדִּינְגָּן די פּוּוּרִים? וְוָאָס נַאֲךְ קַעְנָעָן זַיְהַ וּוּלְעָן?“

„אָה, דָאָס לְאַנְדְּגַעְזָעָז!“ הַאַט עַר אַוִּיסְגַּעַשְׁרָיָעָן מִיט נִיפְטִינְגָּן צָאָרָן. „יְאָה, וּוּיסְטָ אַיְהָר, וְוָאָס פֿאָר אַ לְאַנְדְּגַעְזָעָז דָאָס אַיְזָה? עַס

אייז אונז ער געצעץ, — עם אייז דאס פראגראם פון די סאציאלייס טענידערוואלוציאנערען מיט אלע פרטימ. דאס האט מיין פארטוי זארגפעלטיג אנטאליזורט די פאדערונגגען פון די פוייררים אין די פערדי שיעדרנע געגענדען. דאס האט מײין פארטוי אングעמערקט אט די פאליטיך. עם אייז אן אמתיע רציחה...”

„אויב דאס אייז טאקי באמת איער פאליטיך, טא וואס זויט איהר ברונז? אויב דאס זיינען טאקי די פאדערונגגען פון די פוייררים, טא פאר וואס זויט איהר געגען?“

„איהר פערשטעהט ניט! זעהט איהר דען ניט, אzo די פוייררים וועלען באילד דערקעגען דעם שווינדעל? מיינט איהר, אzo מען קען פון זוי בעהאלטען דעם פאקט, אzo מען האט פשוט גע'גנ'עט דעם פראגראם ביי די סאציאלייסטען-דרעוואלוציאנערען?“

איך האב געפרענט, צו עם אייז אמת, אzo קלעדין רוקט זיך קיין צפונ. יונגער האט געשאקלט דעם קאָפ אויהה יא און האט זיך גע-ריבען די הענד מיט בייזער צופרייערעהheit. „יא, איצט זעהט איהר, וואס די באַלשוועיקעム האבען אングעמאכט? זוי האבען אויפגעחויבען די קאנטר-דרעוואלוציע געגען אונז. די רעוואלוציע אייז פערלוירען. די רעוואלוציע אייז פערלוירען!“

„אבער וועט איהר גאָר ניט פערטההיידיגען די רעוואלוציע?“
„געוויס וועלען מיר זי פערטההיידיגען — ביז דעם לעצטען טראפען בלוט. אבער מיר וועלען ניט ארבײיטען בשותפות מיט די באַלשוועי-קעם. דאס געוויס ניט...“

„אבער שטעלט איך פאר, אzo קלעדין קומט קיין פערטראנראָד און די באַלשוועיקעム פערטההיידיגען די שטאָרט. וועט איהר ניט אָר-בייטען מיט זוי צווארען?“

„געוויס ניט. מיר וועלען אויך פערטההיידיגען די שטאָרט, אבער מיר וועלען ניט שטייצען די באַלשוועיקעム. קלעדין איז אָשונא פון דער רעוואלוציע, אבער די באַלשוועיקעム זיינען אויך שונאים פון דער רעוואלוציע.“

„וועמען וואָלט איהר אויסגעקליבען פון די צוויכ: קלעדיניען אָדרער די באַלשוועיקעム?“

„דא האנדעלט זיך ניט וועגען דעם“, האט ער אונגעדרולידיג אָרוּוִים געפֿלאַצְט. „איך זאג איך, אzo די רעוואלוציע אייז פערשפֿיעַלְט, און

ווער איז שולדיג? — די באַלשוועויקעס! אָבער וואָם טוּג אונז
בכל רעדען וועגען אַזויינע זאָכען? קערענסקי קומט דאָך צוֹריך...
אייבערמאָרגען וועלען מיר אַנְהוּבָעָן אָן אָפָעָנְסִיוּע... סְמָאַלְנִי האָט
שווין געשיקט צו אונז דעלענאָטען מיט אַ פָּאַרְשָׁלָאנְג אָן בַּילְדָעָן אַ נְיִיע
רענירונג. אָבער וואָם הערען מיר זוי — זוי זיינען אַין גאנצען מאָכָט
לאָזוּ... מיר ווילען מיט זוי נִיט קִיּוֹן שותפות..."

אַ שָׁאָם האָט זיך דערהערט אַין דְּרוֹיסָעָן. מיר זיינען צוֹגַעַלְאָפָעָן
צום פֿעָנְסְטָעָר. אַ רְוִיטָעָר גּוֹאָרְדִּיעָץ האָט, קָעָנְטִיג, נִיט גַּעֲקָעָנְט אָוִיסִ
הָאַלְטָעָן די זְידָלְעָרְיָעָן אָן דָּאָס גַּעֲשָׁפָעָט פָּוֹן דֻּעָם הַמוֹן, האָט עָר
אוֹיסְגַּעַשְׁאָסָעָן אָוֹן פָּעָרְוּאוֹנְדָעָט אַ יְוָנָג מִיְּדָעָל אַין אָרְעָם. דָעָר
הָאָבָעָן גּוֹזָהָן, וְוי מַעַן האָט זיך אָרְיִינְגְּזָעִצָּט אַין אַ קָּאָרְעָט. דָעָר
אוֹיפֿגְּעָרְעָנְטָעָר עַולְמָה האָט זיך אָרוֹמְגָעְרִינְגָעָלָט פָּוֹן אַלְעָז וְיִיטָעָן. שְׂטִימָעָן
הָאָבָעָן זיך גּוֹלָאָזֶט הַעֲרָעָן, גּוֹשְׁרִיָּעָן, גּוֹפִילְדָעָר. וְוי מיר זיינען אַזְוִי
גַּעַשְׁטָאָנָעָן בַּיּוֹם פֿעָנְסְטָעָר, האָט זיך פְּלוֹצָלָוָג אַ גּוֹפָאַנְצָעָרְטָעָר אוֹיטָאָד
מָאָבִיל בַּעֲוֹיוֹזָעָן אַוְיָפִין רָאָג מִיכָּאֵילְאָוּסָקִי. זיינען האָרְמָאָטָעָן הָאָבָעָן
זיך גּוֹקְרִיעָוָעָט אַהֲיָן אָוֹן אַהֲרָע. דָעָר עַולְמָה האָט זיך בַּאלְד גּוֹלָאָז
לְוִיפָּעָן, וְוי דָאָס טְהוֹת מַעַן שְׂטָעָנְדָרָג אַין פָּעָטָרָאָגָרָד אַין אָזָ פָּאָל.
מַעַנְשָׁעָן הָאָבָעָן זיך גּוֹוֹאָרְפָּעָן אַוְיָפִין דָעָר אָוֹן גּוֹלְעָגָעָן אָוֹנְבָּעָוָעָגָלִיך
אַין נָאָם, אַין די רִוְּנְשָׁטָאָקָעָן, הַינְּטָעָר טְעַלְעָפָּאָנְסְלָוָעָם. די מַאָשִׁין
אַיז צּוֹגַעַפְּאַהֲרָעָן צוֹ די טְרָעָפִין פָּוֹן דָעָר דּוֹמָא. אַ מַּאֲזָן האָט אָרוֹיְסָגָעָ
שְׂטָעָקָט זִיְּזִין קָאָפִין דֻּעָם תְּהָוָרָם אָוֹן האָט זיך גּוֹהְיִיסָעָן אָבָגָעָבָעָן די
נוּמָעָרָעָן "סְאַלְדָאָטָסָקִי גָּאָלָאָס". די אַינְגָלָעָר אַין מִילְּטָעָרִישָׁעָ קָלְיוּיָ
דָעָר הָאָבָעָן גַּעַמְאָכָט חֹזֶק פָּוֹן דֻּעָם מַאֲזָן אָוֹן זיינען אַנְטָלְאָפָעָן אַין
דָעָר גּוֹבִּידָע. אַין אַ מִינְוֹת אָרוֹם אַיז דָעָר אָוֹיטָאָמָבִיל לְאַנְגָּזָם
אָבָגָעָפְּאַהֲרָעָן אָרוֹף גּוֹזָהָן. עַטְלִיבָּעָ הַוְּנְדָעָרָט מַעְנָעָר אָוֹן פְּרוּעָן
הָאָבָעָן זיך אַוְיָפְּגָהְוִיבָּעָן אָוֹן גּוֹנוֹמָעָן רִיְּנִינְגָעָן זְיוּעָרָעָ קָלְיוּדָע.

אַינוּוֹעָנִיג זִיְּזִין מַעַנְשָׁעָן אָרוֹמְגַעַלְאָפָעָן אַהֲיָן אָוֹן אַהֲרָע מִיט
פָּעָק נּוּמָעָרָעָן "סְאַלְדָאָטָסָקִי גָּאָלָאָס" אָוֹן גּוֹזָוָכָט אַ פְּלָאָז וְוואּ זַוְּ צַוְּ
בַּעַהֲלָטָעָן..."

אַ זְוָרָנָאָלִיסָט אַיז אָרְיִינְגְּגָעָלְאָפָעָן אַין זְאָאָל מִיט אַ פָּאַפִּיעָר אַין
הָאָנְדָר.

"אַט אַיז אַ פְּרָאַקְלָאָמָאָצִיעָ פָּוֹן קְרָאָסָנָאָוּוֹן, האָט עָר אָוֹיסְגַּעַשְׁרִיָּ
עַן צום עַולְמָה, וואָם האָט אַיהֲם אָרוֹמְגָעְרִינְגָעָלָט פָּוֹן אַלְעָז וְיִיטָעָן." דְּרוֹקָט

עם אַבָּ, דְּרוֹקֶטֶם עַמְּ אַבָּ וּוֹאָסֶ גִּיבָּעָרָ, אָוּן לְאֹזֶ מַעַן עַמְּ פָּעָרְשְׁפְּרִיטְעָן אַיְן
די קָאֶזְאָרְמָעָס !

דאָס אַיְזֶ דָּרֶר טַעַקְסֶט פָּוּן דָּרֶר פָּרָאַקְלָאַמְּאַצְּיעַ :

„לוּוִיט אֶ בְּעֵפָהָלֶ פָּוּן דָּעַם הַוִּיפְּטָאַקְמָאַנְדָּרִיר בֵּין אַיךְ גַּעֲוָאַרְעָן
הַאַמְּעַנְדָּצָנְטֶ פָּוּן אַלְעָ אַרְמָעָן, וּוֹאָס גַּעֲפִינְעָן וַיְךְ אַרְוָם פָּעַטְרָאַנְרָאָרָ.
„בִּירְגָּעָרָ, סָאַלְדָּאַטָּעָן, הַעַלְדִּישְׁעָ קָאֶזְאָקָעָן פָּוּן דָּאָן, קוּבָּאָן, טְרָאַנְסָ
בָּאַקְיָאָלָן, אַמְּוֹרָן, יְעַנְּסִיסָן, אַיְהָרָ אַלְעָ וּוֹאָס זַיְוִיט גַּעֲבְּלִיבָעָן טְרִיאַיָּ צָו
אַיְיָעָרָ שְׁבֻוָּהָ, אַיְהָרָ אַלְעָ וּוֹאָס הַאַטָּ גַּעֲשָׂוֹאַרְעָן צָו הַיְתָעָן אַיְיָעָרָ
קָאֶזְאָקִישְׁעָ עַהְרָעָ, אַיךְ אַלְעָ רֹופָ אַיךְ, אַיְהָרָ זַאלְטָ רַאַטְעָוָעָן פָּעַטָּ
רַאַגְּרָאָדָן פָּוּן אַנְגָּרְכִּיעָן, פָּוּן הַוְּנָגָעָרָ, פָּוּן שְׁקָלָאַפְּרָעָרָיָן, אַיְהָרָ זַאלְטָ
רַאַטְעָוָעָן רַוְּסָלָאָנָן פָּוּן דָּרֶר אַיְבִּיגָּעָרָ שָׁאנָן, אַיְן וּוּלְכָעָ אֶ הַיְיָפָעָלָן
אוֹנוֹוִיסְעָנְדָעָן מַעְנְשָׁעָן, גַּעַקְוִיפָּטָ דָּרֶךְ וּוּלְחָעָלָמִיםָּ נַאֲלָדָן, וּוּלְעָן זַיָּ
אַרְיָינוֹוֹאַרְפָּעָן.

„די פָּרָאַוְּזָאַרְיָישְׁעָ רַעְגִּירְוָנָגָן, וּוּמַעְן אַיְהָרָ הַאַטָּ גַּעֲשָׂוֹאַרְעָן טְרִיאַיָּ
הַיְתָ אַיְן דִּי גַּרְוִיסְעָ טָעָגָן פָּוּן מַעְרַץָן, אַיְזֶ נִימָּט אַרְוָנְטַעְרָגָעָוֹאַרְפָּעָן. זַיָּ
אַיְזֶ נָאָרָ מִיטָּ גַּעֲוָאָלָדָ פָּעַטְרִיעָבָעָן גַּעֲוָאַרְעָן פָּוּן דָּרֶר גַּעֲבִידָעָן
וּוֹאָזֶ זַיָּ הַאַטָּ גַּעַהָאָטָ אַיְהָרָעָ זַיְצָנְגָעָן. די רַעְגִּירְוָנָגָן הַאַטָּ גַּעֲשָׂוֹאַרְעָן
אַזֶּ מִיטָּ דָּרֶר הַיְלָפָהָ פָּוּן די פָּרָאַנְטִ-אַרְמָעָן וּוֹאָס זַיְעָנָן גַּעֲבְּלִיבָעָן
גַּעַטְרִיאַיָּ צָו זַיְעָרָ פְּפָלִיכְטָן, מִיטָּ דָּרֶר הַיְלָפָהָ פָּוּן דָּעַם קָאֶזְאָקָעָן-רָאָטהָן
וּוֹאָס הַאַטָּ פָּעַרְאִינְגָּטָן אַוְנְטָעָרָ אַיְזֶ קָאַמְּאַנְדָּעָ אַלְעָ קָאֶזְאָקָעָן אַיְן
וּוֹאָס אַיְזֶ שְׁטָאָרָקָן דָּרֶךְ דָּרֶר דִּוְסְצִיפְּלִיאָן אַיְן דִּי רַיְהָעָן פָּוּן די קָאֶזְאָ
קָעָן אַוְן הַאַנְדָּעַלְטָן אַיְן אַיְינְקָלָאָגָן מִיטָּ דָּעַם וּוּלְעָן פּוֹנִים רַוְּסִישָׁעָן
פָּאָלָקָן, וּוּטָזֶ זַיְ דִּיעָנָעָן דָּעַם לְאָנָהָן, פּוֹנְקָטָ אַזְוִיָּ וּוּיָ אַיְהָרָעָ עַלְטָעָרָ
זַיְוָרָעָם הַאַבָּעָן גַּעַדְעָנָטָ דָּעַם לְאָנָדָן אַיְן דִּי אַוְמְרוֹהִינָּعָ צִיוּטָעָן פָּוּן
1612, וּוּעָן די דָּאָנָעָרָ קָאֶזְאָקָעָן הַאַבָּעָן גַּעַרְאָטָעוּטָ מַאְסָקָוָאָ פָּוּן
די שְׁוּעָדָעָן, די פָּאַלְיָאָקָעָן, די לִיטָאָוּזָעָם. אַיְיָרָ רַעְגִּירְוָנָגָן לְעַבְתָּ
נַאֲלָדָן...

„די אַקְטִיוּעָ אַרְמָעָן קָוְקָטָ אַוִּיפָּ די פָּעַרְבָּעָכָעָרָ מִיטָּ שְׁרָעָ
אוֹן פָּעַרְאָכָטָונָגָן. זַיְוָרָעָ רַוְּבָּעָרִישָׁעָ מַעְשִׁיםָן, זַיְוָרָעָ פָּעַרְבָּעָכָעָנָסָן
זַיְעָרָ דִּוְטִישָׁרָ קָוָם אַוִּיפָּ רַוְּסָלָאָנָהָן, וּוּלְכָעָ אַיְזֶ אַוְנְטָעָרְדָּרִיקָטָן, אַבָּעָרָ
נִימָּט גַּעַבְּרָאָכָעָן, — דָּאָס אַלְעָם הַאַטָּ זַיָּ גַּעַמְאָכָטָ פָּעַרְהָאָסָטָן בַּיּוֹם
גַּאנְצָעָן פָּאָלָקָן.

„בִּירְגָּעָרָ, סָאַלְדָּאַטָּעָן, הַעַלְדִּישְׁעָ קָאֶזְאָקָעָן פָּוּן דָּעַם פָּעַטְרָאַנְרָאָ...

דער גאנזיזאון, שיקט צו מיר איעירע דעלענאמען, כדי איך זאל וויסען ווער עס איז א פעררטהער פון זיין פאטערלאנד און ווער ניט, כדי איך זאל פערשפֿאָרְעַן פֿערנִיסַען אָומְשָׁלְדִּינְגַּן בְּלֹטֶם.

א ניע ידעה איז דורךעלְאָפָעַן ווי אָן עַל עֲקַטְרִישָׁעַר שְׂטוּרָם פון גְּרוּפָעַ צו גְּרוּפָעַ: די דּוֹמָא אַיז אַרְוֹמְגָּעֵלְגָּעֵלְטָ מִיטָּ רְוִיטָעַ גּוֹאָרָד רְיִיצָעַם. עס איז אַרְיוֹנְגָּעְקָוְמָעַן אָן אָפִיצִיר מִיטָּ אַ רְוִיטָעַ בְּאָנְדָּ אַרְוֹמָ אַרְבָּעַל אָן גְּפָרְעָגָט אַוְיפָּן גְּאַלְאָוָאָ. אַין עַטְלִיכָּעַ מִינְוֹתָ אַרְוֹמָ אַיז עָרָ אַרְוִיסְגָּעְגָּנְגָּעַן פָּוּן דָּעַם גְּאַלְאָוָאָסָּ צִימָעָר. שְׁרִידָעַר אַיז אוּיךְ אַרְוִיסְגָּעְגָּנְגָּעַן, אָן זַיְן פְּנִים הָאָט זַיְךְ גַּעֲבִיטָעַן פָּוּן רְוִיטָעַ זַוְוִיסָּ.

„אָן אַוִּיסְעָרָאַרְדָּעַנְטְּלִיכָּעַ זַיְצָוָנָגְ פָּוּן דָּעַר דּוֹמָא!“ הָאָט עָרָ אַוִּיסְעָ גְּשִׁרְעָן. „די מִינְוֹת!“
די זַיְצָוָנָגְ אַיְנָם גְּרוּסָעַן זַאְל אַיז גְּלִיךְ אַיבְּעַרְגָּעָרִיסָעַן גְּעוּוֹאָ רְעָן.

„אַלְעַ מִיטְגְּלִיעְדָּרְ פָּוּן דָּעַר דּוֹמָא זַאְלָעַן קְוּמָעַן צַו אָן אַוִּיסְעָ אַרְדָּעַנְטְּלִיכָּעַ זַיְצָוָנָגְ!“
„וּוֹאָס אַיז?“

„אַיךְ וּוֹיִסְ נִיט — זַיְ וּוֹילָעַן אָנוֹנוֹ אַרְעַסְטִירָעַן — זַיְ וּוֹילָעַן פּוֹנְאַנְדְּעַלְאָזָעַן די דּוֹמָא — זַיְ אַרְעַסְטִירָעַן די מִיטְגְּלִיעְדָּר בְּיֻם טְהִיר —“ אַזְוִינָעַ עַרְקָלְעַהְרוֹנָגָעַן האָבָעַן זַיְךְ גַּעֲהָרָט דָּא אָן דָּאָרט. אַין נִיקְאַלְאַיְוּסְקִי זַאְל אַיז גְּעוּוֹן אַזְוִי עַגְגָּ, אָן עס אַיז אָפִילָוּ נִיט גְּעוּוֹן וּוֹאָ צַו שְׁטָעָהָן. דָּעַר גְּאַלְאָוָאָהָט גַּעֲמַלְדָּעָט, אָוּ סַאְלָ דָּאָטָעַן שְׁטָעָהָעַן לְעַבְעָן יַעֲדָעָר טְהִיר אָוּן לְאַזְוָעָן קִיְּנָעָם נִיט אַרְיוֹן אָוּן אַרְוֹמָ. אַקְאַמִּיסָּאָרְ הָאָט גַּעֲסְטְּרָאַשָּׁעָט צַו אַרְעַסְטִירָעַן אָוּן פּוֹנְאָנִי דָּעַרְלָאָזָעַן די שְׁטָאַדְטְּ-דּוֹמָא. אַ שְׂטוּרָם הַיְצָגָעָ רַעֲדָעָם זַיְךְ אַ נָּאָס גַּעֲתָהָאָן פָּוּן צְוּוִישָׁעַן די מִיטְגְּלִיעְדָּר אָוּן אָפִילָוּ פָּוּן דָּעַר גְּאַלְעָרָעָ. די פְּרִיאַיְ-עַדוּעָהָלְטָעָ שְׁטָאַדְטְּ-דְּעַנְיְרָוָנָגָהָט קִי יִנְכַּעַ רַעֲדָעָם זַיְךְ נִיט דָּאָס רַעֲכָט פּוֹנְאַנְדְּעַרְצָוְלָאָזָעַן; די פְּרַזְזָאָן פָּוּן דָּעַם גְּאַלְאָוָאָ אָוּן די גְּלָאָסָנִי אַיז אַונְבָּעָרְיהָרְבָּאָרְ; די טְרָאָנָעָן, די פְּרָאָוּאַקְאָטָאָרָם, די דִּוְיטָשָׁע אַגְּנָעָנָטָעָן, טָאָרָעָן קִיְּנָמָאָל נִיט אַנְעַרְקָעָנָט וּוּרָעָנָ; אָוּן וּוֹאָס זַיְיָ סְטְרָאַשָּׁעָן צַו פּוֹנְאַנְדְּעַלְאָזָעַן אָוּנָז, זַאְלָעַן זַיְיָ, אַדְרָבָאָ, פְּרָאוּוֹעָן. נָאָר אַיבָּעָר אַונְזָעָרָעָ טְוִיטָעָ קַעְפָּעָרָם וּוּלָעַן זַיְיָ אַרְיוֹנִיקָּהָ פְּעָן אַיז דָּעַם זַאְלָ. מִיר וּוּלָעַן שְׁטָאַרְבָּעָן וּוֹי די פְּאַרְצִיּוֹטִינָגָ רְוִימָיָ

שע סענאמטארס, ווען זיין האבען מיט ווירדע געווארט אויף דעם
אנפאל פון די גאטעהן....

עס ווurret אַנְגָּעָנוּמָעָן אַ רְעוֹזָלְצִיעַ, אָזֶה נֵיִיעַם זָאַל חִיכָּפַ
טְּעַלְעַגְּרַאְפִּירַט וְוַעֲרָעַן צָוְדִּים אַדְמָאָס אָזֶן דִּי זְעַמְּסְטוֹוָאָס פָּוּן גַּאנְזַ
רוֹסְלָאָנדַ. עַס וְוַעֲרָט אַנְגָּעָנוּמָעָן אַ רְעוֹזָלְצִיעַ, אָזֶה דָּעַר נַאֲלָאַוּאָ
אַדְעָרַד דָּעַר פָּאַרְוִיצְעַנְדְּדָעַר פָּוּן דָּעַם מִילְּיֻטְּעַרְיוֹשָׁעַן רְעוֹזָלְצִיעַ-
בְּעִצְּחוֹנְגָּעַן מִיטַּדִּי פְּעַרְטְּרַעְטָרַדְ פָּוּן דָּעַם מִילְּיֻטְּעַרְיוֹשָׁעַן רְעוֹזָלְצִיעַ-
נְעַרְעַן קָאַמְּיֻטָּטַ אַדְעָרַד מִיטַּדִּעַם אַזְוִי גְּעוֹרְפָּעָנָעַם רָאַתָּה פָּוּן דִּי פָּאַלְקָמַ-
קָאַמְּיַסְאָרָעַן. עַס וְוַעֲרָט אַנְגָּעָנוּמָעָן אַ רְעוֹזָלְצִיעַ אַרְוִיסְצּוֹלָאוּן אַ
נֵּיִיעַם אַוִּיפְרוֹף צָוְדִּעַר בְּעַפְּעַלְקָעְרוֹנְגַ פָּוּן פְּעַטְּרָאַגְּרָאַד אָזֶן זַי אַוִּיפְ-
פְּאַדְעָרַעַן צָוְדִּעַר פְּעַרְתְּהַיְוִידְיְגָעַן אַיהֲרַ עַרְוּוּחָלְטָעַ שְׂטָאַדְטְּרַעְגְּרָוֹנְגַן. עַס
וְוַעֲרָט אַנְגָּעָנוּמָעָן אַ רְעוֹזָלְצִיעַ צָוְדִּעַר בְּלִיְבָעַן אַיְן אַ פְּעַרְמָאַנְעַנְטָעַ זַיְדַ-
צּוֹנְגַן....

דְּרוֹרְוַוְילְ קָוָמַט אַרְיַין אַ גְּלָאָסְנִי אָזֶן מַעְלָדָעַט, אָזֶה עַר הָאָט אַקָּאָרְשַׁטְ-
טְּעַלְעַפְּאָנִירָט אַיְן סְמָאַלְנִי, הָאָט אַיְהָם דָּעַר מִילְּיֻטְּעַרְיוֹשָׁעַר רְעוֹזָלְ-
צִיאַנְעַרְעַרְ קָאַמְּיֻטָּטַ גַּעֲזָאַנְטַ, אָזֶה עַר הָאָט נֵיתָ אַרְוִיסְגַּעְגָּבָעַן קִיְּין
שָׁוּם בְּעַפְּעַהְלָעַן אַרְוּמְצְוִינְגְּלָעַן דִּי דּוֹמָא אָזֶן אָזֶה סָאַלְדָאַטָּעַן וּוּלְעַלְ-
צּוֹרִיקְגַּעְזְוִינְגַן וְוַעֲרָעַן....

וְוַעַן מִיר זַיְנָעַן גַּעַנְגָּנָעַן פָּוּן דִּי טְרַעְפַּצְום טָהִירַ, הָאָט רִיאַזְאַנְאָוּן
זַיְךְ אַרְוִינְגְּרִיסָעַן פָּוּן נָאָסַ, שְׁרַעְקְלִיךְ אַוִּיפְגְּרָעָנְטַ...

„גַּאֲטַ אַיְן הַיְמָעֵלַ, נַיְןַ“, הָאָט עַר גַּעַנְטְּפָעָרַט. „עַס אַיְזַ אַלְעַטְ-
אַ טָּוּתַ. אַיְךְ הָאָבַ גַּעֲזָאַנְטַ דָּעַם גַּאֲלָאַוּאָה הַיְינָט אַיְן דָּעַר פְּרִיהַ,
אָזֶה מִיר וּוּלְעַלְעַן נֵיתָ טְשַׁעְפָּעַן דִּי דּוֹמָא“...

אַיְן נָאָס אַיְזַ שְׁוִין גַּעַוְאָרָעַן טָוְנְקָעַלְ. צְוּוֹי לְאַנְגָּעַ רְיוֹהָעַן צִיקְלִיסְ-
טָעַן זַיְנָעַן אַנְגָּקְוּמָעַן אוֹיף זְיִעָרָעַ מַאֲשִׁינָעַן מִיטַּ בִּיקְסָעַן אוֹיף דִּי
פְּלִוְיָצָעַם. זַיְהָאָבַן זַיְךְ אַבְגַּעַשְׁטָעַלְטַ, אָזֶן דָּעַר עַולְםַ הָאָט זַיְיַ אַרְוָמֶרֶ-
גַּעַרְגָּעָלָט אָזֶן בְּעַשְׁאָטָעַן מִיטַּ פְּרָאָגָעַן.

„וְוַעַר זַיְיטַ אַיהֲרַ, פָּוּן וְאַנְגָּעַן קָוָמַט אַיהֲרַ?“ הָאָט גַּעַפְרָעָנְטַ אַ
דִּיקְעָר אַלְטָעַר מִאן מִיטַּ אַ צִּינְגָּר אַיְן מַוְילַ.

„דִּי 12 טָעַר אַרְמָעַעַ. פָּוּנִים פְּרָאָנְטַ. מִיר זַיְנָעַן גַּעַקְוּמָעַן אַונְטָעַרְ-
שְׁטִיצָעַן דִּי סָאַוְוִיעָטָעַן גַּעַנְגָּעַ דָּעַר פְּעַרְפְּלַוְכְּטָעַר בְּרוֹזְשְׁוֹאַזְוּעַ!“

„אָה!“ הָאָבַן זַיְךְ דָּעַרְהָעָרָט צָאַרְעַנְדְּגָעַ גַּעַשְׁרִיּוּן. „בְּאַלְשָׁעַ-
וּוִיסְטִישָׁעַ זְשָׁאַנְדָּרָמָעַן! בְּאַלְשָׁעַוְוִיסְטִישָׁעַ קָאַזְאָקָעַן!“

א ניעדריטשקר אפיקיר אין א לעדרנעם מאנטעל איז אראבי-
געלאפער פון דיב טרעד אין גאט אריין. „דרער גאנזונז אין ענדערט זיין
האלטונג“, האט ער מיר אריינגערטט אין אויער. „עם הויבט זיך
אין דער סוף פון דיב באַלשוויקעם. ווילט איהר זעהן, ווי אזווי ער
ענדערט זיך דיב שטימונג? קומט מיט מיר!“ ער האט זיך געלאומות
שנעל געהן איבער מיכאלְאָוּסְקִי, מיר מיט איהם.

„וואם פאר א פאלק איז דאס?“

„די בראנעוווקעט...“

דאס האט טאקי אויסגעזעהן גאנץ ערנטט. די בראנעוווקעט
זיווען געווען די סאלדאטען פון דיב בעפאנצערטע אויטאטמאכילדען.
און זיו האט זיך געוונדרט די גאנצע לאגע. וווער ער האט געהאט אויפ-
זיין צד די בראנעוווקעט, איז געווען דער הערשער פון פערטראנגראד.
דער אפיקיר האט געזאנט:
„די קאמיסארען פון דעם רעטונגס-קאמיטעט און פון דער דומה
האבען זיך געשטעטלט מיט זוי איז פערביבנדונג. זיו האלטען איצט א
פערזאמלונג, וואו זיו דארפער בעשליסען...“

„וואם בעשליסען: אויף וועמעס צד צו קעטפפערן?“

„אה, ניין, דאס קען מען פון זוי ניט פערלאנגען. זיו וועלען קיינ-
מאל ניט קעטפפער געגען די באַלשוויקעם. זאלען זוי נאר שטימען צו
בלײַבען ניטראָל — דאו וועלען די יונקערס און קאָזאָקען —“
די טהיר פון דעם נרויסען מיכאלְאָוּסְקִי מאַנְעֹזֶש (רייט-שוחהַע)
אייז געשטענען אפערן האט אויסגעזעהן ווי אַשׁווארצע לאָך. צוויז
וואָאַכְּלִיָּיט האבען אונז געפראָוט אַבְּשָׁעָלָען, אַבְּעָר מיר האבען זיך
שנעל אַרְיִינְגָּעָרָקָט, ניט הערענדייג זיינער אַונְצָוְפְּרִידָעָנָע טענות. אַינְ-
ווענִיג האט נאר איז נרויסער עַלְקְטְּרִישְׁעָר לְאַמְפְּ גַּעֲרָעָנָט אַונְטְּרִיז
בָּאַלְקָעָן. דער רַיְזִיגְנָר זָאָל איז גַּעֲוָעָן אַנְגְּעָפְּלָט מִיט שָׁאָטָעָנָם. די
שְׁלַאַנְקָע קָאַלְאָנָען אָז דֵּי רַיְהָעָן פָּעָנְסְטָעָר זַיְנָעָן צְוּשָׂוָאָוָמָעָן גַּעֲוָאָרָעָן
איין דער פִּינְסְטָעָר. אַרְוָם אָז אַרְוָם האבען זיך קְוִים גַּעֲזָהָן די גַּעֲשְׁטָאָל-
טָעָן פָּוּן די נְרוּסְעָט מָאָרְנָע בעשעפְּנִיסְעָן — די בעפאנצערטע אויטאט-
מָאָבְּלָעָן. אַיְזָן מָאַשְׁין איז גַּעֲשָׁטָאָנָען אַיְזָן מִיטָּעָן זָאָל אַבְּגָעָתְּהִילָּט
פָּוּן די אַיבְּרִוְגָּע. אַרְוָם אַיהֲר זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן פָּעָרְזָאָמָעָלָט אַזְיָנָע צְוּוִיז
טוֹזְעָנָד גַּרְאָהָלִיכָּע סָאַלְדָאָטען. די נְרוּפָע האט אויסגעזעהן ווי פָּעָרָ-
בָּלָאַנְדוּשָׁעָט אַיְזָן מִיטָּעָן דער גַּעֲוָאָלְדִּינְגָּר קִיּוּזְעָרְלִיכָּעָר גַּעֲבִירָע. אַוְיָזָן

דראך פון דער מאשין זייןגען געועסען איזוינע צעהן צוועלף מענישען, אפֿיצירען, פֿאַרְזִוּצָעַנְדָע פָּוֹן סַאַלְדָּאַטָּעַן-קַאַמִּיטָּעַטָּע אָוּן רעדנע. פָּוֹן דעם מִוְתְּעַלְמָעַטָּע טַהֲרָם הָאָט אֵסַאַלְדָּאַטָּעַן גַּהְהַאַלְטָעַן אֵרְעָדָע. דָּאָס אַיְזָן גַּעֲוָעָן חַאנְזּוֹנָנוֹו, וּוּלְכָעֶר אַיְזָן דָּעַם לְעַצְטָעַן זָוְמָעָר גַּעֲוָעָן פְּרֻעְזִיְּדָעַטָּע פָּוֹן דָּעַם אַלְלְ-דּוֹסִישָׁעַן קָאנְגְּרָעָם פָּוֹן בְּרָאַנְעָוָוִיקָעָם. עַר אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַשְּׁלָאַנְקָעָר מִאָן מִיט אַפְּיַצְעַרְסָקָע עַפְּאַלְעָטָעַן אַוִּיפָּ זַיִן לְעַדְרָנָעָם מאַנְטָעַל. עַר הָאָט גַּהְהַאַלְטָעַן אֵסַאַלְדָּאַטָּעַן וּוּאַרְיִיכָּעַ רעדָע פָּאַר נִוְטָרָאַלְיִיטָּעַטָּע.

„עַם אַיְזָן שְׁרַעְקְלִיךְ“, הָאָט עַר גַּעֲוָאָגָט, „אָזֶן רַוְסִישָׁע מִעְנָשָׁען זַאַרְלָעַן טְוִיטָעַן זְיוּעָרָע בְּרוּדָעָר. עַס טָאָר נִיט זַיִן קִיְּן בִּירְגְּנְעַרְ-קְרִיעָגְּן צְוּוֹיְדָעַן סַאַלְדָּאַטָּעַן, וּוּאָס זַיִן גַּעֲשְׁטָאַנָּעַן אַיְזָן גַּעֲשְׁלָאַקְסָעַן רַיְיהָעָן גַּעֲנָעָן צָאָר אַזְּן הָאַבָּעָן בְּעוֹזְעָגָט דָּעַם אַוְיסְוּעָנִינְגְּסָטָעַן שָׂוָאָה אַזֶּן הִיסְטָאַרְיִישָׁע מְלָחְמָות. וּוּאָס קַעְהָרָעָן מִיר, סַאַלְדָּאַטָּעַן, זַיְד אַזֶּן מִיט דֵי אַלְעַ צַּאַנְקָעַדְלִיעָן פָּוֹן פְּאַלְיִיטִישָׁע פְּאַרְטִיְּעָן? אַיְדָה וּוּלְ נִיט זַאַגָּעָן, אָזֶן דֵי פְּרָאַוְזִיאָדָה רַיְיעָן רַעְנִיאַרְוָונָגָה. מִיר וּוּלְעָן נִיט קִיְּן קַאַלְיִיצָעָמִיט דָּעַר בּוּרְזּוֹאַזְוּעָ, — דָּאָס נִיט, אַבָּעָר מִיר מְזָוָעָן הָאַבָּעָן אַרְעַנְיָרָוָנָגָה פָּוֹן דָּעַר פְּעַרְאִינְגְּנְטָעָר דְּעַמְּאַקְרָאַטָּע, אָזֶן נִיט אַיְזָן רַוְסְלָאַנְדָה פְּעַרְשְׁפִּיעַלְתָה! מִיט אֹזֶאָרְעַנְיָרָוָנָגָה וּוּלְעָן מִיר פְּעַרְשְׁפָאַרְעָעָן בִּירְגְּנְעַרְ-קְרִיעָגְּן אַזֶּן מִיר וּוּלְעָן פְּעַרְשְׁפָאַרְעָעָן, אָזֶן אַיְין בְּרוּדָעָר זַאַל מְוִיטָעַן אַזְּוּוּיְיטָעַן!“

עַם הָאָט אַוְיסְגַּעְזָהָן, אָזֶן דָּעַר רַעְדָנָעָר רַעְדָטָצָוּ דָּעַר זַאַךְ. דָּעַר גַּרְוִיסְמָעָר זַאַל הָאָט אַבְגָּעָלְוָנְגָעָן מִיט אַוְיסְרָוָפָעָן אָזֶן אַפְּלָאַדִּיסְמָעָנְטָעָן. אַבְלָאַסְעָר סַאַלְדָּאַטָּמָט מִיט אַיְינְגַּעְפָּאַלְעָנָעָ באַקָּעָן אַיְזָן אַרוּפְגַּנְקָרָאָדָה כְּעָן אַוִּיפָּן טַהֲרָם. „חַבְּרִים“, הָאָט עַר גַּעֲוָאָגָט, „אַיְדָה קָוָם פָּוֹנָם רַוְמָעָדָה נִישָׁעָן פְּרָאַנְטָצָוּ זַאַגָּעָן אַיְדָה אַחַן טָעָנוֹת: מִיר מְזָוָעָן הָאַבָּעָן פְּרַיְעָדָעָן! בָּאַלְדִּיגָּעָן פְּרַיְעָדָעָן! וּוּרְ עַסְקָעָן אָנוֹנוֹ נָאָר גַּעֲבָעָן פְּרַיְעָדָעָן, צַוּ דֵי בָּאַלְשְׁוֹוִיקָעָם צַוּ אַנְיָעָרְעָנָגָה, וּוּלְעָן מִיר זַיִן מִיט זַיִן. פְּרַיְעָדָעָן! מִיר בְּיִים פְּרָאַנְטָקָעָן קַעְנָעָן מַעְהָר נִיט קַעְמָפָעָן. מִיר קַעְנָעָן נִיט קַעְמָפָעָן נִיט גַּעֲנָעָן דֵי דִיְוִיטְשָׁעָן, נִיט גַּעֲנָעָן רַוְסָעָן — “דָּעַר סַאַלְדָּאַטָּעַן אַיְזָן אַרְכְּבָנְשָׁפְרָוֹנְגָעָן. אַוְמָרְהִינְגָעָן קָלוֹת הָאַבָּעָן זַיְד גַּעְלָאָוֹת הָעָרָעָן אַיְבעָר דָּעַר מַאֲסָעָ. עַפְּעָס אַמְּוֹן פִּינְלִיכָּעָ שְׁטִימָוָנָג הָאָט זַיְד גַּעְפִּיהָלָט אַרְוּם אָוּן אַרְוּם. וּוּעָן אַמְּנַשְּׁעַוְוִיקְ-אַבְאַרְאַנְעָץ הָאָט גַּעְפְּרוֹאוֹוֹט טָעָנָהָץ, אַזֶּן מְעַן דָּאָרָפָ פְּאַרְטּוּעַצָּעָן דָּעַם קְרִיעָג בֵּיזָן דֵי אַלְיָאַרְטָע וּוּלְעָן זַיִן גַּעֲנָעָן. הָאָט זַיְד דְּעַרְפִּיהָלָט אַצְּאַרְעַנְדִּיגָּע בּוּאַלְיָעָ.

„אייהר רעדט ווי קערענסקי“, — האט א גראבע שטימע אויסגען-
סרייען.

א רעדנער נאך א רעדנער האבען בעהאנדעלאט די פראגע. אמאָל
האט געהערשט אַנגעשטראָענגעט שטיַּליךיט, אַמאָל האבען אויסגעבראָכען
שטיַּיכען פון צופרייעדענהייט, פון בעם. זאָל מען אַרוֹיסטְרָעטְעָן אַרעָר
ニיט? חאנזושונאָוּ האָט ווועדר גערעדט. ער אייז אַסִּימְפָּטִישָׁר
מענש מײַט ווַיְיכָע מאַנייעָרָען. אַבער אייז ער דעַן נִימָּט אָן אַפִּיצִיר, אָן
אַבָּאָרָאָנִיעָז, כָּאַטְשָׁ ער רעדַט פון פְּרִיעָדָעָן? אָט אייז אָן אַרְבִּיטְרָעָר פון
וּאָסְּיְלָעָסְּטָרָאָוָסְּקִי שְׂטָאָרְטִיתְהִילְל. צו אַיהם רְוֶפָּעָן זַיִוּ: «קענט
איַהֲרָ, אַרְבִּיטְרָעָר, אָנוֹן גַּעֲבעָן פְּרִיעָדָעָן?» לְעַבְעָן אָנוֹן האָבען עַטְלִיכְעָ
אַפִּיצִירָעָן אָנוֹן אַפְּאָר סָאָלְדָאָטָעָן גַּעֲבִילְדָעָט אַמִּין גְּרוּפָעָ צו אַפְּלָאָדְרִיעָן
די נִיּוֹתָאָלִיסְטָעָן. זַיִוּ האָבען נַאֲכָאָנָאָנָר גַּעֲשָׁרָעָן: «חָאנְזּוּשְׁוָנָאָוּ!» וּזְוּעָן אַבְּלַשְׁעוֹזָיק האָט גַּעֲפְּרוֹאָוּט רְעָדָעָן, האָבען זַיִוּ
געַפְּיוּפְּט.

די קאמיטעטשיקען אוון די אפיקערען אויפֿין דאך פונִים אוויטהָא
מְאַבֵּיל הַאֲבָעָן עַפְעָם אַנְגָּהוֹבָעָן דִּיסְקוֹטִירָעָן צְוּוֹיָשָׁעָן זִיךְ מִטְ גְּרוּסָא

היא. דער עולם אין זאָל האָט אַנגעהויבען שרייען, אָז מען זאָל דערצעעהלען וועגען וואָס זוי רידען. די גרויסע מסע האָט זיך גע-
נומען וועגען אהין און אהער. אַ סאלדאָט האָט זיך אַרויסנעדראָעת
פֿון די הענד פֿון אָן אַפִּיצֵר, וואָס האָט אַיהם געוואָלט צוֹרִיקְהַאֲלָמָעַן.
דרער סאלדאָט האָט אוּפֶגעהויבען זיין האָנד.

„חברים“, האט ער אויסגעשריען, „טאואריישטש קריילענקא אין דא און ער וויל צו אייך רעדען“. די סאלדאטען שרייען, פיפוין, רופען: „פראסים! פראסים! דלאאי!“ (מיר בעטען! מיר בעטען!) אינמייטען אט דעם טומעל קרייכט ער פאלקס-קאמיסאר ניעדר! פאר מיליטערישע אונגעלאגענה הייטען ארויף איבער ער זויט פון פאר מאשיין. עטלייכע מענישען העלפען איהם פון פארענט און פון הינטען. הענט שטרעקען זיך צו איהם פוןיהם דאך פונים אויטאטמאכילד. ער שטעלט זיך אוית, שטעהט אַ מינומט, געהט דאן ארייבער צו דעם ראדרי אטאָר, שטעלט אָן די הענד פאָר באָקָם, קוּקט אַרום אָן אַרום אָן שמייבעלט. ער איז אַ ניעדרויגער, מיט קוּרכֿעַ פִּים, אַהֲן אַ היטעל, אַהֲן שום צייכענס אַדרער מעדראלען אויפֿ זוין פָּאָרמע.

די גְּרוֹפֵעַ לְעָבָעַן מִיר שְׂרִיּוֹת נַאכְאָנָאנֶד : "חָנוֹשׁוֹנָאָו ! מִיר
וּוְילָעַן חָנוֹשׁוֹנָאָוָוִין ! נַיְעָדָר מִיט אַיִּהְמַן ! שׂוֹוִיגַן ! נַיְעָדָר מִיט
דָּעַם פַּעֲרָדָעַתְּהָעַר ! " דָּעַר גַּאנְצָעַר פְּלָאָזַז וַיַּדְטַ אָוֹן שְׁטוֹרָעָמֶט . דָּעַר
עוֹלָם הַוִּיבָּט זִיךְ אָז רִיחָרָעַן , עַפְעָם וּוּ אַ שְׁטוֹרָם רַוקְטַ זִיךְ פָּוֹן אַלְעַ
זַיְוָעָעַן . מַעֲנְשָׁעַן מִיט גַּרְיִמְינָע פְּנִים יָעַר שְׁטוֹפְעָן זִיךְ דָּוָרָךְ נַעֲהָנְטָעַר .
"וּוְעָר וּוְיָלְ דָּאָס אַרְוֹנָטָעָרְרִיסָעַן דִּי פַּעֲרוֹזָאָמְלוֹנָג ? " שְׂרִיּוֹעַן זַיְוִי .
"וּוְעָר פִּיְּפַט דָּא ? " די גְּרוֹפֵעַ וּוּעָרְטַ פָּוֹנָאָנְדָעָרְגָּעָתְהָיְלַט , צְוָשְׁפָּרִיּוֹת
זִיךְ אַיְבָּרָזַן זַאָל אָוֹן פַּעֲרוֹזָאָמְלַט זִיךְ שְׂוִין גִּיטְמַהְבָּל .

„חברים-סאלדאטען“, הוייבט קריילענקי און, און זיין שטימע איז הייזעריג פון מיידקיט, „איך קען ניט גוט רעדען; עם מהות מיר זעהר ליאוד; איך בין שוין ניט געשלאפען פיער נעכטן...“

„איך דארוף איך ניט דערצעעהלען, אז איך בין א סאלדאטם. איך דארוף איך ניט דערצעעהלען, אז איך וויל פריערעדן. וואס איך מון איך יא זאנגען אוין, אז די באַלטערויסטישע פאָרטוי, וועלכע האט אַקָּרְשֶׁת נעוואָונען אין דער אַרבִּיטִיטֶרֶד אָוֹן סַאלְדָּטָעָן-דָּרוּאָלְזִיעָן כִּיט אַיעֵר הַיְּלָפָן מִיט דָּעָר הַיְּלָפָן אַלְעָא אַיבָּעָרְגָּעָן מַוְתָּהִינָּעָן חֲבָרִים, וועלכע האבען אויף אַיבָּכִיג גַּעֲבָרָאָכָעָן די קַרְאָפְּטָפָן דָּעָר בְּלוֹטְדוֹרְשֶׁן

טיגער בורושואזיע, — אָז אַט דִי פֿאָרטַיַּה האָט פֿערשְׁפֶּרְאָכְּבָּעַן זַיֵּךְ
ווענדען מיט אַ פריעדענס-פֿאָרְשַׁלְאָג צַוְּלָע פֿעלְקָעָר, אָוֹן זַי האָט עַם
טאָקָע שְׂוִין גַּעֲתָהָאָן אוּיךְ, הַיְוִינְט! ” טֻמְכָּאַלְדִּינְעַ אַפְּלָאָרְדִּיסְמַעְנְטָעַן.

„מען בעט אַיְיךְ בְּלִיבְּבָעַן נִיטְרָאָל, בְּלִיבְּבָעַן נִיטְרָאָל אַיְן אַזָּא
צַיְּמַט, וְעוֹן דִי יְוִינְקָעָרָם אָוֹן דִי מְוִיטְבָּאַטָּאַלְיָאָנְגָּעַן זַיְנָעַן נִיט נִיטְרָאָל
רָאָל, וְעוֹן זַי שִׁסְמָעַן אַוְיָה אָוֹנוֹ אַיְן דִי גַּאֲסָעַן אָוֹן וּוְילָעַן בְּרַעְנָגָעַן קִיְּן
פֿערְטְּרָאַגְּרָאָד עַנְטוּוּעְדָּעָר קְעַרְעַנְסָקִין אַדְרָעָר אַזְּ אַנְדָּרָעָרָן פָּוֹן דָּעָר בְּאַנְדָּעָר.
קָאַלְעָדָיַן רָוקָט זַיְךְ פָּוֹנְמָס דָּאָן. קְעַרְעַנְסָקִי קְומָטְטָפָּוֹנִים פְּרָאָנְטָמָט.
נִילָּאָוֹ אַרְגָּאַנְיָוָרָט זַיְנָעַן טְעַכְּבִּינְצָעַם כְּדִי אַיְבָּעַרְצָוְיְחוּזְרָין זַיְוִין פְּרָאָכָבָעַ פָּוֹן
לְעַצְמָעַן אַוְיָגָוָסָט. דִי אַלְעָעַן מְעַנְשָׁוּוֹיְקָעַם אָוֹן סָאַצְּיָאַלְיָסְטָעַן-דָּרְעָוָאַלְרָדָר
צִיאַנְעָרָעָן, וּוְלְכָעַ בְּעַטְעַן אַיְיךְ אַיְהָר זַאלְטָפְּרָהִיטָּעַן אַ בְּיַרְגְּנָעַרְקִירִיעַג
— וְזַי האָבָעַן זַיְוִין אַיְינְגָּהָאַלְטָעַן זַיְוִירָמָכָט בֵּין אַהֲרָ אַוְיָב נִיט
דוֹרָךְ אַ בְּיַרְגְּנָעַרְקִירִיעַג? וּוֹאָס אַיְזָ דָעַן בֵּין אָוֹנוֹ פָּאַרְגָּעָקָוּמָעָן פָּוֹן
יוֹלִי אָוֹן, אַוְיָב נִיט אַ בְּיַרְגְּנָעַרְקִירִיעַג? אָוֹן פָּעַרְגָּעָסָט נִיט, אָזְ אַיְן דָעַם
קְרִיעַג זַיְנָעַן זַיְוִינְגָּהָאַלְטָעַן אָוֹן שְׁטָעָהָעָן נַאֲךְ אַיְצָט אַוְיָף דָעַם צָרָ
פָּוֹן דָעָר בְּוּרְוּשְׁוֹאַזְיַע!

„וְזַי קָעַן אַיְיךְ אַיְינְרָעָדָעָן, אַוְיָב אַיְהָרָ האָט שְׂוִין אַגְּגָעָנוּמוּן
אַ בְּעַשְׁלָוֹם? דִי פְּרָאָגָעַ אַיְזָ וְזַהָּר אַיְינְפָּאָךְ. פָּוֹן אַיְין זַיְוִיט קְעַרְעַנְסָקִי,
קָאַלְעָדָיַן, קָאַרְנִילָאָוֹ, דִי מְעַנְשָׁוּוֹיְקָעַם, סָאַצְּיָאַלְיָסְטָעַן-דָּרְעָוָאַלְזִיאָנָעָ
רָעָן, קָאַדְעָטָעָן, דּוֹמָאָס, אַפְּיִצְרוּעָן — זַיְוִידְעַצְעַהָלָעָן אַיְיךְ, אָזְ זַיְוִירָעַ
כּוֹנוֹת זַיְנָעַן צַוְּגָטָעָן! פָּוֹן דָעָר אַנְדָעָרָד זַיְוִיט זַהָתָ אַיְהָרָ דִי
אַרְבִּיְיטָר, דִי סָאַלְדָאַטָּעָן, דִי מְאַטְרָאָזָעָן, דִי אַרְיִסְטָעַ פּוּעָרִים. דִי
רַעֲגִיעָרָוּגָן אַיְזָ אַיְזָ אַיְיָרָעַ העָנָה. אַיְהָר זַיְוִיט דִי בָּלִי בְּתִים פָּוֹן דָעָר
לְאָגָעָן. גְּרוּסָס רַוְּסָלָאָנָד אַיְזָ אַיְיָרָם. וּוְלְטָ אַיְהָרָ עַס אַבְגָעָבָעָן צְרוּסָקְ?

קְרִילְעַנְקָא, האָט מעַן גַּעֲקָעָנְטָזָעָן, שְׁטָעָהָט קוּוֹם אַוְיָף דִי פִּים.
עַר מַזְ אַנְשָׁטְרָעָנָגָעָן זַיְוִין לְעַצְמָעָן וּוְילָעָן. אַבָּעָר נִיט קְוַקְעַנְדִּינָג אַוְיָה
זַיְוִין מִיעָדְקִית האָט עַר זַיְךְ אַגְּגָהוּיְבָעָן וּוְאַקְלָעָן, עַר אַיְזָ בְּמַעַט
וּוְרַטְמָעָר. צָום שְׁלוֹס האָט עַר זַיְךְ אַגְּגָהוּיְבָעָן זַיְךְ אַוְיִפְגָּגָהוּיְבָעָן צַוְּהָלָפָעָן
אַוְמָגְפָּאַלְעָן. אַ הוֹנְדָעָתָה העָנָר האָבָעַן זַיְךְ אַוְיִפְגָּגָהוּיְבָעָן צַוְּהָלָפָעָן
אַיְחָם. מעַן האָט אַיְהָם אַרְוַנְטָעַרְגָּעָנוּמוּן פָּוֹנִים אַוְיִטְאַמְּאָבִיל, אַיְזָ
אַלְעָוְוַיְנְקָלָעָן פָּוֹנִים גְּרוּסָעָן זַאלְהָאָבָעַן אַבְגָעָקָלָוּגָעָן בְּעַגְיִיסְטָעַרְטָעָן
שְׁטִימָעָן.

חאנזונאָו האָט וויעדער געווַאלט נעהמען דאס ווארט, אַבער פון אלע זויטען האָט מען געשריין: "אַבשטימען!" אַבשטימען!
אַבשטימען!" ענדליך האָט ער נאָכגעגעבען אָון פֿאָרגעלוּיינט זיין רעוֹאַלְזִיעַ, אָז די בראנֻוּוַיקָעַם זָאַלְעַן צוֹרִיכִיהָעַן זַוְּעַרְעַע פֿערְטְּרַעְטַּר טער פון דעם מִילְּיטְרִישָׁעַן רַעֲוֹאַלְזִיאַנְעַרְעַן קַאְמִיטְעַט אָון זַיךְ עַרְקְלַעְהָרָעַן נִיְּטְרָאַל אֵין דעם אִיצְטִיגָּעַן בִּירְגְּעַרְקִירְעַג. די וּאָס זַיְינְעַן פֿאָר דער רַעְוֹאַלְזִיעַ, האָט ער גַּעַזְגַּט, זָאַלְעַן גַּעַחְנַעְנַע רַעְבְּטַס; די וּאָס זַיְינְעַן גַּעַנְגַּע, זָאַלְעַן גַּעַחְנַע לִונְקָם. אַרְגַּע האָט דער עַולְמַז זַיךְ וּוַי גַּעַוְּאַקְעַלְט, וּוְיָאַוְּפַט עַפְעַמְשָׁט שְׂטִיל גַּעַוְּאַרְט. נִאְכְּדַעְתָּה האָט די מַאְסָע זַיךְ אַגְּנַעְהַיְבָעַן וּוַיְעַגְּעַן, מעַן האָט זַיךְ גַּעְרוֹקָט שְׁנַעַלְעַר אָון שְׁנַעַלְעַר לִינְקָם, זַיךְ אַגְּנַעְשְׁטוֹיסָעַן אַיְינְעַר אֵין אַנְדְּרָעַן. הַוְּנַדְּרַטְעַר הַוְּיכָע גַּעַוְּנְדָע סַאַלְדָּאַטָּעַן הַאָבָעַן וּוְיַי אַיְינְגַּרְעַס כּוֹוָאַלְיַע זַיךְ גַּעְרוֹקָט אַיבְּעַר דער שְׁמוֹצִיגָּר פַּאַדְלָאַגְּעַן צַוְּוִישָׁעַן די טַוְּנְקָעַלְעַ שְׁאַטְעַנְמָן. לְעַבְּעַן אָנוֹז אַיְזָעַלְיִבְּעַן אַגְּרַוְּפָעַ פָּוּן אַ 50 מְעַנְשָׁעַן, אַיְינְגַּע שְׁפַּאַרְטָע אַנְהַעַנְגָּעַר פָּוּן דער רַעְוֹאַלְזִיעַ. וּוּזְעַן דער זָאַלְעַן האָט גַּעַנוּמָעַן הַוְּלַכְעַן מִיט זַעְגְּרִיכְעַב נְעַשְׁרִיְעַן, הַאָבָעַן וּזַיךְ אַוְיְסְגַּעְקִירְעַוּוּת אָון שְׁנַעַל פֿערְדַּלְזָעַן דעם מאַנְעַזְשָׁן. אַיְינְגַּע פָּוּן זַיךְ הַאָבָעַן אַזְוִי אַוְיְפַט אַיְבְּגַט פֿערְדַּלְזָעַן זַיךְ רַעְוֹאַלְזִיעַ..."

שְׁטַעַלְתָּה אַיְיךְ פָּאָר, אָז דער זַעַלְבִּינְגָּר קַאְמְפָאַה האָט זַיךְ אַיבְּעַרְגָּעַ חַזְרִית אַיְן יַעֲדָר קַאְזָאַרְמָע, אַיְן יַעֲדָר שְׁטַמְאָרֶט, אַיְן יַעֲדָר רַאַיְאָן, אַיבְּעַרְן גַּאנְצָעַן פְּרָאַנְט, אַיבְּעַר גַּאנְצָעַן רַוְּסָלָאַנְד. שְׁטַעַלְתָּה אַיְיךְ פָּאָר דַּי אַלְעַן נִיטְדְּעַרְשָׁלָאַפְּעָנָעַ קְרִילְעַנְקָאַס, וּזַיךְ הַאַלְטָעַן וּזַיךְ אַיבְּעַר דַּי פְּאַלְזָעַן, וּזַיךְ זַיְיַאלְעַן פָּוּן פְּלַאַזְזָעַן צַוְּפָלְאַזְזָעַן, טַעַנְהָזָעַן, בַּעַטְעַן זַיךְ, סְטְרָאַשְׁעַן. שְׁטַעַלְתָּה אַיְיךְ פָּאָר, אָז דאס זַעַלְבִּינְגָּר קוֹמֶט פָּאָר אַיְן אַלְעַן אַרְטִינְגָּעַ פְּרָאַפְּעָסִיאַנְעַלְעַע פֿערְאַיְינְגָּעַן, אַיְן דַּי פְּאַבְּרִיקְעַן, אַיְן דַּי דַּעְרְפָּעַר, אַוְיְפַט אַלְעַן קְרִיעְגְּסִישְׁפָּעַן פָּוּן דעם וּוּיַּיט פֿוֹנְאַנְדְּרַעְגָּוּוּאַרְפָּעַנְעָם רַוְּסִישָׁעַן פְּלַאַטָּה. שְׁטַעַלְתָּה אַיְיךְ פָּאָר הַוְּנַדְּרַטְעַר טַוְּזָעַנְגָּר אַיבְּעַר דעם גַּאנְצָעַן גַּעְוֹאַלְדִּינְגָּעַן לְאַנְדָּה, הַוְּנַדְּרַטְעַר טַוְּזָעַנְגָּר דער אַרְבִּיטְרָעַר, פְּוּיְעַרְים, סַאַלְדָּאַטָּעַן, מַאַטְרָאַזְעַן, וּזַיךְ יַעֲדָר טַהְוָת זַיךְ אָז דעם גַּרְעַטְמָעַן כְּה צַוְּפָעַשְׁטָעַהָן אָזְנָעַן צַוְּפָעַשְׁטָעַהָן דעם דִּיכְתִּינְגָּעַן וּוּבָג. יַעֲדָר אַיְינְגָּר דַּעַנְקָט מִיט אַלְעַן זַיְינְגָּע קְרַעְפְּטָעַן — אָון נִאְכְּדַעְתָּה נִעהַמְתָּמָעַן אָז אַז אַיְונְשְׁטִימִיגָּעַן בְּעַשְׁלּוּמָן. אָט דאס אַז גַּעַוְּעַן דַּי רַוְּסִישָׁע רַעְוֹאַלְזִיעַ...

אין סמאלני איז דער נייער ראתה פון פאלקס-קאמיסאראען ניט גזועסען לויידינג. דער ערשותער בעפעהל איז שווין געווען אין דורך. מען האט איהם געזאלט פונאנדרשרפריטען די זעלביבגע נאכט איבער דער שטאדט אין טויזענדער עקוועטפאלארען און מען האט איהם געללאוט פונאנדרשרזיקען אין גרויסע פעק מיט אלע צונגען, וואם געהען קיין דרום און קיין מזרח.

דאם איז זיין טעקטט:

„אינים נאמען פון דער רענירונג פון דער>Rossiushur רעפובליך, אויסגעקליבען דורך דעם אלל-רוסישען קאנגרעס פון סאוועיטהען פון ארבייטער און סאלדאטען-דעדפעטאטען, מיט דעם אנטהיל פון פoid ערימ-דעדפעטאטען, בעפעהלט דער ראתה פון די פאלקס-קאמיסאראען: „1) די וואהלאען צו דער גריינדונגס-פערוואטאלונג זאלען פארקומען דעם בעשטייטטען טאג, דעם 12טען נאועמעבער.
2) אלע וואהיל-קאמיסען, ארגאנען פון ארטיגער זעלבסט-פער-וואלטונג, סאוועיטהען פון ארבייטער, סאלדאטען און פויירט-דעדפעטאטען, ווי אויך די סאלדאטען-ארגאניזאצייעס ביים פראנט, זאלען אנסטרענען אלע זיעערע כחות צו גראאנטירען פרייע און ארדענט-לייב וואהלאען אין דעם בעשטייטטען טאג.

„אין נאמען פון דער רענירונג פון דער>Rossiushur רעפובליך,
**פארזיצענדער פונס ראתה פון פאלקס-קאמיסאראען
וולדי מיר אוליאן או — לעניין.**

אין דער שטאדט-דומה האט זיך געתהאן חושך. ווען מיר זייןען פידוינגעקומווען אהינצו, האט נראד גערעדט א מיטגלייד פון דעם ראתה פון דער>Rossiushur רעפובליך. דער ראתה זאנט ער, איז ניט פונאנדרגעלאזוט. ער האט נאר ניט די מעגליבוקיט פארטצוזעצען זיין ארבייט, ואָרְוּם ער האט ניט קיין פלאז וואו זיך צו פערוואטאלען, דערווויל האט דער קאמיטעט פון סטארשינעם (עלטערע) פון דעם ראתה בעשלאסען זיך פעראייניגען מיט דעם רעטונגס-קאמיטעט... איך מווע דא בעמערקען, איז דאס איז דאס ליעצעט מאל, וואם די געשיכטע דערמאהנט דעם ראתה פון דער>Rossiushur רעפובליך...
עם ציהט זיך א רײהע פון אלט-בעקאנטער רעדנער: דעלענאי-טען פון די מיניסטעריווּם, פון דעם אלל-רוסישען אייזענבאָהן-פער-

איין, פון דעם פאסט' און טעלענראפאנ-פערראיין. דאס הונדרטסטע מאָל חזר'ט מען אייבער דעם אלטען בעשלום ניט צו אַרבײַטען מיט די באַלשבויסטיישע באַנדיטען. אַ ווּנקער, אַקָּרְשֶׁת אַנגָעָקוּמוּן פֿוּנִים ווִינְטְּרֵר-פֿאַלְאַז, דער צעהַלְתַּ אַ פֿרְאַכְּטְּפֿאַלְעַ גַּעֲשִׁיכְּטַע ווּנְגַּעַן זַיִן הַעֲלְדוּשְׁקִיְּת אַן דער הַעֲלְדוּשְׁקִיְּת פֿוּן זַיִן חַבְּרוֹם אַן בעשריבַּט די מִיאָס' עַמְּחַטְּעַן פֿוּן דער רַוִּיטַעַר גּוּזְאַרְדְּיוּ. דער עַולְמַ שְׁלִינְגַּט זַיִן ווּרְטַעַר ווּיְהִילְיְגַּעַן אַמְּתַה. אִימִיצְעַר לְיִעְנַט אַוְיף אַ קּוֹל דעם בעריכַט פֿוּן דער סָאַצְּיַאַל-דְּרוּאַלְזִיאַנְעַרְדַּר צִיטְוָנְג „נַאֲרָד“ ווּנְגַּעַן דעם שַׁאֲרַעַן, ווּאַס מעַן האָט אַנְגַּעַמְאַכְּט אַין ווִינְטְּרֵר-פֿאַלְאַז. דער שַׁאֲרַעַן זַאַל בעטרעפעַן פֿינְג הַהְוָנְדָרְטַט טַוְיזְעַנְדַּר רַוְּבָּעַל. די צִיטְוָנְג בעשריבַּט באַרְיכַּות די צֻרְשְׁטְּרוּנְגַּעַן אַן רַוְּבַּעַרְיוּן....

אלָעַ מאָל קומְט אַ קוּרוּידַר פֿוּנִים טַעַלְעַפְּאַן אַן מַעְלְדַעַט נִיעֻם. מעַן האָט אַרְוִיסְגַּעַלְאַזְוֹט פֿוּן טַוְרְמַע די פֿיעַר סָאַצְּיַאַלְזִיסְטִישַׁע מִינְיִיסְטַּאַר דְּעַן. קְרִילְעַנְקָא אַיְזַוְועַקְעַנְפְּאַהְרַעַן אַיְזַפְּעַטְרָאַפְּאַלְזִוְוְסְקַע פֿעַסְטַעַן צַוְונְג צַוְעַרְצְּעַהְלַעַן אַדְמִירָאַל ווּרְדַעְרָעוֹסְקַי, אַז קְיִינְעַר אַיְזַנְטַע גַּעַבְלִיבַּעַן אַיְזַפְּלָאַטְמִינְיִיסְטְּרִוּיּוּם; קְרִילְעַנְקָא האָט אַיְהַם גַּעַבְעַטְעַן אַיְנִים נַאֲמַעַן פֿוּן רַוְּסְלַאַנְדַּר, אַז עַר זַאַל אַיְבְּרַעְנַהְמַעַן די קְאַמְּאַנְדַע אַיְבְּרַעַן פְּלָאַט אַונְטַעַר דַעַר אַוְיפְּזִיכְּט פֿוּן דַעַם רַאְטַה בְּוֹן פְּאַלְקַטְעַ קְאַמְּיסְאַרְעַן; דַעַר אַלְטַעַר יִמְּהַעַל זַאַל הַאְבָעַן אַנְגַּעַנוּמַן דַעַם פְּאַרְשְׁלַאַגְּגַן. קְעַרְעַנְסְקַי מַאְרְשִׁירַט קִיּוֹן צְפַוּן פֿוּן גַּאֲטְשִׁינָּא, די באַלְזַעְעַן שְׁעוֹוִיסְטִישַׁע גַּאֲרַנוֹזְעַנְעַן טַרְעַטְעַן פְּאַר אַיְהַם אַב. סְמָאַלְנִי האָט אַרְוִיסְגַּעַלְאַזְוֹט אַן אַנְדַעַר בעפְעַהְלַי, ווּאַס פְּעַרְגְּרַעְסְעַרְטַט דַאס רַעַכְתַּ פֿוּן די שְׁטָאַרטְזְדוּמָאַס צַו זַאֲרַגְעַן ווּנְגַּעַן שְׁפִיוֹזְפְּאַרְקְטַעַן.

דַאס לְעַצְטַע שְׁטִיקָעַל נִיעֻם רַופְט אַרְוִוִים אַ שְׁטִיקָעַל אַונְצְׁפְּרִיעַד רַעַנְהִיִּט. עַר, לְעַנְזַן, דַעַר טִירָאַן, דַעַר באַנְדִיט, ווּעַמְעַס קְאַמְּיסְאַרְעַן הַאְבָעַן פְּגַעְרַכְאָפְט דַעַם שְׁטָאַרטְזְגְּאַרְאַצְשַׁ, אַרְיִינְגְּדְרַוְונְגַן אַיְזַנְטַע שְׁטָאַרטְ-מַאְנָזִוְינְעַן, זַיךְ גַּעַמְישַׁט אַיְזַעְרַע אַיְזַפְּרַעְקַטְעַן, קְאַמְּיטְעַטְעַן אַן אַיְזַעְרַע אַיְזַעְרַע אַיְזַפְּרַעְקַטְעַן — עַר האָט דַאס די הוּזה צַו בעשְׁטִיכְמַעַן, ווּאַס עַס זַאַל תְּהַאֲן אַן ווּאַס עַס זַאַל נִיט טְהַאֲן די פְּרִיעַ, אַוְנָאַבְּהַעַנְגִּינְעַ, אַוְיטָאַנְמַע שְׁטָאַרטְ רַעַנְיְרַוְנְג! אַיְזַנְטַע נְגַלְאַסְנִי דַרְאַהְט מִיט דַעַר פְּוִיסְטַי אַן שְׁלַאֲגַט פְּאַר, אַז מעַן זַאַל אַיְבְּרַהְוִוְיפְט נִיט דַעַרְלַאַזְוַעַן קִיּוֹן שְׁפִיוֹזְאַרְיִין,

אויב די באַלעוווקען האבען די העזה צו מישען זיך איז דער אָרבײַט פון די שפִּיזְזָקָאמִיטָעָטָן. אָן אַנדְרָעָר, אַ פֿערְטְּרָעָטָעָר פֿון דעם סְפּֿעַצְיְּלָעָן שְׁפִּיזְזָקָאמִיטָעָט, מְעַלְדָּעָט, אָן די לְאָגָע אַיז זָהָר טְרוּיעָרִין, קְיַיְן שְׁפִּיזְזָקָאמִיטָעָט. עָרֶל לְאָגָט פָּאָר, אָן מעָן זָאָל פֿונְגָאנְדְּרָעָשִׂיקָעָן שלוחים צו ברענגן ווֹאָס מעָהָר שְׁפִּיזְזָקָונָן אַיז שְׁמָאָרט אָרְיוֹן.

דייעראָנענְקָא מעַלְדָּעַט דֶּרֶאָמָּטִישׁ, אָז דָּעַר נָאָרְנוֹיזָאָן אֵיזָ נִיט
זַיְכָּעַר. דָּעַר סְעִמְיָאָנָּוּסְקִי פָּאָלָק הָאָט שְׂוִין בְּעַשְׁלָאָסְעָן צָו פָּאָלְגָּעָן
די בעפְּהַלְעָן פּוֹן די סָאָצְיָאָלִיסְטָעָן רָעוֹאָלְזִיאָנְעָרָעָן; די מָאָטָרָאָזָעָן
פּוֹן די טָאָרְפָּעָרָאָ-שִׁיפָּעָן אָוִיפָּ דָּעַר נָעוֹאָ וּוָאָקָלָעָן זַיְדָן. מָעַן בעשְׁטִימָט
תִּיכְּפָּר וּיבָעָן מִיטָּגְּלִיעְדָּעָר, זַיְיָ זָאָלָעָן פָּאָרְטָוּעָצָעָן די פְּרָאָפָּגָאנְדָא.

ויביג' ציעבען מיטיג'יעדר, זיין צאלען פארטזעצען די פראפֿאגָאנְדָּה.
דען אלטער גלאַאוֹא געהט אַרוֹיף אוֹיף דער טריבונע: „חברים
און בירגען! אַקָּארשט וווער אַיך געוֹואהָר, אָזוּ די אַרְעַסְטִירַע אַין
פָּעַטְרָאַפְּאַוּלָאָוּסְקָעָר פָּעַטְוָנָג גַּעֲפִינָּעָן זֶיך אַין גַּרוֹסָם סְכָנָה. פָּעַהָרָה-
צָהָן יוֹנְקָעָרָם פָּוּן דער פָּאַוּלָאָוּסְקָעָר שׂוֹהֵל הַאָבָעָן די בָּאַלְשָׁעָוּוֹיסְטִישָׁע
וּוְעַכְתָּר אַוִּיסְגָּעַתָּה אָזֶן נַאֲקָעָט אָזֶן גַּעֲפִינָּיגָט. אַיְינָעָר אִיז אַראָב פָּוּן
זַיְינָעָן. זַיְיָ סְטָרָאַשָּׁעָן, אָזוּ זַיְיָ וּוּעָלָעָן לִינְטָשָׁעָן די מִינִימָטָאָרָעָן!<“
שְׁטוּרָעָמָס פָּוּן שְׁרָעָק אָזֶן עַמְפָּעָרָוָנָג הַוִּיבָּט זֶיך אוֹיף אִיז זָאָל. די
שְׁטִימָנָג וּוְעָרְטָן נָאָר הַיִּסְעָר, וּוּעָן אַ נַּיְעַדְרָוָנָע דִּיקְלָוְבָּעָ פְּרוֹזִי אִיז גְּרָאָהָע
קְלִיְידָעָר פָּאַרְלָאָגָנָט דָּאָם וּוְאָרָט אָזֶן הַוִּיבָּט אוֹיף אַיְהָרָה אַרְטָעָ מַעַטָּאָ-
לְעָנָע שְׁטִימָע. דָּאָם אִיז גַּעֲוָעָן וּוְעָרָא סְלוֹצְקָאיָא, אָנוּ אַלְטָעָ רֻעָוָאָ-
לְוֹצִיאָן גַּעֲרָקָע אָז בָּאַלְשָׁעָוּוֹיסְטִישָׁעָר מִיטְגָּלִיָּעָד פָּוּן דער רֹומָא.

„ראם איז א ליגען און א פראָוּאַקָּצְיעַ!“ שרייט זי אויס, ניט
קוקענְדרִיך אָוּפֶן שטראָם פון זידלערְיוּזָן. „די רענְרוֹנְג פון אַרְבְּיְיטָר
אָוּן פּוּעָרִים, וועלְכָע האָט אַבְּגַעַשְׁאָפָט טוֹיטְ-שְׁטְרָאָפּ, קעַן נִימְט עַדְלְוִיבָעַן
אָזּוֹנְעַן מעשִׁים. מֵיר פֿערְלְאָנְגָעַן, אָזּוֹ די גַּעַשְׁיכְטָעַן זָאָל תִּיכְאָ אָונְטְּנָעָרָד,
זָוְכָט וּוּרְעָן, אָוּן אוּבָע עַס אִיז אַין אַיהֲר דָא כָּאָשׁ אַשְׁפָּרְפָּר פָּוּן אַמְתָּה,
וְאַזְמָאָן דָא חַזְמָהָרָן זְיַאָלָן אַזְמָאָן זְיַאָלָן זְיַאָלָן“

וועט די רענירונג באָלד אַנְעַנְהַמָּעַן עַנְגָּרְנִישׁ מִיטְלָעֵן!!
 מען בעשטיימט אויפֿין שטעל אַקְאַמִּיסְיעַ פֿון פֿערטרעטער פֿון
 אַלְעָלָא פֿאָרטִיעַן צֹוֹזְמָעַן מִיטְיַן נַאֲלָאַוָּאָז אָנוֹן מען שִׁיקְטַּזְיַיְתַּז אַיְן
 פֿעַטְרָאָפְּאָוָלָאַוָּסְקָעָ פֿעַסְטוֹנָג צֹו אָונְטָעַרְזָוָעָן די גַּעַשְׂכְּבָטָעָן. בְּשַׁעַת
 מִיר פֿעַרְלָאַוָּעָן דָּעַם זָאָלָא, הַאֲלָטַדְיַי דָּוּמָא אַיְן בעשטיימען אַן אַנְדָּעָר
 קַאַמִּיסְיעַ — צֹו בעגעגענען קַעַרְעַנְסְּקִיְיַן אָנוֹן וְעַהֲנוּ אַוְיסְמִידָעָן בְּלָוטָן
 פֿאָרגִיסְוָן, וּוֹעֵן עֶד וּוֹעֵט אַדְרִינְקוּמָעָן אַיְן פֿעַטְרָאָגְרָאָד ...

עם איז געוווען ארכום האלבע נאכט, וווען אונז איז געלונגען אבצ'ו
נארען די וועכטער און ארײַנְגָּהָן דורךין טויער איז דער בעריה מהטער
פעסטונג. איז הויף האבען דא און דארט געלַישטשעט שוואָכע
עלעקטריישׁע לאַמְפָעָן. איז איזין זויט האט זיך געהויבען די קירכע,
ויאו עס ליעגען בעגראָבען די רוסישׁע צאָרָעָן. מיר זוינען פֿאָרְבִּיְּגָּעָנָן
גען ליעבען דינעם הוייכען טהורים, וואו די גַּלְעָקָעָר האבען שווין נאָך דער
דעווֹאַלְזִיעַ עטְלִיבָעַ חֲדָשִׁים נַאֲכָאָנָאָנְדָן נִימַּת גַּעַשְׁפִּיעָלָטָן אלְעַטְמָאָגָן דעם
רוסישׁען הימַן, “בָּאוֹשָׁעַ, צָאָרִיאַ כְּרָאָנִי” (גַּאֲטָם, הַיְּתָם קִיּוּזָר). איז
הויף איז קוינער נִימַּת גַּעֲוָעָן. איזן די פֿעַנְסְּטָעָר האט זיך זעלטען וואו
געוזעהן אַלְיכְּטָמָן. טַאֲמָעָר האבען מיר זיך אַנְגָּעָשְׁטוּיסָעָן אָז אַטְוֶנְקָעָלָע
פֿיגּוֹר, האט זיך אונז גַּעַוְעַהְנָלוֹיךְ גַּעַנְטְּפָעָרטָמְן: “יֵאַתְּ נִיעַ זְנָאָזָוּ” (אַיך
(וּוִיסְטָמָן).

לינקס האט זיך געצויגען דער ניעדריגען טונקעלער טרובעטסקאי
באסטיאן, דער לאבעדיגען קבר, אין וועלכען איזוי פיעל פריההייטס
מארטירער האבען בערלאָרען זיער לאבען אדער זיער פערשטאנד אין
די מען פון זעלבסט-הערשאָפט, אין וועלכען די פראָויז אַריישע רענירונג
האט שפערטער פערשפֿאָרט דעם צאָרים מיניסטָרָען, און אין וועלכען
די באָלְשֻׁוּוֹיְקָעָם האבען איצט פערשפֿאָרט די מיניסטָרָען פון דער
פראָויז אַריישע רענירונג.

א פרוינדליךער מאטראָן האט אונז געוויזען דעם וועג צו דער
קאנצעלאריע פון דעם קאמענדאנט, — א קליען שטיבעל ניט וווײַט פון
דער פאָכְרִיך, וואו מען שמיידט געלד. א האָלב טױז רויטע גוּאָרְדִּיכְעַס,
מאָטְרָאָזְעַן און סָאלְדָּאָטָעַן זַיְנָעַן גַּעֲזָעַסְעַן אֵין אַ היַסְעַן רַויְכִּיגַעַן
צִימָעַר אַרוֹם אַ פְּרָעהַלְּיַיךְ-זַיְדָּעַנְדִּיגַעַן סָאמָּאוֹאָר. זַיְיַהְךְ אַבָּעַן אַונְז
זַעַהַר פְּרָעהַלְּיַיךְ בְּעַגְּרִיסְטַּן אַונְז אַנְגְּנַעַבְאָטָעַן גַּלְעֹזֶר טַהָּע. דַּעַר קָמְעַנְּ
דָּאנְט, הַאָבָּעַן זַיְיַ גַּעַזְעַט, אַיְזַן נִיטָּא : עַר אַיְזַן אַוּוֹעַק מִיט אַ קָּמְיסִיעַ
סָאָבָּאָטָזְשָׁנִיקָּעַס פָּון דַּעַר שְׂטָאָרְדוֹמָא, וּוֹאָס הַאָבָּעַן דַּעַרְצָעַהְלַט
מַעַשְׂיוֹת, אַז מַעַן האָט גַּעַטְוִיטָעַט עַפְעַם יוֹנְקָעָרָם. קַעַנְטִיג, דַּי גַּעַד
שִׁכְבְּטוּ האָט בַּיְיַ דַּי סָאלְדָּאָטָעַן אַוִּיסְגַּעַזְעַהָן זַעַהַר לְעַכְּרַלְּיךְ. אַיְן אַ
וּוַיְנַקְּעַל צִימָעַר אַיְזַן גַּעַזְעַסְעַן עַפְעַם אַ נְפַשְׁׁ מִיט אַ פְּלִיכְעַוְאָטָעַן קָאָפַּ
אַיְזַן אַ פְּרָאָק אַונְז אַיְן אַ רְיִיכְעַן פּוֹטוּרָה. עַר האָט גַּעַבְּיַסְעַן זַיְנָעַן
וּוְאַנְצָעַס אַונְז גַּעַקְוַט אַרוֹם אַונְז אַרוֹם וּוֹי אַ מוֹיְזַן אַיְן אַ פְּאַסְטְּקָעַן.
דַּעַר
מַעַן האָט אַיְחַם נַאֲרַן וּוֹאָס אַרְשָׁטְרִיךְ, האָט מַעַן מִיר גַּעַזְעַט.

סאלדאט האט א קוק געטההן אויף איהם און בעמערקט פארבייגעהען דוג, אzo דאס איז א מיניסטער אדרער אן אנדרער היה פון דעם זעלביבגען סאלרט. עם האט אויסגעזעהן, אzo דער מאן הערט ניט וואס מען רעדט, אוויי איבערגעשראקטען איז ער געוען, באטש די סאלדאטען האבען איהם ניט ארויסגעוויזען קיין שום פינדרשאפט. איד בין צו איהם צונגעאנגען און געוזאנט א פאר ווערטער אויף פראנציזיש. „גראף טאלסטאי“, האט ער גענטפערט און זיך שטייה א ניג געטההן. „איד בין געאנגען וויס ניט פאר וואס מען האט מיך אראעסטירט. איד בין געאנגען אהיים איבער דער טראיצקי בריך, ווען אט די — אט די ברואים — האבען מיך פערהאלטען. איד בין געוען א קאמיסאר פון דער פראי וויארישער רענירונג, פערבונדען מיט דעם גענעראל-שטאב, אבער איד בין בשום אופן ניט געוען קיין מיטגילד פון דער רענירונג...“ „לאזט איהם אב“, האט געוזאנט א מאטראָז, „ער איז ניט שעדרליך“. „ניין“, האט גענטפערט דער סאלדאט, וואס האט איהם אראעט טירט. „מיר מזען פרעגן דעם קאמענדאנט.“.

„אה, דער קאמענדאנט!“ האט דער מאטראָז אַבענְגענטפערט מיט פעראכטונג, „צולייב וואס האבען מיר געמאכט א רעוואַלוציע? צו פאלגען די אַפְּיצִירָען, ווי איז די אלטע גוטע צויטען?“

א פראפֿאַרטשיך פון דעם פָּאוֹלָאָוּסְקֵי פָּאָלָק האט אונז דער צעהלט, ווי איזו דער אויפֿשְׂטָאנְד האט זיך אַגענוּהוּבָּעָן. „דער פָּאָלָק האט געהאלטען וואך בײַם גענעראל-שטאב איז דער נאכט אויפֿין זעקס טען נאָוועְמְבָּעָר. איז אונז אַיְינְגָּע פון מײַנע חֲבָרִים זַיְינְגָּן גַּשְׁטָאָנָעָן אויף דער וואך. אַיְוָאָן פָּאוֹלָאָוּסְקֵי אַנְך אַיְינְעָר, איז געדענק ניט זיין נאָמְעָן, האבען זיך בעהאלטען הינטער די פָּאָרָהָאָנָעָן אַיְן דער זאָל, וואו דער שטאב האט אַבעהאלטען אַזיזונג. נו, האבען זיַּוְנִיגְעָד געהערט זעהר אַינְטְּרָעָסָאנְטָע וְאַכְּעָן. לְמַשֵּׁל, זיַּוְנִיגְעָד געהערט, אַזְוּן האט געההייסען ברענגען בײַינְאָכְט קַיְוִן פָּעָטָרָאָרָאָד די יְוָנְקָעָרָם פון גַּטְּשִׁינָא, מַעַן האט געההייסען די קַאָזָקָעָן זיך גַּרְיוּטָעָן צו מאָרְשִׁידָאָרָעָן אַיְן שטאדט אַריַין אַיְן דער פְּרִיה... מַעַן האט געוואַלְטָה פָּאָרָד נעהמען די וויכטִיגְסְּטָע פָּונְקְטָעָן אַיְן פָּעָטָרָאָרָאָד נַאֲך אַיְידָעָר עַס ווּטָה ווּרְעָעָן לִיכְתִּיגְנָה. ווּוִיטָר האט זיך געהאנְדָּעָלָט ווּגְעָנָעָן עַפְּעָנָעָן די בריךען. אַבער אַז זיַּוְנִיגְעָד אַגעָהוּבָּעָן שְׁמוּסָעָן ווּגְעָנָעָן אַרְומָה רִינְגְּלָעָן סְמָאָלְנִי, האט אַיְוָאָן פָּאוֹלָאָוּסְקֵי שְׁוִין מַעַהָר נִיט גַּעֲקָעָנְט

אויסהאלטען. גראד אין דער מינוט האבען אַסְטָלְדָּאַטָּעַן אָוֹן אֲפִיצְרָעַן זֶיךְ גַּדְרָעַת אָהִוָּן אָוֹן אַחֲרָע, הָאָט עָר זֶיךְ אַרְוִיסְגֶּרְוָקְטַּ פּוֹנְמַ צִימְעַר אָוֹן אֵיזְ אַרְכְּבָגְנָגְנָגְנָעַן אָיִן דָּעַר וּוְאַךְ-שְׁטוּב. דָּעַם אַנְדָּעַרְעַן הָאָט עָר גַּלְאָזָט אַוְיבָּעַן, כְּדַי עָר זֶאלְהָרָעַן וּוְאַסְ סְיוּעַט אַיְחָם גַּלְיְנָגְעַן.

„אַיךְ פָּעָרְזָעָנְלִיךְ הָאָב שְׂוִין פְּרִיהָרַגְעַט אַחֲרָע, אָז עַפְעַמְ אֵיזְ דָּא נִיט גַּלְאָט. אַלְעָמָל זַיְנָעַן אַנְגָּעָקְמָעַן אַוְיטָאַמְּאַבְּיָלָעַן אַנְגָּעָפְאַקְטַּ מִיט אֲפִיצְרָעַן, אָוֹן אַלְעַמְּינִיסְטָאַרְעַן זַיְנָעַן גַּעֲוָעַן אָיִן שְׁטָאָב. אַיְוָאָזְן פָּאוֹלָאַוְוִיטָמַ הָאָט מִיר דָּעַרְצָעַהָלַט, וּוְאַס עָרַגְעַט אַחֲרָעַט. עַמְ אֵיזְ גַּעַד וּזְעַן הָאָלָב דָּרְיוִי בָּאַרְטָאָג. דָּעַר סְעָרָעַטְעַד פּוֹן דָּעַם פָּאַלְקָאַוּז קָאַמְּיָדַט מַעַט אֵיזְ גַּעֲוָעַן אַוְפְּן פְּלָאָעַ, הָאָב אַיךְ אַיְחָם דָּעַרְצָעַהָלַט אָוֹן גַּעַפְרָעַגְט וּוְאַס מִיר זַאָלָעַן טְהָאָן.

„אַרְעָסְטִיר יַעֲדָעַן אַיְינָעַם, וּוְעַר עַס קּוֹמֶט אָז אַדְעָר וּוְעַר עַס גַּעַחַט אַרְוִים!“ הָאָט עָר גַּעַזְאָנַט. הָאָבָעַן מִיר מַטְקָע אַנְגָּעָהָוִיבָעַן אַזְוִי צָוָהָאָן. אָיִן מִשְׁךְ פּוֹן אַשְׁהָהָאָבָעַן מִיר שְׂוִין גַּעַחַט עַטְלִיכְעַ אַפְּיָיד צִירָעַן אָוֹן אַפְּרָאַמְּינִיסְטָאַרְעַן. אַלְעַהָאָבָעַן מִיר גַּלְיְיךְ אַוְעָקְנָעַשְׁיקַט אֵין סְמָאָלָנִי. דָּעַר מִילְוָעַטְרִישָׁעַר דָּעַוּלָאַוְצִיאָנָעַרְעַד קָאַמְּיָטַט אֵין אַבְעָד נִאָךְ נִיט גַּעֲוָעַן גְּרִיטַט; עָר הָאָט נִיט גַּעֲוָוָסְט וּוְאַס צָוָהָאָן. בָּאַלְדָּ אֵיזְ אַנְגָּעָקְמָעַן אַבְעָפְהָלַ, אֵיזְ מִיר זַאָלָעַן אַלְעָמָעַן אַרְוִיסְלָאַזְוָעַן אָוֹן קִיְּנָעַם מַעַהָר נִיט אַרְעָסְטִירָעַן. מִילָּא, זַיְנָעַן מִיר אַוְעָקְנָעַפְאַהָרָעַן אָיִן סְמָאָלָנִי אָוֹן מִיר הָאָבָעַן גַּעַטְעָנָהָיִט, דָּאַכְטָזְ וִיךְ, מַעַהָר וּוּי אַשְׁהָה, בִּזְוּ דָּעַר קָאַמְּיָטַט הָאָט עַנְדְּלִיךְ אַיְינָגְעַזְוָהָן, אֵיזְ מַעַן מִיְּנָטְטָמָקְיִיְּרִיגְעַן. עַרְשָׁת אַרוּם 5 אַזְיִיגְעַר הָאָבָעַן מִיר זֶיךְ אַוְמָגְעָהָרָט צְוִירִיק אָיִן שְׁטָאָב. אַכְעָר דָּעַמְאַלְסָט אֵיזְ שְׂוִין כְּמַעַט קִיְּנָעַר נִיט גַּעֲוָעַן. פּוֹנְדָּעַסְטַט וּוְעָגָעַן הָאָבָעַן מִיר נִאָךְ עַטְלִיכְעַ פָּעַרְכָּאָפְטַט, אָוֹן דָּעַר גַּאֲרָנוֹזָאָן אֵיזְ שְׂוִין גַּעֲוָעַן גְּרִיטַט...“

אַ רְוִיְמָעַר גַּוּוֹרְדִּיְיָעַץ פּוֹן וּוְאַסְיְּלִיאַסְטָרָאָוּ הָאָט בָּאַרְיכּוֹת דָּעַרְ צְעַהָלַט, וּוְאַס עַמְ הָאָט זֶיךְ גַּעַתְהָאָן אֵין יַעֲנָעַם טְהָיָלַ פּוֹן דָּעַר שְׁטָאַדְטַט אָיִן דָּעַמְ גְּרִוְיסָעַן טָאָגְ פּוֹן אַוְיפְּשְׁטָאָנָה. „מִיר הָאָבָעַן נִיט גַּעַחַט סִיּוֹן מַאֲשִׁין-בִּיקְסָעַן אֵין יַעֲנָעַמְקְוּמָות“, הָאָט עָר גַּעֲוָאנְט מִוְתְּ אַשְׁמִיְּרָעַל. „פּוֹן סְמָאָלָנִי הָאָבָעַן מִיר קִיּוֹן בִּיקְסָעַן נִיט גַּעַקְעָנְט בְּעַקְוּמָעַן. טָאַוְאַרְיִשְׁטַט זַאָלְקִינְד, אַ מִּיטְגְּלִיעַד פּוֹן דָּעַם צָעַנְפְּרָאַל-בִּיוֹרָאַ פּוֹן דָּעַר רָאִיאָנָע דְּוּמָא, דָּעַרְמִיאָהָנָט זֶיךְ פְּלוֹצְלָוָנָג, אֵיזְ עַמְ אֵיזְ דָּא אַמְאַשְׁיָנִי“

ביקם אין דער קאנצעלאריע פון דעם ביורא. די מאשין-ביבקם האט מען געהאט פערכאפט ביי די דיטשען. נו, בין איך מיט נאך איינעם אועקגענאנגען און קאנצעלאריע. גראר האבען די מענטשוויקעם און סאציאלייסטען רעוואַלוציוֹאנערען דארט געהאט אַזיצונג. מילא, עפנען מיר די טהיר און מארשירען אַריין אַינעועניג, זעהען מיר ווי די חקרה זיעען אַרום טיש, צוועלפֿ אָדרער פונפֿצעהן. מיר זיינען סְך הַכְּלָאַלְבָּעַדְךָ דְּרִיכָת. אָז זוי האבען אונז דערזעהן, האבען זוי אויפֿגעהערט רעדען און נאך אַנגַעַשְׁטַעַלְט אַוְּפּ אָנוּן די אויגען. מיר זיינען גְּלִיכָּץ אַרוּבָּעָדָן גַּעֲנָגָעָן אֵין אַנדְרָעָן עַק צִימָעָר, פּוֹנָאַנְדְּרָעָגְּשָׂרוּפְּטָטָן די מאשין-ביבקם, טָאוֹוָאַרְישָׁטָשׁ וְאַלְקִינְדָּה האט גַּעֲנָמָעָן אֵין טָהִיל, אַיך האב גַּעֲנָמָעָן אֵין אַנדְרָעָן, מיר האבען זוי אויפֿגעהוֹיבָעָן אַוְּפּ די פְּלִיזְצָעָם אָנוּן מאַרְשָׁ — קַיּוֹן לְעַבְּדִינְגָּר מְעַנְשָׁה האט אָנוּן אַז וְאַרְטָט נִיט גַּעֲזָגָט!

„וְוַיִּסְתֵּא אֵיהֶר, וְזֹוּי מַעַן האט פֻּרְכָּאַפְּט דַּעַם וְוַיְמַעַּרְפָּאַד לְאַז?“ האט אַדרְיטָעָר, אַמְּטָרָאָז, גַּעֲרָעָגָט. „עַם אַיּוֹ גַּעֲוָעָן אַרום 11 אַזְיָגָעָר, וְעַן מִיר זיינען גַּעֲוָאָהָר גַּעֲוָאָרָעָן, אָז אַוְּפּ דַּעַר נְעוֹוָאַזְיָיט אַיּוֹ נִיטָאָה מַעַהָר קַיּוֹן יְוַנְקָעָרָם. האבען מיר אויפֿגעַברָאַכָּעָן די טהירען אָנוּן אַיְנָצְיָגָוָיָוּן אָדרְרָעָר אַיִן קְלִינוּעָ גַּרְופְּקָעָם זִיךְ אַרְיִינְגָּעָן גַּבְּיעָט אַיבָּעָר די טְרָעָפּ. וְעַן מִיר זיינען אַרוּפּ אַוְּיָבָעָן, האבען די יְוַנְקָעָרָם אָנוּן פְּרָהָאַלְטָעָן אָלְעָ גַּעֲנָגָעָן אַיִינָעָר נְאָכִין צְוַוְיָיטָעָן בֵּין אַונְזָעָר צָאָהָל אַיּוֹ גַּעֲוָאָרָעָן גַּרְעָסָעָר וְזֹי די צָאָהָל פָּוּן די יְוַנְקָעָרָם. וְוָאָס האבען מִיר גַּעֲתָהָן? מִיר האבען זִיךְ אַוְּיִסְגַּעַדְרָעָת אָנוּן צְגָעָנוּמָעָן בֵּין די יְוַנְקָעָרָם די בִּיקְסָעָן...“

וְזֹי מִיר האבען זֹוּי גַּרְעָדָט אַיּוֹ אַרְיִינְגָּעָקָומָעָן דַּעַר קָאַמְעַנְדָּצָנָט אַ פְּרָהָלִיכָּר, אַ לְעַבְּדִינְגָּר יְוַנְקָעָר אַונְטָעָר-אַפְּיִיצְרָ מִיט אַיּוֹ אַרְעָם אַיּוֹ אַבְּאַנְדָּאָזָשׁ אָנוּ מִיט טִיעָפָע רַעֲדָר אַונְטָעָר די אַוְּיָגָעָן — סְמָנִים פָּוּן אַסְּרָאַלְפָּאַזְוּ נַעֲכָתָם. זַיְן אָוִיגָּן אַיּוֹ קָודָם כֹּל גַּעֲפָלָעָן אַוְּיִפְּנָ אַרְעָסְטִירָטָעָן, וְוּלְכָרָה האט תִּיכְתָּה אַנְגָּעָהוֹיבָעָן עַרְקָלָעָרָעָן וְוּרְעָרָעָן.

„אָה, יְאָה,“ האט דַּעַר קָאַמְעַנְדָּצָנָט אַיּוֹם אַיבְּרָעָנְשָׁלָאַגָּעָן. „אֵיהֶר זַעַט גַּעֲוָעָן אַיִינָעָר פָּוּן דַּעַם קָאַמְיָטָעָט, וְוּלְכָרָה האט זִיךְ אַבְּגָעָזָגָט אַיבְּרָצְוָגָעָבָעָן דַּעַם שְׁטָאָב מִיטָּוָאָךְ בַּיִּתְאָגָן. פּוֹנְדָּעָסְטוּוֹגָעָן דַּאַרְפָּעָן מִיר אַיךְ נִיט, בִּירְגָּעָר! עַנְטִישׁוֹלְדוֹגָט“ — עַר האט גַּעֲפָעָנָט די

טהייר און אַ מאָך געטהָן גראָף טַאלְסְטָאֵין מיט דער האָנה, אָן
ער זאל געהָן. אַיִינְגָע פֿוֹן די גּוֹזָאנְדָעַ, דָּערְהוּוּפְט די רְוִוְוֶתְעַ גּוֹאָרְדַּעַן,
דעַיכְעַם, האָבעַן אַונְצְּפְּרִיעַדְעַן גּוּבְּרוּמְט, אָונַן דָּער מַאְטְּרָאָזוֹ האָט מִיט
נְצְחָן אַוְיסְגְּרָוְפְּעָן : „אָחָא, וּאָס האָב אַיךְ דִּיר גּוֹאָגְטַּ?“
דָּער קָאָמְעַנְדָּאָנְט האָט זַיךְ אִיצְט גּוּוֹעַנְדָּעַט צַוְּזָווּי סַאלְדָּאָטְעַן.
דַּאָס אַיְזְנְגָעַן אַ קָּאָמִיטָעַט, וּאָס דָּער גּאָרְנִיְזָאָן פֿוֹן דָּער פָּעַסְטָוְגַּן האָט
זַיְיַ אַוְיסְנְעַקְלִיבְעַן אָונַן גּוּשְׁקָט צַוְּאִיחָם מִיטְאָ פָּרָאָטְעַסְטַּ.
טָאָנְטָעַן, האָבעַן זַיְיַ גּוֹזָאנְט, בָּעַקְוּמָעַן פָּוְנְקָט אַזְוִיפְּיָעַל שְׁפִּיּוֹן, וּוּיְיַ דִּי
וּעְכְּבָעַר. עַס אַיְזְנְגָעַן דָּאָ וּוּנְגָגְשְׁפִּיּוֹן, אָונַן אַלְעַ זַיְינְגָעַן הַנוּגְעָרִינְגַּן.
„פָּאָר וּאָס זַאל מַעַן אַזְוִי גּוֹט בָּעַהָאָנְדָלְעַן די קָאָנְטְּרִידְרָעוֹן אַלְזִיאָנְעַן
רָעַן?“

„מִיר זַיְינְגָעַן רְעוּוֹאַלְזִיאָנְגָעַרְעַן, חַבָּר, נִיטְ קִיְּן בָּאָנְדִּיטָעַן“, האָט
דָּער קָאָמְעַנְדָּאָנְט גּוּעַנְטְּפָעַרְט. דָּאָן האָט עַר זַיךְ גּוּוֹעַנְדָּעַט צַוְּ אָונַן.
מִיר האָבעַן אַיחָם דָּרְצָעַהְלָט וּוּנְגָעַן די קָלְאָנְגָעַן, אָזְ מַעַן פִּינְגִּינְט די
יוֹנְקָעָרָס אָזְ מַעַן סְטָרָאַשְׁעַט די מִינְיָסְטָאָרְעַן מִיטְאָ טּוֹיטְזַ
וּוְאָלְטָעַן מִיר גּוּקָעַנְט, פְּרָעָגָעַן מִיר, זַיְהָן די אַרְעַסְטִירְטַּעַט כְּדִי מִיר
זַאָלְעַן קָעַנְגָעַן דָּערְצָעַהְלָעַן דָּער וּוּלְטַ?
„אַיךְ וּוּלְטַ נִיטְ גּוֹהָן נָאָבָאָמָל וּוּקָעַן די אַרְעַסְטָאָנְטָעַן. אַיךְ
בֵּין אֲקָאָרְשָׁט גּוֹצְזָאָנְגָעַן גּוֹוּעַן זַיְיַ אַוְיפְּצָאָוּוּקָעַן. האָבעַן זַיְיַ גּעַדְ
גּוּוּבְּט, אָזְ מִיר גּוֹהָן זַיְיַ פִּינְגִּינְגָעַן אַדְעָר טּוֹיטָעַן...
יוֹנְקָעָרָס האָבעַן מִיר שְׂוִין סִיְיַ וּוּסִי בָּעַפְּרִירִיט, אָזְ מִיר אַיְבָרִינְגַּעַן
וּוּלְעַן מִיר בָּעַפְּרִירִעַן מַאָרְגָּעַן“. דָּער קָאָמְעַנְדָּאָנְט האָט זַיךְ שְׁנָעַל
אַבְּגָנְדְּרָהָט פֿוֹן אָונַן.

„קָעַנְגָעַן מִיר אָפְּשָׁר רְעַדְעַן מִיטְ דָּער קָאָמִיסְיָעַ פֿוֹן דָּער דּוּמְעַ?
דָּער קָאָמְעַנְדָּאָנְט האָט זַיךְ גּוֹהָט אַגְּנָגְנָאָסָעַן אַגְּלָאוּ טָהָעָ.
הָאָט אַ שָּׁאָקָעַל גּוֹטְהָאָן מִיטְאָן קָאָפְּ. „זַיְיַ זַיְינְגָעַן נָאָר אַיְזְנְגָעַן זַאָלְ?“
מִיר האָבעַן זַיְיַ טָאָקָעַ גּוּפְּוּנְגָעַן אַוְיָפְּ יְעַנְגָּר זַוְּתָּ טָהָרָ.
גּוּשְׁטָאָנְגָעַן אַלְעַ אַרְוָם דָּעַם גּאָלָאָוָא אָונַן כּוּרְוּזָוָן גּוּרְעָדְט. אַ קָּעָרָאָ
סִין-לְאָמָפְּ האָט שְׁוֹאָךְ גּוּלְוִוְכְּטָעַן.
„הָעָרָר גּאָלָאָוָא“, האָב אַיךְ גּוֹזָאנְט, „מִיר זַיְינְגָעַן אַמְעָרִיקָאַנִּישָׁע
קָאָרְעַסְפָּאָנְדָעַנְטָעַן. קָעַנְט אִיהָר זַיְן אַזְוִי גּוֹט אַיְזְנְגָעַן אַמְלָדְעַן אַפְּצִיעַל
דָּעַם רְעוּוּלְטָאָט פֿוֹן אַיְיָר אַונְטָעַרְזָוְכָוָגְגַ?
“

ער האט צו אונז געווענדערט זיין פנים מיט ערנטשטיינ ווירדע.
 „ניטא קיין שפער פון אמת אין די אלע שמועסען“, האט ער
 לאנגזואם ארויסגענדערט. „אַ הווע אָ פֿאָר אִינְצִידְעֶנְטָעָן, ווֹאָס האט
 געטראפען, וווען מען האט אהער געבראקט די מיניסטאָרָעָן, האט מען
 זיין אַין אלגעמיין בעהאנדרעלט זעהר פרײַינְדְּלִיך. ווֹאָס אַין שייך צו
 די יונקערס, האט מען קיינעם פון זיין ניט געטשעפֿעט“...
 איבערין געוויסקי, אין דער לעדייגער פֿינְסְטְּרְנִישׁ פון טיעפֿער
 נאכט האט זיך געהרטט דאס טופֿען פון פֿים. דאס האבען סאלְדָאַטָּעָן
 מאַרשְׂירְט, אַן אַבְּתָהְיְילְוָןְגָּן נאָך אַן אַבְּתָהְיְילְוָןְגָּן, צו בעגעגעןען קעַד
 רענסקיים חיל. אין די זויטיגע גאָסָען האבען אויטאטמאַבְּילָעָן מיט
 אויסגעלאַשְׁעָנָע לְאַמְּטְעָנָעָם זיך געַלְיְיטְשָׁטָם אַהֲרִין אַין אהער; עפֿעַם
 אַין אַגְּנְעָנָגָעָן אַ גַּהְיְיכְּנִיסְפּוֹלָעָ אַרְבִּיטִיט אַוְיפָּטְּ פָּאַנְטָאַנְקָאָן נְמַעַר, 6,
 דער הוֹפְּטִיקְוֹאַרטִּיר פון דעם פּוּעְרִים-סָאוּוּעַט; עפֿעַם האט זיך
 געההאָן אין אַ גַּוּוִיסְעָר ווֹאַהְנוֹגָג אַין אַיְינָעָר פון די רֵיעְזִיגָּע גַּעֲבִידָעָט
 אויפָּט גַּעֲוִיסְקִי אַין אַין דעם אַינְשִׁינְעָרָסְקִי זָאַמְּקָאָק (אַינְזִינְעָרָעָן-
 שׂוֹהָל). די דומָא אַין גַּעַוּעַן בְּעַלְוִיכְטָעָן. אַין סְמָלְנִי אַינְסְטִיטָוּט
 האט דער מַיְלִיטְעִירִישָׁר רַעֲוָאַלְזִיָּאַנְעָרָעָר קָאַמִּיטָּעָט גַּשְׁמִידָט
 אַוְנְהִיְמְלִיכָּע פָּוֹנְקָעָן אַין גַּהְאָמָּעָט ווֹי אַן אַיבְּעַרְגָּעָלְאַדְעָנָע דִּינְאָמָּאָ
 מאַשְׁוֹן...“

קאָפִיטָעָל זַיְעָבָעָן.

דער רַעֲוָאַלְזִיָּאַנְעָרָעָר פְּרָאַנְטָ.

שבת דעם 10טען נאָוועמְבָּעָר.
 „בִּירְגָּעָר!
 “

„דער מַיְלִיטְעִירִישָׁר רַעֲוָאַלְזִיָּאַנְעָרָעָר קָאַמִּיטָּעָט עַרְקְלָעָהָרְט, אַו
 ער ווועט ניט דערלְאַזְעָן מעַן זָאַל שְׁטָעָרָעָן די רַעֲוָאַלְזִיָּאַנְעָרָעָר אַרְדְּנוֹנוֹגָג.
 „גַּנְבָּה, רַוְּבָּעָרִי, אַנְפָאַלְעָן אוֹיפָּט פְּעֻרְזָאַנְעָן אַין אַלְעָרְלִיּוֹט פְּעַרְזָוֹד
 בעַן פָּוֹן פָּאַגְּרָאָמָּעָן ווּעַלְעָן ווּעַרְעָן בְּעַשְׁטָרָאָפְּט אוֹיפָּפְּן שְׁטָרָעָנְגְּסְטָעָן
 אוֹפָּן.“

„מיר וועלען נאכפאלגען דעם ביישפיעל פון דער פאריזער קאָר מונע. יעדער רוייבער, יעדער אײַנער וואָס העצט צו אָמְרוּהען, וועט ווערען פערניכטטעט אָהן רחמנות...“

שטייל איז געלעגען די שטאדט. קיין אײַנץיגער אָנְפֿאָל, קיין אײַנץיגע רוייבער, אָפֿילו ניט קיין שטראַיט פון שכורים. בײַנאָכט זיינען בעוּאָפֿעַנטַע פָּאָטְרַולַעַן אַרוֹמְגַּעַנְגַּעַן אִיבָּעֶר די שטילע נאָסָען, אָזָן אָומְעָטָום זיינען סָאָלְדָּאָטָעָן אָזָן רְוִיטָע גּוֹאָרְדִּיְצָעָם גּוֹזָעָסָעָן אָרוֹם פִּיעַרְעָן, גּוֹלָאָכָט אָזָן גּוֹזָוּנָעָן. בִּיטָּאָגְּהָאָבָּעָן זִיךְּ גּוֹיְסָעָמָסָעָן מְעַנְשָׁעָן אַנְגַּעַזְמָלָט אָוִיפָּה די טְרָאָטוֹאָרָעָן אָזָן זִיךְּ אַיְינְגָּהָעָרטָט אַיְן די אָונְעָנְדְּלִיכְּעָן הַיְּצָאָגָּעָן דְּעַבָּאָטָעָן צְוּוַיְשָׁעָן סְטוֹדְרַעַנְטָעָן אָזָן סָאָלָדָעָן, גּוֹשְׁעַפְּטָסְ-לִיְּטָעָן אָזָן אָרְבִּיטָרָעָן. מְעַנְשָׁעָן הַאָבָּעָן אַבְּגַעַשְׁפְּטָעָלָט אַיְינְגָּר דֻּעָם אָנְדָּרָעָן אַיְן די גָּאָסָעָן.

„די אָזְאָקָעָן קָוְמָעָן?“

„נֵיּוֹן...“

„וּוְאָס אַיְזָן די לְעַצְטָע נְיוּעָס?“

„אַיך וּוְיָס נִיט. וּוְאָזָן קָעָרָעָנְסָקִי?“

„מִזְאָנָט אָזָעָר אַיְזָן סְךְ הַכָּל 8 וּוְיָרָסָט פָּוּן פָּעַטְרָאָגְרָאָד... אַיְזָן דָּאָס אָמָת אָזָן די בָּאָלְשָׁוּוֹיְקָעָם זיינען אַנְטָלָאָפָעָן אוּפְּפִין קָרְיָעָנְסִי שִׁיף אָוּרָאָרָאָ?“

„אָזְוִי זָאנְטָעָן מעָן.“

נָאָר די וּוְעַנְטָהָאָבָּעָן גּוֹשְׁרִיעָן אָוִיפָּה קָוְלוֹתָה. דָּאָס זַעֲלַבְּיָגָעָה האָבָּעָן גַּעַתְּהָאָן די צִיוּתְנוּנָעָן. בָּעַשְׂלִידְגָּוּנוּנָעָן, אָוִיפְּרוֹפָעָן, בָּעַפְּעַהְלָעָן... אַרְיוּזְגָּעָר פְּלָאָקָאָט הַאָט עַנְתָּהָאָלָטָעָן דֻּעָם הַיְּסְטָמְרִישָׁעָן מָאָנִיָּה

פָּעָסָט פָּוּנִים עַקְוּקְטוּוֹרָקָאָמִיטָעָט פָּוּן דֻּעָם פּוֹיעָרִים-סָאָוּיָעָט :

... „זַיִי, די בָּאָלְשָׁוּוֹיְקָעָם, הַאָבָּעָן די הַעוֹהָה צַו זָאנְעָן, אָזָן זַיִי הַאָבָּעָן מִיט זִיךְּ די סָאָוּיָעָטָעָן פָּוּן די פּוֹיעָרִים-דָּעְפּוֹטָאָטָעָן אָזָן זַיִי רִיאְדָעָן אַיְנָסָנָם נָאָמָעָן פָּוּן די פּוֹיעָרִים-דָּעְפּוֹטָאָטָעָן...“

„זָאָל דַּעַר גַּאנְצָעָר אָרְבִּיטְעָרְקָאָלָס פָּוּן רָוְסָלָאָנָר וּוְיָסָעָן, אָזָן דָּאָס אַיְזָן אָזָעָר אָלָע אָרְבִּיטְעָנְדָעָ פּוֹיעָרִים אַיְזָן דַּעַר פָּעָרוֹאָן פָּוּן דֻּעָם עַקְוּקְטוּוֹרָקָאָמִיטָעָט פָּוּן דֻּעָם אַלְלְ-דָּרוֹסִישָׁעָן פּוֹיעָרִים-סָאָוּיָעָט וּוְאָרְפָּט אָרָאָבָּמִיטָעָט צָאָרָן יְעַדְעָן אַנְתָּהָיִיל פָּוּן אַרְגָּגָאָנְזִוְּרָטָעָ פּוֹיעָרִים אַיְזָן אַט דֻּעָם פָּעַרְבְּרַעְכְּרִישָׁעָן פָּעַרְזָוּאָלְדִּינָעָן דֻּעָם וּוּלְעָן פָּוּן די אָרְבִּיטְעָרְקָאָלָסָעָן...“

אן אויפרוֹפּ פֿוֹן דָּעֵר סַאלְדָּאַטָּעָן-סַעְקָצִיעַ פֿוֹן דִּי סַאַצְיָאַלִיסְטָעָן-
רֻעוֹוָאַלְוָצִיאַנְגָּרָעָן:

„דָּעֵר וּוְאַהֲנְזִינְגֶּרֶר פֻּרְזּוֹךְ פֿוֹן דִּי בָּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָם הָאַלְטָ שְׁוִין בְּיָם
פָּאַלְעָן. דָּעֵר נַאֲרְנוֹיָזָן אַיְזָן צּוֹתְהַיְלָט. דִּי מִינִיסְטָאַרְעָן סְטוּרְיִיקָעָן, אָוָן
בְּרוּוֹיט וּוּרְטָמָן אַלְעָן וּוּעֲנְגָּרֶר. אַלְעָן פְּרָאַקְצִיעַם הָאַבָּעָן פֻּרְלָאַזָּט דָּעַם
קָאַנְגָּרָעָם אַחֲזָן אַיְינְגָּעָן בָּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָם. דִּי בָּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָם זְוִינְגָּעָן
אַלְיוֹן. מִיר רַוְּפָעָן אַלְעָן גַּעַזְנְדָעָן עַלְעַמְעַנְטָעָן צַו פֻּרְאַיְינְגָּעָן זַיְד
אַרְוּם דָּעַם קָאַמִּיטָּעָט צַו רַעַטָּעָן דָּאָם לְאַנְדָּר אָוָן דִּי רֻעוֹוָאַלְוָצִיעַ. וְאַלְ
יַעֲדַעַר וּוּין נְרִוְתָּץ צַו פָּאַלְגָּעָן דָּעַם עַרְשָׁטָעָן רַוְּפָעָן פֿוֹן דָּעַם צַעַנְטָרָאַלְ
קָאַמִּיטָּעָט...“

אין אַהֲנְדָּאַפְּיִישָׁעָן האַט דָּעֵר רַאְתָּה פֿוֹן דָּעֵר רַעְפּוּבְּלִיךְ זַיְד בְּעַד-

קְלָאנְטָן:

„דָּעֵר רַאְתָּה פֿוֹן דָּעֵר רַוְּסִישָׁעָר רַעְפּוּבְּלִיךְ האַט אַבְגָּעַטְרַעַטָּעָן פָּאַר
דָּעֵר קְרַאְפָּטָן בְּאַיְאָנְעָטָעָן. עָר אַיְזָן גַּעַזְוּוֹוָאַונְגָּעָן אַוִּיפּ דָּעַרְ
וּוִיל זַיְד פָּוּנָאַנְדְּעַרְצָוְגָּהָן אָוָן אַוִּיפּ דָּעַרְוּוֹיְל אַבְשָׁטָעַלְעָן זְוִינְגָּעָן
גָּעָן.“

„דִּי פֻּרְכָּאַפְּעָרָן הָאַבָּעָן דִּי וּוּרְטָעָר „פְּרִיהִיָּט אָוָן סַאַצְיָאַלְזָם“
אַוִּיפּ זַיְעַרְעָן לִיְפָעָן, אַבָּעָר אַיְן אַמְתִּיעָן הָאַבָּעָן זַיְיָ אַיְנְגָּעַפְּהָרָט דִּי
אַרְדְּנוֹנָגָן פֿוֹן גַּעַזְוָאַלְדְּתָהָעָטָעָן אָוָן וּוּילְקָרִיךְ. זַיְיָ הָאַבָּעָן אַרְעַסְטִירָט דִּי
מִיטְגָּלְיָעְדָּעָר פֿוֹן דָּעֵר פְּרָאַוְּיְזָאַרְיִשְׁעָרָן רַעְגִּירָוָנָגָן, זַיְיָ הָאַבָּעָן פֻּרְמָאַכְטָמָן
דִּי צִיְּטוֹנָגָן, זַיְיָ הָאַבָּעָן פֻּרְכָּאַפְּטָן דִּי דָּרְקוּעָרִיְעָן... זַיְעַרְמָאַכְטָמָן
דָּאָרָףְּ בְּעַטְרָאַכְטָמָן וּוּרְעָעָן אַלְמָן דָּעֵר פִּינְדָּרָן פָּוֹנְמָן פָּאַלְקָן אָוָן פֿוֹן דָּעֵר
רֻעוֹוָאַלְוָצִיעַ. מַעַן דָּאָרָףְּ גַּעַגְעָן אַיְהָרָ שְׁטְרִיְּטָעָן אָוָן זַיְצָוְשָׁטְרָעָן.
„דָּעֵר רַאְתָּה פֿוֹן דָּעֵר רַעְפּוּבְּלִיךְ רַוְּפָטָן אַלְעָן בִּירְגָּעָרָן פֿוֹן דָּעֵר
רַוְּסִישָׁעָר רַעְפּוּבְּלִיךְ, זַיְיָ זְאַלְעָן זַיְיָ פָּאַרְאַיְנְגָּעָן אַרְוּם דִּי אַרְטִינוֹעָן
קָאַמִּיטָּעָטָן צַו רַעַטָּעָן דָּאָם לְאַנְדָּר אָוָן דִּי רֻעוֹוָאַלְוָצִיעַ. זַיְיָ אַרְגָּנָאַנִּי
זָוְרָעָן זַיְיָ, כְּדִי אַוְמְצָאָוָאַרְפָּעָן דִּי בָּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָם אָוָן בַּעַשְׁאָפָּעָן אָ
רַעְגִּירָוָנָגָן, וּוָאָסָן זָאָלָהָעָן אַמְעַגְּלִיקִיָּט צַו פִּיהָרָעָן דָּאָם לְאַנְדָּר
צַו דָּעֵר גְּרִינְדוֹנָגָס-פְּרָוָזָמְלוֹנָגָן.“

די „דַּיְעַלְאָ נַאֲרָאְדָּא“ האַט גַּעַשְׁרִיבָעָן:

„אַ רֻעוֹוָאַלְוָצִיעַ קָוָמָט גַּעַוְעַהְנָלִיךְ פָּוֹנִים גַּאֲנְצָעָן פָּאַלְקָן... אַבָּעָר
וְאַיְזָן דָּאָ דָּאָם פָּאַלְקָן? אַ הַיְפָעָל נַאֲרָאְנִים אַבְגָּעַנְאָרָט פֿוֹן לְעַנְיָן
אָוָן טְרָאַצְקִי... זַיְעַרְעָן בְּעַפְּהָלָעָן אָוָן אוּפְּרוּפָעָן וּוּלָעָעָן נַאֲרָפָעָר
אָוָן טְרָאַצְקִי...“

נרטעסערען די צאַהָל פֿון טשיקאָווע זאָכְעָן אִין דָעַם מּוֹזְעָאָום פֿון דָעַר
געשייכטע...”

די „נאָרָאָדְנָאָיָע סֶלְאָוָא“ (דאָס ווֹאָרט פֿוֹנִים פֶּאָלָק, אַרגְּנָאָן פֿון
די פֶּאָלָקְסִיסָאַצִּיאַלִיסְטָעָן) האָט גַעֲשֵׁרְבָּעָן:
„אַ רְעַגְוּרְגָּנָג פֿון פּוֹיעָרְרִים אָוָן סֶאָלְדָאָטָעָן? דָאָס אִיז אַ נְאָרִישָׁעָר
חָלוּמָן. קְיֻנְיָעָר וּוּטָן נִיט אַנְעָרְקָעָנָעָן די דָאָזָונָג רְעַגְוּרְגָּנָג — נִיט אִין
רוֹסְלָאָנד, נִיט אִין די לְעַנְדָעָר פֿון אָוּנוּעָרָעָ אַלְיָאִירְטָע, אָוָן אַפְּיָלוּ
נִיט אִין די לְעַנְדָעָר פֿוֹנְמָ שָׂוָאָה.“
די בּוֹרְזּוֹשָׁאוֹזָעָ פְּרָעָסָ אִיז אָוִיפָּ אַ וּוּיל אַינְגָאנְצָעָן פְּעַרְשָׁוֹאָונָד
דען...”

די „פְּרָאָוָרָאָץ“ האָט גַעֲדָרְקָט אַ בְּעִירְכְּתָ וּוּגְעָנָעָן דָעַר עַרְשְׁטָעָר
וּזְיוֹנָג פֿוֹנִים נִיְיעָם צָעַנְטָרָאָלָעָן עַקְוּקְטוּיְוִיךְ אַמִּיטָעָט, דָעַם אַיְצְטִינְגָעָן
פָּאָרָלָאָמָעָנָט פֿון דָעַר רְוִיסְיָעָר סָאָוּוּעָטְרָעְפּוּבָּלִיךְ. מִילְוָטִין, דָעַר
קָאָמִיסָאָר פֿון לְאָנְדָּרְוִוְרְתָה שָׁאָפָט, הָאָבָּבָעָמְרָקָט, אָז דָעַר פּוֹיעָרָה
שָׁעָר עַקְוּקְטוּיְוִיךְ אַמִּיטָעָט רְוֶפֶט אָז אַלְלָדְרָוִיסְיָשָׁעָן פּוֹיעָרְרִים-קָאָנְגָרָעָט
אוּפְּיָין 13 טָעָן דְעַצְמָעָבָר.

„מִיר קָעְנָעָן אַבְּעָר נִיט וּוֹאָרטָעָן“, האָט עָרְגָּעָן „מִיר מּוֹעָן
הָאָבָעָן די שְׁטִיצָעָ פֿון די פּוֹיעָרִים. דָעְרִיבָעָר שְׁלָאָג אִיךְ פָּאָה, צָו
רוּפָעָן טָאָקָעָ בְּאָלָה...“. די לִינְקָעָ סָאָצִיאַלִיסְטָעָן-דָרְעוֹוָאַלְזִוְּצִיאַנְעָרָעָן
הָאָבָעָן אַיְנְגָעָשְׁטִימָט מִיט דָעַם פָּאָרְשָׁלָאָג. מַעַן הָאָט שְׁנָעָל אַנְגָּנוּוֹאָרָה
פֿעָן אָז אַוְיָרְוָה צָו די פּוֹיעָרִים פֿון רְוָסְלָאָנד אָוָן מַעַן הָאָט אָוִיסָּה
נְעַלְיָבָעָן אַקְאָמִיטָעָ פֿון פִּינָּה, וּוּאָס וְאַל דָוְרְכְפִּיהָרָעָן דָעַר פָּאָרְשָׁלָאָג
די אַיְנְגָעָלְהָיְוָעָן וּוּגְעָנָעָן פּוֹנָאָנְדָעָרְתָה היְלָעָן די עָרְד אָוָן די פְּרָאָגָעָן
וּוּגְעָנָעָן דָעַם אַרְבִּיטְרָאָקָאנְטָרָאָל אַיבָעָר דָעַר אַינְדוּסְטְרִיעָ הָאָט מַעַן
אַבְּגָעָלָעָט בְּיוֹן דָעַר צִיְיט, וּוּן די עַקְסְפָּעָרְטָעָן, וּוּאָס בְּעַרְבִּיטָעָן די
פְּרָאָגָעָן, וּוּלְעָן פָּאָרְטִיגָּוּ וּוּוּרָעָן מִיט זְיוּעָר בְּעִירְכְּתָ

מַעַן הָאָט גַעְלִיְעָנָט אָוָן אַנְגָּעָנוּמָעָן דָרְיִי פְּעַרְאָרְדָּנוּנָגָעָן: עַרְשָׁ-
טָעָנָס, לְעָנוֹנִים „אַלְגָּעָמִינָעָ כְּלָלִים פָּאָרָ דָעַר פְּרָעָסָעָ“. לְוִיט די דָאָזְוָנָעָן
כְּלָלִים וּוּרָעָן אַונְטָעָרְדְּרִיקָט אַלְעָ צִוְּתָוּנָגָעָן, וּוּאָס אַנְיָטְרָעָן מַעַן זְאַל
נִיט פֶּאָלָגָעָן די נִיעָ רְעַגְוּרְגָּנָג אַדָּעָר אַרְוִיסְוּוֹיְזָעָן אַ וּוּידְרָעְשְׁטָאָנָה,
אַדָּעָר וּוּאָס רְוָפָעָן צָו פְּעַרְבְּרָעְכְּעָרְיוּשָׁעָ הָאָנְדָּלְוָנָגָעָן, אַדָּעָר וּוּאָס פְּעָרָה
דְרָעָהָעָן מִיט אַכְיָוָן די נִיעָס; צְוּוֹיְטָעָנָס, דָעַר בְּעַפְּעָהָל, וּוּאָס

שאפת אב אלע חובות פאר גיט בעצאלטע דירחה-געלד (רענט) ;
דריטענעם, דער בעפעהל, וואס פיהרט איזן און ארבויטער-מייליאז. עס
אייז אויך ארויסגעגעבען געווארען א בעפעהל, וואס גיט א רעכט דער
שטאדט-דומא איבערצונעההמען לעידיגע דירות און היוזער, און און
אנדרער בעפעהל, לויט וועלבען מען מג פונאנדרלארדען פראכט-
וועגןאנים אין פאסאושירקע וואקוואלען, כדוי מען זאל גיבער פונאנ-
דערתהיילען די נויטווענדיגע לעבענס-מייטלען און אויסלעדיגען די
נויטיגע וועגןאנים...

שפער מיט צוויי שעה האט דער עקזעקטיוו קאמעט פון
דעם פיערומ-סאוועט ארויסגעשיקט איבער רומלאנד אונטעלען
גראמען:

„א מומחהויליגע דעלגעאנציגע פון באַלטשעוויקעם, וועלכע רופט זיך „דאס בּוֹרָא צו אַרגְנָאנוֹיְרָען אָנוּ אַלְלַדְרֶסִישָׁען פּוּעֲרִים-קָאנְגְּרָעָם“. רופט אלע פּוּעֲרִים-סָאוּוּעָטָעָן, זִי זָאַלְעָן שִׁיקָעָן דַּעֲלַגְעָטָעָן צו אַ קָּאנְגְּרָעָם אֵין פֿעַמְרָאָגְרָאָרָ...“

„דרער עקזעוקטיוו-קאמיטעט פון די פוייערומים-סאָווועטען ער-
קלעהרט, אָנוּ לְוִוִּיט זַיִן מִינְוָגָן וּוֹאֶלְט גַּעֲוָעָן גַּעֲפָעָהָרְלִיךְ אָוּעָקְצּוּשִׁי-
קָעָן פָּוּן די ערְטָעָר די קְרַעְפְּטָעָן, וּוֹעַלְכָּעָן וּוֹיְנָעָן נְוִיתָג צָו אָרְגָּאָנְיוּזָרָעָן
די וּוֹאֶהָלָעָן פָּאָר דָּעָר גְּרוּנְדוֹנְגָּס-פֿעוּרְאוּמְלוֹנָגָן. די גְּרוּנְדוֹנְגָּס-פֿעוּרָ-
זָאָמְלוֹנָג אַיְזָה אֵיןְצִיגָּע די אֵיןְצִיגָּע רַעֲטָוָנָג פָּוּנְ'ם אַרְכְּיֻיטְעָרְקְלָאָס אַזְּנָה פָּוּנְ'ם
לְאָנָה. דָּעְרִיבָּעֶר בְּעַשְׁתָּעִיטִיגָּעָן מִיר נַאֲכָאָמָּאָל, אָנוּ דָּעָר מַאֲגָּפָּן דָּעָם
פּוּיְיעָרִים-קָאנְגָּרָעָם בְּלִיְבָּט וּוּפְרִיהָעָר, בְּעָר 31 טָעָר בְּעָר
אַעֲמָבְעָר .”

אין דומא האט געהערשט גרויסע אויפרעונגונג. אפיקצירען זייןגען אלע מאל אונגעקומען און אונגעפאהרען. דער גאנלאוֹא האט געהאל-טען אין איין בערטטען זיך מיט די פיהרעד פון דעם רעטונגס-קאמוי טעמ. א גלאסני איז אריינגעלאָפען מיט אן עקוועטפאלאר פון קעד רענסקייס א פראקלאמאציע. די פראקלאמאציע איז אונגעקומען מיט אונראפֿלאָן, וועלכער איז געלוויגען איבער נועוסקי און זי פער-שפרייט אין די הונדרטער. קערענסקי האט געסטראשעט מיט שרעקליכע שטראָפ אובי מען ווועט איהם ניט פאלגען. ער האט בע-פויילען די סאלדאטטען תיבך אועקצולעגען זיווער געווועהρ און זיך בערואַםליַע אויפֿן מארס-בעלד.

מען האט אונז דערצעהַלט, או דער מיניסטער-פרעוזידענט האט גענומען צארסקאייע סעלאָ און איין שווין געווען פינפ' מייל פון פעדט ראנראָד. ער ווועט, האט מען גוואָגט, אַריין איין שטאדט מאָרגען, אָפֿשר נאָך היינט, איין עטליכע שטונדען אַרום. די סָאוּוַעַטְסִסָּאלֶּ דָאַטְעַן האַבעַן זיך כָּלָמְרִישַׁט פָּעָרָאַיְינְגַּט מִיטַּ די קָאַזְאַקָּעַן אָון שְׂטַעַדְעַן זיך אַוְיפֵּין צְדָרְפָּון דָּעַרְפָּרָאַוְוַאַרְיְישָׁעַרְפָּרָגְּרוֹנְגְּ. טְשְׁעַרְנָאָוָו אָיו גְּעוּוֹן אַ מְעַלְעַדְרָ צְוֹוְישָׁעַן בִּידָעַ, ער האָט, וְאַגְּטָם מען, גְּעַפְּרוֹאָוָו אָרְגָּאָנוֹזְיְירָעַן די "נייטראָלָעָ" סָאַלְדָּאַטָּעַן, כדַּי צְוָוְ פָּעָרָהִיטָּעַן אַ בִּיגְעָרְטָרְגְּרִיעָגְּ.

איין שטאדט האַבעַן די פָּאַלְקָעַן פּוֹנִים גָּאָרְנִיוֹזָן שְׂוִין אַנְגְּעָהָוִיבָּעָן פְּעַרְלָאָזָעָן די בָּאַלְשְׁוּוֹיקָעָם, האָט מען אָנוֹן דערצעהַלט. סְמָאָלְנִי אָיו שְׂוִין לְעַדְיָגְּ... די גָּאַנְצָעָ מַאֲשִׁינְעָרְיָעָ פּוֹנְזָ דָעַרְפָּרָגְּרוֹנְגְּ האָט אַוְיפְּגָּעָהָרָט אַרְבִּיטָעָן. די אַנְגְּעַשְׁטָעַלְטָעָ פּוֹנְזָ דָעַרְפָּתָאָטָסְבָּאָנְקָה האַבעַן זיך אַבְּגָּעָוָאָגָּט צְוָ אַרְבִּיטָעָן אַונְטָעָרְ דָעַרְפָּוִיכָּט פּוֹנְזָ די בָּאַלְשְׁוּוֹיסְטִישָׁעָ קָאָמִיסָּאָרָעָן, זְיוּיָהָאַבעַן זיך אַבְּגָּעָוָאָגָּט צְוָ גְּעַבְּעָן זְיוּיָ גְּעָלָד. אַלְעָ פְּרִוּזָאַטָּעָ בעַנְקָ וְיַיְנָעָן גְּעַשְׁלָאָסָעָן. די מִינְיָסְטָרְיוֹםָס טְמְרִיקָעָן. אַ קָּאָמִיטָעָטָפָן דָעַרְדָּוָמָא אָיו גְּעַנְגָּאָגָּעָן פּוֹנְזָ אִין גְּעָדָ שְׁעַפְּטָסְדָּהָיוֹן צְוָ אַנְדָּרָעָן צְוָ זְאַמְלָעָן אַ פָּאָנָה, פּוֹנְזָ וְוַעֲלָכָעָן מען זְאָלָ צְאַחַלְעָן די סְטָרִיקְעָרָ...

טראָצְקִי אָיו אַזְוָעָק אִין אַוְיסְלָאַנְדָסְ-מִינְיָסְטָרְיוֹם אָון האָט גְּעָדָ הַיְסָעָן די אַנְגְּעַשְׁטָעַלְטָעָ, זְיוּיָ וְאַלְעָן אַיבָּרוּעָצָעָן דָעַם פְּרִיעָדָעָנְסִי פָּאַרְשָׁלָאָג אַוְיפָּ פְּרָעָמְדָעָ שְׁפָרָאָכָעָן. זַעַקְמָה הַוּנְדָרָט בְּעַאמְטָעָ האַבעַן אַיָּהָם אַ שְׁלִיאָדָרָ גַּעַתְהָאָן אִין פְּנִים זְיוּעָרָ רְעוּזְגָּאָצְיָעָם... שְׁלִיאָפָּ- נִיקָאָוָ, דָעַרְ אַרְבִּיטָסְ-קָאָמִיסָּאָרָ, האָט גַּעַהְיָסָעָן אַלְעָ בְּעַאמְטָעָ פּוֹנִים מִינְיָסְטָרְיוֹם, זְיוּיָ זְאַלְעָן זיך אַוְמְקָעָהָרָעָן צְוָ דָעַרְ אַרְבִּיטָט אִין אַ משָׁךְ פּוֹנְזָ 24 שָׁעה, אָזְזָ נִיטָּ וְוַעֲלָעָן זְיוּיָ פְּעַרְלִיאָרָעָן זְיוּעָרָ שְׁטָעַלְעָם אָון זְיוּעָרָ רְעַכְתָּ אַוְיפָּ פְּעָנְסִיָּ; נָאָרָ די טְהִירְ-שְׁלִוְסָרָהָרָהָעָן האַבעַן אַיְנָיָגָעָ אַבְּתָהְיָוָלָגָגָעָן פּוֹנְזָ דָעַם סְפָעַצְיָעָלָעָן שְׁפִּיוּזְקָאָמִיטָעָטָהָעָן האַבעַן אַבְּגָּעָשְׁוּוֹיְקָעָם... די אַרְבִּיטָטָרָ פּוֹנְזָ דָעַרְ טְלַעַפְּאָנְ-סְטָאָנְצִיעָם זְיוּלָעָן נִיטָּ פְּעַרְאַיְינָגָעָן דָאָם בָּאַלְשְׁוּוֹוִסְטִישָׁעָ הוּיְפְּטִיךְ-קוּוֹאָרְטִירָ מִיטַּ דָעַרְ שְׁטָאָדָט, בָּאַטְשָׁ מַעַן האָט זְיוּ צְוַעַזְוָאָגָט פִּוְילָ בְּעַסְעָרָעָ בְּעַדְיָנוֹגָגָעָן אָון הַעֲכָרָעָ שְׁבִּירָותָ...

די סאציאליסטטען-דרעוואַלוציאָנערען האבען אַנגענוּמוּן אַ בע-
שלום, אָז אלע מיטיגליידער פון דער פארטוי, וועלכע זייןען געללבבען
איינְס קאנגרעם פון די סאָוועיטען אַדרער וועלכע האבען זיך בעטההיי
ליינט אַין דעם אויפשטאנד, זאלען אויסגעשלאָסען ווערען פון דער
פארטוי.

נייעם פון דער פראוונץ. מאהילעוו האט זיך אַרויסגעזאגט
געגען די באַלשבוּויקעם. אַין קיעוּ האבען די קאֶזאָקען אָומגעוֹאָרְפָּעָן
די סאָוועיטען אָז אַרְעַסְטִּירַט אלע פִּיהְרָעָרָר פּוֹנִים אוּפְּשַׁטְּאָנָּד. אַין
לונאָ האט דער סאָוועיט אָז דער גָּאָרְנִיזָאָן, דְּרִיְסִיגּ טְוִיזָעָנד סָאָל-
דָּאָטָעָן, עַרְקְלָעָהָרָט, אָז זַיְיָ בְּלִיבָּעָן גַּעֲטָרִי דַּרְעָרָר פְּרָאָוּזָאָרְיִשְׁעָרָר רַעַ-
גִּירְוָנָג אָז אַבָּעָן אַרוּסְגָּאָזָעָן אָז אַוְּפָרְוָף צָו גָּאנֵץ רָוְסָלָאָנָּד, אָז מעַן
זָאָל שְׂטִיצָעָן די רַעֲנִירָוָג. קָאָלְדָּרִין האט פּוֹנָאָנְדָעָגְעָטְרִיעָבָּעָן אלע
סָאָוּוּעָטָעָן אָז פְּרָאָיִינָעָן אַין דַּרְעָר גַּעֲגָנָה, אָז זַיְנָעָ אַרְמָעָעָן
רוּקָעָן זיך קִיְּן צְפָּוּן...

אַ פְּעַרְטְּרַעְטָעָר פון דעם אַיְזָעְנְבָּאָחָן-פְּעַרְאָיִן האט גַּעַזְגָּט:
„געַבְעָטָעָן האבען מִיר אַרוּסְגָּשִׁיקָט אַ טְּעַלְגְּרָאָמָע אַיבָּעָר גָּאנֵץ רָוּפָ-
לָאָנָּד. מִיר פְּאָדָעָרָעָן, אָז דַּרְעָר קְרִיעָג צְוּוֹשָׁעָן די פְּעַרְשִׁיעְדָּעָנָע פָּאָלִי-
טִישָׁע פְּעַרְאָיִינָעָן זָאָל תִּיכְּפָּאָבְגָּעָשְׁטָעָלָט וְוּרָעָן. מִיר פְּאָדָעָרָעָן,
אָז עַס זָאָל גַּעֲבִילְדָּעָט וְוּרָעָן אַקָּאָלְצִיאָנְסְדָּרְעָנוֹרָוָנָג פון אלע סָאָ-
צִיאָלִיסְטָעָן. אָז נִיט וּוּלְעָן מִיר עַרְקְלָעָהָרָעָן אַ סְּטְרִיּוֹקְ מָאָרְגָּעָן
בִּיְנָאָכָּת... מָאָרָגָעָן אַינְדָּרְפָּרִיה וּוּטָט פְּאָרְקָוּמָעָן אַ זִּיכְּנָגָ פון אלע
פְּרָאָקְצִיעָם צָו בְּעַטְרָאָכְטָעָן די פְּרָאָגָע. עַס וּוּיוֹזָט אָוִים, אָז די באָל-
שְׁעוּוּקָעָם וּוַיְלָעָן אָן אוּסְגָּלוֹן...”

„אוּבָּזִי וּוּלְעָן זיך נָאָר לְאָנָּג הַאַלְטָעָן!“ האט גַּעַלְאָכְט דַּרְעָר
שְׁטָפָרְטָאַינְזָעָנָר, אַ דִּיקָּעָר מָאָן מִיט אַ גַּזְוָנְדָעָן רְוִיטָעָן פְּנִים...
וּוֹעֵן מִיר זַיְנָעָן גַּעֲקוּמָעָן אָז סְמָאָלְנִי אַיְנָסְטִּיטָּוּט, האבען מִיר
גַּעַזְעָהָן, אָז עַר אָיוֹ דּוֹקָא נִיט לְעָדִין. פְּעַרְקְלָעָהָרָט, דָּאָרָט אָיוֹ די
אַרְבָּיִת גַּעֲנָאָגָעָן נָאָךְ האַסְטִיגָּר וּוּי פְּרִיחָעָר; הַוִּיפָּעָנָס אַרְבִּיְּטָעָר
אָז סָאָלְדָּאָטָעָן זַיְנָעָן גַּעֲקוּמָעָן אָז אַרוּסְגָּעָנָגָעָן פון דַּרְעָר גַּעַבְיִידָּעָ-
אָדָּאָטָעָן וּוֹאָךְ אָיוֹ גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אָוּמָעָטוּם. אָוּנָטָעָן האבען מִיר גַּעַ-
טְּרָאָפָּעָן די רַעְפָּאָרְטָעָרָם פון דַּרְעָר בְּוּרְזָשְׁוָאָזָעָר אָז מַעְסִינְגְּסָאַצְּיָאָלִים-
טִישָׁעָר פְּרָעָסָעָן.

„זַיְיָ האבען אָנוּ אַרוּסְגָּעָוּוּאָרְפָּעָן!“ האט אַיְנָעָר אַ פְּעַרְטְּרַעְטָעָר

בן דער „וְאַלִיא נָרָאָה“ אויסגעשריען. „בָּאנְטְשֵׁבְרוּעָוּוֹתָשׁ אַיִן
אַרְגְּנָטְעֶרְגְּקָוּמָעָן אַיִן פְּרָעָסְ-בִּירוֹאָ אַוְן הַאֲט אָנוֹ גַּעַהַיִסְעָן גַּעַהַן!
עָרְ הַאֲט גַּעַזְאָנָט, מִיר זַיְנָעָן שְׁפִיאָנָעָן!“ די צִיטְוָנָגְסְ-לִיְיטָהָאָבָעָן
אַלְעָל גַּעַרְעֶדֶט מִיט אַמָּאָל: „בָּעַלְיִידְגָּוָגָגָן אָונְעָרָהָעָרט! פְּרָעָסְ-
פְּרִיְהִים!“

אין קאַרְיוֹדָאָר לעבען אַרְיִינְגָּאנְג זַיְנָעַן גַּעַשְׁטָאַנְגָּעַן טַיְשָׁעַן בעלאָז דען מיט אויפֿרֶפּעֶן, פֿרָאַקְלָאַמָּאַצְיָעַס אָוּן בעפֿעהַלְעַן פֿוּן דֻּעַם מַילְיָיד טַרְישָׁעַן דְּעוֹוָאַלְזִיכְיָאַנְעַרְעַן קַאַמְיָעַט. אַרְבָּיוּטָעַר אָוּן סַאַלְדָּאַטָּעַן האַבעַן גַּעַטְרָאַגָּעַן דֵּי שַׁוּעָרָעַ בִּינְטָלְעַד אַיְן דְּרוֹוִיסָעַן אָוּן זַיְ אַרוּפְּ אַעֲלָעַט אַוִּיפּ אַוְטָאַמָּאַבְּגָלְעַן. אַיְין אַוִּיפּרֶפּ הַאַט גַּעַלוּוֹטָעַט:

“צום שאנד-סלופ!

“אין דעם איצטיגען טראגנישען מאמענט אין דעם ליעבען פון
די>Rossish מאסען האבען די מענשעוויקעס מיט זיינר בנופיא און
די רעכטע סאציאליסטען-דרעווואלויזיאנעערען פארראטאטהען דעם ארבײַ
טער-יסלָם. זיינ האבען זיך פעראייניגט מיט קָרְנִילָאָוּ, קערענסקי
און סָאוֹנוֹינְקָאָוּ...”

“זוי דרוקען בעפעהלען פון דעם פערראעתהער קערענסקי און רופען
ארוים א פאניק אין שטאדט. זויי פערשפֿרייטען די לעכערליךסטע
קלאנגען וועגען ניט געשטוייגעגען און ניט געלוויגעגען זיעגען פון'ס
רענענאמט.

„בירגנער, גלויבט ניט די אלע פאלשע קלאנגען. ניט איז
קראפט, וואס ואל קענען בעויעגען די פאלקם-דרוואולוציע... דער פרע-
מיער קערענסקי און זיין נאכפאלגנער וועלען בעקומען א שנעלע
און פערדיינט שטראף...“

“מיר שטעלען זיין צום שאנדסלאופ. מיר גיבען זיין איבער צום האם פון אלע ארבייטער, סאלדאטען, מאטראווען אוון פויערים, אויף זומען זיין ווילען וויעדר ערשבמיידען די קייטען. קינמאָל וועלען זיין ניט קענען אַבּוֹאַשְׁעָן פון זײַעַר עַרְפָּרָום דָּעַם פְּלָעַק פון פָּלְקָס-האָם אָונֵן פָּאַלְקָס-פֿערְאַכְּטָנוּג.

“שאנד און פֿלּוֹך אַוִיפֿ דַי פֿערְרָעְטָהָעָר פֿוֹנִים פֿאַלְקַ!...”

דער מיליטערישער רעווואלז'יאנערעד קאמעטער האט זיך געהאט ארייבערגעקליבען אין אַ נְרָעֵסְעָרָעָן צִימָעָר, נּוֹמָעָר 17, אוֹפִּין אַוְיבָּעָר שְׁטָעָן שְׁטָאָק. בַּיְיַי דָּעָר טָהָיר זְוִינְגָן גַּעֲשְׁטָאָנָעָן רְוִוְוָטָן גַּוְאָרְדִּיְצָעָם.

די קאנצעליארייע איז געווען איבערגעצעאמט מיט א היילצערנעם באָ-
רייער. אין דעם שמאלען שטיקעל פלאַז אויף דער זויט באַרייער איז
געווען אַ נרויסע צאַהַל פִּיוֹן-גְּעַקְּלִיְּדָעַטָּע פֻּרְזָאָנָּעָן מֵיט אַ רַעֲסֶפֶקָּר
טאָבָּלָעָן אַוִּיסְזָעָן, אַבָּעָר מֵיט אַ פָּרְבִּיםְעָנָּעָם כְּעָם אַין דָּעָר נְשָׁמָה,
— דָּאָם זַיְוַעַד אַוִּינָּעָן גַּעַוּעַן בּוֹרְזּוּעַן, וְאָסָּה אַהֲבָעָן גַּעַוּאָלָט עַרְלְוִוְבְּנִישָׁעָן
פָּאָר זַיְוַעַד אַוִּיטָּמָּאַבְּיָלָעָן אַדָּעָר פָּאַסְפָּאַרְטָעָן צַו פָּעַרְלָאוּעָן דִּי
שְׂמָאָרָט. גַּעַוּעַן אַוִּיךְ אַסְּקָּאָוּסְלָעַנְדָּעָר... בַּילְּלָאַשְּׁטָּאָוּ אָוּן פָּעַטְרָט
זַיְוַעַד גַּעַוּסָעָן בַּיּוֹם טִיש אָוּן גַּעַתְהָאָן דִּי אַרְבִּיְּטָמָּת. אַוִּיךְ אַ קְוַרְצָעָן
צִוְּיָּהָאָבָּעָן זַיְוַעַד אַבְּגָעַלְעָנָט אַלְּעָ גַּעַשְׁעַפְטָעָן אָוּן הַאָבָּעָן אָוּנוּ פָּאָרָ-
גַּעַלְעָזָעָן דִּי לְעַצְטָע בּוֹלְעַטְעָנָעָן.

דר ערד הונדרט נײַן אָוּן זַיְבְּצִיגְטָעָר דָּעַזְעַרְוּ-פָּאָלָק אַיְזָ גְּרִוִּיט
צַו שְׂמִיצָעָן דִּי בָּאַלְשְׁוּוֹוִיקָעָם. פִּינְּגָטְזָוְעָנְדָּר אַרְבִּיְּטָעָר פָּוּן פּוֹטוּלְּאָ-
וּועָר הַאָפָּעָן בְּעַגְּרִיסָעָן דִּי נְיִיעָן רַעֲנִירָוָן. דָּעָר צְעַנְטְּרָאָלְקָאָמִיטָעָט
פָּוּן דִּי פְּרָאַפְּעָסִיְּאַנְעָלָעָ פְּעַרְאַיְּנָעָן גִּיטָּהָאָהָרָ וַיְוָן בְּעַגְּיִיסְטָעַרְטָעָ אָוּנָ-
טָעַרְשְׁטִיצָוָן. דָּעָר גַּאֲרְנִיוֹאָן אָוּן דָּעָר פָּלָאָט אַיְזָ רַעְוָעָלָ קְלִיבָּעָן
אָוּסָמִילְיְטָרִישָׁעָ רַעְוָאַלְזְּוִצְּיָאַנְעָרָעָ קָאָמִיטָעָטָעָן צַו אַרְבִּיְּטָעָן מֵיט
דָּעָר רַעֲנִירָוָן אָוּן זַיְוַעַד שְׁקָעָן סָאַלְדָאָטָעָן קְיִינָן פָּעַטְרָאָנְרָאָד. מִילְיְטָעָ-
רִישָׁע רַעְוָאַלְזְּוִצְּיָאַנְעָרָעָ קָאָמִיטָעָטָעָן הַאָלָטָעָן אַיְזָ זַיְוַעַד הַעַנְדָּר פְּסָקָאָוּ
אָוּן מִינְסָק. גְּרוּסָעָן פָּוּן דִּי סָאַוְוִיעָטָעָן אַיְזָ צָאָרִיצִין, רַאוּוּעָנְסָקִי
אוּפִין דָּאָן, טַשְּׁאָרְנָאָנָאָרְסָק, סָעוֹאָסְטָאָפָּאָל... דִּי פִּינְיִישָׁעָ דִּיוּוֹזְוִיעָן
דִּי נְיִיעָן קָאָמִיטָעָטָעָן פָּוּן דָּעָר 5טָעָר אָוּן 12טָעָר אַרְמָעָ זַיְוַעַד מֵיט
דָּעָר נְיִיעָן רַעֲנִירָוָן...

איַן מַאֲסָקוֹא אַיְזָ דִּי לְאָגָעָ נִיטָּזִיכָּעָר. סָאַלְדָאָטָעָן פָּוּן דָעָט
מִילְיְטָרִישָׁעָן רַעְוָאַלְזְּוִצְּיָאַנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָטָעָן פְּעַרְנָהָמָעָן דִּי סְטָרָאָטָעָ
גִּישָׁע פּוֹנְקָטָעָן אָוּן שְׂטָאָרָט. צְוַויִּי רָאָטָעָם, וְאָסָּה אַהֲבָעָן גַּעַהְיִת דָעָט
קְרֻעְמָלָ, זַיְוַעַד אַרְבִּיגְעַנְגָּאָנְגָּנָעָן אַוִּיךְ דָּעָר זַיְוַעַד פָּוּן דִּי סָאַוְוִיעָטָעָן
אַבָּעָר דָּעָר אַרְסָעָנָאָלָ גַּעַפְּנִימָט זַיְקָ נָאָךְ אַיְזָ דִּי הַעַנְדָּר פָּוּן פָּאַלְקָאָוּנוּסָ
רִיאָכְצָעוּ אָוּן דִּי יוֹנְקָרָם. דָּעָר מִילְיְטָרִישָׁעָרָדָעָר רַעְוָאַלְזְּוִצְּיָאַנְעָרָעָר
קָאָמִיטָעָטָעָט הַאָט פָּעַרְלָאָנָגָט גַּעַוּוּהָרָדָפָאָרָר, אָוּן רִיאָכְצָעוּ
הַאָט אַבְּגָעַלְעָנָט דִּי פְּרָאָגָעָ בֵּין הַיְּינָט אַיְנָדָרָפָיהָ. פָּלוּצָלָונָגָהָהָט
עָרָגְשִׁיקָט דָעָטָקָאָמִיטָעָט אָזָ אַוְלְטִימָאָטוּם, אָזָ אַלְעָ סָאַלְדָאָטָעָן
פָּוּן דָעָטָקָאָוְוִיעָט זָאָלָעָן זַיְקָ אָונְטָעַרְגָּעַבָּעָן אָוּן דָּעָר קָאָמִיטָעָט זָאָלָ
פָּוּנָאָנְדָרָעַרְגָּאָלָאָזָט וּוּרָעָן. עָם הַאָט זַיְקָ אָנְגָּעָהָוִיבָּעָן אַ קְאַמְפָּ...

אין פעראנגראד האט דער שטאָב זיך באָלד אונטערגעגעבען דעם קאַמיסאָר פון סמאָלני. דער צענטראָ-פֿלאָט האט זיך אַבעוֹאנט, האט דיבענְקָא בראַש פון אַ רָאַטָּע קָראָנְשָׁטָאָטָע מָאָטָרָאָועָן אַיהם גענוּמעָן מִיט שְׂטוּרָעָם. סְאיָוָן אַרגָּאַנְזִירָט גַּעוֹאָרָעָן אַ נִיעָר צָעָנָטָרָאָ-פֿלאָט, וּואָס שְׂמִיצָט זיך אוּפֶּט דֵּי קָרְיוּגָנְסִ-שִׁיפָּעָן אַין באַלְטִיד שְׁעָן אָוָן שְׁוֹאָרְצָעָן יִם.

די לאָגָע האט אוּיסְגְּזָעָהָן גִּינְסְטִיגָּ. גַּערעדט האט מעָן מִיט גְּרוּס זִיכְרָהִים. אַבעָר אַונְטָעָר דַּעַם אַלְעָם האט זיך גַּעֲפִיהָלָט אַ שְׂטִילְעָר פְּחָד. די לְוָפֶט אַיז גַּעוּעָן פּוֹל מִיט אָוּמְרוֹהִיגְקִיט אָוָן שְׂוּעוּרָע עַרְוּוָאַרטָּוָנָג. קָרְעַנְסְּקִים קָאַזְאָקָעָן האָבָעָן זיך שְׁנָעָל גַּעַד לְוקָט אַוְּפֶט פֻּעְטָרָאָנְגָּרָאָד, אָוָן מעָן האט גַּעוֹוָאָסָט, אָז זַיְהָאָבָעָן אַרטְּיְלָרְיעָ. סְקָרְיפְּנִיק, דָּעַר סְעַקְרָעְטָעָר פּוֹן די פָּאָבְּרִיטְּשָׁנָאַ-זָּאָזָּוָאָרָסְקָעָן קָאַמִּיטְעָטָעָן, אַ מָּאָז מִיט אַן אַיְינְגָּעְפָּאַלְעָנָעָם גַּעֲבְּלִיכָּעָן פְּנִים, האט מִיר גַּעַזְגָּט, אָז עַס אַיז דָּא אַ גַּאנְצָעָר קָאָרְפּוֹס פּוֹן קָאַזְאָקָעָן מִיט אַרטְּיְלָרְיעָ. עַד האט צְוָנְגָּעָבָעָן מִיט בְּרַעַנְדִּיגְעָרָעָן: „אַבעָר זַיְהָ וּוּלְעָן אָוָנוֹ קִינְמָאָל נִיט נַעַמְעָן לְעַבְּדִינְגְּעָרָעָן הִיּוּת!“ פֻּעְטָרָאָוָסְקִי האט מִיעָד גַּעַשְׁמִיכְבָּעָלָט: „סְקָעָן זַיְהָן, אָז מְאַרְגָּעָן וּוּלְעָן מִיר שְׁוִין האָבָעָן אַ מְעַגְּלִיכְקִיט צַו שְׁלָאָפָעָן — אַ לְאַגְּנָעָן שְׁלָאָף...“ לְאַזְאָוָסְקִי, מִיט זַיְהָן אַוְּיְסְגָּעְמָאַנְגְּרָטָעָן פְּנִים אָוָנוֹ טָעָר אַ רְוִיטָעָר בָּאָרָד, האט גַּעַזְגָּט: „וּואָס פָּאָר אַ אַוְּיְסְזִיכְטָעָן האָבָעָן מִיר! אַיְינְגָּעָן אַלְיָוָן... אָז אַונְאַרְגָּאַנְזִירָטָעָן מַאֲסָע גַּעַנְעָן פְּרָאָפְּעָסִיאָעָלָעָ סְאַלְדָאָטָעָן!“

אין דָּרָום אָוָן דָּרוּם-מַעְרָבָה האָבָעָן די סְאַוְּיְעָטָעָן אַבְּגַעְטָרָעָטָעָן פָּאָר קָרְעַנְסְּקִיָּן. די גַּאֲרָנוֹזָאָנָעָן פּוֹן גַּאטְשִׁינָאָ, פָּאוֹלוֹאָוָסְקִ, צָאָרָסִ-קָּאִיעָ סְעַלְאָ זַיְנָעָן גַּעַוְוָן. צּוֹתְהִיְילָט: אַ הַלְּפָטָה האָבָעָן גַּעַשְׁטִימָט צַו בְּלִיְבָעָן נִיטְרָאָל, די אַיבְּרִינָע, אָהָן אַפְּיִצְרָעָן, אָהָן אַרְדָּנוֹנָג, האָז בעָן אַבְּגַעְטָרָעָטָעָן צַו פֻּעְטָרָאָנְגָּרָאָד צַו.

אין די זְאַלְעָן האט מעָן גַּעַלְעָפֶט פָּאַלְגָּעָנְדָע בּוּלְעָטָעָן: „פּוֹן קָרָאָסְנָאָיָע סְעַלְאָ, 10 טָעָן נָאָוָעָמְבָּעָר, 8 אָין דָּעַר פְּרִיהָ. זְאַל מַעַן דָּאָס אַיבְּרָעָנְגָּעָבָעָן אַלְעָ שְׂטָאָטִ-קָּאָמָאָנְדָּרָעָן, הוַיְפָּטָקָאָמָאָנְדָּרָעָן אָוָן קָאָמָאָנְדָּרָעָן אָוּמְעָטָוּם. זְאַל מַעַן דָּאָס אַיבְּרָעָן גַּעַבָּעָן אַלְעָמָעָן, אַלְעָמָעָן, אַלְעָמָעָן.“

„דָּעַר גַּעַוְוָעָנְגָּר מִינְיְסְטָרָעָר קָרְעַנְסְּקִי האט מִיט אַ כִּיוֹן אַרוֹסִיָּה“

געשית א פאלשע טעלענראמע, וואו ער דערצעהלוּט, אzo דi ארמעע פון רעוואָלּוצִיאַנְעָרָעָן פֿעַטְרָאָגְרָאָד האט פריוויליג אַבְגַּעֲגַּבְעָן אַיהֲר געועהֶר אָוֹן זַיֵּד פֿעַרְאַיְינְגְט מִיט דִי אַרְמָעָעָן פָּוּן דָּעָר גַּעֲוַעַזְעָנָד רַעֲנִירָוָנָג — דִי רַעֲנִירָוָנָג פָּוּן פֿעַרְאָתָה — אָוֹן אָז דָּעָר מִילְּיטְרִישָׁר רַעֲוָאָלּוצִיאַנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָט האט גַּהֲיִיסָעָן זַיְינָע סָאָלְדָאָטָעָן אַכְטָרָעָד טָעָן. דִי אַרְמָעָעָן פָּוּן אַפְּרִיעָן פָּאָלָק טָרָעָט נִיט אָב אָוֹן גַּיט זַיֵּד נִיט אָוְנָטָעָר. אָוְנוּעָרָעָס סָאָלְדָאָטָעָן הָאָבָעָן פֿעַרְלָאָזָט גַּאֲטִשְׁנָא, כְּדִי אָוְיסְצּוּמִידָעָן בְּלוֹטְפֿאָרְגִּינְסָוָנָג צַוְּוִישָׁעָן זַיִ אָז זַיְעָרָע אַבְגַּעַנְאָרָטָעָב בְּרִידְעָרְקָאָזָקָעָן אָזָן כְּדִי צַו פֿעַרְנָעָהָמָעָן אַגְּנִיסְטִינְגְּרָעָפָאָזִיצְיָע. דִי פָּאָזִיצְיָע אָזָן אַיְצָט אָזָוִי שְׁטָאָרָק, אָז אָוִיב אָפִילָו קָעָרָעָנָסָקִי מִיט זַיְינָע קָרְיעָנָס-חֲבָרִים זָאָלָעָן פֿעַרְשָׁטָאָרָקָעָן זַיְיעָרָע קָרְעָפָטָעָן צַעהָן מָאָל אָזָוִי פִּיעָל, וּוּטָעָם אָוּנוּ אָוִיךְ נִיט אָזָרָעָן. דָּעָר גַּיְיסָט פָּוּן אָוְנוּעָרָעָס סָאָלְדָאָטָעָן אָזָן פֿרְאָכְטָפָאָל.

אין פעראנרעד איז אלעט רוחיג.

דער קאמאנדר פון דער פערטההיידיגונג פון פערטאנגראץ
דער ראיין,

ווען מיר האבען געהאלטען אין ארויסגעהן פון דעם מיילויטע-
רישען רעוואַלְזִיכְרָעָן קאמיטעט, אויז אַרְיוֹנְגַעַנְגַעַן אַנטְאַנְאָו
סְמִיט אַפְּגִיעָר אַיִן הַאנְדָּר. גַּעֲוָעָן אוֹז עַר וּוֹי אַמְתָּה.

„שיקט דאס ארוים“, האט ער געזאגט.

צַו אֶלְעָד רַא יְאֻנָּע סָאוֹוִי עֲטָעָן פָּוּן אַרְבָּיִיטָעָר
דַּעַפְוָתָאַטָּעָן אוֹוָן פָּאַבְּרִיטָשָׁנָא
זָאוֹוָאַדְּסָקָע קָאַמְּיִיטָעָטָעָן

ב ע פ ע ה ?

„די קָרְנוּלָאָוּסְקָע בְּאַנְדָּרָעָם פָּוּן קָרְעָנְסָקִיִּין דְּרָאָהָעָן צֹ פָעָר
נָעַמָּעַן דֵּי וּוּגָעַן, וּוּאַס פִּיהָרָעַן קִיּוֹן פָּעַטְרָאָנְגָּאָרָד. אַלְעַ נָוִיטָוּעַנְׁ
דִּינָע בְּעַפְתָּהָלָעַן זַיְעַן אֲרוּסָגָעָנוּבָעַן גַּעַוּוֹאָרָעַן צֹ בְּרָעַכָּעַן אַחַן רְחַמְנָוֹת
יעַדָּעַן קָאנְטָרְדָּרָעַוּאַלְזָצִיאָנְעָרָעַן פָּעַרְזָוּךְ גַּעַנָּעַן דָּעַם פָּאַלְקָ אַוְן זַיְנָעַ
עַרְאָבָעָרָנוּנָעַן.

- „די רעווואַלּוציאָנערע אַרְמָעָ אָוֹן די רַוִּיטָע גּוֹאַרְדִּיעַ דַּאֲרְפָּעָן
הָאָבָעָן די בָּאַלְדִּיְגָע הַילָּךְ פָּוּן די אַרְבִּיְטָעַ.
„מֵיר בָּעֶפֶּה לְעָן אַלְעַ רַאיָּאָנָּע סָאוּוּעָטָעָן אָוֹן פָּאַבְּרוּיטְשָׁנָּאַ
זָאוּוּאַרְסָקָעַ קָאַמִּיטָעָטָעַן :
(1) מַעַן זָאַל שִׁיקָּעַן אַזְוִי פִּיעַל אַרְבִּיְטָעַ וּוּ נְאַרְ מַעְגָּלִיךְ צָו
גְּרָאָבָעָן טְרָאָנְשָׁעָן, צָו בּוּעָן בָּאַרְקָאָדָעָן אָוֹן צָו פָּעֶרֶשְׂטָאָרְקָעַן די
דְּרָאָטְ-צָאָמָעַן.
(2) אָוִיב עַם וּוּטַם נְוִיטִיגְ זַיִן אַבְּצָוּשְׁטָעַלְעַן די אַרְבִּיְטָ אַיִּן
פָּאַבְּרוּקָעַן צָוְלִיעַב דַּעַם צָוּעַק, זָאַל מַעַן דָּאָם טְהָאָן אָהָן אַן אַוְיָפְ
הָאַלְטָן.
(3) דְּרָאָטַם, גְּלָאָטָעַ אָוֹן שְׁפִּיצְיָגָע, זָאַל אַנְגָּעָזָמְעַלְטַ וּוּעָרְעַן
וּוּאָוּ מַעַן קָעַן דָּאָם נְאַרְ קְרִינְגָעַן. אַוְיָיךְ זָאַל מַעַן אַנְזָוָאָמְלָעַן אַלְעַ אַיִּנְ
סְּטוּרְמָעָנְטָעַן וּוּאָסָמָעַן דָּאָרָף הָאָבָעָן צָו גְּרָאָבָעָן טְרָאָנְשָׁעָן אָוֹן צָו
בּוּעָן בָּאַרְקָאָדָעַן.
(4) מַעַן זָאַל פָּעֶרֶנָּהָמָעַן אַלְעָרְלִיְ גּוּוּהָדָר וּוּאָוּ דָּאָם גּוּפִינְ
זִיךְ.
(5) מַעַן זָאַל הַיְתָעַן די שְׁטָרָעָנָגָע דִּיסְצִיפְלָיָן. יַעֲדָעַר אַיִּינָעַר
זָאַל זַיִן גְּרִיְיטָ צָו הַעַלְפָעָן דַּעַר רַעְוָאַלּוצְיאָנְעָרָעַ אַרְמָעָ מִיט וּוּאָסָ
עָרָ קָעַן נְאַרְ.
פָּאַרְזִיכְעַנְדָּרָ פָּוּנִים פָּעַטְרָאָנְרָאָדָרָ פָּסָאוּוּעַטָּ פָּוּן
אַרְבִּיְטָעַרְ אָוֹן סָאַלְדָאָטָעַן-דָּעְפָּטָאָטָעַן, פָּאַלְקָסְ
קָאַמִּיסָּאָר לְעֻוּ טְרָאָצְקִיְ
פָּאַרְזִיכְעַנְדָּרָ פָּוּנִים מִילְיָעָטְרִישָׁעַן רַעְוָאַלּוצְיאָנְעָרָעַן
קָאַמִּיטָעַטָּ, הַוִּיפְטָ-קָאַמָּאָנְדִּירָ פָּאַדוּוּאִיסְקִיְ
דַּעַר טָאָג אִיז גּוּוּוּן כְּמוֹרָנָע אָוֹן אָוּמְעַטָּן. אַגְּרוּעָר נְעַבְּלָהָאָט
זִיךְ גַּעַשְׁפְּרִיטָם. וּוּעַן מֵיר זַיְינָעַן אַרְוִים אַיִּין גָּאָסָ, הָאָבָעָן אַרְוּם אָוֹן
אַרְוּם גַּעַפְּיִיפְטָ די פָּאַבְּרוּתְשָׁנָעַ פִּיְפְּלָעַךְ. פָּוּן אַלְעַ זַיְיטָעַן הָאָט זִיךְ
גַּעַהְעַרטָם דָּאָם הַיְזָעָרִיגָע נַעֲרוּעוֹזָעָגָע נַעֲשָׂרִיָּיָ פָּוּן דַּעַר פָּאָרָעָ, אָוֹן סִיחָאָט
זִיךְ אַוְיָסְגַּעַדְאָכְטָם: מַעַן זָאנְטָ אַז אַ בִּיּוֹזָע בְּשָׁוְרָה. צְעַהְנְדְלִינָעַ
טוֹזְעַנְדָּרָ אַרְבִּיְטָעַרָ, מַעְנָאָר אָוֹן פְּרִוְיָעַן, הָאָבָעָן זִיךְ גַּעַנְאָסָעַן פָּוּן די
פָּאַבְּרוּקָעַן; צְעַהְנְדְלִיָּגָע טְוִזְעַנְדָּרָ אַרְיִמְעָ, גְּרָאָהָעָ, דָּעֶרֶשְׁלָאָנְגָּעָנָע מַעַנְ
שָׁעַן פָּוּן סָאמָעָ דַּעַק הָאָבָעָן זִיךְ אַוְיָפְגָעָהוּבָעָן אָוֹן גַּעַרְוִישָׁט וּוּי אַ
בִּיהְנְשָׁטָאָקָ. „דָּאָם רַוִּיטָע פָּעַטְרָאָנְרָאָדָר אִיז אַיִּין גּוּפָאָהָר! קָאַזְאָקָעַן

קומווען!" אין דרום און אין דרום-מערב האבען זיך געגאסען דורך די קבצניעישע גאסען צום מאסקווער טווער, מענער, פרויען און קינדרער, מיט בילסען, פיקעם, RIDULSM, קנוילען דראָהט, קויהלען-גארטעלען אַנגגעטהָאָן אוֹוֶה זַיְעַרְעַ אַרְבִּיוּטְעַרְקְּלִידְעַר... זַיְנַט די שטאדט לְעַבְתְּ הָאָט זַי נַאֲךְ נִיט גַּזְוַעַהָן אָזָא רַזְוַיְגָעַ מַאֲסָעַ זַאֲלַ מִיטַּ אָמָּל וַיֵּךְ אַלְאָזָא טַהָּאָן אַיְבָּעָרְדִּי גַּאֲסָעַן! זַיְיַ אַגְּרוֹיסְעַרְ יִםְּ הָאָבָּעַן זַיְיַ פַּאֲרְפְּלִיאִיצְטַ דַּיְ שְׁטָאָדָטַ, מִיטְגְּרִירִיסְעַן מִיטַּ זַיְיַ רַאֲטָעַסְ סַאֲלַ-דָּאָטָעַן, מַאֲשִׁין-בִּיקְסָעַן, מַאֲטָאָרְדוֹוָאנְגָעָנְס... דָּעַרְ רַעְוָאַלְוָצְיָאַנְעָרְעַרְ פַּרְאַלְעַטְאָרִיאָט אִיזְ אַרְוִוִּים צַוְּ פַּעַרְתְּהַיְוִידְגָעַן מִיטַּ זַיְיַ בְּרוֹסְטַ דַּיְ רַעְפְּבָּוּלְיַקְ פָּוּן די אַרְבִּיוּטְעַר אָזָן די פּוּיְעָרִים!

פָּאָר דָּעַר טַהָּרְ פָּוּן סַמְּאָלְנוּ אִיזְ גַּעַשְׁטָאָנָעַן אָזְ אַוְיְטָאָמָּבְּיַלְ. אַ נִּיעַדְרִיגְעַר מַאְזָן מִיטַּ דִּיקְעַ בְּרִילְעַן, וּוּלְכָעַ הָאָבָּעַן פַּעַרְגְּרִיעַסְעַרְטַ זַיְיַנְעַ רַוְּטְלִיכְעַ אַוְיְגָעַן, אִיזְ גַּעַשְׁטָאָנָעַן אַנְגְּעַלְעַגְטַ אַוְיַּפְּ אַ סַּאֲלְדָאָטַ, גַּעַהְאַלְטָעַן דַּיְ העַנְד אָזָן דַּיְ קַעַשְׁעַנְעַסְ פָּוּן זַיְיַ אַבְּגַעְטְּרַאְגְּעַנְעַסְ מַאְנְטָעַל אָזָן גַּעַרְעַדְטַ מִיטַּ אַוְנְגָהְהַיְעַרְעַר אַנְשְׁטָרְעַנְגָּנָגָגַגְ. אַ גַּרְוִיסְעַרְ סַאֲלְדָאָטַ מִיטַּ אַ בָּאָרְד אָזָן מִיטַּ קַלְאָהָרָעַ אַוְמְשָׁוְלְדִּיגְעַ יַוְנְגָעַ אַוְיְגָעַן הָאָט זַיְדַּ גַּעַרְעַהְטַ אַחְיַן אָזָן אַהֲרָעַ אָזָן, אַלְיַיְן נִיטַּ וּוּסְעַנְדִּיגְ וּוּאַסְ עַרְ טַהָּוּטַ, הָאָט עַרְ זַיְגַּעַשְׁפִּיעַלְטַ מִיטַּ אַגְּרוֹיסְעַן בְּלִוְיָעַן שְׁטָאַלְעַנְעַסְ רַעְוָאַלְ-וּרְ, וּרְ, וּרְ אַרְחַט אַיְהָם אַוְיַּפְּ אַמְּנִינְתַּן נִיטַּ אַרְוִיסְגַּעַלְאָזָעַן פָּוּן הָאָנָדַ.

דָּאָס זַיְיַנְעַן גַּעַוְעַן אַנְטָאָנָאָוּ אָזָן דִּיבְּעַנְקָאַ.

צַוְּוִי סַאֲלְדָאָטָעַן הָאָבָּעַן גַּעַוְאַלְטַ צַוְּשָׁעַפְעַן צַוְּוִי מִילְיְטְעַרְיְשַׁע וּוּלְאַסְפִּעְדַּעַן צַוְּ בִּידְעַ זַיְוְטָעַן פָּוּנָ'מָ אַוְיְטָאָמָּבְּיַלְ. דָּעַר שַׁאֲפַעַר הָאָט גַּעַמְאַכְּטַ קּוֹלוֹתַ. דָּאָס, זַאֲנַטְ עַרְ, וּוּעַט אַבְּקָרָאַצְעַן דַּיְ פַּאֲרַבְ. אַמְּתַ, עַר אִיזְ אַבְּאַלְשְׁעוֹוֵיקְ אָזָן דָּעַם אַוְיְטָאָמָּבְּיַלְ הָאָט מַעַן קַאְנְפִּיסְ-קִירְטַ פָּוּן דָּעַר בּוֹרְזּוֹאַזְיַעְ; אַמְּתַ, דַּיְ וּוּלְאַסְפִּעְדַּעַן זַיְיַנְעַן גַּעַוְעַן מִילְיְטְעַרְיְשַׁע, אַבְּעַר זַיְיַ אַרְפְּאַפְּעַסְיַאְנְגַּלְעַר שְׁטָאַלְזַיְ אַלְסַ שַׁאֲפַעַר הָאָט אַזְוִינְסַ נִיטַּ גַּעַלְעַנְטַ דַּעְרַלְאָזָעַן... מַעַן הָאָט גַּעַמוֹזַט אַיְפְּגַעְבַּעַן דָּעַם פְּלַאַזְן מִיטַּ דַּיְ וּוּלְאַסְפִּעְדַּעַן...

דָּעַר קַאְמִיסָּאָרְ פָּאָר מִילְיְטְעַרְיְשַׁע אַנְגְּעַלְעַגְּעַנְהַיְוַעַן אָזָן דָּעַר קַאְמִיסָּאָרְ פָּוּנִים פְּלַאַטְ אַזְוִינְעַן גַּעַנְגַּנְגַּעַן רַעְוִוְיְרִורְעַן דָּעַם רַעְוָאַלְוָצְיַאְדַ נְעַרְעַן פְּרַאַנְטַ — וּוֹאַוְ עַר זַאֲלַ זַיְדַ נִיטַ גַּעַפְיַנְגַעַן. מַעַגְעַן מִירַ גַּעַהָן מִיטַ זַיְיַ? — גַּעַוְוִיסְ נִיטַ. אִיזְ אַוְיְטָאָמָּבְּיַלְ אִיזְ גַּעַוְוִעַן פְּלַאַזְן נָאָרְ פָּאָר פִּינְגַּ — דַּיְ צַוְּוִי קַאְמִיסָּאָרְעַן, זַיְוִירַעְ צַוְּוִי קַוְּרִירַעְעַן אָזָן דָּעַם

שאפרע. פונדעסטוועגען האט מיינער אַRossישער בעקאנטער, לאמיר איהם אַנְרוּפָען טְרוֹסִישָׁקָא, זיך רֹוחֶיג אַרוּפָגָנְדָרָאָפָעַט אוּפִין אוּטָאָרְמָבִיל אָוּן אַנְידָרָגָעָזָעַטָּם. עַס האט נִיט גַּעהַלְפָעַן רָעַדָּעַן אָוּן טְעַנְהָאַן. עַר אֵין גַּעֲלִיבָעָן...

איך האב נִיט קִיּוֹן שָׁוֹם גְּרוֹנְד צֹ צְוַיּוֹפְּלָעַן אֵין דָּעַר רִיכְטִינְגְּקִוְּטָפָן טְרוֹסִישָׁקָאִים בְּעַרְיכָת וּוּנְגָעַן זַיְעַר רִיזְעַע. וּוּנְזַיְינְגָעַן גַּעַד פָּאַהְרָעַן אַיְבָּעַר סְוֹאוֹאַרְאָוּסְקָי פְּרָאַסְפָּעַקְט, האט אִימְצָעַר אַרְעַד גַּעַתְהָאַן וּוּנְגָעַן שְׁפִיּוֹן. מַעַלְיָה, אָז זַיְיָ וּוּלְעָלָעַן דָּאָרְפָּעַן אַרוּמְפָאַהְרָעַן דָּרְיָי אַדְעָר פִּיעַר טָעַג. שְׁפִיּוֹן אֵין לְאַנְדָּר פָּאַרְאָן וּוּנְגָיָג. זַיְיָ הַאָבָעָן אַבְגָּעַשְׁטָעַלְטָר דָּעַם אַוְיטָאָמָכְבָּיל. גַּעַלְד ? דָּעַר קְרִיעְגְּסְקָאָמִיָּה סָאַר האט זַיְיָ אַטְאָפָן גַּעַתְהָאַן אֵין קְעַשְׁעַנְעָ: עַר האט נִיט אַקְּפִּיָּה קָעַ. דָּעַר פְּלָאַטְ-קָאָמִיסָּאָר האט אוּיךְ נִיט קִיּוֹן גַּעַלְד. דָּאָס זַעְלִיבָּגָעָ מִיטָּן' שאָפָעָר. טְרוֹסִישָׁקָא אֵין אַרְאַבְגָּעָנָגָעָן אָוּן גַּעַקְוִיפָּט עַסְעַנְיָ וּוּאָרְגָּ פָּאָר אַלְעָ...

וּוּנְזַיְיָ זַיְינְגָעַן צְוַגְּעַפָּהָרָעַן צֹ נְעוּסָקָי, האט גַּעַפְלָאַצְטָ אַשְׁיַּנְעָ (טִיר).

„וּוּאָס זַאְלָעַן מִיר טְהָאָן ?“ האט אַנְטָאָנוֹ גַּעַפְרָעַנְטָ.

„מַעַן מוֹזְקָאַנְפִּיסְקִירָעַן אָז אַנְדָּעַר מַאַשְׁיָּן ?“, האט דִּיבְעַנְקָא פָּאָרְד גַּעַשְׁלָאָגָעָן, מַאְכָעַנְדִּיגְ מַיְתָּאָן רָעַוּאַלְוָעָר. אַנְטָאָנוֹו האט זַיְד אַזְוָעָקָ גַּעַשְׁטָעַלְטָ אֵין מִיטָּעָן גָּאָס. אַמַּאַשְׁיָן אֵין פָּאַרְבִּיְגָעַפָּהָרָעַן מִיטָּ אַסְלָדָאָט בַּיִּים רָאָד. אַנְטָאָנוֹו האט זַיְ אַבְגָּעַשְׁטָעַלְטָ.

„אַיך וּוֹלְ אָט דִּי מַאַשְׁיָּן ?“, האט עַר גַּעַזְגָּט.

„מַעַנְסָט זַי וּוּלְעָלָעַן גַּעַזְוָנְדָרָהִיד ?“, האט דָּעַר סָאַלְדָּאָט גַּעַעַנְטָ פֻּרְטָ.

„וּוּיְיסָט, וּוּרְ אַיך בֵּין ?“ האט אַנְטָאָנוֹו גַּעַזְאָנְט אָוּן האט אַרְוִיסְגָּעַנוּמוּן אַפְּפִיעַר וּוּאוּ עַס אֵין גַּעַשְׁטָאָנָעָן, אָז עַר אֵין בְּעַ שְׁטִימָט גַּעַוּאָרָעַן הַוּיְפָטִיקָאַמְּאַנְדִּיר פָּוּן אַלְעָ אַרְמָעָעָן פָּוּן דָּעַר רָוּסִיָּ שְׁעַר רָעַפּוּבְּלִיךְ אָוּן אֵז יַעֲדָר אַיְינָעַר דָּאָרָפָ אַיְהָם פָּאַלְגָּעָן אָהָן טְעַנְוָתָ וּמְעַנְוָתָ.

„מַעַנְסָט אַפְּיָלוֹ זַיְן דָּעַר טִיְּוָעָלָלְיוֹן ?“, האט דָּעַר סָאַלְדָּאָט הַיְצִינְגָּ גַּעַנְטָפְּרָט. „דִּי מַאַשְׁיָּן גַּעהַר צֹ דָעַם עַרְשָׁטָעָן פָּאַלְקָ פָּוּן מַאַשְׁיָּן-הַאָרְמָאָטָעָן, אָוּן מִיר פִּיהָרָעַן אֵין אַיְהָר אַמְוִינְצִיעָ, אָוּן אַיך וּוּלְ זַי דִּיר נִיט גַּעַבְעָן...“

דרער סכטיך איז געלעזט געווארען אויף אן אנדרער אופן. עט איז פארבייגעפההרען אן אלטער, צוקרייפעלטער טאקסיס-מאטאר מיט אן איטאליענישען פעהנדעל (איין אומורההגע צויטען פלאגט מען רעד נימטרירען די פריואט-אויטאמאובילען אויפין נאמען פון אויסלענד דישע קאנסולס, כדוי קייןער זאל זוי ניט קאנפיסקירען). אינועונג איז געזעסען א פטעטער נפש אין א מייערעדן פוטער. מען האט איהם בעהיזען געהן, און דעם אויטאמאוביל האט מען צוגענומען און זיך זווייטער געלאזט פאהרען.

אנגעקומען צו נארויסקאיא ואסטאווא, אן עריך 10 מייל פונטס צענטר, האט אנטאנאו געפרענט, ווואו עט געפינט זיך דער קאמענד דאנט פון דער דוויטער גווארדייע. מען האט איהם אוזענגעפההרט צום עק שטודטעל, ווואו עטלייבע הונדררט ארבוייטער האבען געהאט אויסגערגראבען טראנסשען און האבען געווארט אויף די קאואזקען. „אלציגונג אין ארדנונג, טאואו-ארישטש?“ האט אנטאנאו גערענט.

„אלציגונג אויסגעצייכענט. טאואו-ארישטש“, האט דער קאמענד דאנט גענטפערט. „דרער גויסט פון די סאלדאטען איז פראכטפאל...“. נאר איזן צרה: מיר האבען ניט קיין אמונייציע.“ „איין סמאַלני איז דא גענוג אמונייציע פאָר אלעמען“, האט אנטאנאו גענטפערט. „איך וועל איך געבען א פערארדנונג“. דער האט זיך א טאָפ געתהאן אין די קעשענען. „האט אימיצער א שטיקעל פאָפיער?“

דיבענקי האט ניט געהאט קיין פאָפיער. די קוריירען אויך ניט.

טראסישק האט זוי געמוות געבען זיין נאַטיע-בור... „צום טיוועל! איך האב ניט קיין בלוייפעדער!“ האט אנטאנא גאּו אויסגעשרירען. „ווער האט א בלוייפעדער?“ עט פערשטעהט זיך, איז טראסישק האיז געווען דער אײַינציגער איז דער גאנצער קאמפאניע, וועלכער האט פערמאָגט א בלוייפעדער... מיר, די געלביבענען, האבען זיך געלאזט צום צארסקאָסעלסקי וואָגנוזל. וווען מיר זוינען גענאנגען איבער געוסקי, האבען מיר געזהן, ווי דוויטע גווארדייזעם האבען מאָרשירט אלע מיט ביקסען אויף די פלייזעם, אײַיניגע האבען געהאט באִיאנעמען אויך. אויפין

שטעאדט איז שוין געפאלען דער פריהער ווינטערדייגער ביזה-המשות.
מייט געהויבגען קעפ האבען זיין געשפאנט איבער דער קאלטער בלאי-
טער, פיער אין א ריויהע, אהן מוזיק, אהן פוקען און אהן שטראונגען
ארדונגנונג. איבער זיין האט זיך געהויבגען א רוייטע באהן מייט אומד-
געלומפערט אויסגעטמאלהלענע אותיות: „פריעדען! ערַד!“ די גוארד-
דייצעס זיינען געוען זעהר יונג. אויפז ווירען פנים ער איז געלעגען
דער אויסדרוק פון מענטשען, וואס וויסען, איז זיין געהן צום טויט.
די מאסן אויפז די טראטוארען האבען געקקט אויפז זיין, האלב מיט
שרעך, האלב מיט פעראכטונג. מען האט זיין נויט געטשעפעט, אבער
די שטיילקיט איז געוען אונגעוזאפט מיט האט.

אין צארסקאיע סעלָא איז דער וואנואל געווען שטייל, נאר גרויפען סאלראטען זייןען געשטאנען דא און דארט, גערעדט מיט שטיילע שטייל מען און אומרוהיג געוקט איבער די לעידיגע רעלסען איז דער ריכטונג פון נאטשינא. איך האב איינעם פון זוי געפרענט, אויף וועמעס צד ער אין. „איך קען איך אלין ניט זאגען, ווער עס איז דא גע-

רעצט", האט ער גענטפערט. "אמת, קערענסקי איז טאקי א פראָז וואַקָּטָאָר, אַבעָּר עַפְּעַמְּט עַם אָנוֹן נִישְׁטָּמָּט, אָז רַוְּסִישָׁע מַעֲנְשָׁעָן וְאֶלְעָן שִׁיסְעָן אַוִּיפָּרְסִישָׁע מַעֲנְשָׁעָן..."

אין דער קאנצָעָלָרְיָע פֿון דָּעַם וּוְאַגְּזָאָלְ-קָאמְעַנְדָּאָנָּט האָבָּעָן מֵיר געפּוֹנְעָן אַ הַוִּיכָּעָן פְּרַהְלִיכָּעָן סָאַלְדָּאָט מִיט אַ גְּרוּיְסָעָר בָּאָרֶד אָוָן מִיטְּזָן רַוְּטָעָן בָּאָנְדָן פֿון אַ פָּאַלְקָאָוּעָ קָאמְיְטָעָט אַוִּיפָּרְסִישָׁאָל. מֵיר האָבָּעָן אַיְהָם גַּעֲוִוְזָעָן אָנוֹזְעָרָע פְּאַפְּיְעָרָעָן, וּוָאָס מֵיר האָבָּעָן גַּעַחַאְטָט פֿון סְמָאָלָנִי. ער האָט אָנוֹן אַוִּיפָּגְּעַנוּמוּן מִיט גְּרוּיְסָעָן אַבְּשָׁי. עַם אַיז גַּעַוְעָן קְלָאָר, אָז ער האָלָט מִיט דִי סָאַוְוִיעָטָעָן, נַאֲר ער אַיז אַיִּינְיָה גַּאנְצָעָן צּוֹטוּמָעָלָט.

"די רַוְּטָע גַּוְאַרְדִּיְצָעָם זַיְנָעָן דָּא גַּעַוְעָן צּוֹרוּק מִיט צּוֹווִיָּה" האָט ער גַּעַזְגָּטָן, "אַבעָּר זַיִּה האָבָּעָן זַיִּךְ וּוּיְדָעָר אָוְמְגַעְקָהָרָט קִיּוֹן פְּעַטְרָאָנְגָּרָאָה. אַ קָּאַמִּיסָּאָר אַיז גַּעַוְעָן הַיִּינְט אַין דָּעַר פְּרִיה, אַיז ער אוּיךְ אַבְּגָעָפָּאָהָרָעָן וּוֹעָן דִי קָאַזְאָקָעָן זַיְנָעָן גַּעַוְעָן."

"הַיִּסְטָּעָם, אָז דִי קָאַזְאָקָעָן זַיְנָעָן דָּא?"

ער האָט פִּינְסְטָעָר אַ שָּׁאָקָעָל גַּעַתְּהָאָן מִיטְּזָן קָאָפְּ. "עַם אַיז פָּאַרְגָּעָקָומָעָן אַ שְׁלָאָכָטָן. דִי קָאַזְאָקָעָן זַיְנָעָן אָנְגַּעַקְעָמָעָן הַיִּינְט גַּאנְצָעָרָה. זַיִּה האָבָּעָן פְּעַרְכָּאָפְּט צְוּוֹיְדָרְיוִי הַוְּנָדָרָט פֿון דִי אָנוֹזְעָרִיגָּע, אַיז זַיִּה האָבָּעָן גַּעַטְוִיט אַזְוִינָעָן פִּינְגָּה אַיז צּוֹאַנְצִיגְּ."

"וּוֹאֹו זַיְנָעָן דִי קָאַזְאָקָעָן?"

"אַהָעָר זַיְנָעָן זַיִּה נִיט דָעַרְגָּאָנְגָּעָן. אַיךְ קָעָן אַיךְ נִיט זַגְעָן גַּעַנְיָה וּוֹאֹו זַיִּה גַּעַפְּנָעָן זַיִּךְ. עַרְגָּעָץ דָּאָרְטָן..." ער האָט אָוְנְבָּעָשְׁטִיםָט אַ מָּאָר גַּעַתְּהָאָן מִיט דָעַרְגָּאָנְדָן קִיּוֹן מַעַרְבָּה.

מִיטְּאָגָן האָבָּעָן מֵיר גַּעַנְעָסָעָן אַיז דָעַם רַעַסְטָאָרָאָן פֿוֹנִים וּוּאַגְּלָן. דָעַר מִיטְּאָגָן אַיז גַּעַוְעָן בִּילְיְגָעָר אָוֹן בְּעַסְעָר, וּוֹי מַעַן האָט גַּעַקְעָנָט קְרִינְגָּעָן אַיז פְּעַטְרָאָנְגָּרָאָה. לְעַבְּעָן אָנוֹן אַיז גַּעַוְעָסָעָן אַ פְּרָאָנִי. צְיוּוֹיְשָׁעָר אַפְּיְצִיר, וּוָאָס אַיז אַקָּאָרְשָׁט גַּעַקְעָמָעָן צָו פֿום פֿון גַּאַטְשִׁינָאָה. אַלְצְדִּינְגָּן אַיז דָּאָרְט שְׂטִיל, האָט ער גַּעַזְגָּטָן, קֻרְעָנְסָקִי הַאָלָט דִי שְׂטָאָרָט. "אָה, דִי רַוְּסָעָן..." האָט ער פְּאַרְטָגְּנָעָזָעָצָט, "סְאָמָּדָרָנָעָר עַולְמָן! אַ פִּינְגָּר בִּירְגְּעָר-קְרִינְגָּעָן! אַלְצְדִּינְגָּן וּוָאָס אַיהֲרָה וּוּילְטָה, נַאֲר נִיט קִיּוֹן שְׁלָאָכָט!"

מֵיר האָבָּעָן זַיִּךְ אַ לְאֹו גַּעַתְּהָאָן אַיז שְׂטָאָרָט אָרִיּוֹן. לְעַבְּעָן

דרער טהיר פונ'ם וואגנאל זיינען געשטאנגען צוויי סאלדאטען מיט באיאנעטען אויף די ביקסען. ארום זי האט זיך אונגוזאמעלט עפעם א הונדרט פייןע שטאדט-בליבתים, טשינאנזוניקעס און סטודען-טען, וואס האבען מיט די סאלדאטען געפיהרט א הייציגען ויכוח און זי גערופען אלערליי נטען. די סאלדאטען האבען זיך געפיהרט בעליידיגט און האבען אויסגעעהן ווי קלײַנע קינדר וואס מען האט זי אונגעריבען א מאָרדע אומזיסט און אומנישט.

א הוויכער יונגע אין א סטודענטישען מונדר און מיט א נארישען אויסדרוק אויפין פנים איז געוווען דער ראש המדברים.

„איך רעכען“, האט ער געזאנט, „עם איז איז קלאהר, איז אויב איהר הויבט אויף איעיר געוווער געגען אייערע ברידער, ווערט איהר א געצייג אין די הענד פון מערדער און פערדעטהער?“ „אבער הערט זיך איזן, ברודער“, האט אינער פון די סאלדא-טען ערנסט גענטפערט, „איהר פערשטעהט ניט; פאראן צוויי קלאסען: דער פראלעטארויאט און די בורזושאזוי. מיר...“

„אה, איך קען די אלע נארישע רoid“, האט איהם דער סטודענט גראב איבערגע האקט. „איהר זענט א חברה אונזיסענדער פוייערים, איהר הערט עפעם, אימיצער זענט א פאר קלינגענדיגע ווערטעה, כאפט איהר זי אונטער און מײַנט, איז עם איז אמת. איהר פער-שטעהט גאר ניט, וואס די ווערטער בעדייטען. איהר חורייט זי נאר איבער, ווי פאפוגאיין“. דער עולם לאקט. איך בין אליזן א מאָרקסיסט. זאג איך איך, איז דאס וואס איהר פיהרט איצט איזן, איז ניט סאציאליום. דאס איז אינפאכע פרא-דייטשע אנטרא-בייע!“

„אה, יא, איך פערשטעה“, ענטפערט דער סאלדאט, און שוויס רינט איבער זיין שטערען. „איהר זייט א גביבילדער מאן, דאס קען מען זעהן. איך בין א פרא-סטער מענש. אבער מיר דאקט זיך...“ דער סטודענט האקט איהם וויעדר איבער די רײַד. „איהר מײַנט דאך מסתמא“, זענט ער מיט פעראכטונג, „איז לעניין איז איז אמת-עד פריינד פון'ם אָרכִיטֶקְלָאַס?“ „געוויס איזו“, ענטפערט דער סאלדאט מיט אן אויסדרוק פון פיין אויפין פנים.

„אויב אוזו, מיין פרוינד, צו וויסט איהר, אzo מען האט לעניין ען דורך געל אוזט דורך דיטשלאנדר אין א פערשלאלסענען וואנאן? צו וויסט איהר, אzo לעניין האט גענימען געלד פון די דיטשען?“

„דען אמת זאגענדיג“, ענטפערט דער סאלדאט מיט גרוים עקשות, „וואוים איך ניט קיין סך וועגן די אלע זאגען, אבער עס דاكت זיך מיר, אzo דאם, וואם ער זאנט, איז אמת... און דאם זעל-ביגע מיט אלע פראסטע מענשען; פאראן צוויי קלאסען, פערשטעהט איהר מיך, די בורזושאזייע און דער פראלעטאריאט...“

„איהר זויט א נאר! איך האב דאך פערבראקט צוווי יאהר אין שליסעלכורגער פעסונג דערפאר, וואם איך בין געוווען א רעוואָך לוציאנער, אין יענער צייט האט איהר און איינער גלייכען נאר געשאָסען אויפ די רעוואָלוציאַנערען און געזונגען, „באושע צאריאָן כראָן“. איך הים וואסילו געאָרגניעוויטש פאנין. האט איהר קיין מאָל ניט געהרט מײַן נאמען?“

„עם מהות מיר לײַד, איך האב איהם קיינמאָל ניט געהרט“, ענטפערט דער סאלדאט מיט גרוים עניות. „איך בין דאך ניט קיין גוביילדער. איך זויט מסתמאָ א גרייסער העלד.“

„יא, איך בין דאם“, ענטפערט דער סטודענט מיט טיעפער איבערצעינונג. „און איך בין געגען די באָלשוועויקען, וואם צושטער רען אונזער>Roseland_{רֹסְלַנד}, אונזער פרײַע רעוואָלוציע. ווי קען דאם זוין?“

דער סאלדאט קראָצט זיך איזן קאָפ. „איך קען ניט פער-שטעהָן, ווי דאם איז מעגליך“, זאנט ער אין א גריימאָסע פון וועהָטangan בעווייזט זיך אויפ זוין פנים: קענטיג, ניט איזו נירינג קומט איהם און דאם טראָכטען. „מיר דاكت זיך די גאנצע געשיכטע איז זעהָר פשוט. אמת, איך בין ניט קיין גוביילדער. אבער מיר דاكت זיך, אzo עם איז דא נאר צוויי קלאסען, דער פראלעטאריאָט און די בורזושאזייע...“

„וועידער אמאָל די זעלבייגע נאָריוישע פאָרמוֹלאָ!“ שרייט אויס דער סטודענט.

„...נאר צוויי קלאסען“, טעהָט אלע דער סאלדאט מיט דער

עלבער עקשות. "און ווער עם איז ניט אויפֿ איזן זויט, איז אויפֿ דער אנדרער זויט..."

מיר האבען זיך געלאָזט וווײַיטער איז נאָס אַריין. די לאַמְּטערנעם זוינען געווען וווײַיט אַבְּגָעַשְׁיַידָט אַיִינֶר פָּונְ צְוֹוִיְיטָעָן, עַם איז געווען האָלָב טוֹנְקָעָל, אַזְּן ווּעָנִיגּ פָּאַרְבִּיגּנְהָעָרְ האָבָעָן זיך געווייזען. אַ דְּרָאַהָעָנְדָעְ שְׂטִילְקִיְיט אַזְּן גַּהְאָנְגָּגָעָן אַיְבָּעָר דָּעָם פְּלָאָז. עַם האָט אַוְיסְגָּזְעָהָן ווּזְ אַמְּיָן ווּסְטָעָ שְׂטְרָעָקָעְ צְוֹוִישָׁעָן פִּינְדְּלִיכָּעָטְראָנְשָׁעָעָן). נָור די פָּאַרְיקְּ-מָאַכְּבָּרְסָקָעְ זְוִינָעָן גַּעַוּעָן הָעָל בְּעַלְבּוּכְּטָעָן אַזְּן פּוֹל מִיטּ מַעַנְשָׁעָן; אַזְּן לְעָבָעָן די עַפְּעַנְטְּלִיכָּעָט בעַדְעָר וַיְיַיְנָעָן מַעַנְשָׁעָן גַּעַשְׁטָאָגָעָן אַזְּן גַּעַוּאָרָט אַזְּן רֵיחָה: עַם אַזְּן גַּעַוּעָן שְׁבָת פָּאָרְדָּאָט, וַוְעַן גַּאנְזְיָן רָוְסְלָאָנְדָט וּוּאַשְׁטָט זיך אַזְּן פּוֹצְט זיך. בִּי מִיר אַזְּן סְפָּקָ נִיטָּאָ, אַזְּן סְיִי רְוִוְוָט גַּוְאָרְדִּיזָּעָם אַזְּן סְיִי קָאוֹזָאָקָעָן האָבָעָן זיך יַעַנְעָם אַבְּעָנָר אַוְיסְגָּזְעָמִישָׁט אַזְּן דִּיזְעָלְבָּעָט בעַדְעָר אַזְּן זיך גַּעַד שְׁמִינָעָן מִיטּ די זְעַלְבִּיגּגּ בעַזְוּמְלָעָט.

וּוְאָס גַּהְאָנְטָעָר מִיר וַיְיַיְנָעָן גַּעַקְוּמָעָן צָום קִיּוֹזְעַרְלִיכָּעָן פָּאָרָק, אַלְעָז לְעַדְיָגָעָר זְוִינָעָן גַּעַוּעָן די נָאָסָעָן. אַ דְּרָעָשְׁרָאַקְעָנָעָר גָּלָח האָט אַזְּן גַּעַוְיְזָעָן, וּוְאָס נְעַפִּינְט זיך די קָאנְצָעַלְאָרִיעָ פְּנוּנִים סָאָוְיִעְטָ, אַזְּן אַזְּן זיך ווּיְיַטָּר גַּהְאָנְגָּגָעָן זְוִינְזָ וּוּעָגּ. די קָאנְצָעַלְאָרִיעָ האָט זיך גַּעַפּוֹרְגָּעָן אַזְּן אַ פְּלִינְגָּלְ פָּונְ אַ גְּרוֹסְ-פִּירְשְׁטָלְיִיכָּעָן פָּאָלָאָזְן, מִיטּ דָּעָר טָהָיר צָום פָּאָרָק צָו. די פְּעַנְסְּטָעָר וַיְיַיְנָעָן גַּעַוּעָן טוֹנְקָעָל, די טָהָיר פְּעַרְשָׁלָאָזְעָן. אַ סָּאָלְדָּאָט האָט זיך אַדוֹמְגָעַדְרָהָט מִיטּ די העָנָר אַזְּן די קָעָדְשָׁעָנָעָם. עָר האָט אַזְּן מִיטּ חַשְׁדָּ בְּעַטְרָאָכָּט פָּונְ קָאָפּ בַּיּוֹ די פִּים. "דָּעָר סָאָוְיִעְטָ האָט זיך אַרוּסְגָּעַלְיִיכָּעָן צְוִירָק מִיטּ צְוּוִי טָעָגּ" האָט עָר גַּעַזְאָנָט. "וּוֹאָהָיָן?" עָר האָט גַּעַקְנִיּוֹתָשָׁט מִיטּ די פְּלִיאְזָעָם. "נִיעָ זְנָאָיָן. אַיך ווּוִיסּ נִיטּ."

אַ בִּיסְעָל ווּיְיַטָּר אַזְּן גַּעַוּעָן אַ הָעַל-בְּעַלְבּוּכְּטָעָן נְרוֹוִיסָעָ גַּעַד בִּידָע. אַינְוּנִיגּ האָט מִעְן גַּהְאָמָעָרט. וּוּיְיַיְנָעָן זְוִינָעָן אַזְּוִי גַּעַד שְׂטָאָגָעָן אַזְּן נִיטּ גַּעַוְאָסָט, וּוְאָס צָו טָהָאָן, האָבָעָן זיך אַוְיפֿן נָאָס בעַוְיְזָעָן אַ סָּאָלְדָּאָט אַזְּן אַ מָאָטָרָאָזְן, גַּהְעָנְדִּיגּ האָנָר אַזְּן האָנָר. אַיך האָב זְוִי גַּעַוְיְזָעָן מִיטּ דָּאַקְוּמָעָנָט פָּונְ סְמָאָלָנִי. "זְוִיטּ אַיְהָר פָּאָר

די סָאוּוַעַטָּעַן? " האָבָא אִיךְ גַּעֲפַרְעָנֶט. זַיִי הָאָבָעָן נֵיט גַּעֲנַטְפָּעַרט

אוֹן הָאָבָעָן אַנְגַּעַקְוָט אַיְנוּנָר דֻּעַם אַנְדַּעַרְעָן מֵיט שְׁרָעָק.

"וּוְאָם טְהוֹת מַעַן דָּאָרְט אַיְנוּוּנִיגְ? " הָאָט דָּעַר מַאְטָרָאָו גַּעַ-

פָּרָעָנֶט אוֹן אַנְגַּעַוְוִוְזָעָן אַוִּיפְּ דָּעַר גַּעֲבִירָע.

"אִיךְ וּוְיִים נֵיט. "

דָּעַר סָאלְדָאָט הָאָט שְׁרַעַקְעָדִיגְ אַוִּיסְגַּעַשְׁטָרְעָקְט זַיִן הָאָנָּד אָוֹן
אוֹפְּגַּעַעַפְּעָנֶט אַ בִּיסְעַלְעַ דִּי טְהִיר. דָּוּרְכְּזְ שְׁפָאַלְטָ הָאָבָעָן מֵיר גַּעַד
זַעַחַן אַ גַּרְוִיסְעַן זַאְלְ בַּעַהַאַגְּגָעָן מֵיט פָּאַהְנָעָן אָוֹן גַּרְוִינָס אָוֹן אַוִּיסְ
גַּעַשְׁטָעַלְט מֵיט רַיְיהָעָן שְׁטוֹהַלְעָן. אַיִן אַ וּוּינְקָעַל הָאָט מַעַן גַּעַבְוִיט
אַ בִּיהְנָע.

אַ דִּיקְעַ פְּרוּי מֵיט אַ האָמָעָר אִין הָאָנָּד אָוֹן מֵיט אַ סְּךְ טְשְׁוּעַ
קַעַם אִין מוֹיל אִיז אַרוֹסְגַּעַקְוָמָעָן צַו אָוָן. "וּוְאָם וּוּילְט אִיהָר? "
הָאָט זַי גַּעֲפַרְעָנֶט.

"וּוְעַט הַיְינָט זַיִן אַ פָּאַרְשְׁטָעַלְוָנָג? " הָאָט דָּעַר מַאְטָרָאָו נָעַרְ
וּוֹזְגָּאנְט.

"סְיוּעַט זַיִן אַ פְּרִוּוֹאַטָּע טַהַעַטְעַרְ-פָּאַרְשְׁטָעַלְוָנָג, זַוְנְמָאָג בִּיּוּ
נָאָכְטָ, " הָאָט זַי שְׁטַרְעָנֶג גַּעַנְטְּפָעַרט. "גַּעַה אַוּעַקְ. "

מֵיר הָאָבָעָן זַיִד גַּעַפְּרוֹאָוָות אַרְיוֹנְלָאָזָעָן אִין אַ שְׁמוּעָס מֵיט דֻעַם
סָאלְדָאָט אָוֹן דֻעַם מַאְטָרָאָז, אַבְעָד זַיִי הָאָבָעָן אַוִּיסְגַּעַזְעָהָן דָּעַרְשָׂאָ-
קָעָן אָוֹמְנְגִּיקְלִיךְ אָוֹן זַיְנָעָן בָּאַלְדָּ פָּעַרְשָׂוֹאַונְדָּעָן אִין דָּעַר. פִּינְסָ-
טָעָר.

מֵיר הָאָבָעָן אַוִּוְעַגְעַשְׁפָּאָנָט וּוּיְטָעָר צַו דִּי קִיְּזָעַרְלִיבָע פָּאַלְאַצְעָן,
גַּעַגְגָּעָן פָּאַרְבִּי דִי רַיְזָיְגָע טַוְנְקָעַלְעַ גַּעַרְטָנָעָר, וּוֹאֹ פָּאַנְטָאַסְטִישָׁע
פָּאַוּוּלְיָאָנָעָן אָוֹן קוֹנְצִיגָע בָּרְקִילְעַד הָאָבָעָן גַּעַהְוִיבָעָן אִין דָּעַר נָאָכְט
אַרְיוֹן זַיְעָרָע אַוְנְקָלְהָרָע לִיְנָיָעָן, אָוֹן וּאַסְמָעָר הָאָט וּוּיְיךְ גַּעַשְׁפִּיצָע
פָּוֹן דִי פָּאַנְטָאָנָעָן. אִין אִין וּוּינְקָעַל הָאָט אַ קִּינְסְטָלְיָיכָעָן גַּעַרְנָעָר
שְׁוֹוָאָן אַהֲן אַזְיָהָרָע גַּעַשְׁפִּינָעָן פָּוֹן אַ קִּינְסְטָלְיָיכָעָן גַּרְאָט. דָּאָרְט
הָאָבָעָן מֵיר פָּלוֹצְלָוָנָג דָּעַרְפִּילְטָ, אָוֹ מַעַן קוּקָט אַוִּיפְּ אָוָן. מֵיר
הָאָבָעָן אַוִּיפְּגַּעַהְוִיבָעָן דִי אַוִּינָעָן אָוֹן בַּעַגְגָּעָנָט דֻעַם בִּיְזָעָן פָּעָרָ-
דָּעַכְתִּינָעָן בְּלִיקְ פָּוֹן אַ הָאָלָב טְוַז רַיְזָיְגָע בַּעַוּאַפְּעַנְטָע סָאלְדָאָטָעָן,
וּוּלְכָעָהָרָע אַבָּעָקָט אַוִּיפְּ אָוָן פָּוֹן אַ הָוִיכָעָר, מֵיט גַּרְאָז בַּעַוּאַקְסָעָ-

נער טערדאַס. אַיד בֵּין אָרוֹפְּגָעָן גָּנָּגָן צוֹ זַיִּה. «וועָר זַוִּית אַיהֲרָ?»
הַאֶבֶן אַיד גַּעֲפָרָעָם.

"מיר זייןען די וועכטער", האט אינער גענטפערט. זיי זייןען
אלען, קענטיג, געווען אין א גדריקטער שטימונג. און עס איז נאר
קיזן חידוש ניט: וואכען נאכאנאך, טאג איזן, טאג אויס, האט מען
מייט זיי אינגעטעהט און דיסקטירט, בייז מען האט זיי אינגעמאָ
טערט אויפֿ טויט.

“זִיְתָ אַיהֲרָ מִיטָּ קַעֲרַעַנְסְּקֵיֶן אַדְעָרָ מִיטָּ דַּי סָאוּוּעַטְעָן?”

זוי האבען א ווילע געשוויגען און האבען זיך אומרווהיג איבער-
געפקט. "מיר זייןען נייטראל", האט איינער ענדליך גענטפערט.
דורך דער ארכאדר פון דעם גרייסען יעקטערינינסקע פאלצע
זייןען מיר אריינגעקומען אין הויף און זיך געפערעגט אויפֿ דער
קאנצעלאריע. א ואכמאן איז געתטאנען פאר דער טהיר פון דעם
האלב קיילעכדריגען וויסען פלייגעל. ער האט אונז געוזנט, איז דער
קאמענדאנט איז אינוענגי.

מיר זוינען אריין איין א שעהנעם וויסען צימער, וואם איין געווען
צוטיילט אויף צוווי אונגלייכע טוילען דורך א דאָפֿעלטען קאמין. א גראָד
פע אַפְּיצִירען איין געשטאנען און אָמְרוֹהִיג גערעדט. זוי זוינען געווען
בלאָס און צערשטייט, און מ'הָאָט געקענט זעהן, אָז זוי זוינען שווין
לאָנג ניט געשלָאָפָען. אַיִינָאָר, אָז עַלְתְּרָעָר מָאָן מִיט אַ ווַיִּסְעַר בָּאָרֶד
אוֹן מִיט מַעֲדָלָעָן אַיבָּעָר זַיִן גַּאנְצָעָן מַונְדִּיר, אַיִן גַּעֲוָעָן דָּעָר פָּאֵלָ
קָאּוֹנִיק. מִיר הַאָבָּעָן אַיהֲם גַּעֲוִוָּעָן אַונְזָעָר בָּאַלְשֻׁוּוֹיסְטִישָׁע דָּאַ
קוּמָעָנָטָן.

ער איז געוען איבערדאשט. "וואו איז דאס מעגליך, איהר זאלט צווי וווײיט פארגעהן און קיינער זאל אײַד ניט טשפֿען?" האט ער העבליך געוזנט. "איז די נאָסען איז איצט זעהר געפֿעהרליך. פֿאַלִּיטישׁ לְיֹידָעָנָשָׁאַפְּטָעָן פֿלאַקְעָרָעָן זעהר הֵיָּם אֵין צָאַרְסְּקָאַיעַ סְּעָלָא. עַס אֵין געוען אַ שְׁלָאַכְּטָה הֵיָּנָט אֵין דָּעַר פְּרִיה, אַוְן סְּיוּוּט זְיַיָּן נָאָךְ אַ שְׁלָאַכְּטָה מְאַרְגָּעָן אֵין דָּעַר פְּרִיה.

“וואו זיינען די קאזאקען?”

“ניט מעהר ווי א מייל פון דאנען”. ער האט א מאך געתהאן
מייט ער האנד.

„אוֹן אַיָּהָר וּוְעַט פָּעָרְתָּהִיּוֹדִיגָּעַן דֵּי שְׁטָאָדֶט גַּעֲגָעַן אִיהָם?“

„אָה, נַיּוֹן, נַיּוֹן“, האט ער געשמייכעלט. „מִיר האַלְטָעַן דֵּי שְׁטָאָדֶט פָּאָר קָעָרְעַנְסְּקִין“. אוֹנוֹן האט זיך אַבְגָּנְעָרִיסָעַן אַיְן האַרְצָעַן. אַיְן אָנוֹזָעַרְעַ בָּאַלְשְׁעוֹוִיסְׁטִישָׁע דָאַקְוּמָעַנְטָעַן אַיְזָן דָאָךְ גַּעַשְׁטָאַנְעַן שְׁוֹוָאַרְעַן אַוּפְּ וּוּוִים, אָז מִיר זַיְינָעַן פָּרָעַרְעַנְטָע רָעָוָאַלְזִיאַנְעַרְעַן. דָעַר פָּאָלְ קָאָוּנוֹיָק האט זיך אַוִיסְגָּהָוּסְטָט. „מִכְחָ אַיְיָרָעָ דָאַקְוּמָעַנְטָע“, האט ער גַּעַזְגָּט, „זָאַלְטָ אַיָּהָר וּוְיִסְעָן, אָז אַוִיבָן כָּאַפְּטָ אַיְיךְ מִיטָּ וּוּיָ וּוְעַט אַיָּהָר נִיטָן זַיְכָּר זַיְן מִיטָן אַיְיָר לְעַבְעָן. מַיּוֹן עַצְחָ אַיְזָן, אָז אַוִיבָן אַיָּהָר וּוְילָט זַעַהָן דֵי שְׁלָאָכְטָמָט, זָאַלְטָ אַיָּהָר אַבְעַרְעַנְעַבְטִיגָּעַן אַיְן דָעַט אַפְּיַצְעַרְסְּקָעָה האַטָּעַל אָזָן קָוְמָעָן צְרוּיקָ זַיְעַבְעָן אַזְיַגְעָר אַיְן דָעַר פְּרִיהָ. אַיךְ וּוּלְיָהָיָסָעָן, אָז מַעַן זָאַלְטָ אַיְיךְ גַּעַבְעָן צִימָעַרְעָן, אָזָן מַאְרָגָעָן וּוּלְ אַיךְ אַרְוִיסְגָּהָבָעָן נַיְיעָ דָאַקְוּמָעַנְטָעָן.“

„הַיּוֹסְטָ עַם, אַיָּהָר זַיְיטָ פָּאָר קָעָרְעַנְסְּקִין?“ האַבָּעָן מִיר גַּעַזְגָּט.

„איַיְגָעַנְטָלִיךְ, וּוּ זָאַלְטָ אַיךְ אַיְיךְ זַעַגְעָן? נִיטָן גַּאנְצָעָן פָּאָר קָעָרְעַנְסְּקִין“. דָעַר פָּאָלְקָאָוּנוֹיָק האט זיך פָּעָרְהַאַלְטָעַן אַגְּרָע. „דֵּי מעַשָּׂה אַיְזָן אָזָוִי. דֵי סָאַלְדָאָכְטָעַן אַיְן אָנוֹזָעַרְעַ נַאֲרַנוֹזָאַן זַיְינָעַן מַעְהָרָה סְטָעַנְסָ בָּאַלְשְׁעוֹוִיקָעָם. הַיּוֹנְטָ, נַאֲךְ דָעַר שְׁלָאָכְטָמָט, הַאַבָּעָן זַיְיָ זַיךְ אַוּוּקְגָּעַלְאָזָט קִיּוֹן פָּעַטְרָאָגְרָאָד אָזָן הַאַבָּעָן מִיטָּגָעַנוֹמוֹעָן מִיטָּ זַיךְ דֵי אַרְטִילְעָרְיוֹעָ. מַעַן קָעָן זַעַגְעָן מִיטָן זַיְכָּרְהָיָט, אָזָן קַיְיָגָעָר פָּוָן דֵי סָאַלְטָ אַגְּרָע אַיְזָן נִיטָן פָּאָר קָעָרְעַנְסְּקִין. אַבָּעָרָ אַיְיָגָעָ פָּוָן זַיְיָ וּוְילָעָן אַבְעָרְהָוִיפָּט נִיטָן קָעְמָפְּפָעָן. דֵי אַגְּרָע אַגְּרָע אַגְּרָע אַגְּרָע בָּמְעַט אַלְעָ פָּעָרְאַיְינְגָט מִיטָן קָעָרְעַנְסְּקִים קָרְעַפְּטָעַן אַדְרָעָ זַיְיָגָעָן גַּאֲרָ אַיְן גַּאנְצָעָן אַוּוּקְגָּעַגְגָעָן. מִיר זַיְינָעַן — הַמָּ — אַיְן זַעַהָר אַשְׁוּעָדָר לְאַגְּנָעָ, וּוּ אַיָּהָר זַעַהָט אַלְיָוִן...“

דָעַם אַמְתָּ זַעַגְעָנְדִּיגָּ, האַבָּעָן מִיר נִיטָן גַּעַגְלוֹבָט, אָז עַם וּוְעַט פָּאָרְקָוּמָעַן אַשְׁלָאָכְטָמָט... דָעַר פָּאָלְקָאָוּנוֹיָק אַיְזָן גַּעַוּוֹן אָזָוִי פְּרִיְינְדָלִיךְ אָזָן האַט גַּעַשְׁיקָט זַיְן קוּרְיוֹעָרָ ערָ זָאַל אָנוֹן בְּעַגְלִיְיטָעַן צָום וּוְאַגְּנוֹאָלָ. אַלְיָוִן אַיְזָן ערָ גַּעַוּוֹן פָּוָן דָרְוָם. זַיְינָעַן עַלְטָעַרְעַן זַיְינָעַן גַּעַוּוֹן פְּרָאָנָ צְוִיזְוִישָׁעָ עַמְגָרְאַנְטָעַן, וּוֹאָם האַבָּעָן גַּעַלְעַבְטָ אַיְן בְּעַסְאָרָאָבָיָעָ. „אָה“, האַט ערָ אַלְזָן גַּעַזְגָּט, „סִ'אָרָט מִיר נִיטָן אָזָוִי דֵי גַּעַפְאָחָר אַדְרָעָ דַעַת“

ארבייט, ס'ארט מיך, וואס איך בין שווין דריי יאהר פון דער היימ,
דרוי יאהר ניט גזעהן מיין מומער..."

מיר האבען גענומען אַ צוֹג, וואס איז געפאהרען קיין פערטראָ
גראָד. ווען מיר האבען אַרוּסְגָּעָקָוּטּ פון פֿעַנְסְטֶרְעָר אַין דער קֿאַלְטֶעֶר
פֿינְסְטֶעְרֶנִישׁ, האבען מיר דָא אָוֹן דָאָרט גַּזְעָהָן גַּרְופָּעָן סָאַלְדָאַטָּעָן
אָרוּם בְּרַעֲנֵנְדִּיגָּע פֿיְיעָרָם, גַּרְופָּעָן בְּעַפְּאַנְצְּעַרְטָע אַוְיְטָאַמְּבָיְלָעָן אוּסְטִ
גַּשְׁטָעַלְטָן אַין דִּי עַרְטָעָר, וואו עַם שִׂידְעָן זִיךְ דִּי וּוּגָעָן. דִּי סָאַלְ
דאַטָּעָן האבען גַּעֲרָעַדְטָם אַיְינְעָרָ צֻוְם אַנְדָּרָעָן אָוֹן גַּעַמְאַכְטָמִיטָדִי הָעָנָד.
די שָׁאַפְּעַרְעָן האבען זִיךְ אַרוּסְגָּעָקָוּטּ פון דִּי טְהָרָעָםּ אָוֹן עַפְּעָם
גַּעַשְׁרִיּוֹן אַין דִּרְעָ נַאֲכָטּ אַרְיִין.

אייבער די שְׁוֹאַרְצָע פֿעַלְדָּעָר האבען אַ גַּאנְצָע נַאֲכָט גַּעַוְאַנְדָּעָרָט
גַּרְופָּעָן סָאַלְדָאַטָּעָן אָוֹן רַוְיָעָג גּוּאַרְדִּיוֹצָעָם, אַחֲן פֿיְהָרָעָר אָוֹן נַיְטָן
אַרְדְּנוֹנוֹגָן. זַיְהָאַבעָן זִיךְ בְּעַגְעַנְתָּ אָוֹן אַוְיְסְגָּעָמִישָׁט אָוֹן נַיְטָן גַּעַד
וּוּסְטִ וְוָאָסִים צֹ טָהָאָן, אָוֹן דִּי קְאַמִּיסְאָרָעָן פִּונְ דַּעַם מִילְּיָטְעָרִישָׁעָן רַעַד
וּוְאַלְזִיאַנְעָרָעָן קְאַמִּיטָעָטָהָאַבעָן גַּעַאיְלָטָ פִּונְ אַיְינְ גַּרְופָּעָ צֹ דִּרְעָ אַנְדָּעָ
רַעַר אָוֹן גַּעַפְּרָאוֹוֹטּ אַרְגָּאַנְיְזָוָרָעָן אַ וּוּדְרָעְשָׁטָאָנָד.

ווען מיר האבען זִיךְ אַוְיְסְגָּעָהָרָטּ צְוִירָקּ קַיְן פֿעַטְרָאַנְגָּרָאָךְ, האבען
מיר גַּזְעָהָן בְּרַיְיטָעָ מַאֲסָעָן גַּעַהְעַנְדִּיגָּ אַרוּפִּיּ אָוֹן אַרְאָבּ אַיְבָעָרּ נַעֲוָסְקִי.
עַפְּעָם הָאָט זִיךְ גַּעַטְהָאָן אַין שְׁטָאַדְטָם. פִּונְ דַּעַם וּוּיְיָטָעָן דַּוְנָעָרָ פֿוּן הָאַרְמָאַטָּעָן. אַיְן דִּי
הָאָט מַעַן גַּעַקְעַנְתָּ הָעָרָעָן דַּעַם וּוּיְיָטָעָן דַּוְנָעָרָ פֿוּן הָאַרְמָאַטָּעָן
וּוּנְקָרְשָׁוְהָלָעָן הָאָט מַעַן זִיךְ פֿיְבָּרָהָאָפְטָגָעָנִים. דּוּמָאַמִּיטְגָּלְיָעָדָעָר
זַיְנָעָן גַּעַגְגָּנָעָן פִּונְ קְאַזְאָרָמָעָ צֹ קְאַזְאָרָמָעָ, גַּעַיְתָּעָהָיִת אָוֹן גַּעַבְעַטְעָן —
דְּרַעְצָעַהָלָטּ מַעַשְׁהָ-טְוָרָאָסּ וּוּגָעָן בְּאַלְשָׁעוֹוִיסְטִישָׁעָ נַוְאַלְדָּתָהָאַטָּעָן —
וּוּ אַזְוִי זַיְהָאַבעָן אַוְיְסְגָּעָאַכְטָמָן דִּי יוּנְקָעָרָם אַיְנָסּ וּוּנְטָעָרְ-פְּאַלְאָזָעּ,
וּוּ אַזְוִי זַיְהָאַבעָן פְּעַרְגּוֹוּאַלְדִּיגָּטּ דִּי פְּרוּעַן-סָאַלְדָּאַטָּעָן, וּוּ אַזְוִי זַיְהָ
הָאַבעָן דְּרַעְשָׁאָסָעָן אַ מִיְּדָעָלָ פְּאַר דִּרְעָ דּוּמָאָ, וּוּ אַזְוִי זַיְהָאַבעָן דִּרְעָ
הָרָגִיעָטּ קְנִיאָזּוּ טְוָמָאָנוֹ... אַיְן דּוּמָאָ, אַיְן אַלְקָסְפָּאַנְדָּרָאָוָסְקִי זָאָלָ
הָאָט דִּרְעָ דְּרַעְנוֹגָסְ-קְאַמִּיטָעָטּ אַבְּגָעָהָאַלְטָעָן אַ סְפָּעָצְיָעָלָ זִיכְוָנָגּ;
קְאַמִּיסְאָרָעָן זַיְנָעָן אַנְגָּעָקָוּמָעָ פְּעַרְמָסְאַפְּעַטָּעָ אָוֹן אַיְילָעָנִישָׁ אַרוּסִיּ
גַּעַלְאָפָעָן... אַלְעָ זְשָׁוְרָנָאַלְיָסְטָעָן, וְוָאָסּ מַעַן הָאָט זִיךְ גַּעַוְיָזָעָן דַּעַם וּוּגָעָ
פִּונְ סָמָלָנִי, האבען זִיךְ דָאָ, אַיְן דּוּמָאָ, צְוֹאַמְעַגְעַנְגָּטְרָאַפָּעָן אָוֹן זַיְנָעָ
גַּעַוְעָן בְּגִילְוָפִין. אַזְוִי מִיר האבען זַיְהָ דְּרַעְצָעַהָלָטּ, וְוָאָסּ עַם טְהָוָטּ זִיךְ

אין צארסקאיע, האבען זיין אונז פשומט ניט געגלויבט. סטייטש, סייאז דאך א בעקאנטער פאקט, איז צארסקאיע געפינט זיך אין קערענסקייס הענער, און איז די קאוזאקסן זיינען שווין אין פולקלואוּא. מען האט שוין אויסגעקליבען אַ קָּמִיטָעַט צו בעגעגעגען קערענסקיין אויפין וואנגאל מארגען אין דער פריה...

איינער פון די זשורנאליסטען האט מיר בסוד סודות איבערגעגען בען, איז די קאנטר-דערוואלוציע וועט זיך אַנְהַוִּיבָּעַן פונקט האלבע נאכט. ער האט מיר געווייזען צווויי פראקללאמציעס, איינע אונטערגעשריבען פון גאַזִּין איז פאַלְקָאָוּנוּקָאָוּז. די פראַקְלָאָמָצִיעַ האט אויפגעפה-דרט אלע יונקער-שולען, אלע סָאַלְדָּאַטָּעַן אֵין די האַסְפִּיטָאַלָּס אָזֶן אלע געָרְגִּיעָוּסְקָעַ קָאָוָאָלְעָרָעַן, אֵיז זַיִּין זַלְעָן זיך מאַבְּיַוְוָרָעַן צום קרייג אָזֶן זַלְעָן וואָרטען אוית בעפעהלען פונים רעטונגס-קאמיטעט. די אַנדְרָעַן פראַקְלָאָמָצִיעַ אֵיז גַּעֲוָעַן פּוֹנִים רעטונגס-קאמיטעט גופא אָזֶן האט זיך גַּעֲלִוְוָנְט אָזֶוּי :

„זו דער בעפעלקערונג פון פערראָגרָאָד !

„חֶבְרִים, אַרְבִּיְתָעַר, סָאַלְדָּאַטָּעַי אָזֶן בִּירְגָּעַר פּוֹנַּן רַעֲוָאָלְזִוְּיָאָנְעָרָעַן פֻּעְטָרָאָגָּרָאָד !

„די באַלְשָׁוּוּקָעַם, וּוְעַלְכָּעַ רַעֲדָעַן וּוְעַגְעָן פְּרִיעָדָעַן בַּיִּם פְּרָאָנְטָם, רַוְפָּעַן צַו אַ בִּירְגָּעַר-קְרִיעַג אָזֶן דָּעַר הַיּוֹם !

„פָּאַלְגָּנְטָן נִיט זַיְוָרָעַ פְּרָאָוּזְקָאָטָאָרִישָׁע אַוְיפְּרוּפָעַן !

„גְּרָאָבָטָן נִיט קִיּוֹן טְרָאָנְשָׁעָעַן !

„נְיַעַדְעַר מִיט די פֻּעְרָעָתָה עַרְיִישָׁע בָּאַרְיקָאָדָעַן !

„לְעַגְט אַוּוֹק אַיְוָרָג גַּעֲוָעָהָר !

„סָאַלְדָּאַטָּעַן, קַהְרָת זיך אָזֶן די קָאָזָרְמָעָס !

„הַוִּיבָּט זיך אָזֶן אַ קְרִיעַג אָזֶן פֻּעְטָרָאָגָּר — אֵיז דָּאָס אַ טְוִיט פָּאָר דָּעַר רַעֲוָאָלְזִוְּצִיעַ !

„אַיְנָ'ם נָאָמָעַן פּוֹנַּן פְּרִיהִיּוֹת, עַרְד אָזֶן פְּרִיעָדָעַן, פֻּעְרָאִינְגָּט זיך

אַרְוָם דָּעַם קָאָמִיטָעַט צַו רַעֲטָעַן דָּאָס לְאָנְד אָזֶן די רַעֲוָאָלְזִוְּצִיעַ !“
וְעַן מִיר האבען פֻּעְרָלְאָזָט די דּוֹמָא, האבען מִיר בעגעגענט אַ רָּאָטָע רְוִיטָע גּוּאָרְדִּיְצָעָס מִיט זַעַהָר עַרְנְסָטָע פְּנִים־עַר אָזֶן מִיט אָזֶן אוִיסְטָרָוק פּוֹנַּן פֻּעְרְצְזְוּיְפְּלָוָגָן. זַיִּי האבען גַּעַשְׁפָּאָנָט אַיבָּעָר דָּעַר פִּינְסְטָעָרָעָר פֻּעְרָלְאָזָעָנָעָר נָאָס אָזֶן גַּעַפְּיִהְרָת אַ טְוִיז גַּעַפְּאָנָגָעָן מִיטְגְּלִיעָדָעָר פּוֹנַּן דָּעַר

אַרְטִינְגֶּר אַבְטָהַיְוָלָנְג פּוֹנִים קָאוֹזָקָעַנְדָּאַטָּה. דָּאַס הָאַט מַעַן זַי נַעַן
כָּאַפְּט בֵּי דַּעַר הַאַנְדָּו וַעַן זַי הַאַבָּעַן גַּעֲפָלָאַנְעָוָעַט אַקָּאנְטָרְדָּעַוּאַלְיָוּ
צִיאַנְעָרָעַ אַרְבִּיּוֹת אַיְן זַיְעַר הַוִּיפְּטִיקְוָאַרְטָרָט.

אַסְּאַלְדָּאַט הָאַט גַּעֲטָרָאַגָּעַן אַפָּאַק מַעַלְדוֹנְגָעַן. אַסְּלִיּוֹן אַיְנְגַעַלְעַע
הָאַט אַיְהָם נַאֲכַגְּטָרָאַגָּעַן אַן עַמְּעַר פָּאָפָּ, אַוְן עַר הָאַט גַּעֲקְלָעַפְּט דַּי
מַעַלְדוֹנְגָעַן מִיטַּדַּי גַּרְוִיסְעַ בְּרוּנְעַנְדִּיגַע אַותְּיוֹת: „צָוְלִיעַב דַּעַר אִיצְטִיּוֹ
גַּעַר לְאָגָע אַיְזָו פְּעַטְרָאַגְּרָאַד אַוְן אַיְהָרָע פְּאַרְשָׁטָעַדְט עַרְקְלָעַהָרָט אַיְן אַ
בְּעַלְאַנְעָרָונְגָס-צּוֹשְׁטָאַנָּה. אַלְעַ פְּעַרְזָאַמְּלָוְנְגָעַן אַיְן דַּי נַאֲסָעַן אַוְן בְּכַלְלָ
אַוְנְטָעַרְיָן פְּרִיּוֹן הַיְמָעַל זַיְינָעַן בֵּיז אַוְיָף וּוּוִיטָעָרָעַם פְּעַרְבָּאַטָּעַן.

ג. פְּ אַדְוּוֹ אַיְסָקִי, פְּאַרְזִיצְעַנְדָּעַר פּוֹנִים
מַילְיָטְעַרְיָשָׁעַן רַעֲוֹאַלְזִיאַנְעָרָעַן קָאַמִּיטָעַט.

וַעַן מִיר זַיְינָעַן גַּעֲגָנְגָעַן אַחְיוֹתָם, אַיְזָו לְוַפְּט גַּעֲוֹעַן פֻּל מִיטַּ
אַלְעָלְיָיּוֹ קְלָאַנְגָעַן, טַרְבָּעָם פּוֹנָ אַוְוָטָאַמְּבָיְלָעַן, גַּעֲשָׁרְיוֹעָן, וּוּוִיטָעָ שִׁיּוֹ
סְעָרְיוֹעָן. דַּי שְׁטָאַדְט הָאַט זַיְךְ אַוְמָרוֹהָגּוֹ גַּעֲוֹיְעָנָט. דַּי שְׁטָאַדְט אַיְזָו
נִיטַּ גַּעֲשָׁלְאָפָעַן.

פְּאַרְטָמָאָג אַיְזָו זַיְךְ אַנוּפָעַ יְוָנְקָעָרָם, אַיְבָּרְגָּעַתָּהָאָגּוֹן וּוּי סְאַלְדָּאַטָּעַן
פּוֹנִים סְעַמְיָאַנְאָוָסְקִי פָּאַלְקָ, אַנְגָּעָקָומָעַן צַו דַּעַר טַעֲלָעָפָּאַן-סְטָאַנְצִיעַ
פְּוֹנְקָט אַיְזָו דַּעַר צִיּוֹת, וַעַן מַעַן בִּיטַּה דַּי זַוָּאָךְ. זַיְיָ הַאַבָּעַן גַּעֲוֹוָסָט
דַּי בְּאַלְשָׁוּוּוִיסְטִישָׁעַ פְּאַרְאַלְעָן אַוְן הַאַבָּעַן אַיְבָּרְגָּעָנוּמָעַן דַּי זַוָּאָךְ, נִיטַּ
דַּעְרוּוּקָעַנְדִּיגּוֹ דַּעַם מִינְדָּעַסְטָעַן חַשְׁדָּ. שְׁפָעַטָּר מִיטַּ עַטְלִיכָּעַ מִינְוֹתָ
וַעַן אַנְטָאַנָּאָוּ אַיְזָו אַנְגָּעָקָומָעַן צַו רַעֲוִידָרָעַן דַּי זַוָּאָךְ, הַאַבָּעַן זַיְיָ אַיְהָם
גַּעֲכָאָפָט אַוְן פְּעַרְשָׁפָאָרָט אַיְן אַקְלִיְנָעָם צִימָעָרָעָלָ. וַעַן סְאַיְזָו אַנְגָּעָ
קוּמָעַן דַּי נַעֲסָטָעַ וַעַךְ, דַּי בְּאַלְשָׁוּוּוִיסְטִישָׁעַ, הַאַבָּעַן זַיְיָ זַיְיָ בְּעַגְעָנָעַט
מִיטַּ אַזְלָפָ אַוְן גַּעֲטוֹיָט עַטְלִיכָּעַ סְאַלְדָּאַטָּעַן.
דַּי קָאַנְטָרְדָּעַוּאַלְזִיעַ הָאַט זַיְךְ אַנְגָּעָהוּבָעַן...

קאפיטעל אכט.

קאנטר-רעוואָלוציע.

זונטאג אין דער פריה, דעם 10טען נאּוועמבער, זייןען די קאָד זאקען אַריינגעקומוּן אין צארסֿקֿאיַע סעלָאַ. קערענסקי אַיז געפאָהרען אַוִיפַ אַ ווַיְיסַעַן פֶּערַד, אָוָן אַלְעַ קִירְכְּעַנְגְּלָאַקְעַן האָבעַן גַּעֲלָוְנְגַעַן. פָּוֹן אַ בָּרְגָּעַל הִינְטָעַרְעַן שְׁמָאָדָט האָט מַעַן גַּעֲקָעַנְט זַעַהַן די גַּאֲלָדָעַנְעַ טְרוּעַםַס, פַּיְעַל-פָּאָרְבִּיגַע קִילְעַבְדִּיגַע דַּעֲכַבָּר פָּוֹן די קִירְכְּעַן, די גַּעַד וְאַלְדִּיגַע גְּרָאָהַע מַאֲסָעַ פָּוֹן דַּעַר הַוִּיפְטְּשַׁטָּאָדָט, וּוְלְכָעַ לִיגַט אַוִיסַּד גַּעַשְׁפְּרִיַּט אַיבָּעַר אַ פְּלָאַכְעַן, וּוַיְסַטַּעַן לְאַנְדָּר; הִינְטָעַר אַיְהָר, אַ בֵּי סעל ווַיְוַתָּר, דַּעַם שְׁמָטָּלְעַנְעַם פִּינְיְשָׁעַן יִסְבְּזוּם.

אין צַארְסֿקֿאיַע סַעַלָּא אַיז נִימַּט פָּאָרְגָּעַקוּמוּן קִיּוֹן שְׁלָאַכְט. אַבָּעַר קֻעְדָּעַנְסֿקַי האָט גַּעַמְאָכָט אַ גְּרוּיְסַעַן פָּעַהְלָעַר. זַיְעַבָּעַן אַ זַּיְגְּנָעַר אַיז דַּעַר פריה האָט עַר גַּעַשְׁקַט מַעַלְדָעַן דַּעַם צַוְוִוִּיטַעַן צַארְסֿקֿאיַע-סַעַלְסַקְעַר שִׁישְׁעַר-פָּאָלָק, אָז עַר זָאָל אַזְוּקְלִיְיְגַען זַיְוַן גַּעַוְועָהָר. די סַאֲלָדָאַטָּעַן האָבעַן גַּעַנְטְּפָעַרְט, אָז זַיְוַן וּוְעַלְעַן בְּלִיְבָעַן נִיְּטָרָאָל, אַבָּעַר עַנְמַז וּוְאַפְּעַנְעַן זַיְךְ וּוְיַלְעַן זַיְוַן נִימַּט. קֻעְדָּעַנְסֿקַי האָט זַיְוַן גַּעַנְבָּעַן 10 מִינְמָט צִיְּט אַוִיסְצּוּפְיְהָרָעַן זַיְוַן בְּעַפְעָהָל. דָּאָס האָט אַריְינְגְּעַבְרָאָכָט די סַאֲלָדָאַטָּעַן אַין כָּעַם: אַכְטַחְדָּשִׁים נַאֲכָאָנָאָנָר האָבעַן זַיְוַן זַיְךְ פָּעַרְוּאַלְטָעַט דַּזְוֹד אַ קְּאַמְּיטָעַט, אָוָן אַיצְטַבְּהָאַנְדָּרָעַלְט מַעַן זַיְוַן זַיְוַן זַיְוַן גַּאֲרַ אַיז די גַּוְטַע נִיקָּאָלְאַיְוּסְקַע צִיְּטָעַן... אַיז עַטְלִיבָעַ מִינְמָט אַרְוָם האָט די קְאַזְאַקְשַׁע אַרְטִילְעַרְיוּ גַּעַנוּמָעַן שִׁיסְעַן אַוִיפַ די קְאַזְאַרְמָעַן אָוָן גַּעַטוּמַט אַכְט סַאֲלָדָאַטָּעַן. פָּוֹן דַּעַר מִינְמָט אַיז שַׁוִּין נִימַּט גַּעַבְלִיבָעַן קִיּוֹן "ניְטָרָאָלָע" סַאֲלָדָאַטָּעַן אַיז צַארְסֿקֿאיַע.

אַינְדָּעַרְפְּרִיה האָבעַן אַיבָּעַר גַּאנְץ פָּעַטְרָאָגְרָאָד גַּעַלְנָאָקָט בִּיְקָסְעַן, אָוָן מַעַנְשָׁעַן האָבעַן מַאֲרְשִׁירְט אַיז אַלְעַ זַיְוַטָּעַן. דַּעַר קְאַלְטָעַר וּוַיְנָט אַונְטָעַרְין הוַיְכָעַן טָוְנְקָעַלְעַן הַיְמָעַל האָט גַּעַשְׁמָעַט מִימַּט שְׁנָעַע. עַמ האָט קוּם אַנְגָּעָה וּוְיְבָעַן צַו שָׁאָרְיַע אַוִיפַ מָאָג, וּוּעַן אַ גְּרוּסַע אַבָּאָטְהִיְוָונָג פָּוֹן יְוַנְקָעַרְט האָט גַּעַנוּמָעַן דַּעַם מִילְיְעָרִישָׁען האַטָּעַל אָוָן די טָלְעַגְרָאָפַ-סְטָאָנְצִיעַ. שְׁפָעַטָּעַר האָבעַן די באַלְשָׁעוּוֹיְקָעַם זַיְוַן

וועדר אַבְגָּנוּמוּנָה נאָךְ אַסְטְּרָהָהָסְטָאָןָה. דִּי טַלְעַנְגָּרָאָהָסְטָאָןָה צִיעָ אַיזְ גַּעֲוָעָן בְּלַאלְגָּנְעָרָטְ פָּוּן מַאְטָרָאָזָעָן, וּוּלְכָעָן זַיְנָעָן גַּעֲלָעָנָעָן הַינְטָעָר בָּאַרְקָאָדָעָן פָּוּן פַּעֲסָעָרָ, קַעַסְטָלָעָן אָוּן בְּלַעֲבָעָן, אַין מִיטָּעָן מַאְרָסְקָאָהָאָ, אַדְרָעָ זַיְיָ הַאָבָעָן זַיְדָ בְּהַאָלְטָעָן אֹוְפָּהָן וּוּינְקָעָלָ פָּוּן גַּאָרָ רַאְכָאָוּוּאָהָאָ אָוּן אִיסְאָקְיָעוֹסְקָי פְּלָאָצָ אָוּן גַּעַשְׁאָסָעָן אַוִּיפָּהָאָלְצָדָינָגָן וּוּאָסָהָאָטָ זַיְדָ גַּעֲרִיהָרָטָ. פָּוּן צִיעָטָ צַוְּ צִיעָטָ אַיזְ אַרוֹסְגָּנְעַפְּהָהָרָעָן אַדְרָעָ אַרְיָינְגָּנְעַפְּהָהָרָעָן אָזְ אַוִּיטָאָמָאָבָילָ מִיטָּעָן פְּלָאָגָן פָּוּן רַוִּיטָעָן קְרִיאָזָן.

די אַפְּיִיצְרָעָן הַאָבָעָן אַיְהָם דַּוְרְכָנְגָּלְאָזָט אַוְנְגָּנְעַשְׁטָעָרָטָ.

אַלְכָעָרָטָ רַיְסָ וּוּלְיָיאָםָ אַיזְ דַּאְמָאָלְסָטָ גַּעֲוָעָן אַין דָּעָרָ טַלְעָעָ פָּאַזְ-סְטָאָנְצִיעָ. עָרָ אַיזְ אַרוֹסְגָּנְעַפְּהָהָרָעָן מִיטָּ אַיְינָעָםָ פָּוּן דִּי אַוִּיטָאָדָ מַאְבָּילָעָן פָּוּנָ'מָ רַוִּיטָעָן קְרִיאָזָן וּוּלְכָעָרָ אַיזְ כְּלוּמְרָשָׂטָ גַּעֲוָעָן פּוֹלָ מִיטָּ פָּאַרְוָאָוּנְדָעָטָ. דִּי מַאְשָׁיןָ הָאָטָ זַיְדָ אַצִּיםָ גַּעַדְרָעָהָטָ אַיְבָּעָרָ פָּעָטָ דָּאָגָרָדָ אָוּן דָּרָךְ זַיְתִּיגָן וּוּנְגָעָן אַנְגָּעָקוּמוּנָן צַוְּ דָּעָרָ מִיכָּאָלָאָוּסָקָעָ יְוּנְקָעָרְשָׁוָהָלָן, דִּי הַוּפְטִיקָוּוֹאָרָטִירָ פָּוּן דָּעָרָ קָאנְטָרְדָרְעוֹאָלְזִיעָן. אַיןָ הוּיָפָןָ דָּעָרָ גַּעַבְיִידָעָ הָאָטָ עָרָ גַּעַזְעָהָן אַפְּרָאָנְצְיוֹזִישָׁעָן אַפְּיִיצְרָ, וּוּלְכָעָרָ הָאָטָ, קָעָנְטִיגָן, גַּעַקְמָאָנְדָעָוּטָ אַיְבָּעָרָ דִּי יְוּנְקָעָרָסָ... דִּי דָּאוּגָעָ כְּלוּמְרָשָׂטְדִיָּגָעָ רַוִּיטָעְ-קְרִיאָזָן אַוִּיטָאָמָאָבָילָעָן הַאָבָעָן גַּעַפְּהָרָטָ אַמְּנוֹנְצִיעָן אָוּן קְרִיעָגָסָ-מַאְטָעָרִיאָלָן צַוְּ דָּעָרָ טַלְעַפְּהָאָזְ-סְטָאָנְצִיעָן. צָהָנְדִלְגָעָ אַזְיָנָעָ פָּעָרְשָׁטְעַלְטָעָ אַמְּבוֹלָאָנָסָעָן הַאָבָעָן גַּעַדְיָעָנָטָ אַלְסָ קְוִירָעָרָעָן אָוּן אַמוֹנִיצִיאָנָסָ-צִוָּגָעָן פָּאָרָ דִּי יְוּנְקָעָרָםָ.

פִּינָּה אַדְרָעָרָ וּקְסָ בְּעַפְּאַנְצָעָרָטָעָ אַוִּיטָאָמָאָבָילָעָן פָּוּן דָּעָרָ אַמְּאָלִיָּדָ גַּעַרְ בְּרִיטִישָׁרָ דִּי יוֹוִזְוִיעָ פָּוּן בְּעַפְּאַנְצָעָרָטָעָ אַוִּיטָאָמָאָבָילָעָן הַאָבָעָן זַיְדָ גַּעַפְּוּנָעָן אַיןָ דִּי הַעֲנָדָרָ פָּוּן דִּי יְוּנְקָעָרָםָ. וּוּעָן לְוַאֲזָעָ בְּרִיּוּנָמָטָ אַיזְ גַּעַדְ גַּנְגָעָן אַיְבָּעָרָ דָּעָם אִיסְאָקְיָעוֹסְקָיָ סָאָבָאָרָ, הָאָטָ זַיְיָ גַּעַזְעָהָן, וּוּיְאִירָ נָעָרָ אֹזָ אַוִּיטָאָמָאָבָילָ אַיזְ אַנְגָּעָקוּמוּנָן פָּוּן דָּעָרָ אַדְמִירָאָלְטָעִיסְטוֹוָאָ. גַּעַפְּהָרָעָן אַיזְ עָרָ צַוְּ דָּעָרָ טַלְעַפְּהָאָזְ-סְטָאָנְצִיעָן. פָּוּנְקָטָ אֹוְפָּהָןָ רָאָגָןָ פָּוּן דָּעָרָ נָגָאָלְגָּנָסָ הָאָטָ דִּי מַאְשָׁיןָ זַיְדָ אַבְגָּנְשָׁטָעָלָטָ. דָּאָסָ אַיזְ גַּעֲוָעָן פָּאָרָ לְוַאֲזָעָ בְּרִיּוּנָמָטָ אַוִּינְגָעָן. הַינְטָעָרָ הַוּפְעָנָםָ גַּעַהְיָלִזְ זַיְנָעָן גַּעַדְ פָּלְגָעָן אַיְינָעָן אַמְּטָרָאָזָעָן אָוּן גַּעַלְוִוָעָרָטָ. וּוּעָן זַיְיָ הַאָבָעָן דָּרְזָעָהָן דִּי מַאְשָׁיןָ, הַאָבָעָן זַיְיָ אַנְגָּהָוִוָבָעָן שִׁיסְעָן. דָּעָרָ מַאְשָׁיןְ-הַאָרְמָטָ אַיןָ דָּעָם טָהָרָםָ פָּוּנָ'מָ אַוִּיטָאָמָאָבָילָ הָאָטָ זַיְדָ דָּאָן אַוִּיסְגָּנְדָרָעָהָטָ אָוּן אַוִּיסְגָּנָעָ שְׁפִינָעָן אַגְּנָצָעָן הַאָגָּנָלָ פָּוּן קוּיְלָעָן אַוִּיפָּהָן דָּעָם הַוּפְעָן גַּעַהְיָלִזְ אָוּן אַוִּיךְ אַוִּיפָּהָן דָּעָם עַולְסָ אַיןָ נָאָסָ. דִּי שִׁיסְעָרָ הַאָבָעָן נִוְתָ אַיבָּעָרְגָּנְעַלְיָבָעָן.

אין דער אַרְקָדָע, ווֹאו מִסְמֵרְיָהָנֶט אַיּוֹ גַּשְׁתָּאָנֶן, זַיְנָעַן דַּעֲרֵי הַרְגִּינְעַט גַּעֲוֹאָרָעַן זַיְבָּעַן פָּאָרְשָׂוִין, צַוְּיִשְׁעַן זַיְ צַוְּוִיְ קְלִיּוֹנָעַ אַיְנְגָלָעַךְ. פְּלוֹצְלָוָגָן זַיְנָעַן דַּי מַאְטָרָאָזָעַן אוּפְּגַעַשְׁפְּרוֹנָגָעַן מַיטָּ אַגְּרוּם גַּשְׁרֵי אָוָן זַיְךְ אַלְאָוָן גַּעַתְּהָאָן אַיְבָּעָרְן אַפְּעָנָעָם פְּלָאָזְ, ווֹאו קְוִילָעַן זַיְנָעַן גַּעַפְּלוֹוְיָגָעַן וַיְיִ בְּיַהְעָן. זַיְיָהָבָעַן אַרְמְגָעָרִינְגָּלָט דָּאָס בַּעַפְּאַנְצָעָרָטָע בַּעַשְׁפָּעָנִישָׁ אָוָן הַבָּעַן אַרְיִינְגַּעַשְׁטָעָקָט זַיְעָרָע בַּאַיְאָנָעָטָע דַּוְרֵךְ דַּי לְעַכְּבָר, שְׁרַיְוּנְדִּיגְ מַיטָּ וַיְיִלְדָּעַ קְוָלוֹת. זַיְיָהָבָעַן אַיְבָּרְגָּעַיְחָדְרֵץ דַּי אַפְּעָרָאָצִיעַ עַטְּלִיכְעַ מַאלְ... דַּעַר שַׁאֲפָעָר הַאָט זַיְךְ פַּאְרָשְׁטָעָלָט אָז עַר אָיוֹ פָּאָרוֹוְאָנְדָעָט, הַבָּעַן זַיְיָ אַיְהָמָ נִיטָּ גַּעַטְשָׁעָפָט — אָיוֹ עַר אַוְעַקְגָּעָלְאָפָעַן אָיוֹ דּוֹמָא אָוָן אַנְגָּעוּהָוִבָּעַן דַּעַרְצָעָהָלָעַן מַעַשְׁיָהָוּת וּוּעַגְּעָן דַּי בָּאַלְשָׁוּוֹוִיסְטִישָׁ רְצִיחָות... צַוְּיִשְׁעַן דַּי טְוִיטָע אָיוֹ גַּעַוְוָעַן אַבְּרִיטִישָׁעַר אַפְּיִצְּרָ...
שְׁפָּעָטָעַר הַבָּעַן דַּי צִיְּוֹנוֹגָעַן דַּעַרְצָעָהָלָט וּוּגָעַן אָן אַנְדָּעַר אַפְּיִצְּרָ צִיר אַפְּרָאַנְצְּזָוְיִוְשָׁעַן, וּוֹאָסָמָעַן הַאָט אַיְהָמָ גַּעַכְאָפָט אָיִן אַיְוּנְקָעָרְשָׁעַן בַּעַפְּאַנְצָעָרָטָעָן אַוְיטָאַמְּבָיְלָן אָוָן אַבְּגָעְשִׁיקָט אָיִן פַּעַטְרָאַפְּאָוְלָאַוְוּסְקָעָ פָּעָסְטוֹנָגָן. דַּי קָאנְצָעָלְאָרִיעָ פּוֹנִים פָּרָאַנְצְּזָוְיִוְשָׁעַן אַמְּבָאָסְאָדָאָר הַאָט תִּיכְּפָ אַבְּגָעָלְיִיקָעָנָט דַּי גַּעַשְׁיְכָטָעָ, אַבְּעָר אַיְינְנָעָר פּוֹן דַּי שְׁטָאַדְטִישָׁ גַּלְאָסָנָעָהָט מִיר דַּעַרְצָעָהָלָט, אָז עַר אַלְיִין הַאָט גַּעַפְּוּלָט מַעַן זַיְלָאָסְמָלָאָזָעַן דֻּעַם אַפְּיִצְּרָ...
דַּי אַפְּיִצְּעָלָעָ בְּעַצְּיהָוָגָן פּוֹן דַּי אַלְיָאַרְטָעָ אַמְּבָאָסְאָדָאָרָס הַאָט גַּעַמְעָגָט זַיְן וַיְיִ וַיְיִלְזָה, אַבְּעָר אַפְּקָט אָיוֹן, אָז אַיְנְצָעָלָנָעָ פָּרָאַנְצָזָה צַוְּיִשְׁעַן אָוָן בְּרִיטִישָׁ אַפְּיִצְּרָעַן זַיְנָעַן גַּעַוְוָעַן טָהָעָטָג אָוָן יַעַנְעָ טָעַג. זַיְיָהָבָעַן אַפְּיִלוֹ גַּעַגְבָּעַן עַצְּוֹת דֻּעַם רַעֲטָוֹנָגָס קָאַמְּיִיטָעָט אָיוֹ זַיְנָעַ גַּעַשְׁלָאָסָעָנָעָ זַיְצְוָנָגָעָן.

אַגְּנָעָצָעָן טָאגְ זַיְנָעַן פָּאָרְגָּעָוְמָעָן צַוְּאָמָעָנְשָׁטוֹוִיסְוָנָגָעָן צַוְּיִשְׁעַן יוֹנְקָעָרָס אָוָן רְוִיטָעָ גַּוְאָרְדִּיעָצָעָס אָיִן אַלְעָ טָהָיְלָעָן פּוֹן דַּעַר שְׁטָאַדָּט. בַּעַפְּאַנְצָעָרָטָעָן אַוְיטָאַמְּבָיְלָעָן הַבָּעַן מַלְחָמָה גַּעַהָאַלְטָעָן אַיְינְנָעָר גַּעַגְעָן צַוְּיִוְטָעָן, נָאָהָעָנָט אָוָן וַיְוִיתָ הַבָּעַן זַיְךְ גַּעַהָעָרָט זַיְלָפָעָן, אַיְנְצָעָלָנָעָ שָׁאָסָעָן אָוָן דָּאָס אַוְמָרוֹהָיְגָעָנָעָ קְלָאָפָעָן פּוֹן מַאְשִׁיןְהַאָרְמָאָטָעָן. דַּי גַּעַד שְׁעָפָטָעָן הַבָּעַן אַרְאָבָגָעָלָאָזָט זַיְעָרָעָ אַיְזָוְרָעָנָעָ לְאָדוֹעָן, אַבְּעָר דָּאָס לְעָבָעָן הַאָט זַיְךְ נִיטָּ אַפְּגַעַשְׁטָעָלָט. אָיוֹן דַּי קְרָאָמָעָן הַאָט מַעַן גַּעַקְוִיפָּט אָוָן פָּאָרְקוּיפָּט, אַפְּיִלוֹ דַּי קִינְעָמָאָטָאָגְרָאָפָעָן הַבָּעַן גַּעַשְׁפִּיעָלָט פָּאָר גַּעַפְּאַקְטָעָ טְעַאַטְעָרָס, חַאְטָשָׁ אָיוֹ דְּרוּוִיסָעָן זַיְנָעַן דַּי לְאַמְפָעָן גַּעַוְוָעָן

פינסטער. די טראמוויען זיינען געפֿאַהרען אַיבָּערִין שטאדט. די טען לעפֿאנען האבען געארבייט. וווען אַיהֲרָה האט אַבְּגָעָרוֹפָעַן די צענטראלע סטאנציע, האט אַיהֲרָה נעהנט הערען אין טעלעפָאַן דאס קנאקען פון בִּיקְסָעַן...

סמאָלְנִי אַיז גַּעֲוָעֵן אַבְּגָעָשְׁנִימְטָעַן פון טעלעפָאַן, אַבעַר די דֶּוּמָא אָונָן דָּעַר רַעֲטָוְנְגָס-קָאַמְּיטָעַט זַעַנְעַן גַּעַשְׁתָּאַנְעַן אַין שְׁטַעַנְדְּרִיגָּעַר פָּאָרְדּ בִּינְדוֹנְגּ מִיטּ אַלְעָן יְוַנְקָעָרִ-שְׁוַהָּלְעָן אָונָן מִיטּ קָרְעַנְסְּקִיּ אַין צָאַרְסְּקָאַיעּ. זַיְעַבָּעַן אַין דָּעַר פָּרִיה אַיז אַין וּלְאַדְּרִימְירְסְּקִיּ יְוַנְקָעָרִ-שְׁוַהָּלּ אַגְּנָעַיּ קוּמָעַן אַ פָּאַטְּרוֹלּ פָּוֹן סָאַלְדָּאַטָּעַן, מָאַטְּרָאַזְעַן אָונָן روֹיטָעּ גַּוּאַרְדְּעַיּ צַעַם. זַיְיַה האבען גַּעַגְבָּעַן דִּי יְוַנְקָרָם צְוֹאַנְצִיגּ מִינְטוֹט אַוּוּקְצּוּלְעַיּ גַּעַן זַיְיעַר גַּעַוּעהָר. די יְוַנְקָרָם האבען זַיְךְ אַבְּגָעָזָאנְט. אַבעַר אַ שְׁטָאַרְקָעַ שִׁיסְעָרִיּ פָּוֹנִים וּוַיְנְקָעַלּ גַּרְעַבְּאַצְּקָאִיאּ אָונָן בָּאַלְשָׁאִיּ פְּרָאָסּ פֻּעַּקְטּ האט זַיְיַה צְוָרִיךְ גַּעַטְרִיבָּעַן. סָאַוּוּעַטּ-סָאַלְדָּאַטָּעַן האבען אַרְוּמָדּ גַּעַרְינְגָעַלְטּ די גַּעַבְּיִידָעּ אָונָן אַגְּנָהָוִיְבָּעַן שִׁיסְעַן. צַוְּיוּיּ בַּעַפְּאַנְצְּעַרְטָעּ אַוְיַּטְּאַמְּבָּילְעַן מִיטּ מָאַשְׁזִיןְ-הַאַרְמָאַטָּעַן זַיְינָעַן גַּעַפְּאַהְרָעַן הַיְּזָ-אָוֹן צְוָרִיךְ אָונָן בַּעַשְׁאַטָּעַן די גַּעַבְּיִידָעּ מִיטּ קְוִיהְלָעַן. די יְוַנְקָרָם האבען טַעַלְעַפְּאַנְיָרָטּ נָאָךְ הַיְּלָאּ. די קָאַזְאַקָּעַן האבען גַּעַעַנְטְּפָעָרָטּ, אַיז זַיְיַה קַעַנְעַן נִיטּ קּוּמָעַן, וּוַיְיַלְּ אַ גַּרְוִיסְעַ אַבְּתָהְיִילְוָגָן מָאַטְּרָאַזְעַן מִיטּ צַוְּיוּיּ הַאַרְמָאַטָּעַן בַּעַשִּׂיסְטּ זַיְיעַרְעַעְטּ קָאַזְאַרְמָעָם. די פָּאַוּלְאַסְוָסְקִיּ שָׁוֹלּ אַיז גַּעַוָּעַן אַרְוְמָגְעָרִינְגָעַלְטּ. דָּעַר גַּרְעַסְטָעַרְטּ תְּהִילָּה פָּוֹן די מִיכְאַילְאָוָסְקִיּ יְוַנְקָרָם האבען גַּעַקְעַמְפְּטּ אַין די נַאֲסָעַן.

הַאַלְבּ אַכְטּ זַיְינָעַן אַגְּנָהָוִיְבָּעַן דָּרְיוִי פָּעַלְדּ-קָאַנְאָנָעַן. וּוּיְעַדְעַר האט מַעַן פָּעַרְלָאַנְגָּטּ פָּוֹן די יְוַנְקָרָם, זַיְיַה זַאֲלָעַן זַיְךְ אַונְטְּרָעַגְעַבָּעַן, יַעַנְעַ האבען גַּעַעַנְטְּפָעָרָטּ מִיטּ אַ שִׁיסְעָרִיּ אָונָן האבען גַּעַטְוּיּ צַוְּיוּיּ סָאַוּוּעַטּ דַּעַלְעַגְאַטָּעַן, וּוֹאָסּ זַיְינָעַן גַּעַנְאַנְגָּעַן מִיטּ אַ וּוַיְיַסְעַן פְּלָאָגּ אַיצְטּ האט זַיְךְ אַגְּנָהָוִיְבָּעַן אַן אַמְתִּיעָ בָּאַמְבָּאַרְדִּירְוָנְגּ. די בָּאַמְבָּעַסּ האבען אַוְיַּפְּנְעָרִיסְעַן גַּרְוִיסְעַ לְעַכְרָעַ אַין די וּוֹעַנְטָ פָּוֹן דָּעַרְ שָׁוֹלּ. די יְוַנְקָרָם האבען זַיְךְ פָּעַרְצְּוּיְיִפְּעַלְטּ גַּעַוּעהָרטּ. אַיְיַן روֹיהָעּ روֹיטָעּ גַּוּאַרְדְּעַיּ צְעַם נָאָךְ דָּעַר אַנְדְּרָעַר אַיז גַּעַפְּאַלְעַן אַונְטָעַר דָּעּ מַעְרְדָּעּ רִישָׁעָן פִּיעָרָ... קָרְעַנְסְּקִיּ האט טַעַלְעַפְּאַנְיָרָטּ פָּוֹן צָאַרְסְּקָאַיעּ סְעַלְאָ, אַז מַעַן זַאֲלָ נִיטּ פִּיהָרָעּן קִין שָׁוֹם אַונְטָעַרְהַאַנְדְּלָוְנָגָעָן מִיטּ דָּעּ מַילְיָהּ טַעַרְישָׁעָן רַעַוּאַלְוְצִיְּאַנְעָרָעָן קָאַמְּיַטְעָטּ.

וילך פון כעם צוליעב זיויערעד מפלות און צוליעב די היפענס געטויטע חברים, האט די סאואוועטארמיי אונגעחויבען און אמתין שטרום פון שטאחל און פיעעה. אפלו די איגענע אפיקערן האבען זוי ניט געקנט אבחאלטען פון דער שרעקליבער באמאדרידונג. אינער קירילאָו, אַ קאמיסאָר פון סמאָלני, האט געפרואוות הייסען אויפהערען שיסען. האט מען איהם געסטראָשעט, און מען ווועט איהם לינטשען. דאס בּלּוֹט האט אויפגעקכט אין דער רויטער ארמיי.... האָלְבּ דריי האבען די יונקערם אַרוּסְגָּהָאנְגָּעָן אַ ווּוִיסָּעָ פָּהָן. זוי וועלען זיך אונטערגעבען, האבען זוי געזאגט, אויב מען ווועט צווזאגען, און מען ווועט זוי ניט טשעפען. מען האט זוי דאס פָּאָרְדּ שפְּרָאָכְעָן. אין גְּרוּס אַיְלָעָנִישׁ אָוּן מִיט ווּוְילְדָעּ גַּשְׁרִיּוּן האבען הונדרטער סָאָלְדָאָטָעּ אָוּן רְוִיטָעּ גַּוְאָרְדְּעִיצָעָם זיך אַ לְאֹן גַּעֲתָהָאָן דורך די פָּעָנְסְטָעָר, די טְהִירָעּ אָוּן דֵּעָכָר אִין די ווּנְדָר. אַיְדָעָר אִימְצָעָר האט געקנט בעווארענען, האט מען פֿינְפּ יונקערם גַּעַשְׂלָאָד גען אָוּן דערשטייכען צומ טויט. די אַיבְּרָעָנֶג, אָן עָרְךָ צוּוִי הַוְּנְדָרְטָעּ, האט מען אַרְיְבְּעָרְגְּעָפְּהָרָט אִין פָּעָטָרָפְּאָוּלָאָוּסְקָעּ פָּעָסְטוּנָג. מען האט זוי צוֹתְּהַיּוֹלְט אַוְיָף קְלִיּוֹנָעּ גַּרְוּפָעּ, כְּדֵי דֵי שְׂמָאָרָט זָאָל דאס ניט בעמְרָקָעּן. אַוְיָפִין ווּנְג אִיז אָן המָוּן בעפָאָלָעּ אַיְינָעּ פָּוּן די גַּרְוּפָעּ אָוּן האט געטויט אָכְט יונקערם... אין דער שלָאָכְט זַיְנָעָן גַּעַפְּאָלָעּ אַרְיְבְּעָר הַוְּנְדָרְטָעּ סָאָלְדָאָטָעּ אָוּן רְוִיטָעּ גַּוְאָרְדְּעִיצָעָם...

שפְּעָטָעָר מִיט צוּוִי שְׁעה֙ האט מען טְעַלְעַפְּאָנִירָט אִין דּוֹמָאּ, אָז די זַיְגָעָר גָּהָן אַוְיָף דָּעַם אַיְנוֹשָׁעָנָרָנִי זַאְמָאָק — די אַיְנוֹשָׁעָנָרָעָן שָׁוֹל. עַטְלִיבָעּ דּוּמְאָ-מִיטְגָּלְיָדָעָר האבען זיך בָּאָלְדּ אַ לְאֹן גַּעֲתָהָאָן פָּאָנָגְנָדְרָתְהַיְּלָעּן צוֹוִישָׁעּן זוי די לְעַצְמָעּ פְּרָאָקְלָאָמָאָצָעָם פָּוּן דָּעַם רְעַטְוָנָגְסִיקָאָמִיטָעָט. נִיט אַלְעָהָאָבָעּן זיך אַוְמָגְעָהָרָת צְוִירָק... אַלְעָ אַיבְּרָעָגָעּ שָׁוֹלָעּן האבען זיך אונטערגעגעבען אָהָן ווּוְידָרְשָׁתָאָנָה. די יונקערם האט מען אַוְעָקָגְנָשִׁיקָט אִין פָּעָטָרָפְּאָוּלָאָוּסְקָעּ פָּעָסְטוּנָג אָוּן אִין קְרָאָנְשָׁטָאָדָט. קִיּוּן בִּיזְוּ האט מען זוי ניט גַּעֲתָהָאָן.

די טְעַלְעַפְּאָנְדָסְטָאָנְצִיעָה האט זיך גַּעַהְאָלָעּן בִּיזְוּ נָאָר מִיטָּאָג, ווּנְג אַ בָּאָלְשָׁעָוּוִיסְטִישָׁעָר בעפָאָנְצָעָרָטָעּ אַוְיטָאָמָאָבִיל אַיז אַנְגָּעָקוּמָעּ אָוּן די מָאָטָרָאָזָעּן האבען גַּשְׁטוּרָמָט די גַּבְּיוֹדָעּ. די דָּעַשְׁרָאָקָעָנָעּ טָעָלְעָפְּאָנְיסְטָקָעּ זַיְנָעָן אַרְמוֹגָעָלָאָפָעּ הַיְּזָרְאָוּן-צָרוּרִיךְ אָוּן גַּעַמָּאָכְט ווּילְדָעּ דָּעָ קּוֹלָות. די יונקערם האבען אַרְוָנְטָרְגָּעָרְיָסָעּ פָּוּן זַיְעָרָעּ מָוְנְדִּירָעּ

אלע צייבענס און אלע בענדיילאך, וואס האבען אַנגעוויזען זוייער טשין. איינער האט צונגעאנט וויליאמס'ן וו אַס ער וויל, אַבָּי ער זאל איהם גבען זיין מאנטעל... „זוי וועלען אונז הריגענען, זוי וועלען אונז הריגענען!“ האבען זוי גשריען. פיעלע פון זוי האבען געהאט געד גבען זוייער ווארט אין ווינטער-פֿאַלאַץ, אָז זוי וועלען מעהדר ניט אויפהייבען זוייער געועהרע געגען פֿאַלאַק... וויליאמס האט זיך אַנגעבאָד-טען צו זיין דער פֿאַרְמִיטְלָעֶר, אַוְיב דֵי יונקערס וועלען אַרוֹיְסְלָאַזּעַן אַנטָּאַנָּאוּן. דֵי יונקערס זיינען באָלָד אַינְגְּעָאנְגָּעַן אוֹיפֿן פֿאַרְשְׁלָאגַן. אַנטָּאַנָּאוּן וואַויליאמס האבען געהאלטען רעדעם צו דֵי זיענְרִיבְּכָעַ מאַטְרָאַזּעַן, וועלכָּע זיינען געווען זעהר אויפֿגְּבָּרָאַכְּט צוּלִיבָּעַ דֵי פֿיְעָלָע טוּיטָע. וויעדר אַמְּאָל זיינען דֵי יונקערס אַרוֹיסְ פְּרִי. כמעט אלע האבען זיך גערעטעט, אַחֲזֵ אַיְינְגָּע וואַס זיינען געווען אַזְוִי דערשראָקען, אָז זוי האבען געפְּרוֹאַוּט אַנטְלְוִיְעַן אַיבָּרַעַן דָּאַך אָז זיך בעהאלטען אוֹיפֿן בוּידָם. דָּאַרט האט מען זוי געפְּנוּן אָז אַראָבָּן געווואָרְפָּעַן אַין גָּאַם.

מיידע, פֿאַרְבְּלוֹטְינְטָע, פרעהליבָּע, האבען זיך דֵי מאַטְרָאַזּעַן אָז אַרְבִּיטָר אַלְאָז געטהאנָן אַין דֵי אַינְגְּעָאנְגָּעַן צִימְעָרָעַן פֿוֹן דער געביידע. ווען זוי האבען דערזעהן אַזְוִי פֿיְעָל שעהנע מִידְלָאַך, האבען זיך זיך אַבְּגָעַשְׁטָעַט פֿערשְׁעַהְמָטָע אָז האבען זיך געטְפָּעַט מִיט זיך ערְעַ גְּרוֹיסְעַ שְׂטוּוּל. קְיֻ� אַיְינְצִיגָּע פֿוֹן דֵי טְעַלְעַפְּאַנְיסְטָקָעַס האט מען ניט געטְשְׁעַפְּט, קְיֻ� אַיְינְצִיגָּע האט מען ניט באַלְיוֹדִיגַט. יונע האבען זיך אַין שְׁרָעָק געהאט צוֹנוֹיְפֿגְּעַדְרִיקָט אַין דֵי ווַיְנְקָלָעַן, אַבָּעַר ווען זוי האבען דערפְּיהָלָט זוייער זיכערהייט, האבען זוי זיך ניט גע-קענט בעהערשען. „פֿעַ!“ האבען זוי גשריען. „אַזְוִינָע שְׁמוֹצִיגָּע אָנוֹיְסְעַנְדָּע יונגען! נְאָרָאַנִּים!“... דֵי מאַטְרָאַזּעַן אָז רוֹיטָע גּוֹאָרְ דְּעִיצָּעַס זיינען געווען אַין פֿאַרְלְעַגְּעַנְהִיָּט. „גְּרָאַבְּיָאַנָּעַס! חְזָרִים!“ האבען דֵי מִידְלָאַך גַּעֲקוֹוִיטְשָׁעַט אַין אַיְינָן קוֹל אָז האבען דערוֹוִיל אַנְ-גַּעַטָּן זוייער מַאנְטָלָעַן אָז הִיט... דְּעַרְלָאַנְגָּעַן קוֹילָעַן דֵי קְעַמְפְּעַנְדָּע יונקערס אָז פֿאַרְבְּינְדָּען דֵי וַאֲונְדָּען פֿוֹן זוייער יונגען נַאֲלָאַנְטָעַ פֿאַרְתְּהִיְידְגָּעַר — דָּאַס אַיְזָן בַּי זוי געווען רַאְמַנְטִישׁ. אַבָּעַר דֵי אַרְבִּיטָר, דֵי פּוּירִים — דָּאַס אַיְזָן דָּאַך דער טַשְׁאָרַנִּי נְאָרָאַר, דָּאַס שְׂוֹאַרְצָע פֿאַלאַק. פֿוֹן דֵי יונקערס האבען פֿיְעָל בעַלְאַנְגָּט צו אַדְרַלְינְגָּעַ פֿאַמְּילִיעַס, זוי האבען גַּעֲקוֹמְפַּטְּ פֿאַרְן צָאַר...

דען קאמיסאָר פונַּים מיליטערישען דעווואַלוציאַנערען קאמיטעט,
דען קוֹרְצִינְקֶעֶר ווִישְׁנְיָאָק, האָט געפְּרוֹאָוט אַיְנוֹרְיִידֶעָן די מיידְלֶעֶך אָז
זַיְוָן וְאַלְעָן בְּלִיְבָּעֵן. עָר אַיְזָן גַּעֲוָעָן זַהְרָה הַעֲפָלִיך אָזָן צַוקְעָרְזִים. „מַעַן
הָאָט אַיְיךְ שְׁלַעַכְתָּ בְּהַאֲנְדָּעָלֶט“, האָט עָר גַּעַזְאָגָט, „דָּעָר טַעַלְעָפָן
גַּעַפְּינַּט זַיְד אַיְן די העָנָד פָּוָן דָּעָר שְׁטָאָדְטִיזְדּוֹמָא. אַיהֲרָ אַרְבִּיט 10
שַׁהָּע אָטָן אַזְּנָהָר, אַזְּנָהָר צַחְלָעָן צַחְלָט מַעַן אַיְיךְ 60 רַובְּעַל אָ
חוֹדְשָׁ. אַיצְטָן וּוּעָט זַיְן אַנְדְּרָעָשָׂ. די רַעֲנִירְוָנָגָן וּוּעָט אַוּוּקְשְׁטָעַלְעָן
דָּעָם טַעַלְעָפָן אַונְטָעָר דָּעָם קָאנְטָרָאָל פּוֹנַּים פָּאַסְטָ-אָזְ-טַעַלְעָנְרָאָפָּעָן
מִינִיסְטָרִים. אַיְיעָרָע שְׁכִירָות וּוּלְעָעָן תִּיכְפָּ גַּעַהְכָּרָט וּוּעָרָעָן אַוְיָחָד
150 רַובְּעַל, אַזְּנָהָר אַיְיעָרָע אַרְבִּיטְסִישְׁטוֹנָדָעָן וּוּלְעָעָן פָּאַרְקְלָעָנָרָט וּוּעָט
רָעָן. אלְסָ מִיטְגְּלִיעַדְעָר פּוֹנַּים אַרְבִּיטְעַרְ-קָלָאָס וּוּעָט אַיהֲרָ זַיְן גַּלְיקָד
לִיךְ.“

„מִיטְגְּלִיעַדְעָר פּוֹנַּים אַרְבִּיטְעַרְ-קָלָאָס? אַזְּוִי נָאָר! מַיְינָט עָר
טָאָקָע בָּאָמָת, אָזְּנָהָר זַיְן קָעָרָעָן זַיְד עַפְּעָס אָזְּנָהָר אָט די — שְׁמוֹצִיגָּע
בָּרוֹאִים? בְּלִיְבָּעֵן? אַפְּילּוּ נִימָט פָּאָר טַוְוָעָנָד רַובְּעַל!“ שְׁטָאָלָעָן אָזְן
עַמְפְּרָעָטָה אַבָּעָן די מיידְלֶעֶךְ פָּאַרְלָאָזָט דָּעָם פְּלָאָז...“

די אַנְגְּעַשְׁטָעַלְטָעָ פָּוָן דָּעָר גַּעֲבִירָעָ, די גַּעַוּהָנְלִיבָּעָ אַרְבִּיטְעָר
— יָעָנָע זַיְנָעָן גַּעַלְבָּיְבָּעָן. מַעַן מוֹזָאָבָּר זַיְצָעָן בַּיְוָ די אַפְּאָרָאָטָעָן,
מַעַן קָעָן זַיְד נִימָט בְּעַגְהָהָן אָהָן דָּעָם טַעַלְעָפָאָן. אַוְיָפְּן פְּלָאָז אָזְן
גַּעֲוָעָן נִימָט מַעַהָר וּוּי אַהֲלָבָּ טַוְזָ גַּעַנְיָטָעָ טַעַלְעָפָאָנִיסְטָקָעָם. מַעַן
הָאָט אַיְינְגָעַלְאָדָעָן פְּרִיוּוֹיְלִיגָּעָ. עָם אַבָּעָן זַיְד אַבְגָּנוּרְפָּעָן אָזְן עָרָד
הַוְנְדָעָטָמָאָזָעָן, סָאַלְדָאָטָעָן, אַרְבִּיטְעָר. די זַעַקָּס מִיְדְלֶעֶךְ זַיְן
נָעַן גַּעַלְאָפָעָן פָּוָן אַיְוּנָעָם צָוָם אַנְדָעָרָעָן, גַּעַלְעָרָנָט, גַּעַהְלָפָעָן, זַיְד גַּעַנְ
בִּיְזְוָרָטָמָ... דָּעָר טַעַלְעָפָאָן אַזְן גַּעֲוָעָן אַהֲלָבָּ צַוקְרִיפְּעָלָט, עָרָהָט
גַּעַאְרִיבִּיט לְאַנְגְּזָאָם, אַבָּרָהָרָהָט הָאָט גַּעַר אַרְבָּיְט! די דְּרָאָטָעָן
הָאַבָּעָן בִּיסְלָעְכּוֹיְזָ אַגְּנָהְוִיְבָּעָן בְּרוּמָעָן. די עַרְשָׁטָע זַאָר, וּוּאָס מַעַן
הָאָט גַּעַתְּהָאָן, אַזְּזָן פְּרָעָרִיאִינְגָּעָן סָמָלָנִי מִימָט די קָאַזְאָרָמָעָם אָזְן פָּאָבָּ
רִיקָעָן; די צַוְוִיְטָעָ אַבְשָׁנִיְוִידָעָן די דּוֹמָא אָזְן די יוֹנְקָעְרְ-שָׁוְהָלָע... שְׁפָעַט
נָאַכְמִיטָאָגָן הָאָט זַיְד די דָאַזְוָעָגָן נִיְיעָס פְּאַרְשָׁפְּרִיטָאָ אַיְבָעָרָן שְׁטָאָדָט,
אָזְן הַוְנְדָעָטָר בְּרוֹזְשָׁוֹאָזָעָגָן גַּעַנְגָּעָרָהָט אַבְגָּנוּרְפָּעָן דָּעָם סָאַמְלָנִי
אָזְן גַּעַשְׁרָיָעָן: „נָאָרָאָנִים! טִיוּוֹאָלִים! וּיְלָאָנָג, מַיְינָט אַיהֲרָ, וּוּעָט
אַיהֲרָ זַיְד הַאלְטָעָן? וּוּאָרטָ, די קָאַזְאָקָעָן וּוּלְעָעָן בָּאַלְדָ קְוָמָעָן!“

עָמָ אַזְן שְׁוִין גַּעֲוָעָן בֵּין הַשְּׁמָשָׂוֹת. אַ קָּאַלְטָעָר וּוּינָט הָאָט גַּעַלְאָזָ

זען. נועוֹסְקִי אַיּוֹ כָּמַעַט גָּעוּוֹן לְעֶדרִיגָּ. נָאָר פָּאָרְן קָאָזָאנְסְקִי סָאָבָאָר אַיּוֹ גַּעֲשְׁתָּאָנְעָן אֵת גַּעֲדִיכְטָעָר עַולְם אָוֹן נָאָכָאנְאָנְד זִיךְ גַּעֲמְפָעָרָט: עַטְלִיכְעָ אַרְבִּיטָעָר, עַטְלִיכְעָ סָאָלְדָאָטָעָן אַוִּיפָּ אַיּוֹן זַוִּיט; אַוִּיפָּ דָּרָעָ אַנְדָּרָעָר זַוִּיט קְרָעָמָר, הַאַנְדָּעָלְסָ-אַנְגָּעָשָׂטָעָלָטָע אָוֹן אַנְדָּרָעָר פָּוֹן דָּעָם סָאָרטָם.

„אַכְּבָעָר לְעַנִּין וּוּעָט דָּאָךְ נִיט קָעָנָעָן צְוַיְינְגָּעָן דִּיְוַטְשָׁלָאָנְד צָוָּשְׁלָעָן פְּרִיעָדָעָן!“ הַאָט אַיְינָעָר גַּעֲשְׁרִיעָן. אַיְונָגָעָר הַיְצָגָעָר סָאָלְדָאָטָה הַאָט גַּעֲנְטָפָעָרָט: „אָוֹן וּוּעָמָעָט שָׁוֹלְד אַיּוֹן דָּאָם? אַיְיָעָר פֻּעָרְפּוֹלְכְטָעָר קָעָרָעָנְסִיקִי, דָּרָעָ מַיאָוָסְעָר בּוּרוֹזְשָׁוִי! צָוָם טִוְיפָעָל מִיט אַיְיָעָר קָעָרָעָנְסִיקִי!“ מִיר וּוּילָעָן נִיט שָׁעָרָעָנְסִיקִי! מִיר וּוּילָעָן לְעַנִּין!...“

לְעַבָּעָן דָּרָעָ רַוְמָא הַאָט אָז אַפְּיִיצִיר מִיט אֵז וּוּיְיסָעָן בָּאָנְד אַוִּיפִין אַרְבָּעָל אַרְאָבָגְעָרִיסָעָן פָּוֹן דָּרָעָ וּוּאָנְד אָז אַנְגָּעָלְעָפָטָעָן פְּלָאָקָאָט. דָּרָעָ אַפְּיִיצִיר הַאָט גַּעַשְׁאָלָטָעָן אַוִּיפָּ וּוּאָס דִּי וּוּעָלָט שְׁטָעָהָט. אַוִּיפִין פְּלָאָזְקָאָט אַיּוֹ גַּעֲשְׁתָּאָנְעָן:

„צָו דָּרָעָ פֻּעְטָרָאָגְרָאָדָעָר בְּעַפְּעַלְקָעָרָוָנָג:“

אַיְן אַיְצָטִיגָּעָן גַּעֲפָעָהָרְלִיכְעָן קָרְיוֹזִים, וּוּעָן דִּי שְׁטָאָדְטִידָמָא דָאָרָפְּ טָהָאָן אַלְעָם מַעְגְּלִיכְעָן צָו בְּעַרְוָהָגָעָן דִּי בְּאַפְּעַלְקָעָרָוָנָג, צָו בָּאָוּוּאָרָעָנָעָן זַי מִיט בְּרוּיט אָז אַנְדָּרָעָר לְעַבָּעָנְסָ-נְיוֹטוֹוּנְדִּיקְיְּיטָעָן, הַאָבָעָן דִּי רַעֲכָטָעָ סָאָצִיאָלְיִיסְטָעָן-דְּרָעָוֹוָאַלְזִוְּצִיאָנְעָרָעָן אָז אַקְדָּרָעָטָעָן פָּעָרְרוֹוָאָנְדָּרָעָלָט דִּי רַוְמָא אַיּוֹ אֵקָאָנְטָרְ-דְּרָעָוֹוָאַלְזִוְּצִיאָנְעָרָעָ פָּעָרְזָאָמְלָוָגָן. דִּי דָּזָוִינָעָ פָּאָרָד טִיְּעָן הַאָבָעָן הַרְגָּעָסָעָן זַוִּיעָרָ פְּפָלִיכְטָ פָּאָרָ דָּרָעָ פָּאָלָק אָז זַיְוָאָרָ וּוּעָן אַוִּיפְּהָוִיבָעָן אַיּוֹן טָהָיָלָ פָּוֹן דָּרָעָ בְּאַפְּעַלְקָעָרָוָנָג גָּעָנָעָן צְוַוִּיטָעָן, כְּדִי מַעְגְּלִיךְ צָו מַאְכָעָן אֵז זַיְעָג פָּוֹן קָאָרְנוּיְלָאָוּזְקִי אָז אַקְרָעָנְסִיקִי. דִּי רַעֲכָטָעָ סָאָצִיאָלְיִיסְטָעָן-דְּרָעָוֹוָאַלְזִוְּצִיאָנְעָרָעָן אָז אַקְדָּרָעָטָעָן הַאָבָעָן גַּעַמְאָכָט פָּוֹן דָּרָעָ אֵז גַּעַצְיָוָג פָּוֹן פָּאָלִיטִישָׁעָן אַנְפָאָל אַוִּיפָּ דִּי סָאָוּוּעָטָעָן פָּוֹן אַרְבִּיטָעָר, סָאָלְדָאָטָעָן אָז אַפְּוּעָרִים-דְּעָפּוֹטָאָטָעָן, אַוִּיפָּ דָּרָעָ וּוּאַלְזִיאָנְעָרָר רַעֲגָרָוָנָג פָּוֹן פְּרִיעָדָעָן, בְּרוּיט אָז פְּרִיהִיִּט.

בִּירְגָּעָר פָּוֹן פֻּעְטָרָאָגְרָאָד! מִיר בְּאַלְשָׁוּוּוִיסְטִישָׁע שְׁטָאָדְטִידְפְּרָעָר טָרָעָטָעָר, וּוּאָס אַיְהָר אַלְיָוָן הַאָט אָוֹנוֹ אַוִּיסְדָּרְעוּוּהָלָט, לְאֹזָעָן אַיְיךְ וּוּיְסָעָן, אָז דִּי רַעֲכָטָעָ סָאָצִיאָלְיִיסְטָעָן-דְּרָעָוֹוָאַלְזִוְּצִיאָנְעָרָעָן אָז דִּי קָאָדָעָ טָעָן טָהָוָעָן קָאָנְטָרְ-דְּרָעָוֹוָאַלְזִוְּצִיאָנְעָרָעָ אַרְבִּיטִיט, אָז זַיְיָ הַאָבָעָן פָּאָרָגָעָ סָעָן זַוִּיעָרָ פְּפָלִיכְטָ אָז פִּיהָרָעָן דִּי בְּאַפְּעַלְקָעָרָוָנָג צָו הַוְּנָגָעָר אָז בִּירָ

גערכירעג. מיר, וואם האבען בעקומען 183.000 פון אייערע שטימען, האלטען עם פאר אונזער פפליכט צו דערצעהלהען אונזערע וועהלהער וואם עם טהוט זיך אין דומה. מיט פעראכטונג נעהמען מיר פון זיך אראב יעדע פעראנטווארטלייבקייט פאר די שרעקליבע אבער אונ-פערמיידליך רעוזלטאטען...”

פון דערוויטענס האט זיך דא און דארט נאך געהרטט אַ שאָם, אבער די שטאדט אין אלגעמיין אויז געלעגען רוהיג, קאלט, ווי פארמאטערט פון די שרעקליבע קאננוואולסיעם, וואם האבען זיך ערשות ניט לאנג ערשיםערט.

אין ניקאלאיעווסקי זאָל האט די דומה געהאלטען אין פאר-ענדיגען איהר זיצונג. אפילו די פערענשטיינט דומה אין, קענטיג, געוווען ערשטווינט. די קאמיסאָרען האבען נאָכאנאָנד געמעילדעט: פערנומען די טעלעפֿאנַסְטָאנַצְיַע, געקעמאָפּט אין די נאָסָען, פערנומען די ווֹלָאַדִּימִירְסְּקָו שוחל... “די דומה”, האט טרופּפּ געזאגט, “אוּזָאָפּּן זוּיַּת פון דעם אָקָרָטִיעַ אין אַיהֲרַ קָאָמָפּ גַּעֲנָעַן ווּלְקִירְלִיבָּעַ גַּעֲוָאָלֶט. אַבער ווּרַע עַם זָאָל נִיט זַיְעָגָעַן, די דומה ווּטַרְדָּאָךְ זַיְן גַּעֲנָעַן לִינְטְּשָׁעָרְיוּדִי אַונְ פִּינְיְגָוָנָגָן...”

קאנאָוָסְקִי, אַ קָּאָדָעַט, אַ הוֵּיכָעַר אַלְטָעַר מָאָן מִיט אַ בִּיּוּזָעַ פְּנִים, האט גַּעַזָּגָט: “וּוֹעֵן די אָרְמָעַע פון דָעַר גַּעַזְצְּלִיבָּעַ רַעֲנִירְוָג ווּטַר אַנְקָוּמָעַן קַיְוָן פֻּעַטְרָאָרָאָד, ווּטַר זַיְפָשָׂוּט דַּעֲרָשִׁיסָּעַן די אַלְעַ אַינְסְוָרְגָּעָנָטָעַן, ווּטַר מָעַן פַּאֲרָשְׁפָּאָרָעַן לִינְטְּשָׁעָרְיוּדִי! ” פְּרָאָטָעָסָטָעַן האבען זיך דערהרטט אַיבָּעָרִין גַּאנְצָעַן זָאָל, אַפְּיָלוּ פון קָאָנָאָוָסְקִים פָּאָרְטִיּוּ.

מען האט זיך גַּעַפְּיַהְלָט אַונְזָעָר. די שטימונָג אַיז גַּעַוְוָעַן אַ גַּעַדְדִּיקָעַט. די קָאָנְטָרְדָּעָוָאַלְזָיִעָה האט גַּעַלְיְתָעַן אַיזְן מְפָלה נאָךְ דָעַר צְוּוֹיְטָעַר. דָעַר צְעַנְטְּרָאָלְקָאָמִיטָעַט פון די סָאָצְּיָאָלְסְּטָעַן-דָעַוָּאַלְזָיִעָה-נְעָרָעַן האט אַנְגָּעָנוּמָעַן אַ רַעַזְאַלְזָיִעָה פון אַונְצְּוָטְרוּעַן צַו די בעאמְטָעַ פון דָעַר פָּאָרְטִיּוּ. דָעַר לִינְקָעַר פְּלִיגְגָּלְעָה האט גַּעַוְאָנוּנָעַן די אַוְיְבָעָרְהָאָנד. אַוְקָסְעָנְטִיּוּוֹ האט רַעַזְגָּנִירָט. אַ קְוַרְיָעַר האט גַּעַמְעָלְדָעַט, אַזְן דָעַר קָאָמִיטָעַט, ווּאָסְמָעַן האט בעשְׁטִימָט צַו בענְרִיסָעַן קָעָרָעָנְסָקִיּוֹ אַוְיְפִּין ווּאַגְּזָאָל, אַיזְן אָרְעָסְטִירָט גַּעַוְאָרָעָן. אַיזְן די גַּאֲסָעַן האט דָאָסְמָוָה ווּוִיטָעַ ברָוּמָעַן פון קָאָנָאָנָעַן זיך גַּעַהְרָטָט פון דָרָום אַונְ דָרְוָם-מַעַרְבָּה, אַונְ קָעָרָעָנְסָקִי אַיז נאָךְ אַלְעַז נִיט גַּעַקְוָמָעַן.

דעם טאג זיינען אַרוּסְגָּנָאנְגָּעָן נאָר דָּרְיוִ צִיטָוְנוּגָּעָן : „פֿרְאַזּוֹרְדָּא“, „דִּיעֵלָאָ נֶאֱרָאָדָא“ אָוֹן „נָאָוָאִיאָ וְשִׁיזָׁן“. זַיְ אַלְעַ האָבעָן אַ סְךָ גַּעֲשִׁיבָעָן וְעַגָּעָן אַ „קָאָלִיצְיָאנְסְ-דְּעָנְיוּרָוָנָגָן“. דִּי צִיטָוְנוּגָּפָן דַּי סָאָצְיָאַלִיסְטָעָן-דְּרוּאָלוּצְיָאנְעָרָעָן הָאָט פֻּעָרְלָאָנָגָט אַ קָּאָבְּינָעָט אָהָן קָאָדָ דַּעַטָּעָן אָהָן אָהָן בְּאַלְשָׁעוּוּקָעָם ; נֶאֱרָקִי אִיזָּ גַּעַוְעָן אָפְּטִימִיסְטִישָׁ : סְמָאַלְנִי אִיזָּ גְּרִיטָץ צָו גַּעַבָּעָן הַנְּחָותָ . עַס בִּילְדָעָט זַיְ אַ רְיָינָעָן סָאָצְיָאַלִיסְטָעָן-דְּעָנְיוּרָוָנָגָן פָּן אַלְעַ רִיכְטוּנָגָעָן, אָהָן דַּעַר בּוּרְזּוֹאַזּוּעָן.

די „פֿרְאַזּוֹדָא“ הָאָט זַיְ אַוְיְסְגָּנְעָלָאָכָט פָּן דִּי אַלְעַ זְאָכָעָן :

„וּאָסָ פָּאָר אַ פְּנִים הָאָט אַ קָּאָלִיצְיָעָ מִיטָּ אַזְוּנָעָ פָּאָדָ לְוִיטְשָׁע פָּאָרְטִיְעָן, וּאָסָ זַיְעָרָעָ וּוּבְּטִיגְסְטָעָ טְהָוָעָ זַיְנָעָן קָלְיָוָעָ זְשָׁוְרָנָאַלִיסְטָעָן מִיטָּ אַ צְוּוּיְפְּעָלָה אַפְּטָעָרָ רְעַפְּטָאַצְיָעָ ? אָנוֹזָעָרָ קָאָלִיצְיָעָ אִיזָּ דִּי קָאָלִיצְיָעָ פָּן דַּעַם פְּרָאַלְעָטָאַרְיוֹאָט אָנוֹ דַּעַרְ רְעַוּאַלְוָצְיָאנְעָרָעָרָ אַרְמָעָמָעָ מִיטָּ דִּי אַרְיָמָעָ פּוּיְעָרִים...“ דַּעַר אַלְלְדוֹרִיסְשָׁעָרָ פֻּעְרָבָאָנָדָ פָּן אַיְזָעְנְבָאַהָן-אַרְבִּיוּטָעָרָ הָאָט בָּאַקְלָעָטָדָ דִּי וּוּנְדָדָ מִיטָּ בָּאַרְיחָמְעָרִישָׁעָ פְּרָאַקְלָאַמְאַצְיָעָם, וּוּאוֹ דַּעַר הָאָט גַּעַסְטָרָאַשָּׁעָטָמָעָ מִיטָּ אַסְטְּרִיקָעָ, אַוְיָבָ בִּיְדָעָ וּוּלְלָעָן נִיטָּ אַיְנָגָהָעָן אַוְיָפָ אַ פְּשָׂרָה :

„דִּי אַמְתִּיעָ זַיְעָנָרָ אִין דִּי אַלְעַ טְוּמָעְלְדוּגָעָ גַּעַפְּעַכְמָעָן, דִּי אַמְתִּיעָ רְעַטָּעָרָ פְּוּנִיםָ לְאָנָדָ וּוּלְעָעָן זַיְןָ נִיטָּ דִּי בְּאַלְשָׁעוּוּקָעָם, נִיטָּ דַּעַרְ אַיְירָ רְעַטָּוּנְגָסְ-קָאַמְיָטָעָט אָנוֹן נִיטָּ קָעְרָעְנְסָקִיםָ אַרְמָעָעָן, נָוָרָ מִירָ, דַּעַרְ אַיְירָ זְעַנְבָּאַהָן פֻּעְרָבָאָנָדָ... דִּי רְוִוָּתָעָ גּוּוֹאַרְדָּעִיצָעָםָ קָעַנְעָןָ נִיטָּ פְּעַרְוּאַלְטָעָן אַיְבָּרָ אֹזָא שְׂיוּעָרָעָןָ עַסְקָ וּוּיָ דִּי אַיְזָעְנְבָאַהָעָן — הָאָטָ דִּי פְּרָאַקָּדָ לְאַמְצִיעָ עַרְקְלִעְהָרָט — וּאָסָ אִיזָּ שִׁיךְ דִּי פְּרָאַוּזְיָאַרְיוּשָׁעָ פְּרָעְנְיוּרָוָנָגָן, הָאָטָ יִי בְּעוֹזְיָעָן, אֹזָא זַיְ קָעָןָ נִיטָּ אַיְנָהָאַלְטָעָןָ דִּי מַאְכָטָם. מִירָ זְאָגָעָן זַיְ אָבָ צָוָ הַעֲלָפָעָןָ אַ וּוּלְכָעָרָ נִיטָּ אִיזָּ פָּאָרְטִיָּ, אַוְיָבָ זַיְ קָומָטָ נִיטָּ אַיְנָמָעָןָ פָּןָ אַ רְעַנְיוּנָגָן, וּאָסָ הָאָטָ דָּאָסָ צּוֹטְרוּיָעָןָ פָּןָ דַּעַרְ גַּאֲנָכָי צְעָדָ דַּעַמְאַקְרָאַטִּיעָ...“

איַן סְמָאַלְנִי אִיזָּ אַגְּנָעָנָגָעָןָ אַ קָּרָאַפְּטָפָאַלְעָ לְעַבְּדָוְגָעָ אַרְבִּיוּטָעָ . עַסְמָהָטָ אַוְיָסְגָּעָזָעָהָן, אֹזָא עַסְמָהָגָרָ נִיטָּאָ קִיְּןָ סְוָףָ צָוָ דַּעַרְ אַקְטִיוּוּרָ עַנְרָגָיָעָןָ פָּןָ דִּי מַאְסָסָעָן.

איַן דַּעַרְ קָאַנְצָעָלְאָרִיעָ פָּןָ דִּי פְּרָאַפְּעָסְיָאַנְעָלָעָ פְּעַרְאַיְינָעָןָ הָאָט מִירָ לְאַזְוּוּסָקִיָּ בְּעַקָּאָנָטָמָיָטָאָסָ פָּןָ דִּי אַיְזָעְנְבָאַהָן-אַרְבִּיוּטָעָ טָעָרָ פָּןָ דַּעַרְ נִיקָּאַלְיָעְוּסָקִיָּ לְוִינִּיעָ, וּוּלְכָעָרָ הָאָטָ מִירָ דַּעַרְעָצָעָהָלָטָם,

או זייןע חברים האבען אַבְגָּעָהָאַלְטָעָן רִיזְגָּעָ פֻּרְזָאַמְּלָוְנְגָעָן, זַוְאֹ זַיִי
האבען קרייטיקרט די האַלְטָוָנָג פֿוֹן זַוְעָרָעָ פִּיהְרָעָרָם.

„די גאנצע מאכט — די סָאוּוִיעַטָּעָן!“ האט ער אויסגערוּפָעָן אָוּן
אַרְאָבָגָנְעָלָאָזָט אַ שְׂוּעוּרָעָן פּוּסְט אַוְיְפְּן טִישׁ. „די אַכְּבָּאַנְצָעָס אֵין
צָעַנְטָרָאֵל קָאַמְּיטָעָט שְׁפִּיעַלְעָן קָרְעָנְסְקִים שְׁפִּיעָל. זַיִי האבען גַּעֲוָאַלְטָ
שִׁיקָּעָן אַ דַּעַלְעָגָצִיעָ אֵין זַיִן הוּיְפְּטָרָקְוּאַרְטָרִיר, אַבְעָר מִיר האבען זַיִי
אַרְעָסְטִירָט... אָנוֹזָעָר אַבְתָּהִילָּוָנָג הָאָט פֻּרְלָאַנְגָּט אָן אַלְלָדוּסִישָׁעָן
צְוֹאַמְּעָנְפָּאָהָר, אַבְעָר זַיִי וּוּילָעָן אַיְהָם נִיטָּוּפְּעָן...“

און דָּא, אָפְנִים, אָיוֹ פָּאָרְגָּעָוּמָן דָּאָם זַעְלָבִּיגָּע, וַיִּ אֵין די
סָאוּוִיעַטָּעָן אָוּן אֵין די אַרְמָעָעָ-קָאַמְּיטָעָטָעָן. די פָּאָרְשִׁיעַדְעָנָעָ דַּעְמָאָקָּ
רָאַטִּישׁעָ אַרְגָּאַנְיְזָאַצִּיעָ אַיְבָּעָר גַּאנְצָעָן רָוְסְלָאַנְדָּרָהָאָבָּעָן שְׁנָעָל גַּעֲבִיטָעָן
זַוְיָּעָרָ פְּרָאָגָרָם. אָוּמְעָטוּמָ אָיוֹ די עַנְדָּעָרָוָנָג גַּעֲקָוּמָעָן פֿוֹן אַוְנְטָעָן.
די קָאַפְּעָרָאַטִּיוּזָן זַיְינָעָן גַּעֲוָעָן צְוְרִיסָּעָן דָּוָרָךְ אַיְנוּוּנְגָּסְטָעָן
קָאַמְּפָחָ; די פֻּרְזָאַמְּלָוָנָג פֿוֹן דָּעָם פּוּיְעָרִישָׁעָן עַקְזָעָקְטִיוֹוּקָאַמְּיטָעָט
אָיוֹ אַיְבָּעָרְגָּעָרִיסָּעָן גַּעֲוָאָרָעָן צְוְלִיעָבָּ שָׁאָרְפָּעָ מְחַלְקָתָּ; אָפִילּוּ צְוּוּשָׁעָן
די קָאַזָּקָעָן אָיוֹ נִיטָּאַלְעָם גַּעֲוָעָן רָוְהִיגָּ...“

אוֹיְפִין אַוְיְבָעָרְשָׁמָעָן שְׁמָטָק הָאָט דָּעָר מִילְּטָרִישָׁעָ רְעֻוּאָלוֹ
צְיַאָנְעָרָעָר קָאַמְּיטָעָט פָּאָרְטָגְּעָזָעָט זַיִן פִּיְּעָרְדִּיגָּע אַרְבִּיָּת, דַּעְרָלָאַנְגָּט
אָיוֹן קָלָאָפָּ נָאָךְ אַ צְוּוִיטָעָן אָוּן נִיט גַּעֲרוּהָת אַוְיָה אַ רָּגָע. אַחֲעָר פְּלָעָיָ
גַּעַן קְוּמָעָן מְעַנְשָׁעָן גַּעֲזָוָנָד אָוּן פְּרִישָׁ, פְּלָעָגָעָן זַיִךְ אַרְיִינְנוּוֹאָרְפָּעָן אָיוֹ
דָּעָר שְׁרָקְלִיבָּעָר מָאָשִׁין אָוּן אַרְבִּיָּתָעָן בִּיְוָתָאָג אָוּן בִּיְנָאָכָט אָוּן בִּיְיָ
טָאָג אָוּן בִּיְנָאָכָט; אַרְוִיְּסָגָהָן פְּלָעָגָעָן זַיִי פֿוֹן דָּעָר מָאָשִׁין צְוְבָּרָאָכָעָ
נָע, שְׁוֹאָכָעָ, בְּלִינְדָּ פֿוֹן מִיעָדְקִיָּת, הַיְּזָעָרִיגָּ אָוּן שְׁמָצָיָג, אָוּן זַוִּי
טוּוִיטָעָ פְּלָעָגָעָן זַיִי אַוְמְפָאָלָעָן אַוְיָה דָּעָר פָּאָרְלָאָגָעָן צַוְּבָּעָן אַ דְּרִימָעָל.
דָּעָם רַעֲטָנְגָּסְ-קָאַמְּיטָעָט הָאָט מַעַן עַרְקָלָעָהָרָט אַוְיָסָעָר גַּעֲזָעָן. גַּרְוִיסָּעָ
בָּעָרָגָ פְּרָאָקְלָאָמָאַצִּיעָס הָאָבָּעָן בְּעַדְעָקָט די פָּאָרְלָאָגָעָ:

„...די פָּאָרְשָׁוּעָרָר, וּוּלְכָעָהָאָבָּעָן נִיטָּקִיָּן שָׁוּם אַנְהָאַלְטָ אֵין
דָּעָם גַּאֲרָנְיוֹזָן אָוּן אָיוֹן דָּעָם אַרְבִּיָּתְעָרְקָלָאָס, הָאָבָּעָן גַּעֲלָגָט זַוְיָּעָר
גַּאנְצָעָהָאָפָּנְגָּנָג אַוְיָה אָזָן אַוְנְגָּרְוּאַרְטָעָטָעָן אַנְפָאָל. זַוְיָּעָר פְּלָאָזָן אָיוֹ
אַבְעָר עַנְטָרָעָקָט גַּעֲוָאָרָעָן דָּוָרָךְ פָּאָדְפָּאָרוֹטָשִׁיק בְּלִאְגָנְאָנְרָאָזָוּאָזָוּ צַוְּ
לִיעָבָּ דָּעָר רְעוּאָלְוִיצְיָאָנְעָרָר וּוְאַכְזָאָמְקִיָּתָ פֿוֹן אַ רְוִיטָעָן גַּוְאָרְדָּעָעָץ,
וּוְאָס זַיִן גַּאֲמָעָן וּוּעָטָ פָּאָרְפָּעָנְטָלְיִיכָּט וּוּרָעָעָן שְׁפָעָטָר. דָּעָם צָעַנְטָרָ
פֿוֹן דָּעָר פָּאָרְשָׁוּעָרָגָהָט פָּאָרְנוּמָעָן דָּעָר רַעֲטָנְגָּסְ-קָאַמְּיטָעָט. פָּאָל-

קָאוֹנוֹנִיק פָּאֶלְקָאוֹנוֹנִיקָאָוּ הַאֲטָ גַּעֲזָלְטָ קָאֶמְאַנְדְּרָוּוּן אַיְבָּרָז זַיְעָרָע
בְּעֻווּוֹאַפְּעַנְטָעָרָעָרָעָן ; אַונְטָעָרָן בְּעַפְּעָהָל אֵיזָ גַּעֲוָעָן אָוְנְטָעָרָגָעָ
שְׁרַיְעָבָעָן נָאָצָ, אַ גַּעֲוָעָנְעָרָמְתָגְלִיְעָד פָּוּן דָּעָרָ פְּרָאַזְוּזָאַרְיִשְׁרָעָרָ רָעָ
גִּירָוּנָג, וּוְאָסָם מַעַן הַאֲטָ אַיְהָם אַרְיוִסְגָּעָלָאָזָט פְּרָיוּ אַוִּיפָּ זַיְוּן עַהְרָעָן
וּוְאָרטָ...
„דָּעָרָ מִילְּיָטָעָרָישָׁרָ רְעוּוֹאַלְזִיאַנְעָרָעָרָ כָּאַמִּיטָעָט מַעַלְדָעָט וּוְעָגָעָן
דָּעָרָ בְּעַפְּעַלְקָעָרָוּנָג פָּוּן פְּעַטְרָאַנְרָאָד אַוְן בְּעַפְּעָהָלָט, אָזָ אַלְעָ דָּי,
וּוְאָסָם הַאֲבָעָן אַ שִׁיבָּחָות צָוּ דָּעָרָ פְּאַרְשָׁוּעָרָוּנָג, זָאַלְעָן אַרְעָסְטִירָט וּוְעָרָעָן
אַוְן גַּעַשְׁטָעָלָט וּוְעָרָעָן פָּאָרָ אַ רְעוּוֹאַלְזִיאַנְעָרָעָן טְרִיבְּוּנָאָל...“

פָּוּן מַאְסְקָוּעָ אֵיזָ אַנְגָּעָהָמָעָן אַ יְדִיעָה, אָזָ יְוָנְקָרָם אַוְן קָאָ
וְאַקָּעָן הַאֲבָעָן דָּאָרָט אַרְמוֹגָעָרָיָנְגָעָלָט דָּעָם קְרָעָמָל אַוְן הַאֲבָעָן גַּעַהְיִסְעָן
די סָאַוְוִיְעָטָסָאַלְדָאָטָעָן אַבְּצָוְגָּעָבָעָן זַיְעָרָ גַּעַוְעָהָרָ. יְעָנָעָן הַאֲבָעָן גַּעַד
פָּאָלָנָט. וּוְעָן זַיְיָ זַיְנָעָן אַבְּעָרָ אַרְיוִסְגָּעָנְגָעָן פָּוּנִים קְרָעָמָל, אֵיזָ מַעַן
זַיְיָ בְּעַפְּאָלָעָן אַוְן מַעַן הַאֲטָ וְיִי דָּעָרָשָׁאָסָעָן. קְלִיְינָעָ בְּאַלְשָׁעָוְוִיסְטִישָׁע
קְרָעָפְּטָעָן זַיְנָעָן פְּאַרְטְּרִיבָעָן גַּעַוּוֹאָרָעָן פָּוּן דָּעָם טַעַלְעָפָאָן אַוְן דָּעָם טַעַ
לְעַגְרָאָף. די יְוָנְקָרָם הַאֲבָעָן גַּעַהְאָלָטָעָן דָּעָם צַעַנְטָעָרָ פָּוּן דָּעָרָ שְׂטָאָרָט,
אַבְּעָרָ אַרְוּם אַוְן אַרְוּם הַאֲטָ די סָאַוְוִיְעָטָאָרָמִי זַיְדָ אַרְגָּנָנִיוֹרָט. דָּעָרָ
נַאֲסָעָן-שְׁטָרִירִיטָהָמָטָה זַיְדָ פְּאַרְגָּרָעָסָרָט ; מִהַּאֲטָ גַּעַפְּרוֹאָוָוָמָאָכָעָן אַ
פְּשָׁרָה, אַבְּעָרָ דָּאָס אֵיזָ נִיטָּ גַּעַלְוָנָגָעָן. אַוִּיפָּ דָּעָרָ זַיְוִיטָ פָּוּן די סָאָ
וְיִעָטָעָן זַיְנָעָן גַּעַוּוֹן צָעָהָן טְוִיזָעָנָרָ סָאַלְדָאָטָעָן פָּוּנִים נַאֲרָנוֹזָאָן אַוְן
אַ גַּעַוְוִיסָעָ צָאָהָל רְוִיטָעָ גַּוְאָרְדָעְיִצְעָם. אַוִּיפָּ דָּעָרָ זַיְוִיטָ פָּוּן דָּעָרָ רָעָ
גִּירָוּנָג זַיְנָעָן גַּעַוּוֹן זַיְקָסָטָן יְוָנְקָרָם, דְּרִיטָהָאַלְבָעָן טְוִיזָעָנָרָ
קָאָזָקָעָן אַוְן צָוְוִיָּ טְוִיזָעָנָרָ וְיִוְיָסָעָ גַּוְאָרְדָעְיִצְעָם.

דָּעָרָ פְּעַטְרָאַנְרָאָדָרָעָרָ סָאַוְוִיְעָטָהָמָטָה גַּעַהְיָאָט אַ זַּיְצָוְנָגָ וּוְעָן מִירָ
זַיְנָעָן גַּעַוּוֹן אֵיזָ סְמָאָלָנִי. אֵין צָוְוִיְטָעָן צִימָעָרָהָמָטָה דָּעָרָ צַעַנְטָ
רָאַלְעָרָ עַקְוּבָטְיוֹוְקָאַמִּיטָעָטָ בְּעַטְרָאָכָטָ די פְּאַרְשִׁידָעָנָעָ גַּעַזְעָצָעָן אַוְן
פְּעַרְאָרְדָנָגָגָעָן, וּוְאָסָם הַאֲבָעָן זַיְדָ וְיִי אַשְׁטָרָאָם גַּעַנְאָסָעָן פָּוּן דָּעָם רָאָטָה
פָּוּן די פָּאֶלְקָסִ-קָּאַמִּיסָּאָרָעָן אַיְנָסָ אַוְיָבָעָרָשָׁטָעָן שְׁמָאָק : די אַרְדָנָגָגָ
וְיִי אַזְוִי גַּעַזְעָצָעָן יוֹעָרָעָן רָאַטְפִּיזִצְרָתָ אַוְן פְּעַרְעָפְּעַנְטְּלִיכָט ; דָּאָס גַּעַוּזָ
וְוְעָגָעָן אַזְנָכְטִ-שְׁטוֹנְדִיגָעָן אַרְכִּיְטִ-טָּאָג ; לְגַנְאָטְשָׁאָרְסָקִים „פּוֹנְדָאָ
מְעַנְטָ פָּאָרָ אַסִּיסְטָמָטָ פָּוּן פָּאֶלְקָסִ-עֲרַצְיְהָוָגָג“. אַוִּיפָּ די בְּיִדְעָ זַיְצָוְנָעָן
אֵיזָ גַּעַוּוֹן סְרָ-הָכָל עַטְלִיכָעָ הַוְנְדָעָרָטָ מַעַנְשָׁעָן, מַעְהָרָסְטָעָנָם בְּעֻווּאָ
פָּעָנָט. אַזְוִי אֵיזָ סְמָאָלָנִי גַּעַוּוֹן לְעָדִינָג, נֹורָ די וּוְעַכְטָעָרָהָמָטָה זַיְדָ

געפֿאָרָעַט אָרוּם דֵי פְּעַנְסְּטָעַר פּוֹנִים גְּרוֹיסְעַן זָאָל : דָּאָרָט הָאָבָעַן זַי אַוְּפְּגַעַשְׁטָעַלְטַמַּאְשִׁין-בְּיַקְּסָעַן, וּוֹאָס זָאָלָעַן קָעַנְעַן פָּאָרָטָהִיְידִיגְעַן בִּיְדָעַ זַיְיטָעַן פּוֹן דָּעַר נַעֲבִידָע.

איַן צָעַנְטָרָאַלְעַן עַקְזְּעַקְטוּיוֹ-קָאָמִיטָעַט הָאָט אַ דָּעַלְעַנְאַט פּוֹנִים אַיְזְעַנְבָּאָה-פְּעַרָּאַיְן גְּעוֹהָאַלְטָעַן אַ רְעַדְעַן :

„מִיר זָאָגַעַן זַיְד אָבַּצְוַיְהָרָעַן דֵי סָאָלְדָאַטָּעַן פּוֹן בִּיְדָעַ צְדִידִים... מִיר הָאָבָעַן גְּשִׁיקָט אַ קָּאָמִיטָעַט זָאָגַעַן קָעַרְעַנְסָקִין, אָז אָוִיב עַר וּוּעַט נִיט אַבְּשָׁטָעַלְעַן זַיְזַי בְּעוּוֹגָנוֹג גָּעַנְעַן פָּעַטְרָאַגְּרָאַד, וּוּלְעַעַן מִיר צַוְּד שְׁטָעַרְעַן זַיְינְעַן פְּעַרְבִּינְדוֹנְגָס-לִינְיָעַן...“

דָּעַר רְעַדְנָעַר הָאָט וּוּעַדְעַר אַמְּאָל גַּעַפְּאָרָעַט אַ קָּאָנְפְּעַרְעַנְץ פּוֹן אַלְעַסְּאַצְּיָאַלְיִסְּטִישָׁע פָּאָרָטִיעָן, וּוֹאָס זָאָל בִּילְדָעַן אַ נַּיְעַ רְעַגְּרָוָנָג... אַיְהָם הָאָט גַּעַנְטְּפָעַרְטַמַּאְשִׁמְעַנוֹו. זַיְזַי טָאָן אִיז גְּעוּוֹעַן זַעַחַר אַיְוְגָעַה-אַלְטָעַן. וּוּאַסְּזָשָׁע, הָאָט עַר גְּזָוָאנְט, דֵי בָּאַלְשָׁוּוֹיְקָעַם וּוּלְעַעַן מִיטַּ פָּאָרְגָּעָנִיגַעַן אַנְתָּהָיְלָן נַעַמְעַן אִיז אַזְּזָאַקָּאָנְפְּעַרְעַנְץ. דֵי פְּרָאַגְּנָע אִיז נִיט וּוּעַגְעַן דָּעַם, וּוּי אַזְּזָאַצְּנוּיְצָוְשָׁטָעַלְעַן דֵי רְעַגְּרָוָנָג; דֵי פְּרָאַגְּנָע אִיז, צַי דֵי רְעַגְּרָוָנָג וּוּעַט אַנְנָעַהָמָעַן דָּאָס פְּרָאַגְּרָאַס פּוֹן דָּעַט סָאַוְוִיעַט טַעַנְ-קָאָנְגָרָעַס... דָּעַר צָעַנְטָרָאַלְעַר עַקְזְּעַקְטוּיוֹ-קָאָמִיטָעַט הָאָט בָּאַטְרָאַכְט דֵי דָעַקְלָאַרְאַצְיָע פּוֹן דֵי לִינְקָעַ סָאַצְּיָאַלְיִסְּטָעַן-דְּרָעָוָאַלְזִיאָאַנְעַרְעַעַן אָוָן סָאַד צַיְאַל-דָעַמְעַקְרָאַטָּעַן-דְּמַעַנְשָׁעוֹיְקָעַם. דָּעַר צָעַנְטָרָאַלְעַר עַקְזְּעַקְטוּיוֹ-קָאָמִיטָעַט הָאָט אַנְגָּעָנוֹמָעַן דָּעַם פָּאַרְשָׁלָאָג, אָז אַלְעַסְּפָאַרְצִיאָאַנְעַלְעַ פָּאָרָטָרָעַטָּוָנָג, אָפִילּוּ צַוְּאָמָעַן מִיטַּ דָעַלְעַנְאָמָעַן פּוֹן דֵי אַרְמָעַע-קָאָמִיטָעַטַמַּאְעַן אָוָן פּוֹן דֵי פְּוַיְעַרְיָס-סָאַד וּוּעַטָּעַן...“

איַן גְּרוֹיסְעַן זָאָל הָאָט טְרָאַצְקִי נַאֲכָאַמְּאָל דָעַרְמָאַנְט דֵי גַעַשְׁעַט הָעַנְיָסְעַן פּוֹנְסְמָטָאָג :

„מִיר הָאָבָעַן גָּעַנְבָּעַן דֵי וּלְאַדְיִמְרָסְקִי יְוַנְקָעַרְט אַ גַּעַלְעַנְעַנְהִיּוֹת זַיְד אַונְטָרְצָוּגָעָבָעַן“, הָאָט עַר גְּזָוָאנְט. „מִיר הָאָבָעַן גָּעַוּוֹאַלְט אַוְיָסְט מִיְּדָעַן בְּלוֹט-פָאָרְגִּיסְוָנָג. אִיצְטָהָאָט בְּלוֹט זַיְד שְׂוִין גָּעַנְאָסָעַן, אָוָן סִבְּלָיוּבָט אָוָן נָוֶר אַיְזָן וּוּגָן — קָאָמְפָפַ בְּזִוְּזִין סֻוֹף. עַס וּוּאַלְט גְּעוּוֹעַן לְעַכְּרָלִיךְ צַוְּגָלְוִיבָעַן, אָז מִיר קָעַנְעַן גְּעוּוֹנְעַן אַוִוָּת אָזְזָאַנְדָעַר אָוָפְּן... דָעַר מַאְמָעַט אִיז אַזְנְשִׁיְידָעַנְדָעַר. יְעַדְעַר אַיְינְעַר מָווֹ הָעַלְפָעַן דָעַט מִילְוָטָרִישָׁעַן רָעָוָאַלְזִיאָאַנְעַרְעַעַן קָאָמִיטָעַט. יְעַדְעַר אַיְינְעַר דָרָאַפְּ מַעַלְדָעַן, וּוּאוֹ עַס גְּעַפְּינְעַן זַיְד זָאָפְּאַסְעַן פּוֹן שְׁפִיצְיָגָעַן דָרָאַט, בְּעַנְזָוָן,

ביקסען. מיר האבען געווואנען די מאכט, איצט מזען מיר זי האלטען!"

דען מענשעוויך יאפעה האט געפראווט לויינען די דעלאלראציע פון זיין פארטוי, אבער טראצקי האט ניט געוואלט דערלאזען קיון "דעלאטען וועגן פרינציפען".

"אונזערע דעלאטען פיהרען זיך איצט אין גאס", האט ער אויסט געשריין. "מיר האבען געמאכט דעם ענטשיידענדען שריט. מיר אלע, און איך בתוכם, נעהמען אויפ זיך די פעראנטווארטליךיות פאר די איצטיגע געשהנישען..."

סאלראטען פון פראט און פון גאטשינא האבען דערצעהלט ניעם. איינער איז געוווען פוניים "טוייט-באטאלאן" פון דעם 481 טען ארטילעריע-באטאלאן: "וואן זוי וועלען דערהערען אין די טראנסעהן, וועלען זוי זאגען: דאס אין אונזער רעגירונג!" א יונקער פון פעד טערהאָפ האט דערצעהלט, און ער און נאך צוויי האבען זיך אבעגעזנט קעמפֿען געגען די סָאוּוַיְעַטָּעַן. ווען זיינע חברים האבען זיך אומגע-קעהרט פון פערטההיידיגען דעם ווינטער-פאלאַץ, האבען זיי איהם גע-מאכט פאר א קאמיסאָר און איהם געשיקט קיון סמָאַלְנִי זאגען, און זוי זיינען גרייט דיעגען דער אַמְתָּעָר רעווואָלְזִיעַן..."

און וויעדר טראצקי, — אונגעטמיעדליך, פול מיט פיער. ער גיט באפעהלען, ער ענטפערט פראגען.

"כדי צו בעזעגען די ארבײַטער סאלראטען און פוויידרים, איז די קליז-בורוזוואזיע גרייט זיך צו פעראייניגען אפילו מיטין טיוועעל", האט ער איניכאָל געואנט. "מייהט בעמערקט, און די לעצטן צוויי טעג האבען זיך בעוויזען א סָךְ שבורים. טראצקי וואָרנט: טרינקט ניט, חברים. קיינער טאָר זיך ניט בעוויזען אין די נאָסען נאָך אַכְט אַז זיינער אין אבענה, אַחוֹז די וועכטער. אלע פאָרדעכטיגע פֶּלְעַצָּעָר, וואָו מען רעכענט אָז עס אָיז דָא בראנפֿעַן, מזען אונטערזוכט ווערען, דער בראנפֿעַן מזען ווערען פָּאָרְנִיכְטַעַט. קיון דערבאָרְמוֹנָג מיט די פָּאָרִי קויפֿעַר פון משקה..."

דער מיליטערישער רעווואָלְזִיעַן גענערער קאמיטעט האט געשיקט רופען די דעלענְגָּצִיעַ פון דעם וויבאָרגער ראיין, נאָכְדָּעַם די דעלע-נאָצִיעַ פון פוטילאָו. ינען זיינען שנעל אַרְיִינְגְּגָעְקָוּמָעַן. "פָּאָר יעדען

ПРИКАЗЪ № 2.

Отъ Комитета п. Финляндского рез. Полка всѣмъ домовымъ Комитетамъ и гражданамъ Васильевскаго Острова.

Буржуазія избрала недрый способъ борьбы съ пролетаріатомъ, она въ разныхъ частяхъ города устроила огромные винные склады и наталкиваетъ на нихъ солдатъ, стараясь виномъ внести расколъ въ ряды Революціонной арміи.

Приказывается всѣмъ домовымъ Комитетамъ въ 3-ть час. срокъ по расклейкѣ этого приказа сообщить лично и секретно объ имѣющіхся у нихъ ЗАПАСАХЪ ВИНА Предсѣдат. Полк. Ком. гв. Финляндск. полка.

Лица, не исполнившія этого приказа, будутъ арестованы и преданы самому БЕЗПОЩАДНОМУ СУДУ, а ИМУЩЕСТВО ИХЪ будеть КОНФИСКОВАНО, обнаруженные же запасы вина будутъ

ВЗРЫВАТЬСЯ ДИНАМИТОМЪ

черезъ 2 часа послѣ предупрежденія, ибо менѣе решительныя мѣры, какъ намъ показалъ опытъ, не приводятъ къ желанной цѣли.

Объявляемъ, что особыхъ предупрежденій передъ началомъ взрыва не будетъ.

Домовой Комитетъ п. Финляндск. полка.

Revolutionary law and order. A proclamation of the Finland Regiment, in December, 1917, announcing desperate remedies for "wine pogroms." For translation see Appendix 5.

דע'הרג'עטען רעוואַלוציאָנער", האט טראָצקי געזאנט, "וועלען מיר
טוייטען פינפּ קאנטְרֶדְעָוָאַלְוצִיאָנְעָרָעָן".
וועידער זיינען מיר איז שטאדט. די דומה איז העל בעוליכטען.
מאסען מענשען נעהען אַריַין. איז אונטערשטען זאל הערט זיך אַ
געווין און געשריין: מענשען שטעהען פאר די ביולעטען מיט די
נעמען פון די יונקערם, וואָס זיינען דער'הרג'עטען געווארען, אַרעָר וואָס
מען האט זיַי געהאלטען פאר דער'הרג'עטען, — וואָרָום די מהרטע
געטוייטע, ווי עם האט זיך נאָכְדָּעָם אַרוֹיסְגָּעוֹזְעָן, זיינען געווען פריש
אוֹן געוזנד... איז אַלְקְסָאַנְדְּרָוָסְקִי זאל האט דער רעטונגסְקָאַדְּ
מייטעט אַלְץ אַבְגָּהָאַלְטָעָן זיינען זיזונגען. נאָלְדָּעָנָה עַפְּאַלְעָטָעָן פון
אֲפִיצְרָעָן; בעקאנטע פְּנִים־עָרָפּ גענשׂעוֹזְטִישׂע אַוְן סָאַצְּאַלְדָּעָר
וְאַלְוצִיאָנְעָרָע אַינְטָעֵלְגָּעָנְטָעָן; באַנְקִירָעָן אַוְן דִּיפְּלָאַמְּטָעָן, מיט
קָאַלְטָע אַוְינָעָן אַוְן מיט דער גָּאנְצָעָר פָּאַמְּפָעָ פָּוּן זַיְעָר שְׁטָאנָד; בְּעַד
אַמְּטָע פָּוּן דער אַלְטָעָר אַרְדָּנוֹנָגָן; עַלְעָגָאנָט גַּעַלְיְיְדָעָטָע דָּאמָעָן...

די טעלעפָּאַנְסְּטָקָעָם גַּעַבָּעָן אַבעְרִיכָּת. אַיְזָן מַיְוִידָּעָל נַאֲךָ דָּעָר
אנְדרָעָר קָוָמָעָן אַרְוִיף אַוְיָף דָּעָר טְרִיבָּוֹנוֹעָ, — מַיְוִידָּעָר מִיט אַרְיָמָעָן
שִׁיק, מִיט קָלְיְידָעָר לְוִית דָּעָר נִיעָסְטָעָר מַאֲדָע, אַבָּעָר מִיט לְעַכְּעָרְדִּינָּע
שִׁיך אַוְן, נַעֲבָאָד, מִיט וּהְרָמָאָגָּרָע פְּנִים־עָרָפּ. זַיְיָ זיינען אַלְעָנְלִיקָּד
לְוִיך צָו בְּקוּמָעָן אַפְּלָאַדִּיסְמָעָנְטָעָן פָּוּן דָּעָר „בְּעַסְעָרָעָר“ פָּעַטְרָאַגְּרָאַדָּעָר
געזעלשאָפָּט: די אֲפִיצְרָעָן, די פִּינְעָ קָאַוְאַלְיְעָרָעָן, די גְּרוֹיסָעָ שְׁטָעָ
רָעָן אַיְזָן דָּעָר פָּאַלְטִישָׁעָר וּוּלְטָ. אַיְינָעָ נַאֲךָ דָּעָר אַנְדָּרָעָר דָּעָר
צְהָלָעָן זַיְיָ וּוָסָּעָ זַיְיָ זיינען אַוְיסְנָעָשְׂטָאָנָעָן פָּוּן דָּעָם פָּרָאַלְעָטָאָרִיאָט.
איַיְינָעָ נַאֲךָ דָּעָר אַנְדָּרָעָר עַרְקְלָעָהָרָעָן זַיְיָ, אַזָּוּ זַיְיָ בְּלִיְבָּעָן גַּעַטְרִיָּי דָּעָר
אַלְטָעָר אַיְינָעָפְּהָרָטָעָר אַרְדָּנוֹנָגָן...

איַיְינָעָ נַיְקָאַלְאַיְוָסְקִי זאל איז דָּעָרְוַוְוֵיל פָּאַרְגָּעָקָומָעָן די זַיְצָוָנָג
פָּוּן דָּעָר דּוֹמָא. דָּעָר נַאֲלָאָוָא אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אַפְּטִימִיסְטִישׂ. די פָּעַטְרָאַדְּ
גְּרָאַדָּעָר פָּאַלְקָעָן שְׁהָמָעָן זַיךְ שְׁוִין, וּוָסָּעָ זַיְיָ הָאָבָעָן אַזְוִי גַּעַהָאַנְדָּעָלָט,
זַאֲגָטָעָר. די פָּרָאַפְּגָאַנְדָּא האָט עַרְפָּאַלְגָּן... אַלְעָנָאַל זַיְינָעָן אַנְגָּעָ
קָוָמָעָן שְׁלָוחִים וּוָסָּעָ האָבָעָן דָּעָרְצָעָהָלָט וּוּנְגָעָן די שְׁרַעַלְיְיכָעָ
פָּוּן די בָּאַלְשָׁעָוָוָיָּקָעָם, גַּעַבְעָטָעָן רָאַטְעָוָעָן די יְוָנְקָעָרָם, דָּעָרְצָעָהָלָט
וּוּנְגָעָן זַיְעָרָעָ אַונְטָעָרְזָוָכָוָנוֹנָעָן.

„די בָּאַלְשָׁעָוָוָיָּקָעָם“, האָט טְרוֹפְּפָט גַּעַזָּאָנָט, „וּוּלְעָעָן בְּעַזְוָגָט וּוּעָרָעָן
דוֹרָךְ מַאֲרָאַלְיְישָׁעָר קְרָאָפָט, נִיט דוֹרָךְ בִּיקְסָעָן...“

דערוויל איז איפֿן רעוואַלוציאָנערען פראנט ניט אלעט אַנגען
אַנגען בשורה. דער שונא האט צוגעפהרט געפאנצערטע צונען,
אַנגעשטעלט מיט קאנאנען. די בעוּאַפְּעַנְטָעַ קְרֻעְפְּטָעַ פּוֹנִים סָאוּוּעַט,
מעהרטענס אַונְעַרְפְּאַהֲרָעַן רְוִיטָעַ גּוֹאַרְדְּעַיְצָעַם, האבען ניט געהאט
קֵין אַפְּיִצְּרָעַן אָזֶן האבען ניט געהאט קֵין בעשטיימטען פְּלָאן. צו די
רוּיטָעַ גּוֹאַרְדְּעַיְצָעַם זַיְנָעַן צַוְּגַעַתְּאַנְעַן ניט מעהָר וּוּ פִינְפּוֹזְעַנְדּ
רענְלָעַרְעַסְטָלְדָאַטָּעַן: דער אַיבְּרִיגְּנָר גַּאֲרְנוּיְזָן האט זיך ענטוועדר
פָּאַרְנוּמוּן מיט אָונְטָעַרְדְּרִיקָעַן דעם אוּפְּשָׁטָאַנדּ פּוֹן די יָונְקָרָם אָזֶן
מיט היטען די שטאדט, אַדרְעַר עַד האט אַלְיוֹן ניט גּוּוֹאָסְט וּוּאָס צו
טהָאָן. צעהן אַין אַבעְנָד האט לְעַנְיָן גַּעַהְלָטָעַן אַ רְעַדְעַר אַ פָּעַרְ
זַאֲמְלוֹנָג פּוֹן דַּעַלְעַגְּאַטָּעַן פּוֹן די שטאדט-פָּאַלְקָעַן. די פָּעַרְזָאַמְּלוֹנָג
האט מיט אַ גְּרוּסָעַר מָאיְאַרְטָעַט בְּעַשְׂלָאָסְעַן צו בעטהיילְגָעַן זיך אַין
קָאָמְפָּא. אַ קָּאָמְיָטָעַט פּוֹן פִּינְפּוֹזְעַנְדּ אַיְסְגָּעְקְּלִיבָּעַן גּוֹוֹאַרְעַעַן צו טָהָאָן
די אַרְבָּיִיטָפּוֹן אַ גַּעַנְעַרְאַלְשָׁטָאָבּ, אָזֶן פָּאַרְטָאָגּ האַבען די פָּאַלְקָעַן
פָּעַרְלָאָזְטּ וּוּיְעַרְעַ אַזְוָאָרְמָעַט — גְּרִיטָט צוֹם שְׁלָאָכְטּ... וּוּעַן אַיד בֵּין
גַּעַנְגָּעַן אַחֲיָים, הָאָב אַיד גַּעַוְּהָן, וּוּי זַיְ צִיהָעַן זיך אַיבְּרַעְדּ די גָּסָעַן,
דִּיסְצּוֹפְּלִינְיָרְטָעַ, עַרְפָּאַהֲרָעַן סָאַלְדָּאַטָּעַן מיט בִּיקְסָעַן אַוְיָה די פָּלִויָּה
צָעַם אָזֶן אַין פָּעַטְמַ-גַּעַשְׂלָאָסְעַן זַיְהָעָן. אַרְוֹם אָזֶן אַרְוֹם אַין די
שְׁטָאָדָט גַּעַלְעַגְּעַן אַ שְׁלָאַפְּעַנְדְּרִיגָּעַן אָזֶן אַפְּרַלְאָזְעַנָּעַן. זַיְיָ, די מַאֲרָשִׁי
רענְדָּעַ רְיִיחָעַן, האַבען אַיצְטּ גַּעַהְלָטָעַן די שְׁטָאָדָט...

אַין דעם הוּאַפְּטִיקְוּאַרְטִיר פּוֹנִים אַלְלִידְרִיסִישָׁעַן אַיְזָעַנְבָּאַהָּזְ-פָּעַרְ
אַיְזָעַנְבָּאַהָּזְ אַיְזָעַנְבָּאַהָּזְ אַיְזָעַנְבָּאַהָּזְ אַיְזָעַנְבָּאַהָּזְ פּוֹן
אַלְעַ סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁעַ פָּאַרְטִיְיעָן. דער צְוּוֹק אַיְזָעַנְבָּאַהָּזְ צוֹ בִּילְדָעַן אַ
נְיַיְעַ רְעַנְרוֹנָג. אַינְנָים נָאָמָעַן פּוֹן דעם מעַנְשָׁעוּוֹיְסִטִּישָׁעַן צַעַנְטָעַר
עַרְקָלְעָהָרָט אַבְּרָאָמָאַוּוֹיְשָׁ, אַז עַס טָאָר נִיט זַיְיָן קֵין זַיְגָעָר אַזֶּן קֵין
בְּעַזְוָגְטָעַ, אַז וּאָס סְאַיְזָן גַּעַוְּוֹעַן אַיְזָעַנְבָּאַהָּזְ פָּעַרְפָּאַלְקָעַן. דָּעַרְמִיט זַיְגָעָלָן. אַינְנָים
גַּעַוְּוֹעַן אַיְנְפָּעַרְשָׁטָאַנְעַן אַלְעַ פָּאַרְטִיְיעָן פּוֹנְקָעַן לִינְקָעַן פְּלִינְגָּל. אַינְנָים
נָאָמָעַן פּוֹן די רְעַכְתָּעַ מעַנְשָׁעוּוֹיְקָעַם שְׁלָאָגָט דָּאָזֶן פָּאָר די בָּאַלְשָׁעוּוֹיְקָעַם
אַזְוָיָנָעַ בְּעַדְיָנְגָנְגָעַן פּוֹן וּוּאַפְּעַנְשָׁטְוּלְשָׁטָאַנדּ: די רְוִיטָעַ גּוֹאַרְ
דְּעַיְצָעַם זַאְל מְעַן עַנְטוֹוָאַפְּנָעַן; דער פָּעַטְרָאַנְגְּרָאַדְעָר גַּאֲרְנוּיְזָן זַאְל
אַזְוָעָקָגְעַשְׁטָעַלְטּ וּוּרְעָעַן אַונְטָעַר דָּעַר קָאַמְּאַנְדָּעַ פּוֹן דָּעַר דּוֹמָאָ; קָעָ
רְעַנְסְקִים סָאַלְדָּאַטָּעַן זַאְלָעַן נִיט אַרְוִיסְלָאָזְעַן קֵין אַיְנְצִיגָּעַן שָׁאָם אָזֶן
נִיט אַרְעַסְטִירָעַן קֵין אַיְנְצִיגָּעַן מְעַנְשָׁעַן; אַ מִינְסְטָרְרִים זַאְל גַּעְבִּילְ

דעט ווערטען פון אלע סאציאלייסטייש פארטיזען, אַ חָוּזְ דִּי
בָּאַלְשָׁעוֹוֵיקָעַם. ריאזאנאָו אָוָן קאמענעוו, אַינְסָ נָאָמָעָן פָּוּן
סְמָאָלְנִי, עַנְטְּפָעָרְעָן, אָו זַיְיָ הָאָבָעָן גַּרְנִיטָ גַּעֲגָעָן אַ קָּאָלְיִצְּיָאָנָסִ
מִינִיסְטָעָרִיוֹם פָּוּן אלע פֶּאָרְטִיזָעָן אָבָעָר אַוִּיפָּ דָּצָאִים פֶּאָרְשָׁלָאָגָן קַעֲנָעָן
זַיְיָ נִימָט אַיְינְגָהָן. דִּי סָאָצִיאָלְיִסְטָעָן-דָּרוּאָלְזִיכְיָאָנְעָרָעָן זַיְינָעָן גַּעֲוָעָן
צּוֹתְּהִילְטָ, אָבָעָר דִּי עַקוּקְטוּוֹוְ-קָאָמִיטָעָטָעָן פָּוּנִים פּוּעָרִים-סָאָוִוִּעָט
אָוָן פָּוּן דִּי פָּאָלְקָסִ-סָאָצִיאָלְיִסְטָעָן הָאָבָעָן זַיְיָ קָלָאָהָר אָוָן שָׁאָרְפָּ אָרוֹסִיָּ
גַּעֲאָגָט גַּעֲנָעָן אָ פָּעָרָאַיְינְגָהָן מִיטָּ דִּי בָּאַלְשָׁעוֹוֵיקָעָם... דִּי דָּעָבָעָעָן
זַיְינָעָן גַּעֲוָעָן זַיְהָרָ פֶּאָרְבִּיטָעָרָטָעָ. עַנְדְּלִיךְ הָאָט מַעַן בָּעַשְׁלָאָסָעָן
אוֹיסְצּוּקְלִילְבָּעָן אַ קָּאָמִיסִיעָ, זַיְיָ זַאְלָ אוֹיסְאָרְבִּיָּטָעָן אַ פְּלָאָזָן...

אַ גַּאנְצָעָ נָאָכָט אָוָן אַ גַּאנְצָעָ טָאָגָן אָוָן וּוּידָעָר אַ גַּאנְצָעָ נָאָכָט
הָאָט זַיְיָ קָאָמִיסִיעָ גַּעֲמָפָעָרָטָ. אַיְינְמָאָל הָאָט מַעַן שָׁוִּין גַּעֲהָאָט
גַּעֲמָאָכָט אָזָא פְּרָאָבָעָ צַוְּ פָּעָרָאַיְינְגָהָן אַלְעָ סָאָצִיאָלְיִסְטָעָן. דָּאָס אַיְזָ
גַּעֲוָעָן דָּעַם 9 טָעָן נָאָוּעָמְבָּעָר, וּוּעָן מָאָרְטָאָוָו אָוָן גָּאָרְקִי הָאָבָעָן גַּעֲ-
אָרְבִּיטָמָ פָּאָרְ שְׁלָוָם. אָבָעָר וּוּעָן קָעְרָעָנְסָקִי הָאָט גַּעֲנוּמָעָן גַּעֲהָן אַוִּיפָּ
פָּעָטְרָאָגְרָאָד אָוָן דָּעָרָ רַעְטָוּנְסִ-קָּאָמִיטָעָטָ הָאָט אַנְגָּעָהָוִיבָּעָן זַיְיָ אָרְ-
בִּיטָּ, הָאָט דָּעָרָ רַעְטָמָעָר פְּלִיגָּעָלָ פָּוּן דִּי מַעְנְשָׁעוֹוֵיקָעָם, סָאָצִיאָלְיִסְטָעָן-
רְעוּוֹאָלְזִיכְיָאָנְעָרָעָן אָוָן פָּאָלְקָסִ-סָּאָצִיאָלְיִסְטָעָן זַיְיָ פְּלוֹצְלִינְגָ צְרוּקְנָעָ-
צְיוּנָעָן. אַיְצְטִינָס מָאָל הָאָט דִּי אָונְטָעָרְדִּיקָוָגָן פָּוּן דָּעַם יוֹנְקָעָרְ-אַוִּיפָּ
שְׁתָאָנָד אַוִּיפָּ זַיְיָ גַּעֲמָאָכָט אַ מָוָּאָדְיָגָעָן אַיְינְדָּרוֹקָ. זַיְיָ הָאָבָעָן זַיְיָ
פְּשָׁוֹט דָּעָרְשָׁרָאָקָעָן...

מְאָנְטָאָגָ, דָּעַר 12 טָעָר נָאָוּמְבָּעָר, אַיְזָ גַּעֲוָעָן אַ טָּאָגָ פָּוּן שְׁטִילָעָר
עַרְוָאָרְטָוָגָ. דִּי אַוְיָגָעָן פָּוּן גַּאנְצָיְ רַוְּסָלָאָנדָ הָאָבָעָן גַּעֲקוּקָט אַוִּיפָּ דִּי
גְּרָאָהָעָ פָּעָלְדָעָר הִנְטָעָר דִּי טָהָוִירָעָן פָּוּן פָּעָטְרָאָגְרָאָד, וּוּאָוָן אלְעָ קָרְעָפָּ
טָעָן פָּוּן דָּעָרָ אַלְטָעָר אָרְדָנוֹגָן זַיְינָעָן גַּעֲשְׁתָאָנָעָן פְּנִים אַלְ פְּנִים מִיטָּ
דִּי אָוּנְאָרְגָּאָנְיָוִידָטָעָ קָרְעָפָטָעָן פָּוּן דָּעָרָ נִוְיָעָר אָוּנְבָּקָעָנְטָמָעָר וּוּלְלָטָ
אַיְזָ כָּאָסְקָוָעָ הָאָט מַעַן גַּעֲהָאָט גַּעֲמָאָכָט אַ וּזְאָפָעָנְשִׁילְשְׁטָאָנָרָ : מַעַן
הָאָט גַּעֲפִיהָרָט פָּאָרְהָאָנְדָלְוָגָעָן, אָוָן בִּיְדָעָ צְדָדִים הָאָבָעָן גַּעֲוָאָרָט, וּוּאָסָ
פָּעָטְרָאָגְרָאָד וּוּעָט עַנְטְּשִׁיְוָדָעָן. דִּי דָּעָלְעָנָאָטָעָן פָּוּן דָּעַם סָאָוִוִּעָטָעָן-
קָאָנְגָרָעָם, וּוּלְכָעָ זַיְינָעָן זַיְיָ שְׁנָעָלָ פָּאָנָאָנְדָעָגָעָפָהָרָעָן אַיְבָעָרָ אלְעָ
זַיְינְקָלָעָן פָּוּן רַוְּסָלָאָנדָ, זַיְינָעָן אַיְצְטִ אַנְגָּעָהָוּמָעָן אַיְן זַיְיָעָרָ הִיְמָעָן אָוָן
גַּעֲבָרָאָכָט דִּי פִּיְעָרְדִּינְגָ בִּשְׂוָרָהָ. דִּי נִיְיעָסָ וּוּעָגָעָן דָּעַם פָּעָטְרָאָגְרָאָדָעָר
וּוּאָונְדָעָר הָאָט זַיְיָ פֶּאָרְשָׁפְּרִוִּיטָ, אַ כּוּוֹאָלִיעָ נָאָךְ אַ כּוּוֹאָלִיעָ, אַיְבָעָר

דעם גאנצען פנים פוןיהם לאנד. אומעטום וואו זיין האבען דערגרייכט, האבען זיך שטערט און דערפער גענומען שפאלאטען, סאווויעטען און מיליטערישע רעוואַלְזִיכְיָאַנְעָרָעָה קאמיטעטען זיינען אַרוֹיסְגַּעֲטָרָעָטָן גען דומאָם, זעמסטוואָם און רענירונגס-קָאַמִּיסָּאָרָעָן, רוייטע גווארדייעט געגען וויאַסְעָה, געפֿעַכְתָּעָן אַין דֵּי נַאֲסָעָן אַין לִיְדַּעַנְשָׁפְּטָלִיכְבָּעָה רעדעם אומעטום... דער רעゾָלְטָאָט פָּוּן דעם אלעט האט זיך געוענדט אַין דֵּי נַיְיעָם פָּוּן פַּעֲטָרָאָגָּרָד...

סמאָלְנִי אַיז גַּעֲוָעָן כְּמַעַט לְעָרִיגָּה, אַבָּעֶר דֵּי דּוֹמָא אַיז גַּעֲוָעָן אַנְגַּעַשְׂטָאָפְּטָמִיט מַעַנְשָׁעָן אַון פּוֹל מִיט גַּעֲרוֹיוֹשָׁה. דער אַלְטָעָר גַּאֲלָאָד וָאַז הָאָט מִיט זַיִן גַּעֲוָהָנְלִיכְבָּר וַוַּוְרְדִּיגְעָר מִינָּעָה פְּרָאַטְעָסְטִירָט גַּעֲגָעָן דעם אוֹיפְּרוֹפָּה פָּוּן דֵּי בָּאַלְשְׁוּוֹיסְטִישָׁעָה נְלָאָסְנָעָה: "דֵּי דּוֹמָא נַעֲמָת נִימָּט קִיּוֹן אַנְתָּהִיּוֹל אַין דעם קָאַמְּפָטָה צַוְוִישָׁעָן דֵּי פָּאַרְטִּיעָן, אַבָּעֶר אַיז אַיצְטִינְגָּר צִוְּיטָה, וּזְעַן סִיאָוּ נִוְטָאָ קִיּוֹן גַּעֲוָצְלִיכְבָּר מַאֲכָט אַיז לאָנָּדָה, אַיז דֵּי שְׁטָאָדְטָ-פְּעַרְזָוָאָלְטָוָנָה — דער אַיְינְצְעַלְנְגָּר מִיטְעַלְפּוֹנְקָט פָּוּן אַרְדְּנוֹנָגָה. דֵּי פְּרִוְעָרְלִיכָּבָע בְּעַפְּעַלְקְעָרְוָגָה אַנְעָרְקָעָנָט דעם דָּאוּגָעָן פָּאָקָט; דֵּי אַוִּיסְלְעַנְדִּישָׁע גַּעֲזָאַנְדָּטָע אַנְעָרְקָעָנָע, נֹור אַזְוִינָע דָּאָקוּמָעָנָטָעָן, וּוּלְכָבָע זיינען גַּעַיְחַתְּמִיעָט פָּוּן דעם שְׁטָאָדְטָ-גַּאֲלָאָוָא. דער גַּעַדְאָסָפָעָר קָעָן זיך נִימָּט פָּאַרְשְׁטָעַלְעָן קִיּוֹן אַנְדָּעָר לאָנָּע, וּוּוֹיל דֵּי שְׁטָאָדְטִישָׁע זַעֲלְבָסְטָ-פְּעַרְזָוָאָלְטָוָנָה אַיז דער אַיְינְצְעַגָּר אַרגָּאָן וּוּאָם האט אַ מעְגְּלִיכְיָיט צָו בְּעִשְׁצָעָן דֵּי אַינְטָעַרְעָסָעָן פָּוּן אַלְעָא בִּירְגָּעָר. דֵּי דּוֹמָא מוֹזָו זַיִן נַאֲסְטָ-פְּרִוְינְדָּלִיךְ צָו אַלְעָא אַרְגָּאָנוֹזָאָצָיעָם, וּוּאָם וּוּלְעָן גַּעַנְיָסָעָן אַיהֲרָ נַאֲסְטָ-פְּרִוְינְדָּלִיכְיָיט, דַּעֲרִיבָעָר קָעָן דֵּי דּוֹמָא נִימָּט פָּאַרְוּוּהָרָעָן צָו פָּאַרְשְׁפְּרִיְּטָעָן אַלְעָרְלִיְּזִיְּטָוָנָגָעָן אַיז דער דּוֹמָא-גַּעַבְּיָידָעָה. דער גַּיְוִסְטָ פָּוּן אָנוֹזָעָר אַרְבָּיִיט וּוּעָרְטָ בְּרִוְיָטָר, מַזְוָעָן מִיר האבען פּוֹלָע האַנְדְּלוֹנְגָּס-פְּרִיְּהָיִיט, אַון בִּיְדָע צְדָדִים מַזְוָעָן אַנְעָרָה קָעָנָעָן אָנוֹזָעָר רַעַכְתָּמָ..."

"מיָר זַיִינָעָן אַין גַּעַנְצָעָן נַיְוְטָאָלָה. וּזְעַן דֵּי יַוְנְקָעָרָם האבען פָּאָרָד נִומָּעָן דֵּי טַעַלְעָפָאָן-סְטָאָנְצִיעָה אַון פָּאַלְקָאָוּנוֹニָקָאָוּ הָאָט גַּעַהְיָסָעָן אַבְּשָׁנְיָידָעָן דעם סְמָאָלְנִי פָּוּן טַעַלְעָפָאָן, האָבָ אַיךְ פְּרָאַטְעָסָטָרָט, אַון דער טַעַלְעָפָאָן האָט כְּסֶדֶר גַּעַרְבִּיּוֹטָ..."

בַּיְיָ דֵי וּוּעָרְטָעָר האָט אַיְרָאָנִיש גַּעַלְעַכְתָּעָר זיך דערהָעָרט פָּוּן דֵּי בָּאַלְשְׁוּוֹיסְטִישָׁע בְּעֵנֶק אַון זַיְדָעָלְגַּעַשְׁרִיּוֹעָן פָּוּן דֵּי רַעַכְתָּעָ...

"אַון דָּאָךְ", האָט שְׁרוֹיְדָעָר פָּאַרְטָגָעָזָעָט, "קוֹמָעָן זַיִן אַוִּיפָּ אַונָּה

וְאַוִיפָּה קָאנְטְּרֶדְעָוָאַלְזִיאָנְעָרָעָן אֹוְן בְּעַשְׁוָלְדִּיגָּעָן אֹוְנוּ פָּאָר דָּר
בְּעַפְּעַלְקָוְרָוָגָן. זַיִי נְעַמְּעָן פָּוּן אֹוְנוּ אֲוּוּק אָנוּזָעָרָעָן לְעַצְּטָע אָוִיטָאַ
מָאָבֵילָעָן אֹוְן דָּעָרְמִיט מָאָכָעָן זַיִי פָּאָר אֹוְנוּ אָוּנָמְעָגְלִיךְ צָו טְרָאָנָסְ
פָּאָרְטִּירָעָן דֵּי נְוִוְתְּהִינָּעָמְטָעְרִיאָלָעָן. עַם וּוְעַט נִיט זַיִן אָנוּזָעָרָעָן
שְׁוָלָה, אָוִיב פָּעַטְרָאָנְגָּרָאָד וּוְעַט אָנְהָוִיבָּעָן הָוְנְגָעָרָעָן. אָנוּזָעָרָעָן פְּרָאַ
טְעַסְּטָעָן הָאָבָעָן נִיט קִיּוֹן שָׁוָם פְּעֻלָּה...”

קָבְבָּזָעַוּוֹ, אַ בָּלְשׁוּוֹוִסְטִוִּישָׁעַרְ מִיטְגְּלִיעַדְ פָּוּן דָּעַם שְׂטָאַדְטְּ
רְאַתָּהְ, הָאַטְ גַּעֲצָוְוִיְפְּעַלְטְ אַיְנָ'ם אַמְתָ פָּוּן דָּרָעְ מְעַלְדָוְנְגְ, אַזְ דָּרְעַ
מְלִילְטְעַרְשָׁעַרְ רְעוּוֹאַלְזִיאַנְעַרְעַרְ קָאַמְיְטָעַטְ הָאַטְ קָאַנְפִּיסְקִירְטְ דֵי
שְׂטָאַדְטְאַוִּיטְאַמְּכִיבְלָעַןְ. אַוְיַבְ דָּאַסְ הָאַטְ אַפְּיַלוּ גַּעַטְרָאַפְּעַןְ, הָאַטְ עַרְ
גַּעַזְאַנְטְ, אַיְזְ דָּאַסְ, מַסְתָּמָאַ, אַ צְוֶפְּאַלְ, אַיְמִיצָעַרְ הָאַטְ עַם גַּעַתְהָאַןְ
בְּשַׁעַתְ הַדְּחַקְ, אַהֲןְ אַ בְּעַפְעַחְלְ פָּוּן אַוְיַבְעַןְ.

„דרער נאָלָאוֹז”, האָט ער פֿאַרטְגּוּזְעַצְטּ, „דרער צעהַלְט אָנוֹן, אָז
מען טאָר נוּט מאָכְעָן פֿוֹן דער דּוֹמָא קִיּוֹן פֿאַלְיטִישׁ מִיטִּינְגָּן. אָ
פֿאָקְט אַיז אֲבָעָר, אָז יַעֲדֵר מַעֲנְשָׁעוּווַיִּק אָזֶן יַעֲדֵר סַאַצְיָאלִיסְטְּ-דָּרָעָ-
וּוְאַלְוְצִיאַנְגָּר דְּעַט נִיטּ פֿוֹן קִיּוֹן אַנְדְּרָעָ זָאָךְ אַין דּוֹמָא, נֹור וּוּגְנָעָן
זַיּוֹן פֿאַרטִּיְיךְ-פֿרָאנְגָּצָם. פֿאָר דָּרָעָ טְהִירָהּ הַיְּילָעָן זַיִּוְוָעָרָעָ אָונְלְעָגָלְעָ
צִיּוֹתְוָנְגָן: „אִיסְקְּרוֹיִ” (פֿוֹנְקָעָן); „סַאַלְדָּאַטְסְּקִי נַאֲלָאָסּ” אָזֶן „רָאָ-
בָּאַטְשָׁאָיָא נַאֲזָעְטָאָ”, וּוּלְכָעָ רַוְּפָעָן צָו אָז אַוְיְפְּשָׁטָאָנָר. וּוּאָם, אָ
שְׁטִיגָּנָר, וּוּאָלָט גְּנוּוּעָן, וּוּעָן דַּי בָּאַלְשָׁעוּוֹיקָעָם וּוְאַלְטָעָן אַוְיךְ דָּאָ
אָנְגָּעָהוּבָּגָעָן טְהִירָהּ הַיְּילָעָן זַיְוָעָרָעָ צִיּוֹתְוָנְגָן? אֲבָעָר דָּאָסּ וּוּלְעָן מִיר
נִיטּ טַהָּאָן, וּוּאָרוּם מִיר האָבָעָן אַכְּטוֹנָגּ פֿאָר דָּרָעָ. מִיר האָבָעָן
נִיטּ אָנְגָּעָהוּרְטָט דַּי שְׂטָאַדְמִישׁ וּלְבָסְטִי-פֿעַרְוָאַלְטָוָנָגּ אָזֶן מִיר וּוּלְעָן
זַי אַוְיךְ נִיטּ אַנְרִיְהָרָעָן. אֲבָעָר אַזְוִי וּוּאַיהֲרָה האָט אַרְוִיסְגָּלָאָזָטּ אָזֶן
אַוְיפְּרוֹפּ צָו דָּרָעָ בְּעַפְּעַלְקָעְרוֹנָגּ, האָבָעָן מִיר אַוְיךְ גַּעֲמוֹזָטּ טְהָאָן דָּאָסּ
עַלְבָּעָ...”

אויפִין פְּלָאַטְפָּארְמָעּ בְּעוּווֹזֶת זַיֵּד דָּעַר קָאַדְרָעַט שִׁינְגָּאַרְעָוּ. עַר
זָאנְטּ, אָז עַס קָעַן נִיטּ זַיִן קִיּוּן גַּעֲמִינְזָאַמּוּ שְׁפָרָאַךְ צַוְּוִישָׁעַן דָּעַר
דוֹמָא אָזָן דִּי, וּוְאָס זַיְעַר פְּלָאַץ אִיז אַיְן דָּעַר קָאַנְצָעַלְאָרִיעּ פּוֹנִים
פְּרָאַקְוָרָאָר אָזָן אוּוּפּ דָּעַר אַנְקָלְאַנְעַבָּאַנְקּ, אַלְסּ בְּעַשְׂלִידִינְטָעּ אַיְן פְּעָרָה-
רָאַתָּה... שִׁינְגָּאַרְעָוּ לְעַנְטּ פָּאָר, אָז דִּי בְּאַלְשָׁעַוּוּסְטִישָׁעּ מִיטְלִיעַדְרָעּ
זָאלָעּ אַיְנָנְצָעּ אַוְיְנָנְשָׁלְאָסָעּ וּוּרְעָעּ פּוֹן דָּעַרדוֹמָא. דָּעַר פָּאָר
שְׁלָאָגּ וּוּרְטָמְעָן אַבְּגָעָוּוּאַרְפָּעָן אַחֲן דֻּעְבָּאַטָּעּ, וּוּילְ דִּי מִיטְגָּלְיעַדְרָעּ פּוֹן

דרער דומא זיינען אלס אועלכע געווען דריין פון יעדער בעשולדיגונג
און זיי האבען זיך אקטיוו בעטהיליגט אין דער ארכיביט פון דער
שטאטדט-פערוואלטונג...

צוווי מענשווויקעס-איינטערנאנציגיאנאלייסטען ערקלעהרען, איז דער
אויפרוף פון די באַלְשֻׁוּסְטִישׁ האָט געזאנט: „אויב אלסידינג, וואָס איז
פֿאָגֶרָאָמָעָן“. פֿינְקְעָוְוִוִיטֵשׁ האָט געזאנט: „אויב אלסידינג, וואָס איז
געגען די באַלְשֻׁוּסְטִיעַם, איז קָאנְטְּרָדְרָעָוָאָלְזִיעַ, ווֹוִים אַיך נִיט, וואָס
איז דער אָונְטְּרִישֵׁעַ צוֹוִישָׁעַן רָעוֹאָלְזִיעַ אָזָן אָנְאָרְכִּיעַ... די באַלְ
שֻׁוּסְטִיעַם הָאָלְטָעַן זִיך אַוִיפֵּרְדִּי לִירְדְּעָנְשָׁאָפְּטְּלִיכְעַן אַינְסְטִינְקְטָעַן פּוֹן
אָונְאָרְגָּנָזִיזְרָטָעַ מְאָסָעַן“. מִיר, אַוִיפֵּר אָונְזָעַר צָד, האבען נָור מָאָרָאָ
לִישָׁע קְרָאָפְּטָה. פּוֹן וּוּלְכָעַן צָד זַיִן זָאָלָעַן נִיט קְוָמָעַן. אָונְזָעַר אַוִיפְּגָנָכָעַ
אָזָן צָו גַּעֲפִינְעַן אַפְּרִיעְדְּלִיכְעַן אַוִיסְוּעַג.“

נאָזָרְיעַוּוּ האָט גַּעֲזָאנְט: „דרער אוּפְּרָוֹפּ, וואָס אָזָן אַוִיפְּגָעַ
קְלָעְפְּטָה אַיִן די נָאָסָעַן מִיטְּזַן נָאָמָעַן „צָוּם שָׁאָנְדָּ-קָלְאָץ“ אָזָן וואָס
רוֹפְּטָה דָּאָם פָּאָלָק צָו פָּאָרְנִיכְבָּטָעַן די מענשווויקעס אָזָן סָאָצְיָאָלִיסְטָעַן
רָעוֹאָלְזִיאָנְעָרָעַן, אָזָן אָזָאָז פָּאָרְבְּרָעְבָּעַן, וואָס אַיְהָר, באַלְשֻׁוּסְטִיעַם,
וּוְעַט זִיך קְיָוְנָמָל נִיט אָבוֹאָשָׁעַן פּוֹן דָּעַם. די נָעְכְּתִּיגָּעַ שְׁרָעְקָעַן
זַיְיָנָעַן נָור אַהֲרָמָה צָו די שְׁרָעְקָעַן, וואָס אַיְהָר בְּעַשְּׁאָפְּטָה דָּוֹרְךָ אָזָאָז
פְּרָאָקְלָאָמָצִיעַ... אַיך האָב שְׁטָעְנְדִּיגַּג גַּעֲפְּרָאוֹוּת שְׁלָוּם מְאָכָעַן צְוַיְשָׁעַן
אַיְיך אַיִן די אַיְבְּרִיגָּעַ פָּאָרְטִּיעַן, אַבְּכָר אַיְצָטָה אַיך פָּאָר אַיְיך נָור
איּוֹנָס — פָּעָרָאָכְטָוֹנָג!“

די באַלְשֻׁוּסְטִישׁ דּוֹמָא-מִיטְּגָּלִיעָדָר שְׁפָרִינְגָּעַן אוּפֵּר אַוִיפֵּר זַיִּיד
ערַע פִּים אַיִן שְׁרִיּוּעַן אַיִן אוּפְּרָעָנוֹנָג. אַרְוֹם אַיִן אַרְוֹם וּוְאָרְפָּט מַעַן
אוּפֵּר זַיִּידָיְגָּנוֹנָגָעַן אַיִן מַעַן הַוִּבְטָה די פּוֹיְסָטָעַן מִיטָּהָס אַיִן
פָּעָרָאָכְטָוֹנָג.

אין קָאָרְדָּאָר האָב אַיך זִיך אַנְגָּשְׁטוּסָעַן אַיִן דָּעַם שְׁטָאָדָט
אַיְזָשְׁעָנָהָר, דָּעַם מענשווויק נָאָמְבָּרג, אַיִן דָּרְיָי אַדָּעָר פִּיעָר צִיְּיד
טוֹנָגְסְּלִוְיָט. אַלְעָזָיְנָעַן גַּעַוְעַן וּזְהָר אַוִיפְּגָעָלְעָגָט.

„אַיְהָר זַעַחַט“, האבען זַיִּיד גַּעֲזָאנְט, „די מְרוֹסָעַן האָבָעַן מְרוֹאָא
פָּאָר אַוְנוֹ. זַיִּיד סְמִיּוּעַן נִיט אַרְעָסְטִירָעַן די דּוֹמָא! דָּרָר מִילְּיָטְעָרִי
שער רָעוֹאָלְזִיאָנְעָרָעַר קָאָמִיטָעַט סְמִיּוּט נִיט שְׁיוּקָעַן אַקְאָמִיסָּאָר
אין דָּרָר דּוֹמָא-גַּעַבְיָידָע. עֲרַשְׁת הַיִּינְטָה אַיך גַּעֲזָהָה, וּזְהָר אַוִיפֵּר אַ

וועינקלל סאדראוואיא האט א רוייטער גווארדיעיז געוואלט אבשטעלען א אינגעעל, וואס האט פארקייפט דעם „סאלדאטסקי גאלאַס“... דער קונדס האט זיך אויסגעלאכט, און דער עולם איז נאם האט שייער ניט אויפגעעהאנגען דעם באנדית. נישיקשה, מירין צואווארטען, ס'וועט ניט דווייערען מעהה, ווי עטליכע שעה. אויב אפילו קערענסקי וואלט זיך ניט אומגעעהרט, וואלטען זוי פשות ניט געהאט קיין מענשען צו פיהרען א רעגירונג. אונזין! איך האב געהרט, איז זוי ריביסען זיך שוין דארט איז זיווער סמאָלני איינגער מיטין צווייטען!“
 מיינוער א בעקאנטער, א סאציאליסטרעווואַלוציאַנער, רופט מיד אַב אַז אַזיט אָון ראמט מיר איז אַסוד. „ווילט אַיהָר זיך דורך-רעדען מיטין רעטונגס-קאמיטעט? איך וויס, וואו ער בעהאלט זיך.
 אַין קען אַיך אַבפיהרען אַהֲן.“

עם איז שוין געוווען שבעט פאָרנאָכט, איז שטאדט איז דאס לעבען ווועדר געגאנגען זיין געועהנלייכען גאנג: די לאָדרען פון די קראָמען אויפגעעפענט, די לאָמפען אַנגעצונדרען איז די גאָסען, גרויסע מאָסען מענשען שפֿאַצְּרָעָן הִין אָון צוֹרִיק, אָון אלע רִידְרָעָן, רִידְרָעָן... מיר זיינען אַנְגְּלָלוּמָעָן צוֹם גַּעוֹסְקִי 86, דֶּרֶבְּגַּעַגְּנָגָעָן אַטְּהוּוּרָע אָון אַרְיִינְגְּעָקוּמָעָן אִין הוּוֵי. אַרְוּם אָון אַרְוּם זיינען גַּשְׁטָאָנָעָן הוּוּכָע גַּעֲבִיְּדָעָם. מִין בעקאנטער האט אַנְגְּלָלוּאָפְט אַן דער וּאַהֲנוֹנָג נָוּמָעָר 229. גַּעֲלָלָפְט האט עַד אַוִּיפָּאַג נָאַנְגִּזְבָּעָן שְׂטִיגְעָר. עַם האָבעָן זיך דערהערט מְרוּט. אַינְגְּוּעָנִיגְגָּה האט אַטְּהִיר זיך צוֹגָעָר שלָאָסָעָן. די אַוִּיסְוּעָנִיגְסָטָעָן טְהִיר האט זיך אַבְּיַסְעָלָעָן גַּעֲפָעָנָט, אָון דָּוּרְכְּיָין שְׁפָאָלָט האט אַרְוִיסְגָּנוּקָט אַפְּנִים פָּוּן אַפְּרוּי. זִי האט אָונָז בעטראָכָט אַמִּינָּט, נָאַכְּדָעָם האט זִי אָונָז אַרְיִינְגְּעָלוּאָזָט אַינְגְּוּנָג. די פְּרוּי אִיז גַּעֲוָעָן אַוִּיסְגָּעָרְשָׁרְעָן: „קִירְוֵל, אַלְעָס אַין אַרְדְּנוֹנָג!“ אַין עַסְּצִימָעָר האט אַסְּמָאָוָאָר גַּעֲזָאָטָעָן אַוִּיפָּזָן טְיִשְׁ, אָון עַם זיינען גַּשְׁטָאָנָעָן טְלָעָר מִיט בְּרוּט אָון דְּרוֹהָהָע פִּישָׁ. פָּוּן הִנְטָעָרִין פָּאָרָד האָגָג בַּיִּם פָּעָנְסְטָעָר האט זיך בעויזָען אַמְּזָן אַין אַפְּרָמְעָנָע מְוּנְדִּיר, אָון פָּוּן אַשְּׁרָאָנָק אִיז אַרְוִיסְגָּעָרְאָכָעָן אַן אַנְדָּרְעָר אַבְּעָרָד גַּעֲתָהָאָן אַין די קְלִיְּדָעָר פָּוּן אַן אַרְבִּיְּטָעָר. זִי זיינען גַּעֲוָעָן אַבְּעָרָד נְלִיכְלִיךְ צַו בענְגָּעָנָעָן אַן אַמְּעָרִיקָאָנִישָׁעָן צִוְּטוֹנָגָס-מָאָן. מִיט אַגְּעָד וּוּסְעָר בעפְּרִיעְדִּינוֹגָג האָבעָן זִי מִיר בַּיּוֹדָע גַּעֲמָלְדָעָט, אַז אוּבָד

באלשעוווקעס וואלטען זוי געאפט, וואלטען זוי קיון גאנצע פון זויערעד הענד ניט ארויס. זויערעד נעמען האבען זוי מיר ניט געוואלט זאנען, אבער געהרט האבען זוי צו די סאציאליסטערן-דרעוואלווציאאנערן. איך האב זוי געפרענט: „פֿאָר ווּאָס דְּרוֹקְט אַיְהָר אָזְוִי פֿיעָל לִגְעָנָם אֵין אַיְיָעָר צִוְּטוֹנָגָן?“

יענע האבען זיך ניט בעליידיגט. „יא, איך וויס“, האט דער אפייציר גענטיפערט, „אבער ווּאָס קָעָנָעָן מִיר טָהָאן? אַיְהָר מַוְתָּפָרֶשֶׁתְּהָן, אָז מִיר דָּאָרְפָּעָן בְּעַשְׂאָפָּעָן שְׂטִימָנוֹנָג...“

דער אנדרער אוֹז אַיְהָם אַרְיִינְגָּעָפָּאַלְעָן אֵין די רַיְדָה: „דָּאָס אַיְזָנִיט מַעֲהָר ווּי אָזְוָאנְטָרוּעָ, — אַט די גָּאנְצָע בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּיקָעָשׁ אָונְכָּעָרָנְהָמָוָגָן. זוי האבען ניט קיון אַינְטָעָלְגָּעָנְטָעָן... די מִינְיָסְטָרְיוּסָמָס זִיכְעָן לְעִדְגָּן... רַוְּסְלָאָנְד אַיְזָנִיט אַיְזָנָעָן לְאָנְדָר... מִיר ווּוִיסָעָן, אָז די בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּיקָעָסָקָעָן קָעָנָעָן זיך ניט הָאָלָטָעָן מַעֲהָר ווּי עַטְלִיבָעָ טָאגָן, נָוָן, האבען מִיר בְּעַשְׂלָאָסָעָן צוֹ שְׂטִימָצָעָן זוּעָר שְׂטָאָרְקָסְטָעָן גַּעַנְגָּעָר, קָעָרָעָנְסָקִיָּן, אָוֹן אַיְהָם הָעַלְפָעָן אַיְנְפִיהָרָעָן אַרְדָּנוֹנָגָן.“

„דָּאָס אַיְזָנִיט זַעַחַר פִּיוֹן“, זָאָג אַיְד, „אבער פֿאָרְוּאָס פֿערְאַיְינְגָּט אַיְהָר זיך מִיט די קָאָדָעָטָעָן?“

דער בְּלוּמְרִישְׁטִינְגָּר אַרְבִּיטְרָהָאָט אַפְּעָנְהָעָרְצִינְג גַּעַשְׁמִיכְבָּלָט. „דָּעַם אָמָת זָאָגְנְדִּינְג זַיְנָעָן די מַאָסָעָן מִיט די בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּיקָעָס. מִיר האבען ניט ווּעַמְעָן צוֹ פִּיהָרָעָן, — אַיְזָנְטִינְגָּעָן מָאָמָעָט. מִיר גַּעַוּהָר... בִּזְוָאָגְנְוִיסָעָן גְּרָאָר זַיְנָעָן די בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּיקָעָס גַּעַרְעָכְט: הַיְינְטִיגָּעָן טָאגָן זַיְנָעָן אָוֹן רַוְּסְלָאָנְד פָּאָרָאָן נָוָר צָוּוּי פָּאָלִיטִישָׁעָ פֿאָרָדְטִיָּן ווּאָס האבען אַט מִשְׁוּתָה: די בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּיקָעָס אָוֹן די רַעַקְצִיאָאָד גַּעַרְעָן, וּוּלְכָבָעָ בעַהְאַלְטָעָן זיך אַלְעָ אַוְנְטָעָר די פְּלִינְגָּלְפָּוָן די קָאָדָעָטָעָן. די קָאָדָעָטָעָן מִיְּנָעָן, אָז זַיְיָ נִצְחָעָן אָוֹנוֹ פֿאָר זַוְּעָר צִיעָלָעָן. אַבְּעָר אָוֹן אָמָתְּן נִצְחָעָן מִיר אָוָים די קָאָדָעָטָעָן. וּוּעָן די בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּיקָעָס וּוּלְעָן גַּעַרְאָכָעָן וּוּרְעָעָן, וּוּלְעָן מִיר זיך אַבְּשִׁידָעָן פָּוָן די קָאָדָעָטָעָן אַוְיך...“

„וּוּלְעָן די בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּיקָעָס אַרְיִינְגָּעָנוּמוּעָן וּוּרְעָעָן אֵין דָּעָר נִוְעָר רַעַגְוָרָגָן?“

עד האט זיך אַ קְרָאָץ גַּעַטְהָאן אֵין קָאָפָ. „דָּאָס אַיְזָנִיט אַ שְׂוּעָרָעָן

פראנגע", האט ער צוגענעהבען. "עם איז קלאהר, אז אויב מען וועט זיין ניט אריינגעהמען, וועלען זיין איבער'זוריין די גאנצע חתונה נאך אמאָל און נאכאמאָל. יעדענפאלס וועלען זיין האלטען דאס גלייכּ געוויכּ אין דער גריינדונגס-פערזאָמלונג. אָן זיין וועט זיךּ ווענדען, וואָס פֿאָר אַ מעהההוּיט עָם זָאָל זיךּ בְּילְדָעַן, אויבּ עָם וועט אַיבּער' הויפט פֿאָר��ּומען אַ גְּרִינְדוֹנְגּס-פֻּרְזָאָמְלוֹנְגּ."

"אוֹן ווַיַּעֲדֵר", האט דער אַפְּיצִיעָר גְּזֹזָאנְט, "שְׁטַעַלְתּוּ זִיךּ פֿאָר אָנוּן די פֿרָאָנְעַן ווַעֲגַעַן אַרְיִינְגּוּהַמָּעַן די קָאָרְעַטְעַן אַיְן דער רַעֲנִירַוּגּ. אָנוּן דאס אַיְזָן אוּיךְ נִיט קִיּוֹן גְּרִינְגּעַ זָאָךְ. אַ פְּאָקְטָן אַיְזָן, אָזְן די קָאָזְטַעַן ווַיְלָעַן נִיט קִיּוֹן גְּרִינְדּוֹנְגּס-פֻּרְזָאָמְלוֹנְגּ, אוּבּ מעַן קָעַן אַיְצַט פֿאָרְנִיכְטַעַן די בָּאַלְשְׁעוּוּקְעָם". דער אַפְּיצִיעָר האט אַ שְׁאָקָעַל נָעַטְהָאָן מִיטְּיָּאָן קָאָפְּ. "יְאָ, נִיט קִיּוֹן גְּרִינְגּעַ זָאָךְ אַט די פָּאָלִיטִישָׁעַ פֿרָאָנְעַן פֿאָר אָנוּן רַוְּסָעַן. אַיהֲרָ, אַמְּעָרִיקָאנְעָרָ, וְעַנְתּוּ נַעֲבָרַעַנְעַן פֿאָר לִיטְיָקָעָר. אַיהֲרָ זִוְּתָ אַוְיסְנָעָוָאָקְסָעָן אַיְן אַ לְאָנְדָפּוֹן פָּאָלִיטִישָׁעַ אַרְכְּבִּיטָה. בַּיְ אָנוּן אַיְזָן דאס אַ נִּיּוּעַ זָאָךְ, נָאָךְ נִיט אַלְטָן קִיּוֹן יַאֲהָרָ!" וואָס אַיְזָן אַיְיָעָר טִיְּנוֹגָן ווַעֲגַעַן קָעָרָעָנְסָקִיָּן?" האָבּ אַיךְ נָעַטְהָאָן.

"קָעָרָעָנְסָקִים שְׁוֹלְד אַיְזָן די שְׁוֹלְד פּוֹן דער פֿרָאָוּזָוָאָרִישָׁעַ רַעַע-גִּירְוּנָן", האט דער צְוּוִיְיטָעָר נַעֲנַטְפָּרֶט. "דָּאס האט קָעָרָעָנְסָקִי אָנוּן גַּעַצְוָאָונְגָעָן אַיְנְצָוּנְעָהָן אַוְיפּ אַ קָּאָלִיצִיעָ מִיטְּ דָעַר בּוֹרוּשָׁוָאָזְיָעָ. אוּבּ ער ווֹאָלְטָ רַעֲזִינְנִירָט, ווַיְיָ ער האט אָנוּן גַּעַסְטָרָאָשָׁעָט, ווֹאָלְטָ דָּאס גַּעַהְיִיסָּעָן, אָזְן מִיר האָבָעָן אַ רַעֲגִירְנָגָס-קָרִיוֹזָם זַעֲכָעָהָן ווֹאָכָעָן פֿאָר דער גְּרִינְדּוֹנְגּס-פֻּרְזָאָמְלוֹנְגּ, אָנוּן דָּאס האָבָעָן מִיר נִיט גַּעַוּוֹאָלְטָ".

"הָאָט אַיהֲרָ נִיט גַּעַהְאָט קִיּוֹן קָרִיוֹזָם סָאִיְזָן?"

"יְאָ, אַבְּעָר ווַיְיָ האָבָעָן מִידְּ דָס גַּעַקְעַנְט ווַיְסַעַּן פֿאָרָאָוִים? זִיךּ האָבָעָן אָנוּן פְּשָׁוֹט אַבְּנָעָנָאָרט, די קָעָרָעָנְסָקִים אָנוּן אַוְקוּסְעַנְטִיעָוָס. נָאָץ אַיְזָן אַ בִּיסְעָל מַעְהָרָ רַאְדִּיקָאָל, אַיךְ הָאָלְטָ מִיטְּ טַשְׁעָרָנָאָוָיָן, ווֹעַלְכָעָר אַיְזָן אַן אַמְּתִיעָרָ רַעֲוָאָלְוִצִּיאָנָעָר... אַפְּיָלוּ הַיְוִינְטָ נָאָךְ האָט לְעַנְיָן גַּעַלְאָזָט ווַיְסַעַּן, אָזְן ער האָט נִיט גַּאֲרָנִיט גַּעַגְעַן אַרְיִינְגּוּהַמָּעַן טַשְׁעָרָנָאָוָיָן אַיְן דער רַעֲגִירָוּגּ."

"מִיר האָבָעָן גַּעַוּוֹאָלְטָ פְּטוּר ווַעֲרָעָן פּוֹן קָעָרָעָנְסָקִים רַעֲגִירָוּגּ אַוְיךּ, אַבְּעָר מִיר האָבָעָן גַּעַרְכָּעָנְט, אָזְן עָם אַיְזָן בְּעַסְעָרָ צָו ווֹאָרְטָעָן אַוְיפּ דָעַר גְּרִינְדּוֹנְגּס-פֻּרְזָאָמְלוֹנְגּ... אַיְן אַנְפָאָנְגָן פּוֹן אַט דָעַם קָרִיוֹזָם

האָב אַיך געהאלטען מיט די באַלשבוועיקעム, אַבער דער צענטראל-
קְאַמִּיטָּעַט פָּוּן מֵיָּוּן פָּאַרְטִּיוֹן האָט זִיך אַיִּינְשְׁטִימִין אַרְוִיסְגֶּנוּאָגָּט גַּעֲגָעָן.
וְזָאָס הָאָב אַיך גַּעַזְלָט טַהָּאָן? אַיך הָאָב גַּעַמּוֹזֶט פָּאַלְגָּעָן די פָּאַרְטִּיוֹן
דִּיסְצִיפְלִין...

„איָן אַ וּאַך אָרוֹם וּוּלְעָן די באַלשבוועיקעム אַראָב פָּוּנָם בענַּיַּל. אַוְיב מִיר, סָאַצְיָאלִיסְטָעַן-דָּרְעוּוֹאַלְצִיאַנְעָרָעָן, וּוּאַלְטָעָן גַּעֲקָעָנֶט
שְׁטָעָהָן אָזָן אַ זִּוְּיָיט אָוָן וּוּאַרְטָעָן, וּוּאַלְטָעָן די רַעֲגִירָוָנֶג גַּאֲרָאָהָן שֻׁם מִיחָה
אַרְיוֹינְגְּנְעַפְּאַלְעָן אַיִּין אַונְזָעָרָע הָעָנָה. אַבער אַוְיב מִיר וּוּאַלְטָעָן גַּעַוּאָרָט
אַ גַּאנְצָע וּאַך, וּוּאַלְטָט דָּאָם לְאַנְד אַזְוִי דְּעַזְאָרְגָּאָנְיִירָט גַּעַוּאָרָעָן, אָז
זִיך וּוּאַלְטָט גַּעַפְּאַלְעָן אַ קְרָבָן פָּוּן די דִּיְתִּישָׁע אַיְמְפָרִירָאַלְיסְטָעָן. צַוְּד
לִיעָבָד עַד הָאָבָעָן מִיר אַנְגָּהָוִיבָעָן אָזָן אַוְיפְּשָׁטָאָנָד מִיט די אַיִּינְצִינְגָּע
צַוְּוִיָּה פָּאַלְקָעָן, וּוּאָס הָאָבָעָן פָּאַרְשְׁפָּרָאָכָעָן אָוָנוֹ צַוְּשִׁטְצָעָן — אַבער
אַיך זִיך הָאָבָעָן זִיך גַּעַוּנְדָּט גַּעַגְעָן אָוָנוֹ... גַּעַבְלִיבָעָן זִיְּנָעָן נָור די
יַוְנְקָעָרָם...“

„וְזָאָס עַפְעָם מִכְח די קָאַזְאָקָעָן?“

דַּעַר אַפְּיִיצְיָיר האָט אַ זִּיפְּצָע גַּעַטְהָאָן. „די קָאַזְאָקָעָן הָאָבָעָן זִיך
נִיט גַּעַרְיהָרָט פָּוּנָם אָրָט. לְכַתְּחִילָה הָאָבָעָן זִיך גַּעַזְאָגָט, אָז זִיך וּוּלְעָן
אַרְיוֹיסְטָרָעָטָעָן, אַוְיב די פָּעַכְאָטָע (פָּוּסִיסְאַלְדָּאָטָעָן) וּוּלְעָן זִיך הַעַלְפָעָן.
נָאָך מַעְהָר: זִיך הָאָבָעָן גַּעַזְאָגָט, אָז זִיך הָאָבָעָן זִיעָרָעָן מַעְנְשָׁעָן
צַוְּוִישָׁעָן קָעָרָעָנְקָיִים פָּאַלְקָעָן אָזָן צַוְּיָעָה טָהָוָעָן וּוּאָס מַעַן דָּאָרָף...
שְׁפָעָטָעָר הָאָבָעָן זִיך אַנְגָּהָוִיבָעָן שְׁמוּעָסָעָן, אָז אַלְעָא בְּעַשְׂוְלִידִיגָּעָן די
קָאַזְאָקָעָן אַיִּין פִּינְדָּשָׁאָפְּט צַוְּדָר דַּעַמְּאָקוּרָאָטָע אָזָן דָּאָם אָרָט זִיך
זַוְּהָר... עַנְדְּלִיךְ הָאָבָעָן זִיך גַּעַזְאָגָט אָפְּעָעָן: די באַלְשְׁוּוּוֹיְקָעָם הָאָבָעָן
אָוָנוֹ צַוְּגָעָזָאָגָט, אָז זִיך וּוּלְעָן פָּוּן אָוָנוֹ נִיט אַוְעַקְנָהָמָעָן די עָרָה,
די באַלְשְׁוּוּוֹיְקָעָם זִיְּנָעָן אָוָנוֹ נִיט גַּעַפְּעָהָרְלִיךְ, בְּלִיְּבָעָן מִיר נִיטְרָאָל.“
בְּשַׁעַת מִיר זִיְּנָעָן גַּעַוּסָעָן אַיִּין דַּעַם צִימָעָר, זִיְּנָעָן אַלְעָמָל
אַנְגָּהָוִיבָעָן אָזָן אַרְיוֹיסְגֶּנוּאָגָּגָעָן נִיעַ מַעְנְשָׁעָן. מַעְהָרָסְטָעָנָס זִיְּנָעָן
דָּאָס גַּעַוּעָן אַפְּיִיצְיָירָעָן, אָחָן עַפְּאַלְעָטָעָן. אַיִּינְגָּעָן פָּוּן זִיך הָאָבָעָן
מִיר גַּעֲקָעָנֶט זַוְּהָן אַיִּין קָאָרוּדָאָר. אַלְעָא הָאָבָעָן גַּעֲרָעָדָט שְׁטִיל, אַבער
זַוְּהָר לִיְּדָעָנְשָׁאָפְּטָלִיךְ. דָּוֹרֶךְ הַאַלְבָ-גַּעַשְׁלָאָסָעָנָע פָּאַרְטִּיוֹרָעָן הָאָבָעָן
מִיר פָּוּן צִיְּטָא צַוְּיָעָט גַּעֲקָעָנֶט זַוְּהָן, וּוּסְעַפְּעָנָט זִיך אַטְהָיר אַיִּין
אַ בָּאָדָע-צִימָעָר. דַּאָּרָט אַיִּין אַ שְׁוּעָר-לִיְּבָנְגָּר אַפְּיִיצְיָיר אַיִּין אַ מְוַנְּדָה
דיְרָ פָּוּן אַ פָּאַלְקָאָוּנוֹיְק גַּעַוּסָעָן אַוְיְפִּין קָלָאָזָעָט אָוָנוֹ עַפְעָם פָּאָרָ-

שריבען אין אַנטְזִיכּוֹךְ. איך האָב דערקענט פֿאַלְקָאָוֶוּ נְיַקָּאוּ, דעם גַּעֲוֹעַנְעָם קַאַמְעַנְדָּאָנְט פֿוֹן פֿעַטְרָאָגְרָאָד. דער מַילְיטָעָד רִישְׁעָר רֻעוּאַלְזִיכּוֹאַנְעָרָעָר קַאַמְיַטְעָט וּוְאַלְטָטָהָיְעָר בְּעַצְּחָלָט וּוּעָן אַיְמִיצָּעָר אַרְעָסְטִירָט אַט דעם אַפְּיִצְּעָר.

„אונזער פרָאנְגָּאָם?“ האָט גַּעֲזָאנְט אַיְינָעָר פֿוֹן דֵּי צְוּוִי, מַיטָּוּעָמָען איך האָב גַּעֲרָעָט. „אַט אַיז אַונְזָעָר פרָאנְגָּאָם. דֵּי עַרְד זָאָל אַיבְּעָרְגָּהָן אין דֵּי הַעֲנָד פֿוֹן דֵּי עַרְדִּקְאַמְיַטְעָטָעָן. דֵּי אַרְבִּיְתָעָר זָאָלְעָן האָבָעָן פֿוֹלָע פֿאַרְטְּרָעְטְּעָרְשָׁאָפָּט אַיְן דַּעַם קַאַנְטָרָאָל אַיבְּעָר דֵּי אַינְדוּסְטְּרִיעָן. אָז עַנְעָרְגִּישָׁע פֿרְיַעְדָּעָנְסָ-פֿרָאנְגָּאָם, אַבְּעָר נִיטָּקִין אַולְטִימָאָטוּם צָו דַּעַר וּוּלְטָט, וּוּ דֵּי בְּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָם האָבָעָן אַרוּסְגָּעָן שְׁטָעָלָט. דֵּי בְּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעָם קַעְנָעָן נִיטָּהָלְטָעָן זַיְעָר פֿעַרְשְׁפְּרָעָבָעָן פָּאָרְדִּי מַאְסָעָן אַפְּיָלוּ אין לְאָנד גּוֹפָא. מִיר וּוּלְעָעָן זַיְיָ נִיטָּהָלְעָן... זַיְיָ האָבָעָן צְוּגָּעָן-גְּנָבָּעָט אַונְזָעָר עַרְדִּי-פֿרָאנְגָּאָם, כְּדֵי צָו גַּעֲוֹוִינָעָן דֵּי שְׁטִיצָּע פֿוֹן דֵּי מַאְסָעָן. דָּאָס אַיז נִיטָּהָרְלִיךְ. אַוְיָב זַיְיָ וּוּלְעָלָטָעָן גַּעֲוֹאָרְטָבָּיְתָעָן דֵּי גַּרְינְדוֹנְגָּס-פֿעַרְזָאָמְלוֹנָגְגָּ...“

„רָא האַנְדָּעָלָט זַיְד נִיטָּוּגָעָן דַּעַר גַּרְינְדוֹנְגָּס-פֿעַרְזָאָמְלוֹנָגְגָּ...“, האָט דַּעַר אַפְּיִצְּעָר זַיְד אַרְיוֹמְגַעְמִישָׁט. „אַוְיָב דֵּי בְּאַלְשָׁוֹוִיקָעָם וּוּלְעָעָן אַיְינְפִּיהָרָעָן אין רַוְּסָלָאָנד אַסְצִיאַלְיסְטִישָׁע אַרְדָּנוֹגָג, קַעְנָעָן מִיר מִיטָּזִיּוֹת אַרְבִּיְתָעָן. דָּאָס אַיז אַונְמַעְגְּלִיךְ! עַס אַיז קַעְעָדָעָן אַיְנָסִים שָׁוֹלָד. עַר אַיז בְּעַגְנָגָנָעָן אַרְיוֹסָעָן טָעוֹת. עַר אַיז גַּעַדְעָן קַומְצָן אַיְנָסִים רַאְתָּה פֿוֹן דַּעַר רַוְּסִישָׁעָר רַעְפּוּבְּלִיךְ אַזְּנָעָמָן האָט בְּפִנְיָה כָּל עַמְּדָה דַּעְרְצָעָהָלָט, אַז עַר וּוּלְ אַרְעָסְטִירָעָן דֵּי בְּאַלְשָׁוֹוִוִירָעָם, נָוָה האָט עַר זַיְיָ זְעָרְמִיט גַּעֲוֹאָרְנָט...“

„אַבְּעָר וּוּאָס רַעְכָּעָט אַיְהָר טַהָּאָן אַיְצָּט?“, האָב איך גַּעֲרָעָגָט. דֵּי צְוּוִיּוֹת האָבָעָן זַיְד אַיבְּעָרְגָּעָקָט. „אַיְהָר וּוּטָשָׁוּן זַעְהָן אַיז אַ פָּאָר טָעָג אַרְוּם. אַוְיָב מִיר האָבָעָן אַוְיָף אַונְזָעָר צְדָקָעָן סָאָלָ-דָּאָטָעָן בְּיָם פֿרָאנְט, וּוּלְעָעָן מִיר מִיטָּזִיּוֹת דֵּי בְּאַלְשָׁוֹוִיקָעָם אַוְיָף קִין פְּשָׂרוֹת נִיטָּהָלָעָהָן; אַוְיָב נִיטָּוּגָעָן מִיר קִין אַנְדָּעָר בְּרִוְּהָה נִיטָּהָלָעָהָן...“

מִיר זַיְנָעָן צְוִיקָעָס אַרְיוֹסְגַּעְגָּנָגָנָעָן אַוְיָף גַּעֲוֹוְסָקִי. אַ טְרָאָמוֹויִי האָט זַיְד לְאַגְּנָזָם גַּעַשְׁלָעְפָּט אַיבְּעָר דַּעַר נָאָס אַיז גַּעֲוֹוְזָוָאָזָוָי אַגְּנָעְלָאָדָעָן מִיטָּמָעָנָשָׁעָן, אָז דֵּי פֿלְאַטְפֿאַרְמָעָס האָבָעָן זַיְד גַּעֲבָיָגָעָן אַונְטָעָר דַּעַר שְׁוּוֹעָרָעָר מִשָּׁא. מִיר האָבָעָן זַיְד זַיְיָ נִיטָּהָלָעָהָן

תשעפעט און זיך געלאָוט פֿאַהֲרָעַן צום סמאָלַנִי. דער ווֹאנְגָּן איז געקראָכָּען לאָנְגָּזָם, עס האָט אָוש גענְדִּיעַט אוֹיפֿין האָרְצָעַן. בֵּין סמאָלַנִי איז געוּעַן עטְלִיכְעַן מַיְיל...

אין קָאַרְיָדָאָר האָבָּעַן מִיר בעגעגענט מעשְׁקָאָוּסְקִיִּן, — אָן אַיִּיד דעלער מאָן מִיט וועהָר אַ שְׂוֹאַכָּעַן, כִּמְעַט צָאַרְטָעַן קָעַרְפָּעַר. דער האָט אוֹיסְגָּזָעַהָן שְׂוֹעָר בעזָּאָרגָּט. דער סְטְּרִיאִיק פֿוֹן דֵּי מִינִיסְטָעַ רְיוּומָס, האָט דער אָונָז דער צָעַהָלֶט, לאָזָט זיך פִּיהְלָעַן אָומְעָטוֹם. דער רְאַתָּה פֿוֹן דֵּי פָּאַלְקָס-קָאַמִּיסְאָרָעַן האָט צָוְנוּזָאָגָּט צָו פָּאַרְעַפְּעַנְטָלִיכְעַן דֵּי גַּהַיִימָע אַבְּמָאָכְוָנָגָעַן, אַבְּעָר נְעַרְאָטָאוֹו, דער בעאַמְטָעַר ווּאָס האָט פָּעָרוֹאַלְטָעַט אַבְּעָר אַזְּעַלְכָּעַן עֲנִינִים, אַיְזָן פָּאַרְשָׁוֹאָונְדָעַן צָזָאָמָעַן מִיט דֵּי דָאָקוּמָעַנְטָעַן. מעַן האָט גַּעַשְׁמוּעַסְט אָז זַיְזַיְינָעַן בעהָאַלְטָעַן אַיְזָן דער ברְּוּטִישָׁעַר גַּעַזְאַנְדְּשָׁאָפְּט... דָּאָס אַיְזָן נְוָר אַיְזָן בַּיּוֹשְׁפִּיעַל. אַבְּעָר עַרְגָּעַר פֿוֹן אַלְצְדִּינָּג אַיְזָן גַּעַוְעַן דער סְטְּרִיאִיק פֿוֹן דֵּי בענְק. „אָהָן גַּעַלְד“, האָט מעשְׁקָאָוּסְקִי גַּעַזְגָּט, „זַיְזַיְינָעַן מִיר הַיְלָפְּלָאָזָן. מִיר מְזֻזָּעַן צָאַהָלָעַן דֵּי אַיְזָעַנְבָּאָהָן-אַרְבִּיְּטָעַר, דֵּי פָּאַסְטִּי אָזָן טְעַלְעַיְיָ גַּרְאַחְ-אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ... דֵּי בענְק זַיְזַיְינָעַן אַבְּעָר פָּאַרְמָאָכָט. דער שְׁטָאָטָסִי בָּאָנְקָן, ווּאָס אַיְזָן דער שלְּיָסָעַל צָו דער גַּאנְצָעַר לאָגָע, אַיְזָן פָּאַרְשָׁלָאָסָעַן. מעַן האָט אַונְטָעַרְגָּעַקְוִיפָּט אַלְעַ בָּאָנְקָ-אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ אַיְזָן רְוָסְלָאָנָה, אַז זַיְזַיְינָעַן זַיְזַיְינָעַן זַיְזַיְינָעַן...

„אַבְּעָר לְעַנְיוֹן האָט אַרוֹיְסָגְעַבָּעַן אַ בעפְּעַהָל, אָז מעַן זַאְל אוֹיפֿרְיָסְעַן דֵּי קָעַלְעָרָם פֿוֹנִים שְׁטָאָטָס-בָּאָנְקָן כִּוּיט דִּינָאָמִיט, אָזָן אַקָּאָרְשָׁט אַיְזָאָרוֹים אַ בעפְּעַהָל, אָז אַלְעַ פְּרִיוֹאַטָּעַ בענְק זַאְלָעַן זַיְזַיְינָעַן מְאָרְגָּעַן אַיְזָן דער פְּרִיהָ, אַנְיִיט ווּעַלְעַן מִיר זַיְזַיְינָעַן מִיט גַּעַוְאַלְד!“

אין פָּעַטְרָאָגְרָאָדָעַר סָאוּוִיעַט האָט דֵּי אַרְבִּיְּטָגָעַט. דער זַאְל אַיְזָן גַּעַוְעַן פּוֹל מִיט בעוֹאַפְּעַנְטָעַ מעַנְשָׁעַן. טְרָאָצְקִי האָט אַבָּא-געַגְעַבָּעַן אַ בעַרְיכָּת :

„די קָאַזְאָקָעַן טְרַעְטָעַן אָפָּ פֿוֹן קָרָאַסְנָאִיעַ סְעַלְאָ“. שאַרְפָּעַ פרְּיִידְגְּשָׁרְיִיעַן. „אַבְּעָר דֵּי שְׁלָאָכָט הַוִּיבֶּט זַיְזַיְינָעַן ערְשָׁט אָז. אַיְזָן פּוֹלְקָאָוּאָסְטָמָט פָּאָר אַ שְׂוֹעָר גַּעַפְּעַכְתָּ. מִיר מְזֻזָּעַן שִׁיקָּעַן אַחֲין אַלְעַ קָרְעַפְּטָעַן, ווּאָס מִיר. קָעַנְעַן נְוָר מַאֲכִילְיָזְוָרָעַן...

„פֿוֹן מַאֲסָקָוּעַ האָבָּעַן מִיר שְׁלַעַכְתָּ יְדִיעָות. דער קָרְעַמְל אַיְזָן

אין די הענד פון די יונקערס. די ארכיביטער האבען זעהר וועניג געוועהה. דער אויסגאנגען ווענדט זיך אן פערטראגראד.

„בײַם פראנט האבען די געועצען וועגען פריעדען און ערעד אָרוּיסְגָּעָרֶפָּעָן גָּרוּיס בְּעִיגִיסְטָעָרָוָן. קָעָרָעָנְסָקִי פָּאָרְפְּלִיזִצְטָטִי טְרָאָנָן שְׁעָעָן מִיטּ מְעֻשָּׂוֹת וְוַעֲגָעָן דְּוִיבָּרְיוּעָן, וְוַעֲגָעָן בְּלֹוֶט אָוָן שְׁרִיפָּות אַיִּין פָּעָטְרָאָגָּאָד, וְוַעֲגָעָן פְּרָוִיעָן אָוָן קִינְדָּהָר, וְוָאָס וְוַעֲרָעָן גַּשְׁאָכְטָעָן פָּוָן די באַלְשְׁוּוֹיְקָעָם. אַבָּעָר קִיְּנוּדָר גְּלוּבָּטָט נִיטּ די מְעֻשָּׂוֹת...“

„די קְרִיאָצָרָם „אַלְעָג“, „אוּרָאָרָאָט“ אָוָן, „רָעַסְפּוּבְּלִיקָאָ“ שְׁטָעהָעָן אַוְיףּ זְיוּעָרָע אַנְקָעָרָס אַיִּין דָּעָר נְעוּוֹא. זְיוּעָרָע הָאָרָמָאָטָעָן זְיוּנָעָן אַנְיָנָה גַּשְׁטָעָלָט אַוְיףּ די וְוַעֲגָעָן, וְוָאָס פִּיהָרָעָן קִין פָּעָטְרָאָגָּאָד...“

„פָּאָרוֹאָס וְעַנְטָ אִיחָר נִיטּ דָּאָרָט צְוּוִישָׁעָן אִיְּעָרָעָרָעָן גּוֹאָרָדָרָעָן דִּיְּצָעָם?“ האָט אַ גְּרָאָבָע שְׁטִימָע אָרוּיסְגָּעָרֶפָּעָן.

„איַךְ פָּאָהָר טָאָקָע גְּלִיכָּךְ אַהֲיָנָצָו!“ האָט טְרָאָצָקי גַּעַנְטְּפָעָרט אָוָן אַיִּוֹ אַרְאָבָ פָּוָנָם פְּלָאָטְפָּאָרָט. אָרוּיסְגָּעָרֶפָּעָן האָט ער אַ בִּיסְעָל בְּלִיּוּיָה כָּעָר וְוִי גְּעוּוֹהָנְלִיךְ. אַיִּין זָאָלָה האָבָעָן אַיִּהָם אָרוּמְגָעָרִינְגָּעָלָט עַטְּלִיכָּע גַּעַטְּרִיעָע פְּרִיְּנָה, אָוָן צְוָאָמָעָן מִיטּ וְוִי אַיִּוֹ ער דָּוְרְכָּגָעָנָגָעָן אַיְּבָרָעָן זָאָלָה אַרְאָבָ פָּוָן די טְרָעָפָט צָוָם אָוּיטָאָמָאָכְלָה, וְוָאָס האָט גַּעַוְאָרָט פָּאָר דָּעָר טְהָיר.

קַאְמָעָנוּוּ האָט אַיִּצְטָן גַּעַמְלָדָעָט וְוַעֲגָעָן דָּעָם פְּשָׁרָה-קָאָמִיטָעָט. די בעדִינְגְּנוּנָעָן פָּוָן אַ וְוַעַפְּעַנְשְׁטִילְשְׁטָאָנָה, וְוָאָס די מְעַנְשְׁוּוֹיְקָעָם האָבָעָן פָּאָרְגָּעְלִיּוּגָט, זְיוּנָעָן פָּאָרוֹוָאָרָפָעָן גַּעַוְאָרָעָן פָּוָן די באַלְשְׁוּוֹיָהָה סָעָם. אָפְּלָו די אַבְּתָהְיּוּלְגָעָן פָּוָנָם אִיְּזָעְנְבָאָהָן-פְּעָרָאָיָן האָבָעָן גַּעַשְׁטִימָט גַּעֲגָעָן אַזָּא פָּאָרְשָׁלָאָגָן.

„אַיִּצְטָן, וְוַעֲגָעָן מִיר האָבָעָן גַּעַוְאָנוּנָעָן די מְאַכְלָט אָוָן הַאלְטָעָן אַבָּא אַיִּין נְצָחָוּן נְאָבֵין אַנְדָּרָעָן אַיְּבָעָר גַּאֲנִיזָּ רְוָסְלָאָנָה, פָּעָרְלָאָנָגָעָן וְוִי פָּוָן אַוְןָנוּ נְוּרָ דְּרִיּ קְלִינְגִּקִּיטָעָן: עַרְשְׁטָעָנָס, אָזְ מִיר זָאָלָעָן זְיךָ אַבָּא זָגָעָן פָּוָן דָּעָר מְאָכָט; צְוּוֹיְטָעָנָס, אָזְ מִיר זָאָלָעָן צְוּוֹנָגָעָן די סָאָלָיָה דָּאָטָעָן פָּאָרְטָצְוּעָעָן דָּעָם קְרִיעָג, אָוָן דְּרִיטָעָנָס, אָזְ מִיר זָאָלָעָן אָרוֹויָה שְׁלָאָגָעָן בַּיּ די פּוּיְעָרָוִים די עַרְדָּ-פְּרָאָגָעָן פָּוָן קָאָפָ...“

אוֹיףּ אַ מִינְיָוָת האָט זְיךָ בְּעוֹזְיָעָן לְעָנִין. ער עַנְטְּפָעָרט אוֹיףּ יָעָר בְּעַשְׁוֹלְדִינְגָּנוּנָה פָּוָן די סָאָצְיָאָלִיּוּסְטָעָן-דָּרָעָוָאָלְזִוְּזִיאָנְגָעָרָעָן וְוַעֲגָעָן דָּעָם עַרְדָּ-פְּרָאָגָרָאָם:

"זוי טענהין" זאנט ער, "או מיר האבען בי זוי געיגנבייט דאס אנדראַפֿראָגָטָם. עס ווועט אונזו גרייליך צויניז קומען..."
 אט איזוי האט די פערזאַמְלָונָג בסדר געקאָכָט. איזין פיהרער נאכ'ן אנדערען איז געקומען, גערעדט, ערקלעהרט, אויפֿגעמנָטערט, געיטענהית... אָן אַרְבִּיְתָעֶר נאָך אָן אַרְבִּיְתָעֶר, אָ סָאלְדָאָט נאָך אָ סָאלְדָאָט האבען זיך אַוְיפֿגַעַהוּבָעָן אָוָן אַוְיסְגַּעַרְדָּט דאס האָרֶץ...
 דער עולָם איז געקומען אָוָן געגאנגען. מענשען האבען זיך געבִּיטען, אָבעָר די פערזאַמְלָונָג האט זיך געצְוִיגָעָן אָחָן אָן אַוְיפֿהָעָר. פָּון צִוְּיט אָז צִוְּיט פְּלָעָגָט אִימְצָעָר אַרְיִינְקָומָעָן אָוָן שְׁרֵיְעָן, אָז די מִיטְגְּלִיעָדָעָר פָּון דָּרָע אָוָן דָּרָע אַבְּתָהִילְגָּנָג זָאָלָעָן גַּעַהַן צָוָם פְּרָאָנָט. אַנְדָּרָע, פָּערָד וְאַונְדָּרָע אָדָעָר אַזְוִינָעָו וְאָס זַוְינָעָן גַּעַקְוָעָן אָיָן סְמָאָלְגִּי נאָך גַּעַז וְעוֹהָר אָזָן קְרִיעָנִס-מַטְעָרִיאַלְעָן, האבען זיך גַּעַגְאָסָעָן אָיָן זָאָל...
 עס איז גַּעַוְוָעָן בְּמִעְט דָּרְיוִי פָּאָרְטָאָג, וְוָעָן מִיר האבען זיך גַּעַלְאָזָט אֲחָיהִים. הַאַלְצָמָזָן, אָ מִיטְגְּלִיעָד פּוֹנִים מִילְוִיטָעָרִישָׁעָן רֻעּוֹאַלְזִיאָנְגָעָרָעָן קָאָמִיטָעָט, אַזָּן אָוָן גַּעַקְוָעָן אַנְטָקָעָעָן, לְוִיְּפָעָנְדִּיג אַיְבָּרִין קָאָרִידָאָר. זַיְּן פְּנִים האט גַּעַשְׁיוֹנִים.

"גְּרוּסָאָרְטִיגָּע נְיִיעָם", האט ער אַוְיסְגַּעַרְדָּיְעָן אָזָן מִיד אַנְגָּעָן כָּאָפָּט בַּיִּד דָּרָע הַאָנָד. "אָ טָאָלְעָנְרָאָמָע פּוֹנְסָמָּטָרָאָנָט. קְרָעָנְסָקִי אַזָּן צּוּקְלָאָפָּט! מְהוֹת אַסְּקָּס!"
 ער האט מִיר גַּעַוְוָעָן אָ בְּלָאָט פָּאָפִיעָר בְּעַשְׁרִיבָעָן מִיט בְּלִיְּוִיָּה פְּעָדָעָר. דָּרְעוֹהָעָנְדִּיג, אַזָּן מִיר קַעַנָּעָן נִיט לְיִיעָנָעָן, האט ער עס גַּעַד נּוֹמָעָן פָּאָרְלָעָזָעָן אַוְיָפָּס אַקְּוֹל :

"פּוֹלְקָאָוָא. דָּרָע שְׂטָאָב. 2:10 פָּאָרְטָאָג."

די נאכָט אַוְיָפָּס אַקְּטָאָבָעָר דָּעַם 31 טָעָן וְוָעָט בְּלִיְּבָעָן אַיִּן דָּרָע גַּעַשְׁיכְּבָטָע. קְרָעָנְסָקִים פְּרָאָבָע צָו פִּיהָרָעָן קָאָנְטָרְדָּרָעָוָאַלְזִיאָנְגָעָרָע אַזָּן גַּעַרְמָעָן גַּעַגְעָן דָּרָע הַוִּיפְּרָטְשָׁטָאָדָט פָּון דָּרָע רֻעּוֹאַלְזִיאָע, אַזָּן גַּעַלְמִיגָּזָזָאָרָפָעָן גַּעַוְוָאָרָעָן. קְרָעָנְסָקִי גַּעַהַט אָבָב, מִיר גַּעַהַעַן פָּאָרְוּעָרָטָס. די סָאלְדָאָטָעָן, מָאָטָרָאָזָעָן אָזָן אַרְבִּיְתָעֶר פָּון פָּעָטָרָאָג גַּרְאָד האבען גַּעַוְוָעָן, אַזָּן זַיְּיָה קַעַנָּעָן אָזָן וְוָיְלָעָן דָּרְכָּפִיהָרָעָן מִיט גַּעַוְהָר אַיִּן הַאָנָד דָּעַם וְוָיְלָעָן פָּון דָּרָע דָּעַמְאָקְרָאָטָיעָ. די בְּרוֹשָׁאָזָעָיָה הָאָט גַּעַפְּרוֹאָוָט אַיּוֹאַלְיָרָעָן די רֻעּוֹאַלְזִיאָנְגָעָרָע אַרְמָעָע. קְרָעָנְסָקִי הָאָט גַּעַפְּרוֹאָוָט זַיְּיָה בְּרָעָכָן דָּוָרָק דָּרָע קְרָאָפָט פָּון די קָאָזָקָעָן. בַּיּוֹדָע פְּלָעָנְעָר האבען גַּעַלְיִיטָעָן אָ שְׁעַנְדְּלִיכָּעָמְפָּלָה.

„די נרויסע אידיעע פון דער ארכיביטער- און פויערימַדָּעַמְּאַךְַטִּיעַ
האט געללאַסען די ריויהען פון אונזער אַרְמָעַ אָוֹן פֿאַרְשְׁטָאַרְקֶט אַיְהָר
מוֹט. דָּאָס גַּאנְצָע לְאַנְד וּוֹעַט פָּוֹן הַיְּינְטָן אָוֹן וּוּוּיטָעַר וּוּיסְעַן, אָז
די קְרָאָפְטָן פָּוֹן די סָאוּוּיְעַטָּעַן הַעֲנֵגָט נִיט אַיְן דָּעַר לְוּפְטָעַן, אָז זַי אַיְזָן
אָוּבָעָוּיְעַבָּאָר. צְוָאָטָעַן מִיט קָעָרָעָנְסָקִין הַאָבָעָן מִיר אַבְגָּעוּוּאַרְפָּעַן
די פְּרִיצִים, די בּוּרוּשָׂאַזְעַיְעַ אָוֹן אַלְעָרְלִיְיַיְעַ קָאָרְנִילְאַוּצָעַם. דָּוּרָק דָּעַט
וּוֹאָס מִיר הַאָבָעָן אַבְגָּעוּוּאַרְפָּעַן קָעָרָעָנְסָקִין הַאָבָעָן מִיר בּוּשְׁטָעַגְט
דָּאָס רַעַכְתָּ פּוֹנִים פָּאַלְקָ אַוּוֹפָ אַפְּרִיעְדְּלִיכְעַן פְּרִוְיְעַן לְעַבָּעַן, אַוּוֹפָ עַרְדָּ
בְּרוּוּט אָוֹן מַאְכָט. די פּוֹלְקָאּוּוֹ-אַבְתָּהִילְוָנָג הַאָט מִיט אַיְהָר מַוְתָּהִינָּעַן
טְלָאָפָ פּעַרְשְׁטָאַרְקֶט די זַאָךְ פָּוֹן דָּעַר אַרְכִּיבִּיטָעַר אָוֹן פּוּעָרִים-דָּעַוָּאָד
לוֹצִיעַ. דָּעַר וּוֹעַג צְרוּיק אַיְזָן גַּעַלְאָסָעַן. פָּאָרָאָוִים וּוֹהָעַן מִיר קָאָמְפָּ
שְׁטוּרְיָכְלָוּגָעָן, קְרָבָנוֹת, אַבָּעָר דָּעַר וּוֹעַג אַיְזָן קְלָאָהָר אָוֹן דָּעַר זַיְעַן אַיְזָן
גַּעַזְוִיכְרָטָם.

„דָּאָס רַעַוְאַלְעַזְיָאַנְעָרָעַ רַוְסְלָאַנְדָּ אָוֹן די סָאוּוּיְעַטָּעַן-מַאְכָט מַעַן
זַיְן שְׁטָמָאַלְזָ מִיט דָּעַר פּוֹלְקָאּוּוֹ-אַבְתָּהִילְוָנָג, וּוֹאָס הַאָט גַּעַקְעַמְפָּטָ
אָוּנְטָעַר דָּעַר קָאָמָאָנְדָא פָּוֹן פָּאַלְקָאָוּנוֹיךְ וּוּאַלְדָעָן. אַיְבָּיְגָעַ עַהְרָעַ דָּעַט
אָנְדָעַקְעַן פָּוֹן די נַעַפְּאַלְעָנָעָ ! רָוּהָם די קְרִוְעָגָסְלִילָיָט פָּוֹן דָּעַר רַעַוְאָדָ
לוֹצִיעַ, די סָאַלְדָאָטָעַן אָוֹן אַפְּצִיעְרָעַן, וּוֹאָס זַיְעַנָּעַן גַּעַוּעַן גַּעַטְרִיְיַיְעַ צּוֹם
פָּאַלְקָ !

„עַם לְעַבָּעַ דָּאָס רַעַוְאַלְעַזְיָאַנְעָרָעַ סָאַצְיָאַלְיִסְטִוְישָׁעַ פָּאַלְקָמָט
רַוְסְלָאַנְדָּ !

אַיְינִים נָאָמָעַן פּוֹנִים רַאְתָּהָ,

„לָ . טְרָאַצְקִיְיָ, פָּאַלְקָמִיסָּאָרָ .
פְּאַהְרָעַנְדִּיג אַבָּעָר זַנְאָמָעָנְסָקִי פָּלְאָעָז, הַאָבָעָן מִיר דָּעַרְוָעָהָן עַפְעַט
אָז אָוּנְגָּעָוּהָנְלִיכְעַ מַאְסָעַ מַעַנְשָׁעַן פְּאָרְזִין נִיקָּאַלְאַיְוּסָקִי וּוּאַקְוָאָל.
עַטְלִיכְעַ טְוַיְוָעָנְדָר מַאְטָרָאָזָעָן הַאָבָעָן זַיְדָ דָּאָרְטָ אָגָּנוּזָאָמָעָלָט. די בִּיקְדָּ
סְעַן הַאָבָעָן אַרְוִיְסָגְעַשְׁטָקָטָ פָּוֹן דָּעַר מַאְסָעַ, וּוֹי שְׁטָעַכְיָנָעַ הַאָהָר.

אַמִּטְגָּנוּעָד פּוֹנִים אַלְלָדוּסִישָׁעַן אַיְזָעַנְבָּאָהָן-פְּרָאָרִיָּן אַיְזָן גַּעַד
שְׁטָאָנָעַן אַוּוֹפָ די טְרָעַפָּ אָוֹן גַּעַטְעַנְהָיָט צַו די מַאְטָרָאָזָעָן :

„חֶבְרִים ! מִיר קָעַנְעַן אַיְיךְ נִיט פִּיהָרָעַן קִיּוֹן מַאְסָקוּעַ. מִיר
זַיְעַנָּעַן נִיְוְרָאָל. מִיר פִּיהָרָעַן נִיט קִיּוֹן סָאַלְדָאָטָעַן פָּוֹן קִיּוֹן צָהָר.
קָעַנְעַן אַיְיךְ נִיט נְעַמְעַן קִיּוֹן מַאְסָקוּעַ, וּוֹאָוּ עַמְשָׁת אַזְוִי אַוְיךְ
בִּירְגָּנְעַרְקִרְיָעָג...“

דרער פלאז האט געקאכט ווי א קעסעל. די מאטראוזען האבען געשרייען אין אויפרעונגונג. די בעוועפנעטע מענשען האבען זיך גען-נו-מען רוסען פאַרווערטס. פֿלוֹצְלִינְגּ האט זיך געעפנעט אָן אַנדְרֶעֶר טהיר. עס האבען זיך בעוויזען צוּווֵי אַדְרֶעֶר דְּרַויִי אַיּוֹעֲנְבָּהָן-אָרֶר-בִּיטָּעָר, אַ מאַשְׁיְנִיסְטּ אַדְרֶעֶר עַטּוֹאַס עַהְנְלִיכְעַטּ. „קִומְטָ אָרְיִין, חֶבְרִים, קִומְטָ אָרְיִין“, האט אַיְנוּעֶר אוַיסְגָּעָשְׁרִיעָן. „מִיר וּוּלְעָן אַיְיךְ נָעַמְעָן קִיּוֹן מַאֲסְקוּעָ, אַפִּילּוֹ קִיּוֹן וּוּלְאַדְיוּוּאַסְטָאָק, אָוִיב אַיְהָר וּוּלְטָ! עַס לְעַבָּעָ די רַעְוָאַלְזִיאָן!“

קאפיטעל ניון

זיעג

כ ע פ ע ה ל נ ו מ ע ר 1.

„13טען נאָוועט בער, 1917, 38 מינוט נאָך 9 אַינְדְּרֶפְּרִיה.

„זו די סָאַלְדָּאַטָּעָן פּוֹן דָּרָעָר פּוֹלְקָאּוּוֹ-אַבְתָּהִילְוָנָגּ.“

„נאָך אַ שְׂוּעָרָעָן קָאַמְּפָפּ האַבען די סָאַלְדָּאַטָּעָן פּוֹן דָּרָעָר פּוֹלְקָאּוּוֹ-אַבְתָּהִילְוָנָגּ בְּעוֹיְגָטּ די קָאַנְטְּרִידְעָוּוֹלְצִיאַנְעָרָעָרָעָרָעָן, וּוּלְכְּבָעָה האַבען אין אָונְאַרְדְּנוֹנָגּ צְוִירִקְעָטְרָאַטָּעָן פּוֹן זְיוּעָרָעָ פָּאַזְיְצִיעָם אָוּן אָוּן-טָעָר דָּעַם שָׁוֹץ פּוֹן צָאַרְסְּקָאִיעָ סְעַלְאָ זְיךָ אַבְגָּעָרוֹקָט אָין דָּרָעָר רִיכְטוֹנָגּ פּוֹן פָּאַוְלְאּוּסָקּ דָּעַם 2טען אָוּן נָאַטְשִׁינָאָ.“

„אוֹנוֹעָרָעָ אָוּאַנְגָּאַרְדָּעָן האַבען פְּעָרָנוּמָעָן דָּעַם צְפּוֹנְ-מוֹרָחָדִינוּן וּוַיְנַקְּעַל פּוֹן צָאַרְסְּקָאִיעָ סְעַלְאָ אָוּן די סְטָאַנְצִיעָ אַלְקָסְמָאַנְדְּרָאּוּסָקָאִיאָ. לִינְקָם אִיז גַּעַוּעָן די קָאַלְפִּינְאָ-אַבְתָּהִילְוָנָגּ, רַעֲכָתָם — די אַבְתָּהִילְוָנָגּ פּוֹן קָרָאַסְנָאִיעָ סְעַלְאָ.“

„איְיךְ האָבָּב בְּעֻפּוֹילְעָן די קְרָעָפְּטָעָן פּוֹן פּוֹלְקָאּוֹוֹ, זְיךָ זְאַלְעָן פְּעָרָדָה-נוֹהָמָעָן צָאַרְסְּקָאִיעָ סְעַלְאָ אָוּן בְּאַפְּעַסְטִינְגָּעָן די וּוּגָעָן, וּוֹאָסָס פִּיהָרָעָן אִין שְׂטָאַרְטָ אָרְיִין, הוּוֹפְּטוּעָלִיךְ פּוֹן דָּרָעָר זְוִית פּוֹן נָאַטְשִׁינָאָ.“

„איְיךְ האָבָּב איְיךְ גַּעַהְיִיסָּעָן פְּאַרְנָעָהָמָעָן פָּאַוְלְאּוּסָקָאִיעָ, בְּאַפְּעָסָטִיגְעָן אִיהָר דָּרְוָם-דִּינָעָ זְוִית אָוּן פְּעַרְכָּאַפְּעָן די אַיּוֹעֲנְבָּהָן בִּזְוּ דָנָאָ.“

„די סאלדַאַטָּען מוווען אַנְנָעַמָּעַן אלָעַ מיטַלְעַן צוֹ פֿערַשְׁטָאַרְקָעַן
די פֿערַכְּאַפְּטָעַ פֶּאַזְיִצְיּוּם. זַיְיַ דַּאַרְפָּעַן בּוּיַּעַן טַרְאַנְשָׁעַן אָוּן אַנְדְּרָעַ
פֿערַתְּהַיְידִיגְנוֹגָס-מִיטַלְעַן.

„זַיְיַ דַּאַרְפָּעַן אַרְגָּאנְזִירַעַן פֿערַבְּינְדוֹנְגָעַן מִיטַּדִּי אַבְּתָהִילְוָנְגָעַן
פּוֹן קָאַלְפִּינָּא אָוּן קְרָאַסְנָאַיַּעַ סֻעַּלְאַ אָוּן מִיטַּדִּעַ שְׂטָאַבְּ פּוֹן דַּעַם
הַוּפְּטִיךְאַמְּאַנְדִּירַ אַיבָּעַר דַּעַר פֿערַתְּהַיְידִיגְנוֹגָס פּוֹן פֿעַטְרָאַנְרָאַרְ.

(אונטערגענְשְׁרִיבְעַן)

דַּעַר הַוּפְּטִיךְאַמְּאַנְדִּירַ אַיבָּעַר אלָעַ קְרַעְפְּטָעַן,
וּוְאַסְ קְעַמְפְּפָעַן גַּעֲגַעַן דַּעַר קָאַנְטְּרָדְעַוּאַלְוַ
צִיאַנְעַרְעַר אַרְמָעַע פּוֹן קְעַרְעַנְסָקִי
פָּאַרְ-פָּאַלְקָאַוּנִישַׁ מַוְרָאַוְוִי אַוְוִי.

דִּיעַנְסְּטָאַג אַיְנְדְּרָפְּרִיהַ . וּוְאַסְ האַט פְּאַסְיַרְטַ ? עַרְשַׁט צְרוּרִיךְ
מִיטַּצְוַיְיַ טַעַג אֵין פֿעַטְרָאַנְרָאַר אָוּן דַּי פְּעַלְדָּעַר אַרוּם אַיְהַר גַּעַוּעַן
פּוֹלְ מִיטַּ אַוְאַרְגָּאנְזִירַעַן בְּאַנְדָּעַם, וּוְאַסְ האַבָּעַן גַּעַוְוָאַנְדָּעַרְטַ אַהֲיַן
אָוּן אַחֲהָרַ . זַיְיַ האַבָּעַן נִיטַּ גַּעַהָאַט קִיְּן שְׁפִיּוֹן, נִיטַּ גַּעַהָאַט קִיְּן אַרְטִילְעַרְעַ, נִיטַּ גַּעַהָאַט קִיְּן פִּיחְרָעַר, נִיטַּ גַּעַהָאַט קִיְּן פְּלָאַן . וּוְאַסְ האַט
צְוָנוֹיְפָּגָנְגָעָסָעַן אַטְ דַּי צְוָאַשׁוֹוָאַמְּעַנְעַ מַאְסָעַ פּוֹן אַוְנְדִּיסְצִיפְּלִינְרָטָעַ
רוֹטָעַ גַּוְאַרְדִּיְצָעַס אָוּן סַאַלְדָּאַטָּעַן אַהֲן אֲפִיצְיַרְעַן אֵין אַיְיַן שְׁטָאַרְקָעַ
אַרְמָעַע ? וּוְאַסְ האַט זַיְיַ גַּעַנְבָּעַן דַּי פְּעַהְגִּיקַיְתַּ צַוְּ פָּאַלְגָּעַן זַיְיַעְרַעַ
אַיְגָעַן אַוְיְסָגְעַלְבָּעַן קָאַמְּאַנְדִּירַעַן ? וּוְאַסְ האַט זַיְיַ פֿעַרְהָאַרְטָעַ
וּוּטַ, אָזְ זַיְיַ זַאַלְעַן קָעַנְעַן בְּאַגְּנָעַנְעַן אָוּן בְּרַעְכָּעַן דַּעַם אַנְפָאַלְ פּוֹן
אַרְטִילְעַרְיַ אָוּן קָאַזְאַקָּעַן ?

נִיטַּאּ קִיְּן כְּלָלִים פָּאַלְקַ אֵין דַּעַר צִוְּיַטַּ פּוֹן אָזְ אַוְיְפְּשַׁטְּאַנְדַּהַ .
נִיטַּאּ קִיְּן מִילְוַעַרְישַׁע גַּעַוְעַצְעַן פָּאַרְ דַּעַם זַוְילְעַן פּוֹן אַמְּאַסָּעַ . וּוּרַעַ
אֵיזְ דַּעַן גַּעַנְגָּעַן גַּעַנְגָּעַן דַּי סַאַוְוַיְעַטְעַן ? יוֹנְקָעַרְסַ, קָאַזְאַקָּעַן, פְּרִיצִיםַ,
גּוֹטְסְבּוֹעַיְצָרַ, שְׁוֹאַרְצָעַ מַאְהָיַס — מִיטַּ זַיְיַ האַט גַּעַדְאַרְפְּטַ קְוּמָעַן
דַּעַר צָאַרְ, דַּי אַכְרָאַנָּא, דַּי סִיבְרָעַרְ קָאַטְאַרְגָּעַן, אָוּן הַינְטָעַר זַיְיַ דַּי
גְּרוֹזְאַמָּעַ נַעַפְאַהָרַ פּוֹן דַּי דִּיְוִשְׁעַן... זַיְעַן אֵיזְ פָּאַרְ דַּי סַאַוְוַיְעַטְעַן
גַּעַוּעַן דַּאָסַ, וּוְאַסְ קָאַרְלִיְיַל האַט אַגְּנָעַרְפְּעַן „רוּחַם אָוּן נַלְיכַ אַהֲן
אָזְ עַנְדַ ? !

זַוְנְתָאָג בְּיַינְאַכְטַ, וּוּעַן דַּי קָאַמִּיסָּאַרְעַן פּוֹנִים מִילְוַעַרְישַׁען רַעַ-

וואלו ציאַנערען קאָמייטעט האבען זיך פערצוווייפעלטע אומגעקעהרט פונַים פעלד, האט דער גאנזנוֹן פון פערטראנֶר אָויסגעקליבען זיין קאָמייטעט פון פינַף, זיין קריינְס-שְׂטָאָב, דריי סָאלְדָאָטָעָן אָוּן צוּווִי אֲפִיצְיָרָעָן, וואָס זַיְעַנְעַן גַּעֲוָעַן דַּיְוַן פָּוּן יַעֲרָעָן קָאָנְטְּרָדְרָעָוָאַלְזְּצִיאַנְעָרָעָן חַשְׁד. קָאָמָּנְדִּיר אִיז גַּעֲוָעַן פָּאַלְקָאָוָוָיָּאָוָו, אַ גַּעֲוָעָזְעָנְעָר פָּאַטְּרִיאָט, אַ פָּעָהָגָעָר מַאן, אַבָּעָר אַוִּיפָּאָהָם האט מעַן גַּעֲקָוּת מִיט בַּיְדָע אַוְגָעָן. אַין קָאַלְפִּינָּא, אַין אַבּוֹכָאָוָא, אַין פּוֹלְקָאָוָא אָוּן אַין קָדָסְנָאָיָע סֻעָּלָא האט מעַן אַרְגָּאָנְזִירָט דַּעֲרוֹוַיְלִינְגָּע אַבְּתָהִילְוָנְגָּעָן. דַּי אַבְּתָהִילְוָנְגָּעָן זַיְעַנְעַן בַּיְסָלְעָבָוָיָּו גַּעֲוָאָרָעָן גַּרְעָסָר, מַחְמָת אַלְעָרָד לַיְוַי צַוְּיָּוְטָע אָוּן צַוְּשָׁפְּרִוְּטָע קָרְעָפְּטָעָן האבען זיך אַנְגָּהָהָוִבָּעָן צָוְנוּפְּיָה צִיהָעָן אַרְוָם זַיְוַי : סָאלְדָאָטָעָן, מַאְטָרָאָזָעָן אָוּן רְוִיטָע גּוּוֹאָרְדִּיְצָעָם, טָהִילָעָן פָּוּן גַּעֲוָעָזְעָנָעָ פָּאַלְקָעָן, פִּיעָבָאָטָעָן, קָאַוּאַלְעָרִיעָן, אַרְטִילְוָרִיעָן, עַטְלִיכָּע בַּעֲפָאַנְצָעָרָטָע אַוִּיטָּאַמְּאַבְּיָלָעָן...

עם אַיְוַן גַּעֲוָאָרָעָן טָאג. קָאַזְאַקְיִישָׁע פָּאַטְּרוֹלָעָן האבען זיך בעוּוֵי זַעַן. דַּא אָוּן דָּאָרָט האט זיך דַּעֲרָהָרָט שִׁיסְעָרִי. מַעְנְשָׁעָן האבען גַּעֲשָׁרָעָן : „גַּוְיִם זיך אָוְנְטָעָר !“ אַיבָּעָר דַּעַם גַּרְאָהָעָן פָּעָלָר, אַיְן דַּעַר קָאַלְטָעָר רְוָהִינְגָּעָר לְוַפְּטָה האט זיך דַּעֲרָהָרָט דַּאָּס גַּרְוּוּשָׁ פָּוּן שְׁלָאָכָט. דַּי קָלָאנְגָּעָן האבען דַּעֲרָגְרִיכְטָדִי צַעְוּאָרְפָּעָנָעָ בַּאַנְדָּעָם, וואָס זַיְעַנְעַן גַּעֲוָעַן פַּעֲרָשְׁפִּירִיט נַאֲהָעַנְתָּ אָוּן וּוּוִיט, גַּעֲזָעָסָעָן אַרְוָם קָלְיוֹנָעָ פִּיעָרְלָעָה, זיך גַּעֲוָאָרִימָט אָוּן גַּעֲוָאָרָט... הַיִּסְטָעָם, דַּי מַלְחָמָה גַּעַתָּה ! דַּי בַּאַנְדָּעָם האבען זיך אָוּוּקְגָּעָלָאָזָט אַחַיָּה, וּוּאוּ דַּי שְׁלָאָכָט האט זיך צַוְּפָלָאָקָעָרָט. פָּוּן דַּעַר שְׁמָטָרָט האבען זיך שְׁטָרָאָזָעָן אָרְבִּיטְרָעָר גַּעֲנָאָסָעָן אַיבָּעָר דַּי פָּלָאָכָע וּוּגָעָעָן. דַּעֲרָהָרָט דַּי שִׁיסְעָרִי, האבען זַיְוַי גַּעֲנוּמוּן שְׁפָאָנָעָן גַּיְכָעָר. אַט אַזְוִי האבען זיך אַוִּיטָּאַמְּאַטְּיִשְׁ צָוְנוּפְּגָעָלְבָעָן הַוּוּפְּעָנָס אַוִּיפְּגָעָרְגָּטָעָ מַעְנְשָׁעָן, אַרְוָם יַעֲדָעָן פָּוּנְקָטָ פָּוּן אַנְבָּאָל. קָאַמִּיסָּאָרָעָן האבען זַיְוַי אַנְגָּעוּוּזָעָן פָּאַזְוִיָּה צִיעָם, וּוּאוּ זַיְוַי זַיְלָעָן שְׁטָעָהָן, אַדְרָעָר גַּעֲגָבָעָן זַיְוַי אַרְבִּיטָט צַוְּתָהָן. דַּאָּס אִיז גַּעֲוָעָן זַיְוַי עַד וּוּלְטָה ! זַיְוַי אַלְיוֹן האבען אָוּיסָגָעָלְבָעָן דַּי אֲפִידָעָן. דַּעַר וּוּלְעָן פָּוּן פִּיעָלָעָ צַוְּשָׁאָטָעָנָעָ מַעְנְשָׁעָן אַיְוַי אַוִּיפָּאָהָם אַרְגָּעָן...

דַּי אַנְטָהִילְוָנְהָמָרָפָעָן דַּעַר שְׁלָאָכָט האבען מִיד נַאֲכָדָעָם דַּעַר צָעָהָלָט, וּוּי דַּי מַאְטָרָאָזָעָן האבען גַּעֲקָעָמְפָפָט בַּיְזָה דַּעַר לְעַצְטָעָר סְוִיל

און זיך נאכדעם געלאָזט שטראָמען די פִּינְדְּלִיכְעַד פָּאוּצִיכְעַם ; ווֹי אָזֶוּ די אָונְגְּנָעָאַיבְּטָע אַרְבִּיטָרָהָאַבָּעָן זיך גְּעוּוֹאַרְפָּעָן אָוִיפָּה די רִוְּתָעָנָה דַּע קָאַזְאָקָעָן אָוּן זַיִּה אַרְאַבְּגָנְרִיכְעַסְעַן פָּוּן זַיְּעַרְעַע פָּעַרְדָּע ; ווֹי אָזֶוּ די גְּרוּסָע הַוִּיפְּעָנָס מַעֲנְשָׁעָן, וּוְאָסָהָאַבָּעָן זיך אַיְּנָהָוִיָּבָעָן ווֹי אַגְּרוּסָע זַמְּעָלָט אָוִיפָּהָן שְׁלַאַכְּטְּבָעָלָד, הַאַבָּעָן זיך אַוְּפְּגָנְהָוִיָּבָעָן ווֹי אַגְּרוּסָע פָּעַרְפְּלִיאַיְּצָוְגָּה אָוּן הַאַבָּעָן זיך אַוְּסְגָּנְגָּאַסְעָן אַיְּבָרְעִין שְׁוֹנָא... נַאֲך פָּאָר הַאַלְבָעָ נַאֲכָט זַיְּנָעָן די קָאַזְאָקָעָן צָוקְלָאַפְּט גְּעוּוֹאַרְעָן אָוּן אַבְּגָנְעָטְרָעָטָעָן לְאַזְעָנְדִּיגָּה הַיְּנְטָעָר זיך די אַרְטְּילְעָרִיעָ. די אַרְמָעָע פָּוּנָס פְּרָאַלְעָטְאַרְיָאָט, אַוְּסְגָּנְגָּוִיָּגָּעָן אַיְּבָרְעִין אַלְאַגְּנָעָר אַוְּנְגָּלְיְּוִיכְעָר שְׁלַאַכְּטְּלִינְיָע, הָאָט זיך אַרְמָעָע נַעֲמָהָאָן פְּאַרְוּוּרְטָמָס אָוּן זיך אַרְיְּנְגָּעָקְיְּוּקָלָט אַיִּין צָאַרְסָקָאַיָּע רָוק נַעֲמָהָאָן דַּעְרָהָאָן הָאָט צִיְּמָת גַּעַהָאָט צָו צַעְרָשְׁטָעָרָעָן די דְּרָאָחָתָה נַאֲך אַיְּדָעָר דַּעְרָהָאָן הָאָט צִיְּמָת גַּעַהָאָט צָו צַעְרָשְׁטָעָרָעָן די קָאַמִּיסָּאָרָעָן אַיְּצָטָה לְאַזְעָסְמָנָצְיָע. פָּוּן אָט דַּעְרָהָאָן הָאָט צִיְּמָת גַּעַהָאָט צָו אַגְּנָהָוִיָּבָעָן שְׁלַיְּוִידָעָרָעָן אַיִּין דַּעְרָהָאָן וּוּלְטָ אַרְיוֹן זַיְּעַרְעַע טְרִיאָוּמְפָסָה גַּעַזְאָנְגָּעָן... .

„צָו אַלְעַ סָאוּוּיְּעָטָעָן פָּוּן אַרְבִּיטָרָהָאַבָּעָן פְּוּוּרִים-דְּעָפְטוּמָטָעָן. דַּעְם 12 טָעָן נַאֲוּוּמְבָּהָר הָאָט די רָעְוָאַלְוָצְיָאַנְעָרָע אַרְמָעָע אַיִּין אַבְּלָוִטִּיגָּעָר שְׁלַאַכְּטָלָבָעָן צָאַרְסָקָאַיָּע סְעֵלָא בְּעֻזְוּנְגָּטָה די קָאַנְטְּרָרְעָוָאָדָה לְזַיִּיאָאַנְעָרָע אַרְמָעָע פָּוּן קָרְעָנְסָקָי אָוּן קָרְנְיָלָאָוּ. אַיִּינָס נַאֲמָעָן פָּוּן דַּעְרָהָאַלְוָצְיָאַנְעָרָע דַּעְנוּרְוָנָגָה בְּעַפְּהָהָל אַיִּיךְ אַלְעַ פָּאַלְקָעָן, זַיִּה וְאַלְעַן אַנְהָוִיָּבָעָן אַזְעָנְסִיּוּעָ גַּעַגְעָן די פִּינְדָּרָ פָּוּן דַּעְרָהָאַלְוָצְיָאַנְעָרָע דַּעְמָאַקְרָאַטָּיָע, זַיִּה וְאַלְעַן אַנְנָעָהָמָעָן אַלְעַ מִטְלָעָן צָו אַרְעָסְטָאַרְעָן קָרְעָנְסָקָיָיָן אָוּן וְאַלְעַן אַרְיוֹסְוּוֹיָוּן אַזְעָנְסָטָאַנְדָה גַּעַגְעָן יְהָרָעָ אַזְוָאַנְטָוָרָעָ, וּוְאָסָהָאַבָּעָן שְׁטַעַלְעָן אַיִּין גַּעַפְּהָהָר די עַרְאַבְּרוֹנְגָּעָן פָּוּן רָעְוָאַלְוָצְיָע אָוּן דַּעְמָע זַיִּגְעָן פָּוּנָס פְּרָאַלְעָטְאַרְיָאָט. עַמְּלַעְבָּע די רָעְוָאַלְוָצְיָאַנְעָרָע אַרְמָעָע !

מוֹרָאָוּוּאָוּוּ

נייעַסְפָּן דַּעְרָהָאַלְוָוִוְוִינְצָ...

איִין סְעוּוֹאַסְטָאַפְּאָל הָאָט דַּעְרָהָאַרְטִּינְגָּעָר סָאוּוּיְּעָט אַיְּבָרְגָּעָנוּמָעָן די מַאְכָטָה. אַרְיְּוִינְגָּעָ פְּעַרְזָאַמְלָוְנָגָה פָּוּן מַאְטָרָאַזְוּעָן אָוִיפָּה די קְרִיעְנְסָה שִׁיפְּעָן הָאָט גַּעַצְוָאַוְגָּעָן די אַפְּיְּצִירָעָן זַיִּה אַוְּסְצָוְשָׁתְּעָלָעָן אַיִּין רִיְּהָעָ אַוְנָשָׁרָעָן טְרִיאָהָיִיט דַּעְרָהָנִיְּעָרָגָה. אַיִּין נַיְּוָשָׁנִי נַאֲוָגָנְאַרְאָד הָאָט דַּעְרָהָאַלְוָצְיָע גַּעַהָאַלְטָעָן די מַאְכָטָה. אַיִּין קָאַזְאָן אַיִּז פְּאַרְגָּעָלְקָוְמָעָן אַגְּסָעָן-קָאַמְּפָפָּה : די יְוִנְקָעָרָס אָוּן אַבְּרִיגָאַדָּע אַרְטְּיְּלָעְרִיעָ פָּוּן אַיִּין

זוייט, דער באלשעוויסטיישער גאנרנויזאן פון דער צווייטער... א פארצווויפעלטער קאמפף האט וויעדר אויסגעבראכען אין מאסקווע. דער צענטר פון דער שטאדט און דער קראמל זיינען געווען אין די הענד פון די יונקערס און דער וויסער גווארדיע. פון אלע זייטען זיינען אויף זוי אגעפאלען די סאלדאטען פון דעם מיליטערדי-שען רעוואלווציאנערען קאומיטעט. די סאוועט-ארטיליריע איז נא, שטאנען אויף דעם סקאבעלעוווסקי פלאז, באמאードירט די שטאדט, דומא און דעם האטעל מעטראפאָל. אויף טווערסקאיַ און ניקיטס-קאיַץ האט מען אויפגערטען די שטינען פונַים ברוק צו בויען באריי-קאדען און באפעטיגען טראנשעען. א האגעל פון מאשיינ-הארמאתען האט זיך גענאָטען אויף די ריביע שטאדט-תילען, וואו עס זיינען געווען די גרויסע בענַק און די האנדעלס-הייזער. עס איז ניט געווען קיין ליכט, קיין טעלעפאנען. די בורושואָז בעפעלקערונג האט געלעבט און די קעלעדס. לויט דעם לאָצטען בולעטן, האט דער מיליטערישער בעגריסונגנען קיין פערטאנרגאָד — בעגריסונגנען דער רעניורונג פונַם ליַכְעֵז זיכערהייט אָן אָוּלְטִימְאָטוֹם: דער קראמל זאָל זיך אונטער-געבען, אָנִית ווועט מען אַיהם באמאードירען.

„באמאードירען דעם קראמל?“ האט דער געוועהנְלִיכְעֶר בירגען זיך געפרענט. „דאָס וועלען זוי ניט סמייען!“ פון וואָלאָנדָא בייז טשיטא איז זוייטען סיביר, פון פסקאָו בייז בעוּאַסְטָאָפָּאָל אוּפִין שׂוֹאַרְצָעַן יִם, אָומְעַטָּם, איז די גרויסע שטערט און איז די קלְיַוְונַע דערפהָר, האט דער בירגען-קריעג געבענט און בעפֿלְאַקְעַט. פון טיזענדער פָּאַבְּרִיקָעַן, פון פּוּיְעַרְיִים-גַּעֲמִינְדָּעַם, פון פָּאַלְקָעַן אָן אַרְמָעַן, פון שִׁיפְעַן אוּפִין בְּרִיְתָעַן יִם זיינען אַנְגְּלָקְוּמָעַן בעגריסונגנען קיין פערטאנרגאָד — בעגריסונגנען דער רעניורונג פוןַם פָּאָלָּק.

די קָאַזְאַקָּעַן-רָעַנְיַוְרָוָנָג האט טעלענְרָאַפְּרִיט קָרְעַנְסִיקִין פון נָאוֹוָא טשערקָסָס: „די רָעַנְיַוְרָוָנָג פון דער קָאַזְאַקָּעַן-אַרְמָעַע לְאַדְמָת אַיִּין די פְּרָאַזְוִיזְאַרְיִישָׁע רָעַנְיַוְרָוָנָג אָן די מִיטְגְּלִיעַדְעַר פָּוּנִים רָאַטָּה פון דער רָוִיסְיַעַר דֻּעְפּוֹכְלִיךְ, אָז זַיְהָ זַאָלָעַן קָוְמָעָן, אָוִיב מְעַגְּלִיךְ, קִין נָאוֹאַטְשָׁעַרְקָאָסָק, וְאָוֹ מִיר קָעַנְעַן צְזַזְמָעַן אַרְגָּגָנְיוּרָעַן דעם קָאַמְפָּפָּה גַּעֲגַּעַן די בָּאַלְשָׁעַוּוֹקָעָם.“

אין פִּינְלָאָנדְה האט זיך אָוִיך גַּעֲקָכָט. דער סָאוּוִעַט פון הָעַלְ –

זינגרפרם און דער „צענטראָבלט“ (צענטראָבלט) האבען צווארען ערקלעהרט בעילאנגרונגעס-צושטאָנד און שען פלאַט) האבען צווארען ערקלעהרט בעילאנגרונגעס-צושטאָנד און האבען נטעטלדעם, און ווער עס וועט פרואווען שטערען די באָלשוועוים. מישע קראָפֿטען אָדרער ווער עס וועט אָרוּיסּוּיוּזּען אַ בעוֹאָפֿעָנטְעָן זַיִד דערשטאָנד נונגען זַיְעָרָע בעפֿעהַלְעָן, וועט ווערען שׂוּעָר בעשטראָפֿטָן. אַין דער זעלבייגער צִוְּיטָהָט דער פִּינִישָׁר אַיּוֹעֲנְבָּאָה-פֿערְאָיִן אָרְגָּנָזִיזָרֶט אַ גַּעֲנָרָאָל-סְטָרְיוֵיס אַיְבָּרִין גַּאנְצָעָן לְאָנְדָּמִיט דער פֿאָדרְעָוָנָג, אָז מַעַן זָאָל אַיְנְפִּיהָרָעָן דַּי גַּעֲוָעָצָעָן וּוְאָס דער סָאָצִיאָלִיסְטִיד שַׁעַר סִימָן הָטָה אַנְגָּעָנוּמוּן אַין יְוִנִּי 1917, — דער זעלבייגער סִימָן, וּוְאָס קָעָרָעָנסְקִי הָטָה אַיְהָם פּוֹנָאָנְדָּרְגָּעָלְאָזּוּט...

נאנצ' פריה בין איד אועעט איזן סמאַלני.

ווען איך בין געגנגען איבערין הילצערנים טראקטואר צוישען דעם טויער און דער גבעידע, האב איך דערזעהן די ערשות שニיעלעך איז דער לופט. לאנגזאם האבען זי געלאלטערט פון דעם גראהען קיהלען הימעל. „שנעע!“ האט דער סאלדאט ביים טהיר אויסגע-רויפען, און א ברוייטער שמיכעל האט פונאנדרגעזונגען זיין פנים. „שנעע, דאס איז גוט צום געונד!“ אינזעיגן האבען די לאנגע טונקעלע קארידארען און די גרויסע צימערען אויסגעזעהן ווי לעריגן. איז דער ריעזיניגר געביידע האט זיך קיינער ניט געריהרט. איך האב אבער בעמערכט עפעם אן אומרוהיג גערוויש, געמיישט מיט אונגען וועהנלייבע קלאנגען. ווען איך האב זיך אַרומגעזוקט, האב איך געד זעהן, אzo אומעטום, כי די ווענה, אויף דער פאלדאָגען, זייןען מענ-שען געלגען און געשלאָפען. גראבע, שמויצינע מענשען, אַרבײַיטער און סאלדאטען, בעשפֿרִיצְט אַדרֶר אַוְיסְגּוֹזְלָגְעָרֶט אֵין בְּלָאָטָע, זייןען געלגען אֵין אלערליי פָּאוּסָם, אַיְינְצִינְגְּוִוִּוֹ אַדְרֶר אֵין הוּוּפְעָנָם, געלע-גען פונאנדרגעוווארפֿען ווי טויט. אַיְינְגְּנָען האבען געהאט צוריסענע באַנדָאַושׁעַן, אַיְינְגְּעַשְׁמִירַט אֵין בְּלוֹט. בְּקַסְעָן אֵין גַּאֲרְטָלְעָן מיט קוילען האבען זיך געוואַלְגָּעָרֶט אַרוֹם אֵין אַרוֹם. די זיענְרִיְיכְּבָעָן פרָאָדָע !

אין'ם בופעת אויפין אויבערשטען שטאק איז געווען איזו פיעל
שלאפענידיגע, איז מען האט קויים געקענט דורךעהן. די לופט איז געווען
שלעכט. דורך די פארנעבעלטע בענסטער האט אריינגעקוט א בלע-
סער טאג. איז אבעגעיהילטער, צוקנייטשטער סאמאוואר איז געשטאָ

נען אויפין טיש, און אין עטליכע גלעוזר איז נאך געוווען טהעהן אויפין דנא. לעבען זוי איז געלעגען אן עקועטפלאָר פון דעם ליעצטער בולעטען פון דעם מיליטערישען רעוואַלוציאָנערען קאמיטעט. אויפין בלאט האט אימיצער אַנגגענשריבען מיט אַ שווערער, אונזיכערער האנד. דאס האט אינער פון די סאלדאטען פֿאַרץ-יִיכּעַנט מיט אַ בלויישטיפט די נעמען פון זיינע חברים, וועלכע זיינען געפאלען. און דער שלאָכְט געגען קערענסקי. די אותיות זיינען געוווען צושוואֹומען, אַקְוָראָט זוי טרעחרען זיינען אויפ זוי געפאלען...

אלעקסמי ווינאנגראָדוֹן.

ד. מאָסְקוּין.

מ. סטאלביביקאָו.

א. וואָסְקָרָעַסְעַנְסָקִי.

ד. לעאנסְקִי.

ה. פֿרְעָאַבְּרָאַזְשָׁעַנְסָקִי.

ו. ליידאנסְקִי.

מ. בערטשיךאָו.

די דאָזְיגַע חברים האט מען נערופען און דער אַרְמָעָע דעם 15טען נאָזְעַמְבָּעָר, 1916. נאָר דריי זיינען געליבען פון זוי אלע: מיכאָאיַל בערטשיךאָו.

אלעקסמי וואָסְקָרָעַסְעַנְסָקִי.

דמיטרי לעאנסְקִי.

שלאָפְט, קעַמְפָּעָר-אַדְלָעָרָם, שלאָפְט מיט אַ רְוֵהִיגָּעָר זַעַלְלָיְעָבָעָט, טִיעָרָעָט, אַיהֲרָה האט פֿאַרְדִּיעַנט גְּלִיק אָוּן אַיְבִּיגַען פריעדען.

אונטער דער ערְד פֿוֹנְסְמָקְבָּר הָאָט אַיהֲר עַנְג גַּעַשְׁלָאָסְפָּעָן די רִיְהָעָן.

שלאָפְט, בִּירְגָּעָר!

נאָר דער מיליטערישער רְעוּוָאַלְוְצִיאָנְעַרְעָר קָאַמִּיטָעָט אַיז גַּעַוְועָן וואָך. ער האט געטהָאָן זַיְן אַרְבִּיְיט. פָּנָן אַינְוּעַנְגְּסָטָעָן צִימָעָר אַיז אַרוּסְגַּעַקְוּמָן סְקָרְיוּפְנִיק אָוּן האט אָוּנוֹ אַיבְּרָעַנְגְּגָעָבָעָן, אַיז מעָן האט אַרְעַסְטִירָט נַאֲזִין, נאָר יַעֲנָעָר האט גַּעַלְיִיקָּעָנָט, אַיז ער האט אַונְטְּרָגְּנַעַשְׁרִיבָעָן די פֿרְאַקְלָאַמְאַצְיָע פֿוֹנִים רַעַנְיַעַרְוָנִים-קָאַמִּיטָעָט. דאס זַעַלְבִּיגַע האט געטהָאָן אַוְקְסְעַנְטִיְיעָוָג. ער רַעַטְוָנְגָסְקָאַמִּיטָעָט גַּוְפָּא

האט געליקענט, איז ער האט אroiסגעלאזום דעם אויפרוֹף צום נאר-
נויאן. ס'איז נאר געווען אונצופריידענהייט צוישען די פאלקען, האט
סקרייפניך געוואנט, דער וואלינסקי פאלק האט זיך אבעגוזאנט קעטפבען
געגען קערענסקיין.

עטליכע אבטהיילונגנען פון ניוטראלע סאלדראטען מיט טשערנאוין
און דער שפיז זייןען געווען אין גאטשינא. זוי האבען געפרואווט
איינערעדען קערענסקי'ן ער זאל אבשטעלען זיין בעונונג אויפ פערט
ראנרכארד.

סקריפטניך האט זיך צולאכט. „היונטיגע צייטען איז ניטא קיין ניטראלע“, האט ער געואנט, „מיר האבען געוואונען!“ זיין שארפרע בעבדודעלטער פנים האט געלוייבטען ווי מיט א רעליגיעזער התפעלות. איבער 60 דעלגאנטען זיינען אングעקומווען פוןיהם פראנט. זיין גאנצן טירען אונזו די שטיעצע פון אלע ארכמעען, א חוויז די סאלדאטען, וואס געפינען זיך אויפין רומענישען פראנט: פון זיוי האבען מיר נאך קיינע ידיעות ניט געהאט. די ארכמעיקאמיטעטן האבען ניט צוגען לאזט די ניעס פון פערטאנגדאָר, אבער מיר האבען איצט ארגאניזוּרט א סיסטעם פון קוּרַיְעָרָעָן...“

אם דאס איז געוווען די שטימונג פון די באַלשבויסטיישע פיהרעער אין יונער ציוט. וווען און אויסלענדרישער ושורנאליסט האט געפרענט טראצקיין, וואָס פֿאָר אַ ערקלעהרג עֶר וויל אַרויסגעבען פֿאָר דער וועלט, האט טראצקי גענטפערט: „די אַיינציגע מעגלייבע ערקלעה-رونג אַין אִיצטיגען מאַמענט איז די, וואָס מֵיר מאַכען דורך'ן מויל פון אָונזערע קאנאנען.“

אַבער אָונטער דער האט זיך גענאָסען דער טונקעלער שטראָם פון אָונרוהינקייט אַון זָאָרג עֶם אַיז געשטָאנָן דַּי פְּרָאנָג ווועגען פִּינָּאנָצָען. דער פֿערָאיַין פון באַנק-אַנגגעשטעלטע האט נִיט געפָּאלְגָּט דַּעַם בעפָּעהַל פּוֹנִים מִילְיטָעְרִישׁעְן-דָּעְוָוָאַלְצִיאָנָרָעָן קָאַמִּיטָעָט. אַנְשָׁטָאָט צַו עַפְּעַנָּעָן די בענְק האט דער פֿערָאיַין אַבְּגָּעָן האַלְטָעָן אַ פֿערָזָאָמָּלָג אַון ערקלעהרט אַ פֿאָרְמָאָלָעָן סְטָרִיק. סְמָאָלְנִי האט פֿערָלָאנָג אַזְוַיְנָע 35 מִילְיאָאן רָובָּעָל פון דער שטאָטָס-בָּאנָה, אַבער דער קָאָסִיר האט פֿערָשְׁלָאָסָעָן די גַּעֲמוּיַּעַטָּע קָעְלָעָרָם אַון האט גַּעַצְּאַהָלָט נָאָר די פֿערָטְרָעְטָעָר פון דער פֿרָאָוְיְזָאָרִישָׁעָר דַּעַגְּיוֹרָנָג. די רָעְקָצִיאָנָרָעָן האַבָּעָן אַוְיסָגָעָנָצָט די שטאָטָס-בָּאנָק אלָם אַ פָּאַלְיִיטִיש גַּעַוְוָהָר... וווען, לְמַשֵּׁל, דער אַלְלְ-דָּוְסִישָׁעָר אַיְזָעְנְבָּאָהָן פֿערָאיַין האט גַּעַפְּאַדְרָעָט גַּעַל צַו צָאַהָלָעָן די אַנְגָּעְשָׁטְעַלְטָעָן פון די רָעְנִיעְרוֹנְגָּס-אַיְזָעְנְבָּאָהָן, האט מעַן זַיִּה אַבְּגָּעָשִׁיקָּט אַין סְמָאָלְנִי.

אַיך בֵּין אַרְיִיבְּרָגְּגָעָנָגָעָן אַין שטאָטָס-בָּאנָק זיך זַעַחַן מִיטִּין נִיּוּם קָאָמִיסָּאָר. דאס אַיז גַּעַוְוָעָן אַ אַוקְרָאַינָּר באַלְשָׁוּזָק מִיטָּרוּיטָעָהָר. זַיִּין נָאָמָעָן אַיז גַּעַוְוָעָן פֿעְטְּרָאָוּוּיטָש. עֶר האט גַּעַדְרָאוֹוּט אַרְיִינְטָרָאָגָעָן אַ בִּיסְעָל אַרְדָּנוֹג אַינְסָתָהָוּ וּבָהָוּ, וואָס דער סְטָרִיק פון די אַנְגָּעְשָׁטְעַלְטָעָן האט אַנְגָּעְמָאָכָט. אַין אלָעָ קָאַנְצָיְלָאָרִיעָם פון דַּעַם רִיעְזָיְגָעָן בְּנֵין זַיִּינָעָן גַּעַוְעָסָעָן פֿרְיוּוּלִינָעָן, סָאַלְדָּאָטָעָן אַיז מַאְטָרָאָזָעָן, אַון גַּעַשְׁוּוֹיצָט. זַיִּה האַבָּעָן זיך נָעַבְדָּע גַּעַמְאָטָעָט מִיטָּלָעָהָת אַיבָּעָר די גַּרְוִיסָּע באַנק-בִּיבָּעָר, זַיִּה האַבָּעָן אַושָׁ אַרוֹיָס גַּעַשְׁטָעָקָט די צִינְגָּר פון זַיִּירָעָ מִילְעָר אַין גַּרְוִיס הַתְּמָדָה, אַבער מעַן האט גַּעַזְוָהָן, אַז זַיִּה פֿערָשְׁטָהָעָן נִיט אַ וּאָרט...

די דּוֹמָא אַיז גַּעַוְוָעָן אַיבָּרָגְּפָּאָקָט. דַּא אַון דָּאָרט האט מעַן נָאָך אַרוֹיָס גַּעַזְוָאָג אַ הַיִּסְׂמָחָה וּוּאָרט גַּעַגְעָעָן דַּעַר נִיְּעָרָד רָעְגִּיעָרָג, אַבער דאס האט גַּעַטְרָאָפָּעָן זַעַלְטָעָן. דַּעַר צַעַנְטָרָאָלָעָר עַרְדָּ-קָאַמִּיטָעָט האט

אדוייסגעלאָזט אָנוֹ אַוְפָּרוֹפּ צָו דִּי פּוּעָרִים, אָנוֹ זַיִן וְאַלְעָן נִימָט אֲנֻעָרְקָעָנָעָן
דָּאָס עַרְדְּגַעְוָעָז פּוֹנִים סָאָוְוִיעָטָעָן-קָאנְגָּרָעָם, וּוַיְיָ דָּאָס וְוַאלְט גַּעַפְּרִהָּרָט
צָו אָונְאַרְדְּנוֹנָג אָוָן בִּירְגָּרְדְּ-קְרִיעָן. דָּעָר שְׁתָּאָרְטְּ-גָּאָלָאוֹז שְׁרִיְּדָעָר
הָאָט גַּעַמְּלָדָעָט, אָנוֹ צָוְלִיעָב דָּעָם בְּאַלְשָׁעְוּוּסְטִישָׁעָן אַוְיְפְּשָׁטָאָנָר וּוְעַט
מַעַן מַזְוָעָן אַבְּלִיְּגָעָן דִּי וְאַהֲלָעָן צָו דָּעָר גְּרִינְדוֹנְגָּס-פֿעְרוֹזָאָמְלוֹנָג אַוְיָאָפּ
אָן אַונְבְּעַשְׂטִימְטָע צִיּוֹת.

צווויי פראנגען האבען קענטיג פערנוומען דעם אויבען-אן אין אלע
מענם געדענק : ערשותענס, אבשטעלען די בלוט-פעריגיסונג פון א
שרפהען בירגערד-קריעג, צויזיטענס, בעשאפען א ניע דענגיירונג.
מען האט שווין מעהר ניט גערעדט וועגען „פערניכטען די באַלשוויקעס“
און מען האט זעהר ווענינג גערעדט וועגען אויסשליסען זוי פון דער
דענגיירונג ; אויב עמייצער האט דאס יא דערמאהנט, זייןען דאס
געוווען די פאלקס-יסאציאָליסטען און די פוויירימ-יסאָוועטען. אפילו
דער צענטראל-לער אַרמְעָעָקָמִיטעט, דער שטאַרקְסְטָעָר שונא פון סמאָל-
ני, האט טעלעפָאנִירֶט פון דער הויפט-קווארטיר אין מאַהילעווו :
„אויב מען קען ניט גראַנדען קיין נײַעם קאַבְינֶעָט סִידְעָן מען קוּמוֹט
זוֹ אָן אַוְיסְגְּלִיךְ מֵיט די באַלשוויקעס, שטיַמְעָן מֵיר אַיְזָן, אָן מען
זָאָל זָוְלָאָזָעָן אָן דער מִינְדָּעָה יִוְּטָן.“

די „פראודא“ האט זיך אויגנעלאכט פון קערענסקייס „מענשען-פְּרִוִינְדְּלִיכָּבָּעַ גַּעֲפִיחַלְעָן“. די צייטונג האט געדראקט זייןע א טעלע-גראמע אום רעגיירונגס-קָמִיטָטָט :

“אין הסכם מיט דעם פארישלאג פון דעם רעטונגס-קאמיטעט
און אלע דעם אקראטישע ארגאניזאציעם, וואם זיונען מיט איהם פער-
בונדען, האב איד אבעגעשטעלט אלע מייליטערישע האנדולונגען געגען
די אינסORGענטען. מען האט געשיקט א דעלענאת פונים קאמיטעט
צו אנהויבען פערהאנדולונגען מיט זוי. נעהמת אן אלע מיטלען,
זען זאל אבגעשטעלען אונגנוייטיג בעוט-פראגיסונג.”

האט אַרוֹסְנֶעֱשִׁיקָט אַפּוּרָאֵין בְּעָרָה-בְּנָה עֲזַבְנִיעָזְרָה דָּעַר אַלְלוּדָמִישָׁר

„די קאנפערענץ פון דעם איזענבאָהן-פֿערַאיַין מיט פערטראָטער
פון בײַידע קעמפֿענדע צדְּרִים, וועלכֹע זעהָן אַיִּין די נויטינקייט
פון אַ פֿשֶׁרֶה, פראַטְּסְטִירֶט ענְדרְגִּישׁ געֲגַען פֿאַלְּיטִישׁ טערָרִיזֶם
איַינִים אַיצְטִיגָּען בּוֹרְגֶּעֶרֶךְ רַיעֵג, וועלכֹעֶר ווערט געְפִּיהָרֶט צוֹוַישׁעַן

פערשייער ענעה פראקטזיעם פון דער רעווואַלוציאָן ערער רעמו אַקְרָטִיעַ. די
קאנע פערענץ ערקלעהרט, אָז פֿאַלְיִיטִישֶׁר טעראריזָם, ווֹאָם פֿאָר אָ פֿאָרָם
עד זאָל נִיט אַנְנָהָמָעַן, אַיּוֹ אַיּוֹ הַיּוֹפֵךְ מִיט דָּעַ אַידְעָע פָּוּן אַונְטָעָר
הַגְּדָלָנוּן וּוְעַגְעָנוּ אַגְּנִיעָר רַעֲגִיעָרָנוּ...”

די קאנפערענץ האט געשיקט דעלענאמטען צום פראנט און קיין גאטשינא. אין דער קאנפערענץ נופא האט עס אויסגעוזהן, איז מען האלט שווין בי איז אויסגלאייד. מען האט שווין אפיילו געהאט בעשלאל-סען אויסצוקלוייבען אָ פראווייזאַרישען פֿאַלקֿסֿדֿאַטה, וועלכער זאל בעשטעהן פֿון אַזְוִינְעַן פֿיעֶר הונדרט מיטגלויעדר — פֿינְפֿ אָון זיעב-ציג פֿון סְמָאַלְנִי, פֿינְפֿ אָון זיעבעציג פֿון דעם אלטען צענטראלען עקווע-קוטיוויקאמיטעט, — די אַיבּעריגע פֿון די שטאדט-דומאָס, פראפעסיאָ-געלע פֿעראיינען, ערדי-קאמיטעטען אָון פֿאַלְיטֿישׁע פֿאַרטֿיעַן. טשערנאָו האט געוזאלט זיון דער נײַעַר פרעמעיר. לענין אָון טראָצְקי, האט מען געשמוועסט, זאלען ניט טארען אַריין אָין קאַבִּינְעַט...

מיימאנציגיט בין איך וויעדר געוווען לעבען סמאַלני. איך בין
געשטאָנען אויפֿין נאָס פֿאָרִין אַינְסְטִיטּוּט אָזֶן גַּערְעַדְטּ מִיטּיְן אַנְטְּרִירִיּ
כּבּעַר פּוֹן אָן אַמְבּוּלָאנָס, וּאָס הָאָט גַּעדְאַרְפּטּ אַבְּפְּאַהֲרָעַן צָום רְעוּוֹאַ
לוֹצִיאַנְעַרְעַן פֿרָאַנְטּ. קָעֵן איך פֿאַהֲרָעַן מִיטּ אִיהָם? גַּעוּוֹס! דָּעַר
מָאָן אָיז גַּעוּוֹן אָפְּרִיוּוֹלְגָּעָר, אָסְטוּדָעָנָטּ פּוֹנִים אָנוֹנוֹוּרְזִיטּעָטּ.
וּוֹעֵן מִיר זַיְינָעַן גַּעַפְּאַהֲרָעַן אַיבּעַר דָּעַר גָּאָס, הָאָט עַר צָו מִיר גַּעַשְׁרִיעַן
אַיבּעַר זַיְן אַקְסָעַל אַוְיףּ דַּיְוִיטּשּׁ: “אַלְזָא, גּוֹטּ! אַיְן דִּי קָאַזְאַרְמָעַס
וּוֹעַלְעַן מִיר עַסְעַן!”

אוף קיראטשנאייא זייןען מיר אריינגעפהחרען איז א ריעזוי גען הויה, אROMגענעלט מיט מליטערוישע בנינימ. מיר זייןען ארויפגענאנגען איבער טונקעלע טרעפ און אריין איז נידרגען צימער מיט איז פענטער. אROM א לאנגען הילצערנע טיש זייןען גוזעסן איזוינע צוואנציג סאלדאטען און מיט הילצערנע לעפאל גענד-סען שטשי פון א גרויסער צינערגער שומען. זי האבען הויך גערעדט און געלאכט.

איך האב מיט זוי פערפיהרט א געשפראָע. אײַנער, אַ יונגעֶר
 פעלדפֿעל מיטן נאמען באַקְלָאנָאוּ, האט גערעדט פרענקיזויש.
איך האב איהם געوانט, אָז איך פאהָר אִין צארסְקָאַיַּע סעלָאַ. „**איך**

КАКЪ БУРЖУИ власть

ПОТЕРЯДИ

Акофистъ Сашкѣ—Болтуну.

Сказочки и пѣсенки для дѣтей призывааго возраста.

Какъ они царствовали. — Что они распѣвали. — Что теперь поютъ.

Какъ буржуй власть потерянъ

(Было въ то время, когда «Софий Альбіонъ»
и другие писатели писали стихи
о борьбѣ за власть).

Было дѣло съ Потеряю...
Былъ онъ, что только солдатъ;
Но голосъ у него былъ садовый.
И тутъ было раздора,

Когда правилъ буржуй
Потеряю, възьмѣтъ, власть,
Какъ правило, скроется подъ
Съ залыши проклятой волы.

Собиралъ они, рѣшили,
Вѣсъ и что, и потому
Широ лѣса растягивали
Для прятанія отъ погони.

Сѣла прѣдѣлъ тѣло погони,
Такъ гудъ, что дерево;
Отъ погони, прѣдѣлъ сидѣтъ,
Хотъ волни, да въ лесахъ.

Было много боязнистовъ,
Было много погони боли,
Всю покрѣпъ прѣдѣлъ расстроили,
Ничего, погони, погони.

Погони не лѣзъ, не нападъ,
Но однажды, не смотрѣ,
Все закричали, за заборомъ...
Погони, погони, погони.

Помѣрилъ я, сѣхъ, Боржуй
Быть погони извѣстѣ
Владовавшемъ головы,
Нѣкоторыи были погони,
Уѣзжались изъ погони.

И потому, всѣмъ сраженно,
Радились вокругъ «Погони»
Пъ буржуй, что смигнула,
Пронграли первыи бой...

Птицы сматывали на погони,
Поражали изъ обѣда,
И съ, сматывали погони,
Рѣбѣнковъ, что тру...

Тутъ, во вѣдѣ погони,
Нѣкъ варда спасъ погони,
Тыѣ буржуй потерпѣли
Бѣзъ за мѣстъ бѣса...

До флагала мѣста, подѣйствовали
Самъ имъ солдатъ солдатъ, что
потѣхъ — пѣтъ имъ, что хотѣтъ — са-
зываетъ въ острогъ, мы же по мѣстамъ, вы-
брать изъ другихъ погони погони.
Погони, передъ Годзіѣвскимъ, въ землю А-
нглии флагъ погони, въ погони
Городъ, — тутъ въ погони живетъ
Софий Альбіонъ, пары съ
трупами посыпаютъ, погони въ погони
раскладываютъ и тѣло это въ погони
закапываютъ. На мѣстахъ гадаютъ, мѣсто
столицы подъѣзда, съмѣтъ царевыши, и
изтураваю, тѣло погони въ погони.

А въ ту пору изъ погони възїди
Погони възїди въ погони та-
кая погони прѣдѣлъ на салютъ Россіи.

СКАЗОЧНА.

За вѣселье, за горе,
За погони морозъ,
Просты садъ съ земѣй
Мѣтъ старикъ изъ сада сѣлъ
У старика три сада,
Старый учитель пѣвъ лѣтника,
Старой сѣти вѣдъ погони,
Ну, а третій — «Погони».
Этотъ старикъ былъ погони,
Нѣмѣцъ про трупъ погони,
На саржинъ матушка
Съ погони вѣдѣнъ.
Еще садъ на садѣ садъ,
Его тѣлъ погони вѣдъ въ мѣре,
Словно, будь она, голова
Погони, да вѣдъ.
Всѣхъ подъ Родионъ вѣдъ,
Трупъ погони погони,
Ну, а звѣтъ дамскіе вѣдъ,
Цѣлая голова бѣла рѣка.
Погони вѣдъ въ Родионъ вѣдѣ,
Дамскіе до погони,
Самъ саржинъ управлять
Самъ вѣдѣнъ расѣвъ.
Самъ вѣдѣнъ у вѣдъ вѣдъ,
У вѣдъ, у... погони,
Словно, будь голова съ
Бѣзъ вѣдѣнъ у вѣдъ вѣдѣнъ.

Тутъ другъ орѣхѣтъ,
Все вѣдѣ въ погони...

И вѣдѣтъ, Бѣзъ вѣдѣ...

Дамскіе Годзіѣвскіе...

И по садѣ, по чести...

Софий вѣдѣ вѣдѣ вѣдѣ...

Кто вѣдѣтъ, кто мѣтъ вѣдѣ...

Софий вѣдѣ вѣдѣ вѣдѣ...

"אויך", האט באקלאנאו פלווצלונג געוזנט. "און אויך — און אויך — די גאנצע קאמפאניע האט אויפין ארט בעשלאנסען פאהרען אין צארס קאייע סעלא."

עם האט זיך דערהערט א קלאָפ אין טהיר. די טחר האט זיך געפענט און עם האט זיך בעוויזען דער פאלקאָווניק. קיינגעַר האט זיך ניט אויפנעהויבען, נאר אלע האבען איהם פרעה ליך בענרייסט. "קען אויך אַרײַנְגַעַהן?" האט דער פאלקאָווניק געפרענט. "פראָסִים! פראָסִים!" האבען זיוו הערצליך געענטפערט. דער פאלקאָווניק איז אַרײַנְגַעַהן מיט א שמייכעל אויף די לֵיפָעַן. דאס איז געווען אַהוּכָּעַר מאָן מיט א פִּינְיָעָם אוֹיסְזָהָן. געטראגען האט ער א מאַנטעל פָּוֹן צַיְגָּעַן-פָּאָל אַוְיסְנָהָאָפְּטָמִיט גָּאָלָה. "מיר דְּאָכְּתָ זֶיך, אויך האָב געהערט, אָז אַיהֲר ווילט פאהרען אין צַאָרְסָקָאַיָּע סעלאָ, חַבְּרִים," האט ער געוזנט. "קען אויך פאהרען מיט אויך?"

באקלאנאו האט א טראָכָט געטהָן. "אויך גַּלוּב נִיט, אָז מִיר האבען דָּא ווָאָס צָו טהָאָן הַיְינְטִינְגָּעָן טָאָן", האט ער געענטפערט. "יאָ, טָאָוּאָרִישְׁטָש, קומְטָמִיט אָנוּן, מִיר ווּעָלָעָן זַיְן זַעַהָר צַוְּפִּרְעָדָעָן." דער פאלקאָווניק האט איהם געדאנקָט, זיך אַנְיְּדָרְגָּעָזָעָט אָז אַנְגָּעָט גַּאֲסָעָן א גַּלְאָז טהָעָע.

באקלאנאו האט מִיר עַרְקְלָעָהָרָט די לאָגָע. גערעדט האט ער שטילעָהָיְד, כְּדִי ער זָאָל נִיט בְּעַלְיוֹדִינְגָּעָן דָּעַם פָּאָלְקָאָוָונִיקִים גַּעַפְּהָלָעָן. "די מעָשָׂה אַיז אַזְוִי", האט ער געוזנט, "אויך בין דער פָּאָרוֹזִעְנְדָרָעָר פָּוֹנִים קָאָמִיטָעָט. דער קָאָמִיטָעָט פָּעָרוֹאָלְטָעָט אַיבָּעָר דָּעַם גַּאנְצָעָן בָּאַטָּאַלְיוֹן, אַבָּעָר ווָאָס אַיז שַׁוְּיך דָּעַם פָּאָלְקָאָוָונִיק, האבען מִיר אִיהם אַוְיסְנָהָאָפְּטָמִיט, אָז ער זָאָל קָאָמָנְדָרְעָוָעָן נָאָר אָז דער צִיְּמָת פָּוֹן מִילְיָעָרִישָׁע אַפְּעָרָאַצְּיָעָט. דָּעַמְּאַלְטָמָעָן מִיר אלע פָּאָלְגָּעָן זַיְן בְּעַפְּעָהָל. אַבָּעָר אַיז אלע זַיְן האַנְדְּלָגָעָן אַיז ער פָּעָרָה אַנְטוֹוָאָרְטָלִיך פָּאָר אָנוּן. אַין די קָאָזָרְמָעָם דָּאָרָפָ ער זיך פרִיחָעָר אַנְפָרְעָעָן בַּי אָנוּן אַיְדָעָר ער מְהוֹט עַפְּעָם. מַעַן ווּאַלְטָ אִיהם גַּעַנְט אַנְרוֹפָעָן אַונְזָעָר עַקְזָעָקְטוּיוֹ-אַפְּיִיצְּרָה..."

מען האט אָנוּן גַּעַבָּעָן גַּעַוּהָרָ, רַעַוְאָלְוָוָעָרָעָן אָז בִּקְסָעָן — "וּועָר ווּוִים. מִיר קַעַנְעָן נָאָר בְּעַגְעַנְעָן קָאָזָקָעָן" — אָז מִיר אלע האבען זיך אַרְיְּוּנְגָּעָלְיוֹבָעָן אַין דָּעַם אַמְּבוֹלָאָנָם. מען האט

אויך אַרְוִיפָגֶלְעֶנֶט דָּרְיִי גְּרוֹוִיסָע פֿעַק צְיוּיטָנוֹנֶגֶן פָּרָאַרְזִן פָּרָאנֶט. מֵיט אַ קְלָאָפָעָרִי זְוִינֶנֶעֶן מִיר דָוְרְכָנֶגֶלְפָאָהָרֶעֶן לִיְמִינִי אָוּן אַדְוִוִּיכָא אַוִּיף זְאַנְאָרָאָדָנִי פָּרָאָסְפָּעָקָט. לְעַבְעָן מִיר אִיז גְּזֻזָּעָסֶעָן אַ יְוָנָגָנָרָמָאָן מֵיט עַפְּאַלְעַטְעָן פָּוּן אַ פָּאָרוֹטְשִׁיק. עַר הָאָטִ, דָּאָכְטִ וִיךְ, גַּעֲקָעָנֶט רָעָרֶעֶן פְּלִיסִינִג אַוִּיף אַלְעָ אַיְירָאָפָעָאִישָׁע שְׁפָרָאָכָעָן. עַר אִיז גְּעוּוֹעָן אַ מִיטָּן גְּלִיעָד פָּוּן דָּעַם בָּאַטְאָלְיִיאָן-קָאָמִיטָעָט.

„אַיך בֵּין נִיטְקִיּוֹן בָּאַלְשָׁוּוֹיךְ“, הָאָט עַר מִיר פָּעָרְזִיבָּרֶט מֵיט הַיִּזְן. „אַיך גַּעַהָעָר צָו אַ וְעַהָר אַלְטָעָר אַדְעָלִינְגָּר פָּאָמִילִיעָן. אַיך אַלְיִין וּאַלְטִ זִיךְרִ זִיכְעָר אַנְגָּעָרְוָפָעָן אַ קָּאָדָעָט...“

„אַבָּעָר וּוּי קוּמָט?“ הָאָב אַיך עַרְשְׁטוֹנִינֶט גַּעֲפָרָעָנֶט.

„אָה, יָא, אַיך בֵּין אַ מִיטְגָּלְיָעָד פָּוּן דָּעַם קָאָמִיטָעָט. אַיך בָּעָהָאָלֶט נִיט מִינְעָן פָּאַלְיִיטִישָׁע אַבָּעָרְצִיוֹגְנוֹנֶגֶן. אַבָּעָר דָּאָס אַרְטִ נִיט מִינְעָן חַבְרִים, מַחְמָת זַיְיָ וּוּיְסָעָן, אָז אַיך הָאָלֶט נִיט פָּוּן שְׁטָעַלְעָן זִיךְרִ גַּעַנְעָן דָּעַם וּוּיְלָעָן פָּוּן דָּעַר מַעְהָרְהִיָּט...“ פָּוּן דָּעַסְטוֹוּנָעָן הָאָב אַיך זִיךְרִ אַבָּי נְעָזָאנְט אַנְתָּהָיְלִיל צָו נְעַהָמָעָן אִין דָּעַם אַיְצָטִיגָּעָן בִּירְגָּעָר-קְרִיעָן, וּוּיְלָאָרִיךְ גַּלוּבָּן נִיט אִין קָעְמָפָעָן מֵיט גְּעוּוֹהָהָר אִין הָאָנְדָּר גַּעַנְעָן מִינְעָן רָוְסִיָּה שָׁעָ בָּרְיִידָעָר...“

„פָּרָאָוּוּאָקָאָטָאָר! קָאָרְנִילָּאָוּוּז!“ הָאָבָעָן דִּי אַנְדָּרָעָר צָו אַיְהָם גַּעֲשָׁרְיָעָן אִין שְׁפָאָס אָוּן אַיְהָם נַעַקְלָאָפָט אִין דָּעַר פָּלִיְיצָעָ.

מִיר זְוִינֶנֶעֶן דָוְרְכָנֶגֶלְפָאָהָרֶעֶן אָוְנָטָעָר דָעַר גַּרְאָהָעָר שְׁטִינוּנָעָרָנָעָר אַרְקָאָדָעָ פָּוּן דָעַם מַאָסְקוּוֹר טְוּוֹר, בְּעַדְעַקְטִ מֵיט גַּלְדָּעָנָעָ צָאָקָעָט, שְׁוּוֹעָרָעָ קִיּוֹעָרְלִיבָּעָ אַדְלָעָרָם אָוּן נְעַמְעָן פָּוּן רְוִיסְיָעָ צָאָרָעָן. אָוּנוֹעָר אַמְבּוֹלָאָנָס הָאָט זִיךְרִ אַוּוֹקְנָעָלָאָוָט אַבָּעָר דָעַם בְּרִוְיטָעָן, גַּלְיִיכְעָן שָׁאָסָעָי, וּוּאָסָה הָאָט אַוִּיסְגָּעָזָהָן גַּרְוִילִיךְ אָוְנָטָעָר דָעַר לִיְיִכְטָעָר דָעַק פָּוּנְקָסָעָמָס עַרְשָׁטָעָן שְׁנָעָ. אַיבָּעָרְזִן שָׁאָסָעָי זְוִינֶנֶעֶן גַּעַנְגָּעָן גַּעַדְיִכְטָעָמָסָעָן רְוִיטָעָן גַּוּאָרְדִּיְיךְעָסָעָ, גַּעַשְּׁפָאָנָט צָוָם רְעוּוֹאָלְזִוְּיָאָנָרָעָן פָּרָאָנָט כִּימָט גַּעַשְּׁרִיָּעָן אָוּן גַּעַזְגָּעָן; אַנְדָּרָעָר, מֵיט גַּרְאָהָעָר פְּנִיםְיָדָר אָוּן אַוִּיסְנָעָשָׁמָרָט אִין בָּלָאָטָעָ, זְוִינֶנֶעֶן גַּעַזְגָּעָן צְרוּיקָה. גַּעַזְעָהָנְלִיךְרָהָאָבָעָן וּוּי אַוִּיסְגָּעָזָהָן גַּאָר יְוָנָגָעָ אַיְנוֹלָעָךְ. עַס זְוִינֶנֶעֶן גַּעַזְגָּעָן פְּרוּוּעָן מֵיט אַפְּעָטָעָמָס, אַיְינָנֶעֶן מֵיט בְּיִקְשָׁעָן אָוּן פָּעָהָנְדָלָעָה, אַיְינָנֶעֶן הָאָבָעָן גַּעַד טְרָאָנֶעֶן אַוִּיף זְיִיעָרָעָ אַרְבָּעָל דָעַם בָּאָנְדָר פָּוּן דָעַם רְוִיטָעָן קְרִיוֹזָן, — אַלְעָ אַיְינָגָעָבָוִוָּגָעָן, אַוִּיסְגָּעָהָאַרְעָוּוּטָעָ פְּרוּוּעָן פָּוּנִים אַרְיִמְסָטָעָן צְוִשְׁטָאָנָר;

אַבְתָּהִילְוָנְגָעָן סָאלְדָאַטָּעָן הָאָבָעָן מַאֲרְשִׁירֶת אָהָן אַ סְּדָר ; וּוֹעֵן זַיִּה
הָאָבָעָן בְּעַנְגָּעָנְטָמְט דִּי דְּרוֹיטָע גּוֹאַרְדִּיְצָעָם, הָאָבָעָן זַיִּגְשָׂרְעָן פֿרְיוֹנְדִּילִיִּה
כֻּבְּגַרְוָסָעָן ; עַם זַיִּינְגָּעָן גַּעַנְגָּנְגָּעָן מַאֲטָרְאָזָעָן מִיטָּן עַרְנְסְטִיבְיוֹזָעָן
אוּיסְדָּרָוק אַוְיְפִּין פְּנִים ; עַם זַיִּינְגָּעָן גַּעַנְגָּנְגָּעָן קִינְדָּעָר מִיטָּפְעָלְעָד
שְׁפִיּוֹן פָּאָר זַיִּירָעָטָטָעָם אָוֹמָעָם. דִּי דְּאַזְּינָעָגְשָׂעָמָעָה
הָאָטָמְגָּפָנְט אַיִּן דָּעָר וּוּיְסְלִיכָּעָר בְּלָאַטָּע, וּוֹאָסָמָהָט בְּעַדְעָקָט דִּי
שְׁטִינְגָּעָר פָּוֹן דָּעַם שָׁאָסָעִי. מִיר זַיִּינְגָּעָן גַּעַפְאַהָרָעָן פֿאַרְבִּי הַאַרְמָטָעָן,
וּוֹאָסָמָהָט הָאָבָעָן זַיִּד גַּעַזְוָגָעָן קִיְּין דְּרוֹסְמָצָו מִיטָּטְבָּרָגְגָעָן ;
פֿאַרְבִּי מַאֲטָאַרְדִּוְאַגְּנָעָן אַגְּנָעָמָעָט מִיטָּטְבָּרָגְגָעָן מַעְנְשָׁעָן ; פָּאָרְדִּי
בְּיִי אַמְּבּוֹלְאַגְּנָעָן מִיטָּטְבָּרָגְגָעָן פֿאַרְוָאַוְנְדָעָטָעָן, גַּעַפְאַהָרָעָטָעָן ;
אַיִּינְמָאָל הָאָבָעָן מִיר אַפְּילָו גַּעַזְוָהָעָן אַ פֿוּיְרִישָׁעָן וּוֹאָגָעָן וּוֹאָסָמָהָט
לְאַגְּנוֹאָמָמָט נַעַסְקְרִיפָעָט אַיְבָּרָעִין וּוֹעֵג ; אַיִּן וּוֹאָגָאָן אַיִּוֹּגָעָסָעָן אַ בְּלָאָזָט
סְעָר בְּחָור אַגְּנָעָבוֹיָגָעָן אַיְבָּרָעִין זַיִּן פֿאַרְוָאַוְנְדָעָטָעָן בּוֹיְךָ. דָּעָר בְּחָור הָאָטָמְגָּפָנְט
גַּעַקְרַעְכָּט מִיטָּטְבָּרָגְגָעָן אַמְּנָאַטָּאַגְּנָעָר שְׁטִימָעָן. אַוְיְפִּי בְּיִדְעָע זַיִּיטָּעָן וּוֹעֵג הָאָטָמְגָּפָנְט
בְּעַן וּוֹיְבָּרָעָן אַוְיְבָּרָעָן אַלְטָעָט מַעְנָעָר גַּעַרְאָבָעָן טְרָאַנְשָׁעָעָן אַוְיִזְוָגָעָן
שְׁטַעְכִּיגָּעָן דְּרָאַטָּעָן. דִּי וּוֹאַלְקָעָנָסָמָהָט הָאָבָעָן זַיִּד לְאַגְּנוֹאָמָמָט אַבְּגָעְרוֹקָט
קִיְּין צְפוֹן, אַוְיִזְוָגָעָן עַסְמָהָט אַיְבָּרָעִין דִּי פְּלָאָכָעָז זְמַפְּגָעָן פֿעַלְדָּעָר. רַעַכְתָּהָאָבָעָן
הָאָטָמְגָּפָנְט גַּעַבְּלִיְשְׁטָשָׁעָט אַיְבָּרָעִין דִּי פְּלָאָכָעָז זְמַפְּגָעָן פֿעַלְדָּעָר. רַעַכְתָּהָאָבָעָן
זַיִּד גַּעַהְוִיבָּרָעָן וּוּיְסָעָן, נַאֲלָדָעָן אַוְיִזְוָגָעָן קָלְיְעַרְעַנְדָּעָן קוֹפְּאַלְעָלָעָן אַוְיִזְוָגָעָן דָּעָכָרָעָן ;
לִינְקָס זַיִּינְגָּעָן גַּעַשְׁטָאַגְּנָעָן הַוִּיכָעָקָוּמָעָן, פָּוֹן אַיִּינְגָּעָן הָאָטָמְגָּפָנְט זַיִּד גַּעַהְוִיָּיָה
בְּעַן אַ שְׁוֹאַרְצָעָרָעָן רֹויְךָ. וּוּיְמָטָרָה הָאָטָמְגָּפָנְט אַ נִּידְרִיגָּעָר הַיְמָעָל זַיִּד גַּעַד
שְׁטְרָעָקָט אַיְבָּרָעִין פֿינְלָאָנדָעָן. אַוְיְפִּי בְּיִדְעָע זַיִּיטָּעָן וּוֹעֵג הָאָבָעָן מִיר גַּעַד
קַעַנְטָמָעָן זַיִּהְוָהָעָן קִירְכָּעָן, מַאֲגְּנָסְטִירְעָן... אַמְּמָאָל הָאָטָמְגָּפָנְט זַיִּד בְּעַוְוִוְעָן אַמְּמָאָל
נָאָךְ. שְׁטוּמָה אַוְיִזְוָגָעָן עַרְנְסָטָהָט עַרְגָּוּקָט, וּוֹיְסָמָהָט קָלְאָפָט דָּעָר דָּוָפָט
פָּוֹן דָּעָר פֿרְאַלְעַטְאַרְיִישָׁר אַרְמָעָעָא אַיְבָּרָעִין בְּרִיְוִיטָעָן וּוֹעֵג.

אַיִּין פּוֹלְקָאָוֹא הָאָבָעָן דִּי וּוֹעֵגָעָן זַיִּד גַּעַשְׁיִידָט. מִיר הָאָבָעָן זַיִּד
אַבְּגָעָנְטָעָלָט אַיִּנְמִיטָעָן אַגְּרִיסָעָן וּלְמָן. דָּא אַיִּזְוָגָעָן אַמְּזִין צָעָנְטָרָה
וּוֹאָהָהָן מַעְנָשָׁעָן הָאָבָעָן זַיִּד גַּעַנְאָסָעָן פָּוֹן דְּרוֹי זַיִּיטָּעָן : פֿרְיוֹנְדִּה הָאָבָעָן
זַיִּד בְּגַעְגָּנְעָטָעָן, זַיִּד לְעַבְּדִין אַבְּגָעְבָּעָן מַולְטָבָעָן דְּרַעְצָהָלָט אַיִּינְגָּעָן
דָּעַן זַיִּד. הָאָבָעָן קַוְיְהָלָעָן צּוֹלְעַבְּרָת אַ רְיִיחָה הַיְזָועָר, אַוְיִזְוָגָעָן אַרְוֹם
אַרְוֹם אַוְיְפִּי אַ הַאֲלָכָרָעָן מַיְוָל אַיִּזְוָגָעָן דִּי עַרְדָּגָעָן אַוְיִגְעָרְיוֹסָעָן אַזְּרָעָן צָרָעָן

סנאטען. דא האט די שלאלכט נעהערשט מיט ווילדרער וואוטה. ניט זויט זייןען אַרְוָמְגַעַלְאַפְעַן הַוְנֶגֶרִינְגַע קָאַזְקִישׁ שׁ עַרְדָּאַחְן רִיטְעַר; זַיְהַאֲבָעֵן נִיט גַּהְאָט וּוֹאַס צַו עַפְעַן: דַּאַס גַּרְאֹז פָּוּן דַּי פַּעַלְדָּר אַיְז שְׁוֹין לְאַגְּנָג גַּעֲוֹעַן טְוִוִּיט. אַ רִיטְעַר גַּוּאַרְדִּיעַץְאַהְט וּזְיךָ גַּעֲפְּרוֹאַוּט אַוְיְפְּעַצְעַן אַוְיְףְּ אַיְינְעַם אַזְאַט פַּעַרְד, עַר אַיְז אַבְּעַר נִיט גַּעֲוֹעַן פְּלַנְק אַוְן אַיְז אַלְעַמָּאַל אַרְאַבְּגַעַפְּאַלְעַן אַוְיְףְּ דַּעַר עַרְד. דַּי טְוִוְעַנְדְּעַר פְּרָאַסְטַעְמַע אַרְוּם אַוְן אַרְוּם הַאֲבָעֵן זַיְךְ גַּעֲפְּרַעְתָּמַט וּזְיךָ קְלִינְעַן קִינְדְּעַר. וּעַן מַעַן נַעַמְתָּמַט זַיְךְ אַיבְּעַרְן לִינְקָעַן וּעַן אַין דַּעַר רִיכְטוֹנְג, וּאוֹעַם זַיְנְעַן אַבְּגַעַטְרַעַטְעַן דַּי לְעַצְמָעַ קָאַזְקָעַן, קְומַט מַעַן צַו אַ דַּעַרְדַּעְלָאָה אַוְיְףְּ אַ נִּידְרִינְגַּעַן בְּעַרְגָּעַל. פָּוּן דַּאֲרַטְעַן עַפְעַנְטַמְט זַיְךְ אַ פְּרָאַכְטַרְמַע פְּאַלְעַ פְּאַנְאַרְאַמָּע אַוְיְףְּ דַּעַם נַגְּנְצָעַן רִיעְזְיְגָעַן פְּעַלְד. פְּלַאַק אַוְן גְּרָאָה לִיעַנְטַמְט דַּאַס פַּעַלְד, וּזְיךָ אַ יִם אַיְן שְׁטִילְעַן וּוּעַטְעַר; אַוְיְבָעַן הַעֲנָגָעַן וּוּאַלְקָעַנְסַמְט, וּזְיךָ מַדְרַנְעַט מַהְרָומָס; הַעַט וּוּיִיט נִיסְטַמְט דַּי גַּרְוִוְסַע שְׁתָאַדְטַמְט אַרְוּיָּס טְוִוְעַנְדְּעַר מַעַנְשָׁעַן אַיבְּעַר אַלְעַאָה וּוּעַגְּנָעַן. לִינְקָס אַיְז נַעַלְעָגָעַן דַּאַס בְּעַרְגָּעַל פָּוּן קְרָאַסְטָנָאַיָּע סְעַלָּא, דַּעַר פְּלַאַץ וּאוֹעַד דַּי קִיּוּזְעַלְיְכָע נַוְאַרְדִּיעַ אַהְט זַוְּמַעְרְצִיָּט אַבְּגַעַה אַלְלַטְעַן אַיְהָרָע פְּאַרְאַדְעַן, אַוְן דַּי קִיְּדַע וּרְלִיבָּע מַיְלָךְ-פָּאָרָם. נַעַמְתָּר אַהֲרָצְזָוְאַה אַהְט קִיְּוֹן זַאַךְ נִיט גַּעַשְׁטַעַרְטַמְט דַּי מַאֲנַאְטָאַנְעַט פְּלַאַכְקִיט פּוֹנִים לְאַנְדְּשָׁאַפְט, נֹרְדַּא אַוְן דַּאֲרַט אַהְט זַיְךְ גַּעַזְוָהָן אַ מַאֲנַאְטָסְטִיר אַרְוָמְגַעַרְגַּעַל מִיט אַ פָּאַרְקָעַן, אַז אַיְינְג צְעַלְגָּעַ פְּאַבְּרִיק, עַטְלִיבָּע גַּרְוִוְסַע בְּנִינִים אַיְז מִיטַּעַן פַּעַלְד, מַסְתָּמָה יְתּוֹמִים-הַיּוֹזֵר אַדְרָעַר מַוְשֵׁב זְקָנִים-ם...

„אמְט אַ דָּא“, האט מִיר דַעַר שְׁאַפְעַר גַּעַזְוָגָט, וּעַן מִיר זַיְנְעַן גַּעַד פְּאַהֲרָעַן אַיבְּעַר אַ וּוּסְטָעַן בְּעַרְגָּעַל, „אמְט אַ דָּא אַיְז גַּעַשְׁטָאַרְבָּעַן וּוּרָאָ סְלֻזְקָאִיא. יָא, דַי בְּאַלְשָׁוּוֹוִיטְשָׁקָע, אַ מִּיטְגְּלִיעַד פָּוּן דַעַר דּוֹמָא. דַּאַס אַהְט גַּעַטְרָאַפְעַן הַיִּינְטָגָנָאַגְגָה. זַי אַיְז גַּעַוְועַן אַיְז אַוְיְטָאַמְאַבְּיל, צְוֹזָעַמְעַן מִיט אַזְלִקְיְינְדִּין אַוְן נַאֲךְ אַיְינְגָט. עַמְט אַיְז גַּעַוְועַן אַ וּוּפְעַנְדַּשְׁתָּאַנְדָה, אַוְן זַיְהַאֲבָעֵן זַיְךְ גַּעַלְאַזְטָמַט צַו דַי פְּאַדְרָעַשְׁטָע טְרָאָנִי שְׁעַעַן. זַיְהַאֲבָעֵן גַּעַרְעַדְט אַוְן גַּעַלְאַכְטָמַט. פְּלַוְצְלָוְגָגְגָה אַהְט אַיְמִיצְעַר אַיְז קַעְרָעַנְסְקִים בְּעַפְּאַנְצְעַרְטָעַן אַוְיְטָאַמְאַבְּיל דְּעַרְזְוָהָן דַי דְּרִיְיָ אַוְן אַהְט אַוְיְסְגַעְשָׁאַסְמָעַן פָּוּן אַהֲרָמָט. אַיְז אַוְיְטָאַמְאַבְּיל אַיְז גַּעַוְועַן קַעְרָעַנְסְקִי גַּוְפָה. אַ גַּרְאַנְאַטָּע אַהְט גַּעַטְרָאַפְעַן וּוּרָאָ סְלֻזְקָאִיא אַז זַי גַּעַטְוִיְיָ טְעַט...“

צארסקאיע איז געווען איבערפילט מיט זיענרייכע העדרען פון דער פראלעטארישער מהנה. דער פאלז, וואו עס פלאגען פאָרкомען די זיצונגען פון דעם סָאוּוִיט, האט איצט גערוישט ווי א ביהינשטאָק. אינַים הויף זיינען געשטאנען רויטע גוֹאָרדייכען און מאָטראָען. פאָר די טהירען זיינען געשטאנען וואָך-לְיִיט, און א שטראָם פון קורייערען און קָאָמִיסָאָרָעָן האט זיך גענָאָסָעָן אָרְיוֹן און אָרוֹוִיס. אַין דעם זאל פָּאנְסָאָוּוּט האט גָּעָאָכָט אָסָאמָאָוָאָר, און אָזָוָוָעָן פָּוּפְצִיגָּאָרְבִּיטָעָרְדָּסָאָלְדָאָטָעָן, מאָטָרָאָעָן און אָפִיצְיָרָעָן זיינען געשטאנען אָרוֹם און אָרוֹם, געטרונקען טהיע אָוּפָג גערעדט אָוּפָג וואָס די וועלט שטעהט. אַין אַיִּין זוֹנְקָעָל האבען צוּוִי אָרְבִּיטָעָר גָּעָפְרָאוּוּט לְאָזָעָן אָמוֹלְטִינְגָּרָאָפִישָׁעָמָשָׁין (אָמָשָׁין וואָס קָעָן דָּרוֹקָעָן עַטְלִיכָּע עַקוּעַמְפָלָאָרָעָן מִיט אָמָאָל), אָבָעָר זַיְעָרָע הָעֵנֶד זיינען גָּעוּבָעָן אָונְגָּעָשִׁיקָט. בַּיּוֹם מִוְּטָעַלְסָטָעָן טִיש אַיז דער גַּזְוְנְדָעָר דִּיבָּעָנָאָק גַּזְוְעָסָעָן אָנְגָּבָוָיָגָעָן אָיבָעָר אָלְאָנְדָּקָאָרָטָעָא אָזָמָט אָלְאָהָעָן און רְוִוְוָטָעָן בְּלִיְּפָעָדָעָר אָנְגָּעָמָעָרָקָט פָּאָזִוְצִיעָמָס פָּאָר דער אָרְמָעָמָע. אַין דער לִינְקָעָר האָנֶד האָט עָר, ווי זַיִּין שְׂטִינְגָּעָר אַיז, גַּהְאָלָטָעָן אָרְיוֹגָעָן רְעוּוֹאָלְוָוָר פָּוּן בְּלָאָהָעָן שְׂטָאָל.

בָּאָלָד האט עָר זיך אָוּוּקָגָעָזָעָט פָּאָר אָשְׁרִיבִּ-מָאָשָׁין אַיז גַּעַנְמָעָן אָוִיסְקָלָאָפָעָן עַפְעָם מִיט אַיִּין פִּינְגָּעָר; אַלְעָ וְוַיְוָלָעָ פָּלָעָנָט עָר זיך אָבָשְׁטָעָלָעָן, אָוִיפָּהָוִיבָּעָן דֻּעָם רְעוּוֹאָלְוָוָר אַיז אַיִּהָם גַּלְעָטָעָן מִיט לִיעָבָעָן.

בַּיּוֹם וְוָאָנֶד אַיז גַּעַנְגָּעָן אָקָנָאָפָעָ, אַיז אָוּפָה אַיִּהָר אַיז גַּעַנְגָּעָן אָוִיסְגָּנְצִוְיָגָעָן אָיְונָגָעָר אָרְבִּיטָעָר. צוּוִי רְוִיטָע גּוֹאָרְדִּיכָּעָם האבען זיך אָנְגָּבָוָיָגָעָן אָיבָעָר אַיִּהָם, אָבָעָר דָּעָר אָיְבָרָגָעָר עַולְמָה האָט זיך אָוּפָה אַיִּהָם וְוַעֲנִיגָּאָמָנָעָקָקָט. דָּעָר אָרְבִּיטָעָר האָט פָּרָוֵש בְּלִוּט אָרוֹוִיס אָלְאָד אַיז זַיִּין בְּרוֹסֶט: דָּרוֹךְ זַיִּינָעָ קְלִיְּדָעָר האָט פָּרָוֵש בְּלִוּט אָרוֹוִיס גַּעַנְפְּרִיצָט מִיט יְעָדָעָן הָאָרְצִ-קָּלָאָפָ. זַיִּינָע אָוִינָגָעָן זַיִּינָען גַּעַוָּעָן גַּעַנְאָסָעָן, אַיז זַיִּין יְוָנָגָעָר פְּנִים, אַין אָרְאָהָם פָּוּן אָבָרְדָעָל, אַיז גַּעַנְמָעָן וְוַעֲנִיגְלִיךְ-וּוִוִּים. עָר האָט נָאָך גַּעַטְהָעָמָט, שְׁוֹאָך אַיז לְאָנְגָּזָם, אַיז מִיט יְעָדָעָן אָטָהָעָם האָט עָר אָרוֹיסְגָּנוֹזִיפָּצָט: „מִיר בּוֹדָעָט! מִיר בּוֹדָעָט! (פְּרִידָעָן וּוּעָט קוּמָעָן! פְּרִידָעָן וּוּעָט קוּמָעָן!).“

וְוַעֲנִיגְלִיךְ-וּוִוִּים מִיר זַיִּינָען אָרוֹיסְגָּנוֹזָמָעָן, האָט דִּיבָּעָנָאָק אָוִיפָּהָוִיבָּעָן דֻּעָם קָאָפָ. „אָה, דָּאָס זַיִּיט אַיִּהָר!“ האָט עָר גַּעַזְגָּט צָו בְּאָקְלָאָנָאָוִוִּין. „זַיִּיט אָזָוִי גָּוָט, טָאוֹוָרִישָׁטָש, גַּהְעָט אָרְבָּעָר אַיז דָּעָר קָאָנְצָעָלָאָרָיָעָ פָּוּן דֻּעָם

קאמענדאנט און נעהמט איבער די קאמאנדע. ווארט, איך וועל איך גבעען א בעשטעטיגונג". ער איז אריבערגענאנגען צו דער שרוייב-מашין און האט גענומען לאנגזאם אויסקלוייבען די אותיות.

דער נייער קאמענדאנט פון צארסקאייע סעלָא, באקלאנאָו, האט זיך געלאָזט צום יעקאטערינינקי פֿאַלְאַצּ, איך מיט איהם. באקלָאַ-נאָו איז געוווען זעהר אויפגענערענט, ער האט נעהפלט די וויכטיגקייט פון זיון ניעם אַטְמָט. אין דעם שעהנעם וווײַסְעַן זאָל האבען עטלייכע רוייטע גווארדייצעס זיך ניינעריג אַרומגענערעהט, און מיין אלטער בע-האנטער, דער פֿאַלְאַקָּאוֹנוֹנִיק, איז געשטאנען ביי אַ פֿעַנְסְטֶר אָוּן זיך געביסען אַ ואַנְצָע. ער האט מיך בענристט ווי אַ לאָגָג פֿאַרְאַנְצְּוִיזְשֶׁר ברודער. ביי אַ טִיש לאָבען טהיר איז געועסען דער פֿרְאַנְצְּוִיזְשֶׁר בעסאַראָבער. די באַלְשָׁעוֹוַיְקָעַס האבען איהם געהיחסען בלִיְּבָעַן און טהאן זיון אַרְבִּיט ווי פריהער.

„איך האב דען געהאט אָן אַנדער בְּרִירָה ?“ האט ער געוואָרטשעט, „אַזְוִינְעַן ווי איך קענען זיך ניט שטעלען אויפֿ קִינְעָמָס צָד. איך מען אַינְסְטִינְקְטִיוֹו פֿיְינְד האבען די דִיקְטָאַטוֹר פֿוֹנְמָהּ המָוֹן, אַבְּעָר ווּאַס טהוֹת מעָן... עם מהוֹט מִידָּנָר בְּאָנְג, ווּאַס איך בֵּין אַזְוִי ווּוִוִיט פֿוֹן מיין מּוֹטָעָר אַין בעסעראַכְּבָּוּ !“

באַקְלָאַנְאָוּו האט פֿאַרְמָעַל אַיבְּעָרְנָעְנוֹמָעַן די קַאנְצְּעַלְאַרְיָעַ פֿוֹן דעם קאמענדאנט. „את האט אַיהֲר דִי שְׁלִיסְעַל צָוֵם שְׂרִיבְ-טִישָׁ“, האט דער פֿאַלְאַקָּאוֹנוֹנִיק נערוואּען נעוֹאנְט.

אַ רוייטער גווארדייעז איז איהם אַרְיְוָנְגָעְפֿאַלְעַן אַין דִי רַיְד. „וּאוֹ אַיז דָּס גַּעַלְד ?“ האט ער גַּרְאָב אוּסְגַּעַרְפָּעָן. דער פֿאַלְאַקָּאוֹנוֹנִיק האט געמאָכָט אַ פֿערְרוֹאוֹנְדְּרָטָע מִינְעָ. „גַּעַלְד ? גַּעַלְד ? אַך, אַיהֲר מִינְינְט מסחטָא דָס קַעְסְטָעַל. אַט אַיז עַס, פֿוֹנְקָט אַזְוִי ווי איך האָב עַס דָא גַעְטְרָאָפָעַן צְוִירָק מִיט דָרְיוִי טָעָג. שְׁלִיסְלָעָן ?“ דער פֿאַלְאַקָּאוֹנוֹנִיק האָט אַ קוּוּטָש געהטאָן מִיט דִי פְּלִיאַיצָעַס. „איך האָב נִיט קִין שְׁלִיסְלָעָן ?“

דער רוייטער גווארדייעז האָט אַ לאָך געטהָאָן מִיט חֹזֶק. „אַ ווּאַוְילְעָר תִּרְזִיז“, האָט ער נְזוֹאָנְט, ווי אַיְנָעָר ווּאַס ווּוִים בעסער. „לאָמִיר עַפְעַנְעַן דָס קַעְסְטָעַל“, האָט באַקְלָאַנְאָוּו געוואּאנְט. „ברענְגַט אַ האָט. אַט אַיז אַן אַמְּעָרִיקָאַנְיָשָׁעָר חֶבֶר. זאָל ער אוּפְּרָבָעָר. בָּעַן דִי קָאַסְעָ אַן פֿערְשְׁרִיבְעָן, ווּפְיִיעַל ער ווּעַט דָאָרָט גַעְפִּינְעָן.“

איך האב א קלפאָפ געטהָן מיט דער האָק. די הילצערגע קאָסַע
איַן געוווען לְיִדְּוֹן.

„לאָמיַר אַיהם אַרְעַסְטִירָעַן“, האָט דער רויַטְעַר נוֹאוֹרְדִּיוּז
געַזְגַּט מיט נָאָל, „עֶר אַיּוֹ פָּוּן קָרְעַנְסְּקִים חֲבָרָה. עֶר האָט צָוְגַּעַד
גַּנְבִּיעַט דָּאָם גַּעַלְד אָוֹן אַיבְּעַרְגְּעַנְגְּבָעָן קָרְעַנְסְּקִיְּן“.
בָּאַקְלָאנָאָוּ האָט עַמ נִיט גַּעַוְאָלָט טְהָאָן.

„אָה, נֵיָּוּן“, האָט עֶר גַּעַזְגַּט, „דָּאָם האָט גַּעַטְהָאָן דָּעֶר קָאָרְנִיִּ
לאָוּעַז וּוּאָס אַיּוֹ גַּעַוְעַן פָּאָר אַיהם. עֶר אַיּוֹ נִיט שׁוֹלְדִּינְגּ.“

„צָפַט טְיוּוּעַל!“ האָט דָּעֶר רויַטְעַר גַּוּאוֹרְדִּיוּז אַוִּיסְגַּעַשְׂרִיעַן,
„אַיך זָגַן אַיך, עֶר אַיּוֹ פָּוּן קָרְעַנְסְּקִים חֲבָרָה. אָוִיב אַיהֲר וּוּילְט
אַיהם נִיט אַרְעַסְטִירָעַן, וּוּלְלָעַן מִר דָּאָם טְהָאָן. אָוֹן מִיר וּוּלְלָעַן
אַיהם נַעַמְעַן קִיּוֹן פָּעַטְרָאָגְּרָאָד, אַיהם אַרְיִינוֹזְעַצְעַן אַיִּן פָּעַטְרָאָפָּאָוּ
לְאַוּסְקָעַ פָּעַסְטוֹנְגּ — דָּאָרְט אַיּוֹ זַיּוֹן פְּלָאָזְן!“ די אַיבְּרִיגְעַן רויַטְעַר
גַּוּאוֹרְדִּיוּזָעַם האָבָעַן גַּעַבְרוּמַט זַיּוֹר צּוֹשְׁטִימָנוֹגָן. דָּעֶר פָּאַלְקָאָוּנִיק
הָאָט גַּעַוְאָרְפָּעַן אַ רְחַמְנָוָתְבָּלִיק אַוִּיפּ אָוֹן, וּוּעַן מַעַן האָט אַיהם
אַרוֹיסְגַּעַפְּהָרָט פָּוּנְמַ צִימָעַר...“

איַן דָּרוֹיסְקָעַן פָּאָר דָּעֶר קָאנְצָעַלְאָרִיעַ פָּוּנְמַ סָאוֹוִיעַט האָבָעַן מִיר
געַטְרָאָפָּעַן אַ מָאָטָאָרְדוֹוָאָגָעַן, וּוּאָס האָט זַיְד גַּעַקְלִיבָּעַן פָּאָהָרָעַן צּוֹם
פָּרָאָנְט. אַ הָאָלָב טְזַוְּזַעְוּ גַּוּאוֹרְדִּיוּזָעַם, עַטְלִיכְעַמְאָטָרָאָזָעַן, צּוֹוַיִּ
אַדְרָעַר דָּרְיִי סָאָלְדָאָטָעַן, אַלְעַ אָוֹנְטָעַר דָּעֶר קָאמָאָנְדָעַ פָּוּן אַ רְיִיעַוּ —
אַן אַרְבִּיאִיטָעַר, האָבָעַן זַיְד אַרְיִינְגְּעַקְלִיבָּעַן אַיִּן וּוּאָגָעַן אָוֹן האָבָעַן צּוֹ
מִיר גַּעַשְׁרִיעַן, אַיך זָאָל מִיטְפָּאָהָרָעַן מִיט זַיְיַה.

פָּוּן דָּעֶר קָאנְצָעַלְאָרִיעַ זַיּוֹנָעַן אַרוֹיסְגַּעַנְגָּנָעַן עַטְלִיכְעַמְאָטָרָעַר
גַּוּאוֹרְדִּיוּזָעַם, אַנְגַּעַבְוִוְוָעַן אָוֹנְטָעַר אַ שְׁוּעָרָעַ מָאָסַע פָּוּן קָלִינְעַן אַיִּידְ
זַעְרָנָעַ בָּאָמְבָעַס אַנְגַּעַבְּיִלְטָמִיט גַּר וּבְיִט — אַזְאָזְמִין שְׁטָאָפְּ
הָאָבָעַן זַיְדְּ מִיר גַּעַזְגַּט, וּוּאָס אַיּוֹ צָהָן מָאָל שְׁטָאָרְקָעַר אָוֹן פִּינְגְּ
עַמְפְּפִינְדְּלִיכְעַר, אַיְודָעַר דִּינְאָמִיט. די בָּאָמְבָעַס האָבָעַן זַיְיַ אַרְיִינְגְּ
וּוּאָרְפָּעַן אַיִּן וּוּאָגָעַן, אַ דָּרְיִי אַינְטְּשִׁיגְעַן הָאַרְמָמָט האָט מַעַן אַרוֹיסְגַּעַן
שְׁטָעַלְטָמַ אַיִּן צָוְגַּעַבְוְנְדָעַן צּוֹם הַינְּטָעַרְשָׁטָעַן תְּהִילָּ פָּוּנִים וּוּאָגָעַן מִיט
שְׁטִיקְלָעַךְ שְׁטָרִיךְ אַיִּן דָּרְאָהָתְךָ.

מִיר האָבָעַן זַיְד גַּעַלְאָזְט אַיִּן וּוּעַג מִיט אַ קְנָאָפְּ. דָּעֶר שְׁוּעוּרָעַר
וּוּאָגָעַן האָט זַיְד גַּעַוְוִינְגַּט פָּוּן אַיִּין זַיְיט אַוִּיפּ אַדְרָעַר צּוֹוִיטָעַר; גַּעַפְּהָאָדָ
רָעַן אַיּוֹ מַעַן, פָּאַרְשָׁטָעַת זַיְד, זַעְהָר שְׁנָעַל, די הָאַרְמָמָט אַיּוֹ גַּעַ

שפרונגען פון איין ראָד אויפֿן אנדערען, די גרוביט-בּאמבעס האבען זיך געקיקעלט אַהֲן אָן צוֹרִיךְ אַיבָּעֶר אָונְגָּרֶעֶר פִּים אָן זיך אַנְגָּעֶן שטוייסען מיט אַטראָסְק אָן דֵּי זַיְתָּעָן פּוֹנִים ווּאנְגָּעָן. דָּא אָן דָּאָרט הָאָט אַפְּאָטְרוֹל גַּעֲפְּרוֹאָוּט אָנוֹ אַבְּשַׁטְּעַלְעָן. סַאֲלְדָּאָטְעָן זַיְנָעָן אַרְוִוְסְגַּעַלְאָפְּעָן אוֹיפֿן ווּגְן, גַּעֲשְׁרִיעָן "סְטָאַי!" אָנוֹ אַנְגָּעַשְׁטַּעַלְט אַוְיָף אָנוֹ זַיְעַרְעָן בִּיקְסָעָן.

מיר האבען זיך ווּנְגָּג אָומְגְּקָוּקָט אַוְיָף זַיְיָ. "כָּאָפְּט אַיְיךְ דָּעַר שֻׁוֹאָרֶץ יְאָהָר!" האבען די דַּוְיְטָע גַּוְאָרְדִּיזְעָם גַּעֲשְׁרִיעָן. "מִיר שְׁטָעַלְעָן זיך נִימְט אָבְּ פָּאָר קִיְּנָעָם! מִיר זַיְנָעָן דַּוְיְטָע גַּוְאָרְדִּיזְעָם!" אָנוֹ אַזְוִי זַיְנָעָן מִיר ווּיְתָעַר גַּעֲפְּאָהָרָעָן מִיט רָעַש אָן מִיט נְדָלוֹת, אָנוֹ אַיְן דָּעַר ווּלְבִּיגְעָר צִיְּמָת הָאָט ווּלְאָדִימָר נִיקָּלָאַיְעוּוּטִישׁ מִיר עַפְּעָם גַּעֲשְׁרִיעָן אַיְן אַוְיָרְעָר אַרְיָין ווּגְעָנָן אַינְטָעָרָנָצְיָאַנְאַלְיוּרָעָן דָּעַם פָּאַנְאָמָּא-קָאָנָּאָל אָנוֹ אַנְדָּעָר אַזְוִינָּעָן זַאָכָּעָן...

אַבְּגַעְפְּאָהָרָעָן אַ פִּינְפִּיל, האבען מִיר גַּעֲזָהָן אַן אַבְּתָהִיּוֹלָגְמָאָטָרָאָזָעָן מַאֲרָשִׁירָעָנְדִּיג צוֹרִיךְ. מִיר האבען גַּעֲנוּמָעָן פָּאָהָרָעָן לְאָנְגָּזָעָמָעָר.

"וּאוֹ אַיְן דָּעַר פְּרָאָנְט, בְּרִידָעָר?"

דָּעַר עַרְשְׁטָעַר מַאֲטָרָאָזָעָן זיך אַבְּגַעְשַׁטְּעַלְט אָנוֹ אַ קְרָאָז גַּעֲתָהָאָז דָּעַם קָאָפְּ. "הַיְיָנְט אַיְנְדָּעָרְפְּרִיהְ", הָאָט עָר גַּעֲזָהָן, "אַיְן דָּעַר פְּרָאָנְט גַּעֲוָעָן אַ חָאָלְבָּ ווּרְסָט פָּוּן דָּאָנָעָן. אַיְצָט אַבָּעָר ווּיְסָט דָּעַר טִיוּוּעָל, וּוּאוֹ עָר גַּעֲפִינְט זַיְךְ. מִיר האבען גַּעֲשְׁפָאָנָט, גַּעֲשְׁפָאָנָט אָנוֹ גַּעֲשְׁפָאָנָט. אָנוֹ מִיר האבען אַיְחָם נִימְט גַּעֲקָעָנְט גַּעֲפִינְעָן".

די מַאֲטָרָאָזָעָן זַיְנָעָן אַרְיְינְגָּעָרְקָאָבָּעָן אַיְן אַוְיָרְעָר ווּאנְגָּעָן, אָנוֹ מִיר האבען זיך גַּעֲלָאָזָעָן פָּאָהָרָעָן ווּיְתָעַר. אַבְּגַעְפְּאָהָרָעָן בָּעָרָך אַ פִּיל, הָאָט ווּלְאָדִימָר נִיקָּלָאַיְעוּוּטִישׁ אַוְיָרְעָרָעָן אָנוֹ הָאָט גַּעַד הַיִּסְעָן דָּעַם שָׁאָפָּעָר בְּלִיּוּבָּעָן שְׁטָעָהָן.

"מַעַן שִׁיסְט!" הָאָט עָר גַּעֲזָהָן. "אַיְהָר הָעָרָט?" אַ מִינְוָת הָאָט גַּעֲהָרְשָׁט אַ טִּוְיְטָע שְׁטִילְקִיְּט, דָּאָזְן האבען מִיר דַּעְרָהָעָרט אַבְּיְסָעָל ווּיְוִיטָעָר לִינְקָם דָּרְיִי שָׁאָם, נִיד אַיְנָעָר נַאֲכָן צְוּוּיְתָעָן. לִינְקָם בַּיִּם ווּגְעָנָג אַיְן גַּעֲוָאָקָסָעָן אַ גַּעֲדִיכְטָעָר ווּאָלָד. מִיר זַיְנָעָן אַיְצָט לְאַנְגָּזָעָט גַּעֲפְּאָהָרָעָן בָּאָרוּוּעָרטָם, גַּעֲוָעָן וּזְהָרָאָר אַוְיָרְעָרָעָט אָנוֹ גַּעֲשְׁפְּטַשְׁעָט שְׁטָמֵל בֵּין דָּעַר ווּאנְגָּעָן אַיְזָעָגְעָקָומָעָן אַונְגַּעְפְּעָהָר צַו יְעָנָעָם פְּלָאָזָעָן, וּוּאוֹ די שָׁאָסָעָן האבען זיך גַּעֲהָרָעָט. מִיר זַיְנָעָן אַרְאַבְּגַעְרָאָבָּעָן, זיך

פאנאנדערגעשאטטען און פאר'גנבייעט אין וואלד אריאן. יעדער איינער האט געטראגען אַ ביכם.

דרערויל האבען צוווי חברים אַבעגעטשעפעט די הארטמאט און זי אַנגגעשטעלט אָזוי, אָז זי האט זיך געציילעוועט אַונגעפעהר אין אָונְזֶר רוקען.

אין וואלד אָז געוווען שטייל, די בלעטער זייןען שוין לאנג אַראָבּ בעפֿאַלען, און די שטאמען פֿון די בוימער האבען אויסגעזעהן בעאָס אָזונְלְאָז אָז דעם נידריגען קְרֻעָנְקְלִיבְּעָן שֵׁין פֿון דער זוּן. קְיַין זאָך האט זיך ניט געריהרט, נאָר די דינע הייטלאָעט פֿון אָיז אַיבָּער די לְזֹשְׁעָם האבען געקנקט אַונטער אַונזערע פֿים. זאָל דָּאָס זַיְן אַ פָּאַסְטְּקָע?

מיר האבען זיך אָזוי גערוקט פָּאַרְוּוּרטַטַּס, בייז די בוימער זייןען געוואָרען שיטערער. קְיַין זאָך האט ניט פָּאַסְטְּרַט. מיר האבען זיך אַנגגעשטעלט. אַוְיף אַ פרײַעַן פְּלָאַץ אָז וואלד זייןען דריי סָאַלְדָּאַטָּען געועסן אַרום אַ פִּיעַרְעָל, נָאָנָצֶרֶת רוחיג.

וּלְאָדִימִיד נִיקָּאַלְאַיוּוֹטֵש אָז אַרוֹיסְגַּעַטְרָעַטָּען פָּאַדָּאוּם. „זְדַרְאָוּסְטוֹאַוִּיטִיעַ, טְאַוּוֹאַרִישְׁטַשִּׁי!“ האט ער געזאנט. אָיזן האָרְמַט, צוֹוָאנְצִיג בְּקִסְעָן אָז פּוֹלָעָר וּוְאָגָעָן מִיט גְּרוּבִּיטְ-בָּאָמְבָּעָם אָזוי דערויל גְּרִיטַט געוווען אַוְיסְצּוֹשִׁיעָן הַינְטָר אִיהם יעדער רגע. די סָאַלְדָּאַטָּען האבען זיך אַוְיפְּגַּעַטְשְׁטַעַלְט אַוְיף די פֿים.

„וְאָס אָז דָּא געוווען פָּאַר אַ שִּׁיםְעָרְיוֹ?“

איינער פֿון די סָאַלְדָּאַטָּען האט גענטפְּרַט, אָז מַעַן האט גע-זעהן — עַס אָז אִיהם גְּרִינְגָּעָר גְּעוּוֹאָרָעָן אַוְיפְּן האָרְצָעָן.

„דָּאָס שִׁיםְעָן?“ האט ער געזאנט, „דָּאָס אָז גָּאָר נִיט. מִיד האבען געשאָסָען אַ פָּאַר האָזָעָן, טְאַוּוֹאַרִישְׁטַש...“

דרער וּוְאָגָעָן האט זיך אַ לְאָז גַּעֲתָה אָז קְיַין רַאְמָאָנוֹו. דער טָאג אָזוי געוווען הַעַל אָז רוּהִיג. בַּיּוֹם עַרְשְׁטָעָן שְׂיִידְ-זָוָעָן זַיְנָעָן צְווֵי סָאַלְדָּאַטָּען אַרוֹיסְגַּעַלְאָפָעָן אָנוֹן אַנטְגָּעָעָן אָזונְלְאָז אַונְגָּעָטָם מִיט די בְּקִסְעָן. מיר האבען זיך אַנגגעשטעלט.

„דָּאַקְוּמָעָנְטָעָן, חֲבָרִים!“

די רְוִיתָע גְּוֹאָרְדִּיְצָעָם האבען גַּעֲמָכָט אַ גְּעוּוֹאָלָד. „מִיד זַיְנָעָן רְוִיתָע גְּוֹאָרְדִּיְצָעָם. מיר דָּאַרְפָּעָן נִיט קְיַין דָּאַקְוּמָעָנְטָעָן... פָּאָהָר וּוְיִטְעָר, וּוְאָס הַעֲרֵסְטוֹ זַיְ!“

א מאטראָן האָט זיך אַרְיִוְנֶגְּעַמְּשֶׁת. „דאָס אַיז נִיט רַעֲכַת, חַבְרוֹם, מֵיר דָאָרְפַּעַן הַאָבָעַן רַעֲוָאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַ דִּיסְצִיפְּלוֹן. שְׁמַעַלְתַּ אַיךְ פָּאָרָה, אָז קָאנְטְּרָדְעָוָאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַ וּוְאַלְטָעַן אַנְגַּעַקְוָעָן אַין אַמְּאַטְּאָרְ-וּאָרְגָּעָן אָוָן וּוְאַלְטָעַן גַּעַזְאַגְּטָן: מֵיר דָאָרְפַּעַן נִיט הַאָבָעַן קִין דָאַקְוָעָן טָעָן.“. די דָאַזְוִינַעַן חַבְרוֹים קַעַנְעַן דָאָךְ אַיךְ נִיט“.

עם האָט זיך פָּאַרְוּוַיְקָעַלְתַּ אַ וּוְיכֹוח. אַיְינְצִיגְוּווּיָּזְוִינְעַן די סָאלְדָאַטָּעַן אָזְנָאַטְּרָאַזְעָן צָוְגַּעַשְׁמָטָאַנְעַן צָוָם עַרְשְׁטָעַן מַאְטְּרָאָן. די רַוְיְטוּעַ נְוּאַרְדִּיְצָעַם הַאָבָעַן וּוְאַרְטְּשָׁעַנְדָּרִיג אַרְיוִסְגַּעַנוּמוּעַן זַיְוָעַרְעַעַ פָּאָרָה פִּיעַרְעַעַן. אַלְעַ דָאַקְוָעָן עַנְטָעַן פָּוֹנְגָּם רַעֲוָאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַן שְׁמַאְכַּב אַין מִיְּנָעַם, וּוְאָס אַיךְ הַאָב בְּעַקְוּמָעַן פָּוֹנְגָּם רַעֲוָאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַן שְׁמַאְכַּב אַין סְמָאָלְנִי. די וּזְאַךְ-לִילְיָטָה הַאָבָעַן מֵיר גַּעַזְאַגְּטָן, אָז אַיךְ מוֹזָגְהָן מִיטָּזָיָה. די רַוְיְטוּעַ נְוּאַרְדִּיְצָעַם זַיְוָנָעַן זַעַהָר נִיט גַּעַוְועַן צַוְּפְּרִיעַרְעַעַן, אַכְבָּעַר דָעַר עַרְשְׁטָעַר מַאְטְּרָאָן אַיזְנָאַבְּעַטְנָאָן אָזְזָוְיָי דָאָרְפַּעַן, וּוְיָיָן. „מֵיר וּוְיָיָן“, האָט עַר גַּעַזְאַגְּטָן, „אָזְנָאַבְּעַטְנָאָן דָעַר חַבְרָא אַיזְנָאַמְּתָעַר חַבְרָה. סָאַיזְנָאַבְּעַטְנָאָן דָעַר אַכְבָּעַר דָאָךְ בְּעַפְּעַהָלָה פָּוֹנְגָּם קָאַמְּיָעַטָּה, אָזְנָאַבְּעַטְנָאָן דָעַמְּזָגְהָן מִיטָּזָיָה מִעְן פָּאַלְגָּעַן. דָאָס אַיזְנָאַבְּעַטְנָאָן רַעֲוָאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַ דִּיסְצִיפְּלוֹן...“.

אַיךְ הַאָב זַיְוָי נִיט גַּעַזְאַגְּעַן בְּעַלְעַסְטִיגְעַן, בֵּין אַיךְ אַרְאַבְּגַעְקָרָאָדָה כְּעַן פָּוֹנְגָּם וּוְאַגְּעַן אָזְנָאַבְּגַעְקָוּקָטָה, זַיְוָי עַר פְּעַרְשְׁוּוֹינְדָּלִיךְ גַּעַמְּאַכְּטָמִיט אַיבָּעָרָן וּוְעָגָן. די גַּאנְצָעַ קָאַמְּפָאַנְיָעַ האָט מֵיר פְּרִיְנְדָּלִיךְ גַּעַמְּאַכְּטָמִיט דָי הַעֲנָדָה. די סָאלְדָאַטָּעַן הַאָבָעַן זַיךְ אַיבָּעְגַּרְעַדְתָּמִיט שְׁטִילָעָן וּוְעָרָדָה, דָאַזְנָאַבְּעַטְנָאָן זַיךְ צָוְגַּעַפְּהִירָהָט צָוָא וּוְאַנדָּאָזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה שְׁמַעַלְתַּ לְעַבְּעָן אַיהָה. זַיְוָי אַבְּלִיזְנָאַזְנָאַבְּגַעְפְּלָוִינְגָּעָן אַין מִותָּדָעָה גַּעַדְאָנָקָן, אָזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה זַיְוָי וּוְיְלָעָן מִיד שִׁיסְעָן!

אַין אַלְעַ דָּרְיָי זַיְמָעַן אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה אַיזְנָאַרְוָם אָזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה בְּעַדְיְגַעְדָּר מְעַנְשָׁה, נֹורָ פָּוֹן דָעַם קְוִימָעַן פָּוֹן אַ דָּאַטְשָׁעָה, הַאָב אַיךְ גַּעַדְזָה, אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה זַעַהָן, אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה רַוְיָה. די דָאַטְשָׁעָה, אַן אַלְטָעַן הַיְלָצְעָרָנָעָ שְׁטוּבָה, אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה גַּעַשְׁטָאַנָּעָן לְעַבְּעָן וּוְעָגָן, אַ פְּעַרְתָּעַל מַיְוִיל פָּוֹן אַונְגָּה. די צְוּוֹיָה סָאלְ-דָאַטָּעַן הַאָבָעַן זַיךְ גַּעַלְאָזָט גַּעַהָן אַיבָּעָרָן וּוְעָגָן. אַיךְ הַאָב זַיךְ גַּעַלְאָזָט נָאָךְ זַיְוָי אַין חַוְּלָעָר אַגְּנָסָטָה.

„אַכְבָּעַר הַעֲרָת אָוִיס, חַבְרוֹם! קוֹקָט! אַט אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה דָעַם מַיְוִילְעִישָׁעַן רַעֲוָאַלְזִיכְּיָאַנְעָרָעַן קָאַמְּיָעַטָּה.“.

זַיְוָי אַבְּעָן גַּעַקְוָקָט אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה מִיְּנָאַבְּגַעְנָאַדָּה זַיְוָי אַהָהָן אַיזְנָאַבְּגַעְנָאַדָּה אַדְם, נָאַכְדָּעַם הַאָבָעַן זַיְוָי זַיךְ אַכְבָּעַר גַּעַקְוָקָט זַיְוָיְנָאַר מִיטָּזָיָה צְוִוְּיָעַטָּה.

„דראם איזו ניט איז אַזָּא דְּאָקוּמָעַנְט, ווי אלע אַנְדְּרָעַע“, האט אַיִּינָעַר אַרוֹיסְגֶּעֶברָומֶט, „מֵיר קָעָנָעַנְט נִיט לְעֹזָעַן, בְּרוֹדָרָעַר.“

איך האב איהם אַנְגָּעָנוּמָעַן בַּיִּים אַרְעָם. „קָום!“ האב אַיך גַּעַד זָאנְט, „לְאַמְּיר גַּעַהַן אַיְן יְעַנְּם הַוּזָן. דְּרָאָמָט אַיְזָוּס גַּעֲוָוִס דָא אַיְמִיצָעַר, וּוֹאָס קָעַן לְעֹזָעַן“. די סַאַלְדָּאָטָעַן זַיְנָעַן גַּעֲוָוִן אַונְעָנְטַשְׁלָאָסָעַן. „נִיּוֹן“, האט אַיִּינָעַר גַּעַזָּאנְט, דָעַר אַנְדְּרָעַר האט מִיד בַּעַטְרָאָכָט פָּוּן די קָאָפּ בַּיּוֹן די פִּסּ. „פָּאָר וּוֹאָס נִיט?“ האט עַר אַרוֹיסְגֶּעֶברָומֶט. „נַאֲךְ אַלְעַזְעַן אַיזוֹ דָאָךְ אַגְּרוּסָעַ עַבְרָה טַוִּיטָעַן אַזְוֹ אַונְשָׁוֹלְדִּיגָּעַן מְעַנְשָׁעַן.“

מֵיר זַיְנָעַן צַוְּגָעָנָגָעַן צַו דָעַר טַהָּר פָּוּנְסָמָט הַוּזָן אַזְוֹ אַנְגָּעַד קָלָאָפּט. אַ נִּידְרִינְגָעַ דִּיקָעַ פְּרוּוִי האט גַּעֲבָעָנְט אַזְוֹ אַבְּגָעָשְׁפָּרוֹנָגָעַן צָרוּיק, פְּלַאֲפְלַעְנְדִּיגָעַ: „כִּיוֹוִיס נִיט גַּאֲרָנִיט! כִּיְהָבָזְזִוִּית גַּעַזְעָחָן! כִּיוֹוִיס פָּוּן קִין זַאֲךְ נִיט!“ אַיִּינָעַר פָּוּן מִיְּנָעַן וּוּכְטָעַר האט אַיְהָר דָעַרְלָאָנְגָט מִיּוֹן דְּאָקוּמָעַנְט. וַיְיַהַט גַּעֲוָוִן קְוִוִּיטְשָׁעַן. „לְיַיְעַנְט דָאָם נָוָר, טָאוֹאָרִישְׁטָשׁ“. וַיְיַהַט אַונְעָנְטַשְׁלָאָסָעַן גַּעֲוָוִן דָאָם פָּאָפִיעָר אַזְוֹ שְׁנָעַל אַזְוֹ הַוִּיךְ אַיבְּעָרְגָּעַלְעָזָעַן.

אַינְדְּרוֹיסְעַן הַאָבָעַן די צָוְוִי סַאַלְדָּאָטָעַן זַיְד וּוּדָעַר בַּעַרְאָתָהָעַן. „מַעַן מוֹ אַיְהָם נַעַמְעַן צַו פָּאַלְקָאָווֹאי קָאַמְּיטָעַט“, הַאָבָעַן זַיְיַה גַּעַזָּאנְט. בִּזְיַהַשְׁמַשְׁוֹתִ-דּוֹנְקָעָלְהָיִיט אַיזְוֹ שְׁנָעַל גַּעֲפָלָעַן אַוְיָף דָעַר עַדְרָה. מֵיר הַאָבָעַן זַיְד גַּעַלְאָזָט שְׁפָאָנָעַן אַיְבָּעָרְזִן בַּלְאָטִיגָעַן וּוּגָן. פָּוּן צִוְּיָת צַו צִוְּיָת הַאָבָעַן מֵיר גַּעַטְרָאָפָעַן אַבְּטָהִילָּוֹגָעַן סַאַלְדָּאָטָעַן. זַיְיַה הַאָבָעַן אַזְוֹ אַבְּגָעָשְׁטָעַט, גַּעַוּאָרָפָעַן אַוְיָף מֵיר דָרָאָהָנְדָעָ בַּלְיָקָעַן, אַיְבָּעָרְזִן גַּעַגְבָּעַן מִיּוֹן דְּאָקוּמָעַנְט פָּוּן הַאָנָדָר צַו הַאָנָדָר אַזְוֹ מִיט אַיְמָפָעַט גַּעַד טָעַנְהָיִת, צַי מַעַן דָּאָרָפּ מִיד שִׁיסְעַן, צַי נִיט...“

עַם אַיזְוֹ שְׁוִין גַּעַוּוֹן גַּעַנְגָעַן אַנְגָּעָלְמָעַן אַיְן די קָאַזְאָרָמָעַס פָּוּן דָעַם צָוְוִיְּטָעַן צָאַרְקָאָסְעַלְמָקָע שִׁיסְעַרְ-פָּאַלְקָ, — אַ רְיוֹהָ נִידְרִינְגָעַ גַּעַבְּיָדָעַס אַוְיַסְגָּעָשְׁטָרָעַקְט אַיְן דָעַר לְעֹנְגָעַן פָּוּן דָעַם פָּאַטְרָ שְׁטָאָוֹוי טְרָאָקָט. עַטְלִיכָעַ סַאַלְדָּאָטָעַן הַאָבָעַן זַיְד אַרְוָמְגָעָרָעָהָט בַּיִּים אַרְיוֹנָנָאָגָג. זַיְיַה הַאָבָעַן בַּעַשְׁאָטָעַן מִיְּנָעַן בַּעֲגָלִיטָעַר מִיט פְּרָאָגָעַן: אַ שְׁפִּיאָזָן? אַ פְּרָאָוֹאָקָאָטָאָר? מֵיר זַיְנָעַן אַרְוָיָף אַיְבָּעָר גַּעַדְרָהָטָעַ טְרָעַפָּעַ אַזְוֹ אַגְּרָאָמָעַן צִימָעָר, מִיט אַגְּרוּסָעַן אַוְיַוּוֹעָן אַיְן מִיטָעַן אַזְוֹ מִיט צָוְוִי שְׁוֹרָות בַּעַטְלָעַךְ אַוְיָף דָעַר פָּאַרְלָאָגָעַן. אַזְוֹ עַדְרָקָעַנְדָעַן סַאַלְ – דָאָטָעַן הַאָבָעַן גַּעַשְׁפִּיעָלָט אַיְן קָאָרָטָעַן, גַּעַרְעָדָט, גַּעַוּנָגָעַן אַדְעָר גַּעַד

שלאפען. אין דער סטעליע איז געווען א גרויסער אויפגערטיסענער לאה, — די שפֿוֹר פֿוֹן קָרְעֶנְסְּקִים אַ בָּאָמְבָּעַ.

איך בון נעשהאנען אין טהיר און דער עולם איז מיט אמאָל גע-וואָרען שטיל. אלע האבען אויסגעדרעהט די קעפּ און געקוקט אויף מיר. פְּלוֹצְלוֹנְגּ האבען זוי זיך גענומען ריהרען, פריהער לאָנְגְּנוֹזָם, נאָכְדָּעַם שְׁנָעַלְעָר אָזְן שְׁנָעַלְעָר, זוי האבען געשריען, געהילכט, ערביי געקוקט אויף מיר מיט שְׁרָעַלְיְכָדְר שְׁנָאָה. „חֲבָרִים ! חֲבָרִים !“ האט אַיִּינְעָר פֿוֹן מֵיְנָעַ בְּעַנְגְּלִיטָעָר אוּסְגָּעָשְׁרִיעָן. „קָאָמִיטָעָט ! קָאָמִיטָעָט !“ דער המז האט זיך אַבְּגָעַשְׁטָעַלְט, זיך צוֹזָעַמְעַנְגָּשְׁלָאָסָעַן אַרְוָם מיר אָזְן גַּעַבְּרוּמְט. אַמְּגָעַרְעָר יְוָגְעַרְמָאָן מיט אַרוּטָעַן באָנדָר אוּפְּזָן אַרכְּבָּעַל האט מיט די עַלְעַנְבּוֹיגְּעָנְס זיך גַּעַמְכָּט אַ וְעַגְּזָן צוּ מִיר.

איך האָב איהם געגעבען מיין דָּאָקוּמוּנָט. ער האט איהם אַיבָּעָרְד גַּעַלְיוּנָט אָזְן גַּעַזְגָּט. „איך בֵּין דָּרָר פָּאָרוֹזִיצְעַנְדָּרְעָר פֿוֹן דָּעַם קָאָמִיר טָעַט. זַיְמַט ווַיְלָקְאָמָעַן אַיִּינְעָר פְּאָלָק !“ דער עַולְמָן אַרְוָם אָזְן גַּעַנוֹמָעַן פְּרָעָהָלִיךְ הַוּדוֹשָׁעָן. בענְרִיסְוָנְגָּעָן האבען זיך געהערט פֿוֹן אַלְעָל זַיְטָעַן. מעַן האט זיך גַּעַשְׁטוּפָט צוּ דָּרְקָעַן מיין האָנדָר.

„הָאָט אִיהָר שְׂוִין גַּעַגְעָסָעַן ? מִיר דָּאָהָבָעַן שְׂוִין גַּעַנְדִּיגְּט אָוָן-זַעַר מַאְהָלְצִיָּט. מעַן ווּט אִיךְ נַעַמְהָעַן אַיִּינְעָר אַפְּיִצְּרָעַן-קָלְובּ, דָּאָרְט אַיִּינְעָר ווָאָסְקָעַן קַעַנְעָן אַיִּיעָר שְׁפְּרָאָךְ.“

ער האט מיך דָּוּרְכְּגָעְפִּיהָרָט אַיבָּעָרְדִּין הוַיְףּ צוּ אָז אַנְדָּר גַּעַבְּיִידָּע. אין טהיר האבען מיר אַנְגָּעַטְרָאָפָּעָן אַ יְוָגְּנָעָן אַפְּיִצְּרָר מיט אָז אַרְיִסְט טָקְרָאָטִישָׁעָן אוּסְזָעָהָן. דער פָּאָרוֹזִיצְעַנְדָּרְעָר האט מיך פָּאָר איהם פָּאָרְד גַּעַשְׁטָעַלְט, גַּעַדְרִיקָט מֵיְנָעַן האָנדָר אָזְוּעָק.

„מֵיְנָעַן אַיִּז סְטָעַפָּאָן גַּעַרְגְּיוּטִישׁ סָאָרָאוֹסְקִי. גַּרְיִיט אִיךְ צוּ דִּיעַנְעָן“, האט דער אַפְּיִצְּרָר גַּעַזְגָּט אַיִּז אַוְיִסְגְּעַצְיִיבָּנְטָעַן פְּרָאָנְצְּוּזִישׁ. פֿוֹנְסְמָ פְּרָאָכְטְּפָאָלְעָן פָּאָרְצִימָעָר האבען מָאָנוּמָעַנְטָאָלְעָל טָרְעָפּ גַּעַפְּהָרָט אַרְוִיָּט צוּמָן צוֹוִיְמָעָן שְׁטָאָקָן. הַלְּעָלָה הַעַנְגְּלִיְכְּטָעָר זַיְנָעָן גַּעַהְאָנְגָּעָן אַיבָּעָר די טָרְעָפּ. אַוְיִפְּזָן צוֹוִיְמָעָן שְׁטָאָקָן זַיְנָעָן גַּעַוּוֹעָן בִּילְ-לְיאָרְדְּצִימָעָן, צִימָרָעָן פָּאָרְטָעַן-שְׁפִּיעָל, אַ בִּיבְּלִיאָטָעָה. מִיר זַיְנָעָן אַרְיִינְגָּעַנְגָּעָן אַיִּז שְׁפִּיְזְצִימָעָר. אַרְוָם טִישׁ זַיְנָעָן גַּעַזְעָסָעָן אַז עַרְקָ צוֹוָאָנְצִיגָן אַפְּיִצְּרָעָן אַיִּז פָּאָלְנָעָ פָּאָרְמָעָ, מיט די צְלָמִים אָזְן מְעַדְאָלָעָן, ווָאָסְקָעַן קִיְּזָעָר האט זַיְיָ גַּעַגְעָבָעָן פָּאָר אַ בָּלְוִינְגָן. זַיְיָ האבען אַפְּיִילָוּ גַּעַהְאָלְטָעָן די שְׁוּעָרְדָעָן מיט די גָּאָלְדָעָנָעָה הענטְלָעָה.

אלע זוינען האפליך אויפגעשטאנען, וווען איך בין אריינגעגענאנגען, און האבען מיר אבגעראם א פלאז ליעבען דעם פאלקאָווניק, — א שטארקע, אימפאָצנטע פיגור מיט א צוישיבערטער באָרד. קורייערעדן האבען דערלאָנגט דאס עסען. ס'יהאט געהערשט די זעלביבגע אטמאָס בערע, וואָס אין יעדען אַפְּיצִירְסְּקָעָן עסֿ-צִימְעָר אַיְרָאָפָּא. וואָ אַיְזָה רְעוֹאָלָּזְיָע?

„אַיְהָר זוּיט נִיט קִיּוֹן בָּאַלְשֻׁעוּוֹיְקָעָם?“ האָב אַיך גַּעֲפְּרָעָגֶט סָאָרָאָוְסְּקִיּוֹן.

אַ שְׁמִיכָּעֵל אַיְזָה דָּרוֹכְּגַּעַגְּנָגָעָן אַיבָּעָר די פְּנִים־עָר, אַיך האָב אַבָּעָר בְּעַמְּרָקְט, אַז צְוּוֹיָה אַדְרָעָר דָּרְיוִי אַפְּיצִירְעָן האָבָעָן גַּעֲוָאָרְפָּעָן אַ שְׁנָעָלָעָן קוֹק אַוְיָף די קְוִרְיָעָרָעָן.

„נִיּוֹן“, האָט מִין בְּעַגְּלִיּוֹטָר גַּעֲנָטְפָּעָרט, „עַם אַיְזָה דָּא נָוָר אַיְזָה בָּאַלְשֻׁעוּסְּטִישָׁר אַפְּיצִיר אַיְזָה אָנוֹנוּרָר פָּאָלָק, אַיְזָה עַר הַיְּנִינְגָּעָן נָאָכָּט אַיְזָה פָּעַטְרָאָגְרָאָד. דָּעָר פָּאָלָקָאָוְנוֹיס אַיְזָה אַ מעַנְשָׁעוֹוִיק. קָאָפִיטָאָן הַעֲרָדָלָאָוְיָה. אַיך אַלְיָוִן בֵּין אַ סָּאָצִיאָלִיסְטָרְדוּאָלְזְיָאָנְעָר פָּוֹן דָּעָם רַעֲכָתָעָן פְּלִיעָגָל... אַיך מָעָג זָעָנָעָן מִיט זִכְּרָהִוִּיט, אַז די מַעַהְרָסְטָע אַפְּיצִירָעָן אַיְזָה דָּעָר אַרְמָעָז זְוִינָעָן נִיט קִיּוֹן בָּאַלְשֻׁעוּוֹיְקָעָם, נָוָר זַיִּה גַּלוּבָּעָן, וַיִּ אַיך, אַיְזָה דָּעַמְּאָקְרָאָטִיעָ; זַיִּה גַּלוּבָּעָן, אַז זַיִּה מוֹעָזָן פָּאָלָגָעָן די סָאָלְדָאָטָעָן־מַאָסָעָן...“

נָאָכִין עַסְעָן האָט מַעַן גַּעֲבָרָאָכָט לְאַנְדְּ-קָאָרָטָעָן; אַוָּן דָּעָר פָּאָלָק שָׁאוּנוֹיק האָט זַיִּה אַוְיְגָעְשְׁפָרִיּוֹט אַוְיָפָּן טִישָׁ. די אַפְּיצִירָעָן האָבָעָן אַיְהָם אַרְוָמְגָעְרִינְגָּעָלָט אַוָּן גַּעֲקוֹסְט.

„אַט דָּא“, האָט דָּעָר פָּאָלָקָאָוְנוֹיס גַּעַזְגָּט, אַנוֹוַיּוֹזְעָנְדוֹג אַוְיָף בְּלִיּוֹפְּעָדְרָ-צִיּוֹבָעָן, „אַט דָּא זְוִינָעָן גַּעֲוָוָעָן אָנוֹזְעָרָעָ פָּאָזִיצְיָעָם הַיְּנִינְט אַיְזָה דָּעָר פְּרִיה. וּלְאָדִימִיר קִירְוִילָאָוּוֹטְשָׁ, וְאַוָּוָא אַיְיָעָרָךְ רָאָטָעָ?“ קָאָפִיטָאָן חָרְלָאָוָוָה. האָט אַנְגָּעוֹזְוָעָן דָּעָם פָּלָאָז. „לְוִוִּת אַיְיָעָרָךְ בְּעַפְּעָהָל האָבָעָן מִיר פָּעָרְנוּמָעָן די פָּאָזִיצְיָעָ לְעָבָעָן שָׁאָסָעָי. קָאָרָסָאָוָוָן. האָט מִיךְ פָּעָרְבִּיטָעָן פִּינְפִּינְ אַ זְוִינָעָר.“

די טָהָיר האָט זַיִּה גַּעֲפָעָנָט, אַוָּן דָּעָר פָּאָרוֹזְיָעָנְדָעָר פָּוֹן דָּעָם פָּאָלָקָאָוְוָעָ קָאָמִיטָעָט אַיְזָה אַרְיִינְגָּעָנְגָּעָן צְוּזָעָמָעָן מִיט אַז אַנְדָּעָר סָאָלָק. זַיִּה זְוִינָעָן צְוּגָּנְגָּנְגָּעָן צּוֹ דָּעָר גַּרְוָעָפָּע אַפְּיצִירָעָן אַוָּן אַיך גַּעֲנוּמָעָן קוּקָעָן אַז דָּעָר לְאַנְדְּ-קָאָרָטָעָ.

„גּוֹט“, האָט דָּעָר פָּאָלָקָאָוְנוֹיס גַּעַזְגָּט, „אַיְצָט האָבָעָן די קָאָזָקָעָן

אַבְגָּעֵטְרָעַטָּעַן אֹוִיף צָעהַן קִילָּאַמְעָטָעַר אִין אֶט דָּעַר גַּעֲגָנָהַן. אַיךְ
הַאַלְטַן נִיט פָּאָר נְוִיטִיגַן צַו פַּעֲרָנְעָהַמְּעָן נִיּוּפַאַזְוִיצְיָעַם. מִינְעַן הַעֲרָדָן,
הַיְּוֹנְטִיגַע נְאַכְטַן וּוְעַלְעַן מִיר נַאֲךְ הַאַלְטָעַן דַּי אִיצְטִיגַע לִינְיַע אָוָן פַּעַרְדָּ
שְׁמַאְרָקָעַן דַּי פַאַזְוִיצְיָעַם לְעַבְעַן — ”

„עַנְטְּשָׁוְלְדִּיגְטַן“, הָאֶט דָּעַר פַּאַרְזִיכְעַנְדָּעַר פּוֹנְסָמַט פַּאַלְקָאַוּוּעַ קָאַמְּיָ
טָעַט אַיְהָם אַיְבָּרְגָּעַשְׁלָאָגָעַן, „עַם אַיְוָן דָּא אַ בַּעֲפָעָהָל צַו גַּעֲגָנָהַן פָּאָרָדָן
וּוְעַרְתָּס אַזְוִי שְׁנָעַל וּוּי נָאָר מַעְנְלִיךְ אָוָן זִיךְ צַוְצָוְגְּרִיטָעַן צַו בַּעֲגָנְעָנָהַן
דַּי קָאַזְאָקָעַן מַאְרָגָעַן אַיְנְדָּרְפָּרְהָה אִין צְפָוָן פּוֹן נְאַטְשָׁיָּהָא. מִיר מַזְוָעָן זִיךְ
גַּעֲבָעַן אַ טְוִיטִיקְלָאָפַן. וַיְיַט אַזְוִי גּוֹט אָוָן מַאְכָט דַּי נְוִיטִיגַע פַּעַרְאַרְדָּ
נוֹנְגָעַן.“.

אַ קְוַרְצָעַ וּוְיוֹלָעַ הַאַבָּעַן אַלְעַ גַּעַשְׁוּוֹיְגָעַן. דָּעַר פַּאַלְקָאַוּוּנִיק הָאֶט
זִיךְ וּוְיַדְעַר גַּעַנוּמָעַן צַו דָּעַר לְאַנְדְּ-קָאַרְטָעַ. „נוֹטַן“, הָאֶט עַר גַּעַזְאָגָט
מִיטַּא פַּעֲרָנְעָהַמְּעָן קוֹל. „סְטָעָפָאָן גַּעַאְרְגִּיעֻוֹיְטָשַׁ“, זִיְיט אַזְוִי
גוֹט — ”

דָּעַר פַּאַלְקָאַוּוּנִיק הָאֶט שְׁנָעַל דַּוְרְכָּגְעָפִיהָרָת אַ לִינְיַע מִיטַּבְלָאָ-
הָעָן בַּלְיַיְפָעַדְעָר אָוָן אַרְוִיְסְגַּעַנְבָּעַן זִיְינָעַ בַּעֲפָעָהָלָעַן, וּוְעַלְכָּבָעַ אַ פַּעַלְדָּיָ
פַּעַבָּל הָאֶט סְטָעָנְאַגְּרָאָפִירָט. שְׁפָעַטְדָּר אַיְזָן דָּעַר פַּעַלְדָּפְעַבָּל אַרְוִיְסִיָּ
גַּעַגְאָנָהַן אָוָן אַיְזָן 10 מִינְיָוטָם זִיךְ אַוְמְגָעָקְעָהָרָת מִיטַּדָּי בַּעֲפָעָהָלָעַן
אַיְבָּרְגָּעַשְׁרִיבָּעַן אֹוִיף אַמְּשִׁין אָוָן מִיטַּאָיָן קָאַרְבָּאַזְוִיקְאָפִיעַ. דָּעַר
פַּאַרְזִיכְעַנְדָּעַר פּוֹנְסָמַט הָאֶט גַּעַקְוָקָט אֹוִיף דָּעַר קָאַרְטָעַ אָוָן
זַיְפָרְגְּלִיכָּעַן מִיטַּדָּי בַּעֲפָעָהָלָעַן.

„נוֹטַן“, הָאֶט עַר גַּעַזְאָגָט זִיךְ אַוְיְפָגְעָהַוְיָבָעַן. עַר הָאֶט צְוּנוֹיְפִּ
גַּעַלְעַט דַּי קָאַרְבָּאַזְוִיקְאָפִיעַ אָוָן זַי אַרְיִינְגָּעַלְיִינְט אִין קַעַשְׁעַנָּעַ. דָּאָן
הָאֶט יַעַר אַוְנְטָרְגָּעַשְׁרִיבָּעַן דָּעַם בַּעֲפָעָהָל, אַיְהָם גַּעַשְׁטָעְמְפָעָלָט מִיטַּ
אַ קְיַיְלְעַכְדִּינָהַן שְׁטָעְמְפָעָל, וּוְאָסָעַר הָאֶט אַרְוִיְסְגַּעַנְוָעָן פּוֹן זִיְן קַעַד
שְׁעָנָעַ, אָוָן הָאֶט אַבְגָּעַנְבָּעַן דָּאָסָפְעִיר דָּעַם פַּאַלְקָאַוּוּנִיק...

דָּאָסָ הָאֶט נְעַהְיִסְעַן רְעוּוֹאַלְוִיצְיָעַ!

קִיְיַן צָאָרְסָקָאִיעַ סְעַלָּאָ, אַיְנִים פַּאַלְאַץ פּוֹן דַּי סָאוּוּיְעָטָעַן, הַאָב אַיךְ
זִיךְ אַוְמְגָעָקְעָהָרָת אִין אַזְוִי אַוְיְטָאַמְּאַבְּיָלָ פּוֹנְסָמַט פַּאַלְקָאַוּוּאִי שְׁטָאָבָ
כִּיאָסָעַן אַרְבִּיטָעַר, סְאַלְדָּאַטָּעַן אָוָן מַאְטָרָאָזָעַן זִיְינָעַן נַאֲךְ אַלְעַזְזָעַ
גַּעַגְגָעַן אַרְיוֹן אָוָן אַרְוִוִּים; פָּאָר דָּעַר טְהִיר אַיְזָן, זִיךְ פְּרִיהָעָר, גַּעַוְוָעַן אַ
וּוּרְיוֹוָאָר פּוֹן מַאְטָרָאַ-זְוּוֹגָנָעָן, בַּעֲפָאַנְצָעָרָטָעַ אַוְיְטָאַמְּאַבְּיָלָעַן, הַאָרָדָן

מאתען; אrome און האט נאך אלע געלונגען דאס געשרי און דער יובל פון אן אונגעועהנלייכען זיעג. א גרווע פון זעם רווייטע גזוארדיזעם האבען זיך דורךנטשטוטט דורךין געמיישכע, פיהרענ-דיג א נלח. דאס האבען זוי געזאנט, איז געווען פאטער איזוואר, וועלכער האט גבעגענט די קאוזאקען ווען זוי זיינען ארײינגעקומען איז שטאדט. איך האב נאכדרעם געהרטט, אן מען האט איהם געשאסען. גראד איז דיבענקא ארויסגעגענגען. אויפין וועג האט ער גגעע-בען בעפעהלען רעכטם און לינקם. אין די הענד האט ער נאך אלע געהאלטען דעם גרויסען רעוואלווער. אן אויטאמאוביל איך נאך אלע געשטאנען לעבען טראטואר. די מאשיין האט געארבייט מעשיים. ער האט זיך אויפגעזעט אליאין אין דעם הינטערשטען פלאז און האט זיך געלאזט פאהרען — פאהרען קיין נאטשינא, צו בעזיעגען קערענ-סאיין. ווען עס איז געווארען נאכט, איך ער צונגפאחרען צו יונעט שטעדטעל און האט זיך געלאזט געהן צופס. וואס דיבענקא האט געזאנט די קאוזאקען, וויסט קיינער ניט, אבער א פאקט איז, איז גענעראל קראסנאו און זיין שטאב מיט עטליכע טויזענד קאוזאקען האבען זיך אונטערגעגעבען. קראסנאוו האט געראטההען קערענסקיין ער זאל זיך אויך אונטערגעבען.

וואס איז שייך צו קערענסקיין, וויל איך דא איבערדרוקען דאס וואס גענעראל קראסנאוו האט עדות געזאנט דעם 14טען נאומעט בער אינדרפריה:

„נאטשינא, דעם 14טען נאומעט בער, 1917. היינט, דריי פאר-טאָג, האט מיך איינגעלאָדערן ער הרופט-קאמאנדייד (קערענסקי). ער איז געווען זעהר אויפגעראָנט, זעהר גערוואָן.

„גענעראל“, האט ער מיר געזאנט, „אייהר האט מיך פערראָטהָען. אייערע קאוזאקען ערקלעהרען אהן שום טענות, איז זוי וועלען מיך אַרְעַסְטִּירַעַן איזן מיך איבערגעבען איזן די הענד פון די מאטראָזען.“ „יאָ“, האב איך גענטפערט, „מען שמועט וועגען דעם, איז איך וויס, איז מען האט מיט אויך וועניינ סימפאטיע.“

„די אַפְּיִצְּרַעַן זָאנְגַּעַן דאס זעלביינע.“

„יאָ, די אַפְּיִצְּרַעַן זָיְנְעַן זעהר אונצופרייעדען מיט איך.“
„וואס זאל איך מהאן? איך דאָרָף זיך געהמען דאס לעבען!“

„אויב איהר זונט אן עהRELיכער מאָן, ווועט איהר תיכפּ פָּאַהֲרָעַן
קיין פָּעַטְרָאַנְרָאַד מִיט אַ וּוֹיְסָעַן פְּלָעַג, זַיךְ שְׁטַעַלְעַן פָּאַרְעָן מִילְוָעַד
ריישען רְעוּוֹאַלְזְּצִיאַנְגָּרְעַן קָאַמִּיטָּעַט אָוֹן אַנְהָוִיְבָּעַן פָּעַרְהָאַנְדָּלְעַן אַלְסַ
דרַּעַר הַוּפְּטַפְּט פָּוֹן דַּעַר פְּרָאַוּזְּאַרְיְשָׂעַר רְעַנְגְּרוֹנְגַּן“.

„גּוֹט. אַיךְ וּוֹעֵל אֶזְזִי טְהָאָן, גּוֹנְגְּרָאַל.“.

„אַיךְ וּוֹעֵל אַיְיךְ גַּעֲבָעַן אַ וּוֹאַךְ אָוֹן וּוֹעֵל זְעהָן, אָז אַ מַּאֲטָרָאַז
וְאַל אַיְיךְ בְּעַגְלִיוּטָעַן.“.

„נְיוֹן, נְיוֹן, נִיטְ קְיָין מַאֲטָרָאַז. אַיְזְ דָּאַס אַמְּתָה, וּוֹאַס מַעַן זְאנְטַ
אַז דִּיבְּעַנְקָא אַיְזְ דָּאַ?“.

„אַיךְ וּוֹיְסָ נִיטְ, וּוֹעֵר דִּיבְּעַנְקָא אַיְזְ.“.

„עַר אַיְזְ מִיְּן שְׁוֹנָא.“.

„וּוֹאַס קָעַן מַעַן טְהָאָן. וּוֹיכְטִיגְעַ זְאַכְעַן שְׁטָעַחַן אַיְזְ קָאָן, מַזּוֹּט
אַיהֲרַ רְיוּזִיקְרָעַן.“.

„גּוֹט. אַיךְ וּוֹעֵל פָּאַהֲרָעַן הַיְינְטַ בְּיִוְנָאַכְטַ“.

„פָּאַר וּוֹאַס בְּיִוְנָאַכְטַ? דָּאַס וּוֹעֵט הַיְיסָעַן אַנְטְּלָאַפְּעַן. פָּאַהֲרַט
אַרְוֹוִיסְ רְוַהְיָן אָוֹן אַפְּעַן, יְעַדְעַר זְאַל זְעהָן, אָז אַיהֲרַ אַנְטְּלוּוֹפְּטַ נִיטְ“.

„זְעהָר גּוֹט. אַיהֲרַ מַזּוֹּט מִירַ אַבְּעַר גַּעֲבָעַן אַ וּוֹאַךְ, וּוֹאַס אַיךְ
וְאַל זַיךְ אַוְיָף אַיהֲרַ קַעְנָעַן פְּעַרְלָאַפְּעַן.“.

„גּוֹט.“.

„אַיךְ בֵּין אַרְוִוְסָנְגָּנָגָעַן אָוֹן גַּעַרְוָפְּעַן דַּעַם קָאַזְאַקְ רְוָסְסָקָאַוְ
פִּין דַּעַם צְעַהְנָטָעַן דְּאַנְגָּרְ פְּאַלְקַ, אָוֹן הַאָבָּאַבְ אַיְהָם גַּעַהְיָסָעַן אַוִּיסְקָלְיְידַ
בְּעַן צְעַהָן קָאַזְאַקָּעַן, וּוֹאַס וּוֹעַלְעַן בְּעַגְלִיוּטָעַן דַּעַם הַוּפְּטַקְאַמְּטָאַנְדָּרִידַ.
שְׁפַעְטָעַר מִיט אַ הַלְּבָעַ שְׁעָה זְיַוְנָעַן דַּיְ קָאַזְאַקָּעַן גַּעַקְוָעַן אָוֹן הַאַבְעַן
מִירַ גַּעְזָאַנְטַ, אָז זַיְוִי הַאַבְעַן נִיטְ גַּעַפְוָנָעַן קַעְרָעַנְסָקִיְן אַיְזְ זְיַוְנָעַן
אַז עַר אַיְזְ אַנְטְּלָאַפְּעַן.“.

„אַיךְ הַאָבָּאַבְ אַוְיָפְנָהְוִיְבָעַן אַ טְרָעַוְאַגְּנָעַ אָוֹן הַאָבָּאַבְ גַּעַהְיָסָעַן זְוַכְעַן
אַרְוֹם אָוֹן אַרְוֹם, וּוֹיְלַ אַיךְ הַאָבָּאַבְ גַּעַרְעַכְעַטַּ, אָז עַר אַיְזְ נַאֲךְ נִיטְ אַרְוֹוִיסְ
פָּוֹן נַאֲטְשִׁינָא. מַעַן הַאָטָם אַיְהָם אַיְזְ עַרְגָּעַץ נִיטְ גַּעַקְעַטַּ גַּעַפְיָנָעַן...“
אַזְוִי אַיְזְ קַעְרָעַנְסָקִי אַנְטְּלָאַפְּעַן, אַלְיָוֹן, „אַיְבְּעַרְגָּעַתְהָאָן אַיְזְ דַּעַר
פָּאַרְמָעַ פָּוֹן אַ מַאֲטָרָאַזַּ“, אָוֹן דְּרַעְמִיטְ הַאָטָם עַר אַוְיָף אַיְוּבִּין פָּעַרְ
לְאַרְעַן דָּאַס בִּיסְעַל אַנוּעָהָן, וּוֹאַס עַר הַאָטָם נַאֲךְ גַּעַהְאָטָ צְוַוְיָשָׁעַן דַּיְ
רְוִזְיָשָׁעַ מַאֲסָעַן...“

קײַין פָּעַטְרָאָגְרָאָד האָב אִיךְ זַיְךְ אָוּמְגַעְכָּהָרֶת אֵין אֲמָטָאָרְדוֹאָז
געַן אַנְגַּעַפְּלַטְ מִיטְ רְוִיְטַע נְוֹאָרְדִּיְצָעַם. אִיךְ בֵּין גַּעַזְעַסְעַן אֹוִיפְּ דָעַר
פָּאָרְדָּעְרָשְׁטָעַר בָּאָנְקָ לְעַבְעַן דָּעַם שָׁאָפְּפָעַר, וּוֹאָס אַיְזְ גַּעַזְעַעַן אֲפָרָאָסְ
טָעַר אַרְבְּיוּטָעַר. קְיַיְין קָעָרָאָסִין הָאָבָעַן מִידְ נִיטְ גַּעַהָאָט, הָאָבָעַן אָוָןְ
זַעַרְעַ לְאַמְפְּעַן נִיטְ גַּעַבְרָעַנְטָמְ. דָעַר וּוֹעַג אַיְזְ גַּעַזְעַעַן פּוֹלְ מִיטְ גַּרְוְפְּעַן
פּוֹן דָעַר פָּרָאַלְעָטָאָרְיָשָׁעַר אַרְמָיִי, וּוֹאָס הָאָבָעַן זַיְךְ גַּעַזְוְגָעַן אַהֲיִיםְ
אוֹן מִיטְ אַנְדָּעָרָעְ גַּרְוְפְּעַן, רְעוּוֹאַלְזִוְּצִיאָנְנָעָרָעְ רְעוּזָעָרוּעָן, וּוֹאָס זַיְינְעַן
גַּעַגְגָעַן פּוֹן שְׂטָאָרָטְ פָּאָרְנָהָמָעָן זַיְיעְרָעְ פָּלְעָצָרְ. רְיוּזְגָעְ מָאָטָאָרְ
וּוֹאָגְגָעַןְסָמְ, קָאָלָאָנָעַסְ אַרְטִילְעָרְיוּעָ, פָּוּהָרָעָן, זַיְינְעַן אָוּמְעַטְוּם אַוְיסְגָעַןְ
וּוֹאָקְסָעַןְ פּוֹן דָעַר פִּינְסְטָרְעָנְישָׁ, אַלְעַ טְוַנְקָעַלְ אוֹן אָונְדִּיְתָלִיְהָ. מִידְ
זַיְינְעַן גַּעַפְּאָהָרָעָן מִיטְ וּאַהֲנוֹזְיָגְעַר שְׁנַעַלְקִיְתָמְ, זַיְךְ גַּעַקְרִיוּוּטְ אֹוִיפְּ
רְעַכְבָּטְ אֵון אֹוִיפְּ לְיַנְקָםְ, כְּדִי צַוְּ פָּעָרְמִיְודָעְן צְוּזָעָמְנְשָׁטוּסְנוּנָעָן, וּוֹאָס
מְהָאָטָמְ, דְּאַכְטָ זַיְךְ, גַּאֲרָנִיתְ גַּעַקְעַנְטָמְ פָּאָרְמִיְודָעְן. מִירְ הָאָבָעַן זַיְךְ
גַּעַרְיבָּעַן אֵן פָּרְעַמְדָעְ רְעַדְעָהָרָ, אֵן גַּעַלְאָזָטְ הַיְנְטָעָרְ זַיְךְ אַהֲגָעַלְ פּוֹן
קָלְלוֹתְ.

איְבָעָרִין הַאֲרִיוֹזָאנְטְ זַיְינְעַן גַּעַזְעַעַן פָּאָנְאָנְדָּעָרְגָעְוּוּאָרְפָּעַן דִּי גָּלִיְ
הַעַנְדָּעְ פִּיְוְעָרְלָעְןְ פּוֹן פָּעַטְרָאָגְרָאָדְ, פִּיעַלְ גַּלְעַנְצָעְנְדָעְרְ אֵון הַעַלְעָרְ וּוֹיְ
בִּיְוְטָאָגְ. זַיְיַיְ הָאָבָעַן אַוְיסְגָעַזְהָןְ וּוֹיְ אַ בְּרִיךְ פּוֹן דִּימְעַטְעַן אֹוִיפְּגָעַ
שְׁטַעַלְטָ אַיְנְמִיטָעַן אֲ וּוֹיְסָטָעַן פָּעַלְ.

דָעַר אַלְטָעַר אַרְבְּיוּטָרָ, דָעַר שָׁאָפְּפָעַרְ, הָאָטְ גַּעַהָאַלְטָעַן דָּאָסְ רָאָדְ
מִיטְ אַיְזְ הַאָנְדָר אֵון מִיטְ דָעַר אַנְדָּעָרְ הָאָטְ עַדְ גַּעַמְאָכָטְ אֲ בְּרִוְיטָ
בְּעַגְיִיסְטָרְטָעְ בְּעַוּוֹגְנוֹגְ אֵין דָעַר רִיכְטָוְגָ פּוֹן דָעַר הַוִּיפְּטָשְׁטָאָדָטָ
וּוֹאָס הָאָטְ גַּעַשְ׀יָוְנְטָמְ פּוֹן דָעַר וּוֹיְטָעַןְ.

„מִיְינָסְ!“ הָאָטְ עַר אַוְיסְגָעַשְׁרִיְעָןְ, אֵון זַיְיַיְ פְּנִיםְ הָאָטְ גַּעַלְוְיכָטָעַןְ.
„אַיצְטָ אַיְזְ אַלְעַםְ מִיְינָסְ! מִיְיַיְ פָּעַטְרָאָגְרָאָדְ!“.

קאנטיטעל צעחן

מַאֲסָפָנוּשׁ

דער מילומערישער רעווואַלוצ'יאָנערער קאָמייטעט האָט פֿאָרטגעַז
ועצט זיין זיעג מיט אַ ווילדר ענערגניעַ:
„דעַם 14 טען נאָוועְמַבָּר.“

„זו אלע קאמיטעטן פון ארמען, קארפומען, דיוויזיעס און
פאלאקען, זו אלע סאווועטען פון ארבויטער, מסאלדאטען-און פויערים-
דעופוטאטטען, זו אלע, אלע, אלע.

„לויט אן אַבמאָך צוֹוישען די קָזָאָקָעָן, יונקערט, סָאלְדָאָטָעָן,
מָאָטָרָאָזָעָן אָוּן אַרְכִּיטְעָה, אַיּוֹ בָּעֵשְׁלָאָסָעָן גָּעוֹאוֹאָרָעָן צָו שְׁטָעַלְעָן
אַלְעַסְפָּאַנְדָּעָר פִּיאַדָּאָרוֹוִוִּיטְשׁ קָעָרָעָנְסָקִי פָּאָר אַפָּאַלְקָסְ-גָּעָרִיכְתְּ.
מִיר
פָּעָרְלָאָנָגָעָן, אָז קָעָרָעָנְסָקִי זָאָל אַרְעַסְטְּרִיטְט וּוֹעֲרָעָן אָוּן אַיִּינִים נָאָמָעָן
פָּוּן די דָּעַרְמָאָהָנָטָע אַרְגָּאָנוֹזָאָצִיעָם גָּעֶבֶרָאָכְטְּ וּוֹעֲרָעָן קִיּוֹן פָּעַטְרָאָגְרָאָדְ,
וּוֹאָו עָרְ וּוֹעַט גָּעַשְׁטָעַלְטְּ וּוֹעֲרָעָן פָּאָרְזְּ גָּעָרִיכְתְּ.

דֵי סָאֹזְקָעָן פּוֹן דַעַר
עֲדֶשֶׁטֶעֶר דַווּוִיזְוַעַ פּוֹן
דַעַר אָסְוָרִיםְקִי קָאוּזָאַ
לַעֲדִיעַ; דַעַר קָאמִיטַעַ
פּוֹן דֵי יְוָנָקָעָרָם פּוֹן
דַעַר פָעַטְרָא גְרָא דַעַר
פְרִיאַיוּוּ לִינְגָעַ-אַבְתָחִיוֹ
לְוָנָגָן; דַעַר דָעַל עַגְנָאַט
פּוֹן דַעַר 5ְטָעַר אַרְמָעַן.
פָאַלְקָסִים-קָאַמִיסָאַר

ד י ב ע נ ח א".

דרער דעטונגס-קאמיטעט, די דומא, דער צענטראל-קאמיטעט פון דער פארטוי סאציאלייסטען-דרעווילוציאנערען, וואם האט זיך געגרויסט מיט קערענסקיין אלס איהר מיטגלאעד, — אלע האבען געשרייען איין איין קול, או ער קען זיין פעראנטווארטליך נאר פאר דער גראינדונגס-פערזאטלונג.

דען 161טען נאועעט בער אין אועענד האב איך אויף זאנאראדני פראסתפקט געוועהן אַפְּרָאַרְדּ פֿוֹן צְוֹוִי טְוִוְעֵנְדּ רְוִוְיטּ עֲנוּןְדּ וְאַרְדְּיִיצּעַם, וואם האבען מאראשירט מיט אַמְּלִיטְעִירִישָׁעַן אַרְקְעִסְמְטָעַ. די מְזֻוִּים האט גַּשְׁפִּיעַלְתּ דִּי מַאֲרָסְעַלְיוּזָעַ. רְוִוְיטּ פֶּאַהְנָעַן הַאַבְּעָן גַּעֲפְּלַאַטְעַרְתּ אַיבָּעַר די טּוֹנְקָעְלָעּ רְיֵיחָעַן פֿוֹן אַרְבִּיטּעַרְ. דָּאַס אַיזּ מְעַן אַרוּסְגָּעַן גַּאנְגָּעַן בְּעַגְּרִיסְעַן די זְוִינְגְּרִיבְּכָעּ בְּרִידְעָרָ, וְאַס זְוִינְגָּעָן אַקְּאַרְשָׁתּ צְרוּיקָה גַּעֲקוּמָעָן פֿוֹן דָּעַם קַאְמְפָּףּ צְוּ פְּעַרְתְּהִיְידִיגְעָן דָּאַס "רְוִוְיטּ פְּעַטְרָאַנְרָאַדּ". וְוַיְיַגְּדֵל גַּוְתּ די מְזֻוִּים האט גַּעֲפָאַסְטּ צְוּ דָּעַר לְאַגְּנָעָן אַיְן דָּעַר קִיהְלָעָר דּוֹןְ. קְעַלְהִיּוֹת האבען זַיְיַ שְׂטָמָלָעּ גַּעֲשְׁפָאַנְטּ, מְעַנְעָר אָזְן פְּרִוְיָעָן צְזֹזָמָעָן, אָזְן זְיִירָעּ הַוִּיכָּעָבָאַיְינָעָטָעָן האבען זַיְיַ גַּעֲוּוֹעָטּ; אַיבָּעַר שְׂוֹאַדּ בְּעַלְוִוְיכְּטָעַנְעָ גַּאַסְעָן, אַיבָּעַר גַּלְמְשִׁיגָּעּ בְּרוֹקָעָן האבען זַיְיַ גַּעֲשְׁפָאַנְטּ, צְוִוְישָׁעָן שְׂוִוְיְגְּנְדִּינְגָּעּ גַּרְוּפְּעָן פֿוֹן דָּעַר בְּרוֹזְשָׁוֹאַזְיָעּ, וְאַס האבען גַּעַן. קוּקְטּ מִיט פְּעַרְאַכְּטָוָנָגּ אָזְן מִיט פְּחָדָ.

אלע זְוִינְגָּעָן גַּעֲגָעָן גַּעֲגָעָן זַיְיַ — גַּעֲשְׁעַפְטָמְלִיּוֹטּ, סְפָעְקָלוֹלָאַנְטָעָן, באַנְסִירָעָן, גְּוֹטְסְ-בְּעַזְוּץָעָרָ, אַרְמְעַעְ-אַפְּיִיצְרָעָן, פְּרָאַפְּעָסְיַאַנְעָלָעּ פְּאַלְוִיטִיּוֹדָר, לְעַהְרָעָרָ, סְטוֹדוּנְטָעָן, מְעַנְעָר פֿוֹן לְיִבְּעָרָלָעּ פְּרָאַפְּעָסְיָעָם, קְרָעָדָר, אַנְגְּעַשְׁטָעַלְטָעָ, אַגְּעַנְטָעָן. די אַיבְּרִיגָּעּ סְאַצְּיַאַלְיִיסְטִישָׁעּ פְּאַרְטִיּוֹעָן האבען גַּעֲחָאַסְטּ די באַלְשָׁוּוֹיְקָעָם מִיט אַבְּיִטְרָעָרָשָׁהָן. אַוְיְפִּין צְדָרָ פֿוֹן די סְאַוְוִיעַטָּעָן זְוִינְגָּעָן גַּעֲגָעָן די אַיְינְפְּאַכְּבָעָ אַרְבִּיטּעָרָ, די מַאְטָרָאַזָּעָן, אלע נִיטְ-דְּעַמְּאַרְטָלְיִוְרְטָעָ סְאַלְדָּאַטָּעָן, די אַרְיִימָעּ פְּוּעָרִים אָזְן עַטְלִיבָּעּ, זְעהָר וּוּנְגָּעָן, אַיְנְטָעַלְיִגְּנְעַטָּעָן...

פֿוֹן די וּוּוִיטָטָעּ וּוּוִינְקָלָעָן פֿוֹן רְוִסְלָאַנדָ, וְאוֹ גַּאַסְעַן-קַאְמְפָּףּ האט זַיְיַ אַוְיְסְגַּעַשְׁפְּרִוִּיטּ וְוַיְיַ אַרְיוֹגָעּ בְּוּאַלְיָעּ, האט די נְיִיעָם וּוּנְגָעָן קְעָדָ. רְעַנְסְלִיּוֹסְ מְפָלָה אַבְּגַעַלְגַּנְגָּעָן מִיט גַּעֲוָאַלְדִּינָעּ פְּרָאַלְעַטְאַרְיִישָׁעּ נְצָחָוֹנָותָ. קָאָזָן, סְאַרְאַטָּאָוָ, נָאָוָגָאָרָאָדָ, וּוּינְנִיצְאָ, וְאוֹ די נַאַסְעָן זְוִינְגָּעָן גַּעֲגָעָן פְּרָגְנָאַסְעָן מִיט בְּלָוָטָ, מַאְסְקָוָאָ, וְאוֹ די באַלְשָׁוּוֹיְקָעָם האבען אַנְדָּר גַּעֲשְׁטָעַלְטָ זְיִיעָר אַרְטִילְעַרְיָעּ גַּעֲגָעָן דָּעַר לְעַצְטָעָר פְּעַסְטָוָנָגּ פֿוֹן דָּעַר בְּרוֹזְשָׁוֹאַזְיָעּ, דָּעַם קְרָעָמָלּ.

„זוי באַמְבָּאַרְדִּירָעַן דעם קְרָעֵמֶל!“ די נײַעַם איז אַיבָּעַרְגַּעְנָאַנְיַי
געַן פֿוֹן מוֹיל צוֹ מוֹיל אַין די גָּאַסְעַן פֿוֹן פֿעַטְרָאַנְרָאַד אָוֹן סִיחָאַט זַיְךְ
נְעַפְּהַלְתְּ עַפְּעַס וּוֹי אַ שְׁרָעָקְ. מְעַנְשָׂעַן וּוֹאַס זַיְינְעַן אַנְגַּעַקְוָמְעַן פֿוֹן
דעַר „ליַכְטִיגְעַר קְרוֹוַיְנְשְׁטָאַדְטַ, די מְוַטְעַר מַאֲסְקוּוּעַ“, האַבָּעַן דֻּרְרַ
צְעהַלְתְּ שְׁרַעְקַלְיכְּבָעַ מעַשְׂיוֹתַ טְוִיזְעַנְדָּרַ גְּעַטְוֹיטַ; טְוּוּרְסְקָאַיַּא אָוֹן
קוֹזְעַצְקִי בְּרוֹיךְ אַיְן פְּלָאַמְעַן; די צְעַרְקְוּעַ פֿוֹן וּוֹאַסְיְּלִי דֻּעַם וּלְיַיְנְעַן
אַיְזַ אַ רְוִיְכְּבָרְעַנְדָּרַ חְוָרְבָּהַ; אַוְסְפִּיעַנְסְקִי סָאַבָּאַר צְוַפְּאַלְטַ זַיְךְ אַוְיַּחַד
שְׁטִיקְעַרְ; דֻּעַר סְפָּאַסְקִי טְוִיזְעַרְ פֿוֹנִים קְרָעֵמֶל וּוּאַקְעַלְטַ זַיְךְ אָוֹן הַאלְתַ
איַן פְּאַלְעַן; די דּוֹמָא אַיְזַ אַבְּגָעַרְעַנְטַ בְּיוֹזַן גְּרוֹנוֹנָהַ.

קיַין אַיְינְצִינְגַּעַן פֿוֹן די פְּרִיהַעֲרִיגַע בְּאַלְשְׁוּוֹוִיסְטִישַׁע מְעַשְׂים הַאַט
זַיְךְ נִיְּטַ נְעַקְעַנְטַ פְּעַרְנְגְּלִיְּכָעַן מִיְּטַ אַט דֻּעַם חַלְוֵל הַקְּדוֹשַׁ

פְּרוֹמוּעַ קְרִיסְטַ
טָעַן הַאַבָּעַן גְּהַעַרְטַ וּוֹי הַאַרְמָאַטָּעַן שְׁפִּיְיָעַן פְּיִיעַרְ אַיְנִים פֿנִים פֿוֹן דֻּעַר
הַיְּיִלְגְּעַרְ פְּרָאַזְוּאַסְלָאַוְנוֹנָרַ אַמְנוֹנָהַ, מְאַכְעַן אַשׁ אַוְנִיבְ פֿוֹן דֻּעַם
קְרַשְׁ הַקְּדָשִׁים פֿוֹן דֻּעַם רְוִסְיָעַן פְּאַלְקָמַ...

דֻּעַם 15טָעַן נְאַוּוּמְבָעַר הַאַט דֻּעַר בְּיַלְדוֹנְגָסְ-קְאַמִּיסָּאַר לְוָנָאַ-
טְשָׁעַרְסְּקִי זַיְךְ צְוָאוּוִינְטַ אַוְיַּחַד דֻּעַר זְיַצְוָנָגְ פֿוֹן דֻּעַם רָאַטָּה פֿוֹן די
פְּאַלְקְסִיקְ-קְאַמִּיסָּאַרְעַן. עַר אַיְזַ אַרְוִיְסְגָעְלָאַפְּעַן פֿוֹן צִימָעַרְ, שְׁרִיְעַנְדִּיגְ:
„אַיְיךְ קָעַן דָּאַס נִיְּטַ אַבְּגָעַרְטָרָאַגָּעַן. אַיְיךְ קָעַן נִיְּטַ צְוֹעַהָן, וּוֹי מַעַן צָוַּ
שְׁטָעַרְטַ בְּאַרְבָּאַרְיַשְׁ די שְׁעַהְנְקִיְיָטָעַן אַוְנִיבְ פְּרָאַדְיוֹצִיעַם...“

דֻּעַם זְעַלְבִּינְעַן נְאַכְמִיטָּאַגְּ הַאַבָּעַן די צִיְוָוָנְגָעַן אַבְּגָעַרְדּוֹקָט זְיוֹן
רְעוּזְוָנָאַצְיָאַנְסְ-בְּרוּעַתְ:

„מְעַנְשָׂעַן אַנְגַּעַקְוָמְעַנְעַ פֿוֹן מַאֲסְקוּוּעַ הַאַבָּעַן מִיר אַקְאַרְשַׁטְ דֻּעַר
צְעהַלְתְּ וּוֹאַס דָּאַרְטַ טְהָוֵט זַיְךְ.

„מַעַן באַמְבָּאַרְדִּירְטַ די קְיַרְכָּעַ פֿוֹן וּוֹאַסְיְּלִי דֻּעַם זְעַלְיָנְעַן, די קְיַרְ-
כָּעַ פֿוֹן דֻּעַר הַיְּמָעְלָאַרְטַ, דֻּעַר קְרָעֵמֶל, וּוֹאַוְעַס זַיְינְעַן אִיצְטַ אַנְגָּעַ-
זָאַמְעַלְטַ די וּוַיְכְטִינְסְטַעְ קְוָנְסְטָאַזְוָצְרוֹתַ פֿוֹן פֿעַטְרָאַנְרָאַד אָוֹן מַאֲסְקוּוּעַ,
שְׁטָעַהָט אָוֹנְטָעַרְ הַאַרְמָאַטָּעַן-פְּיִיעַרְ. טְוִיזְעַנְדָּרַ קְרַבְנוֹתַ זַיְינְעַן גַּעַ-
פְּאַלְעַן.

„דֻּעַר שְׁרַעְקַלְיכְּבָעַרְ קְאַמְפָּה הַאַט דָּאַרְטַ דְּעַרְגְּרִוְיכְּטַ צַוְּ דֻּעַר שְׁטוֹרַ
פֿוֹן בְּרוֹטָאַלְעַרְ וּוַיְלְדִקְיַטְ.

„וּוֹאַס אַיְזַ אַנְדַּרְגְּבָעַן? וּוֹאַס קָעַן אַנְדַּרְגְּבָעַן?
„אַיְיךְ קָעַן דָּאַס נִיְּטַ אַבְּגָעַרְטָרָאַגָּעַן. מִיְּן בְּעַכְרַ אַיְזַ פּוֹל אַיְיךְ

קען מעהר ניט אויסהאלטען די אלע שרעך. איך קען ניט ארכויטען אונטער דעם דורך פון געדאנקען, וואס מאכען מיך משוגע!
 „איך פארלאז עריבער דעם ראתה פון די פאלקס-קאמיסאָרערן.
 „איך וויס זעהר גוט, איז דאס איז אָן ערנטער בעשלום, אבער איך קען מעהר ניט איבערטראָגען...“

דעם זעליגען טאג האבען די וויסע גווארדייצעם און די יונ-
 קערם זיך אונטערגענבען אין קראַעל. מען האט זוי ערלויבט פאָר-
 לאָזען דעם קראַעל אונגעשטערט. דאס איז דער פריעדענס-אָבמאָך:
 „1) דער קאמיטעט פון עפֿענטּוֹיכּער זיבערהייט הערט אויף
 צו עקייסטירען.

„2) די וויסע גווארדייע ניט אָב איהָר געוועחר און וורט פאנאנ-
 דערגעלאָזט. די אָפִיצְּרָען בְּלֵיבָּעַן בַּי זְיוּעָרָע שׂווערדְּעָן אָן רְעוּוָאָל-
 ווּרְעָן. אֵין די מִילְּטָרְעִישׁ שְׂוֹהָלָעַן הַאַלְּטָמָעָן נָוֶר אָזְוִי פִּיעָל גַּע-
 וועהָר, ווּפִיעָל עַמְּ אֵיזְוִינְטִיגְ פָּאָר מִילְּטָרְעִישׁ אָונְטָרְרִיכְט. דאס
 אַיבְּרִינְגָּן גִּיבָּעָן די יונְקָרָם אָב. דער מִילְּטָרְעִישָׁר רְעוּוָאָלְזִיאָנְעָרָד-
 קאמיטעט גָּרָאָנְטִוָּת די פְּרִוְהִוִּיט אָן אָונְבָּרְיָהְרְלִיכְקִיט פָּון די
 פְּרָאוֹאנְעָן.

„3) אַ סְפָּעַצְּיָעַלְעַ קָאָמִיסִיעַ ווּוָרְט בְּעַשְׁטִימָט דּוּרְכְּצָוְפִּיהְרָעָן די
 אָונְטוֹאָפְּנוֹנָג לְוִוְּטָ פָּוְנְקְט 2. די קָאָמִיסִיעַ ווּטָ בְּעַשְׁטָעָהָן פָּון פָּאָרְטָרְעָד
 טָעָר פָּון אלע אַרְגָּאָנְזִאָצִיעַם, וואס האבען זיך באַתְּהִילִיגְט אֵין די
 פָּרְיעָדְעָנְס-פְּרָעָהָאָנְדְּלוֹנְגָּעָן.

„4) אֵין דעם מָאָמָעָט, ווּעָן אָט דער פָּרְיעָדְעָנְס-אָבְּמָאָך ווּוָרְט
 אָונְטָרְגָּעָשְׁרְעָבָעָן, נִיבָּעָן בַּיִדְעָ צְדִידִים אֲרוֹיִס אַ בְּעִפְּהָלָל מעָן זָאָל
 אַוְּפָהָעָרָעָן שִׁיסְעָן אָזְן אַבְּשָׁטְעָלָעָן אלע מִילְּטָרְעִישׁ אַפְּעָרָאָצִיעַם.
 מִיטְלָעָן זָאָלָעָן אַנְגָּעָנוּמָעָן ווּרְעָעָן צו גָּרָאָנְטִירָעָן די פִּינְקְטָלִיכְעָ דּוּרְכִּי-
 פִּיהְרָוָנָג פָּון דעם בעפְּהָל.

„5) אלע גַּעַפְּאָנְגָּעָנָע, אֵין די הענד פָּון בַּיִדְעָ צְדִידִים, ווּרְעָעָן
 אַרְוִיסְגָּלָאָזָט פְּרִיְּנָאָכְדָּעָם ווּדער פָּרְיעָדְעָנְס-אָבְּמָאָך ווּוָרְט אָונְטָרְעָד-
 מְשָׁרְיוּבָעָן...“

צְוּוִי טעג האבען די באַלְשָׁוּוֹיקָעָם שְׁוִין גַּהְאָלְטָעָן די שְׁטָאָדָט.
 די דערשְׁרָאָקָעָן בַּיְגָעָר האבען בִּיסְלָעְכּוּיוֹן אַנְגָּעָהוּבָעָן אַרְוִיסְצָרוֹ-
 קָרִיבָעָן פָּון זְיוּעָרָע לְעַכְעָר, אַוְּסָזְבָּעָן זְיוּעָרָע טְוִיטָע ; מעָן האט צָוָ-

נומען די באָריַקָּאַדָּען אַיִן דֵי נַאֲסָעַן. מען האַט געקבענט האָפָעַן, אַז דֵי
קלְּאַנְגָּעַן ווועגן חורבן וועלען קלְּעַנְעַר וווערַעַן, צום סוף זייןען זיַי נַאֲךָ
געוואָאַקְּסָעַן. אָונְטָעַר דעם אַיִינְדוֹךְ פָּוּן אַט די שְׁרַעְקְלִיבָּעַ קלְּאַנְגָּעַן
הָאַבָּעַן מִיר בעשְׁלָאַסָּעַן אַרְיְבָּעַרְפָּאַהָרָעַן אַיִן מַאֲסָקָוָעַ.

אַיִן דָּעַר לְעַצְמָעַר ווֹאָךְ האַט דָּעַר פָּעַטְרָאָגָאַדָּעַר מִילְּיֻטְרִישָׂעַר
רעווֹאַלְּוֹצִיָּאַנְגָּעַרְעַד קָאַמִּיטָּעַט, מִיטָּדָעַר הַיְּלָאַפָּעַן דֵי גַּעַוְעַהַנְלִיבָּעַ אַיִּזְבָּאַהָזְ-אַרְבִּיטָּעַר, אַיְבָּרְגָּעַנוּמָעַן אַיִן זַיְנָעַן העַנְדָּר די נַיְקָאַלְּיוּוֹסְקָי
איַזְעַנְבָּאַחַן אַוְן האַט גַּעַשְׁקָטָעַן דָּרוּם אַיִן צָוָג נַאֲכָ'ן אַנְדָּרַעַן,
אַלְּעַ אַנְגָּעַשְׁטָאַפְּט מִיטָּמָאַטְרָאַזָּעַן אַוְן רַוְיְטָעַ גַּוְאַרְדִּיזְעַסְמָ... פָּוּן סְמָאַלְּיָ
נִיְּהָאַבָּעַן מִיר בעקְמָעַן פָּאַסְפָּאַרְטָעַן, ווֹאָסָאַחַן זַיְיָהָאַט קַיְינְגָּרָעַ נִיטָּ
געַקְעַנְטָעַר פָּעַרְלָאַזָּעַן פָּעַטְרָאָגָאַרְעַד. ווּעַן דָּעַר צָוָג אַיִן צַוְּעַפָּאַהָרָעַן צּוּם
וּוְאַגְּנוֹאָלְּ, הָאַט אַחֲמוֹן אַבְגָּעַרְיסָעַנְעַסְאַלְדָּאַטָּעַן גַּעַשְׁטוּרָמָט אַלְּעַ טִיהָרָעַן,
צַוְּכָרָאַכָּעַן אַלְּעַ פָּעַנְסָטָעַר, וַיֵּדְאַרְיְוָנְגָּעַרְיסָעַן אַיִן אַלְּעַ אַבְתָּהִילְוָנָגָעַן,
אַנְגָּעַשְׁטָאַפְּט די קָאַרְיְדָאַרְעַן אַוְן אַפְּיָלוּ אַרְיְפָנְעַלְלָעַטְעַרְטָאַסְמָ אַוְיָהָרָעַן דֵי דָעַ
כָּעַר פָּוּן דֵי וּוְאַגָּאַנְעָם. די סְאַלְדָּאַטָּעַן הָאַבָּעַן גַּעַשְׁלָעַפְּט מִיטָּזָהָרָעַן זַיְדָגְרָוָיָסָעַ
זַעַק מִיטָּשְׁפִּיּוֹן. דָּרְיָי פָּוּן אַוְנוֹן הָאַבָּעַן זַיְדָ קְוִים מִיטָּצְרוֹת אַרְיְינְגָּעַ-
שָׁפָאַרְטָאַיִן אַזְנָבְטִילְוָנָגָעַן פָּוּן אַזְנָבְטָאַנְגָּן, אַבְעַר תִּיכְפָּה הָאַט זַיְדָ דָאַרְטָאַנְגָּן
גַּעַלְיָבָעַן אַזְוִיָּנָעַן צַוְּאַנְצִיָּג סְאַלְדָּאַטָּעַן... פָּלָאַץ אַיִן גַּעַוְוָעַן נָוֶר פָּאַר פִּיעָר
פָּאַרְשָׁוִין. מִיר הָאַבָּעַן גַּעַטְעַהָתָם, זַיְדָ גַּעַבְעַטָּעַן, די קָאַנְדְּרָוְקָטָאַרְטָאַמָּהָאַיִן
בָּעַן אַוְנוֹן אַוְנְטָרְגָּנְהָאַלְפָעַן, אַבְעַר די סְאַלְדָּאַטָּעַן הָאַבָּעַן זַיְדָ אַוְיְסָגָעַ-
לָאַבָּטָן. ווֹאָסָאַרְטָאַמָּהָאַיִן די בָּעַקוּוּהָמְלִיכְקִיָּתָפָוּן עַטְלִיכָּעַ בָּרוֹזְשָׁוּיָעָם?
מִיר הָאַבָּעַן אַרְיְסָגָעַנוּמָעַן אַוְנוֹזָעַרְעַעַפָּעַר, ווֹאָסָסָמָלְנִי הָאַט אַוְנוֹ
גַּעַנְבָּעַן. אַיִן אַיִין מִינְוֹתָהָאַט זַיְדָ די הַאַלְטָ�וָנָגָעַנְגָּבָעַן. די סְאַלְדָּאַטָּעַן
הָאַבָּעַן זַיְדָ גַּעַנוּמָעַן פָּעַרְעַוְנְטָפְּרָעַן אַזְנָהָאַבָּעַן הַעֲפָלִיךְ פָּעַרְלָאַזָּעַן
אַבְתָּהִילְוָנָגָעַן. שְׁפָעַטָּעַר הָאַבָּעַן מִיר גַּעַהָעָרטָן, זַיְדָ אַבָּעַן זַיְדָ אַרְיְינְ-
גָּרְוִיסָעַן אַזְנָבָעַר אַבְתָּהִילְוָנָגָעַן, ווֹאוֹעַס זַיְנָעַן גַּעַזְעָסָעַן צַוְּוִיְיָ דִּיקָעַן,
גָּוֹט גַּעַקְלִיְיָדָעַטָּעַ רַוְסָעַן. יַעַנְעַ אַבָּעַן גַּעַהָאַט אַוְנְטָרְגָּנְקָוִיפָּט דָעַט
קָאַנְדְּרָוְקָטָאַרְטָאַמָּהָאַיִן זַיְוָן פָּעַרְשָׁלָאַסָּעַן די טָהִירָ...
אַרְוּם 7 זַיְוָגָעַר אַיִן אַבָּעַנדָהָאַט דָעַר צָוָג זַיְדָ גַּעַרְיָהָרָט פָוּן אַרְטָן.

עַס אַיִן גַּעַוְוָעַן זַיְן אַוְנְעַנְדָּלִיבָּעַר לְאַנְגָּעַר צָוָג, אַזְנָהָאַבָּעַן גַּעַשְׁלָעַפְּט הָאַט אַיִּהָם
אַשְׁוֹוָאַכָּעַר קַלְיָינְעַר לְאַקְאַמְּאַטְיוֹו, בָּעהִיצְטָמִיטָהָאַלְאַזָּעַן. דָעַר צָוָג הָאַט
זַיְדָ לְאַגְּנוֹזָם גַּעַשְׁלָעַפְּט אַזְנָהָאַבָּעַן זַיְדָ אַפְּטָאַבָּגְנָעַשְׁטָעַלְטָן. די סְאַלְדָּאַטָּעַן
אוֹפָה די דָעַכָּעַר הָאַבָּעַן זַיְדָ גַּעַקְלָאַפְּט אַפְּסָוּן אַזְנָהָאַבָּעַן גַּעַזְעָסָעַן

זוייערע אומעטינע פוייערשע ליעדרע ; דער קארידאָר, וואָס איז געוווען אזוּ פֿוֹל, אֶזְ מַעַן הָאָט נִימְטַ גַּעֲקֻנְטַ דַּוְרְכְּגַהַן, הָאָט זֵיךְ פַּעֲרוֹאַנְדְּעַלְטַ אַיְזָן אַ פְּלָאַץ פֿוֹן הַיִּסְעַ פַּאֲלִיטִישַׁע דַּעֲבָאַטְעַן. דֵּי דַּעֲבָאַטְעַן הַאָבָעַן גַּעַד דַּוְיְיעַרְתַּ אַ גַּאנְצָע נַאֲכַטַּ. דַּעַר קַאַנְדוּקְטָאָר פַּלְעַגְטַּ אַלְמַאַל דַּוְרְכְּגַהַן אָזֶן, אַוְיָס גַּעַוְאָהָנָהִיָּט, פַּרְעָגַעַן אַוִּיפְטַּ בַּיְלְעַטְעַן. בַּיְלְעַטְעַן, אַ חַוֵּץ אָוְנוּזְעַרְעַ, אַיְזָן גַּעַוְעַן זַעַחַר וּעְנִיגַּג. דַּעַר קַאַנְדוּקְטָאָר הָאָט אַ הַאלְבָעַ שָׁעה גַּעַד רַעַדְתַּ אָזֶן גַּעַטְעַנְהַט, נַאֲכַדְעַם הָאָט עַר אַ מַאַךְ גַּעַתְהָאָן מִיטְּן הַאַנְדָּ אָזֶן אַוְוַעְקְגַּנְעַנְגַּנְעַן. דֵּי אַנְגְּעוּרְיוֹכְעַרְטַּע לַופְטַּ אַיְזָן גַּעַוְעַן שָׂוּעַר אָזֶן פֿוֹל מִיטְּ שְׁלַעַכְטַּע רִיחּוֹת ; וּוֹעַן נִימְטַ דֵּי אַוִּיסְגְּעַבְרָאַכְבַּעַן פַּעַנְסְטַעַר, וּוּאַלְטַעַן מִיר יַעַנְעַ נַאֲכַט דַּעְרוֹוָאַרְגַּעַן גַּעַוְוָאַרְעַן.

אַינְדְּעַרְפְּרִיה הַאָבָעַן מִיר אַרְיוֹסְגַּעַקְוָטַטַּ פֿוֹן דֵּי פַּעַנְסְטַעַר אָזֶן דַּעַרְ זַעַחַן אַ שְׁנִיאַיְגַּע וּוּלְטַטַּ. עַם אַיְזָן גַּעַוְעַן קַאַלְטַטַּ. אַרְוּם מִיטְאָגְן צִיִּיטַ אָזֶן וּוּאַגְּאָן אַרְיוֹנְגַּעְקְוָמַעַן אַ פַּיְעַרְטַּע מִיטְ אַ קַּאַרְבְּ בְּרוּתַטַּ אָזֶן אַ גַּרְזִיסְעַן טְשִׁינְיַיק גַּעַפְעַלְשְׁטַטַּע לְעַבְלִיכְבַּע קָאוּזַע. פֿוֹן דַּאַמְּאַלְסַטַּ אָזֶן בֵּין פַּאֲרָנְאַכְטַט אָזֶן שְׁוִין נִימְטַ גַּעַוְעַן וּוֹאָסַט צַוְּגַע זַעַחַן. דַּעַר צַוְּגַע הָאָט וִיךְ גַּעַד וּאַקְעַלְטַט אָזֶן אַלְמַאַל אַבְגַּעַשְׁטַעַלְטַטַּ. אַוִּיפְטַּ דֵּי סְטַאַנְצִיעַם הָאָט אַ חַוְּנַיְגַּעַנְדַּר הַמוֹן זֵיךְ גַּעַוְאַרְפַּעַן אַוִּיפְטַּ דֵּי אַרְיוּמַע בַּוּפְעַטְעַן אָזֶן אַוִּיסְגַּעַנְדַּר לְיִדְיִיט אַלְצְדִּינְגַּג, וּוֹאָס סְאַיְזַט דַּאֲרַטַּ גַּעַוְוָעַן... אַיְינְמַאַל, וּוֹעַן דַּעַר צַוְּגַע הָאָט זֵיךְ אַבְגַּעַשְׁטַעַלְטַט, הַאָבָ אַיךְ אַנְגַּעַטְרַאַפְעַן נַאֲנִינְיַעַן אָזֶן דִּיקְאָוּזַן, דֵּי צַוְּיַיְ אַונְצּוּפְרַיְעַדְעַן קַאַמִּיסְאַרְעַן, וּוֹאָס זַיְנְעַן גַּעַפְאַהַרְעַן קַיְיַיְן מַאְסְקוּזַעַן צַוְּגַע אַלְקְגַּעַן זֵיךְ פָּאַר זַיְעַר אַיְוּגְעַנְעַם סָאוּוּעַטַּ. שְׁפַעְטַעַר הַאָב אַיךְ אַנְגַּעַטְרַאַפְעַן בַּכְּאָרְנִיעַן, אַ נִּידְרִינְעַן מִטְּן מִיטְ דַּוְתְּעַהָּר אָזֶן מִיטְ דֵּי אַוִּינְגַּעַן פֿוֹן לְעַנְיַיְעַן אַלְיוֹן", — וּוֹי מְהָאָט וּוֹעַגְעַן אַיְחַם גַּעַרְעַטַּ...

וּוּיְעַדְעַר הָאָט דַּעַר גַּלְאַקְגַּעַן דְּרִיְיַיְ מַאַל, אָזֶן וּוּיְעַדְעַר זַיְנְעַן מִיר גַּעַלְאַפְעַן צַוְּגַע, זֵיךְ גַּעַשְׁטוּפַט דַּוְרַךְ דַּעַם אַנְגַּעַפְאַקְטַעַן רְוִישִׁיְגַע זַעַנְקָאַרְדַּר... דָּאָס אַיְזָן גַּעַוְעַן אַ גַּוטְמוֹתְהַגְּנָר עַולְמַ, וּוֹאָס הָאָט אַיבְעַרְגַּעַטְרַאַגְעַן דֵּי שְׁוּעַרְגְּקִיְיַעַן מִיטְ הַוּמָאַרְיִסְטִישַׁע גַּעַדְוָלְדַטַּ. מַעַן הָאָט גַּעַהְאַלְטַעַן אַיְזָן אַיְיַן דַּעַבְאַטְרִידַעַן וּוֹעַגְעַן אַלְצְדִּינְגַּג אַיְזָן דַּעַר וּוּלְטַטַּ, פֿוֹן דַּעַר לְאַגְעַ אַיְזָן פַּעַטְרַאַגְרָאַר בֵּין דַּעַם סִיסְטַעַם פֿוֹן בְּרִיטִישַׁע טְרִיְיַדְיַיְן יְוִינְיאַנְסַ, אַפְטַמְאַל הָאָט מַעַן זֵיךְ גַּעַמְפַעְרַט מִיטְ אַ פָּאַר בּוֹרוֹשְׁוּיַעַן, וּוֹאָס זַיְנְעַן גַּעַוְעַן אַיְזָן וּוּאַגְּאָן. אַיְידְעַר מִיר זַיְנְעַן אַנְגַּעַטְרַאַגְעַן קַיְיַיְן מַאְסְקוּזַעַן הָאָט שְׁוִין כְּמַעַט יְעַדְעַר וּוּאַגְּאָן גַּעַהְאַט אַרְגָּאַנְזִוְרַט אַ קָּאַ-

מיתעט צו בעקומען און צו פונאנדרטה היילען שפויין. און יעדער קאָמייטעט איז געווען צוֹתְהַיּוֹלֶט אוֹפֵף פֿאַלִּיטִישׁ פֿרָאַקְצִיעַם, ווֹאמֵס האבען דעבאנטירט וועגען פֿוֹנְדָּאָמְעָנְטָאַלְעַ פֿרִינְצִיפְּעַן...

אין מאסקווע איז דער וואָגָזָל געווען פֿוֹסֶט. מֵיר זַוְּנַעַן אַרְיְבָעֶרֶת געאגנָען אין דער קַאנְצְצָלָאַרְיָע פֿוֹנֵם קַאַמִּיסָּאָר, כְּדַי צו זַיְכָּרָעָן בַּילְעָטָען פֿאָר אָנוֹזָעָר צַוְּרִיקְרִיוֹזָע קַיְיָן פֿעַטְרָאָגָּדָה. דער קַאַמִּיסָּאָר, האט זיך אַרוּסְגָּעוּווּזָען, איז געווען אַ ברָוָגְזָעָר יַוְנְגָעָרָמָּאָן מִיט עֲפָאָד לְעָטָען פֿוֹן אַ פֿאָרוֹטְשִׁיק. מֵיר האבען אִיהם גַּעַוְיָזָען אָנוֹזָעָר בָּאַלְשָׁוּסִישׁ. שְׂעוֹוִיסְטִישׁ פֿאָפְּיְעָרָעָן, איז עַר גַּעַוְאָרָעָן מֵלָא חָמָה אָנוֹן האט אַנְיִסְטִּידָעָן, אָז עַר אִיז נִיטָּקִיָּן בָּאַלְשָׁוּסִיק, אָז עַר פֿעַרְטְּרָעָט דָּעָם קָאָר גַּעַשְׁרָעָן, אָז עַר אִיז נִיטָּקִיָּן בָּאַלְשָׁוּסִיק... אַ מְעַרְקוֹוִידְגִּינָּר פֿאָקָט: ווֹעֵן מִיטָּעַט פֿוֹן עַפְּעַנְטָלְיכָעָר זַיְכָּרָהִיט... אַ הַאָבָעָן דִּי זַיְגָעָר אִין טָמָעָל אָנוֹן אַיְלָעָנוֹשָׁ פֿאָרגָעָסָעָן דִּי זַיְכָּטִיגָּע אַיְזָעָנְבָּאָהָן-סְטָאָנָּצִיעָ...

קַיְיָן אַיְזָוָאַשְׁטִישָׁק אִיז בַּיִּים ווָאָגָזָל נִיט גַּעַוְעָן. מֵיר האבען גַּעַדְאָרְפָּט דָּוְרָכְגָּהָעָן עַטְלִיבָּעָ נָאָסָעָן, בֵּין מֵיר האבען אַנְגָּעָטָרָפָעָן אַ פֿוֹהָרָמָּאָן מִיט אַ פֿעַדְעָל. עַר אִיז גַּעַוְעָן אַיְינְגָּעָוְוִיקָּעָלָט אִיז וָאַטְמָאָוָעָ קלְיִידָּעָר ווֹי אַ הַוִּיפְּטָעָל קְרוּיט, גַּעַזְעָסָעָן אַוֵּף דֻּרָּעָ קַעְלָנִיעָ פֿוֹן זַיְן שלְיִטְעָלָעָ אָנוֹן גַּעַשְׁלָאָפָעָן. ווֹיְפִּיעָל ווֹיל עַר אִין שְׂטָאָרָט אַרְיָין?

עַר האט זיך אַ קְרָאָץ גַּעַתְהָאָן אִיז קָאָפָ. „דִּי בָּאָרְנָס ווּעַלְעָן נִיט בעקומען קַיְיָן צַיְמָעָר אִיז קַיְיָן אַיְינְצִיגָּעָן האַטְעָל“, האט עַר גַּעַזְאָנָט, „אַבָּעָר אַוְבָּאָר ווּילָט, ווּלְעַל אַיְדָאָ אַבְּפִיהָרָעָן פֿאָר אַ הַוְנְדָרָעָט רַוְּבָּעָל...“ פֿאָר דֻּרָּעָ רַעְוָאַלְזִיעָה האט דָּאָם גַּעַדְאָרְפָּט קַאַסְטָעָן צַוְּוֹי! מֵיר האבען גַּעַפְּרָאוֹוטָ רַיְדָעָן, אַבָּעָר עַר האט נָור גַּעַקְנִיטָשָׁט מִיט דִּי הַיְינְטִינְגָּעָ צַיְטָעָן...“ מֵיר האבען זיך קַוִּים אַוְיְסָגְּדָוְנָגָעָן אַוֵּף פֿוֹפְּדָ צִיג... פֿאַהְרָעָנְדִינָּג מִיט אָנוֹן אַבָּעָר דִּי שְׁטִילָעָ, שְׁנִיאָיָגָעָ, הַאלְבָּיָ בעַלְוִוְיכְּטָעָנָעָ נָאָסָעָן, האט עַר אָנוֹן דְּעַרְצָעָהָלָט, ווֹאמֵס מִיט אִיהם האט גַּעַטְרָאָפָעָן אִין דִּי זַעַם טָעָן פֿוֹן קַאַמְּפָפָ. „כִּיְאָהָר מֵיר אַזְוִי אַבְּעָרָין נָאָסָ, אַדְרָעָר אַיְדָאָ שְׁטָעה אָנוֹן וָאַרְטָמָאָ אַוֵּף אַ פֿאַסְאָזִיר, פֿלוֹצָלָגָן — פְּוֹ פְּפְ ! אַ בָּאָמְבָעָ רַיִּיסָט זיך אַוֵּף פֿוֹן דֻּרָּעָ אַנְדָּרָעָר זַיִיט, טְרָ-טְרָ-רְ-רְ-! אַ מַּאְשִׁין-הַאֲרָמָּט... מַיְינָעָר לְאַזְוִת זיך גַּאֲלָאָפָ, דִּי טַיְוָוָאָלִים שִׁיםָעָן פֿוֹן אַלְעָ זַיִיטָעָן. אַיְדָאָ פֿאַרְקָלִיבָּ זיך אִין אַ שְׁטִיל גַּעַסְעָל אָנוֹן שְׁטָעָל

זיך אב. באָפַף אַ דְּרִימָעַלְ, אַ וּוֹאוֵילְ גַּעֲסָעַלְ, מַחְיָה, פְּלוֹצָלָונְג — פְּוֹ פְּהַ!
אַ נַּיְעַ בְּאַמְבָעַ, טְרִידְרִידְרִ... טִיווֹוֹאַלִים! טִיווֹוֹאַלִים!

טִיווֹוֹאַלִים! זָוִיָּאַ אַ אַה!

אין צענטער שטאדט זיינען די גאַסְעַן געווען בעדרקט מיט שניעע
און אַזְוַיְוַ שְׂטִילַ, וּוּיְ אַ קְרָאנְקָעַדְ נַאֲךְ אַ קְרִיזִיסַ. נַאֲךְ עַטְלִיבָעַ עַלְעַד
טְרִישָׁעַ זְנוּעַן האַבעַן גַּעֲבָרָעַנְטַ, אַזְוַיְוַ גַּעֲצָהַלְטַעַ פּוֹסְגַּעַהַעַר האַבעַן דָּא
אונ דָּאַרטַט גַּעֲאַיְלַטַט אַיבָּעַר די מְרָאַטוֹאַרָעַן. אַזְוַיְוַ אַיזְקָאלְטָעַר וּוַיְנַדְּ
הָאַטַּ גַּעֲבָלָאַזְעַן פּוֹנִים וּוַיְתַעַן סְטַעַפַּ אַזְוַיְוַ גַּעֲבָרָאַטַעַן וּוּיְ מִיטַּ פִּיעַרַ.
אַיְנַסְטַעַן גַּעֲשָׁטַעַן האַטְעַל האַבעַן מִיר גַּעֲזָהַן אַ קְאַנְטָאַר בעַלְוִיכְטָעַן מִיטַּ
צְוַויְיַ לִכְטָלָעַ.

„יאָ, מִינְעַן הַעֲרָדָעַן, מִיר האַבעַן עַטְלִיבָעַ זְעהַר בעַקְוּעַמַּעַ צִימָעַרְעַן,
נַאֲךְ די פְּעַנְסְטָעַר זְנוּעַן צְוַבְּרָאַכְעַן פּוֹנִים שִׁיסְעַן. אַוְיַב די הַעֲרָדָעַן
הַאַבעַן גַּאַרְנִיטַט גַּעֲנַעַן אַ בִּיסְעַל פְּרִישַׁעַ לְוֶפְּט...“

אוּוִילְ טְוּוֹרְסְקָאיָאַ זְנוּעַן אַלְעַ פְּעַנְסְטָעַר אַיְן די קְרָאַמְעַן גַּעֲוַעַן
צְוַבְּרָאַכְעַן. אַוְמַעְטָוָם זְנוּעַן גַּעֲוַעַן לְעַכְעַר אַיְן בְּרוֹק אַזְוַיְוַעַגְעַן
שְׁעַרְטָעַ אַוִּיסְגָּעַרְיִסְעַן שְׁטִינְנַעַר, — שְׁפָרָעַן פּוֹן בְּאַמְבָעַן. מִיר
זְנוּעַן גַּעֲפָהָרָעַן פּוֹן האַטְעַל צַוְּ האַטְעַל, אַבָּעַר זְיוַי זְנוּעַן אַלְעַ גַּעֲוַעַן
פּוֹלַ, אַדְעַר די בָּעַלְיַ בְּתִים זְנוּעַן נַאֲךְ גַּעֲוַעַן אַזְוַיְוַ אַנְגָּשָׁרָאַקְעַן, אַזְוַיְוַ
הַאַבעַן נַאֲךְ גַּעֲקָעַנְטַ עַנְטְּפָרָעַן: „נַיְיַן, נַיְיַן, נִיטָאַ קִיְיַן צִימָעַרְעַן!
נִיטָאַ קִיְיַן צִימָעַרְעַן!“ אַיְן די הוַיְפְּטַגְּנָאַסְעַן, דָּאַרטָעַן וּוֹאַוְסַעַן גַּעַדְ
פְּינַעַן זְיךְ די גַּרְעַסְטָעַ בְּעַנְק אַזְוַיְוַ אַנְדְּרָעַסְ-הַיּוֹזָעַר, הָאַטַּ די בְּאַלְשָׁעַ
וּוַיְסְטִישַׁ אַרְטִילְעַרְיַעַ אַגְּמַמְאַכְטַ דָּעַם גַּרְעַסְטָעַן חַוְרָבַן. אַ סָּאוּוּיַעַטַּ
בְּעַמְסְטָעַר הָאַטַּ מִיר גַּעַזְאַגְטַ: „זָוָעַן מִיר האַבעַן נִיטַ גַּעֲוָאַסְטַ אַנְיַיַּת
גַּעַוְוִים, וּוֹאַוְסַע גַּעֲפִינְעַן זְיךְ די יְוִינְקָרָם אַזְוַיְוַ אַוְיִיסַע גַּוְאַרְדִּיְזַעַם,
הַאַבעַן מִיר בְּאַמְבָאַרְדִּירַטַט זְיוּרָעַ בְּיִיטְלָעַן...“

מען הָאַט אַזְוַיְוַ עַנְדְּלִיךְ אַוְיִפְעַנוּמוֹעַן אַיְן דָּעַם גַּרְוִיסְעַן האַטְעַל
„נַצְיַיְאַלְ“. מִיר זְנוּעַן דָּאֲךְ גַּעֲוַעַן אַוְיִסְלְעַנְדָרַעַר אַזְוַיְוַעַגְעַן דָּעַר מִילְוַעַטַּ
רוֹשְׁעַר רַעְוַאַלְזִיְאַנְדָרַעַר קָאַמְוַעַטַט הָאַט צְוַגְעַזְאַגְטַ בְּעַשְׁיַצְעַן די וּוֹאַיְ
נוּנְגַעַן פּוֹן אַוְיִסְלְעַנְדָרַעַר... אַוְיִפְזַן אַוְיִבְעַרְשָׁטָעַן שְׁטַאַק הָאַט דָּעַר פָּעַרַ
וּוְאַלְטָעַר אַזְוַיְוַ גַּעֲוַיְזַעַן עַטְלִיבָעַ פְּעַנְסְטָעַר צְעַבְרָאַכְעַן פּוֹן שְׁרָאַפְנַעַלְעַן.
„אַזְוַיְנַעַן וּוְיִלְדָעַ חִוּת“, הָאַט עַר גַּעַזְאַגְט אַזְוַיְוַ גַּעֲשַׁאַקְעַלְט זְיוַי פְּוַיְסַט
אַדְרַט די אַוְנוֹזִיבְכָאַרְעַ בְּאַלְשָׁעַוְוִיקָעַם. „וּוְאַרְטַ! סִיוּעַט נַאֲךְ קְוּמַעַן
זְיוּרַ צִיּוֹת. אַיְן עַטְלִיבָעַ טָאגַ אַרְוָם וּוּטַ זְיוּרַ קָאַמְיִשַּׁעַ רַעְגִּירַוְנַגְ

געהן צו גראונד. דאן וועלען מיר זי ווייזען וואם הייסט קאמאנדרעד-
ווען!"

געגעסען האבען מיר אין א וועגעטאריאנער רעטטאראנט מיטין
קלינגענדיגען נאמען : "איך עם קיינעם ניט". טאלסטעס בילד
אין געהאנגען אויף אלע ווונד. נאכ'ן עסען זייןען מיר ארויסגעגענאל-
גען אין גאט.

די הוייפט-קוארטיר פון'ט מאסקווער סאוייעט האט זיך געפונען
אין דעם פאלצ'ן פון דעם געווועגענען געגעראל-גובערנאטאר. דאס
אין געווען א גרייסטרינגע וויסע געביידע מיטין פאסטאר צום סקאָ-
בעלעוו-פלאָז. רוייטע גווארדייצעס האבען געהאלטען וואך בי דער
טהויר. מיר האבען זיך אויפגעהויבען איבער הויכע פיערליךע טרעפּ,
וואו אויף ביידע זייטען זייןען די ווונט געווען אויסגעקלעפעט מיט
מעלדונגען פון קאמיטעט-פערזאלונגגען און אויפּוּפּען פון פאליטישע
פארטיזען. מיר זייןען דורךגעגענאלגען דורך א ריה הויכע זאלען באָ-
האנגען מיט בילדער אין גאלדענע ראמען, וועלכע זייןען איצט געווען
איבערגעציזווען מיט רוייטען. ענדליך זייןען מיר ארינגעעלומען אין'ם
הוייפט-זאל, — א גרייסטרינגער צימער מיט קרייסטאללענע הענגלאַ-
טער און געגילטע קארנייזען. עס האט זיך צעהנדיג געה-המאַ-
שטיילע געשפרעכען און דאס רויישען פון א פאָר צעהנדיג געה-המאַ-
גען. אן דורך פונכציג פרוייען זייןען געוזען אַרום טישען, פונאנַ-
דרונגעוויקעלט ריזיגע שטיקער רוייטע און שווארצע געוואָנד. די פאָסען
האבען זיך געשלענגעעלט איבער דעם פאָרקט און איבער די טישען,
און די פרוייען האבען זי געשניטען און גענעהת פעהנדליך און באָהנען
פאָר דער לוייה פון די רעואלזיאַנערעד קרבות. די פנימ'ער פון די
פרוייען זייןען געווען בערחהרטעוויט און צוקארבט פון א שוווער-
לעבען. זי האבען ערנסט און אַנְגַּשְׁטְּרָעָנֶגֶט געאָרבִּיט, און בי פיעלע
זייןען די אויגען געווען רוייט פון זייןען... די פערלוסטען פון דער
רויטער אַרְמָעָע זייןען געווען שועער.

בֵּי אֲטִיש אֵין אֲוִינְקָעֵל אֵיז גַּעֲזָעֵטָן רַאֲנָאָוּ, אֲיִנְטָעֵלְגָּעֵן-
טָעֵר מֵאַז מִיט אֲבָאָד אֵין מִיט בְּרִילְעָן, אֲנְגַּעַתְּהָאֵן אֵין אֲשֹׂוֹאַרְצָעֵר
אֲרְבִּיטְעַרְבְּלָזָע. עַר האַט אָנוּ פָּאַרְגָּעֵשְׁלָאָגָעָן, מִיר זָאַלְעָן מַאֲרְשָׁיָּ-
רָעָן צְוָאָמָעָן מִיט דֻּעַם צָעַנְטָרָאָלָעָן עַקְזָעַקְטוּיוֹ-קָאַמִּיטָּעָט אֵין דָעָר
מַאֲרְגָּעַנְדִּיגָּעָר טְרוּיְעַרְ-פְּרָאַצְּסִיעָ...

“די סאציאלייסטער-דרעווואָלוציאָנערען און די מענטשעוויסקעム קען
מען ניט אויסעלענדנען נאָרנְטִים!” האָט ער אויסנערופען. „פֿשְׁרָה
מאכעריוו איז, אַפְנִים, אַין זַיְעֵד בְּלֹוט. שְׁטוּלֶת וַיְךָ פָּאָר: זַיְהָ האָבעָן
אָנוּן פָּאָרגַעַשְׁלָאנְעָן, אָנוּ מִיר זַאֲלָעָן האָבעָן אַ פָּעָרָאיַינִיגְטָעָן לְזָהָה מִיט
די יונקְרָם !”

איבערין זאל איז גענאנגען א מאן אין א צוшибערטען סאל דאטסקע מאנטעל, מיט א שמייסען הימעל אויפֿן קאָפּ. זיין פנים איז מיר אויסגעקומען באַקאנט. איך האָבּ דערקענט מעלניטשאנס-קיין. אין בעיאָן, ניו דושוירז, אין דעם גרויסען סטאַנדאָרד אויל סטריך, האָבּ איך זיך מיט איהם בעקאנט אלס דער זינגרמייסטער דושארדזש מעלטשער. איצט, האָט ער מיר געזאנט, אין ער סעקד רעטעד פון דעם מאָסקווער מעטהָל-אָרבּוייטער פֿעראיין. אין דער צייט פון'ם קאמפּף אין ער געוווען א קאמיסאָר פון'ם מילטערישען רעווואַלזיאָנןערען קאמיטעט.

„קופט מיך און!“ האט ער געזאנט און מיר אングעוויזען אויף זיינע צוריסענע קלויידער. „איך בין געווען מיט דער חברה אין קראעל וווען די יונקערס זיינען אַנגעקוּמען דאס ערישטעה מאָל. זוי האבען מיך באָרשפֿאָרט אין קעלדר און האבען אַוועקניע ליכח'ינט מיין מאָנטעל, מיין געלד, מיין זוינער און אַפְּילוֹ דעם רינגע פון מיין פינגעער. אט דאס זיינען אִיצט אלע מיינע קלויידער!“

איינער פון די פאלקען אייז געועען שרעקליך דעם אראליזוירט,

Джон Гри

卷之三

卷之三

THE JOURNAL OF CLIMATE

THE JOURNAL OF CLIMATE

卷之三

Now. — Now. — Now. — Now. — Now.

卷之三

ЗИМНИХ.

ДРЕВЛЕВСКАЯ

СОСЕДНИХЪ.

NATURAL HISTORY

LITERATURSCHULEN IN RUSSLAND.

Словарь български

СОВЕТСКАЯ АССАМБЛЕЯ

Слово о полку Игореве

卷之三

Hippocrate et Cephalee.

ОДА. КОТО РАНІШІМУ СТАВІТЬ ПІДСЛІДНИКІМ

171
July 1893
Boggs

卷之三

THE JOURNAL OF POLITICAL ECONOMY

卷之三

QUESTIONNAIRE FOR THE BOURGEOISIE

Distributed to all bourgeois households in Moscow by the Moscow Military Revolutionary Committee, so as to provide a basis for the requisition of clothing for the Army and the poor workers. For translation see Appendix 3.

מחמת ער האט א לאנגע צייט ניט געהאט קיין שום ארבייט. ביידע צדרים האבען זיך געוונדרעת צו דעם פאלק. די סאלדאטען האבען אַבְנָהָאַלְטָעַן אַפַּרְזָאַמְלָוְנָג אָזּ בְּשַׁלְאָסְעַן, אָזּ זַיִן בְּלִיבְעַן נִוְטָרָאַל אָזּ וְעַצְעַן פָּאָרֶט זַיְעַר אַיְצְטִינְגַּע טַהֲטִינְגִּיט. דָּאָם הָאַט גַּהֲיִיסְעַן,

אוֹ זַיִן פָּאָרְקוּפָּעַן קָאַלְאָשָׁעַן אָזּ סִיעַמְעַטְשָׁקָעַם אֵין די נַאֲסָעַן!

„ערגער פון אלציגינג איז געווען דאס“, האט מעלניטשאנסקי געואנט, „וואָס מיר האבען זיך געמוֹזַט אַרְגָּנָאַנְיוּרָעַן אָוְנטָרָעַן פִּיעָר. פריהער זוֹינָעַן מִיר דָּאָךְ גָּאָר נִיט גַּעֲוָעַן אַרְגָּנָאַנְיוּרָט. דָּעַר אַנְדָּרָעַר צַד הָאַט רִיכְתִּיגְנָעַוָּסָט, וְוָס עַר וּוֹל. אַבְעָר דָּאָם האבען די סָאַלְדָּאַטָּעַן גַּהֲיָאַט אֵין סָאַוְוִיתָט, די אַרְבִּיטָּעַר — אָזּ אַנְדָּרָעַן... מַעַן הָאַט זיך בִּיְידָע גַּעַמְפָּעָרט, וּוֹעֵר עַם זָאַל זַיִן הוּיְפְּטִיקָאַמְּאַנְדָּר; אַיְינָגַע פָּאַלְקָעַן האבען דָּרְיוִי טָעַג נַאֲכָנָאָנָר דַּעֲבָאָטָרָט, אַיְידָעַר זַיִן האבען אַנְגָּעָנוּמָעַן אַבעָלָסָמָן; אָזּ וְעוֹן די אַפְּיִצְרָעַן האבען אָזּוֹ פְּלוֹצְלָוָגְנָג פָּאַרְלָאַזְוָעַן, אֵין נִיט גַּעֲוָעַן וּוֹעֵר סִיאָל קָאַמְּאַנְדָּעָוָעַן...“

מעלניטשאנסקי האט מיר געמאַהָלָעַן אַינְטָרָעַסָּאַנְטָעַ בִּילְדָּעָר. אַיְינָמָל אֵין אַקְלָטָעַן גְּרָאָהָעַן פְּרִיהָמָאָרוֹגָעַן אֵין ער גַּעַשְׁטָאָנָעַן אוּפְּ אַוְינָקָעַל נִיקְיְּסָקָאִיא, וְוָאֹו מַאֲשִׁין-הָאַרְמָאַטָּעַן האבען גַּעַנְגָּסָעַן שְׁטְרָאָמָעַן פִּיעָר. אַנְרוֹפָּעַ קְלִינְעַע אַינְגְּלָעַדְךָ הָאַט זיך אַנְגָּעָזָמָעַט — וְוָאַנְדָּרְקִינְדָּר, אַרְיִימָעַ חְבָרָה, וְוָסָהָעַן האבען פָּאַרְקוּפָּט צִוְּטוֹנָגָעַן אֵין די נַאֲסָעַן — . אַלְעַ זַיְנָעַן גַּעֲוָעַן וְעוֹהָר אַוְפְּגָעָרָעָט, גַּשְׁרָיָעַן וְוַיִּדְאָם וּוְאַלְטָעַן גַּעֲוָעַן אָזּ אַינְטָרָעַסָּאַנְטָעַ נִיּוּעַ שְׁפִּיעַל. זַיִן האבען אַבְגָּעָזָוָאָרט, בֵּין דָּאָם שִׁיסְעַן אֵין גַּעַוְאָרָעַן שְׁוֹאָכָּבָר, אָזּ הָאַבָּעַן גַּעַפְּרוֹאָוָט אַרְבִּעְרְלְוִיְּפָעַן אוּפְּ אַנְדָּרָעַר וּוַיִּטְנָס... אַיְינָגַע זַיְנָעַן גַּעַפְּאַלְעַן טּוֹיטָ, אַבְעָר די אַיְבָּעָרָגָעַ זַיְנָעַן גַּעַלְאָפָעַן הַיּוֹן צּוּרִיק, גַּעַלְאָכָט אָזּ זיך גַּעַרְיוֹצָט אַיְינָגָר מִיטְּזָן אַנְדָּרָעַן... שְׁפָעַט אֵין אַוְוָעָנָד בֵּין אַיך אַוְעַקְגָּעָנָגָעָן אֵין דּוֹאָרִיאָנְסָקָאִיעַ סָאַבְרָאָנִיעַ (דָּעַר קְלָוָב פָּוּן די אַדְעָלִיגָּעַ), וְוָאֹו די מַאֲסָקוּעַד בָּאַלְשָׁעַד וְוַיְקָעַס הָאַט גַּעַזְאַלְטָעַן אַבְהָאַלְטָעַן אַפַּרְזָאַמְלָוְנָג, כְּדִי אַוְיסְצָהָהָעָרָעָן די בעַרְיכָטָעַן פָּוּן נָאָגָן, רִיקָּאָו אָזּ אַנְדָּרָעַר, וּוְעַלְכָּעַ זַיְנָעַן אַרְוִיסָּט גַּעַטְרָאָטָעַן פָּוּנִים רָאָטהָ פָּוּן די פָּאַלְקָסִ-קָּאַמִּיסָּאָרָעָן.

די פָּעַרְזָאַמְלָוְנָג אֵין פָּאַרְגָּעָקָומָעַן אֵין דָּעַם טַהֲעַטְרָעַ-זָאַל, וְוָאֹ אַמְּאַלְיָגָעַ יְאָהָרָעַן פְּלָעָגָעַן דִּילְעָטָאָנָטָעַן אַוְיפְּפִיהָרָעַן די נִוְעָסָטָעַ פְּרָאָנָן צְוִוִּישָׁעַ קָאַמְּעָדִיעָם פָּאָר אֵן אַוְיִדְמָתָאָרִיּוּם פָּוּן אַפְּיִצְרָעַן אָזּ אַוְיִסְ-

געפוצטע דאמען. אַנְגָּקָוּמָעָן זַיִנְגָּעָן פֿרִיהָעֶר דַּי אַינְטָעַלְגָּעָנְטָעָן, —
די וועלכע האבען געלעבט נעהנטער צום צענטער פון דער שטאדט.
נאניון האט גערעדט, און סייאז געווען קלאהר, איז די מעהרהייט פון
דרער פערזאטלונג איז מיט איהם אײַנְפֿערַשְׂטָאנְדָעַן. פֿיעַל שפֿעטער
זַיִנְגָּעָן אַנְגָּקָוּמָעָן דַּי אַרְבִּיטָרָה, וועלכע האבען געלעבט איז די פֿאַרְ
שְׁטָעַדְט אָוֹן האבען נִימָט גַּעֲקָעָנְטָ קָוּמָעָן צַו דַּעַר צִיְּטָ וּוַיְלָ קִיןָ
טרָאַמְוּוֹיְעָן זַיִנְגָּעָן נִיט גַּעֲגָנְגָעָן. עַם אִיז שְׁוִין גַּעֲוָעָן אַרוּם הַאלְבָעָ
נאָכָט, וּזְעָן זַיִי האבען זֵיך בְּעוֹזְיוֹעָן אֹוָיפָ דַּי טְרָעָפָ, גַּרוּפָעָס פָּוּן צְעהָן,
גַּעֲזָונְדָע דָּרוֹיחָע חַבָּרָה אִין פְּשָׁוֹטָעָ קְלִיְּדָעָר. די מעַרְסָטָע זַיִנְגָּעָן
אַקְאַרְשָׁת אַנְגָּקָוּמָעָן פָּוּן דַּעַם שְׁלָאַכְטָפְּעָלָד, וּאוֹ זַיִי האבען אַגְּנָצָעָ
וּזְאָך גַּעֲעַמְפָּט וּזְיִוּזָאָלִים אִין גַּעֲזָהָן דַּי טְוִיטָע חַבָּרִים פְּאַלְעָנָ
דיַג אַרוּם אָוֹן אַרוּם וּזְיִוּזָאָלִים.

קיים האט זיך די פערזאַמלונג פֿאָרמעל געגענט, האט מען
נאָנִינְיעַן אוּפֿגעַנוּמוּן מיט אַ שׁוֹרֶם פֿוֹן זִידֿלֿעַרְיעַן, פֿוֹן בִּיזַּעַ גַּעַ-
שְׁרַיּוּן. אָוּמִיסְטַּה האט ער געפֿרוֹזָוּת עַרְקַלְעַהְרַעַן, טענהֵין: מען
האט נִימְטַ גַּעַוְאַלְטַ הַרְעַעַן. ער אַיְזַ אַדְאַךְ אַרְוִוְסְגַּעַטְרַאַטְעַן פֿוֹן דֻּעַם
ראַתָּה פֿוֹן די פֿאַלְקַסְ-קָאַמִּיסְאַרְעַן; ער האט פֿאַרְלְאַזְוּת זַיְינְ פֿאַסְטְּעַן
איַן דֻּעַם הַיְּזַ פֿוֹן קָאַמְפַּףְ! וּוֹאָס אַיְזַ שִׁיךְ די בּוֹרוֹשְׁוֹאַזְעַ פֿרְעַסְעַ,
איַן אַיְזַ מַאֲסְקּוּעַ נִימְטַא מַעְהָרַ קִיְּזַ בּוֹרוֹשְׁוֹאַזְעַ פֿרְעַסְעַ; אַפְּילּוּ די
שְׁטַאַדְטִיזְמַא האט מען פֿוֹנָאנְדְרַגְעַלְאַזְוּת. בּוּכְאַרְיַן האט זיך אַוְיַפְּ-
גַּעַהְוִיבָּעַן, צָאַרְעַנְדוֹיגַן, לְאַגְּנִישַׁן, גַּעַרְעַדְטַ מִיט אַ שְׁטִימַעַן, וּוֹאָס האט גַּעַ-
שְׁטַאַכְבָּעַן אָוּן גַּעַהְאַמְעַרְטַ, גַּעַהְאַמְעַרְטַ אָוּן גַּעַשְׁטַאַכְבָּעַן... אַיְהָם הַעֲרַטְ-
מַעַן אָוּסְ מִיט פֿאַרְגְּעַנְיִינְעַן. אַ רְעַזְאַלְצִיעַ: אַונְטְּרַשְׁטִיצְעַן די
הַאַנְדְּלוֹנְגַן פֿוֹן דֻּעַם רַאַתָּה פֿוֹן די פֿאַלְקַסְ-קָאַמִּיסְאַרְעַן. אַיְינְשְׁטִימְיגַן
אוֹזְיַיְהָם האט גַּעַרְעַדְטַ מַאֲסְקּוּעַ...

עם איז געווען שפערט ביינאכט, וווען מיר האבען געשפאנט דורך
די לעדיגע גאסען, דורך דעם איזווערסקי טויער, צום גרויסען רויטען
פלאייז פון דעם קראמעל. די קוּרכָע פון וואסילִי דעם זעליגען האט
זיך פאנטאטיסטisch געהויבען איזן דער נאכט אריין מיט איהרע העל-
קאלירענדיגע, געדראעהטע און ריויך-פארציערטע קופאלען. ניט געווען
קיין שפערט פון צערשטיינונג.... אויפַ איזן זויט פונְסֶם פלאיז האבען
זיך געהויבען די טונקעלע טהווערים און ווונד פונְסֶם קראמעל. אויפַ
די הויכע ווונד האט רויט געפינקעלט דער שיין פון פיערט. דב'

פייערים אליאון האבען מיר ניט געקענט זעהן. שטימען האבען דער-גרייכט צו אונז איבער דעם ריזיגען פלאץ, דאס גערוייש פון די רידעלס און גראב-אייזענס האט זיך געלאָזט הערען. מיר זיינען צונגאנגענגען נעהנטער.

נאנצע בערג פון שטיין און ערדר זיינען געווען אַנגענוֹאָרְפֶּעָן לעבען דער וואנד. מיר זיינען אַרוֹפִּגְעָרְקָאָכָּעָן אַרוֹיָּה און האבען אַרְיִינְגְּגָעְקָוָקָט אַיִן צוּוִיִּיִּגְּרָוִיסָעִיִּגְּרָיבָעָר, צעהַן-פּוֹנְפּצָעָהָן פּוֹס די טִיעָּפָּה און פּוֹנְפּצָיָג יָאָרְדָּדָיִיִּלְעָגָג. עַטְלִיכָּעָה הַוּנְדָּרָעָת סָאַלְדָּאָטָעָן אַיִן אַרְדָּבִיטָעָר האבען גַּעֲגָרָאָבָעָן בַּיִּם לִיכְטָמָעָן פּוֹס גַּרְוִיסָעִיִּגְּרָעָם.

אַיְוֹנְגָעָר סְטוּדָעָנְטָהָט זיך צו אונז גַּעֲוָעָנְדָט אַוִּיפָּה דִּיטִּשׁ. „דָּאָס אַיְוֹ דָּעָר בְּרוֹדָעָרְקָבָר“, האט ער גַּעֲזָאָגָט. „מַאֲרָגָעָן וּוּלְעָעָן מִיר דָּאַ בְּגַעֲגָרָאָבָעָן פִּינְגָּה הַוּנְדָּרָעָת פְּרָאַלְעָטָאָרִיעָר, וּוּאָס זַיְינָעָן גַּעַד שְׂטָאָרָבָעָן פָּאָר דָּעָר רֻעְוָאַלְוָצִּיעָ.“

דער סְטוּדָעָנְטָהָט זיך מִיט אַונְז אַרְאָכְגָּעְלָאָזָט אַיִן גַּרְובָּ. דִּי רַיְדָעָלָס אַונְז גַּרְאָבָ-איְזָעָנְס האבען זיך גַּעֲהֵוִיבָעָן מִיט גַּרְוִיס שְׁנָעָלָ-קִיטָּ. דִּי בערג פּוֹס ערְד זַיְינָעָן גַּעֲוָאָקָסָעָן. אַלְעָהָאָבָעָן גַּעֲשָׂוִינָעָן. אַיבָּעָר דִּי קָעָפָ אַיְוֹ דָּעָר הַיְמָעָל גַּעֲוָעָן בַּעַשְׁאָטָעָן מִיט שְׂטָעָרָעָן, אַונְז דִּי וּוּאָנְדָּרָ פּוֹס דָּעָמָל אַלְטָעָן קִיּוּזָעָרְלִיבָעָן קְרָעָמָל האט זיך גַּעֲהֵוִיבָעָן אַרוֹיָּה, דָּאָכָּט זיך אַהֲןָ אַ בְּרָעָגָג....

„דָּאַ, אַיִן אַט דָּעָם הַיְוָילְגָּסְטָעָן פּוֹס נַעֲנַץ רַוְּמְלָאָנְדָּ“, האט דָּעָר סְטוּדָעָנְטָנְטָגָט, „וּוּלְעָעָן מִיר בְּגַעֲגָרָאָבָעָן אַונְז וּרְעָקְדוּשִׁים. דָּאַ, וּוּאָס גַּעֲפִינָעָן זיך דִּי קְבָּרִים פּוֹס די מְלָכִים, וּוּעָט אַונְזָעָר מְלָךְ, דָּאָס פָּאָלָק, שְׁלָאָפָעָן זַיְן אַיְבָּגָעָן שְׁלָאָפָ...“ דָּעָם יוֹנְגָעָן מַאֲנִיסָּאָרָעָם אַיִן גַּעֲוָעָן אַיִן אַ בְּאָנְדָּר — דָּאָס האט ער בעקוּד מעַן אַ וּוּאָנְדָּר אַיִן דָּעָם גַּאֲסָעָן-קָאָמְפָּלָ.

די אַרְבָּיוֹטָעָר, מִיעָד אַונְז פָּאָרְשָׁוּזִיםָּט, נִיט קוּקָעָנְדִּיגָּ אַוִּיפָּה דָּעָר קָעָלָט, האבען אַנְגָּעָהֵוִיבָעָן אַרוֹיְסְקָרִיבָעָן פּוֹס גַּרְובָּ. וּוּעָן מִיר זַיְינָעָן גַּעֲנָגָעָן אַהֲיָם, האבען מִיר גַּעֲזָהָן נִיְעָן גַּרְופָּעָן מַעֲנָשָׁעָן גַּעֲהֵנְדִּיגָּ שְׁנָעָל אַיבָּעָרְזָן דָּוִיטָעָן פָּאָלָק. זַיְיָהָאָבָעָן זיך גַּעֲלָאָזָט צו די גַּרְיבָּעָר, גַּעֲנוּמָעָן דִּי גַּעֲצִיּוֹגָעָן אַונְז גַּעֲגָרָאָבָעָן, — גַּעֲגָרָאָבָעָן נִיט רַעֲדָעָנְדִּיגָּ אַ וּאָרְטָמָ...“

אַט אַזְוִי האט דָּאָס פָּאָלָק אַ גַּאֲנַצָּעָ נַאֲכָט גַּעֲאָרְבִּיטָ, פְּרִיוּוֹיְלִיגָּ גַּעֲאָרְבִּיטָ, גַּעֲבִיטָעָן אַיְינָגָר דָּעָם אַנְדָּרָעָן, נִיט גַּעֲוָוָאָרָעָן מִיעָד, אַונְז

ווען דאס קאלטע ליכט פוןיהם טאג האט אויפגעדרעקט דעם נרויסען פלאץ מיט זיין וווײסער שנעעדעך, זיינען די גרויסע ברויינע נריבער פון דעם ברודער-קבר שוין געווען פארטיג.

מיר זיינען אויפגעשטאנען פאר זונ-אויפגעאנונג און האבען זיך געד לאזט דורך די טונקעלע גאַסען צו סקאָבעלעומסקי פלאץ. אין שטאדט האט זיך ניט געזעהן קיין לעבעהינגר מענש, אַבער דא און דארט האט זיך געהרט דאס גערוייש פון עפֿעס אָונְבָּעַשְׁטִימְטָעָר בעועגונג, אַקוֹּר ראַט ווי אַ זוינֶר ווֹאלְט גַּעֲלָאָזָעָן אַיבָּעָר אלְעָם. אין דעם בלְאָסָעָן מאָרגָעָן-לְילִיכָּט אַיז אַ גַּרְוְפָּקָעָן מענְדָּר אָזָן פְּרוּעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן פֶּאָר דָּעָר הַוִּיפְּטִיקְוָאָרטִיר פָּון דָּעָם סָאוּוִוָּעָט אָזָן גַּעַהְאָלְטָעָן אַ בִּינְטָעָל רְוִיטָע פָּאָהָנָעָן מִיט גַּאֲלְדָעָנָעָן אָתָּהָיוֹת, — דָּאס אַיז גַּעַוּעָן דָּעָר צַעַנְטָרָאָלָעָר עַקְוּזְקָטוּזְקָמְיָטָעָט פָּון דָּעָם מַאְסְקָוָועָר סָאוּוִוָּעָט. סִיאַיז גַּעַוּאָרָעָן בִּיסְלָעְכּוּזָוָן לִיכְטִיג, דָּאס גַּרְוְויִישׁ פָּון אָונְבָּעַשְׁטִימְטָעָר בעועע נוֹג אַיז גַּעַוּוֹאָרָעָן טִיעָבָּר אָזָן הַעֲכָר, גַּעַוּוֹאָסָעָן אָזָן זיך פְּרָדוֹוָאנָר דָּעָלָט אַיז אַ מַעְכְּטִיגָּעָן באָס. די שטאדט האט זיך גַּעַהְוִיבָּעָן פָּון שְׁאָה. מִיר האבען זיך גַּעַלְאָזָט אַיבָּעָר טּוּרְסָקָאָיָא. די פָּאָהָנָעָן האבען גַּעַפְּלָאָטָעָט אַיבָּעָר אָנוֹזָעָרָעָ כָּעָפָּ. די קְלִיְּנָעָ צְעָרָקָוּעָם זיינען אָוּמָעָטָוּמָ גַּעַוּעָן טּוֹנְקָעָל, פָּאָרְשָׁלָאָסָעָן. פָּאָרְשָׁלָאָסָעָן אַיז אוֹיך גַּעַוּעָן די צְעָרָקָוּעָ פָּון דָּעָר אַיְוּעָרָסָקָעָ מַוְּתָּעָרְגָּאָטָעָס, וּאוֹו יְעָדָר צָאָר פָּלָעָנָט מַתְּפָלָל זיין אַיְדָעָר מַעְן האט אֵיהָם גַּעַקְרָוִינָט אַיז קְרָעָמָל אָזָן וּאוֹו די טָהָרָעָן זיינען שְׁטָעָנְדִּיגָּ גַּעַוּעָן אָפָּעָן, בִּיְיטָאָג אָזָן בִּיְ נָאָכָּט, הַעַלְעָן לִיכְטָהָבָּעָן גַּעַבְּרָעָנָט אָזָן גַּעַלְאָנְצָט אָוּיפָּ דָּעָם נָאָלָד אָזָן זַיְבָּעָר אָזָן בְּרִילְיאָנְטָעָן פָּון די אַיְקָאָנָעָם, אָזָן מַעְנָשָׁעָן זיינען כָּסָרָד גַּעַקְמָעָן אָזָן גַּעַנְאָנְגָּנוּז. דָּאס עַרְשָׁטָעָ מַאְלָ זַיְנָט נַאֲפָלָעָאָנָס צִיְּטָעָן, זַאְגָּט מַעְן מִיר, זיינען די לִיכְטָהָבָּעָן דָּעָר צְעָרָקָוּעָ גַּעַוּעָן פָּעָרָיָן.

די היילְיָגָעָ פְּרָאָזְוָאָסְלָאָזָונָעָ קִירְכָּעָהָרָט דָּאס לִיכְטָהָבָּעָן אַיְהָר אַנְטְּלִיטָץ פָּון רְעוּוֹאַלְוִיצִיאָנְעָרָעָן מַאְסָקָוָועָ, — אַט דָּעָם נָעָסָט פָּון אַפְּיָוָרָסִים אָזָן הַולְטִיּוּם, וּוֹאָסָהָבָּעָן גַּעַסְמִיּוּט בָּאַמְּדָה בָּאַרְדִּירָעָן דָּעָם קְרָעָמָל. קָאָלָט אָזָן שְׁטוּמָ אָזָן פִּינְסָטָעָר זַיְנָעָן גַּעַוּעָן די צְעָרָקָוּעָם; די גַּלְחִים זיינען פָּאָרְשָׁוּוֹאָונְדָעָן. נִיט גַּעַוּעָן קִין לְיִ הְוִדָּשׁ בִּיְ דָּעָר רְוִיטָעָר לוֹהָה, נִיט גַּעַוּעָן קִין הַוִּילְיָגָעָ נָאָכָּעָן פֶּאָר בִּי גַּעַשְׁטָאָרְבָּעָנָעָ, נִיט גַּעַוּעָן קִין תְּפָלוֹת אַיבָּעָר די קְבָּרִים פָּון די

מורדים בקדש. אַ בִּסְעֵל שְׁפָעַטֶּר הָאָט דַעַר מַאֲסְקּוּעַר מִיטְרָאָפְּאַלִּיט טִיכָּאָן אַרְיִינְגְּנָעַלְעַט דַי סָאוּוִיעַטָּעַן אַין חַרְם.

די קְרָאָמָעַן זַיְנָעַן אוּיר גַעֲוָעַן גַעַשְׁלָאָסָעַן, אָוֹן דַי פָּאַרְמָעְגְּלִיכְעַד קְלָאָסָעַן זַיְנָעַן גַעֲוָסָעַן אַין דַעַר הַיּוֹם. אַבָּעַר צְוָלְיַעַב אָז אַנְדָעַר סְבָה. אַין יַעֲנַע טָעַג הָאָט דָאָס פָּאַלְקָן גַעַהְעַרְשָׁתָם, דָאָס פָּאַלְקָן אַיז גַעַקְוָעַן מִיט אַגְּרוֹוֵישָׂ אָוֹן אַחַילְקָן וַיִּדְעַר יִם, וּוָאָס וּוּאָרְפָּט וַיַּד אַוְיְפָן בְּרַעְגָּ...

דוֹרְכִּין אַיוּוּרְסְּקִי טְוִיעָר הָאָט זַיְד שְׁוִין גַעַנְאָסָעַן אַ טִּיךְ פֻּוּ מַעֲנְשָׁעַן, אָוֹן אַוְיְפָן רְיוּזְגָּעַן רְיוּטָעַן פְּלָאָז זַיְנָעַן גַעֲוָעַן פָּאַנְאָנְדָעַר גַעֲוָאָרְפָּעַן טְוָנְקָעְלָעַ פִּינְטָעְלָעַ — גַרְוָפָעַן מַעֲנְשָׁעַן, טְוִיזְעַנְדָעַר מַעֲנָעַן. וּוּעַן דַעַר עַולְמָ פְּלָעַגְטָ פָּאַרְבִּיְגְּנָעַהָן דַי אַיוּוּרְסְּקִי צְעַרְקוּוּעַ, הָאָט זַיְד קִיְּנָעַר נִיט גַעַצְלָמִיט, אַקְוָרָאַט וַיִּדְעַר יִם, גַעַזְעוּהָן דַעַם הַיְלִיגָּעַן פְּלָאָז. אַמְּאָל אַיז דָאָס גַעֲוָעַן גַּאנְצִי אַנְדָעַרְשָׁ...

מִיר הַאָבָעַן זַיְד דַוְרְכָגְעַשְׁטוּפָט דַוְרָךְ אַ גַעְדִּיבְטָעַן עַולְמָ, וּוָאָס אַיז גַעַשְׁטָאָנָעַן לְעַבְעַן דַעַר וּוְאַנְדָפָן דַעַם קְרָעְמָל, אָוֹן הַאָבָעַן זַיְד אַרְיוֹפְּנָעְקָלְיָבָעַן אַוְיְפָט דַעַם בָּאָרְגָּן עַרְדָּה. דַאָרְטָעַן זַיְנָעַן שְׁוִין גַעַשְׁטָאַנָּעַן עַטְלִיכָּעַ מַעֲנְשָׁעַן, צְוָוְשָׁעַן זַיִי סְוָרָאָנוֹו, דַעַר קַאְמָעַנְדָאָנָט פֻּוּ מַאֲסְקּוּעַ. דָאָס אַיז גַעֲוָעַן אַ פְּשָׁוֹטְעַר סְאַלְדָאָט, — אַ הוּכְעָרָמָאַן.

מִיט אַ בָּאָרְד אָוֹן מִיט אַ פְּרִיְנְדְּלִיכָּעַן פְּנִים. צָום רְוִיטָעַן פְּלָאָז הַאָבָעַן זַיְד פֻּוּ אַלְעָז זַיְמָטָעַן גַעַנְאָסָעַן שְׁטָרָאַז מַעֲנְשָׁעַן, טְוִיזְעַנְדָעַר אָוֹן צְעַהְנְדְּלִיכָּעַן טְוִיזְעַנְדָעַר, אַלְעָז אַרְבִּיְדָעַטְרָ, אַרְיְמָעַ הַאַרְעָפְּאַשְׁנִיקָעַטָּם. עַס אַיז אַנְגָּעְקָוּמָעַן אַ מִילְיטָעְרִישָׁעַר אַרְקָעְסְּטָעַר, שְׁפִיעְלְעַנְדִּיגָּ דַעַם אַינְטָעְרָנָאַצְּיָאָנָל. דַי מַעֲנְשָׁעַן הַאָבָעַן אַונְטָעְגָּבָאָפָט דַעַם נָגָן, אָוֹן עַר הָאָט זַיְד פָּאַרְשְׁפָּרִיט וַיִּזְהָרֶבֶת אַיְבָעַר אַ וּאָסָעַר, לְאַנְגָּזָם אָוֹן פִּיעְרְלִיךְ.

אַ שְׁאַרְפָּעַר וּוְינְד הָאָט גַעַבְלָאָזָעַן אַיְבָעַרְן פְּלָאָז אָוֹן נַעַחוּבָעַן דַי פָּאַהְנָעַן. עַס הַאָבָעַן זַיְד אַנְגָּהְוָיְבָעַן בְּעַוְויְזָעַן דַי אַרְבִּיְטָעַר פֻּוּ דַי וּוּיְטָעַ פָּאַרְשְׁטָעַטָּם, אַרְבִּיְטָעַר פֻּוּ אַלְעָרְלִיְיָ פָּאַבְּרִיקָעַן, טְרָאַגְּנָעְנְדִּיגָּ זַיְעַרְעָ טְוִיטָעַ. וַיִּזְיְוָי זַיְנָעַן גַעַנְגָּנָעַן דַוְרְכִּין טְוִיעָר, הָאָט מַעֲנָעַ גַעַד קָעַנְטָעַנְטָעַן דַי הַעַלְעָז פָּאַרְבָּעַן פֻּוּ זַיְעַרְעָז — בְּלוֹטְיְרָוְיְטָעַ — פָּאַרְבָּ פֻּוּ דַי אַרְנוֹתָה. דָאָס זַיְנָעַן גַעַוְעָזָעַן פְּרָאַסְטָעַ טָעַקְאָסְטָעַנְסָ, גַעַמְאָכָט פֻּוּ נִיטְגָּהְוָבְלָעְוָוָעָטָעַן הַלְּאָז אָוֹן בְּעַפְזָצָט מִיט רְוִיטָעַן. גַעַטְרָאָגָעַן הָאָט מַעֲנָעַ זַיִוְיְפָט דַי פְּלִיאְיְצָעַם פֻּוּ פְּשָׁוֹטְעַ

גראבע מענשען, וואס האבען געשפאנט מיט טראעהרען אין די אויגען. הינטען זייןען נאכגענאנגען די וויבער, געלוכצט און געיאמערט, אדרער געגאנגען מיט א שטייפער מינע, מיט וויסע, טויטע פנים'ער. אייניגע ארוןוט זייןען געוווען אפען, און די רעלעך האט מען גען מאנגען הינטען; אנדערע זייןען געוווען בערדקט מיט גאלרַ-שְׁטָאָפּ אדרער זילבער-שְׁטָאָפּ, אדרער א סאלדאטסקע הימעל איז געוווען צוֹ געלאלגען פון אויבען. געוווען אויך פיעלע קרענץ פון העסליכע כינסטלייבע בלומען...

דורך א פרייען דורךאנג אינמייטען דעם גרויסען עולם האט די פראצעסיע זיך לאננואמ געציגגען אין אונזער ריכטונג. דער דורךאנג איז געווארען אט ברויטה, אט שמעלער. איצט האט אן אונענד-ליכער שטראם פון פאהנען זיך געציגגען דורך דעם טויער — אלע שאטירונגען פון רויט, מיט זילבערנע און גאלדענע אותיות, מיט פאסען קרעפ העגענדייג פון אויבען; געוווען אויך אייניגע אנטרכיסטישע פאהנען, שווארטז מיט וויסע אותיות. דער ארקעטער האט געשפיעלט דעם רעוואַלְזִיאַנְעָרָעָן טריינער-מאַרְשֵׁס, דער ריעזינער עולם האט מיטגעזונגען, שטעהנדייג אַהֲן הַיְתָלָעָן, און די טרענער האבען אונ-טערגההאלפֿעָן מיט הייזעריגע שטימען, אַנְגַּזְעַזְפּט מיט געוויזן... דא און דארט צוישען די פאַבריק-אַרְבִּיטֶר עולם זייןען געקומען ראטעס סאלדאטען מיט זיירע ארוןות עספְּאַדְרָאָנָעָן קאַוּאַלְעִירָע זייןען געפְּאַהֲרָעָן רײַטענדייג און אַבְּגַעְגַּבָּעָן מִילְּיטְּעָרְיוּשָׁן טשעסט, באַטְּאַרְעָעָן אַרְטְּיְלְרִידָעָה האבען זיך גערוקט נאָך זַיִּה, די האַרְמָאַטָּעָן אַרְוָמְגּוֹוַיְקָעָלָט מיט רויטען און שוואָרְצָעָן. אַוְיֵף די פאהנען איז געשטאנען: „עַס לְעַבָּע דָּעַר דִּירְטָר אַינְטְּעָרְנָאַצְּיָאָנָּאָל!“ און „מִיר וּוֹילְעָן אַן עַהֲרְלִיכָּעָן, אַלְגְּעַמְיִינָּעָם, דַּעַמְּאַקְּרָאַטִּישָׁעָן פְּרִיעָרָעָן!“ לאננואמ איז די פראצעסיע צונעקוּמָעָן מיט די אַרְוָנוֹת צום ראנד בונִים קָבָר; די טרענער האבען זיך אַרְבְּגָעָלָאָזָט מיט זייר משא אַיִּז גַּרְבָּב אַרְיָוִן. צוישען די טרענער זייןען געוווען אַסְטְּרָפָעָן, — בְּרִוְּטְּבִּינְּדִינְּגָע, פַּעַסְטְּ-גַּעֲבוּוּטָע פְּרָאַלְעָטָרְיוּשָׁע פְּרִיעָרָעָן. הַיְנָטָעָר די אַרְוָנוֹת זייןען אַגְּעָקוּמָעָן אַנְדָּרָעָר פְּרִיעָרָעָן, יונָנָג איז פְּאַרְצְּוּוּפְּעָלָט, אַדְרָעָלְטָע, צֻקְנִיְּטִישָׁטָע, שְׂרִיעָנְדִּינְּגָע וּוֹי פְּאַרְוּוֹאַנְדָּעָטָע חִוּוֹת. זַיִּה האבען געוואלט נאָכְנוּהָן נאָך זיירע זַיִּה אַזְעָנָעָר אַיִּז דעם גָּדוֹר דער-יקבר אַרְיָוִן, פְּרִינְדְּלִיכָּע הַעֲנָד האבען זַיִּה אַבְּגָעָה-אַלְטָעָן, אַז די

אַרְיָמָע בַּעֲשַׂעֲפָנִישָׁען הַאַבָּעַן גַּעֲוִיינָט אָוֹן גַּעֲלָאנָט. פָּאָרָאָן אָזֶוִי
פִּיעַל לַיְעַבְשָׁאָפֶט צַוְּיַשְׁעַן אַרְיָמָע מַעֲנָשָׁען.
אַ גַּאנְצָעַן טָאגּ הַאַט זַיְק גַּעֲצִוְגָּעַן דֵּי טְרוּוּעָרְפְּרָאַצְעָסִיעַ. מַעַן
פְּלַעַנט אַרְיוֹנְקָוּמָעַן דָּוָרָךְ דָּעַם אַיּוּעָרְסָקִי טְוַיְעַר אָוֹן אַרְיוֹסְנָעָהָן דָּוָרָךְ
נַיְקָאַלְסָקָאִיא — אַ טִּיךְ פָּוֹן רְוִיטָעַ פָּאַהָנָעַן מִיטַּ וּוּרְטָעַרְ פָּוֹן הַאַפְּ
נוֹנָגָן אָוֹן בְּרִידְעָרְלִיכְקָיִיט אָוֹן גַּרוּסָאַרְטִוְגָּעַ נְבוֹאָות, — דָּאָסָ אלְעָסָ
אוֹפְּפָן הַינְּטָעָרְגָּרְוָנָד פָּוֹן פְּוֹנְפָּצִיגְגָּטָוְזָעָנָד מָאָן, פָּאָרָ דֵּי אַוְיָגָעַן פָּוֹן
דֵּי אַרְבִּיְטָעַרְ פָּוֹן דָּעַרְ גַּאנְצָעַר וּוּלְטָן אָוֹן זַיְעָרָעַ קִינְדָּסְקִינְדָּעָר בִּיזְ
איַיְבִּינְגָעַ דָּוָרוֹת...
אַיְיָנָעָם נַאֲכִין אַנְדָּרָעָן הַאַט מַעַן אַנְדָּרָגָעַלְעָגָט דֵּי אַרְוָנוֹת אֵין
דֵּי גַּרְוָבָעָן. עַמְּ אַיְזָ שְׂוִין גַּעֲוָעָן פָּאַרְנָאָכָט, אָוֹן נַאֲךְ אַלְץָ זַיְיָנָעָן גַּעַקְרָ
מַעַן נַיְעַ פָּאַהָנָעַן אָוֹן גַּעַפְלָאַטְעָרָט אַיְן דָּעַרְ קַאַלְטָעַר לְוָפְטָ, דָּעַרְ אַרְדָּ
קַעַסְטָעַר הַאַט גַּעַשְׁפִּיעָלָט דָּעַם טְרוּוּעָרְמָאָרְשָׁ, אָוֹן דָּעַרְ רַיְעָוָנָעַרְ עַולְמָ
הַאַט גַּעַזְוָנָגָעָן. אַוְוָףְ דֵּי נַאֲקָעָטָעַ צַוְּיַגָּעַן פָּוֹן דֵּי בּוּיְמָעָר אַיבָּעָרְ דֵּי
קַבְּרִים הַאַט מַעַן אַוְיָפָגָהָאָנָגָעָן דֵּי קְרָעָנָעַ, וּוּי מַאֲדָנָעַ פִּיעַלְקָאַלְיָרָעָנָ
דִּיגָּעַ בְּלִיטָעָן. צַוְּוִי הַוְּנָדָרָט מִאָן הַאַבָּעַן אַנְגָּהָוָיָבָעָן פָּאַרְשִׁיטָעָן
דֵּי קַבְּרִים. דֵּי עַרְדָּהָאַט זַיְק מִיטַּ אַ דָּוְמָפָעָן קְלָאָפְּ גַּעַשְׁאָטָעָן אַוְוָףְ
דֵּי אַרְוָנוֹת; דָּאָסָ גַּרְוִוִּישָׁהָאַט מַעַן גַּעַקְעָנָטָהָעָרָעָן אַפְּיָלוּ דָּוְרָכִין
זַיְנָגָעָן...
אוֹיְסָגָעַלְאָשָׁעַן דֵּי לִיבְטָ. פָּאַרְשָׁוֹאַוְנָדָעָן דֵּי לְעַצְטָעַ פָּאַהָנָעַן.
אוֹוּקָגָנָגָנָגָעָן דֵּי לְעַצְטָעַ פְּרוּוּעָן — מִיטַּ אַ קְרָעָכִי אָוֹן מִיטַּ'ן קוֹקָ
פָּוֹן אַיְבִּינָעַרְ בְּעַנְקָשָׁאָפֶט אָוֹן זַיְעָרָעַ אַוְיָגָעָן. לְאַנְגָּזָאמָם הַאַט דָּעַרְ
גַּרוּסָעַרְ פְּרָאַלְעָטָאַרְיָשָׁעַרְ יִם זַיְק גַּעַנוּמָעָן אַוְיָפְלִיוֹזָעָן אַוְיָפְ דָּעַם גַּרוּסָ
סָעָן פְּלַאַץ...

קאנטיטעל עלאג.

עראכערט די מאכט.

„אָ דַעְכָּלָאֲרָצִיָּה וּוֹעֲגָנָן דֵּי רַעֲבָתֶן פּוֹן דֵּי רַוְסְלַעַנְדָּרָעָר פֿעַלְקָעָר :
„...דָּעָר עַרְשְׁטָמָעָר קָאנְגָּרָעָם פּוֹן דֵּי סָאוּוִיעָטָעָן לְעַצְּטָעָן יְוִיָּהָאָט
פְּרָאַקְּלָאָמִירָת דָּאָם רַעֲבָתֶן פּוֹן דֵּי רַוְסְלַעַנְדָּרָעָר פֿעַלְקָעָר אַוִּיפָּזָעָט-
בְּעַשְׂטִימָוָנָה.

„דרער צויזייטער קאנגרעם פון די סאוייעטן, לעצטען נאועעט
בער, האט בעשטעטיגט די אונפערענערליכע רעכט פון די רומס-
לענדער פעלקער אין א מעהר ענטשיידענע אוון בעשטייטער פארם,
„ערפילענדיג דעם ווילען פון די דאזיגע קאנגרעם, האט דער
ראטה פון די פאלקס-קאמיסארען בעשלאלסען אנצונעהמען אלס א-
באזויים פאָר זיין טהעטינקייט אין דער נאציאנאלאָר פרענק די פאל-
גענדע פרינציפען :

1. אלע פעלקער פון רוסלאנד זיינען גלייך און סואווערען.
 2. אלע פעלקער פון רוסלאנד האבען דאס רעכט פון פריער זעלבסט-בעשטיימונג; אויב זוי ווילען קענען זוי זיד אפיילו אבטההיי-לען און בילדען אונאנבאהענניגע שטאטאטען.
 3. אלע נאציאנאלאע און נאציאנאלא-דערלינגיעזע פריוועז-לעניעם און בעשרענוקונגען וווערטן אַבעגעשאָפְט.
 4. אלע נאציאנאלאע מינאָרִיטָעָטָעָן און עטנאָגָרָאָפִישָׁע גָּרוּפָעָן, ווֹאָס ווֹאוֹיְנָעָן אוֹיפֶּךְ דָּעָר רְוִיסְיָהָר טְעֵרִיטָאָרִיעָ, האבען אַ רְעַכְטָ פָּוּן פריוועז טְעוֹמְוִים לְדוֹנוֹ

געוצען וועגען דעם וועלען ארויסגעבען ווערעדן תיכפ נאך
דעם, ווי עם ווועט גאנדרעט ווערעדן א נאצ'יאנאליטעט-קאמיסיע.

אין נאמען פון דער רושישער רעפובליך.

**באלקס-קאמיסאר פאר נאציאנאלייטעטען
יוסאוּרדָזְוָנָגָשׂוֹלִיְּסְטָאַלִוּן.**

פָּאַרְזִוִּיצְעַנְדֶּר פָּוּן דָּעַם רָאַתָּה פָּוּן דֵי פָּאַלְקָסְ-קָאַמִּיסָּאַרְעָן,
וּוּ. אֹוְלִוְיָאנְגָּוּוּ (לְעַנְיוֹן)

די צענטראָלע שיעוער רעדאָ האָט תיכַּפְּ עֲרַקְלָעָהֶרֶת אַוקְרָאַינָּא
פָּאָר אָז אָונָאָכָּה עֲנֵגְנֵגְנָעָן שְׁטָאָאָט. דָּאָס וּלְבִּיגְעָן האָט גַּעַתְּחָאָן די
בִּינְנִישָׁע רַעֲגִירָוֹנָג דָּוָךְ דָּעַם סְעַנְאָט אַיְן הַעַלְסִינְגְּפָאָרָם. אָונָאָכָּ
הַעַנְגִּיגָּע „רַעֲגִירָוֹנָגָן“ בְּעוּווּזָעָן זַיְק אַיְן סִיבִּיר אָזְן קָאָוָקָאָן. דָּעַר
פּוֹוִילִישָׁע מִילִּיטָעָרְיוֹשָׁע הַוּפְטִיקָּאָמִיטָעָט האָט תיכַּפְּ צְוֹזָאָמָעָנְגָעָצָויִ
געַן די פּוֹוִילִישָׁע סָאָלְדָאָטָעָן פָּוּן דָּעַר רַוְּשִׁישָׁע אַרְמָיִי, אַבְּגָ�נָעָשָׁאָפָט
זַיְעָרָע קָאָמִיטָעָטָעָן אָזְן אִינְגְּנָעָפִיהָרָט אָזְן אִיזְעָרָנָע דִּיסְצִיפְּלוּן...

צְוֹוִי פּוֹנְקָטָעָן בָּאָרָאָקְטָעָרְיוֹזָרָעָן די אַלְעָ “רַעֲגִירָוֹנָגָן” אָזְן “בָּעָ-
וּעְגָּנוּנָגָן”: עֲרַשְׁתָּעָנָם, גַּעֲפִינָּעָן זַיְק אָונָטָעָר דָּעַר פִּיהָרוֹנָג פָּוּן
די פָּאָרָמָעָנְלִיבָּעָ קָלָאָסָעָן; צְוֹוִיטָעָנָם, הַאָבָעָן זַיְק מָוָאָרָ פָּאָר בָּאָלָ-
שְׁעוּזָוָם אָזְן פָּעָרָאָכָטָעָן די בָּאָלְשָׁעָוָוָיָקָעָם...

צְוֹוִישָׁעָן דָּעַם תָּהָו וּבָהוּ פָּוּן גַּעַוָּאָלְדִּינָּעָן גַּעַדְרָוָנוּנָעָן הַאָט דָּעַר
רָאָטהָ פָּוּן די פָּאָלְקָסְ-קָאָמִיסָּאָרָעָן פָּעָסְטָ אָזְן זַיְכָּעָר אָוּפְּגָּעָשְׁטָעָלָט די
הַוּפְּטִיזְיָילָעָן פָּוּן דָּעַר סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁעָר אַרְדָּנוֹנָג. אַ גַּעַזְעַץ וּוּגָעָן
סָאָצִיאָלָעָ פָּעָרְזִיבָּעָרְוָוָנָג; אַ גַּעַזְעַץ וּוּגָעָן אַרְבִּיטָעָרְ-סָאָנְטָרָאָל; בָּלְלִים
וּוּגָעָן וּוּאָלָאָסְטָנָאָיָעָ עַרְדִּיקָּאָמִיטָעָטָעָן; אַ גַּעַזְעַץ וּוּגָעָן אַבְּשָׁאָפָעָן
אַלְעָ טְשִׁינָעָם אָזְן טִיטּוֹלָעָן; אַ גַּעַזְעַץ וּוּגָעָן אַבְּשָׁאָפָעָן די נָעָרִיבָטָעָן;
אַ גַּעַזְעַץ וּוּגָעָן פָּאָלְקָסְ-טִירְבּוֹנָאָלָעָן...

אָז אַרְמָעָעָ נָאָד אָז אַרְמָעָעָ, אַ פָּלָאָטָ נָאָד אַ פָּלָאָטָ הַאָבָעָן גַּעַשְׁקָטָ
דַּעַפְּוּטָצִיעָם צַו “בְּעָגְרִיסָעָן מִיטָּ פְּרִידָ די נִיעָ פָּאָלְקָסְ-רַעֲגִירָוֹנָג”.

אַיְנָמָאָל וּוּגָעָן אַיְדָ בֵּין צְוֹנְעָנְגָעָן צַו סְמָאָלָנִי, הַאָבָעָן אַיְדָ גַּעַזְעַהָן
אַ פָּאָלָקָ פָּוּן אַבְּגָ�רִיסָעָן סָאָלְדָאָטָעָן פָּאָר דָּעַם גַּרְוִיסָעָן טְוִוָּרָ. די
סָאָלְדָאָטָעָן זַיְנָעָן אַקָּאָרְשָׁטָ גַּעַקְוּמָעָן פָּוּן די טְרָאָנְשָׁעָעָן. זַיְק זַיְנָעָן
גַּעַוָּעָן מָאָגָעָר, מִיטָּ גַּרְאָהָעָ פְּנִיםְעָרָ. זַיְק הַאָבָעָן אַרְוִיפְּגָּנְקָוָקָטָ צַו די
פָּעַנְסָטָעָרָ פָּוּן דָּעַר גַּעַבְּיָודָעָ, אַקְוּרָאָטָ וּוּי נָאָטָ אַלְיָוָן וּוּאַלְטָ דָּאָרָטָ גַּעַ-
זָעָסָעָן. אַיְנָיָנָעָ הַאָבָעָן גַּעַטְיָוָט מִיטָּ די פִּינְגָּעָר אַיְוָףָ די קִיְּוָזְעָלִיבָּעָ
אַדְלָעָרָם אַיְבָּעָרָ דָּעַר טְהִירָ אָזְן הַאָבָעָן גַּעַלְאָכָטָ... רְוִוְּתָעָ גַּוְאָרְדִּיוֹצָעָם
זַיְנָעָן זַיְק גַּעַקְוּמָעָן שְׁטָעַלְעָן אַיְוָףָ דָּעַר וּוּאָךְ. די סָאָלְדָאָטָעָן הַאָבָעָן
גַּעַקְוּסָטָ אַיְוָףָ זַיְק מִיטָּ נִיְּגָ�וְרִינְקִיּוּטָ, אַקְוּרָאָטָ וּוּי זַיְק הַאָבָעָן קִיְּנָמָאָל
גַּעַהְעָרָטָ פָּוּן זַיְק אָזְן קִיְּנָמָאָל נִיטָּ גַּעַזְעַהָן קִיְּן רְוִוְּתָעָ גַּוְאָרְדִּיָּהָ
עָזָ. זַיְק הַאָבָעָן גַּוְטְמָוְתָהָיָגָן גַּעַלְאָכָטָ אָזְן הַאָבָעָן זַיְק אַרְוִיסָעָרוֹקָטָ פָּוּן
די רְיִיחָעָן צַו קָלָאָפָעָן די רְוִוְּתָעָ גַּוְאָרְדִּיוֹצָעָם אַיְבָּעָרָ די פְּלִוִּיצָעָם.

זוי האבען געמאכט בעמערכונגען, האלב אין שפאמ, האלב אין קינ' דערשעד התפעלות...

די פראוויז אריש רענירונג איז שוין ניט געוווען אויף דער וועלט. דעם 15טען נאועמבער האבען די גלחים איבער גאנץ פערטאנרגאר אופיגעהרט מתפלַּ זיין פאר איהה. נאר, ווי לעניין אליאן האט זיך איסגעדריקט פאר דעם צענטראלען עקווקטיווקאמיטעט, "די עראי בערונג פון דער מאכט האט זיך ערשות אונגעהויבען". די אפאזיד ציע איז געוווען ענטוואפענט, אבער זי האט נאר בעהערסט דאס עקאנסמייט פאר געמיינזאמע האנרגונג, גענומען ארנגאניזירען דעוזאר גאניזאציע, — שטערען, שעדריגען, דיסקרעדיטירען די סאוויעטען.

דער סטרויך פון די רענירונגס-בעאמטע איז געוווען גוט ארגאנאי זורת, געתטיצט דורך בענק און האנדעלס-אונטערנעהומונגען. יעדער פערזוך פון די באַלְשָׁעוֹוַיְקָעָם איבערצונעההמען דעם רענירונגס-אַפְּאַרְאַט האט בעגענטט אַ ווֹידַרְשַׁטְאָנֵד.

טראצקי איז געקומען איז אויסלאנדס-מייניסטערוים. די בעאמטע האבען איהם ניט געווואלט דערקענען, — זוי האבען זיך פערשלאלסטען איז די קאנצעלארייעס און איז מען האט איסגעבראכען די טהירען, האבען זוי זיך אַבְּגָעָזָאָנֶט פון די שטעלעט. ער האט זיך געההייסען געבען די שליסעל צו די אַרְכִּיוּעָן; מען האט זוי איהם געגעבען ערשת נאבדעם, וווען ער האט געבראכט אַרְכִּיטְעָר אַוְּפִּצְׂבָּרְעָכְעָן די שליעסער. עם האט זיך אַרְוִיסְגָּוּזָעָן, איז דער געווועזנער געהילפְּסָמִינִיסטער נעראטטאָו איז פארשוואונדען מיט די געההיימע אַבְּמָאָכָּנוֹן גען...

שליאפניקהו האט געפראווט איבערנעההמען דאס אַרְבִּיטְעָס-מייניסטערוים. עם איז געוווען זעהרד קאלט, און איז מיניסטערוים האט זיך ניט געפונען קיינער, וואס זאל אַיְנְהִיכְעָזָעָן דעם אויזווען. פון די עטה ליכע הונדרערט אַנְגָּעָשְׁטָעָלְטָע האט איהם קיין אַיְנְצִינְגָּעָר ניט געווואלט ציינען, וואו עם געפינט זיך דעם מיניסטערס קאַבְּינָעָט.

אלעקסאנדרא קאלאנטאי דאס מען דעם 30טען נאועמבער געד מאכט פאר קאמיסאר פון געועלשאַפְּטְּלִיכְעָה היַלָּה. זי איז אַוְּפִּגְּנָעָנוּמָעָן געווארען מיט אַ סְטְּרוּיךְ פון אלע אַיהֲרָע בעאמטע, אַחֲזָע פַּיְרְצִינְגָּן. אַיהֲר מיניסטערוים האט געהאט די אויפזיכט איבער צְדָקָה-אַנְשָׁטָאָל-

טען און געועלשאפטליךע אינסטיטוציאנען. די אַרְיָמֵעַ לִוְתַּ פָּוּן די גְּרוֹיסָע שְׁטָעַדְטַם, די בעוֹאוִינְעֶר פָּוּן די בָּאַרְמָה עֲרַצְיָגָע אַנְשְׁטָטָלְטָעַן, האבען באָלֶד דָּרְפִּיהְלָט דֻּעַם רְעוֹזָלְטָאַט פָּוּנָם סְטְרִיקַ: זַיִּה האבען פְּשָׁוֹט נִיט גַּעַחַת פָּוּן וּוֹאַס צַוְּ לְעַבְעַן. דָּעַלְעַגְאַצְיָעַם פָּוּן הַאַלְבִּיזָהָנוּן גַּרְגִּינָּעַ קָלְיִקְעַם, פָּוּן יְתָוּמִים מִיטַּבְּלָהָעַ אַוִּיסְנָעָמָה אַרְעַטָּע פְּנִים־עַר, האבען בעַלְאָגָעָרָט דָּאַס מִינִיסְטָרְיוּם. מִיטַּבְּרָהָעָן אֵין די אַוִּינְעַן האַטַּקְלָאַנְטָאַיִּי גַּעַהְיִסְעַן אַרְעַטְשִׁירָעַן די סְטְרִיקַעַד אָוּן זַיִּה האַלְטָעַן אַזְוִי לְאַנְגַּג, בֵּיז זַיִּי וּוּעַלְעַן אַבְגָּעַבָּעַן די שְׁלִיסְעַלְפַּן דָּעַר קָאנְצָעַלְאַרְיָעַ אָוּן פָּוּן דָּעַר קָאַסְעַ. שְׁפָעַטְעַר, וּוֹעֵן זַיִּה האַטַּ שְׁוִין בעַקְוּמָעַן די שְׁלִיסְעַלְפַּן, האַטַּ זַיִּיךְ אַרְוִיסְגָּעוּווּזָעַן, אֹז דָּעַר פְּרִיהַעַרְדִּיגְעַר מִינִיסְטָעַר, די גְּרַעְפִּין פָּנְנִינָּא, אֵין פָּאַרְשָׁוּוֹאַונְדָּעַן מִיטַּאַלְעַ סְוּמָעַן. זַיִּוּט נִיט אַבְגָּעַבָּעַן דָּאַס גַּעַלְד, האַטַּ זַי גַּעַזְגַּט, סִידָעַן זַי וּוּטַם בעַקְוּמָעַן אַ בְּעַפְעָהַל פָּוּן דָּעַר גְּרִינְדוֹנְגָס־פְּרָאוֹאַמְלָוָן.

אֵין לְאַנְדִּיוֹרְתָה שְׁאַפְטִימִינִיסְטָרְיוּם, אֵין שְׁפִּיוֹזְמִינִיסְטָרְיוּם, פִּינְאַנְצְּ-מִינִיסְטָרְיוּם די זְעַלְבִּיגְעַ צְרוֹת. מַעַן האַט עַרְקָלְעָהָרָט, אֹז עַנְטַד וּוּדָעַר די בעַאמְטָע זְאַלְעַן זַיִּךְ נִעהַמָּעַן צַוְּ דָעַר אַרְבָּיִט, אַדְעַר זַיִּיךְ וּוּעַלְעַן פָּאַרְלִיּוּרָעַן זַיְיעַרְעַ שְׁטָעַלְפַּן. זַיְינָעַן אַיְינִינָּעַ נָאָר אֵין גַּאנְצָעַן גַּעַבְלִיִּי בעַן אֵין דָעַר הַיִּים, די אַנְדָעַרְעַ האַבָּעַן זַיִּיךְ אַוְמָנָעַקְעָהָרָט אָוּן גַּעַנוּמָעַן פְּרָאַקְטִיְצִירָעַן סָאַבָּאַטָּאַזְשַׁ... בְּמַעַט די גַּאנְצָעַ אַינְטָלְגָּעָנָעַ אֵין גַּעַוּוּן אַנְטִיבָּאַלְשָׁעוּוֹוִיסְטִישׁ, האַט די סָאַוְיִעַטְ-דָּעַגְנִירָוָנָג נִיט גַּעַחַת וּוֹאַ צַוְּ נִעהַמָּעַן נִיעַ בעַאמְטָע.

די פְּרִיוּוֹאַטְמָעַ בעַנְקַ זַיְינָעַן גַּעַוּוּן עַקְשָׁנוֹתִידִיגַּג גַּעַשְׁלָאַסְעַן, נָאָר אַחַינְטָרְתָהִיר אֵין גַּעַוּוּן אַפְעַן פָּאָר סְפָעַקְוּלְאַנְטָעַן. טַאַמְעַר האַט זַיִּיךְ בְּעוֹזְיָעַן אַ בְּלָשְׁוּוֹוִיסְטִישָׁר קָאַמִּיסָּאַר, האַבָּעַן די אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ בעַהְאַלְטָעַן די בִּיכְעַר, אַוְעַקְגַּעַטְרָאַגָּעַן דָּאַס גַּעַלְד אָוּן פָּאַרְשָׁוּוֹאַונְדָּעַן. אַלְעַ אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ פָּוּן דָעַר שְׁטָאַטְסְ-בָּאַנְסַ האַבָּעַן גַּעַטְרִיקַט, אַחוֹזְ דִּי אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ פָּוּן די אַוְנְטָעַרְדִּיְשָׁע גַּעַלְדְ-קָעַלְעָרָם אָוּן דָעַר גַּעַלְדְ-פָּאַכְרִיקַט. אַכְבָּעַר אַוְיךְ די דָאַזְוִיגְעַ אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעַ האַבָּעַן זַיִּיךְ אַבְגָּעַטְ פָּאַלְגָּעַן די בְּעַפְעָהַלְעַן פָּוּן סְמָאַלְנִי אָוּן האַבָּעַן הַיִּנְטָעַן־צָרוּם אַוִּיסְגַּעַט צָאַהְלָטַגְרִיסָע סְוּמָעַן דֻּעַם רְעַטְוְנָגָס־קָאַמִּיטָעַט אָוּן דָעַר שְׁטָאַטְדִּידְוָמָאַ. צַוְּוִי מָאַל אֵיזְוִי גַּעַקְוּמָעַן אַ קָּאַמִּיסָּאַר מִיטַּבְּ אַ רְאַטְמָעַ רְוִיטָע גַּוְואַרְ דִּיְצָעַס אָוּן גַּעַפְאַדְרָעַטְמָעַן זַאְל אַיִּהְם גַּעַבְעַן גַּרְוִיסָע סְוּמָעַן אַוִּיאַתְ רְעַנְיוֹנָגְסְ-הַזְּאוֹאָות. דָאַס עַרְשָׁטָע מָאַל זַיְינָעַן אֵין בָּאַנְקַ גַּעַוּוּן מִיטַּבְּ

גָּלִידָר פָּוּ דַּעַר שְׂטָאַדְטִיךְ-דוֹמָא, אֹוֵיךְ מַעֲנְשָׁעוֹוִיסְטִישָׁע אָוּן סָאַצְיָאַלְךְ
רְעוּוֹאַלְצִיאַנְעָרָע פִּיהְרָעָר אַיְן אַ גְּרוּסָעָר צָאַחַל, אָוּן זַיְיָהָבָעָן מִיטָּ
אָזָא עֲרָנָסָט גַּעֲרָעָט וְעַנְגָּעָן דַּי פָּאַלְגָּעָן פָּוּ דַּעַם שְׁרִיטָא, אַזָּ דַּעַר קָאַמְּידָ
סָאַרְהָאַט וַיְיךְ דַּעַר שְׁרָאַרְקָעָן. דָּאָס צְוַיְוִיטָעָ מַאְלָ אַיְזָא עֶרְעָקָומָעָן מִיטָּ
אָזָא אַפְּיִצְיָעַלְעָן דַּאַקְוּמָעָנָט אָוּן הָאַט אַיְהָם גַּעַנוּמָעָן לְעוּזָעָן אַוִּיפָּאַ
לְוִוִּיטָעָ דַּעַר פָּאַרְמָעָ. הָאַט מַעְן אַבְּעָר אַנְגָּוּוּיוֹזָעָן, אָזָא דָּאָס פָּאַפְּיִעָר אַיְזָא
אָהָן אַ דָּאַטָּוּמָ אָוּן אָהָן אַ פָּעַטְשָׁאַטָּ, הָאַט אַיְהָם דַּעַר אַלְטָעָר רְוִיסְיָעָר
רְעַסְפָּעָקָט פָּאַר „דַּאַקְוּמָעָנָטָן“ גַּעַצְוֹאַונְגָּעָן אַוְעַקְצָוְגָּעָה...
דַּי בְּעַמְּטָעָ פָּוּ דַּעַר קְרֻעְדִּיטִיךְ-אַנְצָעַלְאַרְיָעָ הָבָעָן פָּאַרְנִיכְטָעָט

זַיְעָרָע בִּיכְעָר, אַזְוִי אַזָּ עַם אַיְזָא נִיט גַּעַבְּלִיבָעָן קִיְּוָן רְיִיסְטָעָר פָּוּ דַּי
פִּינְאַנְצִיעַלְעָ בעַצְיָהָנוּגָעָן צְוִישָׁעָן רְוִסְלָאנְדָא אָוּן אַנְדָּרָעָ מְלוּכָּות.

דַּי שְׁפִּיְזְקָאַמְּטָעָטָעָן, דַּי פָּעַרְוּאַלְטָוּנְגָּעָן פָּוּ שְׂטָאַדְטִישָׁעָ פָּאַבְּ-
רִיקָעָן אָוּן אַנְדָּרָעָ מְוַנִּיצְיָפָאַלְעָ אַוְנְטָעַרְנָהָמוּנָגָעָן הָבָעָן עַנְטוּוּדָרָעָ
גָּאָרָנִיט גַּעַאְרָבִיָּט, אַדָּרָעָ פְּרָאַקְטִיצְיָרָט סָאַבְּאַטְאָזָשָׁ. אַוְנְטָעָרָן דָּרוֹקָ
פָּוּ דַּעַר בְּעַפְּעַלְקָעָרָוּגָג, וּוּלְכָעָהָאַט גַּעַלְיָטָעָן שְׁרָעְקָלִיבָעָ נּוֹיָט, הָבָעָן
דַּי בְּאַלְשָׁעוֹוִיקָעָם גַּעַפְּרָאוֹוֹתָהָעַלְפָעָן דַּי שְׂטָאַדְטִישָׁעָ אַוְנְטָעַרְנָהָמוּנָגָעָן
אַדָּרָעָ נָאָר אַיְזָא גַּאְנְצָעָן אַיְבָעַרְנָהָמָעָן דַּעַם קָאַנְטָרָאָל אַיְבָעָר זַיְיָ, הָבָעָן
אַלְעָ בעַמְּטָעָ עַרְקָלָהָרָט אַ סְטָרְיוֹקָ, אָוּן דַּי דּוֹמָא הָאַט פָּאַרְפְּלִוִּיצָט
רְוִסְלָאנְדָא מִיטָּ טְעַלְעַגְּרָאַמָּעָן, אָזָא דַּי בְּאַלְשָׁעוֹוִיקָעָם „פָּאַרְגּוּזְאַלְטִינְגָּעָן דַּי
אוּיטָאַנְאָמִיעָ פָּוּ דַּי שְׁטָעָדָט“.

אָיְן דַּעַר מַיְלִיטְעִירִישָׁר הַוִּיפְטִיךְ-קוֹאָרְטִירָ, אָיְן דַּי קָאַנְצָעַלְאַרְיָעָס
פָּוּ דַּעַם קְרִיעָנְסִים-מִינִיסְטָרִיּוֹם אָוּן פָּלְאַטְ-מִינִיסְטָרִיּוֹם, וּוּאוּ דַּי אַלְטָעָ
בְּעַמְּטָעָ הָבָעָן אַיְנְגָעָוְוִילְגָעָט צַו אַרְבִּיָּטָעָן מִיטָּ דַּעַר נִיוּעָרָ רְעַוְרָוּגָג,
הָבָעָן דַּי אַרְמָעַעַקָּאַמִּיטָעָטָעָן אָוּן דַּי הַעֲבָרָעָ קָאַמְּאַנְדִּירָעָן גַּעַשְׁטָעָרָט
דַּי סָאַוְוִיעָטָעָן אַוִּיפָּאַרְטִישָׁטָאַט אָוּן טְרִיטָא. זַיְיָהָבָעָן אָפִילָו מִיטָּ אַ כְּיוֹוֹן
פְּעַרְנָאַכְּלָעָסִיגָּט דַּי סָאַלְדָאַטָּעָן אָיְן דַּי טְרָאַנְשָׁעָעָן. דַּעַר אַלְלָ-רְוִיסְיָעָר
אַיְזָעַנְבָּאַהָזְ-פְּעַרְאָיָין אַיְזָא גַּעַוְעָן פִּינְדְּלִיךְ אָוּן הָאַט אַבְּגָעַזָּאַט צַו פִּיהָ-
רָעָן סָאַוְוִיטְ-אַרְמָעָן. יַעֲדָר מַיְלִיטְעִירִישָׁר צַוָּג, וּוָאָסָה הָאַט פָּאַרְלָאָ-
זָעָן פָּעַטְרָאַנְדָאָר, אַיְזָא גַּעַנוּמָעָן גַּעַוְאָרָעָן מִיטָּ גַּעַוְאָלָה, אַיְזָעַנְבָּאַהָזְ-
בְּעַמְּטָעָ הָאַט מַעְן אַלְעָ מַאְלָ גַּעַמוֹזָט אַרְעַסְטִירָעָן. דַּעַר אַיְזָעַנְבָּאַהָזְ-
פְּעַרְאָיָין הָאַט גַּעַסְטְּרָאַשְׁעָט מִיטָּ אַ גַּעַנְעַרְאַלְ-סְטָרְיוֹקָ, אַוִּיבָעָן לְאַוְתָ-
זַיְיָ נִיטָּ אַרְוִוִּים...
סְמָאַלְנִי אַיְזָא פְּשָׁוֹט גַּעַוְעָן מַאְכְּלָלָאָוּן. דַּי צִיּוֹתָנָגָעָן הָבָעָן נְעָ-

שריבען, אז אין דריי וואכען ארום וועלען אלע פערטאנגרעדער פאבריי
קען זיך מזען צומאכען, מלחמת עס איז ניטא קיין הייזונג; דער אלל-
דושישער אייזענבעאהן-פערראיין האט ערקלעהרט, אז דעם ערשותען דע-
צעטבער וועלען זיך אבשטעלען די אייזענבעאההנען — צוליעב דער
עלביבער סבה; שפייז אין פערטאנגראד איז סך הכל געווען אויפ-
דריי טאג, און קיין ניעע איז ניט אנגעקומוען; ביימס פראנט איז די
ארמעע אויסגעאנגען פון הונגער... דער רעטונגס-קאמיטעט, די פאר-
שיידען צענטראל-קאמיטעטן האבען געשיקט אויפרוופען איבערין
לאנד, גערاطהען דער בעפאלקערונג אווועקצ'ומאכען די ניעע גענעצען
אונטערין האנד. די פארטראטער פון די אליאירטער רענירונגען האבען
ארויסגעוויזען אדרער קאלטער נליוכניילטיגקייט, אדרער אפענע פינדר-
שאפט...

די געגענערירישע צייטונגגען, היינט אונטערדריקט און מארגען ער
שיונגענדיג אונטער נײיע נעמען, האבען געמאכט ביטערען חוווק פון דער^ב
בייער אָרדְנוֹג אַפְּילוֹ די „נאֹזָיאָז שִׁיזְוָן“ האט זי געופען, אַ קָּאָמֵי^ב
בִּינָאָצֶשׁ פָּוּ בְּעַמְּאָנָאָנִישׁ אָנוּ שְׂוֹאָבָּקִיםׁ”.

„פֿון טָאגּ צוֹ מָאגּ“, חָאַט דִּי צִיּוֹתָונְגּ נְעַשְׂרִיבָעּן, „זִינְקָט דִּי רָעֲנֵי-
דוֹנְגּ פֿוֹן דִּי פָּאַלְקָסְ-קָאַמִּיסְאָרָעַן אֶלְצּ טִיעְפָּעָר אָוּן טִיעְפָּעָר אַיִּין דָּעָר
בְּלָאַטְעַ פֿוֹן אָוּבָעְרָפְּלָעְכְּלִיבָּעֶר אַיְלָעָנִישּׁ. דִּי בָּאַלְשָׁעוֹוִיקָעָם הָאַבָּעָן
גְּרִינְגּ פָּאַרְכָּאָפְּטּ דִּי מָאָכְטּ, אָבָעָר זַיִּוּ וּוּיְסָעָן נִיטּ, וּוּאָסּ צֹ טְהָאָן
מִיטּ אַיהָר.

„פָוּ אִין זַיִת הַאֲבָעָן זַיִ קִיּוֹן קְרָאָפֶט נִיטָ צָו רַעֲנוֹלִירָעָן דֵי עַקְ
זִיסְטִירָעַנְדָע רַעֲגִירָוּנְגַס-מַאְשִׁין, פָוּ דָעַר אַנְדָעַרְדָע זַיִת הַאֲבָעָן זַיִ קִיּוֹן
פָעַהַיְנִיקִיָט נִיטָ צָו בַעַשְׁאָפָעָן אַ נִיּוֹעַ מַאְשִׁין, וּוְעַלְכָעַ וּוְאַלְטָעַ נַעֲרָבִיָיט
אַרְיִינְגָעָן פָרְיוֹ לְוִיטָ דֵי טַהַעַרְאִירָעָם פָוּ סַאְצִיאַלְטָעַ אַקְסְפְּרִירְמַנְטָעָן.

„ערשת נעלטען האבען די באַלעטוויקעム ניט געהאט גענוג מעני
שען פאָר זיעדר פֿאָרטֿי, ניט געהאט גענוג מענישען צו רײַדען אָון שְׂרִירִי
בען, — וואֹ וועלען זוי אַיזַּצְטֿ געפֿינען גענוג סְפֿעַצְיַאלִיסְטֿעַן צו פֿערַ-
וואָלטֿעַן אַיבָּעַר די פֿאָרְשִׁידְעַן פֿאָרוּקְעַלְטֿ פֿוֹנְקְצִיעַס פֿוֹן דָּעַר רַעַ-
גִּירְוֹנְג ?

„די ניע רענירונג האלט אין איזן סטראשען, זי פאָרפלוייצט דאס לאַנד מיט גועצעון, אײַנעער רעדיקאלער אוֹן „סְאַצִּיאָלִיסְטִישׁעֶר“ ווי דער אַנדערער, אַבער אַט דער פֿאָפִירענֶר סְאַצִּיאָלִיזֶם. ווֹאמֶן אָז-

ווערע קינדר-קינדר וועלען אויף איהם מסתמא קוקען ווי אויף א בייז
וואונדרער, וויזט ניט ארויס ניט קיין ווילען און ניט קיין פעהינקייט
צו ליעזען די אונמייטעלבראָר אויונגאָבען פונַם טאג!

דרווויל האט די „קאנפערענץ פון דעם אלֶלְ-רוֹסִישָׁן אַיּוֹעָן-
בָּאַהֲן-פָּעָרָאיָן צו גְּרִינְדָּעָן אַ נֵּיעַ רַעֲנִירָוָן“ אַבְּגַעַה אַלְטָעָן אַיְהָרָע זִיכְרָן
גַּעַן בַּיּוֹ טָאג אָוֹן בַּיּוֹ נָאָכָת. אַיְהָרָע בַּיּוֹדָע צְדָדִים הַאָבָעָן זִיךְרָן שְׂוִין
אוֹפְּנַגְּנָלְיוֹכְט וּמְגַעַן דַּעַם בָּאָזָּוִס פָּוָן אַ נֵּיעַ רַעֲנִירָוָן. מַעַן הָאָט שְׂוִין
גַּהַחַט בַּעַשְׁלָאָסָעָן וּוּרְד סִיאָל אַרְיִינְגָּהָן אַיְנִים פָּאַלְקָסְ-דָּאָתָה, מַעַן
הָאָט אַנְגַּעַמְרָקָט די מִיטְגְּלִיעָדָר פָּוָן דַּעַם קַאְבִּינָעָט, מִיטְ טְשָׁעָרָ-
נָאָוֹן אַלְסָסְפָּרָעָמִיר; די בַּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעָם הָאָט מַעַן גַּעַזְאָלָט צּוֹלָאָזָעָן
אַיְן אַ גְּרוֹיסָדָר מִינְאָרִיטָט, אַבָּעָר מִיטְ דַּעַם חָנָאי, אַז לְעַנְיָן אָוֹן טְרָאָצָ-
קִי זְאָלָעָן נִיט זַיִן אַיְן קַאְבִּינָעָט. די צְעַנְטָרָאָלְ-קָאָמִיטָעָטָעָן פָּוָן די
סָאַצְיָאָלְ-יִסְטָעָן-דָּרָעָוָאַלְ-זִיאָנְ-נָעָרָעָן, דָּעָר עַקְוּקָטוֹיְוָוָקָאָמִיטָעָט פָּוָן די
פְּוּעָרִים-סָאָוָוָיְעָטָעָן הַאָבָעָן בַּעַשְׁלָאָסָעָן, אַז כָּאָטָש זַיִן זַיְנָעָן נָאָךְ אַלְעָ-
גַּעַן דָּעָר „פָּעָרְבָּרְעָכְבָּרְיָשָׁר פָּאַלִּיטִיק“ פָּוָן די בַּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעָם, פָּוָן
דָּעָסְטוֹעָגָעָן וּוּלְעָן זַיִן נִיט זַיִן גַּעַן דָּעָר אַנְתָּהָיָל נַעַמְעָן אַיְן דַּעַם
פָּאַלְקָסְ-דָּאָתָה, „כְּדִי אַבְּצָוּשָׁטָעָלָעָן דַּעַם בְּלוֹטִינָעָן בְּרוֹדָעָר-מָאָרָד“.

קָרְעָנְסָקִים פָּלִיטָה אָוֹן דָּעָר מַעְרָקְוּוַיְרָדִיגָּר עַרְפָּאָלָגָן פָּוָן די סָאָ-
וּוְעָטָעָן אָוּמָעָטָוּם הַאָבָעָן גַּעַנְדָּרָעָטָר די לְאָגָעָ. אוֹיף אַ זִּיכְוָנָגָן פָּוָן דַּעַם
צְעַנְטָרָאָלְעָן עַקְוּקָטוֹיְוָוָקָאָמִיטָעָט דַּעַם 16 נַאֲוּעָמְבָּעָר הַאָבָעָן די לִינְקָעָ
סָאַצְיָאָלְ-יִסְטָעָן-דָּרָעָוָאַלְ-זִיאָנְ-נָעָרָעָן גַּעַפְּאָדָרָעָט, אַז די בַּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעָם זָאָ-
לָעָן בַּיְלָדָעָן אַ קָּאָלְ-זִיאָנְ-דָּרְעָנְ-רַעֲנִירָוָגָן מִיטְ דַּי אַיְרָגָעָ סָאַצְיָאָלְ-יִסְטָעָ-
פָּאָרְטִּיְעָן; אַנְיָט, הַאָבָעָן זַיִן גַּעַזְאָנָט, וּוּלְעָן זַיִן אָרוֹיסָן פָּוָן דַּעַם
מַיְלִיטָעָרִישָׁן רַעְוָאַלְ-זִיאָנְ-נָעָרָעָן קָאָמִיטָעָט אָוֹן פָּוָן דַּעַם צְעַנְטָרָאָלְעָן
עַקְוּקָטוֹיְוָוָקָאָמִיטָעָט. „די יִדְעָות פָּוָן מַאֲסָקוָא“, הָאָט מַאֲלָקִין
גַּזְאָגָט, „וּוֹאָוּנוֹזָעָרָעָן חֲבִרִים שְׁטָאָרָבָעָן אוֹיף בַּיּוֹדָע זַיְטָעָן פָּוָן די
בָּאָרִיקָאָדָעָן, צְוִינְגָּט אָוֹנוֹ נָאָךְ אַמְּאָל אַוְפְּצָוּהוּבָעָן די פְּרָאָנָע זַיְעָנָעָן
אַרְגָּאָנְ-זִוְּרָעָן די מַאֲכָט. דָּאָס אַיְן נִיט נָאָר אַוְנוֹזָעָר רַעַכְתָּ, נָאָר אוֹיךְ
אַוְנוֹזָעָר פְּפָלִיכְתָּ... מִיר הַאָבָעָן עַרְוּוֹאָרָבָעָן דָּאָס רַעַכְתָּ צַו זַיְצָעָן מִיטְ
די בַּאַלְשָׁעוֹוַיְקָעָם אַט דָּאָ, אַיְן די וּוּנְדָר פָּוָן דַּעַם סְמָאַלְנִי אַיְנְסְטִיטּוּט,
אָוֹן צַו רַעַדָּעָן פָּוָן דָּעָר דָּאָזִינָעָר טְרִיבָּונָעָ. אַוְיב אַיְהָר זַיְנָט זִיךְרָן
פָּוָן אַ פְּשָׁרָה, וּוּלְעָן מִיר מַזְוָּעָן, נָאָךְ אַ הָאָרְטָעָן אַיְנָעָוּנְגָּסְטָעָן פָּאָרָ-
פִּיְ-קָאָמָפָּה, פְּרוֹאוֹוּעָן אַז אַפְּעָנָעָם קָאָמָפָּה אַיְן דָּרוֹיְסָעָן... מִיר מַזְוָּעָן

פֿאַרְשָׁלָאנְגָעַן דַעַר דַעַמְאָקָרָאַטִיע אֹזָא קָאַמְפְּרָאַמִים, וּוֹאַס זַי זַאַל אֵיכֶם
קָעַנְעַן אֲנַגְעַהַמְעַן...”
מען האט אַיבָּרְגָּעָרִיסָעַן דַי זַיְצָוְנָג צַו בַעַטְרָאַכְטָעַן דַעַם אַוְלָטִימָאַ-
טָום, נַאֲכָרְדָעַם הַאֲבָעַן דַי בַאַלְשָׁוּוֹיְקָעַם זַיְך אַוְמְגַעְקָהַרְט מִיט אַ רָע-
זַאַלְזִיעַ. קָאַמְעַנְעַוּוֹ הַאַט זַי פֿאַרגָּעַלְעַזְעַן :

„לוּיט דַעַר מִינְגָג פָּזָן דַעַם צַעַנְטָרָאַלְעַן עַקוּקָוְטוּיְוַ-
קָאַמְיָטָעַט אַיְזָנוּטִיגַג, אַזָּא אַיְזָן דַעַר רַעֲגִירָוְנָג זַאַלְעַן אַרְיוֹן פֿאַרטָרְעַטְרָעַטְרָעַט פָּזָן אַלְעַ-
סַאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע פֿאַרטִיְעַן, וּוּלְכָע שְׁטָעַלְעַן צַוְאַמְעַן דַי סַאַווּיְעַ-
טָעַן פָּזָן אַרְבָּיוּטְרָעַט, סַאַלְדָאַטָּעַן אַזָּן פֿוּיְעַרְמִידְעַפְוּטָטָעַן, אַוְיָב
זַיְיָ אֲנַעַרְקָעַנְעַן דַי עַרְאַבְרוּנְגָעַן פָּזָן דַעַר רַעְוּזָלְזִיעַ פָּזָן דַעַפְ-
7ָטָעַן נַאֲוּמְבָעַר, דַאָס הַיִסְטָט דַי גַּרְיְנְדוֹנָג פָּזָן אַסְאוּיְעַטְ-
דָוְגָג, דַאָס גַּעַזְעַץ וּוּעַגָּעַן פְּרִיעַדָּעַן, וּוּעַגָּעַן אַרְבָּיוּטְרָעַטְרָעַט-
קַאַנְטָרָאַל אַוְבָּעַר דַעַר אַינְדוּסְטְרִיעַ אַזָּן דַי בַעַוְואַפְעַנְוֹנָג פָּזָן דַעַם
אַרְבָּיוּטְרָעַט-קְלָאַסְמָ. דַעַר צַעַנְטָרָאַלְעַר עַקוּקָוְטוּיְוַ-
קָאַמְיָטָעַט דַעַרְבָּיְבָעַר פֿאַרְצּוּשָׁלָאנְגָעַן, אַזָּא מַעַן זַאַל אַנְהָוּבָעַן פֻּ-
גְּרִינְדָעַן אַ רַעְגִּירָוְנָג פָּזָן אַלְעַ סַאַווּיְעַט-פְּאַקְטִיְעַן. דַעַר צַעַנְטָרָאַלְעַר
עַקוּקָוְטוּיְוַ-קָאַמְיָטָעַט שַׁלְאַנְטָפָאַר אַלְסָ אַ בָּאַזְוִים דַי פֿאַלְגָעַנְדָעַ בַעַ-
דִינְגָגָנְגָעַן :

„די רַעְגִּירָוְנָג אַזָּן פֿאַרְאַנְטָוּוֹאַרְטְּלִיךְ פָאַר דַעַם צַעַנְטָרָאַלְעַן עַקוּעַ-
קָוְטוּיְוַ-קָאַמְיָטָעַט. דַעַר צַעַנְטָרָאַלְעַר עַקוּקָוְטוּיְוַ-קָאַמְיָטָעַט וּוּרְטָפָאַרְ-
גְּרָעְסְעָרְט בֵּין הַוְנְדָרָת מִיט פְּוֹנְפְּצִיגְמִיטְגְּלִיעַדָּעַר . צַו אַט דַי הַוְנְדָרָת
פְּוֹנְפְּצִיגְמִיטְגְּלִיעַדָּעַר פָּזָן דַי סַאַווּיְעַטָּעַט פֿאַרְבָּיוּטְרָעַט אַזָּן סַאַלְדָאַטָּעַן-
דַעַפְוּטָטָעַן קְוּמָעַן צַו פִּינְג אַזָּן זַעְכִּיגְמִיטְגְּלִיעַדָּעַר פָּזָן דַי פְּרָאַוּוֹנִיְ-
צִיעַלְעַ סַאַווּיְעַטָּעַט פָּזָן פֿוּיְעַרְמִידְעַפְוּטָטָעַן, אַכְצִיגְמִיטָעַן פָּזָן דַי פְּרָאַנְטִ-
אַרְגָּאַנְיוֹזָאַצִּיעַם פָּזָן דַעַר אַרְמָעָע אַזָּן דַעַם פְּלָאַטְמָ, פֿיְעַרְצִיגְמִיטָעַן דַי פְּרָאַ-
פְּעַסְמִיאַנְעַלְעַ פֻּרְאַיְינְעַן (25 פָּזָן דַי פֿאַרְשִׂיְדָעַן אַלְלָרְ-
וּסְמִישָׁע פֻּרְאַ-
אַיְוֹנְעַן, וּוּדְלִיְגְמִוְיָר וּוּכְטִיגְקִוְתָ, צַחַן פָּזָן דַעַם אַלְלָרְ-
וּסְמִישָׁע בָּהָזְפָּרָאַיְן אַזָּן פִּינְג פָּזָן דַי פָּאַסְטָר אַזָּן טַעַלְגָעַנְ-
אַרְבָּיוּטְרָעַט אַזָּן דַי סַאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע גְּרוּפָעַן אַיְזָעַנְ-
פְּוֹנְפְּצִיגְמִיטָעַן דַעַלְגָעַנְ- אַזָּן דַעַם מִינְיָסְטָרְרִוּם הַאֲבָעַן דַי בַאַלְשָׁ-
וּקְעַם מִינְדָעַסְטָרְרִוּם אַ הַלְפָטָט פָּזָן אַלְעַ פֿאַרטְפָּעַלְעַן. דַי מִינְיָסְטָרְרִוּ-
פָּזָן אַרְבָּיוּטָט, פָּזָן אַיְנוּוֹעַנְיָסְטָט אַנְגָעַנְהַיְיטָעַן אַזָּן פָּזָן אַוְיָסְלָעַנְ-
דִישָׁע אַנְגָעַלְעַגְעַנְהַיְיטָעַן מְזָוָעַן זַיְן בַאַלְשָׁוּוֹיְקָעַם. לַי קָאַמְאַנְדָע אַיבָעַל

די נארנויזאנגען פון פערטראנגראד און מאסקווע בליבט אין די הענדי פון דעלענגןטען פון מאסקווער און פערטראנגראדער סאואויעטען.
„די רעגירונג נעהמת זיך צו א סיסטמאטישער בעוואפונג פון די ארבוייטער איבער גאנץ רוסלאנד.“
„עם ווערט בעשלאלסטען צו באשטעהן אויף דער קאנדרדאטור פון די חברים לענין און טראצקי.“

שאמענעוו האט געגבען ערקלערונגגען צו דער רעזאלוציע. „דער איזוי גערופגער „פאלקס-דראטה“, האט ער געזנט, „וואס די קאנפה-רענץ שלאנט פאר, וואלט בעשטענונג פון איזוינע פיער הונדרט און צואנציג מיטגליידער, פון זוי נאר הונדרט און פונכציג באלאשע-זוקעם. די איבורייג וואלטען געווונע דעלענגןטען פון דעם אלטען קאנטרידעווואלוציאנערן עקווקטיוויקאמיטעט, הונדרט געללייבגען פארטראטער פון די פויערים-סאואויעטען, — בעשטיימט פון אוווקסע-טיעוין און אכציג פון די אלטער ארמעע-קאמיטעטען, וועלכע פערטרער-טען שיין מעהר ניט די סאלדאטסקע מאסטען.

„מיר זאגען זיך אב צוצולאזען דעם אלטען צענטראלען עקווע-קוטיוויקאמיטעט, ווי אויך די פערטרעטער פון די שטאדט-זומאמ. די דעלענגןטען פון די פויערים-סאואויעטען דארבען אויסגעקליבען ווערעדן דורך דעם פויערים-קאנגרעם, וואס מיר האבען גערופען און וואס וועט דארטען אויסקליבען א נייעם עקווקטיוויקאמיטעט. דער פארשללאן אויסצישליסען לעניין עאון טראצקיין איז א פארשללאן אבצוהאקען אונזער פארטוי דעם קאָפ, קענען מיר איהם ניט אוננהחמען. סוף כל סוף זעהן מיר נאר ניט איזין, צוּלַעַב וואס מען דארף האבען א „פאלקס-דראטה“: די סאואויעטען זייןען סאי ווי סאי אפען פאר אלע סאציאליסטייש פארטיען, און דער צענטראלען עקווקטיוויקאמיטעט פארטראט זוי אין דער זעליגער פראפארכיע, ווי זוי זייןען פאר-טראטען צוישען די מאסטען...“

איןם נאמען פון די לינקע סאציאליסטען-דער-אוציאנערן ער-לעהרט קארעלין, איז זיין פארטוי וועט שטימען פאר דער באלאשע-ויסטישער רעזאלוציע, נאר זוי לאוֹט זיך איבער דאס רעלט אויסציז-בעסערען איינינגע פרטימ, ווי די פארטראטערשאפט פון די פויערים: זי פארלאנגט, איז דאס לאנד-זוירטה השאפטס-מייניסטערוים זאל זיך גער-

פינען אין די הענד פון די לינקע סאציאלייסטען רעוואַלוציאַנערען.
דער פֿאָרְשְׁלָגְן ווּרטְט אַנְגַּעַנוּמוּן.

שפֿעטעהָ, אוֹיף אַ וּצְוָנָגְ פָּוּן דָּעַם פֿעַטְרָאָגְרָאָדְעָר סָאוּוִיעַט, האָט
מען טְרָאָצְקִין גַּעַשְׂטָלַט אַ פֿרָאָנָגְ וּוּגַעַן דָּעַר בִּילְדוֹנְגְ פָּוּן אַ נִיּוּ
רָעַנְיוֹרָונְגְ. טְרָאָצְקִיְהָ האָט גַּעַנְטְּפָעַרטְ:

„אֵיך וּוּוִיסְ גָּאָרְ נִיטְ וּוּגַעַן דָּעַם עֲנֵינָן. אֵיך בְּעַטְהַיְילִיגְ זִיךְ נִיטְ אַין
די פֿערְהָאַנְדְּלוֹנְגַעַן... יְעַדְעַנְפָּאָלָס, הָאַלְטָט אֵיך זַיְ נִיטְ פָּאָר וּוּכְטִיגְ...“
יעַנְעַ נָאָכָט אַיְזְ דִּי קָאנְפְּעַרְעַנְץ גַּעַוּעַן עַהָר אָוּמְרוֹהָיגְ. די דָּלְעַלְעַ
גַּאַטְעַן פָּוּן דָּעַר שְׂטָאָרְטְּ-דְּוּמָא הָאָבָעָן פֿעַרְלָאָזְטְּ דִּי וּצְוָנָגְ...

אין סְמָאַלְנִי גּוֹפָא, אין די רִיְיהָעַן פָּוּן דָּעַר בְּאַלְשְׁוּוֹוִיסְטִישְׁעָר
פֿאָרְטִּיְ, אַיְזְ גַּעַוְאָקְסָעַן אַ גַּעַוְאָלְדִּינְגַּעַן אַפְּאָזִיצְעַ צַו לְעֵנִיןְסְ טָאָקְטִּיךְ.
דָּעַם 17 טָעַן נָאָוּמְבָּעָר בְּיִנְאָכָט אַיְזְ פֿאָרְגָּעְקוּמוּעַן אַ וּהָרָ וּוּכְטִינְגְ
זְיַוְוָנְגְ פָּוּן דָּעַם צְעַנְטְּרָאָלְעַן עַקְזְעַקְטוּיוֹוּקָאָמִיטְעַט. דָּעַר זָאָל אַיְזְ
גַּעַוּעַן גַּעַפְאָקְטְּ.

לְאָרִיןְ, אַ בְּאַלְשְׁוּוֹוִיקְ, האָט עַרְקְלָעָהָרֶטְ, אָזְ עַם אַיְזְ גַּעַלְוָמָעַן די
צִוְּיַהָן די וּזְהָלָעַן צַו דָּעַר גִּרְנְדוֹנְגָס-פֿעַרְזָוָאָמָלָוָגְ אָזְ סְיָאָזְ שְׁוִין
צִוְּיַהָן אַבְּצָוּשְׁטָעַלְעַן דָּעַם „פֿאָלִיטִישָׁעַן טָרָאָרְ“.

„מַעַן דָּאָרָף עַנְדִּינְעַן די מִיטְלָעַן, וּאָסְ זַיְינְעַן אַנְגַּעַנוּמוּעַן גַּעַוְאָרָעַן
גַּעַגְעַן פֿרְעָס-פֿרְיוּהִיְיטְ“, האָט עַד גַּעַזְאָגְטְּ „זַיְיָ הָאָבָעָן גַּעַהָאָט אַ זַּיְן
אַיְזְ דָּעַר צִוְּיַהָן פָּוּן קָאָמְפָאָ, אַבָּעָר אַיְצָט אַיְזְ נִיטְאָ קִיְין אָרוֹזָאָכָעָ, פָּאָר
וּאָסְ זַיְיָ זָאָלָעַן בְּלִיְבָעַן אַיְזְ קָרָאָפְטְּ. די פֿרְעָסָעָ דָּאָרָף זַיְיָן פֿרְיוּ צַו
דְּרוֹקָעָן אַלְצְדִּינְגְּ, אַחֲזָן אַוְיְפְּרוֹפְּעָן צַו אָוְנָאָרְדָּנוּגָן אָזְ אַוְיְפְּשָׁטָאָנְדָרְ“.
צְוּוִישָׁעַן אַ שְׁטוּרָם פָּוּן פֿרְאָטְעַסְטְּ-גַּעַשְׁרִיְעָן אָזְ פֿיְפְּעָרִיְעָן פָּוּן
זַיְיָן אַיְגַּעַנְעַר פֿאָרְטִּיְ האָט לְאָרִין אַרְיִינְגַּעַטְרָאָגָעַן די פֿאָלְגַּעַנְדָּעָ רָעַ
וּאַלְזִיעַ.

„דָּעַר גַּעַוְעַץ פָּוּן דָּעַם רָאָטָה פָּוּן די פֿאָלְקְסִים-קָאָמִיסָאָרָעַן וּוּגַעַן
דָּעַר פֿרְעָסָעָ וּוּרטְט דָּעַרְמִיט אַבְּגַעַשְׁאָפְטְּ.

„מִיטְלָעַן פָּוּן פֿאָלִיטִישָׁע אַונְטְּרָדְרִיקָוָנְגָן קַעַנְעַן אַנְגַּעַנוּנְדָעַט וּוּעַ
רָעַן נָאָר לְוִיטְ די בְּעַשְׁלִיסָעָ פָּוּן אַ סְפָּעַצְיָעַלְעַן טְרִיבְוָנָאָלְ, וּוּלְכָבָעָר
וּוּרטְט אַוְיְסְגַּעַלְבָעָן דָּוָרָךְ דָּעַם צְעַנְטְּרָאָלְעַן עַקְזְעַקְטוּיוֹוּקָאָמִיטְעַט פֿרְאָרְ
פֿאָרְצִיאָנָאָלְ צַו דָּעַר קָרָאָפְטְּ פָּוּן די פֿאָרְשִׁיְדָעָן פֿאָרְטִּיְעָן, וּאָסְ זַיְינְעַן
אַיְזְ אַיְהָם פֿאָרְטְּרָאָטָעָן. דָּעַר דָּאָזְגָּעָר טְרִיבְוָנָאָלְ הָאָט אַוִּיךְ דָּאָסְ

רעכט איבערצוקען די יוניגע אונטערדריקוננס-מייטלען, ווּאַס מען האט אַנְגַּעַנוּמָעַן בֵּין אַחֲרָי.

די רַעֲזָאַלְוִיצִיעַ ווּערט אוֹפְּגַּעַנוּמוּעַ מִיט שְׁטוּרַעַמְדִינַּע אַפְּלָאַךְ
דִּיסְמְעַנְטָעַן נִיט נָאָר פּוֹן די לִינְקָע סָאַצְיָאַלְוִיסְטָעַן-דְּרֻעוֹאַלְוִצְיָאַנְעַרְעַן,
נָאָר אַוִיךְ פּוֹן אַתְּהַיְּל בָּאַלְשְׁעוֹוִיקָם. אַוּוֹאַנְעַסָּאָוּ שְׁלָאַגְּט פָּאָר
אַיְן דָּעַם נָאַמְעַן פּוֹן די לְעַנְיִינְסְּטָעַן, אַז די פְּרָאַגְּנָע ווּעַגְּנָע דָּעַר פְּרָעַסְע
וְאַל מעַן אַבְּלַעַגְּנָע בֵּין עַם ווּעַט קְוֹמָעַן צָו אַ ווּלְכָעַן אַוִּיסְגְּלִיךְ צְוּוּיְה
שְׁעַן די סָאַצְיָאַלְוִיסְטִישָׁע פְּאַרְטִיעַן. דָּעַר פָּאַרְשָׁלָאָג ווּערט נִידָּעָר
געַשְׁטִימַט מִיט אַ רְיוֹזְגָּעָר מַאיָּאַרְיִיטָעָט.

„די רַעֲזָאַלְוִיצִיעַ, ווּאַס קוּמָט אִיצְט פָּאָר“, האט אַוּוֹאַנְעַסָּאָוּ גַּעַד
זָאָגְט, „שְׁטָעַלְתָּ זַיְד נִיט אַב פָּאָר פְּרִיוּוֹאַטְ-אִינְגַּעַנְטָוּם; פּוֹן דָּעַם
שְׁטָאַנְדְּפָוָנְקָט פּוֹן פְּרִיוּוֹאַטְ-אִינְגַּעַנְטָוּם מְזַעַן מִיר אַוִיךְ בְּעַטְרָאַכְּטָעַן
די פְּרָאַגְּנָע ווּעַגְּנָע דָּעַר פְּרָעַסְעָ...“

ער לְיַוְּנַט פָּאָר די אַפְּיַצְעַלְעַ בָּאַלְשְׁעוֹוִיסְטִישָׁע רַעֲזָאַלְוִיצִיעַ:
„די בְּוּרוֹזְשָׁוָאָזָע פְּרָעַסְע אִיז אַונְטָעַרְדְּרִיקָט גַּעַוְּאַרְעַן נִיט נָאָר צָוָּר
לְיַעַב דָּעַם, ווּאַס אַזְוִי הָאַט פָּעַרְלָאַגְּנָט די מִילְּטָעַרְיִשְׁעָ לְאַגְּנָע אַיִּן דָּעַר
צִוְּיָּט פּוֹן דָּעַם אַוִּיפְּשָׁטָאנְד, נִיט נָאָר צְוַּלְיַעַב דָּעַם, ווּוִיל מַעַן הָאַט
גַּעַדְאַרְפָּט בְּרַעַבְעַן די קָאַנְטָרְדְּרֻעוֹאַלְוִיצִיעַ, נָאָר ווּוִיל דָּאָס אִיז נַוְּתִּינְג
גַּעַוְּעַן אַלְסָמָאַס מִיטָּעַל אַוּוּקְצִוְּשְׁטָעַלְעַן די פְּרָעַסְע אַיִּנְגַּעַנְטִימָעָר פּוֹן פָּאַפְּיִיעָר
— אַ לְאַגְּנָע, ווּאוֹ די קָאַפְּיִטָּאַלְוִיסְטִישָׁע אִינְגַּעַנְטִימָעָר אַזְוָּנָע
אַזְוָּנָע דָּרְקוּעְרִיָּעָן ווּלְעָנָע מַעַהְרָן נִיט קַעַנְעַן זַיְדָן די אַלְלָ-מַעְכְּטִינְגָּע אַזְוָּנָע
אוֹיְשָׁלִיםְלִיכָּע פָּאַבְּרִיקָאנְטָעַן פּוֹן גַּעַזְעַלְשָׁאַפְּטָלִיכָּעָר מִינְוּנָגָן.

„מִיר מְזַעַן קָאַנְפִּיקְרָעַן די פְּרִיוּאַטְעָ דָּרְקוּעְרִיָּעָן אַזְוָּנָע די זָאַפְּאַר
סְעַן פּוֹן פָּאַפְּיִיעָר. זַיְדָן מְזַעַן ווּעַרְעַן דָּאָס אִינְגַּעַנְטָוּם פּוֹן די סָאַוּוּעַ-
טָעַן, סִיְּי אִין פְּעַטְרָאַנְגָּרָאָד, סִיְּי אִין די פְּרָאַוּוּנִיזְשְׁטָעַדְטָמָ, אַזְוִי אֶזְזָהָר
בָּאַלְיִיטִישָׁע פְּאַרְטִיעָן אַזְוָּנָע גַּרְוָפָעָן וְאַלְעָן קַעַנְעַן נַוְּצָעָן די דָּרְקוּמָטָעָ-
רִיאַלְעָן ווּעַדְלִינָג דָּעַר ווּרְקָלִיכָּעָר קָרָאַפְּטָפָן די אִידְעָעָן, ווּאַס זַיְדָן פָּאָר-
טָרָעַטָּעָן, — דָּאָס הַיִּסְטָוּ ווּעַדְלִינָג די צָהָלָן פּוֹן זַיְעַרְעָ ווּהַלְּעָאָ.

„אַיְינְפִּיהָרָעַן די אַזְוָּנְגָּרְוָפָעָן, „פְּרָעַסְעָ פְּרִיוּהִיּוּט“, דָּאָס הַיִּסְטָוּ
אַוְמְקָעַהָרָעַן די דָּרְקוּעְרִיָּעָן אַזְוָּנָע דָּאָס פָּאַפְּיִיעָר די קָאַפְּיִטָּאַלְוִיסְטָעַן, ווּאַס
פְּאַרְגִּינְפָּטָעַן די מַוחְוָת פּוֹן דָּעַם פָּאָלָק, — וְאַלְעָט גַּעַהְיִיסָּעָן זַיְד אַונְטָעָרָ-
וּוְאַרְפָּעָן דָּעַם וְאַלְעָן פּוֹן קָאַפְּיִטָּאַלְ, אַבְּגַעַבָּעָן אַיִּנָּעָן פּוֹן די ווּכְתִּינְגָּן-

סטע ער אבערונגנו פון דער רעוואַלוציע. דאס טאר ניט געשעהן,
ווײַיל דאס וואָלט געוווען אַ שאָרְפֶּר אַקְטָם פון קאנְטְּרַדְּרוֹאַלְּלוֹצִיע.
„געַה מְעַנְּדוֹג דאס אלְּעֵם אֵין אַנְבָּעַטְּרָאָכְט, וְוַאֲרָפְט דַּעַר צָעַנְטָי
רְאַלְּלָעָר עַקוּזְקָוְטוּוֹקָאָמִיטָעָט עַנְטְּשִׁיעְדָּעָן אָב יְעַדְעָן פָּאַרְשְׁלָאָג אֵין-
צָוְפִּיהָרָעָן דַּי פְּרִיהָעַרְדִּיגָּע אַרְדְּנוֹנָג בְּנוֹגָע דַּעַר פְּרַעְסָע אָוָן עַר אֵין
דַּעַם פְּרַט אַבְּסָאָלָט אַיְוָנְפְּרַשְׁתָּאַנְדָּרָעָן מִיט דַּעַם רָאַתָּה פָּוָן דַּי פָּאַלְקָסָט
קָאָמִיסָאָרָעָן; עַר זָאָגָט וִיך אַרְוִוִּים גַּעַגְעָן אַלְּעָרְלִיִּי פְּרַעְטָעַנוֹיִים אָוָן
אַוְלְטִימָאָטוּמָם, וּוֹאָס וּוֹעֲרָעָן דִּיקְטָרָט דָּוָרָךְ קְלִיּוֹן-בְּרָגְעָרְלִיּוּבָן נָאָרִישָׁע
מִינְיָנוֹנָגָע אַדְעָר דָּוָרָךְ דַּי אַינְטְּעַרְעָסָעָן פָּוָן דַּעַר קָאָנְטְּרַדְּרוֹאַלְּלוֹצִיאָנָע-
דַּעַר בּוֹרְשָׂוֹאַוּיָּע.“

בשעת אווואנעם אַו האט געלויינט אט די רוזאָלוציע, האבען די
ליינקע סאציאליסטיינ-דרעוואָלוציאַנערען איהם אלע מאָל איבערגענעריסען
מייט איראנישע אויסרופען און די אונצופריידענע באָלשוויוקעム האָ
בען אויסגעבראָכען אַין געשריינ פון ענטראיסטונג. קאָרעלְין שפֿרִינְגְּט
אויף און פראטטען טירט. „צורך מיט דריי וואָכען זייןען די באָל-
שׁוֹוַיְקָעָם געוווען די געטרוייסטע פערטההיידיגער פון פרעס-פריהויט...
די אַידען, ווֹאָס זייןען אויסגעדריקט אַין דער דאָזיגער רוזאָלוציע,
זייןען די אַידען פון דער אלטער שווארצער מאה אַון ביוֹרָאָקְרָאָטִישׁע
צענוֹזָרָעָן: זוי האבען אויך גע'טענהַט, אָז מען „פֿאָרגִינְפּֿטָעָט די
סּוֹחָות פון פֿאָלְקָן“.

טראצקי פארטההיידיגט די רעזאלוציע אין א לאנגער רעדע. ער מאכט און אונטערשייד צוישען דער פרעסע אין דער ציימ פון דעם בירגנער-קריעונג און דער פרעסע נאך דעם זיין. „איין דער צייט פון בירגנער-קריעונג האבען נאך די אונטערדריקטע א רעכט צו געברוייכען געוואלד...“ (געשריוין: „וואעד זייןען איצט די אונטערדריקטע מענשען-פרעסען ?“).

„דר עיר זייגן איבער אוונזערע געגענער אייז נאך ניט געזיעברט, אזן
די צייטונגגען זייןגען געוועהאר אין זוויירע הענד. ביי איזוינע בעידן-
גונגגען אייז די שליסונג פון די צייטונגגען א געזעצליך מיטעל פון פאר-
טההיידיגונג...“. איבערגעעהנדין צו דער פראנע וועגען דער פרעםע
נאך דעם זייגן, זאגט טראזקי איזוי:

„די סאצ'יאלייטען דארפֿען קוקען אויף דער פרעס-פֿרְיוּהִיט
פֿונְקַט ווי זי קוקען אויף האנדעלס-פֿרְיוּהִיט... די דעם-אָקְרָטִישׁוּ

ארדנונג, וואם וורט איצט אינגעפיהרט אין רוסלאנד, פערלאנגט, איז פריואט-איינגענטום זאל אויפהערן בעהערשן די פרעסע, פונקט איזוי ווי פריואט-איינגענטום הערט אויף בעהערשן די אינדויסטריען... די מאכט פון די סאוועיטען דארף קאנפיסקירען אלע דרוקעריען" (גשריינן: "קאנפיסקירען די דרוקעריע פון דער „פראודא!").

"די מאנאפאל פון דער בורוזושאיז איבער דער פרעסע מז אבד געשאפט ווערדען, אנט איז ניט כדאי געווין אַרײַנְצָוּנְהַמָּעַן די מאכט איז אונזערע הענד! יעדע גרווע בירגע דארף האבען אַצּוֹטְרִיט צו די דרוקעריען און צומ פאָפֿיעֶר... דרוקיזאָץ און פאָפֿיעֶר דראָפֿעֶן קודם כל געהערן די אַרְבִּיטֵר און די פּוּיְרִים, און ערשות נאָכְדָּעַט מעגען זי געהערן אויך די בורוזושאיז פֿאָרְטִּיעֶן, וועלכּע געפֿינְעַן זיך איז דער מינאָרִיטֵט... ווען די מאכט געהט איבער אין די הענד פון די סאוועיטען, וועט דאס גְּרִינְדְּלִיךְ ענדערן אלע בעדינונגנְעַן פון אונזער לְעָבָעַן, און אַט די ענדערונג וועט זיך נאָטְרִילְיךְ מזוען אַבְשְׁפִּיעְגְּלָעַן איז דער פרעסע... אויב מיר געהמען זיך נאָצִיאָנָלִיךְ זירען די בענק, ווי קענען מיר דערלאָזען, איז עס זאלען אַרְוִיסְגָּהּ פֿינְאַנְצְּזָוְרְנָאָלָעַן? די אלטע אַרְדְּנוֹנָגּ מוֹ שְׂאָרְבָּעַן,— לאָמִיר דאס געדענְקָעַן אַיְינְמָלּ פָּאָרּ אלע מְאַלְלָה... (אַפְּלָאָדִיסְמָעְנָטָעַן און בייזע גשריינן).

קאָרָעַלְיַן ערקלעהרט, איז דער צענטראלְלָעַר עקוּקְטוּיוֹיקְאמִיטְעַט האָט קַיְן רַעֲבַת נִיט צו עוֹטְשִׁידָעַן אֹזָא ווּכְטִיגָּעַ פרָאָגָעַ, איז מען דארף זי אַיבְּרָגְּנָעַבָּעַן אַסְפְּעַצְיְּלָעַן קָאָמִיטְעַט. מִיט גְּרוּסִים הֵיז פָּאָרָעַט עַר ווּוַעֲדַעַר אַמָּלָל, איז די פרעסע זאל זיַּן פְּרִיּוֹ.

לענין רעדט. ער איז רוהיג, אַיְינְהָאַלְטָעַן, זיַּן שְׁטָעַרְן אַיז געלנייטשט, ער רעדט פָּאָוָאַלְיַעַ, מִיט גְּקָלְבָּעָן ווּעְרָטָעַר; יעדע פרָאַזָּעַ פָּאַלְטַ ווי דער קלָאָפּ פון אַהְמָעַר. "דער בִּירְגְּעַרְקְּרִיעַן אַיז נָאָרָ נִיט גַּעַנְדִּיגְתַּן. דער פִּינְד אַיז נָאָרָ דָּא, צוֹוְשָׁעַן אָוֹנוֹ. קַעְנָעַן מִיר נִיט אַבְשָׁאָפָּעַן די בענְרָעְנְצָוּנְגָּעַן פון דער פרעסע.

"מִיר, באַלְשָׁעוֹוַיקָּעַם, האַבען שְׁטָעַנְדִּיגְגַּעַן, אַיז אוֹיבּ מִיר גַּעַד ווּינְעַן די מאכט, שְׁטָעַלְעַן מִיר אָבּ די בּוֹרְזָושאַזָּעַ פרעסע. דּוֹלְדָּעַן די בּוֹרְזָושאַזָּעַ פרעסע היִסְט אַוְיפְּהָעָרָן זיַּן סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן. אַיז מען מאכט אַ רְעֻוָּאַלְזִיעַ, קָעַן מעַן נִיט שְׁטָעַהָן אוֹיףּ אַיְין אַרְטַּה: מעַן מוֹ אַדְרָעַר גַּעַהָן פָּאָרוּוּעָרָטָם, אַדְרָעַר צְוִירִקְקָה. וּוּעַד עַס רַעַד ווּעַגְעַן

„פרעס-פריזייזט“, געהט צוריק. ער ליגט אונז א שטיין אויפֿן וועג צום סאציאליום.

„מייר האבען אראָבענווֹ אַרְפָּעֵן דעם יאָך פון קאָפִיטָלְיָום, פונקט ווי די ערשטע רעוואָלְזִיעַ האָט אַרְבָּעַנווֹ אַרְפָּעֵן דעם יאָך פון צָאָרוּם. אָוִיב די ערשטע רעוואָלְזִיעַ האָט געהאט צָו אַרְכָּט צָו אַונְטָעַרְדְּיקָעַן די מאָנָאָרְכִּיסְטִישׁעַ פרַעַסְעַ, האָבען מֵיְר אַרְכָּט צָו אַונְטָעַרְדְּיקָעַן די בּוֹרְזְשָׂוָאָזָעַ פרַעַסְעַ. די פְּרָאנְגָּעַ וועגן פְּרַעַסְ-פְּרִיזִיָּהָיטַּעַן פָּוּן קְלָאַסְעַן-קָאַמְפָּה. מֵיְר נִיט אַבְּתָהִיְוָעַן פָּוּן אַלְעַ אַיבְּעָרִיגָּעַ פְּרָאנְגָּעַן די בּוֹרְזְשָׂוָאָזָעַ צִוְּטוֹנָגָעַן. אָוּן מֵיְר וועלְעַן דָּאָם טַהָּאָן. די רִיעְזִינָּעַ מַעֲרָהִיהִיטַּעַן פָּוּן פָּאַלְקָ אַיז מִיט אָוּן![!]

„איַצְטָם, ווען דער אוּפְשַׁטָּאנְד אַיז אַרְיְבָעַר, האָבען מֵיְר קִיּוֹן שָׁוּם פֻּרְלָאָנְגַּן נִיט צָו אַונְטָעַרְדְּיקָעַן די צִוְּטוֹנָגָעַן פָּוּן די אַיבְּעָרִינָּעַ סָאָד צִיאָלְזִיסְטִישׁעַ פָּאַרְטִּיעַן, סִידְעַן זַיְהָ רַופָּעַן צָו בּוֹוָאָפְּעַנְטָעַן אַיְפָּה שְׁמָאנְד, אַדְעָר זַיְהָ אַגְּנִיטִירָעַן נִיט צָו פָּאַלְגָּעַן די סָאוּוּיְעַטְרָעַגְּרוֹנָגָעַן. מֵיְר וועלְעַן אַבְּעָר נִיט דּוּרְלָאָזָעַן, אַיז אַונְטָעַר דָּעַר מַאֲסָקָעַ פָּוּן פְּרִיְּדָה הִיְתָה פָּאָר דָּעַר סִאַצְיָאָלְזִיסְטִישָׁעַרְ פְּרַעַסְעַ זַיְהָעַן זַיְהָ, מִיט דָּעַר בְּעַהָּאָלָּה טָעַנְעָר הִילָּפָּה פָּוּן דָּעַר בּוֹרְזְשָׂוָאָזָעַ, בְּעַקְוּמָעַן אַ מאָנָאָרְפָּאָל אַיבְּעָר דָּרוֹבָּן קָרְרִיְּעָן, טִינְט אָוּן פָּאַפְּיָעָר... די אַלְעַ וּוּכְמִינָּעַ גַּעַצְיָגָעַן דָּאַרְפָּעַן וּוּרְעָעַן דָּאָם אַיְגָעָנָטָומָן פָּוּן דָּעַר סָאוּוּיְעַטְרָעַגְּרוֹנָגָעַן אָוּן דָּאַרְפָּעַן קָודָם כָּל פּוֹנָאָנְדָעַרְגָּעַתְהִילָּתְ וּוּרְעָעַן צָוּוּשָׁעַן די סִאַצְיָאָלְזִיסְטִישָׁעַ פָּאַרְטִּיעַן וּוּדְלִינְגָּן די צָאָהָל שְׁטִימָעַן וּוּאָס זַיְהָהָעַן בְּעַקְוּמָעַן...“

די רְעוֹאָלְזִיעַס וּוּרְעָעַן גַּעַנְוּמָעַן צָוּם אַבְּשְׁטִימָוֹנָגָעַן. לְאַרְיוֹן'ס רְעוֹאָדָה לְזִיעַס וּוּרְעַט אַבְּגָעַנוֹוֹ אַרְפָּעַן מִיט אַ מַעְרָהִיהִיטַּעַן פָּוּן 31 גַּעַנְעַן ; 22 ; 24 נִוְינִים פָּאַרְשָׁלָאָגָן וּוּרְעַט אַגְּגָעַנוֹמָעַן מִיט אַ מַעְרָהִיהִיטַּעַן פָּוּן 34 גַּעַנְעַן 24. מִיט דָּעַר מִוְּנָאָרִיטָעַטְהַאָבָעַן גַּעַשְׁטִימָטַּעַן די בְּאַלְשָׁוּוֹיְקָעַס רִיאָזָאָנָאָחָת אָוּן לְאַזְאָוָסְקִיְּיָה, וועלְכָעַד אַבְּעָרָעַן עַרְקְלָעַהָרָטָה, אָז זַיְהָעַן בְּשָׁוּם אַפְּנָן נִיט שְׁטִימָעַן פָּאָר בְּעַשְׁרָעַנְקָעַן די פְּרַעַסְ-פְּרִיזִיָּהָיטַּעַן.

די לִינְקָעַ סִאַצְיָאָלְזִיסְטָעַן-רְעוֹאָלְזִיאָנְקָעַרְעַן עַרְקְלָעַהָרָעַן דָּאָז, אָז זַיְהָעַן מַעְרָהִיהִיטַּעַן טְרָאָגָעַן קִיּוֹן פָּאַרְאָנְטָוֹוֹ אַרְטָלְיִיכְקָיִיטַּעַן פָּאָר דָּעַם, וּוּאָס קֶומֶטֶטָה, אָזָן צִיהָעַן וִיךְ צְוָרִיקָה פָּוּן דָּעַם מִילְּטָעַרְיָשָׁעַן רְעוֹאָדָה לְזִיעַס נִעְרָעַוְוָעַטְהַאָבָעַן פָּוּן אַלְעַ אַנְדָּרָעַ פָּעַרְאָנְטָוֹו אַרְטָלְיִיכְקָעַס קָעָרָה פְּעַרְשָׁאָפְּנִיכְיָיָה²

פינף מיטגלוידער : נאג'ון, ריקאואו, מיל'וטין, טעאדראראוויטש און שליאפניקהו רועיגנירען פון דעם ראתה פון די פאלטס-קאמיסארען. זוי מאכען די פאלגענדע ערקלעהרונג :

„מיר זייןען פאר א סאציאליסטיישער רענירונג, וועלכע זאל זיין צונזעפגעשטעלט פון אלע סאזוועט-פארטיען. מיר האלטען, אzo נאך איז רענירונג קען גאראנטירען די רעזולטאטען פון דעם העדרישען קאמפה פון דעם ארבוייטער-קלאס און דער רעוואַלוציאַנער אַרמאָע. אויב ניט דאם, בליבט נאך איז זענונג : אַרגאנזיזערן אַלע-זענונג זויסטיישער רענירונג דורך פאלטישען טעראָר. דאם איז דער וועגן, אויף וועלכען עם האט זיך געשטעטלט דער ראתה פון די פאלקס-קאמפי סארען. אויפ איז זענונג זיילען מיר ניט געהן און קענען ניט געהן. דאם שליסט אוייס פון פאלטישען לעבען א סך פראלעטארישע אַרגאנז-ניזאַציאַנען, עם פיהרט איז און פאראנטו-אַרטלייכע אַרדנונג און צוישטערט די רעוואַלוציע און דאם לאָנד. מיר קענען ניט נעהמען די פאראנטו-אַרטלייכייט פאר איז טאקטיק, און מיר מעילדען דעם צענטראלען עזעקטוו-קאמיטעט, איז מיר זאגען זיך אַב פון אונזערע עטער אלס פאלקס-קאמיסארען.“

אונטער דער ערקלעהרונג שרייבען זיך אונטער פיעלע אנדערע, באטש זוי רוזגנירען ניט פון זייערע עטער : ריאזאנאָו און דער-ביטשעוו פון דעם פרעס-דיעפֿאַרטמענט, אַרבוזאָו פון דער רענירונגס-דרוקערוי, יורענעוו פון דער רויטער גוואָרדיע, פֿאַדראָרָאָו פון דעם אַרבוייטס-קאמיסאראָט, לאָרין, סעקרעטער פון דער אַבטהיילונג צו באַרבוייטן גזעצען.

קאמענעוו, ריקאואו, מיל'וטין, זינאֹוועיוו און נאג'ון רוזגנירען אויפין שטעל פון דעם צענטראל-קאמיטעט פון דער באַלע-זעוויסטיישער פאַרטוי. זוי מאכען די פאלגענדע ערקלעהרונג :

„... עם איז אונבעדיניגט נויטיג צו גראַנדען איז רענירונגן (וואָס זאל בעשטען פון אלע סאזוועט-פארטיען) אויב מיר זיילען בעוואָרענען, איז קיון בלוט זאל זיך מעהָר ניט גיסען, איז דער הונגער זאל ניט אַנמאכען קיון חורבן, איז די רעוואַלוציע זאל ניט דערשטייקט ווערען דורך אלערליי קאלעדינס, אויב מיר זיילען גאראנטירען אַנידוננס-פֿערזאמלונג איז דער פֿאַסענְדר צײַט, אויב מיר זיילען דורךפֿיהָרָען דאם פֿרָאנְגָּרָאָם פון דעם סאזוועטען-קָאנְגָּרָעָס... .

„מיר קענען אויף זיך ניט נעהמען די פעראנטוו ארטליכקייט פאר דער אונגלייליבער טאקטיק פון דעם צענטראל-קאמיטעט. די דזונגע טאקטיק איז געגען דעם ווילען פון א ריעזינער מעהרהייט ארבוייטער און סאלדאטען, וועלכע וואלטען געוואלט זעהן, איז די בלוט-פארגיניסונג צוויישען די פארשיידענע פאליטישע פארטיזען פון דער דעם אקרז-טייע זאל שון נעהמען איז עק... מיר זאגען זיך אב פון אונזערע שטעה לעם אלס מיטגלאידער פון דעם צענטראל-קאמיטעט, כדי מיר זאלען קענען ארויסזאגען אפען אונזער מײנוונג פאר די מאסען ארבוייטער און סאלדאטען...“

„מיר פארלאזען דעם צענטראל-קאמיטעט איז דעם מאמענט פון א זיגע: מיר קענען ניט צוועהן רוהיג, ווי די פיהרער פון דעם צענטראל-קאמיטעט נעהמען אן אוז טאקטיק, וואס ווועט פארניכטען די פרוכט פון דעם זיגע און ברעכען די קראפט פון דעם ארבוייטער קלאמס...“

אן אומרוהיגע בעווענג האט זיך אונגעהויבען צוויישען די ארבוייטער און די סאלדאטען פון דעם גארנייזן. מען האט געשיקט דעלען גאטען אין סמאלני, איז דער קאנפערענץ צו בילדען א ניע רעגירונג, וואו דער קאנפליקט איז די באַלשוועז-סטישע רייחען האט ארויסגען רופען א גרייסע שמחה.

דער ענטפער פון די לענייניסטען איז געוען קורץ און אומדרער-באָרעדינג. שליאפניקהו און טעדאָראָויטש האבען זיך אונטער-געגעבען דער פארטיזאַיסציפּוֹן איז זיך אומגעעהרט צו זיינער עמד טער. קאמענעוויען האט מען אָראָבעגעועצּט אלס דעם פָּאַרְזִּיצְּעָנְדָּעָן פון דעם צענטראל-עלען עקוועקטיוו-קאמיטעט, איז זיין פָּלָאָזְּ האט פָּאָרְזִּיצְּעָנְדָּרְן. זינאָויעוֹזְּ האט מען אָראָבעגעועצּט פון זיין אַטְּ נומען סָוָּעָרְלָאָוּ. זינאָויעוֹזְּ האט פָּאָרְזִּיצְּעָנְדָּרְן פון דעם פָּעָטָרָאָנְדָּעָר סָאָוּוּעַט. דעם קָטָעָן אלס פָּאָרְזִּיצְּעָנְדָּרְן פון דעם פָּעָטָרָאָנְדָּעָר סָאָוּוּעַט. אַין דער פָּרָיה אַיז אַין „פְּרָאָודָא“ געוען אָבעְדָּוקְט אֶ בְּרָעְנָעָן דִּינָעָ פְּרָאָקְלָאָמָאָצִיעָ צָום רְוִיסְיָעָן פָּאָלָק. גַּעֲשֵׁרְבָּעָן האט זיך לְעָנָז. זיך אַיז עֲרַשְׁיָעָן אַין הְוִנְדָּעָטָרָעָר טְוִיזְעָנְדָּרָעָר עַקְוּמְפָלָאָרָעָן אַין פָּאָרְזִּיצְּעָנְדָּרְן שְׁפָרִיָּט גַּעֲוָאָרָעָן אָמָעָטָוּם, פָּאָנָאָנְדָּעָרָגְעָקְלָעָפְטָט גַּעֲוָאָרָעָן אַוְיף די ווענד אַין פָּאָנָאָנְדָּעָרָגְעָבָעָן גַּעֲוָאָרָעָן פָּוּן האָנד צוֹ האָנד אִיבָּעָר גאנץ רְוִסְׂלָאָנָר.

„דער צוּוִוִיטָר אַלְלְדוּסִישָׁר סָאָוּוּעַטָּעָן-קָאנְגָרָעָם האט גַּעֲגָבָעָן“

אַמְאיָרִיטָעַט דָעַר בָּאַלְשׁוֹוִיסְטִישָׂעַר פָּאָרֶטִיּוֹ. נָאָר אַ רְעֵנִיגְרוֹנוֹג, וּוֹאָסָם בַּעֲשִׂמְתָּהּ פָוּן אָט דָעַר פָּאָרֶטִיּוֹ, קָעַן וַיַּן אַ סָּאוּוּיְעַטְדְּרַעְגִּירְגוֹנוֹג, אַלְעַ וַיַּיְסַעַן, אָז עַטְלִיבָעַ שָׁהָא אַיְדִיעָר עַם אַיְזָן גַּבְּיַלְדָעַט גַּעַוְאָרָעַן דַי נִיעַ רְעֵנִיגְרוֹנוֹג, אָזָן אַיְדִיעָר עַם אַיְזָן פָּאָרֶגְעַשְׁלָאָגָעַן גַּעַוְאָרָעַן דָעַר רְוִיסִיּוֹ טָעַר פָוּן אַיְהָרָע מִיטְגְּלִיעַדְעַר פָּאָר דָעַם אַלְלְדוֹסִישָׁעַן סָאוּוּיְעַטְעַן קָאנְגָרָעַם, הָאָט דָעַר צָעַנְטָרָאָלְקָאָמִיטָעַט פָוּן דָעַר בָּאַלְשׁוֹוִיסְטִישָׂעַר פָּאָרֶטִיּוֹ אַיְינְגָעַלְאָרָעַן צָו זַיְן זַיְצָוְגָּנָד דָרְיוִי פָוּן דַי וַיַּכְטִיגְסְּטוּ מִיטָּא גַּלְיְעַדְעַר פָוּן דַי לִינְקָעַ סָאַצְיָאָלְיִסְטָעַנְדְּרַעְנוֹאַלְוְצִיאָנְעַרְעַן, דַי חֲבָרִים קָאָמְקָאָו, סְפִירָא אָזָן קָאָרְעָלִין, אָזָן הָאָט זַיְיָ גַּעַבְעַטְעַן, אָז זַיְיָ זַאְלָעַן זַיְךְ בַּעַתְּהִילְיְגָעַן אַיְן דָעַר נִיְעָר רְעֵנִיגְרוֹנוֹג. עַם מְתוּחָתָהָרְצִיגְן בָּאָנְגָן, וּאָסָם דַי אַיְינְגָעַלְאָרָעַן חֲבָרִים הָאָבָעַן זַיְךְ אַבְגָּעוֹזָאנְטָ. זַיְיָ הָאָבָעַן דָּאָס נִיט גַּעַטְאָרָט טָהָאָן אַלְסָם רֻעְוֹאַלְוְצִיאָנְעַרְעַן אָזָן קַעְמְפְפָעָר פָּאָר דָעַם אַרְבִּיכְיְטָעַדְקָלָאָם. מִיר זַיְינְעַן גַּעַוְעַן גְּרִיְיטָ אַרְיִינְצְוּנָהָמָעַן דַי לִינְקָעַ סָאַצְיָאָלְיִסְטָעַנְדְּרַעְנוֹאַלְוְצִיאָנְעַרְעַן אַיְן דָעַר רְעֵנִיגְרוֹנוֹג. אַבְעָדָר מִיר עַרְיָ קלְעָהָרָעַן, אָז זַיְעַנְדִּיגְ דַי מַעְהָרְהִיְיטָס-פָּאָרֶטִיּוֹ פָוּן דָעַם צַוְוִוִּיטָעַן אַלְלְסָ רְוִיסִישָׁעַן סָאוּוּיְעַטְעַן-קָאנְגָרָעַם, הָאָבָעַן מִיר אַ רְעַכְתָּ אָז זַיְינְעַן פָּאָר-זָפָל יְכָט עַט פָּאָרְזָן פָּאָלָק צָו בַּיְלָדָעַן אַ רְעֵנִיגְרוֹנוֹג...

„...חברים - עטליכע מיטגלויעדר פון דעם צענטראל-קאמיטעט פון אונזער פארטהי און פון דעם ראתה פון די פאלקס-קאמיסארען, קאמענעוו, זינאווויעו, נאנין, ריקאוו, מליאוטין און אייניגע אנדרער, האבען נעלטען, דעם 17טען נאועומבער, פערלאוות דעם צענטראל-קאמיטעט פון אונזער פארטהי און די לעכטער דריי זיינען אויך ארויס-געטראטען פון דעם ראתה פון די פאלקס-קאמיסארען...“

"די דאיזינג' חברים האבען געהאנדעט ווי דעוזרטירען. זיין האבען ניט נאר פאללאזט זיינער עטער, זיין האבען אויך ניט גען פאלנט די אינסטורוקציעם פון דעם צענטראל-קאמיטעט פון אונזער פארטוי, וועלכער האט קלאהר און דיויטליך געזאנט, אז זיין דארפערן ווארטען אויפ' די בעשלווען פון דער פערטראגראדען און מאסקווער פארטוייד-אָרְנַאַנְיָזִצְיָעֶם, אַיְדָּעֶר זיין פאללאזען זיינער אַמְּטָה. מֵיר פֿרָאַדְּ טעסטירען ענטשייעדען געגען אַזְוִינְעַן האַנְדְּלוֹנְגְּעַן פון דעוזרטירען. מֵיר זיינען פֿעַסְט אַיְבָּרְצִיְּגַט, אָזְ לְלָעַ בְּעוֹוָאַסְטוּנְיָינְעַן אַרְבִּיטָרָה, סָאַלְדָּאַטָּעַן אָזְ פּוּיְרִים, וּזְאָס גַּעֲהָרָעַן צְוָ אַונְזָעַר פֶּאַרְטָּוי אַדְעַר סִימְדָּן."

פאטיוירען מיט איהר, וועלען אויך פעראורטה היילען די פיהרונג פון
די דיעזערטירען...

„געדענקט, חברים, איז צוויי פון די דיאזינגע דיעזערטירען, קאמע-
נעוו און זינאָויעו, האבען נאָך פ אָך דעם פערטראנְגראָדער אויף-
שטאנְד געהאנְדעלט ווי דיעזערטירען און סטרויק-ברעכער: אויף דער
ענטשיידענדער זיצונג פון דעם צענטראל-קאמיטעט דעם 23טען אַקטאָך-
בער האבען זוי געשטייט געגען אַן אויפשטאָנד, און אַפְּילוֹ נ אַכְ-
דעם, ווען דער צענטראל-קאמיטעט האט שווין געהאט אַנגענוּמען
די רעוֹאַלְצִיע, האבען זוי נאָך אַלְצִיאָן אַגְּנִיטְרִיט געגען אויפשטאָנד אַין
אַ פֿערזָאַמְּלוֹנְג פון פֿאַרטֵּיְתְּהוּר... דער גֿרוֹיסְעֶר אַימְפְּעַט פון די
מאָסען, די גֿרוֹיסְעֶה עַלְדִּישְׁקִיט פון מִילְיאָנְגָען אַרְבִּיטְרָעֶר, סַאלְדָאַטָּעֶן,
פֿוֹיעָרִים אַין מאָסְקוּע, פֿערטראנְגָּרָאָד, בַּיּוֹם פֿרָאַנְט, אַין די טַראָנְשָׁעָעָן,
אַין די דערפְּער, — האט אַבְּגָעָרָקְט אַן אַ זְוִית די דיאזינגע דיעזערטיר
רען, ווי אַן אַיְזָעַנְבָּאַהֲזִיצָג רָקְט אַב צְוָשָׁאַטְעָנָע שְׁטוּרְיוּ...

„שָׁאנְד צַו די וּוָסָם האַבען וּוְעָנָג אַמוֹנוֹה, שָׁאנְד צַו די וּוָסָם וּוָקְ-
לְעָן זַיְד, וּוָסָם צְוַיְפְּלָעָן, וּוָסָם לְאַזְוּן זַיְד אַנְשָׁרָעָקָעָן פון דער בּוֹרְ-
זְשָׁאוֹזְעָ, וּוָסָם פָּאַלְעָן בַּיְד זַיְד אַרְאָב פון די גַּעַשְׁרִיּוּן פון אַיְהָרָעָ
דִּירָעָקְטָע אַדְרָע אַונְדִּירָעָקְטָע הַעֲלָפְּעָר! צְוַיְשָׁעָן די מְאַסְעָ ?
פון פֿערְטָאַנְגָּרָאָד, מאָסְקוּע אַין גַּאנְצָ רַוְּסְפָּאַנְד אַין נִישְׁטָאָ אַפְּילוֹ דָּעָר
שַׁאַטְעָן פון צְוַיְפְּעָל...“

„מִיר וּוְעָלָעָ נִיט אַכְּגָעָבָעָן די אַולְטִימָאַטָּוםָס פון קְלִיּוֹנָע גֿרוֹפְּעָן
אַינְטָלְגָעָנְטָעָן, וּוּלְכָעָ האַבען נִיט הַינְּטָעָר זַיְד די מאָסען אַון וּוְעָלְכָעָן
וּוְעָרָעָן פְּאַקְטִישָׁן אַיְשָׁע אַונְטָעָרְשִׁיטְצָט נָאָךְ פון קָאַרְנִילְאַוּזָעָם, סָאָ-
וּוַיְנְקָאַוּזָעָם, יוֹנְקָעָרָם אַון דַּעֲסְגָּלְיְכָעָן...“

דָּעָר עַוְּטָפְּעָר פון דעם גַּאנְצָעָן לְאַנְד אַיְזָ אַנְגָּעָקְמָעָן וּוּי אַשְׁטוּרָס-
וּוְינְד. די באַלְשָׁעוֹוִיסְטִישָׁע פֿרָאַטְעָסְטָאַנְטָעָן האַבען נִיט גַּעהָאט קִיְּין
גַּעַלְעָנְהָהִיט „אַרְוִוְצָזָוָןְגָעָן אַפְּעָן זַיְעָר מִינְיָנוֹנָג פָּאַרְדִּי מַאָסָעָן אַרְ-
בִּיטְעָר אַון סַאלְדָאַטָּעָן“. הַיּוֹסָע כּוֹאַלְיָעָס פון פָאַלְקָס-אַוְנְצָוּפְּרִיעָ-
דָּעָהִיט גַּעַגְעָן די דיעזערטירען האַבען פָּאַרְפְּלִיאִיצָט דעם צָעַנְטָרָאַלְעָן
עַקְוּעָטְיוֹו-קָאַמְּיטָעָם. גַּאנְצָע טָעָג אַיְזָ סְמָאַלְנִי גַּעַוּעָן פּוֹל מִיט אַוְיְפִ-
גַּעַרְעָנְטָע דַּעֲלָגְאַצְיָעָס אַון קָאַמְּיטָעָעָן — פון דעם פֿרָאַנְט, פון דָעָר
וּוְלְגָאָ, פון די פֿערְטָאַנְגָּרָאָדָרָעָ פֿאַבְּרִיקָעָן. וּוּי האַבען זוי גַּעַסְמִיעָט
פָּאַרְלָאַזְוּן די רַעֲנִירָוֹנָג? האט די בּוֹרְזָשָׁאַזְיָע זוי גַּעַדְוָנְגָעָן צַו בְּרָעָכָעָן

די רעוואָלוציע? זיו מזען זיך אומקעהָרעדן און פֿאלגען די בעשלייסען
בְּנֵי בָּם אַשׁוֹרָאַלְץ עֲקוֹזְקוֹטְיוֹקָמִיטָם!

די מענשעוווקעム האבען דערלאנגט זויער לעצטען אולטימאטום.
זוי האבען געפֿאָדרערט, איז מען זאל אַרוֹיסְמָלָאוּזָן די מיניסטָראָעָן אָזָן
די יונקערם, איז די צייטונגען זאלען בעקמָען פּוֹלָעָן פֿרִיהָיִיט, איז די
רוּוִיטָע גּוֹזְדִּיעָז זאל ענטוֹואָפּעָנט וּוּרָעָן אָזָן אָז דָּעָר גַּאנְגְּנוֹזָן זאל
אָוּוּקְגַּעַשְׁטָעלָט וּוּרָעָן אָונְטָעָר דָּעָר קָאמָאנְדָּע פּוֹן דָּעָר דָּוּמָא. אָוּוּקְ
דָּעָרוּוֹיפּ הָאָט סְמָאָלְנִי גַּעֲנַטְפּּעָרטָן, אָז אלָעָ סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישָׁע מִינִיסְטָרָן
טָאָרָעָן אָז אלָעָ יְוּנְקָעָרָם, אָחֹז עַטְלִיבָּע, זַיְנָעָן שְׂוִין פֿרִיָּי, אָז אלָעָ
צִיְּטוֹנָגָעָן, אָחֹז דָּעָר בּוֹרְשָׁאָזָעָר פֿרֶעָסָע, מַעֲגָעָן אָרוֹיסְגָּהָן אָז אָז
די קָאמָאנְדָּע אִיבָּעָר די בעוֹאָפּעָנטָע קָרְעָפְּטָעָן וּוּעָט בְּלִיבָּעָן אֵין די
הָעָנָד פּוֹן דָּעָם סָאוּוּיטָן. דָּעָם 19 טָעָן הָאָט די קָאנְפְּרָעָנָץ צָו בְּילְדָעָן
אַ נְיֻעָרְגִּירְגָּנָג זִיךְ אַוְיְגְּעָלְעָט, אָזָן די אַפְּאַזְיִיצְיָע הָאָט זִיךְ בִּיסְלָעָכִ-
וּוְיַיְזָרְגַּעְגַּבְּיָעָט קִיְּין מַהְאַילְעָוָו, וּוּאֹ זִי הָאָט, אָונְטָעָר דָּעָם
פְּלִינְגָּעָל פּוֹן דָּעָם גַּעֲנַרְאָלְ-שְׁטָאָבָּ, צְנוּוֹפְּגַּעַשְׁטָעלָט אִיּוֹן רַעֲנִירְגָּנָג נָאָךְ
דָּעָר אָנְדָּרָעָר — בִּיזְיַן סּוֹפְּ...

דערויל האבען די באַלעוווקעム אונטערגענראבען די מאכט
פּוֹן דעם אלֶּלְדּוֹסִישׁען אַיּוֹעֲנְבָּאָהָן-פֿעָרָאַיִן. דער פֿעָטָאָנְרָאַדְרָעָר
סָאוּוּעַט האַט אַרְוִיסְגּוּלָאָוּט אָן אוּפְּרוֹפּ צָו אַלְעָ אַיּוֹעֲנְבָּאָהָן-אַרְבָּאַיִן
טָעָר, אָן זַיִן זַלְעָן צוּוְנְגָעָן דעם אַיּוֹעֲנְבָּאָהָן-פֿעָרָאַיִן זַיִד אַבּוֹנָעָן
פּוֹן זַיִן מאכט. דער צָעַנְטָרָאַלְעָר עַקּוּקְטוּוֹקְאַמְּיטָעָט האַט אַנְגָּעָה
וַעֲנְדָּת דֵּי זַלְבִּינוּ טַאַקְטִיךְ, וּאָם צָו די פּוּעִירִים: עַר האַט בע-
שְׂטִימַט אַ נְיִיעַם אלֶּלְדּוֹסִישׁען קָאנְגָּרָעָט פּוֹן אַיּוֹעֲנְבָּאָהָן-אַרְבָּיוּטָעָר,
וּאָם האַט זַיִד גַּעֲדָרָפְּט פָּאַרְזָאַמְּלָעָן דעם 16טָעָן דַּעֲצָעְמָבָּעָר. אַלְמָ
עַנְפּוּר האַט דער אלְטָעָר אַיּוֹעֲנְבָּאָהָן-פֿעָרָאַיִן בעשְׂטִימַט אַ קָּאנְגָּרָעָט
אוֹוָה צַוְּיִי וּוְאַכְעָן שְׁפָעַטָּר. דעם 16טָעָן נָאָוּעַמְּבָּעָר האַבען די מִיטָּ
נְלִיעָרָעָד פּוֹן דעם אלֶּלְדּוֹסִישׁען אַיּוֹעֲנְבָּאָהָן-פֿעָרָאַיִן פָּאַרְנוּמָעָן וּוּעָרָעָ

ВЪ ВОПРОСУ О СОГЛАШЕНИИ.

Вниманію всѣхъ рабочихъ и всѣхъ солдатъ.

11-го Ноября въ клубѣ Преображенского полка состоялось чрезвычайное собрание представителей всѣхъ частей Петроградского гарнизона.

Собрание это было создано по инициативѣ Преображенского и Семеновскаго полковъ для обсужденія вопроса о томъ, какіе соціалистическіе партіи стоять за совѣтскую власть, какіе противъ совѣтской власти, какіе стоять за народъ, какіе противъ него, и возможно ли соглашеніе.

На собраніе были приглашены представители Центральнаго Исполнительнаго Комитета Совѣтовъ, Городской думы, Авксентьевскаго крестьянскаго совѣта и всѣхъ политическихъ партій отъ большевиковъ до народныхъ соціалистовъ включительно.

Послѣ долгаго обсужденія, заслушавъ рѣчи всѣхъ партій и организаций, собраніе подавляющимъ большинствомъ голосовъ признало, что только большевики и лѣвые эс-эровы стоять за народъ, а всѣ остальные партіи только прикрываются лозунгомъ соглашенія для того, чтобы лишить народъ тѣхъ завоеваній, которыхъ были сделаны въ дни великой октябрьской рабочей и солдатской революціи.

Вотъ текстъ резолюціи, принятой на этомъ собраніи Петроградскаго гарнизона 61 голосомъ противъ 1 при 12 воздержавшихся:

„Гарнизонное собрание, созванное по инициативѣ Преображенского и Семеновскаго полковъ, выслушавъ представителей всѣхъ соціалистическихъ партій и общественныхъ организаций по вопросу о соглашении политическихъ партій, находитъ, что:

1) Представители Центральнаго Исполнительнаго Комитета Совѣтовъ (2-го созыва), представители партіи большевиковъ и лѣвыхъ эс-эровъ опредѣленно заявили, что они за власть совѣтовъ, за декреты о землѣ, мирѣ и контролѣ надъ производствомъ и что на этой платформѣ они допускаютъ соглашеніе соціалистическихъ партій.

2) Въ то же время представители другихъ партій (эс-эровъ и меньшевиковъ) или не дали отвѣта или прямо заявили, что они противъ совѣтской власти и противъ декретовъ о землѣ, мирѣ и контролѣ:

Въ виду чего совѣщаніе постановляетъ:

1) Вынести рѣзкое порицаніе тѣмъ партіямъ, которые, прикрываясь лозунгомъ соглашенія, на самомъ дѣлѣ хотятъ сорвать завоеванія, добывшія народомъ въ дни октябряской революціи.

2) Выразить полное довѣріе Центральному Исполнительному Комитету и Совѣту народныхъ Комиссаровъ и общашть имъ полную поддержку.

Въ тоже время собраніе находитъ необходимымъ, чтобы товарищи лѣвые эс-эры вступили въ составъ Народнаго Правительства.

Совѣщаніе представителей воинскихъ частей Петроградскаго гарнизона.

Запечатано въ клубѣ, Петроградъ. Сентябрь 1917 г. под. засѣ.

Announcement, posted on the walls of Petrograd, of the result of a meeting of representatives of the garrison regiments, called to consider the question of forming a new Government. For translation see Appendix 6.

פלע策ער אין דעם בענטראלען עקוועקטויז-קאמיטעט. אין דער נאכט פון דעם 2 טען דעצעמבער, אויף דער ערפונגס-זיצונג פון דעם אלל' רוסישען קאנגרעם פון די איזוענבראהן-ארבייטער, האט דער צענטַ ראלער עקוועקטויז-קאמיטעט פארגעשלָגָנָעָן דעם איזוענבראהן-פערראיין דעם אטט פון א פערקעהרטס-קאמיסאָר. דער פארשלאָגָן איז אַנְגָּנוּן-מען געווואָרָעָן...

געענדיגט מיט דער פראגָע וועגען מאכט, האבען די באַלְשׁוּוֹיְקָעָם זיך גענומען צו די פראגָען פון פראקטישער פערוואָלְטָוָנָג. קודם כל האט מען געדאָרְפֶּטֶן האבען שפיין — פאָר דער שטאדט, פֿאָרְןִּין לאָנְדֶן, פֿאָרְןִּין געווּסְטָוָנָגָן אַונְגָּדוּן רויַעַנְדָּן גוֹאָרְדִּיְצָעָם האבען בעוכט די מאָגָאָזִינָן, די וואָקְזָאָלָעָן, אַפְּילָו די באַרוּשָׁעָם אויף די קאנְגָּלָעָן אַונְגָּדוּן ענטְדָּקָט טוֹיזָעְנְדָּרָעָר פֿוֹד שְׁפִּיּוֹן, ווֹאָסָהָאָט זיך געפּוּנָעָן אַין די הענד פון פריוֹוָאָטָעָסָפּּאָקְוָלָאָנְטָעָן. שלוחִים זוּינָעָן געשיקט געוֹאוּרָעָן אויף דער פראוּוֹינָץ, ווֹאָסָהָאָט מיט דער הילָאָפָּה פון די ערדי-קאמיטעטן קאנְפִּיסְקָוָרָט די תְּבָאָה בֵּי די גְּרוּסָעָתָה-הענְדרָה לְאָרָה. עקספּּעָרְדִּיְצָעָם פון שטָאָרְקִיבָּעָוָאָפּּעָנָטָעָמָאָטָעָן מְאָטָרָאָזָעָן, פֿינְפָּרְטָוָיָה זענד אין יעדער עקספּּעָרְדִּיְצָעָם, זוּינָעָן געשיקט געווּאוּרָעָן קִין דְּרוּם, קִין סְבִּירָה, מיט אַבעְפָּהָל צו פָּאָרְנָהָמָעָן די שְׁטָעָדָט, ווֹאָסָהָאָט האבען זיך נאָרָגָעָן אַין די הענד פון דער ווּוִיסְעָרָגָעָן, צו זוּכְרָעָן אַרְדָּנוּנָגָעָן צו קְרִיּוּגָעָן שְׁפִּיּוֹן. דעם פָּאָסְאָזְוָרְעָן-פֿאָרְקָעָהָר אויף דער סְבִּירָעָר אַיזָּעְנְבָּאָהָן האט מען אַבְּגָעָשְׁטָעָלָט אַוְיָף צוּוִי ווּאָכָעָן: דְּרִיזְעָחָן צוּגָעָן אַנְגָּלָאָדָעָן מיט לְיִינּוּנָעָן אַונְגָּדוּן זוּאָרָגָעָן, ווֹאָסָהָאָט די פָּאָרְבִּיטְשָׂנָאָזָאָוָאָדָסָקָעָן קָאָמִיטָעָטָעָן האבען אַנְגָּדוּן גְּזָעָמָעָלָט, יעדער צוֹג אָונְטָעָר דֻּרְאָר אוּפְּזָוְיכָט פון אַ פְּזָוְיכָטָעָן אַבְּגָעָפָּאָהָרָעָן קִין מְזָהָה, כְּדִי אַוְיִצְזְּבִּיטָעָן די סְחָוָה בֵּי די סְבִּירָעָר פּוּוּרִים אוּפָּה תְּבָאָה אַין קָאָרְטָאָפְּעָיָה...

אַזְוִי ווִי קָאָלְעָדָין האט גַּהְאָלְטָעָן די דָּאָנָעָר קוֹיהְלָעָן-גְּרוּבוּעָן, אַיז די פראגָעָן פון היַצְוָנָג גַּעֲוָוָאָרָעָן דְּרוּינָגָעָנָד. סְמָאָלְנִי האט גַּהְיִיסָּעָן אוּסְמָלְעָשָׁעָן די עַלְקָטְרִישָׁעָלָאָמְפָּעָן אַין טְהָעָטָעָרָעָן, קְרָאָמָעָן אַונְגָּדוּן רָעָסָטָאָרָעָן; מען האט פָּאָרְקָלְעָנָעָרָט די צָהָל טְרָאָמוּיְעָן אַונְגָּדוּן פֿיְסְקִירָט די זָאָפָּאָסָעָן גַּהְיִילִין, ווֹאָסָהָאָט זיך געפּוּנָעָן אַין די הענד פון האַלְזִיהַעַנְדָּלָעָר... אַונְגָּוּן די פָּאָרְקִירָעָן פון פָּעָטְרָאָנָרָאָד האבען זיך שְׁוִין גַּעֲלִיבָּעָן אוּפָּהָרָעָן אַרְבִּיאִיטָעָן מְחַמְּתָה מְאַנְגָּעָל אַין קוֹיהְלָעָן,

האבען די מאטראוזען פון דעם באַלטישען פלאָט איבערגעגעבען די אַרְד
בייטער צוּווִי הונדרט טויזענד פוד קויהַלען פון די קריינס-שייפען...
ענدرע נאֹזעט בער האבען זיך אַנגעהַהויבען די "ווֹוֵין-פֿאנְגֶּרְאָמְעָן"
— מען האט געראָבעוּט די ווֹוֵין-קֿעְלָעָרָם, אַנְהָוַיְבָּנְדִּיגְ מִיט די
קֿעְלָעָרָם פּוֹנִים ווַיְנְטַרְדְּ-פֿאָלְאָצְ... אַיְן די פֿאָנְגֶּרְאָמְעָן האט זיך גַּעֲפִיחַלְט
די האנד פון די קֿאָנְטַרְדְּ-דָּעָוָאָלְזִיכְיָאָנְעָרָעָן, וועלכּעַ האבען פֿאָנְגֶּרְאָמְעָן
געטהַיְלָט אַיְן די פֿאָלְקָעָן פֿאָפְּיעָרָעָן מִיט אַ בעשְׁרִיבָּוֹנָג, וואָו עַט
געפִּינְעָן זיך די זַפְּאָסְעָן פון מְשָׁקָה. די קָאָמִיסְאָרָעָן פון סְמָאָלְנִי האָרְד
בען לְכַתְּחָלָה גַּעֲבַעְתָּעָן אָוּן גַּעֲטַנְהָיִט, עַט האָט אַבְּעָרָ נִיט גַּעֲהָלְפָעָן:
די אַונְאָרְדָּנוֹנָג אַיְזָ גַּעֲוָאָקָסָעָן. דָּאַן האבען זיך אַנגעהַהויבען אַמְּתָעָ
מלְחָמּוֹת צוּוִישָׁעָן די סְאָלְדָּאָטָעָן אָוּן רְוִיטָעָ גַּוְאָרְדִּיְצָעָם. עַנְדְּלִיךְ האָט
דעָר מְילְיָעָרְוִישָׁעָר רְעוּאָלְזִיכְיָאָנְעָרָעָר קָאָמִיטָעָט אַרוֹסְגַּעַשְׁיקָט רְאַטְעָם
מְאַטְרָאָזָעָן מִיט אַאָשְׁוִין-הָאָרְמָאָטָעָן. די מְאַטְרָאָזָעָן האבען אַהֲן רְחַמְנָוֹת
געשָׁאָבָעָן אוּוִיה די פֿאָנְגֶּרְאָמְשְׁטַשְׁקָעָם אָוּן פֿיְעָלָעָ גַּעֲטוֹידָט. קָאָמִיטָעָטָעָן
זַיְנָעָן גַּעֲגָעָנָגָעָן מִיט הָעָקָ פָּוּן ווַיְנְקָעְלָעָר צָו ווַיְנְקָעְלָעָר, צָוקְלָאָפְּט
די פֿלְעָשָׂעָר אַדְעָר זַיְוִוְנְגְּרִיסָעָן מִיט דִּינְגָּמִיט...
גַּרְוָפָעָן רְוִיטָעָ גַּוְאָרְדִּיְצָעָם, דִּיסְצִיְּפָלִינְרוֹט אָוּן גַּוט בְּעַצְּאַחַלְט,
זַיְנָעָן שְׁטָעָנְדִּיגְ, בְּיִטְאָג אָוּן בְּיִינְאָכְט, גַּעֲוָעָן גְּרִיטָט אַיְן די הוַיְפְּטָ
קוֹוָאָרְטִירָעָן פָּוּן די רְאִיאָנָעָ סְאָוְוִיעָטָעָן אוּפְּפָן אָרטָט פָּוּן דָּעָר אַלְטָעָר
מְיַלְיָאָ. אַיְן אַלְעָ טְהִוְילָעָן פָּוּן דָּעָר שְׁטָאָרָט האבען די אַרְבִּיְטָעָר אָוּן
סְאָלְדָּאָטָעָן אוּסְגַּעַלְיָעָבָעָן רְעוּאָלְזִיכְיָאָנְעָרָעָ טְרִיבְוָנָאָלָעָן צָו מְשַׁפְּטָן
קְלָעָנְרָעָ פְּאָרְבְּרָעָבָעָן...
די גְּרוֹוִיסָעָ הָאָטָעָלָעָן, וואָו די סְפָעְקָוְלָאָנְטָעָן האבען נָאָך אַלְיָזָ גַּעַד
שְׁעָפָט גָּאָלְד, זַיְנָעָן בְּעַלְאָגָעָרָט גַּעֲוָאָרָעָן פָּוּן רְוִיטָעָ גַּוְאָרְדִּיְצָעָם,
אוּן די סְפָעְקָוְלָאָנְטָעָן האָטָט מִיט אַרְיִינְגָוּוֹאָרְפָּעָן אַיְן טְרָמָעָ...

דעָר פְּרָאָלְעָטָאָרִיאָט פָּוּן פֿעְטָרָאָנָרָאָד, אָוּמוֹרָהָיָג אָוּן פּוֹל מִיט
פְּעָרְדָּאָכְט, האָט אַרְגָּאָנְיוֹרָט אַ גַּעֲוָאָלְדִּינָעָ נָעַז פָּוּן שְׁפִּיאָנָעָן: די
הָוּזְדִּיעָנָעָר האבען זיך צֻוְּגָעָקָט, ווֹאָס עַס טְהָוָת זיך אַיְן די הָיִיד
זַעַד פָּוּן דָּעָר בְּרוֹזְשָׁאָזְיָעָ אָוּן גַּעֲמָלְדָעָט ווּעְגָעָן דָּעָם אַיְן מְילְיָעָרִי
שְׁעָן רְעוּאָלְזִיכְיָאָנְעָרָעָן קָאָמִיטָעָט, וועלכּעַר האָט מִיט אַיְזָעָרָנְעָר
הָאָנָד דָּעָרְלָאָנָגָט אַיְזָנָ קְלָאָפְּ נָאָכְזָן צְוַיְיָטָעָן. אַוִּיפָּ אַזָּא אָוּפָן אַיְזָעָנְטָי
דִּזְעָקָט גַּעֲוָאָרָעָן די מְאָנְגָּרְכִּיסְטִישָׁעָ פְּאָרְשָׁוּעוּרָוֹנָג אָוּנְטָעָר דָּעָר פִּיהָרָוָג
פָּוּן דָּעָם גַּעֲוָזָעָנָעָם דָּוְמָאָזְעָפְּוָטָאָט פְּוַרְשָׁקְעָוָיָטָשָׁ אָוּן אַ גְּרוֹפָעָ

ОБЯЗАТЕЛЬНОЕ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

В Городъ Петроградъ объявленъ на очную положеніе.

2) Всякія собранія, митинги, сборища и т. п. на улицахъ и площадяхъ воспрещается.

3) Попытки разгромовъ винныхъ погребовъ, складовъ, заводовъ, лавокъ, магазиновъ, частныхъ квартиръ и проч. и т. п. будутъ прекращаемы пулеметнымъ огнемъ безъ всякаго предупрежденія.

4) Домоныаго комитетамъ, штабцамъ, дворникамъ и милиціи вѣняется въ безусловную обязанность поддерживать самый строжайшій порядокъ въ домахъ, дворахъ и на улицахъ, причемъ ворота и подъезды домовъ должны запираться въ 9 час. вечера и открываться въ 7 час. утра. После 9 час. вечера выпускать только жильцовъ подъ кон-тролемъ домовыхъ комитетовъ.

5) Биновны въ раздачѣ, продажѣ или присобрѣтеніи всякихъ спиртныхъ напитковъ, а также въ нарушеніи нун-котовъ 2-го и 4-го будутъ немедленно арестованы и подвергнуты самому тяжкому наказанию.

Петроградъ 6-го декабря, 3 часа ночи.

Комитетъ по борьбѣ съ погромами при Исполнительномъ Комитете Совета Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ.

Петроградъ 6-го декабря, Петроградъ Советъ раб. и сол. деп.

Bolshevik order. A proclamation of the Committee to Fight against Pogroms, attached to the Petrograd Soviet. For translation see Appendix II.

אדולינע און אפיקערען: מען האט געלאנגעוט אן אויפשטאנד פון אפיקערען און מען האט שוין געהאט אונגעשריבען אן איינלאנדונג קאלעדינען ער זאל קומען קיין פערראנראד... אויף אוז אופן איז ענט דעקט געוווארען די קאנספיראציע פון די פערראנראדר קאדעתען, גושלבע הابرען גושיבט באלאדיגנווע געלד און סאלדראטטען...

נעראטמו האט זיך דערשראָקען פֿאָר דעם צַאָרָן פֿוּן דער מאָסָע,
האָט ער זיך אָומְגַעַכְהָרֶט אָוֹן אָבְגַעַכְבָּעָן טְרָאָצְקִיּוֹן די נָעָהִיםָע אָבִי
מָאָכְבָּונְגָעָן. טְרָאָצְקִיּוֹן זַיִן אָנְגַעַהֲיוֹכָעָן דְּרוֹקָעָן אַיִן דער "פְּרָאָצְוָרָא"

און האם ארויסנערופען א סקאנדראל איבער דער גאנצער וועלט.
 די בעגרענדזונגען געגען דער פרעסע זייןען נאך מעהր פער-
 שאפט געווארען דורך א געוזע, וואס ניט איבער די רענירונגס-
 צייטונג א מאנאפאל איבער אונאנסען. אלס פראטעסט האבען אלע
 איברינע צייטונג אוייפגעחרט ארויסנעהן, אוניט האבען זיי איג-
 נארוית דאס געוזע, און מען האם זיי פארמאכט... ערשת אין דריי

ווארום האבען זוי זיך אונטערגעגעבען.
אין די מינימטרוועם האט מען נאך אלע געטראיקט, די אלטער
בענטטע האבען פראקטיצירט סאבאטאוש, דאס עקאאנמיישע ליעבען
אייז ניט געווען נארמאל. הינטער סמאלני אייז געתמאנען נאך דער
ווילען פון די ברײטער אונאָרגאניזיטע פאלקֿס-מאָסען. מיט זיין האט
דאס פערהאנדעט דער ראטה פין די פאלקֿס-לאָמיסאָרען, זיין האט ער
דאס אַרוּיסגעשיקט צו קעמפֿפֿען געגען זוינע שונאים. לעניין האט גע-
שריבען פֿיעַרְדוֹגָען פראָקְלָאָמָּאָצִיעָס מיט אַ פֿשׂוֹטַיעָר שפֿראָך. ער
האט ערקלעהרט די רעוואלוציע, געַרְופֿעָן די מאָסען, זיין זאלען געהמען
די מאָכט אין זיירע אַיגענע הענד, זיין זאלען מיט געוואָלֶר ברעכען
דעַם ווֹידַעַרְשַׁטָּאָנד פּוֹן די פֿאָרְמָעְגְּלִיכְעָן קְלָאָסָעָן, זיין זאלען מיט גע-
וֹאָלֶר אַיבְּרָעָנָהמען די רַעֲגִירְוָנָס-אַנְשְׁטָאָלְטָעָן. רַעֲוֹוָאָלְצִיאָנָהָרָע
אַרְדָּנוֹנָג! רַעֲוֹוָאָלְצִיאָנָהָרָע דִּיסְצִיפְּלָיוֹן! שְׁטָרָעָנָג רַעֲבָנוֹנָג אָוּן קָאנְ-
טָרָאֵל! קְיַיְנָעַ סְטָרִיקְעָם! קְיַיְנָעַ לְעַדְיַגְגָּהּוּ!

דעם 20טען נאועטבער האט דער רעווואָלּוצִיאַנְגֶּר מֵילִיטָעָרִי
שער קאמיטעט אַרוֹיסְגָּעָלְאָזָט אַ וָארְנוֹג.

„די ריביע קלאסען זייןען געגען דער מאכט פון די סאועוועטען —
געגען דער רענירונג פון ארכויטער, סאלדאטטען און פויערים. זיערעד
אונטערהעלפער שטערען דער ארכויט פון די רעניערונגס-בעאמט און

Ко всѣмъ рабочимъ ПЕТРОГРАДА!

Товарищи! Революція побѣждає — революція побѣдитъ. Вся власть перешла къ нашимъ Совѣтамъ. Первый надѣлъ са-мыя трудныя. Надо раздавить до конца сломленную уже реак-цію, надо обеспечить полное торжество нашей страны-дѣятельности. Рабочий классъ долженъ, обязанъ проявить въ эти дни величайшую выдержку и выносливость, чтобы облегчить Новому Народному Правительству Совѣтскому выполненіе всѣхъ задачъ. На этикъ же дніи будуть изданы новые законы по рабочему вопросу и въ томъ числѣ единить изъ самыхъ первыхъ законъ с рабочемъ контролемъ надъ производствомъ и обѣ регулированія пра-вильности.

Забастовки и выступленія рабочихъ массъ въ Петроградѣ теперь только вредятъ.

Мы просимъ васъ немедленно прекратить всѣ экономическая и политическая забастовки, всѣмъ стать на работу и производить ее въ полномъ порядке. Работа на заводахъ и во всѣхъ предпрѣятіяхъ необходима новому правительству Совѣтскому потому что всякое разстройство работы создаетъ для насъ новые затрудненія которыхъ и безъ того довольно. Всѣ къ своему мѣсту.

Лучшее средство поддержать новое правительство Совѣтское въ эти дни — исполнить свое дѣло.

Да здравствуетъ твердая выдержаніе пролетариата! Да здравствуетъ революція!

Петроградскій Совѣтъ Р. и С. Д.

Петроградскій Совѣтъ Профессиональ-
ныхъ Союзовъ.

Центральный Совѣтъ Фабрично-Завод-
скихъ Комитетовъ.

— Государственное издательство «Комитета Петроградской Советской Рабочей и Собственнической Администрации»

Appeal of the Petrograd Soviet, the Petrograd Council of Professional Unions, and the Petrograd Council of Factory Shop Committees, to the Workers of Petrograd, urging them to work hard and not to strike. For translation see Appendix 13.

דע דזמאָ, רופען אַרוּים סטְרִיּוֹקֶם אֵין דַי בְּעֵנֶק, פְּרוֹאוֹוּעַ אַיבָּעֲדָרְיוֹסֶעַן
דַעַם פָּאַרְקָעָהָר דַוְרַךְ דַי אַיְזָעַנְבָּאַהָנָעַן, פָּאַסְטַמַּ אָונַן טַעַלְגָּרָאַת.
„זָאַלְעַן זַיְוַי וַיְסַעַן, אָזַ זַיְ שְׁפִיעַלְעַן זַיְקַ מִיטַּ פִּיעַר. דַּאַס לְאַנְדַּ
אָונַן דַי אַרְמַעַע אַיְזַן סְכָנָה פָּוֹן הַוְנָגָעַ. כְּדַי צַו קַעַמְפַפְעַן גַּעַנְעַן
הַוְנָגָעַ, מַזְעַן אַלְעַ אַנְשְׁטָאַלְטָעַן טַהָאַן זַיְוַעַר אַרְבִּיּוֹת אַהֲן אַזְנַבָּאַלְטַ
דַי רַעַנְגָּוָנָג פָּוֹן אַרְבִּיּוֹטָר אָונַן פּוּעַרְיָוִם נַעַמְתַמַּ אָזַן מִיטַּלְעַן צַו פָּאַרְ
זַאַרְגַּנְעַן דַּאַס לְאַנְדַּ אָזַן דַי אַרְמַעַע מִיטַּלְעַן צַו נַוְיְטַגְעַן. אַוְיַב אַיְמִיצָעַר
פְּטַעַלְטַ זַיְקַ גַּעַנְעַן, וּעַט דַּאַס פָּאַרְדָּעְבָּעַנְטַ וּוּעַרְעַן פָּאַרְ אַפְּאַרְבָּעְבָּעַן
גַּעַנְעַן פָּאַלְקַ. מִיר וּוּאַרְעַנְעַן דַי רַיְכָעַ קַלְאַסְעַן אָזַן זַיְוַעַר אַרְוִיסָהָעַלְ
פָּעַר, אָזַ אַוְיַב זַיְוַי וּוּעַלְעַן נִיטַּ אַבְשְׁטָעַלְעַן זַיְוַעַר סָאַבָּאַטָּאַזְשַׁ, אַוְיַב זַיְוַי
וּוּעַלְעַן נִיטַּ אַוְיְפָהָעַרְעַן שְׁטָעַרְעַן דַעַם טְרָאַנְסְפָּאַרְטַ פָּוֹן פְּרָאַדְוָקְטַעְן,
וּוּעַלְעַן זַיְוַי לַיְדָעַן דַי עַרְשָׁטָעַ: זַיְוַי וּוּעַלְעַן פָּאַרְלִירַעַן דַּאַס רַעַכְטַ צַו
בָּעַקְוּמָעַן שְׁפִיּוֹזַ. אַלְעַ זַאַפְּאַסְעַן, וּאַס גַּפְיַנְעַן זַיְקַ אַיְזַן זַיְוַעַרְ הַעַנְהָ
וּוּעַלְעַן צָוְגָּעַנוּמוּן וּוּעַרְעַן. דַּאַס פָּאַרְמָעַנְעַן פָּוֹן דַי וּוּכְתִּינְגְּסְטַעְ פָּאַרְ
בְּרַעְכָּבָר וּעַט וּוּעַרְעַן קָאנְפִּיסְקִירְטַ.

„מִיר הַאַבָּעַן גַּעַתְהָאַן אַוְזָעַר פְּפָלִיבַטַ: מִיר הַאַבָּעַן זַיְיַ גַּעַוָּרָנְטַ,
אָזַ זַיְ שְׁפִיעַלְעַן זַיְקַ מִיטַּ פִּיעַר.

„מִיר זַיְוַנְעַן זַיְכָעַר, אָזַ אַוְיַב עַם וּוּעַלְעַן נַוְיְטַגְעַן זַיְוַן עַנְטַשְׁיַדְעַנְעַ
טָרִיטַ, וּוּעַלְעַן מִיר הַאַבָּעַן דַי פָּעַסְטַעְ שְׁטִיצָעַ פָּוֹן אַלְעַ אַרְבִּיּוֹטַר,
סָאַלְדָּאַטְעַן אָזַ פּוּעַרְיָוִם.“

דַעַם 22 טַעַן נָאָוָעַמְבָּר הַאַבָּעַן זַיְקַ בְּעוֹזְיוֹעַן אַיְזַן פְּעַטְרָאַגְּרָאַד דַי
פָּאַלְגָּעַנְדַּע פְּלָאַקְאַטְעַן:

אוֹ יִסְעַר אַרְדָּעַנְטַלְיַכְעַמְדַן:

דע דַּאַתָּה פָּוֹן דַי פָּאַלְקָסִיקָמִיסְאָרָעַן הַאַטְבָּה בְּעַהְוּמָעַן דַי פָּאַלְגָּעַנְ

דע דְּרִינְגָּעַנְדַּע טַעַלְגָּרָאַמַּע פָּוֹנִים שְׁטָאַבְפָּוֹן דַעַם צְפּוֹן-פְּרָאַנְטַ:

„מַעַן טַאַר מַעַהַר נִיטַּ אַבְלָעַנְעַן; מַעַן טַאַר נִיטַּ דְּרַלְאַזְעַן, אָזַ
דַי אַרְמַעַע זַאַל שְׁטָאַבְעַן פָּוֹן הַוְנָגָעַ; דַי אַרְמָעַן פָּוֹן דַעַם צְפּוֹן
פְּרָאַנְטַ הַאַבָּעַן דַי לַעֲצַטְעַ עַטְלִיכְעַ טָעַג נִיטַּ בְּעַקְוּמָעַן קַיְיַן בְּרוּיטַ, אָזַ
צְוּוֹיִ-דְּרִי טָעַג אַרְוֹם וּוּעַלְעַן זַיְיַ שְׁוַיְן נִיטַּ הַאַבָּעַן קַיְיַן סּוּכָּאַרְעַסַּ, וּאַס
מַעַן פְּלָעַנְטַ זַיְיַ גַּעַבְעַן פָּוֹן דַי אַיבָּעֲגָבְלַיְעַבְעַנְעַ סְפָעַצְיַעַלְעַ זַאַפְּאַ
סַעַן... דְּעַלְעַנְאַטְעַן פָּוֹן אַלְעַ טְהִילָּעַן פָּוֹן דַעַם פְּרָאַנְטַ שְׁמַוּעַסְעַן שְׁוַיְן
אָזַ מַעַן דַּאַרְפַּ אַיבָּעֲרַפְיהָרָעַן אַ טְהִילַלְ פָּוֹן דַעַר אַרְמַעַע צְרוּיקַ אַיְזַן
לְאַנְדַּ, וּוּיְלַ אַיְזַן עַטְלִיכְעַ טָעַג אַרְוֹם וּעַט זַיְקַ אַנְהַוְיַבְעַן אַ לְוַיְפָעַנְישַׁ

פֿון דַי סָאלְדָאַטָּעַן, ווֹאָס שְׂטָאַרְבָּעַן פֿון הַונְגָּעַר; דַי סָאלְדָאַטָּעַן זַוי
נָעַן אוּסְגָּעָמוֹתְשָׁעַט פֿון דְּרִיוּ יְאַהֲרָ קְרִיעָג אַיְן דַי מְדָאַנְשָׁעַן, זַוי
זַיְינְעַן קְרָאַנְק, נְאַקְעַט, בָּאַרוּעַם, הַצְּלָב וּזְהַנְּזִינְג פֿון אַיבָּעַרְמָעַנְשָׁ
לְיַכְעַ לְיַידְעַן".

"דַעַר מִילְוִיטָרִישָׁעַר רֻעוֹאַלְוִיזְיאַנְגָּעַרְעַד קָאַמִּיטָּעַט מְעַלְדָּעַט וּעְגָּעַן
דַעַר טְעַלְגָּרְאַמָּע דַעַם פָּעַטְרָאַנְגָּדָעַר נְאַרְנִיזָּאָן אַוְן דַי פָּעַטְרָאַנְגָּאַץ
דַעַר אַרְבִּיטָעַר. דַי לְאַגְעַ בֵּים פְּרָאַנְט פָּעַרְלָאַנְגָּט דְּרִינְגָּעַרְעַד אַוְן
עַנְטְּשִׁיעַדְעַנְעַ טְרִיטַט. דָּעַרְוַיְיל סְטוּרִיקָעַן דַי הַעֲכָרָעַ בְּעַמְּדָעַט פֿון
דַי רָעַגְוּרְוָנְגָס-אַנְשְׁטָאַלְטָעַן, פֿון דַי בָּעַנְק, אַיְזָעַנְבָּאַהָנָעַן, פָּאַסְט אַוְן
טְעַלְגָּרְאַפַּ אַוְן שְׂטָאַרְעַן דַי אַרְבִּיטַט בּֿוֹן דַעַר רָעַגְוּרְגָּג וּוּלְכָעַ בְּעַ
כְּמִיחְטַט זַיךְ צַו שְׁקָעַן שְׁפִיּוֹן צַוְמָה פְּרָאַנְט... יְעַדְעַ אַיְבָּרְגָּעַ שְׁעהַ קָעַן
קָאַסְטָעַן דָּאָס לְעַבְעַן פֿון טְוִיזְעַנְדָעַר סָאלְדָאַטָּעַן. דַי קָאַנְטָרְדָּרְוּאַלְוַ
צִיאַנְגָּעַרְעַד בְּעַמְּדָעַט זַיְינְעַן דַי גַּעַמְיִינְסָטָעַ פָּאַרְבְּדָעְבָּרְגָּעַן זַיְעַרְעַ
הַלְּגָנְגָּרְיָיָעַ, שְׂטָאַרְבָּעַנְדָעַ בְּרִידָעַר בֵּים פְּרָאַנְט.

"דַעַר מִילְוִיטָרִישָׁעַר רֻעוֹוֹאַלְוִיזְיאַנְגָּעַרְעַד
קָאַמִּיטָּעַט גִּיט דַי דָּאַזְיָגָעַ פָּאַר בְּרִעְבָּר דַי
לְעַצְטָע וּוּאַרְנוּגָן. טָאַמְעַר וּוּיְזָעַן זַוי אַרְוֹלָס דַעַם קָלְעַנְדַּ
סְטוֹן וּוּיְדָעַרְשָׁטָאַנְדַּה, וּוּלְעַן גַּעַנְעַמְעַן זַוי אַנְגָּעַנְמָעַן וּוּרְעַן אַזְוַעַן שְׁטָרַעַנְדַּ
גַּע מִיטְלָעַן, ווֹאָס זַאֲלָעַן עַנְטְּשִׁפְרָעְבָּעַן דַי שְׁוּעְרָקִיטַטַטַּ פֿון זַיְעַרְגָּרְ
בְּרִעְכָּעַן".

דַי מַאֲסָעַן אַרְבִּיטָעַר אַוְן סָאלְדָאַטָּעַן הַאַבָּעַן זַיךְ אַבְגָּעַרְפָּעַן מִיטַּ
אַ וּוּלְדָעַן צִיטָעַר פֿון כְּעַם, ווֹאָס הָאָט אַוּיְגָעַרְדָעַט גַּאנְזַן רָוְסְלָאַנְדַּה.
אַיְן פָּעַטְרָאַנְגָּאַד הַאַבָּעַן דַי רָעַגְוּרְגָּס-בְּעַמְּדָעַט אַוְן בָּאַנְק-אַנְגָּעַנְשָׁטָאַלְ
טַע אַרְוִיסְגָּעַלְאָזָט הַוְּנְדָעַרְטָעַר פְּרָאַקְלָאַמְאַצְיָעַס אַוְן אַוְיְפָרְפָּעַן, ווֹאָ
זַיְיָ הַאַבָּעַן פְּרָאַטְעַסְטִירַט אַוְן זַיךְ פְּאַרְעַנְטָפָעַרְטַט. אַט אַיְזָאַסְטָעַר:

"צַו אַל עַבְדָּל גַּעַרְגָּעַר!

"דַי שְׂטָאַטְסַ-בָּאַנְק אַיְזָאַזְעַן גַּע שְׁלָאַסְעַן!

"פָּאַר וּוּאַס?

וּוְיַיְלַי דַי גַּעַוְאַלְדְ-טָהָאַטָּעַן פֿון דַי בָּאַלְשָׁוּוֹיְקָעַם גַּעַנְעַן דַעַר
שְׂטָאַטְסַ-בָּאַנְק מַאֲכָעַן פָּאַר אַוְנוֹ אַוְנְמָעַנְלִיךְ זַיךְ אַרְבִּיטָעַן. נָאַר פֿון
אַנְהָוִיב אַזְיָגָעַן דַי פָּאַלְקָס-קָאַמִּיסָּאַרְעַן פָּעַר לְאַגְעַן צַעַחַן
מִילְיָאַן רָוְבָּעַלְ. דַעַם 27 טָעַן נָאַוְעַמְבָּרְגָּעַן זַיְעַרְגָּרְ

לאנגט פִּינְגָּ אָוֹן צַוְּ אַנְצִיגּ מִילְיָאָן, נִיטׁ זָגְעָן-
דִּיגּ, וּאַסׁ זַיּ וּוּלְעָן תָּהָאָן מִיטָּאָן גַּלְדָּ.
„מִיר, בְּעַמְּטָע, קַעֲנָעָן נִיטׁ נַעֲמָעָן קַיְוָן אַנְתָּהָיָל אָוֹן רַוְיבָּעָן
דָּאָסׁ פָּרְמָעָנָעָן פָּוֹן דָּעַם פָּאָלָקָ.
מִיר האָבָּעָן זִיךְ אַבְּגָעָזָאנָט צַוְּ אַרְבָּיִידָ
טָעָן.

„בִּירְגָּנְדָּ!
דָּאָסׁ גַּעַלְדָּ אֵין דָּעַר שְׂטָאַטְסְּ-בָּאָנָק אַיְוָן אַיְיָעָר גַּעַלְדָּ,
דָּעַם פָּאָלָקָם גַּעַלְדָּ, אַיְיָעָר אַרְבָּיִידָ, אַיְיָעָר בְּלֹוֶט אָוֹן שָׂוּוִים.
בִּירְגָּנְדָּ, רַאַטְעוּוּט דָּאָסׁ פָּאָלָקָסְ-פָּרְמָעָנָעָן פָּוֹן רַוְיבָּרִידָ,
גַּעַוְאַלְדָּ-תָּהָאַטָּעָן, וּוּלְעָן מִיר זִיךְ בַּאַלְדָּ שְׁטָעַלְעָן צַוְּ דָּעַר אַרְבָּיִידָ.
אַנְגָּעָשְׁטָעַלְטָעָן פָּוֹן דָּעַר שְׂטָאַטְסְּ-בָּאָנָק.
פָּוֹנִים שְׁפִּיוֹדְמִינִיסְטָרִוִּים, פָּוֹנִים פִּינְאַנְצִיְּמִינִיסְטָרִוִּים, פָּוֹנִים דָּעַם
סְפָּעַצְיָעַלְעָן שְׁפִּיוֹזְ-קָאַמִּיטָּעָט זַיְנָעָן אַנְגָּעָקָומָעָן דַּעַקְלָאַרְאַצִּיעָם, אַזְּ
דִּי אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעָן קַעֲנָעָן נִיטׁ אַרְבָּיִיטָעָן צַוְּלִיעָב דָּעַם מִילְוָעָרִישָׁעָן
דַּעַוְאַלְזִיאַנְגָּרָעָן קָאַמִּיטָּעָט. אַלְעָ האָבָּעָן גַּעַרְפָּעָן דִּי בַּעַפְּעַלְקָעָרָונָגָ
זַיְ זַאְל זַיְ שְׁטִיצָעָן גַּעַנְעָן סְמָאָלָנִי. אַבָּעָר דִּי הַעֲרָשָׁעָנָדָעָ אַרְבָּיִטָּעָר אָוֹן
סְאַלְדָּאַטָּעָן האָבָּעָן נִיטׁ גַּעַלְוִוְבָּט. דִּי מַאַסְעָן זַיְנָעָן גַּעַוְועָן פָּעַסְטָ
אַיְבָּרְצִיְּגָטָן, אַזְּ דִּי אַנְגָּעַשְׁטָעַלְטָעָן פְּרַאַקְטִיְּצִירָעָן סְאַבָּאַטָּאַזָּשָׁן, אַזְּ זַיְ
וּוּלְעָן אַוִּיסְהָוּנָגָרָעָן דִּי אַרְמָעָעָן, אַזְּ זַיְ וּוּלְעָן אַוִּיסְהָוּנָגָרָעָן דָּאָסׁ
פָּאָלָקָ... אֵין דִּי לְאַנְגָּעָ רִיְּהָעָן, וּאַסׁ זַיְנָעָן וּוּיְ פְּרִיהָעָר גַּעַשְׁטָאָנָעָן
אֵין דִּי גַּאַסְעָן אוּפְּפָן פְּרַאַסְטָן אָוֹן גַּעַוְאָרָט אַוְיָף אַ שְׁטִיקָעָל בְּרוּיטָ
הָאָטָמָעָן שְׁוִין נִיטׁ דִּי רַעַגְּרָוְנָגָן, וּוּיְ אֵין קַעְרָעָנָסָ
קִים צִוְּטוֹנָגָן, נָאָר דִּי טִשְׁנָאָנוֹנוֹנִיקָּעָם, דִּי סְאַבָּאַטָּאַזָּנִיקָּעָם :
מַעַנְשָׁעָן
הָאָבָּעָן גַּעַוְואָסָטָן, אַזְּ דָּאָסׁ אַיְזָן זַיְ יְעָרָ רַעְגְּרוֹנָגָן, זַיְ יְעָרָ
סְאַוְוִוְעָטָעָן — אָוֹן אַזְּ דִּי בְּעַמְּטָעָן פָּוֹן דִּי מִינִיסְטָרִוִּים זַיְנָעָן גַּעַנְעָן
זַיְיָ...

דָּעַר צַעַנְטָרָ פָּוֹן דָּעַר גַּאַנְצָעָר אַפְּאוֹזִיצִיעָ אַיְזָן גַּעַוְועָן דִּי דּוֹמָא
מִיטׁ אַיְהָר קָאַמְּפָפָסְ-אַרְגָּאָן, דָּעַם רַעְטָוָנָסְ-קָאַמְּיִיטָעָט : זַיְ הָאָטָפָרָ
טָעַסְטִירָט גַּעַנְעָן אַלְעָ פָּעַרְאַרְדָּנוֹנוֹנָגָן פָּוֹן דִּי פָּאָלָקָסְ-לָאַטִּיסְאָרָעָן, וּוּיְ
דָּעַר אָוֹן אַבָּעָר בַּעַשְׁלָאַסְעָן נִיטׁ אַנְצָוּרָקָעָנָעָן דִּי סְאַוְוִוְעָטְ-רַעְגְּרוֹנָגָן,
גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַיְן אַפְּעַנְעָר פָּאַרְבִּינְדוֹגָן מִיטׁ דִּי קָאַנְטָרְ-דּוֹעָוְאַלְזִיאַנָּעָר
„רַעְגְּרוֹנָגָן“, וּאַסׁ זַיְנָעָן גַּעַוְאָקָסָעָן וּוּיְ שְׁוּוּמָלְעָר אַיְן מַאְחַיְּלָעָוּ.
אַטְ אַיְזָן אַ בְּיוֹשְׁפִּיעָל : דָּעַם 17טָעָן נַאֲוּעָמָבָעָר הָאָטָ דָּעַר רַעְטָוָנָסָ
קָאַמְּיִיטָעָט זִיךְ גַּעַוְעַנְדָּעָט „צַוְּ אַלְעָ שְׂטָאַרְטִ-פָּעַרְוּאַלְטָוָנָגָן, זַעַמְסָטָן

וואם, צו אלע דעמאָקְרָאַטִּישׁ אָוֹן רְעוּוֹאַלְׂוִצְּיָאַנְעָרָעַ אַרְגָּאַנְיוֹאַצְּיָעַס פֿוֹן
פּוֹיְעָרִים, אַרְבִּיְטָעַר, סָאַלְדָּצְטָעַן אָוֹן אַנְדָּרָעַ בִּירְגָּנֶרֶר" מִיט אַזְוִינֶע
ווערטער :

„אנֻרְקָעֵנֶט נִיט דֵי רְעַגְּרוֹנֶג פֿוֹן דֵי בָּאַלְשָׁעוּוֹיְקָעַט, קַעְמְפָפְט
געגען אַיהֲר.

„בִּילְדָּעַט אַרְטִיְגָּעַ קַאַמִּיטְעָטָעַן צוֹ רְעַטָּעַן דָּאָם לְאַנְד אָוֹן דֵי
רְעוּוֹאַלְׂוִצְּיָעַ. וְאַלְעָן זַיְהָ פָּאַרְאַיְוִינְגָּעַן אַלְעַ דַעְמָאָקְרָאַטִּישׁ קְרָעְפָּטָעַן.
וְאַלְעָן זַיְהָ הַעֲלָפָעַן דָעַם אַלְלְ-דּוֹסִים-קַאַמִּיטָעַט אַיִן דָעַר
אוּפְּגָּאַבָּעַ, וְאָם עַד הַאַט זַיְהָ גַעַשְׁטָעַלְטָמָט...“

דעָרָוֹוִיל האַבָּעַן דֵי וְאַהֲלָעַן צוֹ דָעַר גְּרִינְדוֹנְגָס-פֿערְזָאַמְּלוֹנֶג אַיִן
פְּעַטְרָאַגְּאָד נְעַגְּבָעַן דֵי בָּאַלְשָׁעוּוֹיְקָעַט אַרְיְזָוּגָעַ מְעַהְרָהִיט אַיִן פְּעַרְדָּ
גְּלִיְיךָ מִיט דֵי אַיבְּרָיְגָעַ פָּאַרְטִיְעַן. אַפְּיָלוֹ דֵי מְעַנְשָׁעוּוֹיְקָעַס-אַיִן-
טָעַרְנָאַצְּיָאַנְאַלְּיְסָטָעַן האַבָּעַן שְׂוִין גַעַשְׁמוּעַסְט, אָז מְעַן דָּאָרָפָה הַאַלְטָעַן
נִיְיעַ וְאַהֲלָעַן צוֹ דָעַר דּוֹמָא, וְוַיְיָל זַיְהָ שְׁפִיגְעָלָט מְעַהְרָהִיט נִיט אַב דֵי
פָּאַלְּיִטִישׁ גְּלִיְעַדְרָוֹנֶג פֿוֹן דָעַר פְּעַטְרָאַגְּרָאַדְרָעַר בְּעַפְּעַלְקָעְרוֹנֶג. שְׁטָרָאָד
מְעַן רְעוּוֹאַלְׂוִצְּיָעַס פֿוֹן אַרְבִּיְטָעַר-אַרְגָּאַנְיוֹאַצְּיָעַס, פֿוֹן מְיִלְּיְטָרְוִישׁ פְּעַרְדָּ
אַיִינָעַן, אַפְּיָלוֹ פֿוֹן פּוֹיְעָרִים פֿוֹן דֵי אַרְוְמִינָגָעַ דְּעַרְפָּעָר האַבָּעַן זַיְהָ נְעַדָּ
נְאַסְעַן אַיִן דּוֹמָא אָוֹן פֿוֹן אַיהֲרָה פְּעַרְלָאַנְגָּט זַיְהָ וְאַל רְעוּוֹגְנִירָעַן. דֵי
ווערטער „קָאַנְטָרְדָּעַרְוּוֹאַלְׂוִצְּיָאַנְעָרָעַן, קָאַרְנָלְאַוּצָעַס“, האַבָּעַן זַיְהָ בְּעַדָּ
נְעַגְּנָעַט אַיִן אַלְעַ פְּרָאַטְעָסְטָעַן. דֵי לְעַצְמָעַ טָעַג פֿוֹן דָעַר דּוֹמָא זַיְהָנָעַן
גְּעוּוֹן שְׁטוּרְמִישָׁ : דֵי שְׁטָרָטְ-בְּעַמְטָעַה האַבָּעַן זַיְהָ בִּיטָרָה בְּעַקְלָאַנְטָ
פְּעַרְלָאַנְגָּט בְּעַסְעָרָעַן לְזִוְּן, גְּעַסְטְּרָאַשְׁעָטָמִיט אַסְטְּרִיּוֹק...“

דעָם 23 טָעַן נְאַוּוּמְבָעָר האַט דָעַר מְיִלְּיְטָרְוִישׁר רְעוּוֹאַלְׂוִצְּיָאַנְעַ-
דָעַר קַאַמִּיטָעַט אַרְוִיסְגְּנָעַבָּעַן אַפְּרָמָאַלְעַ פְּעַרְאַרְדָּנוֹנֶג, אָז דָעַר רָעַ-
טָוָנָגָס-קַאַמִּיטָעַט וְוּרְטָמָאַוּפְּגְּנָעַלְעָוּזָט. דָעַם 29 טָעַן נְאַוּוּמְבָעָר האַט
דָעַר רָאַתָּה פֿוֹן דֵי פְּאַלְקָס-קַאַמִּיסְאָרָעַן אַרְוִיסְגְּנָעַבָּעַן אַבְעַפְּעַהָל, אָז
דֵי פְּעַטְרָאַגְּרָאַדְרָעַר שְׁטָרָטְ-דּוֹמָא זַיְהָ אַוּפְּגְּנָעַלְעָוּזָט וְוּרְעָעַן אָוִיסְנָעַ-
קְלִיבָּעַן וְוּרְעָעַן אַוִיפְּסָמִים נִיְהָ.

„נְהַמְּעַנְדִּיג אַיִן אַנְבָּעַטְרָאָכֶט, אָז דֵי צָעַנְטָרָאַלְעַ פְּעַטְרָאַגְּרָאַדְרָעַר
דּוֹמָא, וְעוּלְכָע אַיִז אַוִיסְגְּעַלְיְבָעַן גְּעוּוֹאַרְעָעַן דָעַם 2 טָעַן סְעַפְּטָעַמְבָעָר,
הַאַט אַנְגָּעוֹוֹאַרְעָעַן יְעַדָּע רָעַכְתָּ צוֹ פְּאַרְטְּרָעַטָּעַן דֵי בְּעַפְּעַלְקָעְרוֹנֶג פֿוֹן
פְּעַטְרָאַגְּרָאַדְרָעַר, וְוַיְיָל זַיְהָנָעַן אַיהֲרָה מִינְנוֹנָעַן אָז שְׁטָרְעַבְּנוֹנָעַן ;
נְהַמְּעַנְדִּיג אַיִן אַנְבָּעַטְרָאָכֶט, אָז דֵי מְעַהְרָהִיט פֿוֹן דָעַר דּוֹמָא, כְּאַטְשָׁ

וי האט מעהר ניט קיין נאכפֿאלגנער אין שטאדט, ניצט נאך אלען אויס איההרע פריווילעניעם אויף א קאנטר-דראוואלווציאנערען אופן: זי שטעלט זיך געגען דעם ווילען פון די ארביזיטער, סאלדאטען אונ פווייריים, זי פראקטיזירט סאבאטאוז אונ שטערט די נארמאלאע ארד-ונג פון דער רענירינגן, -- האלט דער רاطה פון די באַלקמֿיקאָמי-סאָרען פאָר זיין פֿלִיכְט אַיְנְצּוֹלָאָדָעָן די בעפֿעלְקָעָרָוּנָה: פון דער הויפֿט-שטאדט זי זאל אַרוּסְגָּעָבָעָן אַיהֲר אַוְרְתָּהְיָל ווועגען דער פֿיהָ-רָוּנָג פון דער שטאדט-פֿערוּוואָלְטָוּנָג.

„דעַרְיבָּעֶר בעשְׁלִימָט דער רָאַטָּה פון די פֿאַלְקָמֿ-קָאָמִיסָּאָרָעָן:
1. אָז די שטאדט-דּוּמָא זאל פֿאַנְאַנְדְּרָעָגָלְאָזָט ווּרְעָעָן דעם

30טָעָן נָאוּעַמְבָּעָר, 1917.

2. אָז אלע בעאמטע, ווּאָס זַיְנָעָן אַוְיסְגָּעָלְבָּעָן גַּעַוְאָרָעָן אַדְרָע בעשְׁטִימָט גַּעַוְאָרָעָן דּוֹרֵךְ דער אִיצְטִיגָּנָר דּוּמָא, זַאָלָעָן בְּלִיְבָּעָן אויף זַוְוָרָע פֿלְעָצָעָר אָז זַאָלָעָן טָהָאָן זַוְוָר אַרְבִּיט, בֵּין די נִיעָזָה דּוּמָא ווּעָט זַיְ אַרְבִּיטָעָן מִיט נִיעָז מַעַנְשָׁעָן.

3. אָז אלע שטאדט-אַנְגָּשְׁטָעָלְטָע זַאָלָעָן פֿאַרְטּוּעָצָעָן זַוְוָר אַרְבִּיט; די ווּאָס ווּלָעָן פֿאַרְלָאָזָעָן זַוְוָר פֿלְאָז אָחָן אַ בְּעֻפָּהָל. פֿאַרְלָיְרָעָן זַוְוָר שְׁטָעָלָעָן.

4. אָז די נִיעָז ווּאָהָלָעָן צָו דער פֿעַטְרָאָנְרָאָדָעָר שטאדט-דּוּמָא זַאָלָעָן בעשְׁטִימָט ווּרְעָעָן אויף דעם 9טָעָן דְּעַצְמָבָּעָר, 1917.

5. אָז די פֿעַטְרָאָנְרָאָדָעָר שטאדט-דּוּמָא זַאָל זַיך פֿאַרְזָאָטָלָעָן דעם 11טָעָן דְּעַצְמָבָּעָר, 1917, 2 בְּיִטָּאָג.

6. אָז אלע די ווּאָס פֿאַלְגָּעָן נִיט אָט די פֿאַרְאָרְדָּנוּנָג, זַוְיִ-אוּיך די ווּאָס שְׂדֵרוּגָן אַדְרָע צְעַרְשְׁטָעָרָעָן מַוְתָּהָוְוִילָג דָּאס אַיְגָעָן טָום פון דער שטאדט, זַאָלָעָן תִּיכְףּ אַרְעַסְטִירָט ווּרְעָעָן אָז גַּעַשְׁטָעָלָט ווּרְעָעָן פֿאָר אַ רְעוּוּאַלְזִיאָנָרָעָן טְרִיבּוֹנָאָלָג.

די דּוּמָא האט אַבְגָּנָה-אַלְטָעָן אַ ברוֹנְזִיעָז זַיְצָוָנָג, אַנְגָּעָנוּמָעָן אַ רְעוּוּאַלְזִיעָז, אָז זַיְ ווּעָט פֿאַרְתָּהָיְדִּינָגָן אַיהֲר פֿאַזְיִצְיָע בֵּין דָעַם לְעַצְמָה טָעָן טְרָאָפָעָן בְּלֹוטָה, אָז אַרוּסְגָּעָלְאָזָט פֿאַרְצּוּוּיְפּוּלְטָעָן אַוְיְפּוּפָעָן צָו דער בעפֿעלְקָעָרָונָג, זַי זַאָל רָאַטְעָוָעָן „אַיהֲר אַיְעָנָע שטאדט-דּרְעָנִיגָּה“. אַבְגָּעָר די בעפֿעלְקָעָרָונָג אַיז גַּעַבְלִיבָּעָן עַנְטוּוּעָדָעָר גַּלְיוּכְגִּילְטִינָג, אַדְרָע פֿיְנְדָלָן. דעם 31טָעָן האט מעַן אַרְעַסְטִירָט דָעַם נַאָלָאָוָא שְׁרוּידָר אָז עַטְלִיכְעָד דּוּמָא-מִיטְגְּלִיעָדָר, מעַן האט זַיְ אַוְיסְגָּעָרָעָג אָז

אַבְגָּנְעָלָאָזֶט. דעם 18טען נָאוּעֲמָכָר אָזֶן דעם 1טען דַעַצְעַמְבָּעָר זִוְינְעָן נָאָךְ פָּאָרְגָּעְקָוּמָעַן זִיְצָוְנְגָעַן פָּוֹן דָעַר דָוָמָא, אַבְכָּעָר עַטְלִיכָּעָר מָאָל זִוְינְעָן אַנְגָּעְקָוּמָעַן דָוִיטָע גּוּוֹאָרְדִּיְצָעָס אָזֶן סָאָלְדָאָטָעַן אָזֶן הַעֲפָלִיךְ גַּעֲבָעַטָּעַן דֵי פָעָרְזָאָמְעָלְטָע זַיְוִי זָאָלָעַן זִיךְ פָּאָנָאָנְדָעְגָּהָעָן. דעם 2טען דַעַצְעָמָט בָּעָר, וּוֹעֵן דֵי דָוָמָא הָאָט אַבְגָּנְעָהָאָלְטָעַן אַזְיָצָוְנָג, אַיזְיָ אָזֶן אַפְּפִיצְרִיר מִיט עַטְלִיכָּעָר סָאָלְדָאָטָעַן אַרְיִינְגָּעְקָוּמָעַן אַיְן נִיקָּאָלְאַיְעוֹסְקִי זָאָל. אַ רְעָדָן כָּעָר הָאָט גַּרְאָד גַּעַהְאָלְטָעַן אַיְן מִיטָעַן, הָאָט דָעַר אַפְּפִיצְרִיר גַּעַהְיִיסָעַן מַעַן זָאָל זִיךְ פָּאָנָאָנְדָעְגָּהָעָן, אַנְיָט וּוֹעֵט עַר צְוָוְנְגָעַן מִיט גּוּוֹאָלָד. דֵי דָוָמָא אַיזְיָ זִיךְ פָּאָנָאָנְדָעְגָּהָעָן, עַרְקָלְעַהְרָעְנְדִּיגְג צָום לְעַצְמָעַן מָאָל, אַיזְיָ זַיְוִטָעַט אַבְ פָּאָר בְּרוּטָאָלְעָר קְרָאָפְט".

די נִיְיעַ דָוָמָא אַיזְיָ אַוִּיסְגָּעְקָלְבָּעַן גּוּוֹוָאָרָעַן צְעהָן טָעַן שְׁפָעַטָּעַר. די "מְעַסְיָגָעַ" סָאָצְיָאָלְיִסְטָמָעַן הָאָבָעַן זִיךְ אַבְגָּנְעָזָאנְט צַו שְׁטִיםְעָן, אָזֶן די נִיְיעַ מִיטְגָּלְיִעְדָּר זִוְינְעָן בְּמִעְטָא אַלְעָא גּוּוֹוָעַן בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּקָעָם. עַטְלִיכָּעָר גַּעַפְּעַהְרָלִיכָּעָר נַעַסְטָעַן פָּוֹן אַפְּאַזְיִצְעִיר זִוְינְעָן אַלְץ נָאָךְ גַּעַבְלִיבָעַן : די "רְעַפְּבָלְיִקְעַן" פָּוֹן אַוְקָרָאִינָא אָזֶן פִּינְלָאָנד, וּוּלְכָעָה הָאָבָעַן זִיךְ אַרְזָוִסְגָּעוֹזְיוֹעָן אַלְעָא מָאָל מַעְהָר אַנְטִיבָּאָלְשָׁעוֹרִוִּסְטִישָׁ. סִיְיָ אַיזְיָ הָעַלְסִינְגְּפָאָרָם, סִיְיָ אַיזְיָ קִיעְוֹוֹ הָאָבָעַן די רְעַגְּרָוְנְגָעַן אַרְגָּאָזָן נִזְוִירָט אַרְמָעַן, וּוֹאָס מַעַן הָאָט זִיךְ אַוְיָזְזִיךְ זַיְוִטָעַט פָּאָרְלָאָזָעָן, אָזֶן הָאָבָעַן גּוּנוֹמָעַן קַעְמְפָעַן גּוּגָעַן בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּזָמָן, עַנְטוֹוָאָפְעָנָעַן אָזֶן טְרִוִּיָּה בָעַן רְוִיסְיָעָה סָאָלְדָאָטָעַן. די אַוְקָרָאִינָרָר רְאָדָא הָאָט אַיְבָרָגָעָנוֹמָעַן די קַאָמָאָנְדָע אַיְבָרָר דָרְוָמְדָרְוָסְלָאָנד אָזֶן הָאָט גַּעַשְׂקִיטָט קַאָלְעָדְרִנְיָעַן נִיְיעַ קַרְעָפְטָעַן אָזֶן עַסְעַנוֹוָאָרָגָן. סִיְיָ פִּינְלָאָנד, סִיְיָ אַוְקָרָאִינָעָה אַבָּעָן אַנְגָּהָוִיָּבָעַן גַּעַהְיִימָעָה פָעָרְהָאָנְדָלְוָנְגָעָן מִיט דִיְוִתְשָׁלָאָנד. די אַלְיאָרִטָעָה רְעַגְּרָוְנְגָעַן הָאָבָעַן זַיְוִי אַנְעַרְקָעַט אָזֶן גַּעַלְיהָעָן גַּדוֹרִיסָעָ סְוָמָעָן. אַזְיָוָה הָאָבָעַן די פָאָרְמָעְגָּלְיִכָּעָר קָלָאָסָעָן בְּעַשְׁאָפָעָן קָאָנְטָרְדָעְוָוָאָלְזִוְיָאָנְנָעָרָעָ צְעַנְטָרָעָן, פָּוֹן וּוֹאָנָעָן מַעַן הָאָט גַּעַקְעָנָט אַנְפָאָלָעָן אַוְיָזְזִיךְ סָאָוְיָוְטָרָמָן לָאָנד. וּוֹעֵן בְּאַלְשָׁעָוָוִוִּזָמָן הָאָט שְׁפָעַטָּר גַּעַזְוִינָט אָזֶן די בִּיְדָעָה לְעַנְדָרָה, הָאָט די בְּוּרְזָוָזְזִיךְ גַּעַרְוָפָעָן די דִיְוִתְשָׁעָן זַיְוִי זָאָלָעָן אַיְהָר אַוְמָקָעְרָהָעָן די מִמְשָׁלָחָה...

די נַעַסְטָעַסְטָעַ סְכָנָה פָּאָר דָעַר סָאָוְוָעְטָרְדָעְנְיָרָוָנָג אַיזְיָ גּוּוֹוָעַן אַינְזָוָנָג אַין רְוִסְלָאָנד גּוֹפָא. זַיְוִי גּוּוֹוָעַן אַ צְוּוֹיְדָקָעְפָּגָנָעָ : פָּוֹן אַיְזָוִיט די קַאָלְעָדְרִזְבָּעוֹגָעָנָג, פָּוֹן דָעַר אַנְדָרָרָעָר זִוְיט דָעַר שְׁטָאָבָא אַיְזָמָהָיָלוּוֹ, וּוֹאָ גּוּנְעָרָאָל דּוּכָּאָנָיָן הָאָט אַיְבָרָגָעָנוֹמָעָן די קַאָמָאָנְדָע.

Ось Комиссія по Народному Образованію при Центральній Городській Думі.

Товарищи рабочі и работниць!

За кількоє днів до працівника була объявлена забастовка учащими городськихъ училищъ. Учашія оказались на стороні буржуазії противъ рабочаго и крестьянскаго Правительства.

Товарищи, организуйте родительські комітети и вынесите резолюції противъ забастовки учащихъ. Обращайтесь въ районные Советы Рабочихъ и Солдатскихъ Депутатовъ, професіональные союзы, фабрично-заводские и партійные комітеты съ предложениемъ устраивать митинги протеста. Устраивайте собственными силами ярмарки и развлечения для дітей, требуйте возобновленія занятій послѣ праздника въ срокъ, который укажетъ Центральнаа Дума.

Товарищи, укрѣпляйте свои посади въ дійснаго образованія, наставайте на контролѣ пролетарскихъ организаций надъ школой.

Комиссія по Жародному Образованію при Центральній Градской Думі.

Proclamation of the Commission on Public Education attached to the City Duma, concerning the strike of school-teachers, just before the Christmas holidays. The Duma had been re-elected, and was composed almost entirely of Bolsheviks. For translation see Appendix 17.

דען אונגערטמיידליךער מורהויאו איז בעשטייטט געווארטען קאַ-
מאנדיר איבער די קראָפֿטען צו פִּיהָרְעָן מלְחָמָה געגען די קָאֶזְקָעָן.
און אַרוֹטָע אַרְמָעָע אַיז אַרגְּנָאַנְיוֹרֶט גַּעוֹאוֹרֶעֶן פָּוֹן די פָּאַכְּרִיךְ-אַרְבִּי-
טָעָר. הַוְּנְדָּרְטָעָר אַגְּנִיטָטָאָרָם האָט מעַן אַוּוּקְגַּעַשְׁקָט צָום דָּאָן.
דען רַאֲתָה פָּוֹן די פָּאַלְקִסְּקָאַמִּיסְאָרֶעֶן האָט אַרוֹסְגַּעַלְאָוָט אַ פָּרָאַקְלָאַ-
מְאַצְּיָע צו די סָאַלְדָּאָטָעָן, וּוֹאוֹ עַד האָט עַרְקְלָעָהָרֶט, וּוֹאָס אַיז אַזְוִינָס
די סָאַוּוּעַטְדָּעְגִּירְוָנֶג, וּוֹ אַזְוִי די פָּאַרְמָעְגַּלְיָכָע קָלָאָסָעָן, די טַשְׁינָאָוָר
נִיקָּעָם, פְּרִיצָּים, בָּאַנְקִירָּעָן אַזְוִי זַיְעָרָעָה הַלְּפָעָר, די קָאֶזְקִישָׁע אַטָּאָ-
מָאָנָעָם, גַּוְטְסִ-בְּעֵזְוִיצָּעָר אַזְוִי גַּעַנְעָרָאָלָעָן, פְּרוֹאוֹוָעָן צַעֲרָשְׁטָעָרָעָן די רָעָ-
וּוֹאַלְזָיָע, וּוֹ אַזְוִי זַיְיָ וּוֹילָעָן בְּעֻווֹּאָרָעָנָעָן, אַזְוִי דָּאָס פָּאַלְקָ וְאַל נִטְ-
קָאַנְפִּיסְקִירָּעָן זַיְעָרָ רִיכְתָּהָוָם.

דען 27טען נָאַוּמְבָּעָר אַיז אַ קָּאַמִּיטָּעָט פָּוֹן קָאֶזְקָעָן נַעֲקָוּמָעָן
איַן סָמְאַלְנִי זַיְדָּ זַעַחַן מִיט לְעַנִּין'עָן אַזְוִי טְרָאַצְקִיָּן. די קָאֶזְקָעָן
הַאָבָּעָן גַּעַוְאַלְט וּוֹיְסָעָן, צַי עַם אַיז אַמְּתָה, אַזְוִי סָאַוּוּעַטְדָּעְגִּירְוָנֶג
קָלְיָבָט וִיךְ צַוְּתָּהִילָּעָן די קָאֶזְקִישָׁע עַרְדָּ צַוְּיָשָׁעָן די פּוּוּרִירָם
פָּוֹן גַּרְוִיסְ-דוֹסְלָאנָר. טְרָאַצְקִי האָט גַּעַנְטְּפָעָרָט: „נִין“. די קָאַ-
זָקָעָן הַאָבָּעָן אַ וּוֹיְלָעָ נַעֲקָלָהָרָט: „אוֹבָּ אַזְוִי“, הַאָבָּעָן זַיְיָ גַּעַזְאָט,
„טְרָאַכְט אָפְשָׁר די סָאַוּוּעַטְדָּעְגִּירְוָנֶג וּגַעַגְעָן קָאַנְפִּיסְקִירָּעָן די מָאָ-
יַאַנְטָקָעָם פָּוֹן אַנוּזָּעָרָעָ גַּרְוִיסָּעָ קָאֶזְקִישָׁע גַּוְטְסִ-בְּעֵזְוִיצָּעָר אַזְוִי פָּאַנְ-
דָּרְטָהִילָּעָן זַיְיָ צַוְּיָשָׁעָן די אַרְבִּיְּטָעַנְדָּע קָאֶזְקָעָן?“ אַוְיָפְטָ דָּרְרוּפָ
הַאָט לְעַנִּין גַּעַנְטְּפָעָרָט. „דָּאָס דָּאָרְפָּט אַיְהָ רְתָהָאָן. מִיר
וּוֹלָעָן אַוְנְטְּרָשְׁטִיצָעָן די אַרְבִּיְּטָעַנְדָּע קָאֶזְקָעָן איַן אַלְצְדִּינָג וּוֹאָס
זַיְיָ טָהָוָן. די בָּעַסְטָע זַאָךְ אַיז — בַּיְלָדָעָן קָאֶזְקִישָׁע סָאַוּוּעַטָּעָן.
אַיְהָ וּוֹעָט הַאָבָּעָן פָּאַרְטָרָטָעָר אַזְוִי דָּעַם צַעַנְטָרָאָלָעָן עַקְזָעָקָטוּרָ
קָאַמִּיטָּעָט, אַזְוִי אַנוּזָּעָר דָּעְגָּרָוָג וּוֹעָט אַזְוִי זַיְיָ אַיְהָ רְעָ-
גִּירְוָנָג...“

די קָאֶזְקָעָן זַיְנָעָן אַוּוּקְגַּעַנְגָּנָעָן, פָּאַרְזָוָנָקָעָן אַיְן טִיעַפָּ-
מְחַשְׁבוֹת. שְׁפָעָטָעָר מִיט צַוְּיָי וּוֹאָכָעָן אַיז אַ דָּעְפּוֹטָאַצְיָע פָּוֹן קָאֶזְ-
קָעָן נַעֲקָוּמָעָן צַוְּגָעָן קָלָעָדָיָן. „קָעַנְתָּ אַיְהָ אַנוֹן צַוְּאָנָעָן“,
הַאָבָּעָן די קָאֶזְקָעָן גַּעַפְּרָעָנָט, „אַזְוִי אַיְהָ וּוֹעָט צַוְּתָּהִילָּעָן די גַּרְוִיסָּ-
מָאַיְאַנְטָקָעָם פָּוֹן די קָאֶזְקִישָׁע גַּוְטְסִ-בְּעֵזְוִיצָּעָר צַוְּיָשָׁעָן די אַרְבִּיְּטָעַנְדָּע
קָאֶזְקָעָן?“

כָּל זָמָן אַיְדָּ לְעָבָר, וּוֹעָט דָּאָס נִטְזָיָן“, האָט עַר גַּעַנְטְּפָעָרָט.

שפטעטר מיט א מאנאט האט ער זיך אַרומגעקופט, או זיין אַרטמעע צונעהט ווי איינו אויפֿ דער זון.

אין מאהילעו האט זיך דערוויל פערזאמעלט דער אלטער צענט ראלער עקווקטיוו-קאמיטעט. די מעסיגע סאציאלייסטיישע פיהרער — פון אָוּקְסָעָנְטִיעָוֹן בֵּין טְשֻׁרְנָאָוֹן, — די אַקְטִיוּעַ אַנְפִּיהָרֶעֶר פון די אלטער אַרְמָעַעַקְאַמִּיטָעָטָן אָוֹן די רַעֲקָצִיאַנְעָרָעַ אַפִּיצְיָרָעַ. דער שטאב האט זיך נָאָכָּאָנָּאָנָּד אַבְגָּ�זָּאָנָּט אַנְצָּוּרָקָּעָנָּעָן דָּעַם רָאָטָה פון די פָּאַלְקָסִיקָּאַמִּיסָּאָרָעָן. ער האט פָּאָרָאַיְינִיגְט אַרְמָעַזְיכְּרָעַ זִיךְרָעַ די טְוִוִּיטָה בָּאַטָּאַלְיָאָנָּעָן, די גַּעֲרָגְנִיעָוָסְקָעַ קָאָוָאָלְיָרָעָן, די קָאָזָּקָעָן פָּעַם פראנט אָוֹן אִיז גַּעַשְׁטָאָנָּעָן אִין עַנְגָּעָנָּה יְהִימָּעָ פָּעָרְבִּינְדוֹנְגָּעָן מִיט די מְיִילִיטָעָרִישָׁע אַטְאַשְׁעָעָן פָּון די אַלְיָאַירָטָע, מִיט קָאָלְדָּרִיןְעָן אָוֹן מִיט דָּעַר אָוְקָרָאַיְינָרָעָר דָּאָדָּאָ...

די אַלְיָאַירָטָע רַעֲנִירְוָנוֹנָעָן הָאָבָעָן מִיט קִיְּן וּוְאָרָט נִיט נְעַנְתָּר פָּעַרְט אַוִּיפֿ דָּעַם פְּרִיעַדְעָנָס-פָּאַרְשָׁלָאָגָן פָּון דָּעַם 8טָעָן נְאָוּעָמְבָּרָה, אִין וּוּלְכָעָן דָּעַר סָאָוּוּעַטְעָן-קָאָנְגָּרָעָם הָאָט אַלְעָמָעָן גַּעַרְוָפָעָן צָו אַ וּוּפָעָן שְׂטִילְשְׂטָאָנָר.

דָּעַם 20טָעָן נְאָוּעָמְבָּרָה הָאָט טְרָאַצְקִי גַּעַשְׁקִטָּא אַ נְאָמָעָ צָו די אַמְּדָבָּאָסָּדָרָאָרָם פָּון די אַלְיָאַירָטָע :

„אִיךְ הָאָבָּדָיְהָרָע אַיְיךְ צָו מְעַלְדָעָן, הָעָרָר אַמְּבָּאַסְדָּאָרָאָר, אָז דָּעַר אַלְלְ-רוּסִישָׁר סָאָוּוּעַטְעָן-קָאָנְגָּרָעָם הָאָט דָּעַם 8טָעָן נְאָוּעָמְבָּרָה גַּעַרְיְּנִידְעָט אַ נְיִיעָרְגָּנְגָּנָּה פָּון דָּעַר רַוְסִישָׁר רַעְפּוּבְּלִיק אִין דָּעַר גַּעַשְׁטָאָלָט פָּון אַ דָּאָטָה פָּון פָּאַלְקָסִיקָּאַמִּיסָּאָרָעָן. פְּרִעוֹדְעָנָט פָּון דָּעַר רַעְנִירְוָנוֹג אִיז וּוּלְאָדִימִיר אַיְלִיטָשׁ לְעָנִין. די פְּעַרְוּזְאַלְטָוָנָג אַיבָּעָר אַוִּיסְלְעַנְדִּישָׁע אַנְגָּעָלְעַגְּנָהִיטָּעָן מִירָה, אַלְסָ דָּעַם פָּאַלְקָסִיקָּאַמִּיסָּאָר פָּאָר אַוִּיסְלְעַנְדִּישָׁע אַנְגָּעָלְעַגְּנָהִיטָּעָן.

צִיהָעַנְדִּיגָּן אִיעָרָע אַוִּיפֿמְעַרְקָוָאַמְּקִיּוֹט צָו דָּעַם פָּאַרְשָׁלָאָגָן פָּון דָּעַם אַלְלְ-רוּסִישָׁעָן קָאָנְגָּרָעָם וּוּנְגָּעָן אַ וּוּפָעָנְשְׁטִילְשְׁטָאָנָר אָוֹן אַ דָּעַמְּאַקְרָאַטִּישָׁעָן פְּרִיעַרְעָן אָהָן אַנְקָעְסִים אָוֹן קָאָנְטְּרִיבּוֹצִים אָוֹן נְעַנְרִינְ-דָּעַט אַוִּיפֿןְזָה רַעְכָּט פָּון וּלְבָסְטִיבָּשְׁטִימָוָנָג פָּאָר אַלְעָעָפָלְקָעָר, הָאָבָּאָדָרָה אִיךְ דָּי הָעָרָע אַיְיךְ צָו בְּעַטְעָן, אִיחָר זָאָלָט קוּקָעָן אַוִּיפֿ דָּעַם דָּאָקוֹזְ-מְעַנְתָּאָלָט אַלְסָ אַפְּרָאַנְתָּעָן פָּאַרְשָׁלָאָגָן פָּון אַ בָּאָלְדִּינְגָּעָן וּוּפָעָנְשְׁטִילְ-שְׁטָאָנָר אַוִּיפֿ אַלְעָעָפָלְקָעָר אַנְחָוִיבָּה פָּון פְּרִיעַדְעָנָס-פְּרִעהָאַנְדְּלוֹנְגָּעָן, — אַ פָּאַרְשָׁלָאָגָן, וּוּלְכָעָן די רַעְנִירְוָנוֹג פָּון דָּעַר

רוסישער רעפובליק שיקט אָרוּים צו אלע קריינס-פֿיהרענדע פֿעלקער אָון זיינער רענְגִּירונגְגָּעַן.

אַיך ווינְשַׁ, הערד אַמְבָּאַסָּאָדָּאָר, אַיך אויסדריקען די טִיעַעַפּ אַכְטּוֹנְגַּפּוֹן דָּעַר סָאוּוּיְעַטּ-דָּעַגְּרוֹנוֹן צו אַיעַר פָּאַלְקַה, ווֹאָס ווֹינְשַׁטּ פֿרְיעַדְעַן, ווֹי אלע אַנְדְּרָעַר פֿעלקער, אָון ווֹאָס אַיז עַרְשַׁעַפּטּ אָון אוֹיסְגָּעַן מַאטְעַרְטַּמְּטַפּוֹן אַטּ דָּעַר אָונְגָּעַהוּיְעַרְעַר שְׁחִיטְהַ...

אַין דָּעַר זַעֲלְבִּיגְעַר נַאֲכַט הָאָטּ דָּעַר רַאֲטַהְהַפּוֹן די פֿאַלְקְסִים-קָאָמִיְ

סָאָרְעַן טַעַלְגָּרָאַפְּרִיטַּט גַּעַנְעַרְאַל דּוֹכָּאַנְיַּעַן:

„...דָּעַר רַאֲטַהְהַפּוֹן די פֿאַלְקְסִים-קָאָמִיְסָאָרְעַן הַאַלְמַט פָּאָר נַוְיְטִינְגַּ פֿאָרְצּוּשְׁלָאָגְּעַן אלע מַעְכְּטַע, סִיְּיַי דִּי פֿיְינְדְּלִיבְּעַ, סִיְּיַי דִּי אַלְיְאִירְטַּעַ, אַ בָּאַלְדִּיגְעַן ווֹאַפְּעַנְ-שְׁטִילְשְׁטָאָנְדַּר. אַ דָּעַקְלָאַרְאַצְּיַע ווֹעֲגַעַן דָּעַם הָאָטּ דָּעַר קָאָמִיְסָאָרְ פָּאָר אָוִיסְלָעַנְדוּשַׁ אָנְגָּעַלְגָּעַנְהַיְיָתְעַן פָּאַנְאַנְדְּרָעַנְעַ...

שִׁיקְטַּמְּטַפּוֹן די פֿאַרְטְּרָעְטַּעַר פָּוֹן דִּי אַלְיְאִירְטַּעַ מַעְכְּטַע אַין פֿעַטְרָאַנְרָאָרְ.

„דָּעַר רַאֲטַהְהַפּוֹן די פֿאַלְקְסִים-קָאָמִיְסָאָרְעַן בְּעַפְּעַהְלַט אַיךְ, בִּירְגְּנָעַר קָאָמָאַנְדִּירַ, אַיְהָר זַאֲלַטְמַ פֿאָרְשְׁלָאָגְּעַן דִּי מַיְלִיטְעַרְיוּשַׁ קָאָמָאַנְדְּרָעַן פּוֹן דָּעַם שָׁוֹנָא, אַזְּ זַיְיַ זַאֲלַעַן בָּאַלְדְּ אַבְשְׁטַעַלְעַן דִּי מַיְלִיטְעַרְיוּשַׁ אַפְּעַדְ רַאֲצִיעַס אָון אַנְהָוִיְבַּעַן פֿרְיוּדָעַנְסַ-פֿעַרְהָאַנְדְּלָוְנְגָּעַן. דָּעַר רַאֲטַהְהַפּוֹן די פֿאַלְקְסִים-קָאָמִיְסָאָרְעַן לְעַנְטַ אַוְיֵף אַיךְ אָרוּפַּ אַיְלִיכְטַּמְּטַפּוֹן צו פֿיְהָרְעַן די דָּזְיַגְעַ ערְשְׁטַע פֿעַרְהָאַנְדְּלָוְנְגָּעַן אָון בְּעַפְּעַהְלַט אַיךְ:

„1. אַיְהָר זַאֲלַטְמַ לְאֹזֶן ווֹיסְעַן דָּעַם רַאֲטַהְהַפּוֹן דָּרְךְ דִּירְעַטְמַע טַעַלְעַ נַאֲמָעַן ווֹעֲגַעַן אלע טְרִיטַּטַּפּוֹן אַיְיְרָעַ אָוְנְטְּעַרְהָאַנְדְּלָוְנְגָּעַן מִיטְמַ די פֿאַרְטְּרָעְטַּעַר פּוֹן די פֿיְינְדְּלִיבְּעַ אַרְמָעַן.

„2. אַיְהָר זַאֲלַטְמַ נִיט אָוְנְטְּעַרְשְׁרִיבַּעַן קִיְּיַן ווֹאַפְּעַנְ-שְׁטִילְשְׁטָאָנְדַּר בִּזְ אַיְהָר ווּעַט נִיט הָאָבָעַן די הסְכָמַה פּוֹן דָּעַם רַאֲטַהְהַפּוֹן די פֿאַלְקְסִים-קָאָמִיְסָאָרְעַן.“.

די אַלְיְאִירְטַּעַ אַמְבָּאַסָּאָדָּאָרְסַ הָאָבָעַן אַוְיְפְּגָעַנוּמוּן טְרָאַצְּקִיםַ נַאֲטַע מִיט פֿעַרְאַכְטּוֹנְגַּ אָון קִיְּיַן ווֹאָרְטַּ נִיט גַּעַנְטְּפָעַרְטַּמְּ. אַין די צִיְּיַן מַוְנְגַעַן הָאָבָעַן וַיְךְ בָּעוֹזְיַעַן אַנְאַנְיְמַע אַינְטְּעַרְוּוֹיַם פּוֹל מִיט גַּעַד שְׁפַעַט אָון חֹזֶק. דָּעַם בְּעַפְּעַהְלַט צו דּוֹכָּאַנְיַּעַן הָאָטּ מַעַן אַפְּעַן כָּאַרְאַקְטַּ טְעַרְיוֹזְרַטְמַ אַלְמַ פֿעַרְאַטְמַ.

דוֹכָּאַנְיַּעַן הָאָטּ נִיט גַּעַוְיַזְעַן קִיְּיַן סְטַנְיַים פּוֹן לְעַבְעַן. אַין דָּעַר נַאֲכַט פּוֹן דָּעַם 22 טַעַן נַאֲוּמְבָּעַר הָאָטּ מַעַן אַיְהָם אַבְגְּנָעַרְוּפְעַן אַוְיֵף דָּעַם טַעַלְעַ פָּאָן אָון גַּעַפְּרָעַנְטַּ, צִיְּעַר אַיז נַרְיִיט פֿאַלְגָּעַן דָּעַם בְּעַפְּעַהְלַט. דּוֹכָּאַנְיַּעַן

האט גענטפערט, אז דאס קען ער ניט, סיידען דער בעפעהל ווועט
קומען פון „אַ רענירונג, ואָס שטיצט זיך אויף דער אַרמעע און דעם
לאנד“.

מייאט איהם באלאד טעלענראפיש אַבגעזאגט פון זיין שטעהל אלט
הויפט-קאמאנדר, און קריילענקא איז בעשטייטט געוואָרערן אויף זיין
פלאָז. לעניין האט אויך דאָ אַנגנווענדעם די טאקטיך צו אַפעְלִירען
צו די מאָסען. ער האט אַרוּיסגעשיקט אַ דראָהטָלָאוּ דעֲפָעָשׂ צו
אלע פָּאַמִּיטָעָטָען פון פָּאַלְקָעָן, דַּיוֹוִיזָיעָס אָזֶן קָאַרְפּוֹסָעָן, צו אלע סָאַלְ
דאָטָעָן אָזֶן מָאַטְרוֹזָעָן פון דָּעָר אַרְמָעָע אָזֶן דָּעָם פָּלָאָט. ער האט דער-
צעהָלָט וועגען דוכאַנְיָס אַבְזָאָג אָזֶן הָאָט בעפּוּיהָלָעָן, אָזֶן „אלע
פָּאַלְקָעָן פָּוּנִים פְּרָאָנְטָמָזָאָלָעָן אַוְיסְקָלוּבָעָן דָּעַלְעַנְתָּאָטָעָן אָזֶן דָּוָרָךְ זַיִן
זָאָלָעָן זַיִן אַנְהָוִיבָעָן פָּאַרְהָאַנְדְּלוֹנְגָעָן מִיטָּה די פֵּינְדְּלִיכָּעָ אַבְתָּהִיּוֹנִי-
געָן, וּעְלָכָעָ שְׁטַעַחָעָן גַּעַגְעָן זַיִעְרָעָ פָּאַזְוִיצָיעָס...“

дум 23טען נאועטבער האבען די מיליטערישע אטטאשען פון דיאליירטטע, לוייט א בעפעהל פון זיעירער רענירונגען, געשיקט דוכאנין-גען א נאטט, וואו זוי האבען איהם פיעעליך געווואָרענט ער זאל ניט ברעכען די אַבמַאַכְוָנָגָעָן צוֹוִישָׁעָן דָּעָר אַנְטָאנָט". די נאטט האט נעה, מעילדעת, אזו אויב עס ווועט געשלְאָסָעָן וווערען א בעזונדרער וואָפָעָן שטילשטיינד מיט דִּוִּיטְשָׁלָאנְד, ווועט דָּאָס האבען „זעהר ערנסטָע פֿאָל-גען” פֿאָר רָוְסְלָאנְד. דוכאנין האט די נאטט תיכף פָּאנָאנְדָעָרָגָעָשָׁיקָט אין אלע סָאָלְדָאָטָעָן-קָאָמִיטָעָטָעָן.

אויף מארגונען האט טראצקי אַרויסגענשיקט אַ נייעם אויפרוף צו
דער אַרמעע וואו ער האט געשרייבען, אַז מיט זיעדר נאטע מישען
זיך די אליאורטע אין די אַינועניגסטע אַנגעלענענהייטען פון רוס-
לאנד און פרואווען „צוווינגען די רוסישע אַרמעע און דאס רוסישע
פֿאַלק פֿאָרטצוזוועצען דעם קרייג, כדּו צו ערפיילען די אַבמאָכָּונגען,
וּאַס דער צָאַר האט געשלְאָטָען...”

אין פראקלט אמצעי נאר דער אנדערער האט זיך גענאמען פון
סמאָלני, בעשולדיגט דוכאניניען אוון זוינע קאנטר-דרוּאַלְזִיאָנֶרְעַ
אַפִּיצְיָרַעַן, בעשולדיגט די רעלאַכְזִיאָנֶרְעַ פֿאַלִּיטִיקָעַר, ווֹאַס הַאָבָעַן
זיך פֿאַרְזְּזָמָעַלְט אַין מָהִילְעָוָו, גַּעוּעַקְט מִילְיאָנָעָן פֿעַרְבִּיטְעָרְטָעַ,
פֿאַרְדְּעַכְטִינְגָּט סָלְדָצָעַן אַיבָּעֵר דָּעַם גַּאנְצָעַן טְוִיזְעַנְדְּ-מִילְיָגָעַן
פֿרָאנְט, פּוֹן אַיְזָן עַק בִּיז צָו דָעַם אַנְדָּרְעָעַן. קְרוּזְעַנְקָא אַיְזָן-סְנָעַ

פָּאַהֲרָעָן צָוֵם הַוִּיפְּטִיקּוֹוָאָרֶטִיר מִיטֵּ דְּרִי אַבְּתָהִילְוִוְנְגְּעָן פָּאַנְאַטִּישׁ אַבְּעַרְגְּבָעָנָעּ מַאְטְּרָאָזְעָן ; עַרְ האָט גַּעַסְטְּרָאַשְׁעָט דִּי גַּעַגְנְעָר מִיטֵּ נְקְמָה אָזֵן האָט אַוְמְעָטוֹם בַּעַגְוָעָנָט גַּעַוְאָלְדִּינְגּ אַוְאַצְּיעָם פּוֹן סָאַלְ דַּאְטָעָן, — זִיּוֹן רִיּוֹעַ אִיז גַּעַוְעָן אָזֵן אַמְּתָעָר טְרִיאָוְמְפְּ-צָוָג. דָּעָר צָעַנְטִי רְכָלְעָר אַרְמְיִיךְ אַמְּיטָעָט האָט אַרוֹסְגָּעָלְאָוּט אַפְּרָאַקְלָאַמְּטָאַע, וְאוֹעֵד האָט גַּעַשְׁטִיכְטָמְדָאָנְגָּעָן. צָעהָן טְוִוְוָנְדָר סָאַלְדָּאַטָּעָן הַאָבָעָן וְזִיד בְּאַלְדָּר אַ לְאַזְנְגַּטְהָאָן קִין מַאְהִילְעָוָן...

רעם 2 טען דעצטער האט דער מאהילעוער גאנזיניאן זיך אויפ-
געהויבען און פארכאפט די שטאָרט, אָרַעַסְטִּירַט דוכאנינ'ען און רעם
אוֹרְמֵיְקָאָמִיטָעַט און איין אוֹרְוִיסְגָּעָנָגָעַן בעגעגענען דעם נייעם הויפט-
קָאָמָּנָדְרִיר מִיט זַוְּגָרִיכָּעַ רַוְּטָעַ פָּהָהָנָעַן. אוֹרְפָּאָרְגָּעַן אַיְזָן קְרוּלָעַן-
קָאָרְיִינְגָּעָקָומָעַן אַיְזָן שְׂטָאָרט אַרְיִין אַזְן גַּעֲפָנוּן אַז וַוְּלְדֶּ-בָּרוּמְעַנְּדָעַן
הַמּוֹן אַרְוֹם דעם אַיְזָעָנְבָּהָדְזָוָגָנָאָן, וַוְּאַז דּוֹכָאַנִּין אַיְזָן גַּעֲוָעַן פָּאָרְ-
שְׁפָאָרְטָם. קְרוּלָעַנְקָאָה האט נַעַחַלְתָּעַן אַז רַעַדָּעַ, גַּעֲבָעַטָּעַן דִּי סַאָּלְדָּצָעַן
נִיטָּשְׁעַפְּעַן דּוֹכָאַנְיָנָעַן, וַוְּיַיְלָעַן דָּאָרְפָּ אַיְהָם נַעַמָּעַן קִיְּין פָּעַטָּ-
רָאָנָדָאָר אַז מִשְׁפְּטָעַן אַיְזָן אַז רַעַוְּאַלְזִוְּצִיאָנָעָרָעַן טְרִיבּוֹנָאָל. וַוְּעַן קְרִיְּ-
לְעַנְקָאָה האט גַּעַנְדִּיגְּטָם, האט זִיךְ דּוֹכָאַנִּין אַלְיָין בַּעֲוֹזְיָעַן אַיְזָן פָּעַנְ-
טָעַר, וַוְּיַעַר וּוֹאלְטָן גַּעַוְּאַלְטָהָלְטָעַן אַז רַעַדָּעַ. מִיט אַז וַוְּיַלְדָּעַן גַּעַ-
ברְּיַוְּלָה האט דָּעַר עַולְמָן זִיךְ אַלְזָן גַּעַתְּהָאָן צָוָם וּוֹאָגָנָאָן, אָרוּפְגַּעַפְּלָעַן
אוֹרְפָּאָרְגָּעַט דעם אלְטָעַן גַּעַנְעָרָאָל, אַיְהָם אָרוֹיְסְגַּעַשְׁלָעַפְּט אַז גַּעַלְאָפְּט מִיטָּ-
אַיְהָם אַיְבָּעַר דָּעַר פְּלָאַטְבָּאָרָם בֵּין עַר אַיְזָן אָרוֹיְסְגַּעַנְגָּעַנְגָּעַן...
אַיְזָן אַיְבָּעַר פְּלָאַטְבָּאָרָם בֵּין עַר אַיְזָן אָרוֹיְסְגַּעַנְגָּעַנְגָּעַן...

אווי האט זיך גענדייגט דער אויפשטיינד אין דעם הויפט-קווואָרַט
טייר.

די לעצטן וויכטיגע פעםטען פון א פינדליכער מיליטערישער מאכט אין רוסלאנד איז געפאלען. די סאוויעט-דרנירונג האט זיך דערפהיהלט אונגענדייך שטארקער. זי האט מיט זיכערהייט גענומען ארגאניזוירען דעם שטאאט. געוועזענע פארטיזאנער האבען זיך ווידער אומגעעהרט צו זיער פאהן. מיטנלייעדר פון אנדערע פארטיזען זיינען ארײינגעטראטען אין שטאטס-דייננסט. די וואס האבען אבער געטראקט וועגען גרויסע פערדייענסטען, האבען באָלד אײינגע-זעהן זיער טוות: דער געזען וועגען לוין פאר רענירונגס-בעאמטער האט בעשטיימט דאס געהאלט פון די פאלקס-קאמיסאָרען ניט מעהראָ ווי פינַף הונדרערט רובעל (בערד פופציג דאָלאָר) אַ chord... דער סטרויק

פֿוֹן דַּי רָעְנִירְוָןְסַ-בָּאַמְּטָע אֲוֹנְטָעֶר דַּעַר פִּיהְרְוָנְג פֿוֹן דַּעַם פָּעָרָאֵין
פֿוֹן פָּעָרָאֵינְעָן הָאָט וַיֵּךְ בָּאַלְדְּ גַּעַנְדִּיגְט, וַיַּוְיַּלְדַּי פִּינְאָנְסִירָעָן הַינְּטָעֶר
די קָוְלִיסָּעָן הָאָבָעָן אֲיָהָם אֲוִיפְנָגָהָעָרֶת שְׁטִיצָעָן. די באַנְקָ-אַנְגָּנָגָעָשְׁטָעָלְטָע
הָאָבָעָן וַיֵּךְ אֲוֹמְגָעָקָהָרֶת צַו זַיְעָרָע פָּלָעָצָע.

די רָעְנִירְוָנְג הָאָט נָאַצְיָאַנְאַלְזִירֶת די בָּעֵנְק, גַּעַבְילְדָעֶט דַּעַם הוּיְפְטִי
רָאַטָּה פָּאָר פָּאַלְקְסִי-וּירְטָהַשְּׁאָפְט, דָוְרְכְנְעַפְיהָרֶת אַיְן לְעַבְעָן דַּעַם עַרְדִּי
גַּעַזְעַץ אַיְן די דַעְרְפָּעָר, רָעְאָרְגָּאַנְיִזְוָרֶת די אַרְמְיִי אַוְיִף אַדְמָאָקְרָאַץ
טִישָׁעָן אָפָּן, גַּעַנְדְּעָרֶת בַּיּוֹן גַּרְוָנְדָּאַלְעָעָגְנְעָן פֿוֹן דַּעַר פָּעָרֶת
וּוְאַלְטָוָנְג אָוֹן פֿוֹנְ'סָמָּה לְעַבְעָן בְּכָלְלָה, — אַזְוִי הָאָט מַעַן לְאַנְגָּזָם, בִּיסְיִ
לְעַכְוּוֹיז, נִיטָאַחַן טָעוֹתָן אָוֹן שְׁטָעְרָעְנִישָׁעָן, אַנְגָּהָוִיְבָעָן אַוְיְסְקָנְעָן
דַּעַם וּוְיַלְעָן פֿוֹן דַּי מַאֲסָעָן פֿוֹן אַרְבְּיוּטָעָר, סָאַלְדָּאַטָּעָן אָוֹן פּוּיְעָרִים.

קָאַפְּיִטְעָל צְוּעָלָף.

דַעַר פּוּיְעָרִים-קָאַנְגָּרָעָם.

דַעַם 181טָעָן נָאוּוּמְבָעָר אִיז אַוְיְסְגָּעְפָּאַלְעָן אַ שְׁנָעָע. אַז מִיר
זַיְנָעָן אֲוִיפְנָגָעָשְׁטָאַנְעָן אַיְנְדָעְרָפְרִיה, זַיְנָעָן וּוְיִסְעָהָוִיְפָעָנָם גַּעַלְעָנָעָן
אַוְיִף די פָּעָנְסְטָעָר, אָוֹן אַיְן דַעַר לְוַפְטָעָן הָאָט וַיֵּךְ גַּעַוְיְרְבָּעָלָט אַזְאָז
גַּעַדְיְכָטָעָר שְׁנָעָע, אָזָן מַעַן הָאָט נִיטָאַנְעָנָט זַעַהָן אַוְיִף צְוּוֹי טְרִיטָמָת.
די בְּלָאַטָּע אִיז פָּעָרְשָׂוֹאַנְדָעָן. אַיְן אַיְין אַוְיְגָעְנְבָּלִיק אִיז די אַוְמָעְטָאַגָּעָן
שְׁטָאַדָּט גַּעַוְוָאָרָעָן קָלָאָהָר אִיז וּוּוִים, די דְרָאַשְׁקָעָם מִיטָדִי אִיזָוֹאַז
טְשִׁיקָעָם אַיְן די דִיקָע וּוְאַטָּאָזָע קָאַפְּאַטָּעָם הָאָבָעָן וַיֵּךְ פָּלוֹצְלִינְגָפְרִעָר
וּוְאַנְדָעָלָט אַיְן שְׁלִיטָעָנָם. די שְׁלִיטָעָנָם הָאָבָעָן וַיֵּךְ גַּעַקְאָטִיעָט אַיבָעָר
די גַּעַדְרָעָהָטָע גַּאַסְעָן מִיטָנְרוּמָהָירָות. די אַנְטָרִירְבָּעָר זַיְנָעָן גַּעַד
זַעַסְעָן אַוְהָה די קָעְלָנָעָם שְׁטִיאַת, פָּאַרְפְּרִוְיְרָעָן... עַם אִיז גַּעַוְוָעָן אַ רְעָ-
וּוְאַלְזִיעָע, רְוָסְלָאַנְד הָאָט וַיֵּךְ מִיטָשְׁרָעְקְלִיכְעָע שְׁנָעְלְקִיּוֹת גַּעַטְרָאַגָּעָן
אַנְטָקָעָנָעָן אָז אַוְנָבָעְשָׁטִימָטָע שְׁרָעְקְלִיכְעָע צְוּוֹנְפָט, אַבָּעָר דָאָרָה הָאָט
דַעַר עַרְשָׁטָעָר גַּעַדְרָכְטָעָר שְׁנָעָע אַוְיְסְגָּעְנְגָעָסָעָן אַ פְּרִיְיד אַיבָעָר דַעַר

שטאדט. אויפֿ אלע פְנִים'ער איז געווען אַ שמייכעל. מענישען זייןנען אַ רַוִיסְגָּלָאָפָעָן אֵין דַי גַּאֲסָעָן, אַוְיסְגָּלָאָפָעָן אַוְיסְגָּלָאָפָעָן אַרְעָמָט צַוְּדָעָם פְּרִישָׁעָן, זַוְּיכָעָן שְׁנָעָן, אָזֶן אלע האבען גַּעַלְאָכָט. פָּעָרְשָׁוְאָונְדָעָן דַי אלטע גַּרְאָהָקִיט. נֹרְדָּאָס נָאָלָד אָזֶן דַי פָּאָרְשִׁידְיָדָעָן פָּאָרְבָּעָן פָּוּן דַי טַהָוְרָמָס אָזֶן קוּפְּאָלָעָן האבען גַּעַלְאָנְצָט פָּוּן אָוְנְטָעָרָן שְׁנָעָן אֵין זַיִדְעָר גַּעַלְאָצָעָר בָּאָרְבָּאָרִישָׁעָר פְּרָאָכָט.

ארום האלבען טאג האט זיך אָפְילָו דַי זָוָן בְּעוּווּזָעָן, אַ בְּלָאָסָע אֵין אַ וְאָסְעָרְדִּיגָּע. דָעַר קָאָטָאָר אָזֶן רַעֲוָמָאָטִים פָּוּן דַי רַעֲגָנְדִּיגָּע חֲדָשִׁים זַיִנְעָן כָּאָרְשָׁוְאָונְדָעָן. דָאָס לְעָבָעָן אֵין גַּעַוְאָרָעָן האָסְטִינְגָּעָר אֵין דָעַר גַּרְוִיסְעָר שְׂטָאָדָט, אָזֶן אָפְילָו דַי רַעְוָאָלְזִיעָר האט זיך אָנְגָּעָן הוּבָעָן שְׁנָעַלְאָדָר בְּעוּווּגָעָן...

איינְמָאָל אֵין אָוּוּנָד בֵּין אִיךְ גַּעַוְעָסָעָן אֵין אַ טְרָאָקְטִיר אַנְטָה קַעַנְעָן סְמָאָלָן. דָאָס אֵין גַּעַוְעָסָעָן אַ מִין בַּיְלִינְגָּר רַעֲסְטָאָרָאָן מִיט אַ נִּידְרִיגָּעָן בָּאַלְקָעָן, גַּעַהְיִיסָּעָן האט עַר "אַנְקָעָל טָאָסָ'ס שְׁטִיבָּעָל" אֵין גַּעַוְעָסָעָן זַהָּר בְּעַלְיָבָט צְוִוִּישָׁעָן דַי רַוְּיטָע גַּוְאָרְדִּיזָעָם. דָעַר טְרָאָקְטִיר אֵין גַּעַוְעָסָעָן אַיְבָּרְגָּנְפָּאָקָט. מענישען זַיִנְעָן גַּעַוְעָסָעָן אָרוּם טִישְׁלָעָךְ מִיט שְׁמוֹצִינָע טִישְׁטוּכָעָר אָזֶן רַיְזָגְגָּר שְׁמָאַנְיִיקָּעָט. דַי לְוָפָט אֵין גַּעַוְעָסָעָן פּוֹל מִיט שְׁלַעְכְּתָעָן טָאָבָּאָקְדָּרוֹד. דַי פָּאָרְמָאָטָעָרָה בַּעַלְנָעָרָם זַיִנְעָן אַרְוָמָגָּלָאָפָעָן אָזֶן אַלְעָמָל גַּעַשְׁרִיעָן : "סְעִידָה טְשָׁאָם ! סְעִיטְשָׁאָם ! בָּאָלְד, דַי מִינּוֹת !"

איַן אַ זַּוְּנָקָעָל אֵין גַּעַוְעָסָעָן אַיִּינְגָּר אַיִּינְגָּר אַיִּינְגָּר מָנוֹנָה דַי אָרוּן גַּעַרְעָדָט צָוָם עֲוֹלָם. יַעַנְעָן האבען אַיִּהָם אַיְבָּרְגָּנְעָרִיסָעָן אַלְעָמָל רָגָע :

"אַיְהָר זַיִט נִיט בְּעַסְעָר, וּוי גַּעַוְהָנְלִיבָּעָ מַעַרְדָּעָר !" האט עַר גַּעַשְׁרִיעָן. "אַיְהָר האט גַּעַשְׁאָסָעָן אֵין אַיְיָעָר אַיְגָּעָנָע בְּרִידָעָר אֵין דַי גַּאֲסָעָן !"

זַוְּעָן האבען מִיר דָאָס גַּעַתְּחָאָן ?" האט אַן אַרְבִּיְמָעָר גַּעַפְּרָעָנָמָן. "

"סְטִיוּטָשׁ, לְעַצְמָעָן זָוְנְטָאָגָן, וּוֹעֵן דַי יוֹנְקָעָרָם — "

"נוּ, אָזֶן זַיִד ? האבען זַיִד דָעַן נִיט גַּעַשְׁאָסָעָן אוּפָה אָוּנוֹ ?". אַיִּד נָעַר האט אַוְיסְטָרְעָקָט זַיִן בְּאַנְדָּאָזִישְׁרָטָעָה האָנָה. "אַט האבען זַיִד מִיר גַּעַלְאָזָט אַ מְתָנָה צָוָם אַנְדָּעָנְקָעָן, דַי שְׁדָים !"

דָעַר קָאָפִיטָאָן האט גַּעַשְׁרִיעָן אוּפֿ אלְעָלְקָוְתָּה : "אַיְהָר דָאָרְפָּט בְּלִיְבָעָן נִיְטָרָאָל ! וּוֹעֵר זַיִט אַיִּהָה,

וואם איהר זאלט אומווארפען א געוזעליכע רעהירונג? ווער איז לא-
נין? א דיטשער — "

"ווער ביסטו? א קאנטר-דעווילוציאנער! א פראוואקלאטאָר!"
האט מען אויפֿ איהם געברומט.

ווען עס איז ווידער געוואָרען שטיילער, האט דער קאָפִיטאָז זיך
אויפֿגעשטעלט. "גוט!" האט ער געזאגט. "איהר רופט זיך דאס רוד
סישע פֿאַלְקַן, אַבעָר איהר זויט ניט דאס רוסישע פֿאַלְקַן, די פֿוּיַּה
ער יַם זוינען דאס רוסישע פֿאַלְקַן. וארט ביז די פֿוּיַּרְתִּים..."

"יאָ", האט מען איהם געענטפֿערט, "וואָרט ביז די פֿוּיַּרְתִּים
וועלען זאגען זויער ואָרט. מיר וויסען, וואָס די פֿוּיַּרְתִּים וועלען
זאגען... וואָס איז, זי זוינען ניט פֿונְקַט אַזְוִינָעַ אַרְבִּיטֶר ווי מיר?"
סֻוֹפְּ כָּל סֻוֹפְּ האט זיך אלְצָדִינָג גַּעֲוָונְדָט אָזְנָדָט די פֿוּיַּרְתִּים.
אמְתָּה, זי זוינען ניט גַּעֲוָעָן אָזְוִי פֿאַלְיִיטִיש אַוְיפֿגַּעַלְעָהָרט, ווי די אַרְבִּיטֶר
טָעָר, אַבעָר זיַּה אַבעָר גַּעֲהָט זַיְעָרָע אַיְגַּעַנְתָּהִימְלִיבָּע אַידָּעָן, אָזְנָה
זַיְהָאַבעָר גַּעֲבִילְדָעָט אַכְּצִיג פֿרְאַצְעָנָט פֿוֹנִים רַוְּסִישָׁעָן פֿאַלְקַן. די
צַּאַחַל פֿוֹן בָּאַלְשָׁעוּוֹיסְטִישָׁע אַנְהִיְינְגָּעָר צַוְּוִישָׁעָן די פֿוּיַּרְתִּים איז גַּעֲוָעָן
זַהְרָה קְלִיּוֹן, אָזְנָה אַזְנָה די פֿוּיַּרְתִּים, וואָלְטָה ניט גַּעֲוָעָן מַעֲגָלִיךְ... די רַעְוָאַלְזִיאַד
נְעָרָה פֿאַרְטִּיָּה פֿוֹן די פֿוּיַּרְתִּים איז גַּעֲוָהָנְלִיךְ גַּעֲוָעָן די פֿאַרְטִּיָּה סָאַדָּה
צַּיְאַלְיִסְטָעָן-דעווילוציאנערען. עַל פִּי שָׁכָל וואָלְטָה אַוְיסְגַּעַומָּעָן, אָזְנָה
פֿוֹן אַלְעָה פֿאַרְטִּיָּה, וואָס שְׂמִיצָעָן די סָאַוְוִעְטָרְעָנוּרְוָן, וְאַלְעָה די
לִינְקָעָסָאַצְיָאַלְיִסְטָעָן-דעווילוציאנערען יַרְשָׁעָנָעָן די פֿיהָרָעָשָׁאָפָּט פֿוֹן
די פֿוּיַּרְתִּים. די לִינְקָעָסָאַצְיָאַלְיִסְטָעָן-דעווילוציאנערען זוינען גַּעֲוָעָן אָזְנָה
שְׁפִּילְכָּעָל אֵין די הָעָנָדָה פֿוֹן דָּעַם שְׁמַטָּאַדְטִישָׁעָן פֿרְאַלְעָטָאַרְיאָט, אָזְנָה
הָאַבעָר זַהְרָה נְוִיטִיג גַּעֲדָרָפְּטָה אַבעָר גַּעֲדָרָפְּטָה שְׂמִיצָעָן פֿוֹן די פֿוּיַּרְתִּים..."

סְמָאַלְנוּי האט די פֿוּיַּרְתִּים ניט פֿאַרגְּעָסָעָן. אַיְינָעָרָה פֿוֹן די עַרְדָּה
שְׁטָעָטָרִיטָה פֿוֹן דָּעַם נְיִיעָם צַעְנְטְּרָאַלְעָן עַקְזְעָקְטוּוֹ-קָאַמִּיטָּעָט נְאַרְדָּה
דָּעַם עַרְדָּ-גַּעֲזָעָז אָזְנָה גַּעֲוָעָן — רַוְּפָעָן אָ פֿוּיַּרְתִּים-קָאַנְגָּרָעָסָס גַּעֲנָעָן
דָּעַם ווַיְלָעָן פֿוֹן דָּעַם אַלְטָעָן עַקְזְעָקְטוּוֹ-קָאַמִּיטָּעָט פֿוֹן די פֿוּיַּרְתִּים
סָאַוְוִיְעָטָעָן. שְׁפַּעַטָּעָר מִיט עַטְלִיכָּעָט טָעָג האט מעָן אַרוֹסְגַּעַגְבָּעָן גַּעַד
נוֹעַ כְּלָלִים פֿאַר די וואָלְאַסְטָנָאַיִע עַרְדָּ-קָאַמִּיטָּעָטָן, נְאַכְדָּעָם אָזְנָה
אַרוֹסְגַּעַגְבָּעָן לְעַנְוּן'ס "אַינְסְטְּרוֹקְצִיעָם פֿאַר פֿוּיַּרְתִּים", וואָו עַרְדָּה
הָאַט אֵין פֿשְׁוּט'ע ווּרְטָעָר דַּעְרָצָעָהָלָט ווּגַעַעַן דַּעְרָבָלְעָזְטִישָׁר

רעוואָלּוֹזְיַע אָזֶן דער נײַעַר רענִירָונְג. דעם 16טָעַן נָאָוּעַמְבָּעַר האָבָעַן
לענֵין אָזֶן מִילְוָתִין אַרְוִיסְגָּעֲנַעֲבָעַן „אַינְסְטְּרוּקְצִיעַס פָּאָר פְּרָאָוִינְצִיעַד־
לְעַ עַמִּיסְאָרָעַן“. דַּי עַמִּיסְאָרָעַן זַיְנְעַן גַּעֲוָעַן שְׁלוֹחִים פָּוֹן דער סָאוּוִיעַ
טָעַנְדָּעַנְרָוָנְג, וּוֹאָס זַיְהָאָט אַיְן טָיוֹוַעַנְדָּעַר אַרְוִיסְגָּעַשְׂקַט אַיְבָּעַר
רוֹסְיַע דָּרְעַפְּרָעַר. אַיְן דַּי אַינְסְטְּרוּקְצִיעַס לַיְוָעַנְעַן מִיר :

„1. וּוֹעַן דער עַמִּיסְאָר קְוָמַט אָז אַיְן דַּי גּוּבְּרָנִיעַ, וּוֹאָהִין
מעַן האָט אַיְם גַּעַשְׁקִיט, דָּאָרָפַ עַר רַוְּפָעַן אַפְּעָרָאַיְנְגָעַט פָּעָרָאָמָר
לְוָנְגַן פָּוֹן דַּי צַעַנְטָרָאַלְעַ עַקְעָזְקָטוּיְוָקָאַמִּיטָעַטָּעַן פָּוֹן דַּי אַרְבִּיטָעַרְדַּ
סָאַלְדָּאַטָּעַן־אָזֶן פּוֹיְרָוּם סָאוּוִיעַטָּעַן, עַר דָּאָרָפַ אַבְּגָעַבָּעַן דָּרַר פָּעָרָאָמָר
לְוָנְגַן אַ בָּעַרְיכַּט וּוֹעַגְעַן דַּי עַרְדְּ־גַּעַזְעַצְעַן, אָזֶן זַיְיַהְיָסַעַן רַוְּפָעַן אָז
אַלְגָּעָמִינְעַן זַיְצָוָנְגַן פָּוֹן אַלְעַ סָאוּוִיעַטָּעַן...“

„2. עַר מָוֹ שְׁטוֹדְרִירָעַן דַּי אַגְּרָאַרְדְּ־פְּרָאַגָּעַ אָזֶן דָּרַר גּוּבְּרָנִיעַ.“

- א) צַיְהָאָט מִעַן אַבְּגָעַנוּמוּעַן דָּאָס פָּאַרְמָעַגְעַן פָּוֹנְגָם
גּוֹטְסְ־בָּעְזִיצָעַר, אָזֶן אֹוִיב יָא — אָזֶן וּוּלְכָעַ אֹוִיעַזְדָּעַן ?
- ב) וּוֹעַר פָּעָרָוּאַלְטָעַט אַיְבָּעַר דָּרַר קָאַנְפִּיסְקִירְטָעַר עַרְדַּ
— דָּרַר אַמְּאַלְיָגָעַר אַיְגָעַנְתָּהִימָּעַר אַדְרָעַר דַּי עַרְדְּ־קָאַמְּיטָעַטָּעַן ?
- ג) וּוֹאָס האָט מִעַן גַּעַתָּהָאַזְנַן מִיטַּדַּי לְאַנְדְּ־זְוִירְתָּהָשָׁאַפְּטָלִיכָּע
מַאְשִׁינְעַן אָזֶן מִיטַּדַּי פִּיה ?

ד) צַיְהָאָט זַיְדָּאַרְגָּעַסְעָרְטַד דַּי שְׁטָרַעַקָּעַ עַרְדַּ, וּוֹאָס דַּי
פּוֹיְרָוּם בְּעַרְבִּיְּטָעַן ?

ה) אֹוִיפַּ וּוּפְיַיְלַע אָזֶן אָזֶן וּוּלְכָעַן פָּרָט אַונְטָעַרְשִׁיְּדָעַט
זַיְדַּ דַּי שְׁטָרַעַקָּעַ עַרְדַּ, וּוֹאָס גַּעַפְּנִיטַזְיַיְלַע זַיְדַּ אַיצְטַ אָזֶן דַּי הָעֵנָד פָּוֹן
דַּי פּוֹיְרָוּם, פָּוֹן דַּעַם דָּוְרְכָשְׁנִיטְלִיכָּעַן מִינִימָוָס וּוֹאָס דַּי רַעַנִּי
רוֹנְגַן האָט בְּעַשְׁטִימָט ?

3) דָּרַר עַמִּיסְאָר דָּאָרָפַ בְּעַשְׁטָעַהָן דָּאָרְוִוִּת, אָזֶן דַּי פּוֹיְרָוּם זַאֲלַעַן
בְּעַרְבִּיְּטָעַן אַגְּרָעַסְעָרְטַד שְׁטָרַעַקָּעַ עַרְדַּ, וּוּ פְּרִיהָעָר — אָזֶן זַאֲלַעַן זַיְדַּ
דָּרְצָוּ נַעַמְכָעַן אֹזְוִי שְׁנָעַל וּוּ נְרוּ מַעְגָּלִיךְ. עַר דָּאָרָפַ זַעַהָעַן, אָזֶן דַּי פּוֹיְרָוּ
עִירִים זַאֲלַעַן וּוֹאָס גַּכְבָּר שִׁיקָּעַן בְּרוּוּת אָזֶן דַּי שְׁטָעַדְטַ, כְּדַי אַוְיְסָצְזַ
מִידָּעַן הוֹנְגָעָר.

4. דָּרַר עַמִּיסְאָר דָּאָרָפַ אַוְיְסָגְפָּנְגַּעַן, וּוֹאַסְעָרַע מִיטְלַעַן זַיְנְעַן
גַּעַפְּלָאַגְּזִיצָעַר אַדְרָעַ אַנְגָּעַנוּמוּעַן גַּעַוְאָרָעַן צַו אַבְּגָעַבָּעַן דַּי עַרְדַּ פָּוֹן
דַּי גּוֹטְסְ־בָּעְזִיצָעַר אָזֶן דַּי הָעֵנָד פָּוֹן דַּי עַרְדְּ־קָאַמְּיטָעַטָּעַן אַדְרָעַ אַנְדָּרָעַ
סָאוּוִיעַט־אַנְשְׁטָלְטָעַן ?

5. עם איז ווינשענסווערטה, אז גוט-אָרגנַאנְזִירְטָע אָוּן גּוֹטְבָּעַ אָרְבִּיּוּטַע מַאיָּאַנְטְּקָעַס וְאֶלְעָן פֿערְרוֹאַלְטְּמַעַט וְוּעָרָעַן דּוֹרָךְ סָאוּוִוְעַטָּעַן, וְוָאָס בְּעַשְׁטָעָהָעַן פָּוּן דֵּי גּוֹעוֹהָנְלִיכְעַ אָרְבִּיּוּטַע אַיְן דֵּי מַאיָּאַנְטְּקָעַס, אָונְטָעַר דַּעַר פִּיהָרָונְג פָּוּן אַן עַרְפָּאַהְרָעָנָעַס אַנְרָאָנָּאָם".

אין אַלְעַ דַּעַרְפָּעַר פָּוּן רְוִסְלָאַנְדַּה האָט גּוֹקָכְטַּ אָוּן גּוֹבְּרוּוֹזְטַּ. דָּאַס נְעֻזָּעַ וְוּעָגָעַן עֲרַד האָט עַלְקְטְּרִיזְוּרְטַּ דֵּי מַאְסָעַן. טְוִיזְעַנְדָּרְטַּ רְעוֹוֹאָרְטַּ לְזִצְיאָנְעָרָעַ סָאַלְדָּאַטָּעַן, גּוֹעוֹעָזָעָנָעַ פּוּיעָרִים, האָבָעַן זִיךְ אָוְמְגַעְקָהָרָט אָהָיִים פָּוּן פְּרָאָנְטַּ... זַיְיַ זַיְיָנָעַן גּוֹעוֹוֹן דֵּי עַרְשָׁטָעַ צַו בְּעַגְרִיסָעַן דֵּי אַיְדָעַע פָּוּן אַ נְיִיעַם פּוּיעָרִים-קָאַנְגָּרָעַם.

וּוִי דַּעַר אַלְטָעַר צָעַנְטָרָאַלְעַר עַקְוּקְטוּיּוֹ-קָאַמִּיטָּעַט האָט נִיט גַּעַד וְאַלְטַט דְּעַרְלָאַזָּעַן אַ נְיִיעַם קָאַנְגָּרָעַם פָּוּן סָאוּוִיְעַטָּעַן, אַזְוִי האָט דַּעַר אַלְטָעַר עַקְוּקְטוּיּוֹ-קָאַמִּיטָּעַט פָּוּן דֵּי פּוּיעָרִים-סָאַוְוִוְעַטָּעַן נִיט גּוֹוֹאַלְטַט דְּעַרְלָאַזָּעַן אַ נְיִיעַם פּוּיעָרִים-קָאַנְגָּרָעַם. אָוּן וּוִי דַּעַר אַלְטָעַר צָעַנְטָרָאַלְעַר עַקְוּקְטוּיּוֹ-קָאַמִּיטָּעַט, אַזְוִי האָט אַיְצַט דַּעַר עַקְוּקְטוּיּוֹ-קָאַמִּיטָּעַט פָּוּן דֵּי פּוּיעָרִים אַיְינְגְּנְעַזְוָהָן, אַזְוִי עַרְקָעַן זִיךְ נִיט שְׁטָעַלְעַן אַנְטְּקָעַנָּעַן סְמָאַלְנִי, אָוּן האָט גּוֹנוֹמָעַן בְּאַמְבָּאַרְדִּירָעַן דֵּי אַרְטִינְגַּעַ קָאַמִּיטָּעַטָּעַן מִיטַּ טְעַלְעַד גְּרָאָמָעַן אָוּן בְּעַפְּעַהְלָעַן, מַעַן וְאֶל אַוְיסְקָלְיְיבָעַן קָאַנְסָעַרְוָאַטְיוּעַ דַּעַר קָאַנְגָּרָעַם לְעַגְאָטָעַן. מִיהָאָט אָפִילּוּ אַרְיוֹסְגָּנְעַלְאָזָטַט אַ קְלָאָנְגַּ, אַזְוִי דַּעַר קָאַנְגָּרָעַם וּוּעַט וְיַךְ פְּעַרְזָאַמְלָעַן אָוּן מַאְהִילָּעַוּ, אָוּן פִּיעַלְעַ דְּעַלְעַגְאָטָעַן זַיְיָנָעַן אַהֲיָן טְאַקָּעַ אַבְּגָנְעָפָהָרָעַן. דָּעַם 23טָעַן נָאוּוּמְבָּעַר האָבָעַן זִיךְ אַיְזָן פְּעַטְרָאַנְרָאַד פְּעַרְזָאַמְלָעַט אַזְוִי עַרְקָעַן פְּאַרְטִיּוּעַן האָבָעַן זִיךְ אַנְגָּהָוִיְבָעַן. דֵּי קָאַנְפְּעַרְעַנְצָעַן פָּוּן דֵּי אַיְינְצָעַלְנָעַ פְּאַרְטִיּוּעַן האָבָעַן זִיךְ אַנְגָּהָוִיְבָעַן. דֵּי עַרְשָׁטָעַ זִיכְוָגַג אַיְזָוְרָעַקְמוּעַן אַיְזָן דָּעַם אַלְעַקְסָאַנְדְּרָאַוּסְקִי וְאֶל פָּוּן דַּעַר דּוֹמָאַ, אָוּן דֵּי עַרְשָׁטָעַ אַבְּשָׁתִימְוָגַג האָט גּוֹווֹזָעַן, אַזְוִי הַעֲכָר אַ הַלְּפָטַט דְּעַלְעַגְאָטָעַן זַיְיָנָעַן גּוֹעוֹוֹן לִינְקָעַ סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן- רְעוֹוֹאַלְזִצְיָאַנְרָאַעַן. דֵּי בְּאַלְשָׁוּוֹיְקָעַם האָבָעַן קוּיִם גַּעַהָאָט אַ פִּינְפְּטָעַל, דֵּי קָאַנְעָסְרָוָאַטְיוּעַ סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן-דּוֹאַלְזִצְיָאַנְרָאַעַן. חֹוֵץ דֵּי קָאַנְסָעַרְטַּ אַ פִּיעַרְטָעַל פָּוּן אַלְעַטְיוּשָׁמָעַן. אַלְעַטְיוֹ דְּעַלְעַגְאָטָעַן, אַזְוִי קָאַנְסָעַרְטַּ וּוֹאַטְיוּעַ סָאַצְיָאַלְיִיסְטָעַן-דּוֹאַלְזִצְיָאַנְרָאַעַן, זַיְיָנָעַן גּוֹעוֹוֹן גּוֹעַנָּעַן דָּעַם אַלְטָעַן עַקְוּקְטוּיּוֹ-קָאַמִּיטָּעַט אַוְנְטָעַר דַּעַר פִּיהָרָשָׁאָפְטַט פָּוּן אַזְוִי קָסְעַנְטִיוּוֹ, טְשָׁאַיקָּאַוּסְקִי אַזְוִי פְּעַשְׁעַבְּאַנְאָנוֹו.

דַּעַר גְּרוֹיְסָר וְאֶל אַזְוִי גּוֹעוֹוֹן אַנְגָּעָשָׁמָטָפְט מִיטַּ מעַנְשָׁעַן אָוּן פּוֹל מִיטַּ גְּשָׁרִי אָוּן גַּעַפְּיַלְדָּעַר. דֵּי פָּאַרְשִׁיְדָעַן גְּרוֹפָעַן פָּוּן דָּעַם קָאַנְגָּרָעַם

זינען געווען שטארק פארבייטערט אײַנָּע געגען דער צוֹווִיטער. אויף דער רעכטער זויט האבען זיך גזעהען עטליכע אַפְּיזֶרְסְּקָעַ עפְּאַלְעַטָּען און עטליכע פויערים פון דעם אלטען שנייט, מיט לאָנָּגָע בערד אָז מינע פון ערנסטָע בעלייבתִּים; אַין דעם צענְטָר זיינען געועסָען עטַּלְיכָּע פויערים, עטליכע אונטער-אַפְּיזֶרְסְּקָעַ אָז סַּאֲלְדָאַטָּעַ; אַין לִינְקָעַ פְּלִיגָּעַל זיינען כמעט אלַּע דעלענָאַטָּען געווען אַין מונדרָעַן פון פרָאַסְטָעַ סַּאֲלְדָאַטָּעַ. דָּאַס אֵיז געווען דער יונגעָר דָּוָר, די פויערים, וואָס האבען געדענט אֵין דער אַרְמִי... די נאַלְעַרְעַעַן זיינען געווען אַנְגַּעַפְּאַקְּטָמָן מיט אַרְבִּיטָר, וועלכָּעַ האבען אֵין רָוְסָלָאנְדָּן נָאָךְ נִיט.

פארגעסָען זיינָר פּוּיְרְשָׁע אַבְּשַׂטָּאמָוָן.

דער עקוּזְקָוְטִיוֹ-קָאַמִּיטָּעַט האַט נִיט גַּעַזְאַלְטָ אַנְגַּרְקָעָנָעַן דעם קָאַנְגָּרָעַם אַלְמָ אַפְּיזִיעַל: דער אַפְּיזִיעַלְעַדְרָ קָאַנְגָּרָעַם אֵיז גַּעַרְפָּעַן גַּעַד וואָרָעַן אוּפְּן 13 טָעַן דעַצְעַמְבָּעַר. דער מִיטְגְּלִיעַד פָּוָנָ'ם עַקְוּזְקָוְטִיוֹ-קָאַמִּיטָּעַט, וואָס האַט גַּעַפְּבָּעַנְטָ דעם קָאַנְגָּרָעַם, האַט עַרְקְלָעַהָרָוָנָגְדָּאַס אֵיז נָוָר אַ „אוֹיְסְעַרְאַרְדָּעַנְטְּלִיכָּעַ קָאַנְפְּעַרְעַנְצָי“. די עַרְקְלָעַהָרָוָנָגְהָאַט אַרְוִיסְגָּרְפָּעַן אַ שְׁטוּרָם פָּוָן אַפְּלָאַדְּרִיסְמָעַנְטָעַן אָזָן בַּיּוֹזָע גַּעַד דָּאַס אֵיז שְׁרוּיָעַן. די „אוֹיְסְעַרְאַרְדָּעַנְטְּלִיכָּעַ קָאַנְפְּעַרְעַנְצָי“ האַט באַלְדָּ אַרְוִיסְגָּעַד ווַיּוֹעַן, וואָס זַי טְרָאָכָט וועגעָן דעם אלַּעַטָּען עַקְוּזְקָוְטִיוֹ-קָאַמִּיטָּעַט: זַי האַט אוֹיְסְגָּעַלְיָבָעַן פָּאָר אַ פָּאַרְוִיזְעַנְדָּעַן מַאְרִוָּאָסָפָיְרָדָאָנָאָוָא,

די פִּיהְרָעָרִין פָּוָן די לִינְקָעַ סַּאֲצִיאַלְיִיסְטָעַן-דָּעַוָּאַלְזִיאַנְעָרָעַן.

כמעט דער גַּאנְצָעַר עַרְשְׁטָעַר טָאגָן אֵיז אַרְבִּיעַר אֵין הַיִּסְעַ דָּעַ-בָּאַטָּעַן, צַי מַעַן זָאָלָזָעַן צַוְּלָאָזָעַן פָּאַרְטְּרָעַטָּר פָּוָן די וּאַלְאַסְטָנָאַיָּעָסָאַד ווַיּוֹעַטָּעַן, אַדְרָר נָוָר דעלענָאַטָּעַן פָּוָן די גַּוְבְּרָנְסָקָעַ סַּאֲוּזְיִיעַטָּעַן. ווי אֵין דעם קָאַנְגָּרָעַם פָּוָן אַרְבִּיטָר אָז סַּאֲלְדָאַטָּעַן, האַט זַיךְ אַוְיךְ דָּאַ אַ רְיִזְעָגָעָמָאַיְרִיטָעַט אַרְוִיסְגָּעַזָּאַנְטָ פָּאָר דָּעַר בְּרִיְטָר פָּאַרְטְּרָעַטָּוָנָגָעָ.

דער אלַּעַטָּר עַקְוּזְקָוְטִיוֹ-קָאַמִּיטָּעַט האַט פָּאַרְלָאָזָעַן דעם זָאָלָ...

עַס האַט זַיךְ באַלְדָּ אַרְוִיסְגָּעַזָּוָיְזָעַן, אָז די מַעְהָרָסְטָעַ דָּעַלְעַנָּאַטָּעַן זיינָעַן פִּינְדְּלִיךְ צַוְּדָעַר רַעֲנִירָוָנָגָעַן פָּוָן די פָּאַלְקָסְ-קָאַמִּיסְאָרָעַן. זַיְנוֹ אָוֹרְדָּ יְעוּזָה האַט גַּעַפְּרָוָאָוָת רַעֲדָעַן אַיְנָ'ם נָאָמָעַן פָּוָן די באַלְשָׁוּוֹיְקָעָם, האַט מַעַן אַיְפְּנָהָיְבָעַן אַ טּוּמְעָל אָזָן מַעַן האַט אַיְהָם נָעַצְוָאָוָנָגָעָן אַרְאָבָּיְגָעָן פָּוָן דָּעַר פְּלָאַטְפָּאַרְמָעָ. „אַט אָזָוִי וְעַצְטָמָעָן מַעַן אַרְיָין אַ פָּאַלְקָסְ-קָאַמִּיסְאָרָעַן דָּעַר בְּלָאַטָּעָ!“ האַט מַעַן גַּעַלְאָכָט.

נאַזְאָרוּעָוָוָו, אַ דָּעַלְעַנָּאַט פָּוָן דָּעַר פְּרָאַוְוִינְצָי, האַט גַּעַזְאָנָט: „מִיר,

לינקע סאציאלייסטטען-דרעווואָלוציאָנערען, ווילען ניט אַנערקענען די אווי גערופענע רענירונג פון די אַרבײַטער אָון פּוּיעַרִים, ביז ווֹאנען די פּוּיד ערִים ווּעלען ניט זיַּן אַיהֲרַ פֿאָרטְרָאָטָעַן. ווי זי אַיוֹ אַיצְטַמַּט, אַיוֹ זי ניט מעַהַר ווי אַ דִּיקְטָאָטוֹר פון די אַרבײַטער... מֵיר פֿאָרטְרָאָטָעַן, אָזֶם זָאָל גַּעֲבִילְדָּעַט ווּערעַן אַ נִּיעַ רַעַנִּירַונג, ווֹאָס זָאָל פֿאָרטְרָאָטָעַן די גַּאנְצָעַ דַּעַמְּאָקְרָאָטִיעַ!"

די רַעַקְצִיָּאָנָּרָעַ דַּעַלְעַגְאָטָעַן הַאָבָעַן גַּעַפְרוֹאוֹוֹט צְעוּוֹאָרָעָמָעַן די דָּאָזְגַּעַ פִּינְדְּלִיבָּעַ שְׁטִיכְמוֹנָגַג. ניט קוּקָעָנְדִּיגַג אַוִוַּת פֿרָאָטְעַסְטָעַן פון די בָּאַלְשְׁעוּוֹוִיסְטִישָׁע בְּעֵנֶק, הָאָט מַעַן עַרְקְלָעָהָרֶט, אָז דָּעַר רָאָתָה פון די פֿאָלְקְסִ-קָּאָמִיסְאָרָעַן הָאָט בְּדָעָה עַנְטוּוּעַדְעָר צַו קָאָנְטְּרָאָלְיְרָעַן דָּעַט קָאָנְגָּרָעַם, אָדָעָר צַו פָּאָנְאָנְדְּרָאָלְזָאָעַן אַיהֲם מִיטַּ גַּעַוָּאָלְד. די עַרְקְלָעָהָרֶט ווּערְט אַוְיפְּגָעָנוּמוּעָן מִיטַּ אַ גַּעַוְאָלְדִּינָּעַן אַוְיסְבָּרוֹדַ פִּון צָאָרוֹן... דָּעַם דָּרִיטָעַן טָאגַה הָאָט זֶיךְ לְעַנִּין פְּלוֹצְלִינְגַג בְּעוֹזְיוּזָעַן אַוִוַּת דָּעַר טְרִיבָּונָעַ. צָעָהַן מִינּוֹת אַיוֹ דָעַר זָאָל גַּעַוְעָן ווּילְד אָון מְשׂוֹגָע. "אוּוַעַק פִּון דָּאָנָּעַן!" הָאָט מַעַן גַּעַלְיָאָרָעָמָט. "מֵיר ווּילְעַן ניט הַעֲרָעַן אַיְיעָרָעַ פֿאָלְקְסִ-קָּאָמִיסְאָרָעַן!" אַיהֲרַ זַוְּיט בַּיִּ אָוָנוֹ ניט קִין רַעַנִּירַונג!

לְעַנִּין אַיוֹ רָוְהִיגַג גַּעַשְׁטָאָנָעַן אַוְיפִּין פְּלָאָצַג, גַּעַחְאַלְטָעַן זֶיךְ אָן טִישָׁ מִיטַּ בַּיּוֹדָעַ הָעֵנֶד, אָוֹן זַיְנָעַ קְלִיְּנָעַ אַוְגָעַלְעָדַק הַאָבָעַן אַוְיְפְּמָעָרְקוֹאמָט בְּעַטְרָאָכָט דָעַם רַוִּישָׁעַנְדָעַן עַוְלָם. בִּיסְלָעְכּוֹיוֹן הָאָט די פִּינְדְּלִיבָּעַ דָעַמְּאָנְסְטְּרָאָצִיעַ זֶיךְ אַוְיְסְגָעַשְׁעָפָט, נָוֶר אַוִוַּת דָעַר רַעְכְּטָעַר זַוְּיט פִּון'ם זָאָל הָאָט מַעַן נָאָךְ אַלְצַיְּ גַּעַטְוּמָעַלְטַ.

"אַיךְ קָוָם אַחֲעָר ניט אַלְסַמַּ אַ מִיטְגְּלִיעַד פִּון דָעַם רָאָתָה פִּון די פֿאָלְקְסִ-קָּאָמִיסְאָרָעַן", הָאָט לְעַנִּין גַּעַזְאָנָט אָוֹן ווּידָעַ אַיְבְּרָגָעַוּוֹאָרט בַּיִּזְמָעַל אַיוֹ שְׁטִילַ גַּעַוָּאָרָעַן. "אַיךְ קָוָם אַלְסַמַּ אַ מִיטְגְּלִיעַד פִּון דָעַר בָּאַלְשְׁעוּוֹוִיסְטִישָׁעַ פֿרָאָקְצִיעַ, אַלְסַמַּ אַן אַוְיְסְגָעַלְיְבָעָנָעַ דָעַר לְעַנָּאָט צַו דָעַם קָאָנְגָּרָעָם". עַר הָאָט אַוְיְפְּגָעָהוּבָעַן זַיְנָן פְּאָפִיעַר אַזְוִי אָזֶן אַלְעַ זָאָלָעַן אַיהֲם זַוְּהָן. נָאָכְדָעַם הָאָט עַר פֿאָרְטְּגָעַזְעַט מִיטַּ דָעַר זַעְלְבִּיגָּרַ רָוְהִיגָּר שְׁטִימָעַ:

"פִּון דַעַטְוּעַגְעָן קָעַן מַעַן ניט לַיְקָעַנָּעַן, אָז די אַיְצְטִינְגַעַ רַעַגְיָרָנָג אַין רַוְסְלָאָנָד אַיוֹ גַּעַבְּיְלָדָעַט גַּעַוְאָרָעַן דָוְרָק דָעַר בָּאַלְשְׁעוּוֹוִיסְטִישָׁעַ פֿאָרָטִיְּיָ" — ווּידָעַ הָאָט עַר גַּעַמּוֹת אַבְוּוֹאָרָטָעַן אַ בִּיסְעָלַן. "פֿרָאָקְטִישָׁ זַיְנָעַן די בָּאַלְשְׁעוּוֹוִיקָעָם אָוֹן די אַיְצְטִינְגַעַ רַעַנִּירַונג אַיְזָן אָוֹן די זַעְלְבִּיגָּרַ זֶיךְ..." דָא הָאָט זֶיךְ אַוְיְפָסַ נִיְּ אַוְיְפָגָהוּבָעַן אַ גַּרְזִיְּ."

סער געפֿילְדער אוֹוֵף די רעכטָע בענֶק, אַבעָר דער צענטער אָוּן די
לִינְקָע זַיְנְגָע נְגֻווּן נִיגְעָרִיך צֹו וּוַיסְעָן, וּוָאָם עַד הַאֲט צֹו זַיְנָע,
הַאֲבָעָן זַיְיָ אַיְנְגַעְשְׁטִילְט די אַיבָּעָרִיךְ.

לענין האט גערעדט מיט זעהר אײינפאכע ווערטער. „זאנט מיר אפען, פויערים: אין אויערט הענד האבען מיר איבערגעגעבען די ער פון די פאמיעשטישיקען, — זוילט איהר ניט דערלאזען, אז די ארד-ביביטער זאלען איבערנעהמען דעם קאנטראָל איבער די פאַבריקען? דאס איז א קלאסען-קאמפֿת. די פאמיעשטישיקען זיינען געגען די פויערים, די פאַבריקאנטען זיינען געגען דעם אָרכִיבְּטֶר. זוילט איהר דערלאזען, אז די רײַיהען פון דעם פראָלעטאריאָט זאלען זיין גע-שפֿאָלטען? זאנט מיר אפען: אויפֿ וועמַעַנְסַ צַד ווילט איהר זיך שטעלען?

„מיר, די באַלְשׁוׁוֹויקעム, זיינען די פֿאָרטִי פּוֹנִים פֿרָאַלְעַטָּאַט — פּוֹנִים דָּאָרְפִּישָׁעַן פֿרָאַלְעַטָּאָרִיאַט אֶזְוִי גּוֹט וּוּ פּוֹנִים שְׁתָאָדָּרְטִיאַט — פֿרָאַלְעַטָּאָרִיאַט. מִיר, באַלְשׁוׁוֹויקעム, זיינען די שִׁיצְעָר פּוֹן די סְאָוּוַיְעַטָּעַן — פּוֹן די פֿוַיְעַרְיִם-סְאָוּוַיְעַטָּעַן אֶזְוִי גּוֹט וּוּ פּוֹן די אַרְבִּיטְעָר-אָוּן-סְאָלְדָּאַטָּעַן-סְאָוּוַיְעַטָּעַן. די אַיצְטִיגָּע רֻעְנִירּוֹנְג אֵיז אַ רְעַנְג פּוֹן סְאָוּוַיְעַטָּעַן. מִיר האַבעָן נִית נּוֹר אַיְינְגְּעַלְאַדְעַן די פֿוַיְעַרְיִם-סְאָוּוַיְעַטָּעַן אֵין דָעַר רֻעְנִירּוֹנְג מִיר האַבעָן אוֹיךְ אַיְינְגְּעַלְאַדְעַן פֿאָרְטִּיעָר פּוֹן די לִינְקָע סְאָצִיאַלְיִיסְטָעַן-דָּרוֹוּאַלְזִיכְיָאַנְעָרָעַן וִיךְ צָו בְּעַתְהִיְילְיגָעַן אַינְיִם רַאֲטָחָה פּוֹן די פֿאַלְקָס-קָאָמִיסְפָּרָעָעַן...

„די סאָוויעטען זיינען די בעסטע פֿאַרטערעטען פֿון די אַרבּוֹיַּה
טַעַר — די אַרבּוֹיַּה אִין פֿאַברְיקָעַן אָוּן מִינָעַם, די אַרבּוֹיַּה אִין די
פֿעלְדָּרָה. וּועֶר עַס ווֹיל צַעֲרַשׁ טַעַרְעַן די סָאוּוּיַּעַטָּן, טַהַוֵּת אָוּן אַנְטִיְּ
דַּעַמְּאַקְּרָאַטִּישׁע אָוּן קָאנְטְּרָדְרָעָוּ אַלְזִיכְיָאַנְעָרָע אַרבּוֹיַּה. אַיר זָאנְג אַירְ
אָוּן, חַבְּרִים פֿון די רַעַכְתָּע סָאַצְיָאַיְסְטָעַן-דָּרְעָוּ אַלְזִיכְיָאַנְעָרָעַן, אָוּן אַירְ,
הַעֲרָדָעָן קָאַרְעַטָּעַן, אָוּן אַוְיב די גַּרְינְדוֹנְגָס-פֿעַרְזָאַמְלָנוֹג וּועֶט פֿרְאוֹוּן
צַוְּבָרָעָכְן די סָאוּוּיַּעַטָּן. וּועֶלְעַן מִיר דָּאַרְלָאַזְוָן!“

דעם 25טען נאכמייטאג איז טשערנאוו אין איילעניש געקסמען פון מאהילעוו לוייט דער בקעה פון דעם עקווקטויוּראַמִיטעט. ערשות צוירק מיט צוויות חדשים איז ער געוען פאָרבעענט פאָר אַשאָרבען דעווואַלוציאַנער איז געוען בעליך צווישען די פויערים, איצט

האט מען איהם אַרְוִיכָנּוּרֶפָעַן, ער זאל אַבְשְׁטָעֵלָעַן די גַּעֲפַעַרְלִיכָע
בעווענוונג פונ'ם קַאנְגְּרָעָם נאָך לַינְקָם. וווען ער אויז אַנְגְּנָקְומָעָן קִיּוֹן
פעטראנְגָרָאָד, האט מען איהם גַּעַנְוָמָעָן אַיִּינְסָמָלָנִי אוֹוִיף אַפָּאוֹרָהָעָר,
אַבְעָרָעָמָעָן האט איהם באָלְד אַבְגָּעָלָאָוָט.

קדם כל האט ער נומט אַנְגָּוִידָלֶט דעם עקוּזָהָטוּרָקָאַמִּיטָעַט
דערפֿאָר ווֹאָס ער פֿאָרְלָאָזָט דעם קָאנְגָּרָעָם. דער קָאַמִּיטָעַט האט בע-
שְׁלָאָסָעַן זֵיך אָוּמְצָקָהָרָעַן. ווֹעַן טְשֻׁעָרָנוֹו אוֹיז אַרְיִינְגָּעָקָומָעַן אַין זָאָל,
הָאָט מָעַן אֵיהָם אַוְפְּגָעָנוֹמָעַן מִיט הַילְכִּיגָּע אַפְּלָאָרִידָסְמָעָנָטָעַן פָּוֹן דער
מְעוֹרָהִיָּט אָוֹן מִיט אַפְּיוּפְּעָרְיוֹ אָוֹן שְׁפָאָטִישָׁע אַוְיסְרוּפָעַן פָּוֹן דֵי
בְּאַלְשָׁעָוּוּקָעָם.

„חברים ! איך בין ניט געווין איין פערראנד. איך האב זיך בעטהיליגט איין אַקאנפערענץ פון דער 12טער ארמיי, וואו עם האט זיך בעהאנדרלט די פראנע וועגען רופען אַקאנגרעם פון אלע פויערים-דעלאגעטען איין דער מערבי-ארמיי, דעריבער ווייס איך ווינציג וועגען דעם אוניפשמנד. וועלבער איין דא באָרגעטונגן. —”

זינאָוועדו הוויבט זיך אויף פון זיין פלאָע אונ שרייט אום:
 „יאָ, איהָר זויט ניט געווען — עטלייכּע מינוט!“ עס הויבט זיך אויף
 אָ שרעקליכּער טומעל, געשריען: „nidער מיט די באַלשוועיקעム!
 טשערנָאָו רעדט וווײַטער: „די בעשולדיגונג, אָן אַיך האָב גע-
 האַלפֿען פִּיהָרְעָן אָן ארמיִי אויף פָּעַטְרָאנְגָּרָאָד, האָט ניט קיִין שׁוֹם
 גְּרוֹנְד אָן אַיז אַינְגָּאנְצָעָן פָּאַלְשׁ. פִּון וּאֱנָעָן נעהֶמֶת זיך די בעשולדִי-
 גְּנוֹגָן? וּוַיּוֹזֵט מִיר דָּאָקְוּמְעַנְטָעָן!

זינאוועוועו : "אייזוועסטיא" און "דיילא נארארדא" — אײערע
אייגענע צייטונגען. אט פון וואנען די בעשולידיגונג געהמא זיך!
משערנאָס גרויסער פנים, מיט קלינע אוינען, גערהייזעלטע
האָר און גראַחליכער באָרד, ווערט רויט פון צאָרֶן, אַבעָר ער האָלט
זיך איין און רעדט וויטער. "אַיך זאג אַיך נאָכָאָמָל, אַיך האָב
פראָקטיש ניט געוואָסְט ווֹאָס דָאָ טהוֹט זיך, אַון אַיך האָב ניט געַ
פִיהָרֶט קִין שׁוּם אַרְמַיִי, אַחֲזֵאָט דָעַר (ער ווֹוִיזֶט אַן אוֹוִיפֶד
פּוּוִירִים-דָעַלְעָנָאָטָעָן), אַון אַיך בֵּין שְׂטָאָלֶץ, ווֹאָס אַיך האָב זַיִ אַהֲרָע
געַברָאָכֶט!" גַעַלְעַטָּר. גַעַשְׁרִיּוּן : "ברָאָזָא!"

„ווען איד האב זיך אומגעעהרט קיין פערטאנראד, בין איד געוווען אין סמאָלני. דאָרט האט מען מיר אָזע בעשולדינונג ניט גע-

מאכט... איך האב געהאט א קורצען געשפערעך און האב פערלאוות דעם אינסטייטוט — דאס איז אלעם! זאל וועז קיינער דא ניט סמייען מאָבען אָזֶא בעשולדיגונג!

עם הוויבט זיך אויף א טומעל. די באַלשבוועיקעム און איינינגע לינקע סאציאלייסטען-דרוואָלווציאנערען שפרינגען אויף פון זיעירע ערטער, מאכען אלע מיט די פוייסטען און שרײַען, די איברגען ווילען זי איבערשריינן און זי אינשטיילען.

„דאס איז א שאנדע, ניט קיין זיצונג!“ האט טשערנאָו אויסנערופען און האט פערלאוות דעם זאל. צוּליעב דעם טומעל האט מען געמוות שליסען די זיצונג.

דערוויל איז ארויפגעשוואָומען די פראגע וועגען דעם עקוועלז פיווקאמיטעט. מען האט געהאט אַנגערופען דעם קאנגרעם אָן „אוּר-סערארדענטליךע קאנפערענץ“, כדי מען זאל ניט דארפען אויסקלוייד בען קיין נויעם עקווקטיוו-וקאמיטעט. דער שטעהן האט אַבער געהאט צוויי עקאָן: די לינקע סאציאלייסטען-דרוואָלווציאנערען האבען בע-שלאָסען, איז אויב דער קאנגרעם האט קיין מאכט ניט אַבער דעם עקווקטיוו-וקאמיטעט, האט דער עקווקטיוו-וקאמיטעט קיין מאכט ניט איבער דעם קאנגרעם. דעם 25טען נאָוועמבער האט די פערזאָמלונג בעשלאָסען, איז די אויסערארדענטליךע קאנפערענץ נעהמת איבער די מאכט פון דעם עקווקטיוו-וקאמיטעט און נאר איזוינע מיטגּליעדר, זואָם זיינען אויסגעקליבען געווארען פאר דעלענאתען, האבען אַרכט צו שטימען.

אויף מאָרגען האט מען דעם בעשלום גענדרערט, ניט קוּקענדיג אויף די שטארקע פראַטעסטען פון די באַלשבוועיקעム. עם ווערט אַנד גענומען, איז אלע מיטגּליעדר פון דעם עקווקטיוו-וקאמיטעט האבען שטימרעדט, צי זי זיינען דעלענאתען צי ניט.

דעם 27טען איז פֿאָרגעקוּמוּן די דעבאָטער וועגען די ער-בראָג, וואָועם האט זיך אַרוייסגעויזען דער אַונטערשייד צוּוישען דעם אַנְרָאָר-פֿרָאָנָרָאָם פון די באַלשבוועיקעム און די לינקע סאציאלייסטען רעוֹאָלוּוציאָרָען.

קָאָלְטִשְׁינְסְּקֵי, אָ לִינְקָעָרָסְּאָצְּיָאָלִיסְּטִידְּרָעָוָאָלוּוצְּיָאָנָרָעָ, האט גע-רעט וועגען דער געשיכטע פון דער אַנְרָאָר-פֿרָאָנָרָאָם זונט דעם אַנְהָוִיב פון דער רעוֹאָלוּוצְּיָעָ. דער עַרְשְׁטָעָרָסְּאָצְּיָאָלִיסְּטִידְּרָעָוָאָלוּוצְּיָאָנָרָעָ, פון די פֿוּעָרִים-סָאָוּיעָ-

מען, האט ער געוזנט, האט אונגענוןטען אַ קלאהרט ער און דיטליךער ער זאָלוציע: תיכפֿ איבערגעבען די מאָנטקעס אין די הענד פון די ערדר קאָמיטעטען. אבער די מאָכער פון דער רעוואָלוציע און די בורזשׂ אָזיע אַין דער פראּויז אָרישער רענירונג זיינען בעשטענען, אָז מען זאָל די פראנע ניט ענטשיידען אַחֲן דער גראַנדונְס-פֿערזאָמְלָונְג. אַין דעם צוֹוִיטען פֿעריאָד פון דער רעוואָלוציע, דעם פֿעריאָד פון „פֿשְׁרוֹת“, אַיְזֵן טשעַרְנָאָוו אַריַין אַין קָאָבְּנָעַט. די פֿוּעָרִים זיינען געוען אַיבְּעַצְיִיגְט, אָז אִיצְט ווּעַט זִיךְ שְׁוִין אַנְהָוִיבָּעַן די פֿרָאַקְטִישׁעַ לְעֹזָנוּג פון דער ערדי-פראנע. אַבער ניט קוּקָעַנְדִּיג אָוִיפּ דעם פֿעַסְטָעַן בעשְׁלוּם פון דעם פֿוּעָרִים-קָאָנְגָּרָעָס, האָבען די רָעָקְצִיאָנְגָּרָעָן אָז פֿשְׁרָה-מָאָכָּעָר אַין דעם עַקְוָעַטְיוֹוּקָאָמִיטָעַט ניט דער לאָזֶט גָּרָנִיט טהָאָן. דָּאָס האָט, אַרוּסְגָּעַרְפָּעָן אַ רִיה אָונְרוֹהָעָן אַין די דערפָּעָר. אַנְדָּרֶשׁ האָט דָּאָס ניט גַּעֲקָעַנְט זַיְן, ווּוְיל די פֿוּעָרִים זיינען געוען אָוּמְרוֹהָיג אָז זַיְעַר עַנְעַרְגִּיעַ האָט גַּעֲוָכְט אַן אַוְיסְוּעָג די פֿוּעָרִים הָאָבען פֿערשְׁטָאָנָעָן די אַמְתִּיעַ בעדְיוֹתָנְג פון דער רעוואָלוציע — זַיְיַה הָאָבען גַּעַפְּרוֹאָוטָם אַיבְּעַרְגָּהָן פון ווּעַטְעָר צַוְּהָאָטָעָן...

האט מיט בענימעטערונג בעניריסט דעם אויפשטאנד...
האט קאלטשינסקי געזאנט, "זויי
גען ניט קיין פשוט'ע אונרזהען, זוי זייןען ניט קיון, "באלשעוויסטישע
אוואנטורע", זוי זייןען אן אויפשטאנד פון'ס פאלק. דאס גאנצע לאנד

“דאס אָנְגַּרְאַדְפָּרָאנְגָּרָם פֿוֹן דִּי באַלְשֻׁוּוֹוִיקָעָם אֵיז אַין אלְגַּעֲמִין דִּידְיכְּתִּיגְ... זַיְעֶר טַוּות אֵיז נָוֶר, וּוֹאָס זַיְיָ האַבָּעָן גַּעֲרוֹפָעָן דִּי פּוּוִירִים אַיְבָּעַרְצִינָהָעָמָעָן דִּי עַרְד מִיט גַּעֲוָאלְד... דִּי באַלְשֻׁוּוֹוִיקָעָם האַבָּעָן לְכַתְּחָלה עַרְקָלְעָהָרָט, אָז דִּי פּוּוִירִים דַּאֲרָפָעָן אַיְבָּעַרְצִינָהָעָמָעָן דִּי עַרְד “דוֹרֶךְ אַ רְעֻוּאַלְזִיכְיָאַנְעָרָע הַאַנְדְּלָנָג פֿוֹן דִּי מַאֲסָעָן”. דָּאס אֵיז נִיטְמַעְהָר וּוֹי אַנְגַּרְכְּבָע : מָעַן וּוֹאָלְטָ דָּאָרְגַּעַנְט אַיְבָּעַרְצִינָהָעָמָעָן דִּי עַרְד אָוִיפְ אָז אַרְגָּאַנְיוֹרְטָעָן שְׂטִיְיגָעָר... פָּאָר דִּי באַלְשֻׁוּוֹוִיקָעָם אֵיז גַּעֲוָעָן וּוֹיְכְּטִיגְ, אָז דִּי פְּרָאָגָעָן פֿוֹן דַּעַרְ רְעֻוּאַלְזִיכְיָאַזְלָעָן גַּעֲלָעָזָט וּוֹעֲרָעָן וּוֹאָס שְׁנַעַלְעָר, אַבָּעָר זַיְיָ האַבָּעָן זַיְק נִיט אִינְטָעָרָעָסְרָט, וּוֹי

„דאם ערדי-געזען פון דעם סאובייט-קאנגרעם איז איז אלגעמיין דאס זעלבייגע, ווי דאס פראנגראם פון דעם ערשותען פווייראים-קאנגרעם. בפער ואס-זישע האט די ניע רענירונג ניט אנגעווענדט אויך די זעלבע

טאקטיק, וואם דער פוייררים-קאנגרעם האט אַנְגָּעָמָעָרֶקֶט? דער ראצמה פון די פאלקס-קאמיסארען האט געוואָלט לעזען די ערדי-פראגע וואם ניכער, אַזוי אָז די גריינדונגס-פערוזאָמְלוֹנָג וְאֵל שוין ניט האבען וואם צו טהאן....

„פֿון דֻּסְטוּוּגָעָן הָאָט די רַעֲנִירָוּג אַיְינְגָעָזְהָן, אָז מַעַן מַוְּן אָוִיך אַנְגָּהָמָעָן פְּרָאָקְטִישׁוּ טְרִיטִיט, הָאָט זַי נִיט לְאָנְג גַּעַטְרָאָכֶט אָזָן הָאָט אַנְגָּעָנוּמָעָן די „כְּלָלִים פָּאָר די עַרְדִּיקָּמִיטְעָטָעָן“, וּוּלְכָבָע בַּעַשְׁאָפָעָן אַמְּדָנָע לְאָגָע: פֿון אַיְינ זַיְתָה הָאָט דַּעַר רַאֲתָה פֿון די פְּאָלְקָס-קָאָמִיָּה סָאָרָעָן אַבְּגָעָשָׂאָפָט פְּרִיוֹוֹאָט-אַיְינְגָעָנְתָהָוָם אָוִיפָּ דַּעַר עַרְד, פֿון דַּעַר אַנְדָּרָעָר זַיְתָה זַיְנָעָן די כְּלָלִים פֿון די עַרְדִּיקָּמִיטְעָטָעָן גַּעַנְרִינְדָּעָט אָוִיפָּ פְּרִיוֹוֹאָט-אַיְינְגָעָנְתָהָוָם... פֿון דֻּסְטוּוּגָעָן אָז נִיט קִין אָוְמְגָלִיק. די עַרְדִּיקָּמִיטְעָטָעָן קוּקָעָן זַיְךְ נִיט אָזָם אָוִיפָּ די בַּעַפְּעָהָלָעָן פֿון דַּעַם סָאוּוּעָט; זַיְיָ פִּיהָרָעָן דַּוְרָךְ זַיְיָרָעָ אַיְינְגָעָן פְּרָאָקְטִישׁוּ בַּעַשְׁלִיסָעָן, וואם זַיְנָעָן גַּעַנְרִינְדָּעָט אָוִיפָּן וּוּלְעָן פֿון אַרְיוֹגָעָר מַעְהָרָהִיט פּוּוּרָהוּם.

„די עַרְדִּיקָּמִיטְעָטָעָן פְּרוֹאוֹוּן נִיט אַרְיוֹסְגָּעָבָעָן קִין גַּעַוְעָצָעָן, וואם זַאָלָעָן לעזען די עַרְדִּיקָּפָרָאָגָע: דַּאָם אָזָן די אוּפְּגָאָכָע פֿון דַּעַר גַּרְיְנְדוֹגָס-פֻּרְזָאָמְלוֹנָג... זַיְנָעָן מִיר אַבְּעָר זַיְכָעָר, אַ די גַּרְיְנְדוֹגָס-פֻּרְזָאָמְלוֹנָג וּוּטָט טַהָּאָן דַּעַם וּוּלְעָן פֿון די רַוְסִישׁוּ פּוּיְירִים? מִיר סָעָנָעָן נִיט וּוּסְעָן... אַיְינ זַאָךְ זַיְכָעָר: אָז די רַעְוָאָלְזִיאָנְעָרָע עַנְטָשָׁלָאָסְעָנָהִיט פֿון די פּוּיְירִים אָזָן אִיצְטָפָעָטָר, וּוּ שְׁטָעָנְדִּיגָּה, אָזָן אָז מַעַן וּוּטָט נְוִיטָעָן די גַּרְיְנְדוֹגָס-פֻּרְזָאָמְלוֹנָג צַוְּעָן די אַנְרָאָרָדָה פְּרָאָגָע אַזְוִי וּוּ די פּוּיְירִים פֻּרְלָאָגָעָן... די גַּרְיְנְדוֹגָס-פֻּרְזָאָמְלוֹנָג וּוּטָט נִיט סְמִיּוּן אַיְינְרִיּוּסָעָן מִיטָּן פְּאָלָקָה...“

נאָך קָלְטִשְׁנָסְקִין הָאָט גַּעַרְדָּטָה לְעָנִין. אִיצְטָפָעָט מַעַן אַיְהָם אַוִיסְגָּהָעָרט מִיט טִיעָפָר אַוִיפְּמַעְרְקָהָזָמְקִיּוּט. „וְאָם מִיר טַהָּוָעָן אִין אִיצְטִינָעָן מַאְמָעָנָט, אָזָן נִיט נֹור לְעַזְעָן די עַרְדִּיקָּפָרָאָגָע, נֹור אַוְיד די בְּרָאָגָע פֿון אַסְצִיאָלָעָר רַעְוָאָלְזִיאָע, נִיט דַּוְר דָּא אַיְן רַוְסְלָאָנָה, נֹור אַוְיך אַיְבָעָר דַּעַר נַאֲנָצָעָר וּוּלְטָה. די עַרְדִּיקָּפָרָאָגָע קָעָן נִיט גַּעַלְיוּזָט יְעָרָעָן אָהָן אַצְוֹזָעָהָאָנָג מִיט די אַיְבָעָרִיגָּע פְּרָאָגָעָן פֿון דַּעַר סָאָד צְיַאָלָעָר רַעְוָאָלְזִיאָע... קָאָנְפִּיסְקִירָעָן מִיר די מַאיָּאָנְטָקָעָם פֿון די בְּרִיצִים, וּוּטָט דַּאָם אַרְיוֹסְרָוּפָעָן אַ וּוּידָעָרְשָׁטָאָנד נִיט נֹור מַצְדָּה די רַוְדָה בִּישְׁעָ נּוֹטָס-בְּעָזִיעָר, נֹור אַוְיך מַצְדָּה דַּעַם אַוִיסְלָעָנְדִּישָׁעָן קָאָפִיטָּאָל,

מייט וועלכען די גרויסע גוטס-בעזיזער זייןען פערבונדען דורך די בענק...

„די פריצ'ישע מאיאנטקעס אין רוסלאנד זייןען דער פונדאמענט פין אונטערדריקונג, און דערמיט וואס די פוייערים קאנפיסקיירען זיין, מאכט די רעוואַלוציע דעם וויכטיגסטען שרייט פאַרעווערטם. דאס קען מען אבער ניט אַבטהילען פון אַנדערע שרייט, ווי עס בעוויזען די שטופען פון דער רעוואַלוציע. די ערשות שטופע איז געווען: ברעכען די זעלבסטהערשאָפט, ברעכען די מאכט פון די קאָפִיטָלִיסְטָען און גוטס-בעזיזער, וועלכע זייןען אלע פֿאָרְבּוֹנְדָעָן דורך געמיינזאָמע אַינְ טערעסען. די צוּוּיַּעַטַּע שטופע מיט דער בּוֹרְזֶשְׁוָאָזְּעַע. דער טעות פון וויעטן און פֿאָלִיטִישׁע פְּשָׂרָות מיט דער בּוֹרְזֶשְׁוָאָזְּעַע. די לינקע סָצִיאָלִיסְטָעָן-דּוּעָוָאַלְוָצְּיָאָנְעָרָעָן אַיז דאס, וואס זוי האבען אין דער רעכטער צוּיט ניט אַרְוִיסְגּוּטְרָעָטָעָן געגען פְּשָׂרָות, גּוֹווּ בענדיג אָז דאס בעוואָאָסְטוּזְיַּין פון די מאָסְעָן אַיז נָאָךְ נִיט גּוֹנוֹגְעַנְתָּר ווַיְקָעַלְתָּ...

„אויב מיר וואָלטען דארפּעַן וואָרטען מיטין סָצִיאָלִיזָם אָזוּי לאָנגְ בֵּין דאס בעוואָאָסְטוּזְיַּין פון דעם גאנצְעַן פֿאָלָק אַיז גְּרִיַּת דָּעַרְצָו, וואָלָט דָּאָם גְּעַדְוִיעַרְט וּוּנִיגְסְּטָעָנָם נָאָךְ פֿינְפּ הָונְדָעָרָט יָאָהָר... די סָצִיאָלִיסְטִישׁע פֿאָרְטִּי אַיז דער אָוּאָנְגָּרָד פון דעם אַרְבִּיטְרָאָקְלָאָם. זַי טָאָר זַיְךְ נִיט אַבְשְׁטָעַלְעָן פֿאָר דעם, וואס דּוּרְכְּשָׁנִיטְלִיךְ אַיז די מאָסְעָן נָאָךְ נִיט עַנְטוּוּקָעָלָט. זַי מוֹזְ פֿיְהָרָעַן די מאָסְעָן, אָזוּן די סָצִיאָלִיסְטִישׁע דּוּעָוָאַלְוָצְּיָאָנְעָרָעָר אַינְצִיאָטְיוּוּעָ... כְּדִי אַבעָר צוּ פֿיְהָרָעַן די אָוּנְעַנְשָׁלָאָסְעָנָעָ, מַזְעַן די חֲבָרִים לִינְקָעָ סָצִיאָלִיסְטָעָן-דּוּעָוָאַלְוָצָּאָ...

„נָאָךְ אַיז יוֹלִי האָט זַיְךְ אַנְגָּעהָבוּנָעָן אַרְיָהָע צְוֹאָמְעַנְשְׁטוּיסְעָן צְוֹוִישָׁעָן די מאָסְעָן אָזון די „פֿשְׁרָה-מָאָכָּעָר“. אַיצְטָ, אַיז נָאָוּעָמְבָּהָר, שְׁטְרוּקָעָן נָאָךְ אַלְעָז די לִינְקָעָ סָצִיאָלִיסְטָעָן-דּוּעָוָאַלְוָצְּיָאָנְעָרָעָן אוִים זְיוּעָרָהָאָנְדָעָן צוּ אַוְקָסְעַנְטִיעָוּוּ... זָאָג אַיךְ אַיךְ, אָז אוֹבָמִיר גּוֹהָעָן נָאָךְ אַלְעָז אוֹיֶףְ פְּשָׂרָות, אַיז די רֻעוּאַלְוָצִיעָ טּוֹיטָ. קִיְּן שָׁוָם פְּשָׂרָות זְייןָעָן אַיצְטָ נִיט מַעְגָּלִיךְ מִיט דער בּוֹרְזֶשְׁוָאָזְּעַע. די מאָכָט פון דער בּוֹרְזֶשְׁוָאָזְּעַע מוֹזְ וּוּרָעָן אַינְגָּנְצָעָן גּוּבְּרָאָכָעָן.

„מִיר, באָלְשָׁעָוּוּקָעָם, האָבָעָן נִיט גּוֹעַנְדָּרָט אַונְזָעָר עַרְדְּ-פְּרָאָגָן...

ראם : מיר האבען זיך ניט אבגעוואנט פון אבשאפען פריוואט-אייגען- מהום אויפֿ דער ערֶה, און מיר וועלען זיך קיינמאָל ניט אבזאגען. מיר האבען אַנגענוּמָעַן די „בלְּלִוִּים פָּאָר די עַרְדִּיקָּאַמִּיטָּעַטָּעַן“, וועלכע זיין גענְגַּרְנְדָּעַט אַוְּפִּים פְּרִוּוֹאַטְּ-איְגַּעַנְתָּהָוּם, ווילְלָעַן פָּאָרְוּוֹרְקְלִיבָּעַן דָּעַם ווילְלָעַן פָּוֹן פָּאָלָק אַוְּפִּים דָּעַם אַוְּפִּן, ווילְלָעַן פָּאָלָק אַלְיָין האַט בעשלאַסְעַן ; מיר ווילְלָעַן עַנְגָּרַע צוֹנוֹוַפְּצִיחָעַן אַלְעַעַלְעַמְעַן- טעַן, ווֹאָס קַעְמְפָעַן פָּאָר אַסְּצִיאַלָּעַ רַעֲוָאַלְוַצְּיעַ.

„מיר רופָעַן די לִינְקָעַ סַאַצְּיַאלִיסְטָעַן-דָּעַוְאַלְוַצְּיאַנְעַרְעַן זַיְיַ זַאַלְעַן אָנוֹן הַלְּפָעַן אֵין דָעַם קַאַמְפָאַף. מִיר פָּאָדְעַרְעַן, אָז זַיְיַ זַאַלְעַן אַוְּפְּחַעַדְעַן זַיְיַ זַאַלְעַן צְרוּיָּסְעַן מִיטַּ די „פְּשָׁרָה- מאַכְּבָּרָה“ אֵין זַיְיַ אַיְגָּעַנְדָּר פָּאָרְטִּיָּה. "

„וֹאָס אֵין שִׁיךְ דָעַר גְּרִינְדוֹנְגָס-פְּעוֹרָזָמְלוֹנָג, אֵין דָעַר לְעַצְטָרַעַ רַעֲדָנְעַר גַּעֲרָבְטָמָן : די אַרְבִּיטָּים פָּוֹן דָעַר גְּרִינְדוֹנְגָס-פְּעוֹרָזָמְלוֹנָג וּוּטַעַ זַיְיַ זַעֲנְדָעַן אֵן דָעַר רַעֲוָאַלְוַצְּיאַנְעַרְעַר עַנְטָשָׁלָאַסְעַנְהָיִיטָּים פָּוֹן די מַאַסְעַן. אַיךְ זַיְיַ זַאַג אַבְּעַר : „רַעֲוָאַלְוַצְּיאַנְעַרְעַר עַנְטָשָׁלָאַסְעַנְהָיִיטָּים אֵין גּוֹטַע, אַ בְּיַקְמַע אֵין נָאָךְ בְּעַסְעָר !“

לענִין לִיעְנַט דָּאַן די רַעֲוָאַלְוַצְּיעַ פָּוֹן די באַלְשָׁעוּוּקָעַם :

„דָעַר פּוּיְעִירִים-קָאנְגָּרָעָם שְׂטִיצָט פָּאַלְשָׁעַנְדָּיָג דָּאָס עַרְדַּ-גּוֹעַעַץ פָּוֹן דָעַם 8ְּטָעַן נָאּוּמְבָּעַר אָוֹן גִּיט זַיְיַן הַסְּכָמָה דָעַר פְּרָאַוְיַזְאַרְיִישָׁעַר אַרְבִּיטְעָרָדָאָן-פּוּיְעִירִים-דְּרָעְגְּרָוָנָג פָּוֹן דָעַר רַוְּסִישָׁעַר רַעְפּוּבְּלִיק, וּוּלְכָעַ אֵין גַּעֲנְרִינְדָּעַט גַּעֲוָאָרָעַן דָוְרָךְ דָעַם צְוּוִיְּמָעַן אַלְלָ-רוּסִישָׁעַן קָאנְגָּרָעָם פָּוֹן כָּאוּוּיְּעָטָעַן פָּוֹן אַרְבִּיטְעָרָדָאָן-סָאַלְדָּאַטָּעַן-דְּעַפּוֹטָאָטָעַן. "

„דָעַר פּוּיְעִירִים-קָאנְגָּרָעָם לְאַדְעַט אֵין אַלְעַ פּוּיְעָרִים זַיְיַ זַאַלְעַן זַיְיַ פְּהִרְעָעַן אֵין לְעַבְעַן. אֵין דָעַר זַעֲלִיבְּגָעַר צִוְּיטָה דָעַר קָאנְגָּרָעָם, אֵין אוּפִּים אַלְעַ פְּעַרְאַנְטוּאַרְטִּילְכָּעַ שְׂטָעַלְעָם זַאַלְעַן בְּעַשְׁטִימָט וּוּרְעַעַן נָוֶר אַזְוִינְעַע פְּעוֹרָזָעָן, וֹאָס הַאָבָעַן נִיטָּן נָוֶר דָוְרָךְ וּוּרְטָעַר, נָוֶר אַוְידָע דָוְרָךְ טְהָאָטָעַן בְּעוֹזְיָעַן זַיְיַע אַיְבְּרָגְּעַנְגְּבָעַנְהָיִיטָּים צַוְּ די אַיְנְטָעַרְעָסָעַן פָּוֹן די עַקְסְּפָּלוֹאַטְּרָמָטָעַ פּוּיְעִירִים-אַרְבִּיטְעָר, זַיְיַע וּוּלְעַעַן אָוֹן זַיְיַע פְּהִיהִינְקִיְּטָמָן צַוְּ פְּרָעָתְּהִיְּדִינְגָּעַן די דָאַזְוִינָּעַ אַיְנְטָעַרְעָסָעַן וּדְעַעַן יְעַדְעַן וּוּיְדָעַרְשָׁטָאָנָד מִצְדָּךְ די גְּרוּיְסָע גּוֹטְסִיבְּעַזְצָעַר, די קָאַפְּיַטָּאַלְיִסְטָעַן, זַיְיַע עַרְעַשְׁתָּפִים אָוֹן אַרְוִוְּסָהָלְפָעַר. "

„דָעַר פּוּיְעִירִים-קָאנְגָּרָעָם דְּרִיקְטָמָן אַוְיסָמָן זַיְיַן אַיְבְּרָצְיוּגְּנוֹגָן, אָז דָעַר

גאנצער ערדר-געועץ ווועט קענען פאַרוּוַיְךָלִיכְט וווערען אין זיין פולעэр ברײַט נור דורך אַ זיעג פון דער סָאַצְיָאלֶר אַרְבִּיטְרֶרְוָאַלְזְּצִיעַן ווֹאַס האָט זיך אַנְגַּעַהוּבוּן דעם 7טָעַן נָאוּעֲמְבָעַר 1917. נור די סָאַ צִיאַלְעַ רֻעְוָאַלְזְּצִיעַן קעַן בְּרַעְנְגַּעַן דְּרַעְצָוּן, אָז די ערְדָר וְאַל אַינְגַּאַנְצָעַן אָונְ אַוְיף אַיְבִּיגְג אַיְבָּרְגָּהָן אַין די העַנְד פָּוּן די פּוּעְרִים-גַּעַמְיִינְדָּעָם, אָז די לְאַנְדְּ-וּוּרְתָּהָשָׁאַפְּטְּלִיכְעַמְּאַשְׁיַׂנְעַן, ווֹאַס גַּהְעַרְעַן די גַּרְוִיסְעַ גַּוטְסְ-בְּעֵזְצָעַר, זָאַלְעַן ווּעַרְעַן קָאנְפִּיסְקִירְטָם, אָז די לְוִין-שְׁקָלְאַפְּעָרְיוּן אַין די דְּרַעְפָּעָר וְאַל ווּעַרְעַן אַבְּגַעַשְׁאַפְּט אָונְ אַוְיף אָזָא אָפָּן זָאַלְעַן די אַינְטְּרָעָסָעַן פָּוּן די לְאַנְדְּ-וּרְתָּהָשָׁאַפְּטְּלִיכְעַ אַרְדָּ בְּיִטְעָר ווּעַרְעַן גַּעַשְׁצָט, אָז די פְּרַאַדְוְקָטָעַן פָּוּן עַרְדָּ-אַרְבָּוּט אָונְ אַינְדָּ דְּסְטְּרִיעַ זָאַלְעַן מַעְתָּה אַדִּיש אָונְ גַּלוּכְמַעְסִיג פָּאַנְאַנְדְּ-עַרְגַּעַתְּהַיְּלָט ווּעַ רַעַן צְוִישָׁעַן אַלְעַט טָהִילְעַן פָּוּן רַוְסְלָאַנְדָּ, אָז די בעַנְק זָאַלְעַן אַיְבָּרְגָּעַ נָוּמָעַן ווּעַרְעַן פָּוּנְ'ס שְׁטָאָאָט (וֹאַס אָהָן דָּעַם אָיז נַצְּחִיאָנָלְעַר עַרְדָּ-בְּעֵזְצָעַ נִיט מַעְלִיךְ נָאָכִין אַבְּשָׁאָפָּעַן פָּוּן פְּרִיוּוֹאָט אַיְגָעָנְתָהָוּם) אָונְ אָז דָּעַר שְׁטָאָאָט זָאַל הַלְּפָעָן די אַרְבִּיטְרָ אַוְיף אַלְעָרְלִיְּ אַופְּנִים.

„צּוֹלִיעַב די אַוְיבָּעָנְגַּעַרְבָּאַכְּטָע טָעַמִּים אָונְטְּרָשְׁטִיצְט דָּעַר פּוּיְּ עַרְיִים-קָאנְגָּרָעָם די רֻעְוָאַלְזְּצִיעַ פָּוּנְ'ס 7טָעַן נָאוּעֲמְבָעַר אַלְס אַסְאַצְיָאָדָעַ רֻעְוָאַלְזְּצִיעַ אָונְ דְּרִיקְט אָוִים זַיְּן פָּעַסְטָעַן ווּוְילְעַן דְּרַכְכְּפִּיהְרָעָן די סָאַצְיָאלְעַ אַיְבָּרְקָעְהָרָעָנִיש אַין דָּעַר רַוְסִישָׁעַר רַעְפּוּבְּלִיק, מִיט אַלְעַ נַוְוִיטִיגָּע עַנְדְּרָוּנְגָּעָן, אַבְּעַר אָהָן שָׁוָם ווּאַקְלָעָנִיש אָונְ צּוּוּיְפָעַלְ.

„כְּדִי צּו זִיכְּרָעַן אַ זַיְּגָ פָּוּן דָּעַר סָאַצְיָאלֶר רֻעְוָאַלְזְּצִיעַ, ווֹאַס נָוּר דָּאָס ווּעַט גַּאֲרָאַנְטִירָעַן אַ דְּוּיְעָרָעָנְדָעַן עַרְפָּאַלְג אָונְ אַ פָּאַלְשְׁטָעָנְדִּיְּ גַּע דְּרַכְכְּפִּיהְרָוָנָג פָּוּן דָּעַם עַרְדְּ-גַּעַזְעַן, אִיז אַוְנְבָּעָדִינְגָּט נַוְיִיטִיג אָונְ עַנְגָּע פָּאַרְבִּינְדוֹנָג צְוִישָׁעַן די פּוּעְרִים-אַרְבִּיטְרָ אָונְ די פָּאַרְבִּיקְ אַרְ-בְּיִטְעָר. די גַּאנְצָע אַרְגָּאַנְיוֹאַצְיָע אָונְ פָּעַרְוָאַלְטָוָנָג פָּוּן דָּעַם שְׁטָאָאָט פָּוּן דָּעַר רַוְסִישָׁעַר רַעְפּוּבְּלִיק, פָּוּן אַוְיבָּעָן בֵּין אַרְאָבָּ, מַוְזָּ פָּוּן הַיְּינְטָמָ אָונְ אַוְוּוּטָר זַיְּן גַּעַנְרִינְדָעַט אַוְיף אַט דָּעַר פָּאַרְבִּינְדוֹנָג. נָוּר אַזָּ אַפְּעַנְעַ אַדְעַר פָּאַרְשְׁטָעַלְטָע, וְיך אַוְמְצָקָעָהָרָעָן צּו דָּעַר טָקְטִיק פָּוּן פְּשָׁרוֹת מִיט דָּעַר בּוֹזְשָׁוֹאַזְיָע, קָעַן זִיכְּרָעַן דָּעַם זַיְּגָ פָּוּן דָּעַם סָאַ צִיאַלְזִום...”

די רַעְאַקְצִיאַנְעָרָעַן פָּוּן דָּעַם עַקְוּקְוּטִיוֹ-קָאמִיטְעַט הַאָבָעַן שְׁווֹן

ניט געסמייעט אַרוּיסצּוֹטְרָעַטָּען אָפָעַן. טְשֻׁעָרְנָאָוּ הָאָטּ פּוֹנְדָּעַסְטוּוּגָעָנָעּ גַּעֲרַדְתּ עַטְלִיכְעַ מְאַלּ, זֵיךְ גַּעַהְאַלְטָעַן בְּעַשְׂיָרְדָּעּ, אַונְפָּאַרְטִּיאַישּׁ. מְעַן הָאָטּ אַיְהָם גַּעֲבַעְתּ עַנְבָּעַן פְּאַרְנְעַהְמָעַן אַ פְּלָאָזּ אַוְיףּ דָּעַרּ פְּלָאַטְפָּאַרְמָעּ... שְׁפָעַטְעַרּ הָאָטּ אַיְמִיצְעַרּ דָּעַרְלָאַנְגָּטּ דָּעַם פְּאַרְזִיכְעַנְדָּעּ אַ צַּעַטְעַלְעַ, וְאוֹוּ עַרּ הָאָטּ פְּאַרְגְּנָעַשְׁלָאַגָּעָנָעּ אַזּ מְעַן וְאַלּ מְאַכְעַן טְשֻׁעָרְנָאָוּן פָּאַרּ אַזּ עַהְרָעַן-פְּאַרְזִיכְעַנְדָּעּ. אַוְסְטִּינָאָוּ הָאָטּ אַיְבְּרָגְעַלְיְיָעָנָטּ דָּאָסּ צַּעַטְעַלְעַ עַהְרָעַן-פְּאַרְזִיכְעַנְדָּעּ. פְּוֹן זֵיין אַרְטּ, גַּעַדּ שְׁרִיעַן, אַזּ דָּאָסּ אַזּ אַ טְרִיקּ פְּוֹן דָּעַם אַלְטָעַן עַקְוּקְוּטְיוֹוּ-קָאַמִּיטְעַטּ, וּוּלְכָעַרּ וּוּילּ פְּאַרְכָּאַפָּעַן דָּעַם קָאַנְגָּרָעָם. דָּעַרּ וְאַלּ הָאָטּ זֵיךְ פְּעַרְוָאַנְצּ דָּעַלְתּ אַזּ אַ טְוּמָעַלְדִּיגָּעּ מְאַסָּעּ. הָעֶנֶּרֶךְ הָאַבָּעַן זֵיךְ גַּעַהְוִיבָּעּ. פְּנִיםּ עַרְחָבָעַן גַּעַפְלָאַמְטּ. גַּעַשְׁרִיוּעַן הָאַבָּעַן זֵיךְ גַּעַטְרָאַגָּעּ פְּוֹן בִּידָעּ זַוְּתָעָן. טְשֻׁעָרְנָאָוּ אַזּ פּוֹנְדָּעַסְטוּוּגָעָנָעּ נָאַךְ אַלְעַ גַּעַוּעַן בְּעַלְיָעַטּ צַוְּוִישָׁעָן דִּי פּוּעָרִיםּ.

אַיְנִיםּ מְשָׁךְ פְּוֹן דִּי דְּעַבָּאַטָּעַן וּוּגָעָנָעּ דָּעַרּ עַרְדִּ-פְּרָאָגָעּ הָאַבָּעַן דִּי בְּאַלְשְׁוּוּסְטִישּׁעּ דְּעַלְעַגְּנָאַטָּעּן צַוְּוִיּ מְאַלּ גַּעַהְאַלְטָעּן אַזּ פְּעַרְלָאַזְעַן דָּעַם זָאַלּ, נָוֶר זְיוּעָרָעּ פְּיַהְרָעּ הָאַבָּעַן זֵיךְ אַבְּגַעְהַאְלָטָעּן... עַם הָאָטּ אַוְיסְטּ גַּעַזְעָהָן, אַזּ דָּעַרּ קָאַנְגָּרָעָם אַזּ צּוֹתְהִילָּטּ אָוֹן עַם אַזּ נִיטָּאָ קִיןָ אַוְיסְטּ זְוַכְטּ אַוְיףּ אַ גַּעַמְיִינְזָאַמְעַרּ הָאַנְדְּלוֹנָגּ.

קִיְּנוּעָרָהָטּ נִיטּ גַּעַוְוָאָסְטּ, אַזּ גַּעַהְיִימָעּ בְּעַרְאָתְהָוּנָגָעּ קוּמָעּ שְׁוִיןּ פָּאָרּ צַוְּוִישָׁעּן דִּי לִינְקָעּ סָאַצְיָאַלְיִסְטָעּן-דְּרָעָוּאַלְזִוְצִיאַנְעָרָעּן אָוֹן דִּי בְּאַלְ-שְׁעוּוּקָעּם אַזּ סְמָאַלְנִי. לְכַתְּחָלָהּ הָאַבָּעַן דִּי לִינְקָעּ סָאַצְיָאַלְיִסְטָעּן-דְּרָעּ וּוּאַלְזִוְצִיאַנְעָרָעּן גַּעַשְׁטָעַלְטּ אַזְוִינָעּ פְּאַדְרָוּנָגָעּן: דִּי רַעֲגִירָוָנָגּ וְאַלּ בְּעַדּ שְׁטָעָהָן פְּוֹן אַלְעַ סָאַצְיָאַלְיִסְטָעּ פְּאַרְטִּיעָן, סִיּ דִּי, וּוָאָסּ גַּעַהְןָן אַרְיָיןּ אַיְןּ דִּי סְאַוְוִוְעָטָעּן, סִיּ דִּי, וּוָאָסּ נִיטּ; דִּי רַעֲגִירָוָנָגּ וְאַלּ זֵיךְ זַוְּנָעָרָעּ אַנְטְּוּוּאַרְטָלִיךְ פָּאָרָ אַ פְּאַלְקָסְ-דְּרָאָתָהּ, וּוָאָסּ בְּעַשְׁטָעַהָטּ פְּוֹן אַ קְלִינוּעָרָעּ צָאָהָלּ דְּעַלְעַגְּנָאַטָּעּן פְּוֹן אַרְבִּיְּטָעָרָ, סָאַלְדָּאַטָּעָנָרָ אָוּן פּוּיְעָרִיםּ-אַרְגָּאָרָ נִזְוָצִיעָםּ; אַיְןּ פְּאַלְקָסְ-דְּרָאָתָהּ וְאַלְעַן אַוְיךְ צַוְּגָעַלְאַזְעַן וּוּעָרָעָן פָּאָרָ-טְרָעַטְעַרּ פְּוֹן דִּי שְׁטָאַרְטִּידְוָמָאָס אָוּן זַעַמְסְטָוֹאָסּ; לְעַנְיָן אָוּן טְרָאַצְיָ-קִיּ וְאַלְעַן נִיטּ טָאָרָעּן זֵיךְ אַיְןּ קָאָבִינָעָטּ; דָּעַרּ מִילְיָעַטְרִישָׁעָרָ רַעְוָאָרָ לְזִוְצִיאַנְעָרָעּ קָאַמִּיטְעַטּ אָוּן אַנְדָּרָעָרָ אַרְגָּאַנָּעָנָעּ פְּוֹן אַונְטָעַדְרִיקָּוָנָגּ זָאָרָ לְעַן פְּאַנְאַנְדָּרְגָּעַלְאַזְוָתּ וּוּרָעָן.

מִיטְוֹאָךְ אַינְדָּרְפְּרִיהּ, דָּעַם 28 טָעַן נָאוּוּמְבָעָרָ, נָאַךְ אַ שְׁטוּרְמִיּ

שער דיסקוטיע, וואם האט געדויערט אַ נאנצע נאכט, איז מען ענד־ליך געקומען צו און אויסנלייך. צו די 108 מיטיגליעדר פון דעם צענטראלאען עקזעקלוטו-קאמיטעט האבען געדארפט צוקומען 108 פראפארכזיאנעלע פארטראטער פון דעם פוייערים-קאנגרעט, אַ הונְ דערט דעלענאטען דירעקט אוייסגעקליבען פון דער ארמיי און דעם פלאט, אַ פופציג פארטראטער פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען — פינֶפּ און דרייסיג פון די אלגעמיינע פעראיינען, צעהן פון די איזוענֶ באהַן-ארבייטער און פינֶפּ פון די פֿאסְטּ אָון טעלענְראָפּ-אָרְבִּיְתּער. די דומאָס און די זעמסטוואָס האט מען אָרוֹיסגעָלָזָוֹט. לעניין און טראָצְקִי, האט מען בעשלאָסָעָן, זאלען בליבען אַין דער רענְרוֹנְג, און דער מיליטערישער רעוואָלוֹצְקִיאָנָעָרָעָר קאמיטעט זאל פֿאָרטּוּעָצָעָן זוּין אָרְבִּיְתּ.

דעם קאנגרעט האט מען אִיצְטּ אָרְבּוּרגעָפּהָרֶט אַין דעם געווּעַ זענעָם קִיוּזְעָרְלִיכְעָן אִינְסְטִיטּוּט פֿאָרּ יְרוּיסְפּּרְוּדְנְץ, פֿאָנְטָאָנְקָא נְוּמָעַ 6, ווֹאוּ עַמְּ אַין גַּעֲוָעַן דַּעַר הַוּפְּטִיקְוּוֹאָרְטִיר פִּון די פּוּיְעָרִים-סָאָוּוּעַ טָעַן. דָּאָרטּ, אַין דעם גְּרוּיסְעָן זָאֵל, האבען די דעלענאטען זִיךְ פֿאָרּ זָאָמָלָט מִיטְוֹאָךְ בִּיְתָאָגּ. דַּעַר אַלְטָעַר עַקְזְעָקְטוּוֹיְוּ-קָאָמִיטּעַט האט זִיךְ פֿאָרּ גַּהְאָטּ צְרוּיקְגַּעַצְיָוְגָּעָן אַין אַן אַנְדָּעָר צִימָעָר אַון אָבְגָּעָהָלָטָעָן אַן קָאָנִי. פּערעָנְץ צְוֹזָמָעָן מִיטּ עַמְּלִיכְעַד וּוּידְעָרְשְׁפָּעְנִיגָּעַ דָּעַלְעָנְאָטָעָן אַון פֿאָרּ טְרָעָטָעָר פִּון אָרְמִיְּקָאָמִיטּעָטָעָן.

טְשָׁעָרָנָאָוּ האט זִיךְ גַּעֲדָרָהָטּ פִּון אַיְוֹן פּעַרְזָאָמְלָוָגּ צוּ דַעַר אַנְדָּעָרָעָר אַון זִיךְ אָוּפְּמָעָרְקָזָם צְוֹגָהָרָטּ. עַר האט גַּעֲוָאָסָטּ, אַז עַמְּ זַיְינָעָן פֿאָרְגָּעָקְמוּנָן פּערְהַאָנְדָּלְגָּנָגָן מִיטּ די בָּאַלְשָׁעָוּוּקָעָם, עַר האט אַבָּעָר נִיטּ גַּעֲוָאָסָטּ, אַז מעַנְ אַין גַּעֲקָוּמָעָן צוּ אַון אוִיסְנְלִיכְ.

עַר האט גַּהְאָלָטָעָן אַ רְעָדָעָ פֿאָרּ דַעַר קָאָנְפָּעָרָעָן:

„אִיצְטּ, ווֹעַן אַלְעַ שְׁמוּעָסָעָן וּוּעָגָעָן אַן אַלְגָּעָמִיְּזָן-סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁעָ רְעָנְרוֹנְג, פֿאָרְגָּעָסְטּ מִעְן דַּאָס עַרְשְׁטָעָ מִינְיָסְטָרְרִוּם, ווֹאָס אַין נִיטּ גַּעֲוָעָן אַ קָּאָלִיצְיָאָנְסָ-רְעָנְרוֹנְג אַוּן וואָס האט גַּהְאָטּ אַין זִיךְ נָוָר אַיְוֹן סָאָצִיאָלִיסָט — קָעְרָעָנְסָקִי. אַיְן יְעַנְעַר צִוְּיָוָת אַין די רְעָנְרוֹנְג גַּעֲוָעָן זַהְרָ פָּאָפּוֹלָעָר. אִיצְטּ בָּעַשְׁלְדִיגְטּ מִעְן קָעְרָעָנְסָקִי'ן, מעַנְ פֿאָרּ גַּעֲסָטּ, אַז נִיטּ נָוָר די סָאָוּוּיָעָטָעָן האבען אַיהם דַעְרוּהָוּבָעָן צוּ מַאָכְטּ, נָוָר אַוְיךְ די מַאָסָעָן פִּוןְסָ פָּאָלָקּ.

„פֿאָרּ ווֹאָס האט זִיךְ גַּעֲנְדָּרָטּ די בָּעַצְיָהָוָגּ פִּוןְסָ פָּאָלָקּ צוּ

קערענסקיין? דער ווילדר ער מענש מאכט זיך א נאט און דאווענט צו
אייהם, נאכדעם בעשטראפט ער איהם, אויב איינע פון זיין חפלות
ווערט ניט מקויים... אט דאס טהוט מען איזט... נעצבען קערענסקי,
היינט לעניין און טראצקי, מארגען און אנדרער...

„מיר האבען באָרְגַּעַשְׁלָאָגָעַן סיִי קָרְעָנְסְּקִיּוֹן, סיִי דֵי בָּאַלְשָׁעוֹוִיּוֹת
קעム זיו זאלען זיך אַבְזָאָגָעַן פון דער מאכט. קערענסקי האט אַנְגָּעָנוֹן
מען אַונְזָעָר פָּאָרְשָׁלָאָגּן; אַקָּאָרְשָׁטְטָהָיִינְטָהָאָט ער גַּעֲמַלְדָּעַט פון זיין
בָּעַהֲלַטְעַנְּיִישָׂ, אָז ער רַעֲזָגְנִירֶט אַלְסָסְפָּרְעַמְיִיעָר. דֵי בָּאַלְשָׁעוֹוִיקָּעָם
אַבָּעָר וּוֹלָעָן אַלְזָהָלְטָעָן דֵי מַאֲכָט, כָּאַטְשׁ זַיִוּ וּוֹיְסָעָן נִיט, וּאָסָס צו
טהאנט מיט אִיהָר...

„צַי דֵי בָּאַלְשָׁעוֹוִיקָּעָם וּוֹלָעָן גַּעֲוִינְעָן, צַי זַי וּוֹלָעָן פָּאָרְלִירָעָן,
דָּעָר גּוֹרָל פון רַוְּסָלָאָנָד וּוֹנְדָרְט זַיִךְ נִיט אָז דָעָם. דָאס רַוְּסִישָׁע דָּאָרָף
וּוַיִּסְטָ אַוְיסְגָּעָצְיָוִיכָעָנָט, וּאָסָס ער וּוֹלִי. דָאס רַוְּסִישָׁע דָּאָרָף האט גַּעַנוֹן
מען זַיִוּן גּוֹרָל אִין זַיִנְעָן אַיְגָעָנָע הָעָנָד... סּוֹפְּ כָּל סּוֹפְּ כָּל סּוֹפְּ כָּל
רַעֲטָוֹנָג קָוְמָעָן פון דָּאָרָף...“

בשעת טשערנאָוּ האט גערעדט, האט אַוְיסְטִינָאָוּ אַיְנָ'סָם גַּרוֹיְסָעָן
יאָל גַּעֲמַלְדָּעַט, אָז דָעָר פּוּעָרִים-קָאָנְגָּרָעָם אָזְסָמָלָנִי זַיִנְעָן גַּעֲקָוּמָעָן
צַו אִין אַוְיסְגָּלִיךְ. דֵי מַעְלוֹוֹנָג אִין אַוְיפָּגָעָנוֹמָעָן גַּעֲוָאָרָעָן מִיט אָגָּנָה
וְאַלְדִּיגָּעָר שְׁמָחָה. פְּלוֹצָלָוֹנָג בְּעוּווֹיָזָט זַיִךְ טַשְׁעָרָנָאָוּ אָז בָּעַט דָאס
וּוְאָרט.

„מַעַן שְׁמוּסָט“, זָאגָט ער, „אָז דָעָר פּוּעָרִים-קָאָנְגָּרָעָם אָזְסָמָלָנִי
סָמָלָנִי הָלְטָעָן בַּי אִין אַוְיסְגָּלִיךְ. אָזָא אַוְיסְגָּלִיךְ וְאַלְטָט גַּעֲוָוָעָן
אַוְנְגָּעָוְצָלִיךְ, וְוַיִּלְדָּעָר אַמְּתָעָר קָאָנְגָּרָעָם פון פּוּעָרִים-סָאָוּוּיָעָטָעָן
וּוְעַט זַיִךְ עַרְשָׁת צְוָנוֹיְפָּקוּמָעָן אִין אָז וְאַךְ אָרוֹם...“

„אָחוֹז דָעָם בֵּין אִיךְ זִיכָּר, אָז דֵי בָּאַלְשָׁעוֹוִיקָּעָם וּוֹלָעָן קִיְּנָה
מַאְלָן נִיט נָאָכְגָּבָעָן אַיְיָרָעָ פָּאָרְדָּרְוָנָגָעָן...“

אַ הַילְכִּינָעָר גַּעֲלַעַכְטָעָר האט אַיְבָּרְגָּרְיָסָעָן זַיִנְעָן רַיּוֹד. טַשְׁעָרָד
נָאָוּ האט פָּעָרְשָׁטָאָנָעָן, וּאָסָס דָאָ טָהָוָט זַיִךְ. ער אִין אַרְאָפָּפָ פָּוֹן פְּלָאָטָה
פָּאָרָם, אָרוֹוֹסָ פָּוֹן יָאָל, מִיט אַיְהָם אִין אַוְעָקָזָיִן רֹהָם...“

דָּאָנְעָרִישָׁטָאָג, דָעָם 16ְטָעָן נָאָוּמָבָּעָר, שְׁפָעַט נָאָכְמִיטָּאָג, אִין
דָעָר קָאָנְגָּרָעָם זַיִךְ צְוָנוֹיְפָּקוּמָעָן אַוְיָפָּ אָז אַוְיסְעָרְגָּנוֹוּעָהָנְלִיכָּרְעָד זַיִד
צְוָנָגָן. אִין דָעָר לְוַפְּטָעָן האט זַיִךְ גַּעֲפִיהָלָט אַ יְוָסְטָוָבְּ/דִינָעָ שְׁטִימָוָנָגָן,
אָז אַלְעָ פְּנִים/ער האבען גַּעֲשִׁינָט. מעַן האט זַיִךְ נִיךְ אַבְגָּנְעָפָּאָרְטִינְגָּט

מייט דער מאגעס-ארדנונג, דאן איז אויפגעשטאנען דער אלטער נאטהאנסאן, מייט דער וויסער בארד, דער פיהרער פון די לינקע סאָ-ציאלייסטען-דרעוואָלוציאַנערען. זיון קול האט געציטערט און טערהרען זיינען געשטאנען אין זיינע אויגען, ווען ער האט געליענט דעם בע-רכט, איז די פויירט-סאָאויעטען און די סאָוואַיַּעטען פון ארבייטער און סאָלדאטען האבען זיך „גענומען“. אלעמאָל, ווען ער האט אויס-גרעדט דאס ווֹאָרט „פֿערְאַיְנוּגְּנֶגְּנֶגְּ“, האבען אויסגעבראָכען בענוייס-טערט אָפְּלָאָדִיס-מענטען...“

נאָכְּרָעָם האט אָסְטִינָּאָו גַּעֲמַלְדָּעָט, אָז עַם זיינען אַנְגַּעַקְוּמָעָן דַּעֲלַעַגְּטָעָן פּוֹן סְמָאָלְנִי, צוֹזָאָמָעָן מֵיט פָּאָרְטָרְעָטָר פּוֹן דַּעַרְטָרְעָרְמִי. די דַּעֲלַעַגְּטָעָן וּוּרְעָעָן בְּעַגְּרִיסְטָט דַּוְּרָךְ אַוְיְשְׁטָעָהָן פּוֹן די ערְ-טָעָר. אָז אַרְבִּיְּטָעָר, אָסָּלְדָּאָט אָז אַמְּטָרָאָז נַעַמְּמָעָן דָּאָס וּוֹאָרט אַיְינְעָרָן נַאֲכָ'ן אַנְדָּרְעָעָן אָז בְּעַגְּרִיסְטָן די גַּעַסְטָט.

סְוּוּרְדְּלָאָו רַעַדְתָּ אַיְנָ' נַאֲמָעָן פּוֹנְ'סָ צַעַנְטְּרָאָלְעָן עַקְזֻעְקָוְטָיוֹוּ קַאְמִיטָעָט. מֵיט גַּעַשְׁרִיּוֹן : „עַם לְעַבְעָ דַּעַרְ שְׁלוֹם פּוֹן בִּירְגְּנְרִיךְרִיעָגְּ! עַם לְעַבְעָ די פֿערְאַיְנוּגְּנֶגְּנֶגְּ דַּעַמְּאָקְרָאָטְיָעָ!“ האבען זיך די פּוֹיְעָרִים אַרוּסְגַּשְׁאָטָעָן פּוֹנְ'סָ וְאָלָּ.

עַם אַיְזָ שְׂוִין גַּעַוְעָן פִּינְסְטָהָרָה. דַּעַר שְׁנַעַע האט גַּעַלְיִשְׁטָשָׁעָט אָז דַּעַם בְּלִיכְבָּעָן שְׂיִין פּוֹן דַּעַר לְבָנָה אָז די שְׁטָעָרָעָן. אַיְבָּרְזִין בְּרַעְגְּ פּוֹנְ'סָ קָאָנָאָל זיינען די סָלְדָאָטָעָן פּוֹן דַּעַם פָּאָוּלָאָוּסְקָעָ פְּאָלָק גַּעַוְעָן אוִיסְ-גַּשְׁטָעָלָט אַיְן רִיחְיָהָן, וּוי צָוָם פְּאָרָאָד. דַּעַר מַיְלְיָטְרִישָׁעָ אַרְקָעָסָ טָעָרָהָן אַנְגַּהְוִיְּבָעָן שְׁפִּיעְלָעָן די „מַאֲרָסְעַלְיָזָעָ“. די סָלְדָאָטָעָן האבען מֵיט אַלְעָ כְּחָותָ גַּעַשְׁרִיּוֹן „הַוְּרָאָהָהָ“, די פּוֹיְעָרִים האבען זיך אַרוּסְגַּשְׁאָטָלָט אַיְן רִיחְיָהָן אָז פָּאָנָאָנְדָרְגָּעָוּוּקָעָלָט די גַּרְוִיסָעָ רַוְּטָעָ פָּאָהָן פּוֹן דַּעַם עַקְזֻעְקָוְטָיוֹוּ קַאְמִיטָעָט פּוֹן די אַלְלְדוּסְמִישָׁעָ פּוֹיְעָרִים-סָאָוּיְּעָטָעָן. אַוְיָפְּ דַּעַר פָּאָהָן אַיְזָ גַּעַוְעָן אוּסְגַּעַוְעָבָט מֵיט גַּאֲלָד : „עַם לְעַבְעָ די פֿערְאַיְנוּגְּנֶגְּנֶגְּ פּוֹן די רַעְוָאָלְזִיאַנְרָאָעָ אַרְבִּיְּטָרְ-מַאֲסָעָ!“ נַיְעָ פָּאָהָן אַיְזָ גַּעַוְעָן זיך בְּעוֹזְיָעָן : פּוֹן די רַאְיָאָנָעָ סָאָוּיְּעָטָעָן, פּוֹן פּוֹטִילְאָוּסְקָעָ זָאָוָאָרָהָן. אַוְיָפְּן לְעַצְמָעָן אַיְזָ גַּעַשְׁטָאָנָעָן : „מִיר נַוְיָגָעָן זיך פָּאָר דַּעַר פָּאָהָן כְּרִי צָו בְּעַשְׁאָפָעָן די בְּרִידְעָלִיכְקִיטָעָן פּוֹן אַלְעָ פְּעַלְקָעָרָ!“

פּוֹן עַרְגְּנָעָץ האבען זיך בְּעוֹזְיָעָן פְּאָקָעָלָעָן. זַיְעָר לִיכְטָהָט נָעָ-

שיינט אַראָנוֹשׁ-פֿאָרְבִּין אֵין דַעַר נַאֲכַת, זַיְךְ אַבְגַּנְשְׁפִּיגְעָלֶט מִיטְ טַוִּי
זַעֲנְדָרֶר פּוֹנְקָעָן אַינְסָ אַיְזָן, גַּבְרָעָנֶט מִיטְ אַרוֹיכִיגָּעָן פְּלָאָם אַבְעָר
די קַעְפְּ פּוֹן דַעַר מַאֲסָע, וְאָסָהָט זַיְךְ אַזּוּקְגַּעַלְאָזָט מַאֲרְשִׁירָעָן
אַבְעָר דַעַר בְּרָעָגְ פּוֹן דַעַר פָּאנְטָאָנָקָה. מַאֲסָעָן מַעְנָשָׂעָן זַיְינָעָן גַּעַד
שְׁטָאָנָעָן אָוֹן גַּעַקְקָט אֵין שְׁטִילָעָר עַרְשְׁטוֹינָונָג.

„עַמְּ לְעַבְעָ דַי רֻעוּאָלְצִיאָנָעָרָע אַרְמִי! עַמְּ לְעַבְעָ דַי רְוִיטָע
גַּוְאָרְדִּיעַ! עַמְּ לְעַבְעָ דַי פּוּיְרִים!“

אט אַזְוִי הָאָט זַיְךְ דַי גַּרוֹיסָע פְּרָאַצְעִסִּיעַ גַּעַשְׁלָעָנְגָּלֶט אַיבָּרָעַן
שְׁטָאָרָט, גַּעַוְאָרָעָן אַלְעָמָל גַּרְעָסָעָר אָוֹן פָּאנְאָנְדָרְגָּוּוֹיקָעָלֶט אַלְעָדָעַ
מַאֲלָ נַיְעַ פָּאָהָנָעָן מִיטְ גַּאֲלָדָעָנָעָ אָוֹתִיחָוֹת. צַוְּיִי אַוְיְסָגָהָאָרְבָּעוּעָטָעַ,
אַיְינְגָּעָבָוְיְגָעָנָעָלְטָעַ פּוּיְרִים זַיְינָעָן גַּעַנְגָּנָעָן הָאָנָדָן אֵין הָאָנָדָן, אָוֹן
אוֹיפְּ זַיְעָרָעָפְּ נְפִינְמָעָרָטָעַ גַּעַלְוִיכְטָעַן אַקְינְדְּרָשָׁעָרָנָחָת.

„אַדְרָבָה“, הָאָט אַיְינָעָרָגְ גַּעַזְוָאָנָט, „אַיךְ וּוֹאָלָט גַּעַוְועָן אַבְלָן צַוְּ
זַעַהָעָן, וַיְיַי וּוֹעַלְעָן בַּיְיַי אָוֹנוֹ פְּרוֹאָוּוֹעָן אַבְנָנָהָמָעָן דַי עָרָד —
אִצְטָן!“

לְעַבְעָן סְמָאָלָנִי זַיְינָעָן דַי רְוִיטָע גַּוְאָרְדִּיְצָעַם גַּעַוְועָן אַוְיְסָגָהָעַ
שְׁטָעָלָט אַזְוִי בַּיְדָעַ זַיְטָעָן נָאָס, אַלְעָ וּוֹילְדָ פּוֹן פְּרִיְיד. דַעַר אַנְדָרְעָרָעַ
פּוּעָרָהָאָט גַּעַזְוָאָנָט צַוְּ זַיְינָחָרָב: „אַיךְ בֵּין גַּאֲרָ נִימָטָמִיעָד. מִיר
דַאֲכַט זַיְךְ, אָוֹ אַיךְ הָאָבָּא אַגְּנָצָעָן טָאגְ זַיְךְ גַּעַטְרָאָנָעָן אֵין דַעַר
לוֹפְטָעָן!“

אוֹיפְּ דַי טְרָעָפְּ פּוֹן סְמָאָלָנִי זַיְינָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אָזְעָרָהָהָרָט
אַרְבִּיטְעָרָה אָוֹן סָאלְדָאָטָעַן-דָּעְפּוֹטָאָטָעַן. זַיְעָרָ רְוִיטָעָ פָּאָהָן הָאָט אַוְיְסָ
גַּעַזְוָהָהָן דָּוְנְקָעָלָ אַנְקָעָנָעָן דַעַר הַעַלְעָן לִיכְטָן, וְאָסָהָט זַיְךְ גַּעַנְאָסָעָן
צַוְּיִשְׁעָן דַי אַרְקָאָדָעָן. זַיְיַי הָאָבָּעָן זַיְיךְ אַ וּוֹאָרָפְּ גַּעַתְהָאָזָן אַרְוָנְטָעָר,
אַרְוָמְגָעָנוֹמוֹן דַי פּוּיְרִים אָוֹן זַיְיךְ גַּעַקְוָשָׁט. דַי פְּרָאַצְעִסִּיעַ הָאָט זַיְךְ
גַּעַנְאָסָעָן דָּוְרָכְןָ טְוִיעָרָ אַבְעָרָ דַי טְרָעָפְּ, גַּעַהְיְלָכְטָן וַיְיַי אַדְוָנָעָר.

אֵין דַעַר רִיזְגָּעָן וּוֹיְסָעָן זַיְלָהָבָעָן גַּעַוְואָרָט דַעַר צַעַנְטָרָאָלָעָר
עַקְזָעָקָטָיוֹוְקָאָמִיטָעַט, דַעַר גַּאֲנָצָעָר פָּעַטְרָאָנְגָּרָאָדָעָר סָאוּוִיעָט אָוֹן אַ
טוֹזְוָעָנָד צַוְּשִׁיעָרָה. עַמְּ הָאָט גַּעַהְעָרָשָׁט דַי פּוּעָרְלִיכְעָ שְׁטִימָוָגָן, וְאָסָ
מָעָן פִּיהְלָטָן נָוֶר אֵין גַּרְוִיסָע הִיסְטָאָרִישָׁע מַאֲמָעָנָטָעָן.

זַיְנָאָוּוִיעָוָוָוָוָעָלָדָעָט וּוֹעַגְעָן דַעַר אַוְיְסָגְלִיְיךְ מִיטְ דַעַר פּוּעָרִים-קָאָנָ
גָּרָעָס. הַיְלָכְיְגָעָ שְׁטִימָעָן פִּילָעָן אֵין דַעַר זַאָלָ. דַי שְׁטִימָעָן וּוֹעַרָעָן
פְּרָעָהָלִיכְעָרָ אָוֹן פָּעָרָאָיְנָיְגָעָן זַיְךְ אֵין אַ שְׁטוֹרָם פּוֹן בְּעַגְיִיסְטָעָרָטָע

געשריויען, ווען אונטען, אין קאָרִידָאָר, דערהערט זיך מזוייך און עס בעויזיינן זיך די ערשטע רײַיהען פון דער פראָצְעַסְיַע. דאס פרעויזי דיומ שטעלט זיך אויף אויפֿין פְּלָאַטְפָּאַרְמָע אָזֶן דוימט אַב אַ פְּלָאַז פָּאָר דעם פרעויזיינס פון די פּוֹיעָרִים. די מענשען פון בִּידָע גְּרוּפָעָן נעהמען זיך אַרְומָן. הִינְטוּר זַיְוִוִּי וּוּרְעָעָן די צַוְּוִי פָּאַהֲנָעָן פֻּעָרָאַיְינָגָט אַנטְקָעָגָעָן דער וּוּיְסָעָר וּוּאַנְטָא אַיבָּעָר דער לְעַדְגָּעָר רָאָחָם, פון וּוּאַנְעָן דער קִיּוּזְעָרְלִיבָּעָר פָּאַרְטְּרָעָט אֵיז שְׁוִין לְאַנְגָּפָּאַשְׂוֹאָונְדָעָן.

די "טריאומף-齊צונג" עפָעָנְט זיך. סְוּוּרְדְּלָאוּ הַאַלְט אַ קְוַרְצָע בענְגִּיסְוָנְגָס-דְּרָעָדָע. דָּאַן שְׁמַעַת אַוִּיפֿ מַאְרִיאָסְפִּירִידָאָנָנוֹאָת. זַי אַיְזָמָאנְגָּעָר, בְּלִיְיךְ, אַיְהָרָעָה אָאָר זַיְוִינָעָן גְּלָאַט פָּאַרְקָעָמָט. זַי טְרָאָגָט בְּרִילְעָן אַיְזָאַלְגָּעָמִיָּין זַעַת זַי אָוִים זַי אַיְזָעָנְגָּלָאַנְדָּעָר לְעַהְרָעָדָן. די דָּאַזְיָגָעָן גְּלָיְעָבְטָעָסְטָע אָזֶן מַעְכְּטִיגְסְּטָעָן פון אַלְעָרְזָעָן רָוּסִישָׁעָן נעהמעט דָּאָס וּוּאָרטָן.

"...וּוַיְוִיטָע האַרְיוֹזָאַנְטָעָן, וּוּאָס די וּוּלְטָהָט זַיְוִוִּי בֵּין אִיצְטָנִיט גַּעַזְוָהָן, עַפְעָנְעָן זַיךְ פָּאָר רָוּסְלָאָנָד... אַלְעָרְזָעָן בְּיוֹאַהְרִינָעָן אַרְבִּיטְעָרָה בְּעוֹגְנוֹנְגָעָן זַיְוִינָעָן בְּעוֹגְנוֹנְגָעָן גַּעַזְוָאָרָעָן. אַבָּעָר די אִיצְטָגָעָן בְּעוֹגְנוֹנְגָעָן אַיְזָאַונְבָּעָזְוָעָגָבָאָר. סְאַיְזָנִיטָא אַזָּא קְרָאָפָט אֵיזָדָעָר וּוּלְטָט, וּוּאָס זַאל קַעְנָעָן פָּאַרְלָעָשָׁעָן דָּעַם פְּלָאַמָּסָפָן דָּעַם רָעוֹאַלְזָעִי! די אַלְטָעָן וּוּלְטָט צְוָפָאָלָט זַיךְ אַיְזָשְׁטִיקָעָר, אַ נִּיְעָן וּוּלְטָט וּוּרְטָט גַּעַבְוִירָעָן..."

טְרָאָצְקִי רָעַדְתִּי פִּיְעָר: "אַיְדָה בְּעָגְרִים אַיְיךְ, חַבְּרִים-פּוּעָרִים! אַיְהָרָעָה קְוָמָט אַהֲרָעָה נִיט זַיְוִוָּסְטָן, נֹרָוּ וּוּהָעָרְשָׁרָעָן פָּוּן אַט דָּעַם הַוִּזְעָן, וּוּאָס קְלָאָפָט דָּאָס הַאֲרָצָה פָּוּן דָּעַם רָוּסִישָׁר רָעוֹאַלְזָעִי. דָּעַם וּוּילְעָן פָּוּן מִילְיאָנָעָן אַרְבִּיטְעָר אַיְזָאַיצְטָפָעָן פֻּעָרָאַיְינָגָט אַיְזָנָעָן אַט דָּעַם זַאל... עַס אַיְזָאַיצְטָפָעָן דָּאָ נֹר אַיְין הַעֲרָשָׁר אַיבָּעָר דָּעַם רָוּסִישָׁעָן לְאַנְדָּר: די פֻּעָרָאַיְינָגָט פָּוּן אַרְבִּיטְעָר, סְאַלְדָּאַטָּעָן אַיְזָנָעָן פּוּיְעָרִים..."

"אַ נִּיְעָן מַעְנָשָׁהִיט וּוּרְטָט גַּעַבְוִירָעָן. מִיר שְׁוּוּרְעָרָעָן בְּלִיְיבָּעָן גַּעַד טְרִיוִּי אַונְזָעָר רָעוֹאַלְזָעָגָיָאָנָעָרָעָן פָּאַסְטָעָן. אַוִּיב מִיר וּוּרְעָרָעָן בְּעוֹגְנוֹנְגָעָן, וּוּטָט דָּאָס זַיְוִן נֹר אַיְזָאַמְפָּךְ..."

נַאֲכָדָעָם נעהמעט קְרִילְעָנְקָא דָּאָס וּוּאָרטָן. עַר דָּעַרְצָהָלָט וּוּעָגָעָן דָּעַר לְאַנְגָּפָּאַשְׁוּרָעָן בְּיַמִּים פְּרָאָנָט, וּוּאָדוֹכָאָנִין גְּרוּיִיט זַיךְ אַרְוִיסְוּזְיַיְזָעָן אַ וּוּיד דָּעַרְשָׁטָאָנָד דָּעַם רָאָטָה פָּוּן די פְּלָאַקְסְּ-קָאַמִּיסְאָרָעָן. "זַאל דָּוּכָּאָנִין

וואן זיונע שותפים געדענ侃ען, און מיר וועלען ניט זיין וווײַד צו די
וועָס פֿאַרְשֵׁפָאַרְעָן דעם וועג צו פרײַעַדָּן!

דיבענקא באגריסט די פערזאלונג אינ'ס נאמען פון'ס פלאט.
קרוישנסקי, א מיטגליעד פון'ס אלל-דומישען אייזענבראהן-פערראיין,
ערקלעהרט : "פון היינטיגען טאג און, ווען אלע אמרת'ע סאציאליסטען
האבען זיך געאייניגט, איזו די גאנצע ארמיי פון אייזענבראהן-ארבייד
טער פאלשטענדיג אינ'ס דיענסט פון דער רעוואלווציאנערער דעםאי-
קראטיע!"

עם רעדט לונאטשארסקי מיט טרעחרען אין די אוינגען, עם רעדט פראשיין איןאמען פון די לינקע סאציאלייסטער-דרעווואלווציאנערען, עם רעדט זאהאראשווילי אין'ם נאמען פון די פעראייניגטער-סאציאל-דעם אפראטען-איינטערנאנציינאליסטערן, — מיט גליעדר פון מארטאוּס און גארקאים גראפערן.

„מיר האבען פַּאֲרָלְאֹסֶט“, זאנט ער, „דעם צענטראלען עקוועקו
טיוו-קָאַמִּיטָעַט, וויל דֵי בָּאַלְשָׁעוּוֹוִיקָעַס האבען ניט געווואָלט נאָכְגַּעַבָּעַן.
mir האבען זוי געווואָלט צויניגען מאָכָעַן הנחוֹת, כדֵי פֻּרְאַיְנִינְגָּוּן
פּוֹן דער גאנצָעַר רעווואָלְזִיאַנְעָרָעַר דעַמְאַקְרָאַטִּיעַ זָאַל ווּעְרָעַן מעַגְלִיךְ.
איַצְטָם, ווּעַן אַט דֵי פֻּרְאַיְנִינְגָּוּן אַיז שָׂוִין דוּרְכַּגְּנָפְּהִירָט, האַלְטָעַן מִיר
פְּאַר אָנוֹנָעַר פְּלִיבַּט ווַיְעַדְעַר אַמְּאַל אַרְיִנְצָוְטָעַטָּעַן אַינְסָ'ם צענטראלען
עַקוּעַטְיוֹוִיקָאַמִּיטָעַט... מִיר עַרְקָלְעָהָרָעַן, אַז אַלְעַ מִיטְגְּנָלְיוּעָדָר, ווֹאָס
הָאַבָּעַן זִיךְ צוּרִיקְגַּעַצְיוֹנָעַן, ווּלְעַן זִיךְ ווַיְעַדְעַר אַוְמְקַעְהָרָעַן אַיְינָס
צָעַנְטָרָאַלְעַן עַקוּעַטְיוֹוִיקָאַמִּיטָעַט.“

א בכבוד'יגער אלטער פוייער סטאשכאו, א מיטגלאעד פון דעם
פוייערים-פרעוזידום, נוינט זיך אין אלע פיער ווינקלען פונס זאל.
„איך בענרים איך“, זאנט ער, „מייט דעם געבורט פון א ניעם רה-
סישען לעבען און א נייער פרוייהויט!“

עם רעדת גראנסקי אין'ם נאמען פון דער פוילישער סאציאל-דומאקרטיע. עם רעדת סקריפניך אין'ם נאמען פון די פאברויטשנא-זואוארטסטע קאמיטעטען, עם רעדת טיבאנאואר אין'ם נאמען פון די רוסישע סאלדרטען איין סאלאניקי. עם ריידען פיעלע אנדערע רעד-גער. מען רעדת מיט א פול הארי, מיט דער גליקליכער שפראך פון ערפלייטע האפונונגנען....

שפערט בײַנאכט ווערט אָנגענוּמָען די פֿאָלְגָּעָנְדָּע רְעוֹזָאַלְזִיעַ :
 „דעָר צָעַנְטָרָאַלְעָר עַקְוָלְקָוְטִיוֹ קָאַמִּיטָּעַט, פֿעָרָאַיְנִינְגָּט אֵין אָוִיד
 סְעָרָאַרְדָּעָנְטָלְיִכְבָּר זִיכְרוֹנָג מִיט דָּעַם פֿעָמְרָאַגְּרָאַדְעָר סָאוּווּעַט אָוּן דָּעַם
 פֿוּיְעִירִים-קָאַנְגָּרָעָם, בְּעַשְׁטָעְטִיגְטָט די גַּעֲזָעָצָעָן וּוְעָגָעָן עָרְד אָוּן פֿרְיְעָדָעָן,
 וּוְאָס סִ'הָאָט אָנְגָּעָנְמָעָן דָּעָר 2 טָעָר קָאַנְגָּרָעָם פֿוֹן סָאוּווּעַטָּעָן פֿוֹן אָרְדָּ-
 בְּיִוְטָעָר-אָוּן סָאלְדָאַטָּעָן-דָּעְפָּוְטָאַטָּעָן, וּוְיָאַוְיךְ דָּעַם גַּעֲזָעָץ וּוְעָגָעָן אָרְדָּ-
 בְּיִוְטָעָר-קָאַנְטָרָאַל, וּוְאָס דָּעָר צָעַנְטָרָאַלְעָר עַקְוָלְקָוְטִיוֹרְקָאַמִּיטָּעַט הָאָט
 אַרְוִוִּיסְגָּעָנְעָבָעָן.“

די רְעוֹזָאַלְזִיעַ וְוַעַרְתָּ אָנְגָּעָנְמָעָן אַיִּנְשְׁטִימִינְג.

עַנְדָּע .

Presented to the
LIBRARY of the
UNIVERSITY OF TORONTO

from
the library of
the late
Samuel Lazar Kagan

3 1761 06973823 5